DIARIUM
LITURGICO-THEOLOGICO-MORALE
SIVE
SACRI RITUS,
INSTITUTIONES ECCLESIASTICÆ MORUMQUE DISCIPLINA.

NOTANDA SINGULIS TEMPORIBUS ATQUE DIEBUS ANNI ECCLESIASTICI ET CIVILIS.

AUCTORE

FERDINANDO TETAMO
PANORMITANO.

ANNUS ECCLESIASTICUS.
TOMUS TERTIUS.

VENETIIS, MDCCLXXXIV.
EX TYPOGRAPHIA PETRI SAVIONI.
In Via Mercatoria ſub Signo NAVIS.

LIBER V.

TRACTATUS II.

SACRI RITUS,

INSTITUTIONES ECCLESIASTICÆ, MORUMQUE DISCIPLINA

NOTANDA TEMPORE PASCHALI

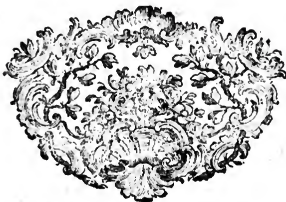
A DOM. PASCHÆ USQUE AD SAB. POST PENTECOSTEM.

PROŒMIUM.

TEMPUS Paschale est illud, quod fluit a Paschate Resurrectionis Domini usque ad Pentecostem cum sua Octava; (etsi non quo ad omnia, ut suis locis explicabitur:) ex ordine Rom. *tit. de Ordine in nocte Pentec. fine*. Totum hujusmodi tempus una, jugis, & continuata festivitas reputatur, vel Pentecostes: ut a SS. Maximo, & Eusebio referendis ubi de Pentecoste; vel potius Resurrectionis: quia Ecclesia jugiter occupatur in Mysterio Resurrectionis Christi, & glorificationis ejusdem: quæ & nostram figurat, atque præsignat. Unde Græci tempus Paschale vocabant, tempus Resurrectionis, teste Isidoro in *catena Græcorum*, *in Luc. c.* 22. vers. 41. apud Raynaud *t.* 6. *de prima Missa sect.* 1. *c.* 6. *post med. & cap.* 19. ubi hæc ab eo descripta verba inter alia recitat: . . . *Totam Pentecosten*, (seu tempus quod fluit a Paschate ad Pentecostem) *Resurrectionis tempus appellamus*. Cujus ratio esse videtur, quod prius dixerat versu 7: *Quippe cum Domino resurgimus, & Regni ipsius participes sumus*. Et Basilius *lib. de Sp. S. c.* 27. ait: *Totum tempus* (a Paschate) *usque ad Pentecostem admonet nos Resurrectionis, quam in illo sæculo expectamus. Nam unus ille, & primus dies* (Dominicæ Resurrectionis) *septies multiplicatus septem sacræ Pentecostes hebdomadas absolvit &c.* Quid autem sit Pascha? explicabimus; quæstionesque varias quoad celebrationem ejus discutiemus, ubi de Dom. Paschæ Resur. art. 1.

Porro ad institutum nostrum facientia quædam notanda sunt in genere, toto prædicto tempore Paschali. Alia vero a Dominica tantum Paschæ Resurrectionis usque ad Sabbatum sequens eamdem Dominicam, videlicet Sabbatum immediate est ante Dominicam in Albis, quodque similiter Sabbatum nuncupatur in Albis. Alia autem a prædicta Dominica in Albis usque ad Sabbatum ante Dominicam Pentecostes. Alia

denique a Dominica Pentecostes usque ad Sabbatum sequens, in quo finem habet tempus Paschale. Ideo librum hunc in quatuor partes dividere juvat, in quibus disputabimus de quæstionibus moralibus, Institutionibus Ecclesiasticis, Sacrisque Ritibus, toto occurrentibus Paschali tempore. Sit itaque

PARS PRIMA.

NOT. IN GENERE.

A DOM. PASCHÆ USQUE AD SAB. POST PENTECOST.

EXPLICANTUR CAPITIBUS IV.

CAPUT I.

Not. pro administratione Communionis.

1 TEMPORE paschali, seu a Dominica Paschæ Resurrectionis usque ad Sabbatum post Dominicam Pentecostes; post administratam populo Communionem extra Missam, tam antiphonæ: *O sacrum Convivium*: quam versui: *Panem de Cœlo:* & ℟. *omne delect.* additur *Alleluja*. Oratio autem non est: *Deus, qui nobis sub Sacramento*: sed: *Spiritum nobis, Domine, tuæ charitatis infunde &c.* quæ est Postcommunio in Missa Dominicæ Paschæ Resur. & feriæ secundæ immediate sequentis: & oratio in Vesperis Sabbati Sancti; ex *Rit. Rom.* Pauli V. *tit. de ordine administr. sacram Commun.* Caval. *tom.* 4. *cap.* 4. *comment.* in decr. 13. nu. 30. & 32. Præfata Oratio: *Spiritum nobis*: cum de Sacramentis Paschalibus agat, congruentior visa est pro currenti tempore; ut observat Caval. cit. n. 32.

2 Non est autem varianda, sed consueta oratio: *Deus, qui nobis sub Sacramento*: dicenda in reditu Processionis a Communione Infirmorum: quia illam orationem Sacerdos non recitat pro Infirmo qui communicavit; sed intra Ecclesiam pro Adstantibus: ut animadvertit Caval. l. cit.

3 Licet vero Paschali tempore communiter non addatur *Alleluja* precibus extra Divinum Officium recitatis: Caval. *tom.* 2. *c.* 46. *in d.* 1. *n.* 4. nihilominus hic additur: quemadmodum & in Expositione, ac Repositione Eucharistiæ eodem Paschali tempore versui præfato addendum esse, notabimus in Appendice ad calcem Diarii c. 3. art. 6. n. 41. fortasse ideo quod Paschali tempore, hoc est, in Cœna Paschali Eucharistia fuerit instituta. Caval. *tom.* 4. *c.* 9. *in decr.* 1. *n.* 5.

4 Nota hic: prædictam Antiphonam: *O Sacrum Convivium*: non esse ex præcepto seu obligatione dicendam; unde si quis eam omitteret, peccatum non committeret; ut cum Baruffaldo docet Meratus *tom.* 1. *par.* 2. *tit.* 10. *nu.* 33. Et consentit Cavalerius *to.* 4. *c.* 4. *in decr.* 13. *n.* 28. Profecto Rituale Rom. Pauli V. eam devotioni remittit, & arbitrio ministran-

ſtrantis, dum ſimpliciter ait: quod, ubi omnes communicaverint, Sacerdos reverſus ad Altare dicere *poterit : O Sacrum Convivium &c.* Nihilominus omittenda non eſt, quia conſuevit ab omnibus recitari in caſu præſenti; porro huic aptiſſima eſt Sacramento: eidemque debitam inſinuat reverentiam, & amorem. Similis tamen eſſe arbitrii verſum : *Panem de Cœlo :* & ſubſequentem orationem, negat Caval. l. cit. num. 29. ſed hæc eſſe ſub obligatione dicenda, ex ipſo eruit Rituali. Certe omittenda non eſt deprecatio: *Benedictio Dei omnipotentis &c.* cum conjuncta benedictione Sacerdotis manu directa ad eos, qui communicarunt.

An autem præmittendum ſit: *Dominus vobiſcum :* ante orationem? Rituale laudatum aſſignat, eſſe dicendum, & ſimiliter Cavalerius *tom.* 5. *c.* 24. *n.* 36. At vero Meratus l. cit. ſcribit, quod *licet prius eſſet in uſu, nunc tamen ejus recitatio in adminiſtratione Eucharistiæ, ſeu in ejus repoſitione ſublata fuit ; ut apparet ex Inſtructione particulari Clementis XI. pro Expoſitione quadraginta horarum, & ex Decreto emanato die* 16. *Junii* 1663.) Hæc Meratus: quem tamen ſic loquentem, & argentem, ac Baruffaldum ſimiliter opinantem acriter reprehendit, & rejicit Cavalerius *to.* 4. *c.* 4. *in decr.* 13. *n.* 31. *& c.* 9. *in decr.* 3. *num.* 4. Plane allegata Inſtructio Clementina, atque adeo Decretum citatum loquuntur ſolum de caſu repoſitionis SS. Sacramenti, in qua benedicatur populus cum ipſo Sacramento: uti notabimus in ſupra cit. Append. in cit. item c. 3. num. 42. Secus autem, ſi hujuſcemodi benedictio ad præfatam Orationem minime ſubſequatur; quo caſu ex eadem Clementina allegata dici debet: *Dominus vobiſcum :* ante orationem, ſive in Expoſitione, ſive etiam in repoſitione SS. Sacramenti: quemadmodum cum Cavalerio animadvertemus l. cit. Quapropter, cum hic danda non ſit communicatis benedictio cum ipſo Sacramento, ſed ſimpliciter Sacerdotis manu; potius ex allegato Decreto, & Clementina deduci debet, eſſe dicendum in caſu noſtro: *Dominus vobiſcum :* ante Orationem, ut Rituale præſcribit: Cur autem omittatur: *Dominus vobiſcum :* in præfato diſpari caſu repoſitionis SS. Sacramenti, in qua benedicatur populus cum ipſo Sacramento? Rationem congruentem aſſignabimus cit. n. 42. ex ipſo Merato productam, & a Cavalerio probatam.

CAPUT II.

Not. pro Aſperſione ſolemni aquæ benedictæ.

In Dominica Paſchæ, & omnibus Dominicis temporis Paſchalis ad aſperſionem conſuetam ſolemnem aquæ benedictæ variatur Antiphona, & Pſalmus; additurque: *Alleluja :* ad ℣. ut explicatum eſt tr. 1. lib. 2. in Dominica art. 3. n. 42. & 43.

CAPUT III.

De Salutatione B. V. ut moris eſt ; ad pulſum camp. & de conſuetudine, ſeu cæremonia ſtandi ad orationem tempore paſchali.

1 A Vespere incluſive Sabbati ante Dominicam Paſchæ Reſurrectionis uſque ad Meridiem incluſive Sabbati

bati post Pentecosten, ad signum Salutationis B. M. V. in Aurora, Meridie, & Vespere dicitur Antiphona: *Regina Cœli*: cum suo ℣. & oratione: *Deus, qui per Resurrectionem*. Quæ Salutatio semper dicitur stando, seu erecto corpore toto præsignato tempore Paschali: Quemadmodum post horas Canonicas: Vid. dicta in Sab. Sancto n. 299. & 376. & dicenda in Sabbato post Pentec. art. 4. Antiphona autem, oratioque prædicta debet paschali tempore recitari ex Decreto Benedicti XIV. ex quo conceduntur Indulgentiæ recitantibus stando, seu erecto corpore prædictam Salutationem B. V. Profecto recitantes prædictam Antiphonam *Regina Cœli*, orationemque subjectam horis prædictis, tempore paschali, stando, seu erecto corpore, consequuntur dies centum Indulgentiæ, ex concessione laudati Pontificis Benedicti XIV. Qui etiam ignorantibus illam permisit recitare, eodem tamen situ prædicto, consuetam Antiphonam *Angelus Domini*. Videantur dicta tr. 1. lib. 1. c. 5. n. 3. & 19. Ex his autem patet, non habere amplius locum illorum sententiam, qui docuere: Ad præfatum signum Salutationis B. V. non esse paschali tempore recitandam Antiphonam *Regina Cœli*: sed consuetam per annum Antiphonam *Angelus Domini*: Et recitandam esse de more genibus flexis; quod etiam dicebatur in Cœremoniali Carmelitarum, quemadmodum notavimus tr. 1. cit. nu. 3. hujusmodi, inquam, sententiam, patet, locum amplius non habere: cum jam oporteat stare præfato decreto: Ex quo insuper constat, revocata fuisse Sacræ Congregationis in oppositum declaratio illa, cujus meminit Meratus *tom. 2. sect. 5. c. 2. prope fin.* Confer dicta cit. n. 3. Laudatæ Antiphonæ: *Regina Cœli:* non oportet Salutationem Angelicam interserere, ne verborum sensus interrumpatur; nec illam in fine opus est, superaddere; cum a Pontifice non exigatur. Profecto Antiphona hac, quemadmodum Angelica Salutatione, eamdem Beatissimam Virginem salutamus, alloquimur, & oramus, congruo licet modo paschali tempori. De causa vero cur tempore paschali recitetur Antiphona: *Regina Cœli*: & de ejus Auctore hæc scribit Durandus *in Ration.* lib. *6.* c. 89. n. 3. *Cum in Urbe Roma esset magna aeris pestilentia, Beatus Gregorius in tempore paschali ordinavit, ut Imago Beatæ Virginis, quæ in Ecclesia Sanctæ Mariæ in Ara Cœli servatur, quam Beatus Lucas pinxisse, dicitur, & eidem Virgini similis perhibetur: processionaliter portaretur: & dum ante processionem reverenter portaretur, ecce tota aeris infectio, & turbolentia cedebat Imagini fugiens, ac si eam ferre non posset, sic quod post Imaginem mira sanitas remanebat; tunc autem juxta Imaginem auditæ dicuntur tres voces Angelorum canentium:* Regina Cœli lætare Alleluja; Quia quem meruisti portare Alleluja, resurrexit, sicut dixit Alleluja. *Statimque Beatus Gregorius adjunxit:* Ora pro nobis Deum Alleluja: *Quæ Antiphona ideo hoc tempore frequentatur. Et tunc Gregorius vidit supra Castrum Crescentii Angelum Domini, qui gladium cruentatum tergens, in vaginam reponebat. Intellexit ergo Gregorius, quod pestis illa cessasset; quod & factum est; unde & castrum illud exinde castrum Sancti Angeli vocatum est. Præmissa Imago in* Ec-

Ecclesia Beatæ Mariæ in Ara Cœli in Urbe super limen Baptisterii servatur, quam Romani Reginam vocant. Hæc Durandus. Eadem ex Ritualibus libris refert Carolus Sigonius apud Plazzam *devotion. vindic. par. 2. cap. 15.* fine. At vero moderni Critici fidem omnem detrectant hujusmodi traditioni, ajuntque ignorari Auctorem Antiphonæ *Reginæ Cœli*. Vid. Emman. Azeved. *de div. offic. exercitat. 40.* Caval. *to. 2. comment. in decr. S. C. R. par. 2. cap. 40. comment. in decr. 2. n. 2.* fine.

Obiter animadvertimus hic: piissimam consuetudinem a Sacris Concionatoribus usurpatam, recitandi sub Concionis initium Salutationem Angelicam, non esse paschali tempore variandam, recitando Antiphonam: *Regina Cœli*: sed consuetam Salutationem Angelicam: *Ave Maria*: hoc item esse tempore recitandam: ut animadvertit Meratus *to. 1. part. 2. tit. 6. n. 38.*

2 Usum vero standi ad orationem tempore Paschali; hoc est a Paschate ad Pentecosten cum sua Octava: indicat Tertullianus lib. de corona militis c. 3. de eodem testatur Augustinus ad Januar. *epist.* 119. *c.* 15. *ex recension. Lovanien.* edit. Colon. ann. 1616. Hieronymus in *proœm. libri* 1. *in Epist. ad Ephes.* prope finem, Joannes Cassianus *lib. 2. Instit. c. 18.* Epiphanius *in compend. exposit. fid.* S. Maximus *homil. 3. de Pentecoste*. Rupertus *de divin. offic. lib. 8. c. 3.* Honorius in Gemma *lib. 3. c. 136.* Basilius, Hilarius, Isidorus, infra laudandi, aliique passim Scriptores de Officiis Ecclesiasticis.

Præterea Concilium Nicænum 1. *can.* 20. & refertur *C. Quoniam* 10. *dist.* 3. *de Consecr.* sic ait: *Quoniam sunt in die Dominica quidam, ad orationem genua flectentes, & in diebus Pentecostes*, (hoc est: fluentibus a Pascha ad Pentec.) *propterea statutum est a Sancta Synodo, (quoniam consona, & conveniens per omnes Ecclesias custodienda consuetudo est:) ut stantes ad orationem vota Domino reddamus*. Item Alexander III. relatus in *C. Quoniam de feriis*, inquit: *diebus autem Dominicis, & aliis præcipuis festivitatibus, sive inter Pascha, & Pentecosten genuum flexio nequaquam debet fieri; nisi aliquis ex devotione id velit facere in secreto*. Hujusmodi autem consuetudinem ex Apostolorum institutione fuisse, docet S. Hilarius, sic enim ait prologo in psal. explanat. *Hæc Sabbata Sabbatorum ea ab Apostolis religione celebrata sunt, ut his Quinquagesimæ diebus* (hoc est: his quinquaginta diebus a Paschate ad Pentecosten. Vide dicenda in Dominic. Pentec. n. 2.) *nullus neque in terram strato corpore adoraret, neque jejunio* &c. Idem indicat Tertullianus loco cit. & ex Irenæo testatur Auctor quæstionum, & Respons. ad Orthod. inter opera Justini M. quæstion. 115.

Sed videtur obstare, quod Paulus Apostolus hujusmodi tempore Paschali legitur in Actis Apostolorum c. 23. v. 36. in Tyrio littore orasse flexis genibus. 3

Ad hanc vero difficultatem respondet. 1. Lorin., quem citat & sequitur Rosweydus loc. cit. situm orandi tempore Paschali arctans ad solas preces solemnes. Idem dicit Gavantus *in Rubr. Miss. par. 1. tit. 17. n. 2.* Huic responsioni favere videtur Azorius *Instit. moral. part. 1. lib. 9. & 34. qu. 5.* ubi ait: Sacros Canones constituisse, ut inter Pascha, &

Pentecostem stantes, non proni precemur ad orationem *communem*; item favent alii, qui, teste Raynaudo *to. 6. tract. Sacr. Christ. Acath.* §. 9. Canones interdicentes genuflexionem per tempus Paschale, & ejus veluti Ectypon Dominicam diem, arctant ad Collectas fundi solitas præmisso *Oremus:* in principio, & fine Missæ.

Sed contra Responsionem hanc facit primo, quod ex Alexandro III. supra diximus, haberi in *C. Quoniam de feriis*: Diebus Dominicis, & inter Pascha, & Pentecostem genuum flexionem fieri non debere; nisi ex devotione *in Secreto*. Quod ipsum monet Joannes Beleth *de divin. offic. cap.* 121. ubi inquit: *Nec his diebus* (paschalibus) *flectenda sunt genua, sed recte orandum est .... Conceditur nihilominus, ut hoc tempore* (paschali) *aliquis genua flectat, modo id non aperte, sed secreto faciat*. Ergo solum in Secreto, ad summum, licebat orare genibus flexis diebus Dominicis, ac tempore paschali. In publico autem non licebat, etiamsi preces fuerint privatæ.

Facit 2. contra supradictam responsionem: quod Patres absolute tradant, tempore Paschali ad Orationem non esse genuflectendum.

Respondet itaque Baronius ad an. Christ. 58. num. 110. Paulum orasse tunc more Hebræorum; inducto paulo post in Christiana Ecclesia more non flectendi genua ad orationem tempore Paschali.

Hac nostra vero ætate consuetudo est ad aliquas tantummodo preces, etiamsi privatas, & in Secreto genua minime flectere Paschali tempore, & in omnibus Dominicis. Hujusmodi est Salutatio Beatæ Virginis inducta ter in die, sive per Antiphonam: *Regina Cœli*: tempore paschali; sive per Antiphonam *Angelus Domini:* extra tempus Paschale in Dominica: ut tr. 1. locis supra cit. dictum est.

Genua tempore Paschali non flectimus orantes, ob eamdem rationem, ex qua nec jejunare solemus; quia videlicet, sicut jejunare, ita & genua flectere pœnitentium est, atque lugentium. Vid. dicta tr. 1. l. 2. in Dominica art. 7. n. 64. Tempus autem Paschale propter Dominicam Resurrectionem lætitiæ deputatur. Itaque paschali tempore ad orationem genua non esse flectenda, ob reverentiam Dominicæ Resurrectionis, Majojores nostri tradiderunt: confer statim dicenda ex S. Isidoro. Rursus tempus Paschale significat futuram Resurrectionem nostram, & statum æternæ Beatitudinis, cui non convenit genua flectere; si id, ut jam diximus, pœnitentium est, atque mœrentium. Quod innuit supra laudatus Hilarius; postquam enim dixisset: quod *Hæc Sabbata Sabbatorum ea ab Apostolis religione celebrata sunt, ut his quinquagesimæ diebus nullus neque in terram strato corpore adoraret:* subdit: *neque jejunio festivitatem spiritualis hujus beatitudinis impediret*. Videlicet non flectimus genua, ne impediamus festivitatem hujus spiritualis beatitudinis, quæ celebratur tempore Paschali, quæque adumbrat, & præfigurat statum cœlestis, & æternæ beatitudinis. Idem significat Hieronymus loco supracitato, ubi docet: tempus Pentecostes, seu Paschale esse *tempus lætitiæ, atque victoriæ, quo non flectimus genua, neque curvamur in terram, sed cum Domino resurgentes ad Cœlorum alta sustollimur*. Expressius id habet Basilius *lib. de Spir. S. cap.* 27. ubi sic ait:

Totum tempus (a Paschate) *usque ad Pentecosten admonitio est resurrectionis, quam in illo Saeculo expectamus. Nam unus ille, & primus dies septies multiplicatus, septem Sacrae Pentecostes hebdomadas absolvit. A primo enim incipiens, in principium desinit; per similes, qui in medio intercedunt dies, quinquagies evolutus. Unde & aeternitatem similitudine refert, dum velut in motu circulari, ab iisdem orsus signis, in eadem desinit. In quo corporis erecto habitu precari totius nos Ecclesiae ritus docuerunt; nimirum per evidentem commonitionem, quasi transferentes mentem nostram a praesentibus ad futura.* Haec Basilius. Denique idem censuit Isidorus *lib. 1. Eccl. offic. c.* 33. ubi haec habet: *Idcirco autem totius Quinquagesimae dies post Domini Resurrectionem, resoluta abstinentia, in sola laetitia celebrantur, propter figuram futurae Resurrectionis, ubi jam non labor, sed requies erit laetitiae. Ideoque his diebus nec genua in oratione flectuntur: quia, sicut quidam sapiens; ait flexio genuum poenitentiae & luctus indicium est. Unde etiam per omnia eamdem in illis solemnitatem, quam die Dominica custodimus, in qua Majores nostri, nec jejunium agendum, nec genua esse flectenda, ob reverentiam Dominicae Resurrectionis, tradiderunt.*

Pro hebdomada autem seu Octava Pentecostes, in qua prosequitur Caeremonia standi ad Orationem: praeter generalem rationem ductam ex eo, quod omnes dies Octavae faciant unum cum die festo, unde pluribus gaudent privilegiis, quibus prima festiva dies ornatur: assignari etiam posset altera ratio specialis, quam ex Beda tradit Amalarius *de Eccl. offic. l.* 1. *cap.* 39. ubi ait: *Quod non statim peracta die quinquagesima; genu, ad orandum, curvamus, sed & illa adhuc septimana stantes Domino supplicamus ..... nemo absque discretione apta, & congrui ratione mysterii putet actitari .... Merito etiam tunc stantes oramus, ob significationem videlicet liberationis eorumdem* (Neophytorum in Sabbato Pentecostes baptizatorum:) *qui per donum Spiritus Sancti de morte animae ad vitam resuscitari, atque resurgere meruerunt. Cujus donante gratia, etiam carnis immortalitate nos in novissima die vestiendos, atque ad gaudia beatae Resurrectionis perducendos esse, speramus.*

Ex Patribus ergo ideo etiam tempore Paschali non flectimus genua ad orationem, quia tempus Paschale significat tempus Resurrectionis aeternae, & statum Coelestis beatitudinis, cui non competit genua flectere, quod Poenitentium est, atque lugentium.

Quapropter nota hic: etiam antiquitus, Poenitentes semper genua flexisse, tempore quoque Paschali, ex Concilio Carthaginensi VI. ut refert. Raynaud. *tom. 6. tr. Sacr. Christ. Acath.* §. 9. & significat Ordo Romanus tit. *de Octav. Pentec.* Inde est, quod Litaniae majores, & minores tempore Paschali caeteroqui occurrentes, nihilominus extra Processionem genibus flexis recitentur: Quia nimirum sunt propriae poenitentium. Vid. dicta 25. April. n. 17. Hinc

Qu. I. An Psalmus *De profundis*; 5 qui quotidie recitari solet ad pulsum Campanae post noctis initium pro Defunctis, de qua re egimus tr. 1. l. 1. c. 6. debeat adhuc tempore Paschali recitari flexis genibus? Profecto videtur Psalmus proprius poenitentium; Unde & ab Ecclesia inter septem Psalmos, Poenitentiales dictos, connumeratur, & recitatur.

R. Af-

℞. Affirmative: Vid. dicta in Dominica art. 7. qu. 3. n. 70.

6 Qu. II. An sit peccatum, non servare consuetudinem prædictam, standi ad orationem tempore paschali, aut quando in Rubricis Officii Divini præscribitur stari, ut est ad Antiphonam finalem: *Regina Cœli?*

℞. Et dico primo: quando standum est ex præcepto Rubricæ, puta ad Antiphonam finalem: *Regina Cœli:* erit aliqua venialis culpa, non stare, etiam extra Chorum, ex sententia Tamburini in Decalog. *lib.* 2. *c.* 5. §. 6. *nu.* 4. Nulla vero ex Castropalao, Garcia, & Diana *tom.* 3. *edit. coord. tr.* 6. *resol.* 45. §. 4. *fine*. Et videtur etiam ex Suarez *de Relig. to.* 1. *tr.* 2. *l.* 2. *c.* 10. *num.* 4. absolute enim docet: cæremoniam standi tempore Paschali, & Dominicis, non spectare ad obligationem præcepti. Recte tamen monet Diana, debere communiter servari hujusmodi Rubricas, etiam in recitatione privata. Vid. dicta in Dominica art. 7. qu. 2. n. 67.

Dico 2. Extra præscriptum Rubricæ nulla erit culpa; Et sic Antiphona: *Regina Cœli*: Ad pulsum campanæ recitari solitam tempore Paschali, recitare non stando, nulla erit culpa; Etsi omnino standum sit ad illam, ad effectum lucrandi Indulgentias concessas a Benedicto XIV. ut initio significavimus, & videri possunt dicta in Dominica cit. qu. 2. num. 68.

CAPUT IV.

De Jejunio.

1 Qu. I. An tempore Paschali, seu inter Pascha, & Pentecostem liceat jejunare? Dubium oriri posset ex eo, quia, excepta Vigilia Pentecostes, nullum aliud videamus prædicto tempore in Ecclesia Universali servatum jejunium; ita ut, etiamsi occurrat tempore Paschali Festum SS. Apostolorum Philippi, & Jacobbi, non habeat tamen ipsorum festum Vigiliam, in qua fiat jejunium ab Ecclesia præscriptum: ut notavimus tr. 1. 30. April. art. 4. Cum cæteroquin, excepto S. Joanne, in omnibus Vigiliis reliquorum Apostolorum Domini jejunium universalis servet Ecclesia: secundum ea, quæ docuimus 23. Febr. art. 3. sect. 1. n. 20. Rursus inquit Bellarminus *Controv. tom.* 4. *controv. gener.* 3. *princip. ult. c.* 2. *c.* 21. satis constare, inter Pascha, & Pentecostem ex antiquissima consuetudine nulla jejunia imperari. Profecto S. Epiphanius *in compendiaria exposit. fid.* ait: *Ac per totum annum hoc jejunium observatur: dico die quarta, & pridie Sabbati, quæ sexta est, ad horam usque nonam. Excepta sola Pentecoste tota dierum quinquaginta, in quibus neque genuflexiones fiunt, neque jejunium est ordinatum.* Item S. Maximus *homil.* 3. *de Pentecost.* inquit: *Scire debet Sanctitas Vestra, fratres .... Cur istorum quinquaginta dierum numero sit nobis jugis, & continuata festivitas; ita ut hoc omni tempore neque ad observandum indicamus jejunia* &c. Rursus Gratianus in *C. jejunium* 7. *dist.* 76. §. *Non autem* asserit, quod a die Dominicæ Resurrectionis usque in diem Pentecostes non indicuntur observanda jejunia. Deinde Durand. *in Rationali lib.* 6. *c.* 7. *n.* 16. dicit: tempore Paschali non esse jejunium. Denique S. Thomas 2. 2. *qu.* 147. *art.* 5. *ad* 3. adhuc docet, non esse toto Pa-

schali tempore jejunium institutum. Confirmatur, & etiam augetur dubium ex eo, quia Tertullianus *lib. de Corona Militis cap.* 3. inquit: *Die Dominica jejunium nefas ducimus, vel de geniculis adorare. Eadem immunitate a die Paschæ in Pentecosten usque gaudemus*. Accedit S. Hilarius *Prolog. in Psal. explan.* ubi inquit: *Hæc Sabbata Sabbatorum ea ab Apostolis religione celebrata sunt, ut his quinquagesimæ diebus* (seu his quinquaginta diebus a Paschate ad Pentecosten. Vide dicenda in Dom. Pentec. n. 2.) *nullus neque in terram strato corpore adoraret, neque jejunio festivitatem spiritualis hujus Beatitudinis impediret*. Docet itaque Hilarius tempore Paschali prohibitum esse, jejunare, idque ex institutione Apostolorum. Ac teste Bellarmino loc. cit. c. 23. Patres communi consensu docent, per spatium hoc, quod est inter Pascha & Pentecosten, jejunandum non esse. Tandem apud Glabrum *lib.* 3. *c.* 3. teste Raynaudo *to.* 6. *tract. de prima Missa sect.* 1. *c.* 17. refertur, in variis Italiæ, & Galliæ Synodis anno 1004. agitatam esse quæstionem *de jejuniis, quæ plerique fidelium inter Ascensionem Salvatoris, & Pentecosten observant; itaque decretum est, ut neper imperium Sacerdotum fierent, excepto Sabbato Pentecostes: a quibus fieri vellent, prohiberentur fieri*.

His positis, videtur, non licere, tempore Paschali jejunare, nequidem ex devotione privata.

℟. Magister Gilbertus allegatus a Durando *in Ration. offic. lib.* 6. *cap.* 105. *num.* 7. docet utique: Paschali tempore jejunandum non esse; & ipse quoque Durandus eodem lib. 6. c. 7. n. 17. dicit: non esse Paschali tempore jejunandum. Verum dicendum est: per se, & simpliciter licere Paschali tempore jejunare.

Probatur 1. ex eo, quia etiamsi 2 toto Paschali tempore nullum jejunium videamus in Ecclesia Universali servatum: nisi in Vigilia Pentecostes, sive ex præcepto sit, sive ex consuetudine, quod suo loco examinabimus: ex hoc autem uno jejunio habemus sufficiens argumentum, ad dicendum: licere paschali tempore jejunare.

Probatur 2 quia etiam ante, seu præter Vigiliam Pentecostes pluribus locis, diebus nonnullis, tempore paschali est jejunium commune, puta in latiniis Majoribus, aut etiam in Minoribus, seu in tribus diebus Rogationum, quæ semper occurrunt tempore paschali, ut constat. Id autem licite facere, imo & ad id teneri, si se obligaverint: suis respectivis locis docebimus; hic sufficiat mentionem facere cujusdam declarationis S. C. R. an. 1705. 14. Febr. hujus tenoris: *Si festum S. Marci occurrit in die Paschatis, Processio cum Litaniis transfertur in feriam tertiam sequentem, juxta Rubricam particularem Missalis, & si alicubi sit abstinentia, vel jejunatur, servanda est consuetudo a Regularibus;* In hujusmodi decreto utique declaratur: Occurrente jejunio Litaniarum in die Paschæ transferendum esse una cum litaniis in sequentem feriam tertiam. Videantur dicta tr. 1. l. 3. 25. April. n. 32. ubi de allegato Decreto sermo fuit.

Probatur 3. Auctoritate S. Isidori hispal. Ep. *l.* 1. *de Eccl. offic. c.* 42. & refertur in C. *Post Pascha* 10. *distinct.* 76. ait igitur Isidorus: *Post Pascha autem usque ad Pentecosten licet traditio Ecclesiarum abstinentiæ rigorem*

pran-

prandiis relaxaverit, *tamen*, *si qui Monachorum*, *vel Clericorum jejunare cupiunt*, *non sunt probibendi: quia Antonius*, *& Paulus*, *& cæteri Patres antiqui etiam bis diebus in Eremo leguntur abstinuisse* &c. Ex eo autem Isidori testimonio probatur 4. assertio auctoritate Sanctorum, qui tempore etiam Paschali jejunare non omittebant.

3 Ad illa vero, quæ videbantur obstare, respondetur: & primo, ex eo, quia nullum videamus jejunium universale Paschali tempore in Ecclesia Universali servatum, præter Vigiliam Pentecostes, non recte infertur: minime licere, prædicto tempore jejunare. Secus numquam in Dominica jejunare liceret, quia numquam videmus jejunium perfectum in Dominica in Ecclesia Universali servatum; imo si aliqua Vigilia cum jejunio occurrat in Dominica, anticipatur jejunium in Sabbato præcedenti: uti notavimus ubi de Dom. art. 9. n. 72. Et tamen hoc non obstante, per se & simpliciter licere in Dominica jejunare, fuse ostendimus ibi qu. 1. Ex quo igitur, excepta Pentecostes Vigilia, nullum videamus jejunium universale servatum tempore Paschali, non recte infertur, minime licere in eo jejunare. Ad illud, quod additur: Ex consuetudine antiquissima Ecclesiæ nullum inveniri tempore paschali jejunium universaliter præceptum. Id primo, aliqui negant: Cum enim Sabbato in Vigilia Pentecostes sit jejunium universale, putant illud ex præcepto Ecclesiæ servari. Item cum in *C. Rogationes* 3. *dist.* 3. *de consecr.* ex Concilio Aurelianensi I. præscribatur jejunium in Triduo ante Ascensionem Domini: volunt, illud fuisse ex præcepto præscriptum; licet consuetudo, inquiunt, deinde abrogaverit pro Ecclesia Universali. Rursus, teste S. Isidoro *de Eccl. offic. l.* 1. *c.* 37. Jo: Beleth *de Divin. offic. cap.* 130. & Durando *in Rationali offic. lib.* 6. *c.* 7. *num.* 16. fine, & c. 105, n. 6. quidam jejunabant ab Ascensione usque ad Pentecosten, pro eo quod, ut ipsi affirmabant, Apostoli prædicto tempore jejunaverint: Unde putabant, esse obligationem universalem tunc jejunandi ex institutione, & traditione Apostolorum.

Secundo, etiamsi sentiamus cum aliis, qui verius docent: Jejunium Pentecostes ex consuetudine servari; & illud Rogationum nequaquam fuisse sub præcepto, sed solum sub consilio: vel certe non universali præcepto: de qua re videri possunt dicenda in fer. 2. Rogationum post Dom. V. Paschæ sect. 1. quæst. 2. & Sabbato in Vigilia Pentec. sect. 6. sufficit tamen hic ad nostrum intentum, quomodolibet servari jejunium universale in Vigilia Pentecostes, quæ est intra tempus paschale; & quomodolibet præscribi jejunium in jure in diebus Rogationum, atque adeo tempore paschali. Unde ex ipsa quoque consuetudine Ecclesiæ, & ex ipsomet jure Canonico constat, hoc eodem tempore, scilicet Paschali, jejunare licere. Unde etiam perantiquus Ordo Rom. tit. de Oct. Pentec. ait: Quod etsi paschale tempus in lætitia celebretur, & ideo jejunia relaxantur; *Sed voluntate licet unicuique jejunare ob devotionem mentis*. Idem dicit, & similiter loquitur Amalarius *de Eccl. offic. l.* 1. *c.* 36. fine. Hinc, quando Auctores, & Patres dicunt: nullum jejunium institutum esse Paschali tempore, intelligendi

sunt

sunt de institutione obligante ex præcepto Ecclesiæ universaliter sub gravi. Id quidem patet ex ipso Gratiano in contrarium allegato, qui, licet in *C. jejunium 7. dist. 76. §. Non autem*: dicat: quod a die Dominicæ Resurrectionis usque ad diem Pentecostes non indicuntur observanda jejunia; attamen in sequ. *C. Scire debet §. Necessario*. hæc habet: *Sed quod in illis quinquaginta diebus jejunandum esse negatur, ex observantiæ necessitate intelligitur*. Quibus verbis monet Gratianus: per se, & simpliciter licere paschali tempore jejunare; quamvis tunc universali præcepto Ecclesiæ jejunandi necessitas nulla sit. Confer dicenda in Vigil. Pentec. cit. sect. *6*. n. 27.

Item Durandus etiam objectus, postquam dixisset, tempore paschali non esse jejunandum; Statim objicit sibi jejunium Litaniarum, seu Rogationum paschali quidem tempore celebratum; Et ad id respondet: *Quod necessitas intervenit, vel id non est jejunium necessitatis, sed voluntatis*. Ita ille. Unde manifeste Durandus concedit jejunare licere tempore paschali; Solum negat, prædicto tempore ullum esse jejunium sub præcepto universali: Hæc utique est Durandi mens, & sententia, ut clarum fit ex adducto ipsius testimonio; Et adhuc magis patet ex alio deducto ex cap. 105. nu. 7. ejusdem libri *6*. ubi contra eos, qui, ut supra innuimus, volebant ab Ascensione ad Pentecosten esse obligationem universalem jejunandi; allegat auctoritatem Magistri Gilberti probantis prædicto tempore jejunandum non esse, quia est de paschali tempore; item affert auctoritatem SS. Hieronymi, Ambrosii, & Augustini docentium: Inter Pascha, & Pentecosten non esse ex necessitate jejunia dicenda. Deinde statim subdit, horum Doctorum sententiam confirmans, simulque explicans: *Voluntate enim omni tempore a cibis percipiendis possumus abstinere, sed ex necessitate non oportet: Unde Ambrosius: Per hos quinquaginta dies jejunium nescit Ecclesia, sicut ipsa Dominica, qua Dominus resurrexit. Sunt enim omnes hi dies velut Pascha, & Dominica celebrandi, in quibus, sicut ait Beda, majoribus epulis, & hymnis cœlestibus est vacandum ob reverentiam Dominicæ Resurrectionis, & ob memoriam Dominici convictus cum discipulis, ob spem gloriæ immortalitatis: Verumtamen ab hac authoritate pœnitentes excluduntur. Sed & Gregorius Litanias excipit, & etiam Concilium Aurelianense de consecr. dist. 3. Rogationes: illud tamen voluntarium est*. Hæc Durandus: qui adhuc c. 102. num. 10. simpliciter dixerat: in Litaniis Rogationum debere jejunari ex Concilio Aurelianensi.

Similiter Bellarminus, cujus item auctoritas fuit in contrarium adducta eodem loco laudato, ubi testatur: Satis constare, inter Pascha, & Pentecosten ex antiquissima consuetudine nulla jejunia imperari: loquens de jejunio a jure allegato in Rogationibus præscripto, dicit: Videri illud non tam præcepti, quam consilii fuisse. Deinde subdit: Sicubi tamen illud jejunium servatur, non esse improbandum; Servanda est enim, inquit, in hujusmodi rebus Ecclesiæ consuetudo, ut Hieronymus in Epistola ad Lucianum, & Augustinus in Epistola ad Casulanum monent. Ita ille. Et rursus l. supracit. cap. 24. prope fin. ait: non debere

cen-

consuetudinem eorum improbari, qui in diebus Rogationum jejunant. Ergo ex Bellarmino licet paschali tempore jejunare, etiamsi nullum sit in jure jejunium universale sub gravi obligatione præscriptum. Nec Bellarminus negat simpliciter, in jure præscriptum umquam fuisse jejunium; sed solum putat, non fuisse ex præcepto. Item idem Bellarminus c. 23. expresse monet, & docet: quod, quamvis Patres asseruerint, tempore paschali non esse jejunandum: nihilominus per se, & simpliciter liceat prædicto tempore jejunare.

Denique S. Thomas etsi loco laudato doceat: non esse toto paschali tempore jejunium institutum; non tamen docet, esse per se, & simpliciter illicitum, prædicto tempore jejunare; imo potius docet contrarium ipso eodem loco, ut patebit ex inferius dicendis num. 5. ubi integrum Sancti Doctoris testimonium recitabimus.

4 Causa vero cur Ecclesia non præcipiat jejunium ullum universale paschali tempore, est eadem ac pro Dominica: Nimirum hi dies omnes paschales, sicut omnes totius anni dies Dominici propter Dominicam Resurrectionem lætitiæ deputantur: jejunium vero per se non convenit diebus lætitiæ. Hac quidem de causa non est jejunium universale ab Ecclesia institutum toto paschali tempore; ita S. Thomas 2. 2. *qu.* 117. *art.* 5. *ad* 3. Durand. testimonio supra modo laudato, Azor. *instit. moral. par.* 2. *c.* 16. *qu.* 7. Bellarm. l. cit. c. 23.

Hinc habes etiam, cur in Vigilia SS. Apostolorum Philippi, & Jacobi non sit jejunium præceptum? nimirum, quia occurrit tempore Paschali, quo tempore visum est Ecclesiæ, jejunium universale nequaquam exigere a suis fidelibus, quia hoc tempus propter Dominicam Resurrectionem universali lætitiæ deputatur, ut modo notavimus; cui per se, ut dictum est, non videtur convenire jejunium. Quam quidem rationem assignat Durandus *in Ration. lib.* 7. *c.* 7. *n.* 16. de eo quod hi duo SS. Apostoli non habeant Vigiliam, seu jejunium Vigiliæ; Et idem communiter notant Auctores. Similem causam reddit Isidorus *de Eccl. Offic. lib.* 1. *c.* 33. *de Pentec.* de eo quod tempore paschali non sit præscriptum generale jejunium ullum: quia videlicet tempus Paschale significat tempus Cœlestis Beatitudinis, & futuræ Resurrectionis, ut c. 3. diximus, cui certe non competit jejunium. Isidorus itaque l. cit. ait: *Idcirco autem totius quinquagesimæ dies post Domini Resurrectionem, resoluta Abstinentia, in sola lætitia celebrantur, propter figuram futuræ Resurrectionis, ubi jam non labor, sed requies erit lætitiæ*. Idipsum paulo fusius prosequitur Eusebius, ut refertur *in Catena Græcorum* Corderii; in Lucæ c. 22. ad versum 7. apud Raynaudum *to.* 6. *de prima Missa sect.* 1. c. 19. loquens de tempore paschali, quod ipse, de more veterum Scriptorum, appellat tempus Pentecostes, quinquaginta scilice dierum: hæc habet: *Nos enim ipsi festum illustrius instituimus; quippe qui cum Domino resurgimus, & Regni ipsius participes sumus. Quapropter non amplius post hoc festum laborare sustinemus, sed speratæ in Cœlis quietis imaginem præ nobis ferre erudimur, cum neque orationibus genua flectamus, neque jejuniis nos ipsos maceremus. Qui enim a Deo Resurrectione digni sunt habiti,* *jam*

jam amplius in terram relabi nequeunt. Nec fieri potest, ut a passionibus liberati, eadem patiantur, quæ accidunt illis adhuc subjectis. Quo circa post Pascha per septem integras septimanas Pentecostem celebramus, prius quidem certamen quadraginta dierum exercitatione ante Pascha per sex septimanas viriliter sustinentes. Sex enim numerus est laboris, atque operationis; quamobrem & sex diebus universa Dominus perfecisse, dicitur, illis nempe diebus operans. Secunda vero festivitas quæ
2 *septem hebdomadibus agitur, multiplicem, atque longam nobis quietem adfert: Septenarius siquidem quietem, perfectionemque designat; quem numerum Pentecostes festum continet: Septem hebdomadas unitate excedens, hoc festum omnino Ascensionis Christi diem obsignat. Merito igitur sacris Pentecostes diebus, futuræ vitæ quies designatur, quando Anima summo gaudio, corpus vero quiete omnimoda perfruetur: Cum ipso enim sponso existentes, jejunare non possumus.* Hæc Eusebius, apposite pro secunda exposita causa, cur tempore paschali non sit præscriptum jejunium universale? quia videlicet tempus Paschale significat statum Beatitudinis. Eamdem rationem assignat Jo. Beleth *de div. offic.* c. 121. *fine:* ubi inquit: *Tempus hoc paschale Octavam significat ætatem, in qua erit perfectum gaudium omnibus Sanctis. Unde est, quod hic non jejunamus* &c. Similia habent alii. Addi etiam potest tertia causa, ex qua Ecclesia jejunium universale paschali tempore non præscripsit: Nimirum in odium hæreticorum, qui hoc potissimum tempore dedita opepera jejunabant; ut notat Bellarm. l. cit. & modo infra explicabimus.

5 Respondetur adhuc secundo ad illa testimonia, quæ expresse asserunt: non esse tempore paschali jejunandum. Dico itaque, testimonia hujusmodi non obstare; nam primo illis opponi possunt alia, quæ expresse testantur licere; ut patet ex ipso Isidoro, & eodem Gratiano, Durando, & Bellarmino, quorum verba supra laudata sunt, quibus hic addo Joannem Beleth *de div. offic. cit.* c. 121. ubi inquit: paschali tempore *Jejunet etiam qui velit: Nam ut ait Hieronymus, utinam possemus omni tempore jejunare.* Et rursus in fine ejusdem capitis ait: *Toto tempore paschali non debemus flectere genua, nec ex necessitate jejunare: sed ex pietate, & devotione utique, ut diximus, licitum est.* Hæc ille. Secundo quia testimonia objecta intelligenda sunt ita; ut non negent tempore paschali jejunare licere; & tantum velint non esse jejunandum ex necessitate alicujus universalis Ecclesiæ, ut supra ostendimus. Tertio illa testimonia non obstant, quia adhuc intelligenda sunt ita; ut solum velint non licere, si fiat ex superstitione, ut Montanistæ faciebant, qui unam Quadragesimam, sive unam hebdomadam (variæ sunt enim de hac re sententiæ, teste Bell. l. cit.) post Ascensionem Domini, & aliam post Pentecosten jejunabant, ut S. Hieronymus refert in Commentario ad cap. 9. Matth. Vel si quis jejunet ex errore, ut Manichæi jejunabant ordinarie die Dominica, ne viderentur de Christi Resurrectione gaudere, quam falsam fuisse sibi persuaserant, ut ex Ambrosio enarrat. de ratione celebrit. Pasch. ad Episcop. Emiliæ to. 4. pag. 303. edit. paris. & ex Augustino in Epistola 86. cognosci potest. Unde Divus Thomas

2. 2.

2. 2. *qu.* 147. *art.* 5. *ad* 3. hæc habet : *jejunia ergo , quæ præcepto Ecclesiæ instituuntur , sunt magis jejunia afflictionis , quæ non conveniunt diebus lætitiæ : propter quod non est jejunium ab Ecclesia institutum in toto paschali tempore , nec etiam in diebus Dominicis , in quibus si quis jejunaret contra consuetudinem populi Christiani , quæ , ut Augustinus dicit , est pro lege habenda , vel etiam ex aliquo errore , (sicut Manichæi jejunant , quasi necessarium tale jejunium arbitrantes :) non esset a peccato immunis , quamvis ipsum jejunium secundum se consideratum omni tempore sit laudabile* . Hæc S. Doctor; quibus indicat : non esse per se , & simpliciter illicitum tempore etiam paschali jejunare , sed solum si fiat , ex superstitione , vel errore hæreticorum . Rursus objecta testimonia tantum volunt , esse prohibitum prædicto tempore jejunare , si quis jejunet ex contemptu Ecclesiæ , ut Eustathius , & Aerius , atque eorum discipuli , qui diem Dominicum ad jejunium potissimum deputabant ; & contra , iidem Aeriani hebdomadam Sanctam conviviis , & potationibus celebrabant , ut Epiphanius *hæresi* 75. & Socrates *lib.* 2. *historiæ cap.* 33. testes sunt . Vel denique cum scandalo aliorum : ut si quis unam hebdomadam jejunaturus , eligat sine ulla rationabili causa hebdomadam Paschalem; ita Bell. loc. cit. cap. 23. & nos notavimus tr. 1. in Dominica ubi de jejun. in Dom. loc. supracit. Quapropter si quis ad tentationem carnis superandam , vel causa morbi corporalis curandi , vel quia vovit jejunium totius anni , aut integri mensis , Paschali tempore jejunet ; non peccabit . Bell. l. cit. Azor. c. 16. qu. 9. quin etiam id facere tenetur , ut supra dictum est .

Nota hìc : quod licet Octava faciat unum cum festo : uti observat Gavant. *in Rubr. Miss. part.* 1. *tit.* 11. *lit.* m. & sic Octava Pentecostes faciat unum cum ipso die Pentecostes , ex quo dicitur , tempus paschale terminare in sabbato post Dominicam Pentecostes , post Nonam celebrata Missa : Hæc tamen suppositio , & existimatio non est in ordine ad jejunium . Porro etsi omnes dies Octavæ faciant unum cum festo , id tamen non est quo ad omnia ; ut animadvertit idem Gavantus *l. cit. tit.* 20. §. *Ordinarii Locorum* . Unde quamvis dicatur : tempore paschali non esse præscripta jejunia universalia ab Ecclesia : aut non esse jejunandum : hoc tamen non debet intelligi de Octava Pentecostes , & ideo in ipsa ejus Octava præscribitur jejunium Quatuor Temporum : Vide dicta in Septembr. part. 1. sect. 5. subs. 5. n. 52. 6

Qu. II. An incidente Jubilæo tempore paschali , possint consueta jejunia commutari in alia opera pia a Confessario , vel Episcopo? 7

℟. Affirmat Gobat , quem refert , sed merito rejicit Viva in tract. *de Jubilæo qu.* 8. *art. ult.* Qui tamen concedit , posse transferri auctoritate Episcopi , si occurrat infra Octavam Paschæ : ut videbimus sequenti part. 2. in ejus 1. par. c. 4. fine .

PARS II.

LIBRI V. TRACTATUS II.

NOTANDA

A Dominica Resurrectionis usque ad Dom. in Albis seu infra Octavam Paschæ.

A Dominica Resurrectionis usque ad Dominicam in Albis, seu infra Octavam Paschæ aliqua notanda occurrunt in genere per totum tempus prædictum; nonnulla autem specialiter in Triduo Paschæ; quædam vero post triduum in communi; alia denique particulariter singulis diebus sigillatim. Ideo partem hanc secundam Libri V. in tres alias partes, claritatis gratia, subdividere juvat: In quarum prima agemus de iis, quæ a Dominica Resurrectionis usque ad Dominicam in Albis, seu infra octavam Paschæ notanda sunt in genere. In secunda de his, quæ specialiter in triduo Paschæ, & item de aliis, quæ post triduum occurrunt in communi. In tertia de illis, quæ particulariter singulis diebus sigillatim notanda sunt prædicto tempore. Sit itaque

---

PARS I.

NOT. INFRA OCTAVAM PASCHÆ IN GENERE.

Expicantur Capitibus VI.

CAPUT I.

De Horis Canonicis.

1 Pascha habet Octavam. *Rubr. gen. Brev. tit. 7. n. 1.* Ejus Officium terminatur in Sabbato sequenti ad Nonam, celebrata Missa: vide dicenda in Sab. in Alb. n. 1. Infra Octavam Paschæ non fit de ullo festo, sed quodcumque festum occurrat, transfertur post octavam. *Rubr. gen. Brev. tit. 7. n. 3. tit. 9. n. 3. tit. 10. nu. 1.* Atque adeo nec celebrantur Octa-

væ usque ad Dominicam in Albis inclusive; vide dicta hoc tr. 2. lib. 4. par. 1. c. 3. n. 9. De simplici, ut in 2. par. dicemus, in triduo paschæ nulla fit commemoratio; post triduum vero, si occurrat, fit utique de eo commemoratio tantum; hoc est, sine lectione de eodem. *Rubr. Miss. in Dom. Resurr. & Rubr. gener. Brev. tit. 1. n. 1. & tit. 7. n. 3. & tit. 9. n. 4. 5. & 10.* Triduum Paschæ, ut item in 2. par. dicemus, est dup. 1. cl. reliqui dies infra oct. habent ritum semidupl. *Rubr. gener. Brev. tit. 1. num. 1. & tit. 9. num. 4. & 5.*

Hymni, & Capitula non dicuntur infra Octavam Paschæ in aliqua Horarum usque ad Vesperas inclusive Sabbati in Albis: nec versus, nisi in Nocturnis. Officium per totam Octavam ut in proprio. Ad Matutinum dicuntur tres Psalmi cum suis Antiphonis. Tres lectiones de Homil. super Evangel. Post tertiam lectionem dicitur *Te Deum*. Versus, & Responsoria quotidie propria: Antiphonæ item ad Bened. & Magnific. Ad Laudes post ultimum Psalmum repetita Antiphona, subditur statim Antiphona: *Hæc dies*: postea Antiphona ad *Benedictus*, quæ quotidie, ut innuimus, est propria; denique Oratio, quotidie item propria; & post *Benedicamus Domino*: dicuntur duo *Alleluja*: Similiter post ℟. *Deo Gratias*.

Ad Primam, Tertiam, Sextam, & Nonam, post *Deus in Adjutorium*: & *Gloria Patri*. *Alleluja*: dicuntur Psalmi consueti; ad Primam dicuntur Psalmi ut in festis, scilicet *Deus in nomine tuo*. *Beati immaculati in via & Retribue*. Quibus finitis dicitur Antiphona: *Hæc dies*: postea Oratio, quæ ad Primam dicitur, ut in psalterio: *Domine Deus Omnipotens*. Dicitur: *Pretiosa*: cum reliquis; & ad absolutionem capituli lectio brevis: *Si consurrexistis cum Christo*: ut in Psalterio. Ad alias autem horas post Antiphonam: *Hæc dies*: dicitur oratio, quæ ponitur in Laudibus. Ad Vesperas Antiphona: *Angelus Domini*: cum reliquis de Laudibus, & Psalmi de Dominica; quibus finitis, dicitur Antiphona: *Hæc dies*: deinde Antiphona ad Magnific. quæ quotidie est propria, ut in Breviario; deinde Oratio, quæ etiam quotidie est propria; ad ℣. *Benedicamus Domino*: adduntur duo *Alleluja*, & duo similiter ad ℟. *Deo gratias*: ut in laudibus dictum est. Prædictus ritus recitandi officium, servatur usque ad Vesperas exclusive Sabbati in Albis.

Ad Completorium dicto ℣. *Jube Domne*. Capit. *Fratres Sobrii estote*. ℣. *Adjutorium nostrum*. *Pater noster*; & facta Confessione, & Absolutione post ℣. *Converte nos Deus*. ℣. *Deus in adjutorium*. *Gloria Patri*. *Alleluja*, dicuntur Psalmi consueti; quibus finitis, dicuntur quatuor *Alleluja*: deinde Canticum Simeonis: *Nunc dimittis*: postea Antiphona: *Hæc dies*, Oratio: *Visita quæsumus Domine*: *Dominus vobiscum*. *Benedicamus Domino*: Cui hic non additur *Alleluja*, sed solum in Laudibus, & Vesperis ex Rubr. Brev. denique Antiphona finalis: *Regina Cœli*: cum sua Oratione. Sic dicitur Completorium usque ad feriam sextam inclusive ante Sabbatum in Albis. *Rubr. Brev. in offic. Dom. Resur. & in Rubr. gen. tit. 24. n. 2. tit. 28. n. 1. & tit. 29. n. 1.*

Prædictum Officium Paschæ recitari non posse extra Octavam Pa-

schæ vice Officii ritus Ordinarii: docuimus in Dom. Palmar. n. 64.

De Cereo magno Paschali accendendo, vide dicta in Sabb. Sancto num. 352.

2 Qu. Cur in officio Dominicæ Resurrectionis, & per Octavam usque ad Sab. in Albis inclusive non dicantur hymni, nec Antiphonæ ad horas minores, nec Capitula, &c. Item cur unicum etiam Nocturnum recitetur cum tribus Antiphonis: adeoque cur officium Paschale sit adeo breve?

℟. Ex Durando *in Ration. Divinor. Officior. lib. 6. c. 87. n. 2.* Hymni non dicuntur, quia in Resurrectione non cantabimus hymnos hujusmodi, sed per vicos Jerusalem cantabimus Alleluja: ut dicitur *Tob.* 13. 22. Igitur loco hymni cantatur *Alleluja* propter spem, quam habemus de gloriosa Resurrectione; ita Durandus.

Ex eodem autem Dur. cit. cap. fine: Capitula non dicuntur, quia hæc significant refectionem, ne post longam Psalmodiam homo tædio afficiatur; at in Resurrectione, ad quam pertinet Officium paschale, nullum erit tædium. Item in hoc Officio brevis est Psalmodia, atque adeo non opus est refectione.

Pauci autem Psalmi ponuntur, ad significandum, quod Neophyti, seu recenter baptizati pauca valent virtutum exempla proferre, tamquam parvæ, novæque plantæ. Hæc ratio colligitur *ex Ordine Rom. tit. de Ordine in Octavis Paschæ*, ubi indicatur ratio, cur post Octavam Paschæ multiplicentur de more Psalmi &c.? & sic dicitur: *Deinceps insequenti tempore, quasi crescentium arborum frondes, multiplicantur, & recoluntur mores boni diversorum per plures Psalmos.*

Unicum ponitur Nocturnum sub tribus lectionibus, & tribus tantummodo Psalmis, cum tribus Antiphonis: ad significandum, quod virtute Trinitatis, in qua est perfectio, facta sit Resurrectio; Confer dicta in Sabbato Sancto num. 319. fine, & dicenda in Dom. Resurrect. nu. 16. Item propter triduanam sepulturam, quæ præcessit Dominicam Resurrectionem. Dur. n. 2. Amalar. *de Eccl. Offic. lib. 4. cap. 27. fin. & c. 43.* Vel propter fidem, spem, & Charitatem, quas Neophyti debent tenere post susceptum baptismum, ut repellant tria vitia originalia, id est, sugestionem Diaboli, carnis delectationem, & consensum animi. Amal. l. l. cit. Tres autem Antiphonas cantari, quia Patriarchæ ante legem, Prophetæ sub lege, Apostoli sub gratia, Christi Resurrectione glorificantur: interpretatur Honorius *in Gem. l. 3. c. 127.*

Horas vero minores sine Antiphonis recitari in hebdomada Paschatis, eo quod earum cantus nihil aliud fere sit quam vera Psalmodia: dicunt aliqui, ut Emmanuel Azeved. *de Divin. Offic. Exercit.* 32. Porro apud eumdem traditur: Antiphonas institutas tantummodo esse, ad dandum Psalmis modum vocis. Alii autem volunt, hoc esse vestigium veteris moris, ex quo Horæ minores sine Antiphonis persolvebantur. Merat. *to. 2. sect. 4. c. 3. n. 5.* Denique officium Paschale est adeo breve, tum ob respectum Neophytorum, qui hujusmodi Officio Canonico assistentes, quasi modo geniti Infantes, si longum esset, tædio afficerentur, ac labore gravarentur: Tum etiam ob respectum ipsorum Clericorum, quibus parcitur propter præcedens

dens jejunium attritis. Dur. num. 2. & propter laborem Officiorum Hebdomadæ majoris longissimorum, quæ præcesserunt. Historica tamen, ac naturalis ratio brevitatis paschalis Officii ea est, quod cum Christiani ad multam noctem in Officio, & Missa Sabbati Sancti detenti fuissent; & rursus, paulum refectis viribus, ad Officia Divina redirent, nocte jam vergente in diem: ut constat ex Ord. Rom. *tit. de Ordine in Vigilia Sancti Paschæ in nocte:* pluribus recitandis nocturnis spatium non suppetebat. Propterea unum dumtaxat satis esse oportuit; isque mos tota hebdomada retinebatur: quia quidquid in Ecclesia, prima die, præsertim quo ad Neophytos attinebat, fieri solebat, idem per reliquos hebdomadæ dies factitabatur. Profecto, quo ad Officia Ecclesiastica omnis Octava reputatur facere unum cum ipso festo: Gavant. *in Rubr. Miss. par. 1. tit. 11. lit. l.* Et expresse de hebdomada paschali docet Rupertus *de divin. Offic. lib. 8. cap. 12.* & Honor. *in Gemm. lib. 3. cap. 127. & 129.* Quæ ratio significatur in Ordine Rom. cit. tit. *de Ord. in Oct. Paschæ*, ubi sic dicitur: *Tres vero Psalmi cantantur in nocturnali Officio per septem dies baptismales, & unum diem ducimus in religione per illos septem dies.* Vid. Benedict. XIV. *de festis lib. 1. c. 9. num. 8.*

CAPUT II.

De Missa.

1 Infra Octavam Paschæ non fit de aliquo festo duplici, vel semiduplici, sed post Octavam celebrantur. De simplicibus autem occurrentibus in Triduo Paschæ nulla fit commemoratio: ut in 2. part. dicemus; post triduum vero fit utique commemoratio. Rubr. Miss. in Domin. Resurrect.

Per totam Octavam usque ad Sabbatum inclusive Missa propria. Dicitur *Gloria*. Sequentia. *Credo*. Rubr. Gen. Miss. tit. 11. Præfatio propria temporis Paschalis, & dicitur. ℣. *In hac potissimum die. Communicantes, & Hanc igitur*; propria usque ad Sabbatum in Albis inclusive. Neque tacenda sunt verba, in quibus mentio fit de recenter baptizatis, etiam ubi nullus sit recens baptizatus. Confer dicta in Sabbato Sancto nu. 340. In Præfatione dicitur: *in hac potissimum die:* per totam Octavam, quia tota Octava computatur pro una die quo ad hujusmodi Officia Ecclesiastica: ut cap. præcedenti notavimus. In fine Missæ dicitur: *Ite Missa est*; cum duplici *Alleluja;* Et ad Resp. *Deo gratias*: item adduntur duo *Alleluja:* Rubr. Miss. In Miss. Dom. Resur. Merat. *tom. 1. par. 2. tit. 11. nu. 4.* Color Param. Alb. *Rubr. Gen. Miss. tit. 18. nu. 2.*

In triduo Paschæ dupl. primæ Cl. dicitur unica Oratio; Post triduum vero semid. scilicet a feria quarta inclusive usque ad Sabbatum in Albis inclusive fiat, uti dicemus 2. part. hujus 2. par. cap. 2. sect. 2. ubi de Missa post Trid. Paschæ infra Oct.

Quotidie in Missa dicitur Graduale usque ad Sabbatum in Albis inclusive. Graduale (ita dictum, quod caneretur eo tempore quo Diaconus ascendebat gradus suggestus, ut ibi, juxta priscorum temporum consuetudinem, caneret Evangelium: ut ex Rhenano tradit Bellarm. *de Missa l. 2. c. 16.* confer Merat. *to. 1. par. 1.*

par. 1. tit. 10. num. 2.) lamentum indicat, & laborem, (Aliam significationem notavimus in Sabbato Sancto n. 356.) atque adeo videri posset, minime congruere cum tempore summæ lætitiæ Paschalis: unde a Sabbato in Albis inclusive toto tempore paschali omittitur Graduale, ut suo loco notabimus; nihilominus bene recitatur in Octava paschæ, & conjungitur cum Alleluja propter recenter baptizatos, qui arripuerunt laborem militiæ, ut perveniant ad alleluja æternæ lætitiæ; grandis enim labor eis superest, ut partem habeant in secunda Resurrectione: Rupert. *de div. offic. lib.7. c. 11. fine & lib. 8. cap. 1.* fine. Durand. *in Ration. divin. Offic. lib. 6. cap. 88. n. 11.* Honor. *in Gem. lib. 3. cap. 133.* Gavant. *in Rubr. Miss. par. 1. tit. 10. n. 2. lit. p.* Merat. loc. cit.

2 *In diebus, in quibus non potest fieri de festo duplici, prohibentur Missæ votivæ, & de* Requiem. S. R. C. 28. Augusti 1627. *in una Urbis;* apud Caval. *tom. 3. cap. 9. dec. 2.* Hinc habes, infra octavam Paschæ prohiberi Missas votivas, & de *Requiem*. Vid. Caval. loc. cit. n. 2. La-Croix *lib. 6. par. 2. qu. 72. §. 2. n. 498.* & quæst. 73. §. 1. n. 506. Gavant. *in Rubr. Miss. par. 1. tit. 4. num. 3. lit. o.* Merat. ibi n. 11.

Si vero pro re gravi, aut publica Ecclesiæ celebranda sit Missa solemnis votiva, debet in ea dici Præfatio conveniens, nimirum propria, si propriam habeat, juxta Rubr. Gen. Miss. tit. 12. n. 4. sed *Communicantes* de infra Octavam Paschæ. Vide dicenda infra Octavam Ascensionis num. 54. Similiter *Hanc igitur* proprium Octavæ Paschæ. Confer Merat. *to. 1. par. 1. tit. 4. n.47.* fine, & *par. 4. tit. 11. n.6.* In Missis tamen omnibus defunctorum, prædicta dicuntur de communi; confer dicta tr. 1. 2. Novembr. n. 85. In hujusmodi autem Missa votiva non esse dicendum Graduale, sed quadruplex *Alleluja* cum duobus versibus, juxta ritum temporis Paschalis: docet ex Petro Ruiz Gavantus in *Rubr. Miss. par. 4. tit. 17. n. 12.* Et ex his Halden apud Meratum in Gavant. *par. 1. tit. 4. nu. 45.* fine, & post Bissum ipse Meratus eadem parte prima tit. 10. num. 2. & iterum cum aliis *par. 4. tit. 11. de die Sancto Paschæ* n. 6. eo quod Graduale conveniat Octavæ Paschæ, non votivæ Paschali. Et existimat etiam Gavantus, in fine non esse addendum alleluja ad *Ite Missa est*. Nec contradicit Meratus cit. n. 45. sed expresse docet par. 4. cit. n. *6.*

Infra Octavam Paschæ nec pro Anniversario, nec pro diebus 3. 7. 30. potest cantari Missa de *Requiem*. Vid. dicenda in Appendice ad calcem Diarii cap. 9. nu. 10. Præsente autem Cadavere, excepta Dominica Resurrectionis, in sequentibus feriis licita est unica Missa solemnis *de Requiem*. Vid. dicenda in cit. Append. c. 8. art. 3. n. 22.

Octava Paschæ terminatur ad Nonam Sabbati in Albis celebrata Missa. Vid. dicenda in Sabbato in Albis num. 1.

Quamvis in Dominica ipsa Paschatis non liceat celebrare in Oratoriis privatis: Utrum vero liceat in sequentibus duobus diebus festivis? Examinavimus tr. 1. 6. Januarii n. 40.

Cereu paschalis quibus diebus accendi debeat? diximus in Sab. Sancto n. 352.

Qu. hic: An tota Paschalis hebdoma- 3

domada colenda sit in foro ex præcepto?

℟. Negative. Dico itaque, quod etsi initio impositionis festi Paschalis, tota ejus hebdomada coleretur: hodie tamen ex generali consuetudine, & ut constat ex Constit. Urbani VIII. *Universa*: tres tantum dies, Dominica scilicet, cum duobus immediate sequentibus diebus ex præcepto universali servantur: reliqui dies ut feriati tantum a judiciis. Vide dicenda in Domin. Resurrect. art. 1. quæst. 3. Dari tamen aliquas Provincias, in quibus observetur dies præter Dominicam Paschæ, seu in quibus observetur ut festiva etiam feria quarta, tradit Suarez *de Relig. to.* 1. *tr.* 2. *lib.* 2. *c.* 6. *num.* 2. Subdit vero in illius feriæ observatione consuetudini standum esse; nam, inquit, juxta morem Ecclesiæ Romanæ illa dies non est ita solemnis sicut priores. Unde etiam in Officio diei non habet æqualem solemnitatem; primi enim tres duplices sunt supremæ Classis; quartus vero solum ut semiduplex colitur; ita Suarez. Qui adhuc testatur, hanc esse sententiam communem Anton. Sylvestri, Angeli, Cajetani, Armillæ, & aliorum; ac Urbanum VIII. in citata Constit. *Universa de Observat. festor.* substulisse obligationem servandi ex præcepto dies præter ibi descriptos; Vide dicenda in Append. ad calcem Diar. cap. 7. n. 5. initio. Quapropter post Urbanum VIII. cessavit, ubi ante fuerit localis consuetudo, servandi ex præcepto in foro feriam quartam Paschalis hebdomadæ.

CAPUT III,

De Præcepto Communionis Annuæ, & Paschalis.

DISPUTATUR SECTIONIBUS VIII.

SE-

SECTIO I.

Quod adsit præceptum communicandi saltem semel in Anno, in Paschate.

1 Est præceptum divinum recipiendi Eucharistiam aliquoties in vita, si tempus ejus nimirum breve non sit, ut explicabitur infra. D. Thom. 3. *part. qu.* 80. *art.* 11. & post D. Thomam, & alios tenet, probatque Suarez *tom.* 3. *in* 3. *part. disp.* 69. *sect.* 3. §. *dico secundo*: & est communis.

Ecclesiæ autem est, determinare tempus, quo hujusmodi præcepto satisfaciendum sit. Cardinalis de-Lugo *de Euchar. disp.* 16. *sect.* 2. *n.* 28. Rodriqu. *in sum. par.* 1. *c.* 64. *n.* 1. aliique, quos citat, & sequitur Franciscus de-Lugo *de Euchar. l.* 4. *c.* 9. *qu.* 3. *n.* 12. Quæ vero pro varietate temporum, & circumstantiarum variam consuevit obligationem imponere.

Et primo quidem tradunt multi: In principio Fideles communicasse quotidie, etiam ex obligatione gravi ab Ecclesia imposita; Vid. Walafrid. Strab. *de reb. Eccl. cap.* 20. *fine*, Jo: Beleth *de divin. Offic. cap.* 120. *prope fin.* Durand. *in Ration. divin. Officior. lib.* 4. *c.* 53. *n.* 2. D. Thom. 3. *par. qu.* 80. *art.* 10. *ad* 5. Gavant. *in Rubr. Miss. par.* 2. *tit.* 10. *n.* 6. *let. i.* fine; Vide etiam dicta tr. 1. lib. 1. c. 3. de commun. quotid. qu. 1. n. 1. Quamvis Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 69. *sect.* 3. §. *Addo etiam & disp.* 70. *sect.* 2. initio: Probabilissimum esse, dicat, nec quidem a principio fideles communicasse quotidie omnes; vel hoc dato, id tamen non ex obligatione ulla; probabile enim est, inquit, in principio nullam factam fuisse determinationem: quia fidelium devotio obligationem præcepti præveniebat. Suarezium sequitur Cardinalis De-Lugo citat. sect. 2. a n. 29. Benedictus XIV. *tom.* 1. *notificat.* 45. *n.* 2. licet admittat Communionem quotidianam omnium fidelium primitivæ Ecclesiæ: ait autem, ignorari, utrum prædicta communio quotidiana ex obligatione aliqua sumpta fuerit, vel ex simplici devotione? Nec notum est, testatur, quanto tempore fuerit custodita. Videri etiam potest idem de *Synodo diœces. lib.* 7. *cap.* 12. *num.* 6. Est qui credat, anno Domini 150. viguisse præceptum communicandi singulis Dominicis: nam S. Justinus, qui florebat circa prædictum annum, cujus ipse meminit in Apologia ad Imperatorem, & Senatum, populumque Romanum, *Apolog.* 1. *num.* 67. tantum indicat, communem totius populi consuetudinem fuisse, singulis diebus Dominicis communicare. Verum quid huic opinioni obstet; mox infra dicemus. Deinde dicitur Soter Papa, qui sedit an. 175. præscripsisse, ut omnes communicarent in die Cœnæ Domini, seu feria v. majoris hebdomadæ: Uti habetur *C. in Cœna Domini* 17. *dist.* 2. *de consecr.*, quam communionem, videtur Divus Thomas a paschali distinguere: ut notat Suarez *to.* 3. *in* 3. *part. disp.* 70. *sect.* 2. post initium. Item a Zephirino P. qui sedere cœpit an. 203. obiit autem ann. 221. statutum fuisse, ut quilibet Christi Fidelis idoneus singulis annis communicaret in Paschate; dicitur in quadam Chronologia Summor. Pontific. edit. Rom. anni 1627. Deinde statutum fuisse, tradiderunt plerique, a Fabiano Pa-

pa, qui sedit ann. 238. impositumque præceptum, quod ter saltem in anno, Natali videlicet Domini, Paschate, & Pentecoste Fideles communicarent. *C. Etsi non frequentius* 16. Refert item Burchardus lib. 6. c. 19. Sylvestrum Papam, qui sedit ann. 315. quosdam alios addidisse; quam vero Legem apud nullum alium se reperisse, testatur Suarez *tom. 3. in 3. part. disp. 70. sect. 2. post initium;* Sed allegatum Canonem *Etsi non frequentius:* licet a Gratiano adscriptum S. Fabiano Pontifici, qui vixit sæculo tertio: esse monumentum sæculi octavi; communis est recentiorum eruditorum opinio, teste Benedicto XIV. *tom. 1. Notificat.* 45. *num.* 2. & mox infra docebimus.

Anno autem 364. adfuisse obligationem communicandi in Paschate, habetur ex Canone 14. Concilii Laodiceni circa prædictum annum celebrati, in quo prohibetur panis benedictus dispertiri in Ecclesia populo in Paschate; Et redditur hæc ratio, quia nimirum ea die dispertiendum erat, ac recipiendum Sanctissimum Corpus Domini; Vide Marcum Battaglini Episc. Nucer. *histor. Concil. tom.* 1. ubi de Concil. Laodic. n. 8.

Eodem Sæculo quarto, anno videlicet 370. creditur extitisse præceptum communicandi etiam ter, aut quater singulis hebdomadis, & omnibus diebus festis; Enim vero Basilius, qui eo anno florebat, in Epistola ad Cæsariam Patritiam laudat veterem Romanæ Ecclesiæ consuetudinem, communicandi fideles quotidie in Missa: Sed dicit: Sufficere tamen, communicare quater in hebdomada statutis diebus, videlicet in Dominica, feria quarta, sexta, & Sabbato, nec non reliquis diebus festis. Unde significare videtur, suo tempore fuisse præceptum communicandi prædictis diebus. Epiphanius vero, qui eodem ævo florebat, & Basilio supervixit, *in compend. Doctrinæ* refert solum consuetudinem, communicandi feria quarta, Sabbato, & Dominica; sed, ut observat Suarez *disp. 69. sect. 4. §. dico primo fine:* etiam significat, prædictam frequentiam fuisse præceptam.

Deinde putatur, iterum facta determinatio pro singulis tantum Dominicis; & hujusmodi consuetudo viguisse ann. 420. nam S. Augustinus, qui circa illum annum florebat, *Epist.* 118. ad Januar. c. 2. scribit, cœpisse ab aliquibus frequentari Communionem singulis tantum diebus Dominicis. At vero Suarez, licet addat aliam quamdam conjecturam de Communione populi in Dominica fieri consueta; dicit tamen, non constare, quod fuerit in præcepto, cum non adsit sufficiens traditio, neque expressum Decretum alicujus Pontificis, vel Concilii; ita *to. 3. in 3. par. disp. 70. sect.* 2. initio. Idem vero Suarez cit. sect. 2. post initium, colligit ex Chrysostomo, Augustino, & Ambrosio, quibus addi potest Cassianus *collat.* 23. *cap.* 21. jam ab eorum ævo cœpisse introduci consuetudinem, communicandi semel singulis annis.

Id utique, cum aliqua securitate affirmari posse, videtur: ab Ecclesia olim impositum fuisse universale præceptum communicandi ter singulis annis, certis quibusdam diebus, nimirum in Paschate, Pentecoste, & Natali Domini Salvatoris. Hoc autem fuisse statutum circa Sæculum octavum, cujus agnoscitur, ut supra di-

dicebamus, esse monumentum, Canon ille: *Etsi non frequentius:* in quo praeceptum hujusmodi legitur consignatum. Igitur *C. Etsi non frequentius*: *16. dist. 2. de consecr.* sic habetur: *Etsi non frequentius, saltem in anno ter laici homines communicent: (nisi forte quis majoribus quibuslibet criminibus impediatur:) in Pascha, videlicet, Pentecoste, & Natali Domini*. Dicendum etiam est: hujusmodi praeceptum perdurasse usque ad initium Saeculi decimitertii, sedente Innocentio III. licet adhuc eodem sedente defecerit, ut statim videbimus; ita observat Benedictus XIV. l. cit. nu. 3. qui primum colligit ex laudati Pontificis Epistola quadam relata cap. *Deus. de poenitent. & remission.* ubi inter alia documenta, quae tradit ei, cui cura demandata fuerat animarum populorum Livoniae, qui paulo ante Catholicam fidem amplexi fuerant: inculcat, ut iis tribuatur Sacra Communio in mortis articulo, & consuetis festivitatibus. *Interim tamen Corporis, & Sanguinis Domini Sacramentum renatis fonte Baptismatis Consuetis Festivitatibus, & in mortis articulo tribuatis*. Alterum vero constabit ex sequentibus.

2 Tandem itaque, crescente fidelium numero, deficiente vero, & refrigescente charitate multorum, cum non obstantibus superioribus praeceptis, introduci coeperit consuetudo differendi communionem per annum integrum; Statutum est anno 1215. ut singulis annis omnes communicarent saltem semel: ne pusillis laqueus injiceretur. Assignatum est autem adimpletioni praecepti communionis annuae tempus Paschale: tum ut tempus esset magis certum, tum ob quamdam congruentiam; quia nimirum fideles per praecedentem observantiam Quadragesimalem melius dispositi ad communionem SS. Eucharistiae percipiendam, supponuntur; utque devotius ejus institutionis tempus, & consummatio Redemptionis celebraretur. Suar. *to. 3. in 3. part. disp. 70. sect. 2.* post initium; Reginald. *in praxi lib. 29. cap. 5. qu. 3. n. 73.* Filliuc. *l. cit. nu. 55.* Platell. *l. cit. n. 429.* Vid. dicta hoc tr. 2. lib. 4. part. 1. c. 1. art. 3. tr. 46. §. *Secunda ratio*. Praeceptum Communionis annuae, & Paschalis tulit Innocentius III. in Concilio Lateranensi IV. c. 21. anno supra notato 1215. & refertur in Cap. *Omnis utriusque sexus. de poenit. & remiss.* his verbis: *Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, & injunctam sibi poenitentiam propriis viribus studeat adimplere: Suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistiae Sacramentum: nisi forte de proprii Sacerdotis consilio, ob aliquam rationalem causam, ad tempus, ab hujusmodi perceptione duxerit abstinendum: alioquin & vivens ab ingressu Ecclesiae arceatur, & moriens Christiana careat sepultura*. Concilium Tridentinum, idem declarando, statuit sess. 13. can. 9. *Si quis negaverit, omnes, & singulos Christi fideles utriusque sexus cum ad annos discretionis pervenerint teneri singulis annis, saltem in Paschate, ad Communicandum, juxta praeceptum Sanctae Matris Ecclesiae: Anatehma sit*. Praedicta vero determinatione peracta, jam praeceptum divinum, communicandi saepius in vita, obligat omni anno semel; sed simul obligat praeceptum Ecclesiasticum. Non ideo tamen communicandi

munionem annuam negligens, duo peccata committit, sed unicum; tamquam unius solummodo præcepti trangressor, in sensu tamen explicando. Hoc præceptum communionis annuæ, & Paschalis obligat sub gravi, ut patet ex materia ipsa præcepta, & fine ob quem præcipitur, qui est magni momenti propter maximam utilitatem Animarum, & spiritualis vitæ; ac propter venerationem festi Paschalis, & commemorationem tum Cœnæ Domini, tum cruenti D. N. Sacrificii circa hoc tempus consummati: ut supra significavimus. Patet etiam ex gravibus pœnis adjectis contra transgressores, de quibus agemus sect. 6.

3 Nota hic 1. Præceptum Communionis Paschalis esse virtualiter triplex, triplicesque involvere partes, quarum quælibet obligat per se, & sub gravi. Et primo quidem involvit præceptum communicandi saltem *semel in anno*; ita ut, qui etiam, justa causa excusante, non communicat intra tempus Paschale, teneatur extra prædictum tempus intra annum. Secundo faciendi hanc communionem annuam *tempore Paschali*; ita ut qui communicaret quidem semel aut etiam pluries in anno, sed non tempore Paschali: si nulla justa causa excusaretur, peccaret mortaliter. Tertio, faciendi hanc Communionem annuam tempore Paschali *de manu Parochi proprii*; ita ut, qui communicaret tempore Paschali, sed non de manu Parochi sui, aut alterius delegati ab ipso, peccaret mortaliter. Quæ omnia hic sectionibus sequentibus explicabuntur.

Nota 2. Annum pro communione annua varie computari ab Auctoribus. Sententiæ autem probabiliores sunt hæ duæ: Prima ut computetur annus a die prima anni Civilis, & vulgaris ad ultimam diem; seu a die prima Januarii ad ultimam Decembris. Secunda, ut computetur annus a Paschate ad Pascha, quemadmodum in simili dicemus in Append. c. 13. de præc. confes. annuæ art. 5. qu. 3. n. 71. Quid autem hic intelligatur nomine Paschæ, in quo facienda per se est Communio annua? Explicabimus sect. sequ.

Interim quæres hic: an sit obligatio confitendi in Paschate, præscindendo a Communione Paschali? 4 Hoc est: utrum in Paschate sit obligatio confitendi, etiamsi non possit fieri communio? Quod est quærere: an præceptum Confessionis annuæ sit affixum tempori Paschali?

℟. Negative. Hæc assertio satis probata manet suo loco cit. cap. de præc. Confess. annuæ art. 5. qu. 2. Vide ibi dicenda.

SECTIO II.

De tempore implendi Præceptum Communionis Paschalis.

EUGENIUS IV. in sua Constit. 24. 5 to. 3. par. 3. Bull. Rom. Caroli Cocquellines, incip. *Fidei digna*. 8. Julii ann 1440. declaravit: Pascha, in ordine ad satisfaciendum præcepto Communionis Paschalis, intelligi Hebdomadam Sanctam, & alteram hebdomadam, infra Octavam Paschæ Resurrectionis. Et novissime Benedictus XIV. Constitutionis Eugenii mentionem faciens Constit. 48. tom. 3. Bullar. ejus incip. *Magno* §. 22. ait: *Verum quia, secundum præcedentem Eugenii IV. Constitutionem, Paschale tempus, intra quod commu-*

nionis præceptum adimplendum eſt, *a Dominica Palmarum initium habet*, *ac Dominica in Albis terminatur*. Et videri inſuper poteſt idem de *Synodo Diœceſ. l.* 13. *c.* 16. *n.* 3. Intellige autem terminari in Dominica in Albis incluſive: idque jam fert univerſalis conſuetudo. Suar. *to.* 3. *in* 3. *par. diſp.* 70. *ſect.* 2. §. *Sed circa*. Cardinalis de Lugo *de Euchar. diſp.* 16. *ſect.* 4. *n.* 62. Quod videntur etiam voluiſſe Beleth *de divin. offic. c.* 113. & Durandus *in Ration. offic. lib.* 6. *c.* 86. n. 5. ubi ſcripſere, vocari Paſcha ipſam diem Reſurrectionis, & etiam tempus a Dominica in Ramis palmarum uſque ad octavam Paſchæ: ut in Dom. Palmarum innuimus: & hi quidem poſtremi Auctores ſcripſerunt ante declarationem Eugenii: Ante quam vero alii aliter ter docuerunt, tempus præcepti Paſchalis ad pauciores dies reſtringentes, qui tamen non ſunt audiendi; ut Panormitanus, qui in Cap. *Omnis utriuſque*: docuit: in ordine ad Communionem Paſchalem, nomine diei Paſchatis ſignificari ipſum diem Dominicæ Reſurrectionis, idque de jure prædicti capitis. Admiſit autem ſatisfieri etiam præcepto in die Sancto Dominicæ Cœnæ: ſed ob conſuetudinem, ait, receptam, quæ ſic illud interpretatur.

Verum ſi ad unam, vel alteram diem reſtricta eſſet obligatio communicandi impoſita omnibus fidelibus, periculum offerretur, eam tranſgrediendi: ſive ob nimium accedentium concurſum, ſive ob difficilem acceſſum ad Sacram Menſam, ſive etiam ob commoditatem effugiendi oculum Paſtoris invigilantis, nequis ab illa ſe ſubducat; ut notat Suar. l. cit. Reginald. *in praxi lib.* 29. *num.* 74. Et inde etiam factum eſt, ut in pluribus locis tempus communionis Paſchalis ad alios adhuc plures dies extendatur: ut jam videbimus.

Licet itaque tempus ſatisfaciendi 6
Præcepto Communionis Paſchalis ſit a Dominica Palmarum ad Dominicam in albis, ſpatium videlicet quindecim dierum; hoc tamen tempus in pluribus locis vel ex conſuetudine extenditur, vel ex Indulto: Et poteſt etiam Confeſſarius ex juſta cauſa extendere; quod aperte concedit ipſum Caput *Omnis*. Suar. & Cardinalis de Lugo ll. cit. Fagund. 3. *præc. Eccl. l.* 1. *c.* 5. *n.* 3. Buſemb. *lib.* 6. *par.* 1. *de Euch. c.* 2. *dub.* 2. *art.* 3. *Reſp.* 2. Franc. de Lugo *l.* 1. *de Sacram. cap.* 6. *qu.* 12. *Theor.* 3. *num.* 16.

Sic alicubi comprehendit totam Quadrageſimam. Tolet. *Inſtit. Sacer. lib.* 6. *c.* 18. initio, Cardinalis de Lugo l. cit. Diana *tom.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *R.* 14. §. 7. Buſemb l. cit. Azor. *Inſtit. Moral. par.* 1. *lib.* 7. *c.* 30. *qu.* 4. Franc. de Lugo *l. cit.* & *l.* 4. *de Euch. c.* 10. *quæſt.* 2. *n.* 9. Ita Mediolani, ut teſtatur Suar. l. cit. Filliuc. *to.* 1. *tr.* 4. *de Euch. c.* 2. *n.* 55. ubi etiam Religioſos poſſe frui prædicto privilegio, docet Pellizarius *Man. Regul. to.* 5. *c.* 3. *ſect.* 2. *q.* 3. *n.* 75. ne ſint, ait, deterioris condiditionis. Quæ ratio militat etiam pro alibi exiſtentibus, ubi ſimile ſit privilegium. Item totam Quadrageſimam comprehendere in Conimbrica, & in multis aliis locis innominatim teſtatur Navar. *in man. c.* 21. *n.* 45. At Em. Roderic. *tom.* 1. *q.* 56. *de communic. art.* 3. poſt medium §. *ex his Secundo*; & apud Azor. loc. cit. Laurentius Epiſcopus Præneſtinus Cardinalis teſtatur, Clementem VII. de-

declarasse, quod in quolibet die Quadragesimæ possint fideles in Hyspaniæ partibus satisfacere Præcepto Communionis Paschalis; Cujus testimonii, & consuetudinis meminit etiam Fagundez l. cit. & Rodriqu. *in Explic. Bull. Cruc. §. 5. num. 9. & in Summ. p. 1. c. 64. n. 1.* licet Suar. loc. cit. dicat: sibi nec de usu, nec de hujusmodi concessione satis constare; Concedit tamen, quod sufficeret ita facere, ubi constaret. In tota quoque Lusitania consuetudinem legitimam obtinuisse, testatur cum aliis Laudatus Fagundez l. cit. ut in quolibet Quadragesimæ die etiam in primo, huic præcepto satisfiat. Item Platell. nu. 431. testatur, in variis locis præcepto Communionis Paschalis, sive ex privilegio, sive ex consuetudine, satisfieri posse a media Quadragesima, vel etiam ab ejus initio: idque, ait, in Belgio frequenter concedi Militibus. Denique in nostra Sicilia Panormi potest præcepto Paschali satisfieri a prima die Quadragesimæ usque ad Dominicam in Albis, idque ex concessione Apostolica dicit Chiavetta Consult. 20. n. 3. Sed vide dicenda n. sequ. sub init. imo & in tota etiam Diœcesi Panormitana per idem tempus extenditur: ut constat ex Synod. Diœcef. & praxi. Ubicumque id fiat ex consuetudine, illam etiam admittunt, si sit legitime introducta, Suar. loc. cit. Navar. l. cit. Reginald. lib. 29. num. 77. & alii passim, ac merito; nam talis consuetudo, sicut & Papæ privilegium prævalere potest huic præcepto Ecclesiastico. Hujusmodi privilegio, seu consuetudine locali posse frui Vagos, & Peregrinos, docebimus sect. 5. qu. 3. n. 11. Sunt & aliquæ Diœceses, in quibus tempus Communionis Paschalis extenditur adhuc post Dominicam in Albis, veluti in Diœcesi Bracharensi, ubi extenditur usque ad Dominicam Pastoris boni, seu in qua legitur Ev. *Ego sum Pastor Bonus*; quæ est secunda post Pascha; ex consuetudine legitime ibi introducta: uti testatur Fagundez, l. cit. ubi etiam meminit de consuetudine, quæ est Punetii, quod est Oppidum Diœcesis Agytanensis in Lusitania; in quo oppido Paschale Præceptum extenditur, quo ad Piscatores, usque ad Pentecosten; quia usque ad illud tempus extra propriam domum, Parochiamque versantur, piscationibus intenti. Quapropter recte concludit Fagundez, & Franciscus de Lugo ll. supra cit. inspiciendum esse, quid ubique consuetudo permittat, & Constitutiones videndas cujusque Diœcesis, ac juxta illas intelligendum esse tempus, quo quis possit implere præceptum Communionis Paschalis. Non quod jus Constitutionum hujusmodi possit juri prævalere communi: Episcopi enim Diœcesani non sunt supra Papam, nec supra jus commune editum a Papa; Sed ideo valent illæ Constitutiones, quod ipsæ tunc declarent consuetudinem Diœcesis, & in ipsa consuetudine fundentur; Quæ plane consuetudo potest prævalere juri communi: ut supra diximus. Addit Fagundez, observatque hujusmodi Constitutiones ordinarie examinari, & approbari a Papa: Quamobrem ex licentia Papæ extendere Episcopos tempus præcepti Paschalis.

7 Sed his non obstantibus, inclinat Fagundez cum quibusdam aliis ad dicendum: Episcopos posse, præscindendo etiam a consuetudine, vel facultate, & licentia Summi Pontifi-

cis,

cis, extendere tempus præcepti Paschalis in tota quoque Diœcesi stabiliter etiam, & per Legem; neque ideo facturos contra jus commune & Pontificium. Enimvero, ait, jus commune, & Pontificium non determinat tempus Paschale omnino absolute, sed conditionate; permittit enim, ex causa rationabili extendi tempus præcepti Paschalis, & præscripto proprii Sacerdotis: dicitur enim cit. *C. Omnis*. . . . . *Nisi forte de proprii Sacerdotis consilio, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus, ab hujusmodi perceptione duxerit abstinendum*. Huic sententiæ adhæsisse videtur ipsa Sacra Congregatio Concilii: Enimvero, ut ex Fagnano refert Benedictus XIV. *de Synod. Diœcef. lib. 12. cap. 6. n. 10.* cum olim Archiepiscopus Panormitanus a S. C. confirmari postulasset decretum a se in Synodo editum, quo ob Civitatis amplitudinem, & Ministrorum penuriam, Paschale tempus ita protraxerat, ut a feria IV. Cinerum incipere censeretur, & Dominica in Albis desineret: eadem S. C. die 31. Januarii 1682. respondit: ut Archiepiscopus *uteretur jure suo*.

Dubitatio etiam esse potest: An valeant Episcopi per totam Diœcesim, aut Civitatem stabiliter, & per legem, tempus Præcepti Paschalis extendere non solum ad alios dies, postquam terminavit ex jure communi, seu consuetudine universali: verum etiam anticipando. Profecto citatus C. *Omnis*; loquitur de extensione post dies in jure præscriptos, non de anticipatione: ut scite animadvertit Cardinalis de Lugo de Euchar. *disp. 16. sect. 4. n. 81.* quamvis nonnulli rationem prædictam vocaverint futilem: non considerantes utique: causam, ex qua in jure præfato fit potestas, postponendi Communionem Paschalem de consilio proprii Sacerdotis, minime militare pro eadem communione anticipanda; ut mox observabimus. Sed certe plausibilius obstat; quod in citato Can. tribuitur illa facultas *proprio Sacerdoti si ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab hujusmodi perceptione* (Eucharistica) *duxerit abstinendum:* quibus insinuatur proprius Sacerdos, qui ex confessione talem statum in pœnitente deprehenderit, ut illi Paschalis communio sit protrahenda: ex quo non fluit facultas in Episcopo, ut tali. Enimvero Ecclesia non obligat omnes indiscriminatim fideles, ad communicandum absolute intra tempus omnino Paschale; sed excipit eos, qui forte pro tali tempore sint indispositi: quod cum Confessarius internoscere possit; idcirco huic relinquit Ecclesia judicandum; an pro tali oporteat communicandi tempus differre: atque hæc quidem facultas nihil habet cum Episcopali jure commune.

Quapropter melius docet Benedictus XIV. *de Synod. Diœcef. cit. lib. 12. c. 6. nu. 10.* non posse ab Episcopo in sua etiam Synodo prorogari sine approbatione Apostolica Paschale præceptum: quod si hujusmodi prorogans ederetur Constitutio Synodalis, corrigenda foret, ait, quia non decerneret, quod est a jure prætermissum, sed contra jus limites ampliaret, ab ipso jure jam præfinitos. Quo circa Cardinalis Cantelmus Archiepiscopus Neapolitanus, ut idem laudatus Pontifex refert, probe noscens, sibi non competere facultatem prorogandi dictum tempus usque ad diem Ascensionis, illam sibi -

ſibi concedi petiit a Sacra Congregatione; quæ ob ingentem numerum populi Neapolitanam Urbem incolentis, petitam prorogationem conceſſit die 20. Martii 1694. quam idem Cardinalis in ſuam inſeruit Diœceſanam Synodum eodem anno celebratam; quod idem præſtitum fuit ab ejus Succeſſore Cardinali Pignatello in Synodo ab ipſo celebrata an. 1726. Quo teſtimonio videtur etiam ſatisfactum auctoritati illi petitæ ex antiquiori reſponſione ejuſdem S. Congregationis data Archiepiſcopo Panormitano, ex qua videbatur, oppoſitum declaratum; Dicendum enim eſt, eamdem Sacram Congregationem priorem illam ſententiam revocaſſe.

8 Non negamus autem, Epiſcopum, etiamſi minime audiat Confeſſionem ſui Diœceſani, poſſe nihilominus ex aliqua cauſa rationabili, huic, vel illi Diœceſano, quando occurrerit neceſſitas, deſignare aliud tempus ad implendum præceptum Communionis Paſchalis. Et ratio hujus conceſſionis, ac poteſtatis eſt, quia ſecus non eſſet ſatis proſpectum fidelibus, ſi ad Romanum Pontificem oporteret omnino recurrere in neceſſitatibus hujuſcemodi, hunc, vel illum ſingularem hominem afficientibus ex aliquo inopinato caſu. Vide quæ in materia de jejunio diximus tr. 1. 23. Februar. art. 3. n. 23. Neque negamus id ipſum poſſe Epiſcopum in una etiam Civitate, vel tota Diœceſi ſua, ſemel, ex neceſſitate, quando ſcilicet caſus ſit repentinus, & non admittat moram, & recurſus fieri nequeat ad Pontificem. Ratio eſt eadem ac ſupra dicta, & per ſe patet; vide rurſus quod in materia de jejunio, & abſtinentia quadrageſimali docuimus hoc tr. 2. lib. 4. par. 1. c. 1. art. 2. qu. 3. num. 7. Ex qua ratione fortaſſe moveri, puto, illos Epiſcopos, qui tempus præcepti Paſchalis extendere ſolent occaſione Miſſionum, teſte La-Croix *lib. 6. par. 1. qu. 117. §. 17. n. 630.* ubi etiam exemplum ponit cujuſdam Epiſcopi Paderbonenſis, & Monaſterienſis, qui ann. 1681. præcepti Paſchalis tempus pro locis, in quibus Sacræ Miſſiones fuerant exercendæ per Quadrageſimam, extendit ad totam Quadrageſimam, & quatuordecim dies poſt Paſcha.

9 Qu. I. An ſatisfiat præcepto Paſchali, communicando in Sabbato ante Palmas, vel feria ſecunda poſt Dominicam in Albis? Quod eſt, quærere: Utrum in præcepto Communionis Paſchalis tempus commenſurari poſſit moraliter, circum circa, & non omnino indiviſibiliter?

℞. Affirmat Paſqualigus apud Dianam *to. 2. edit. coord. nu. 2. R. 14.* §. 4. nam, ait, cum parum, & nihil æquiparentur, ex jure; dum parum abeſt tempus a præſcripto, cenſetur non abeſſe; & proinde quæ fiunt in ipſo, cenſentur fieri in tempore præſcripto; ita ille. Sed dicendum eſt cum Pelliz. *in man. Regul. tr. 5. c. 3. ſect. 2. n.* 87. Diana l. cit. §. 5. Præpoſito apud illum, & Cavalerio *to. 4. c. 2. comment. in decr. 19. nu.* 2. fine: non ſatisfieri præcepto Paſchali per Communionem, etiamſi uno tantum die anticipatam, vel poſtpoſitam a tempore præſcripto, quia in præceptis affixis tempori, tempus debet commenſurari indiviſibiliter, & non moraliter. Idem dicendum de quovis alio tempore, ab aliqua conſuetudine legitima particulari præfixo, ad implendum præceptum Communionis Paſchalis; nimi-

mirum quod illi nec unum diem, sive anticipando, sive postponendo, liceat addere.

Axiomata vero illa: *Minimum pro nihilo reputatur: & quod fit intra triduum, dicitur fieri quam primum, & continuo:* ac similia his, quæ proferri solent ex jure: non intelligenda sunt absolute, sed cum maxima limitatione, & debito judicio: habito nimirum respectu ad alia ejusdem juris statuta, & Axiomata; item ad materiam, de qua agitur, ad circumstantias rerum, ad communem hominum existimationem &c. & sic minimum pro nihilo non reputatur in jejunio naturali ad communionem requisito, non solum respectu quantitatis materiæ, sed nec ratione temporis, ut si quis paulo post mediam noctem quid parum comedat, aut bibat; franget utique jejunium naturale Communioni præmittendum. Similiter in recitatione Horarum Canonicarum: si quis statim post mediam noctem recitaret Horas Canonicas præteriti diei, non satisfaceret præcepto pro die præterito: Nec satisfaceret pro die sequenti, si paulo ante mediam noctem recitaret aliquam partem Officii subsequenti diei. In his etenim tempus debet commensurari indivisibiliter, & non moraliter; De qua re quæstionem ex professo instituimus, & fuse egimus tr. 1. lib. 1. cap. 1. lege præsertim ibi art. 6. & 9. Quod si Ills. apud La-Croix *lib. 6. part. 1. qu. 117. §. 17. num. 630.* dicat: Incidente festo Annunciationis in Sabbatum ante Palmas, communiter annumerari in diebus præcepti Paschalis: Id non erit per se, nec ob illam rationem generalem assignatam a Pasqualigo, sed ex consuetudine alicubi forte recepta annumerandi in prædicto casu Sabbatum præcedens Dominicam Palmarum in diebus præcepti Paschalis; Unde nec quidem in prædicto incidentiæ casu Communionem Paschalem anticipare licebit, nisi ubi legitima consuetudo permiserit: ut monet La-Croix l. cit.

Qu. II. Qui differt communionem 10
Paschalem usque ad diem ultimum præcepti Paschalis, si mane casu aquam deglutierit, aut aliter jejunium naturale ad S. Communionem requisitum fregerit, utrum nihilominus teneatur, eodem die communicare, ad satisfaciendum præcepto Paschali?

℟. Toletus *Instruct. Sacr. cap. 28. nu. 6.* loquens de infirmo extra etiam periculum mortis, & præter obligationem communicandi ex Viatico: docet: quod, si aliquando sit præceptum communicandi, & Infirmus non posset absque gravi nocumento, omittere potionem, tunc posset sumere, & postea communicare. Hoc autem docet Toletus, quia, ut notat Franciscus de-Lugo *lib. 4. de Euchar. cap. 7. qu. 7. num. 67.* ipse putat, prævalere præceptum Communionis contra præceptum jejunii naturalis. Idem porro dicendum esset de casu proposito, si valeret hypothesis Toleti de asserta præcedentia utriuslibet præcepti. Cæterum cum simus in collisione duplicis præcepti Ecclesiastici (Ecclesiasticum enim est præceptum communicandi, ut tali tempore affixum) præcedentia libranda est juxta existimationem Ecclesiæ, quæ quidem ut gravissimam semper habuit reverentiam Sacramento præstandam, & cuilibet alteri præcepto Ecclesiastico anteponendam: Sic non licet sine paramentis sacris conficere Sacramentum

tum

tum Eucharistiæ etiam ad ministrandum Viaticum, sicut neque non jejunum: quia nimirum Ecclesia decentiam Sacramento Eucharistiæ propriam ante omnem aliam legem servari voluit, in Missæ Sacrificio celebrando. In quo tamen ipso si intercidat, Celebrantem in actu Sacrificii post Consecrationem, antequam consumat, impotentem fieri ad perficiendum; tunc, quia perfecta Sacrificii consummatio de jure mere divino est, in tantum prævalet Ecclesiastico præcepto jejunii, ut, si non alius adsit Sacerdos; etiam a non jejuno, & qui alias celebravit, perfici debeat.

11 Jam vero similiter decidendum est in quæstione proposita: cum multo magis intentio Ecclesiæ circa utilitatem Communionis facile adimpleri possit postridie, aut quantocius communicando; non item reparari irreverentia Sacramento facta a Communicante non jejuno. V. La-Croix *lib. 6. par. 1. qu. 111.* §. 3. Suar. *to. 3. in 3. part. disp.* 68. *sect.* 5. *sub init.*

12 Nota, me dixisse: non licere Missam conficere non jejunum, ad ministrandum Viaticum: aliud enim est; licere Infirmo etiam non jejuno communicare ad Viaticum; aliud, licere Sacerdoti non jejuno celebrare, ad ministrandum Viaticum Infirmo: Primum est certe licitum; tum quia non putatur irrogari irreverentia Sacramento, si ab Infirmo, alias non valente, & in necessitate constituto, etiam non jejuno sumatur Eucharistia: tum quia istud, ut passim obveniens certa lege, & perpetuo usu probavit Ecclesia ipsa: tum denique quia si divina lex (juxta multorum opinionem) postulat a fideli, ut in mortis articulo communicet, æquum est, ut fidelis ita constitutus juri divino potius obtemperet, Communionem præcipienti, quam Ecclesiastico jejunium postulanti. At alterum cum non dependeat ex ipsa Infirmi constitutione, nec etiam facile usuvenire possit, idcirco nulla lege, nulloque facto, seu praxi concessum est, immo & certe prohibitum ut docet Benedictus XIV. de Missa. sect. 2. cap. 4. §. 2.

Neque recurras ad Divinum jus; quasi vero infirmus sicut ex jure divino communicare debet, quantumvis non jejunus, ita exigere possit Viaticum a Presbytero, qui ad illud præstandum Missam celebrare debeat non jejunus: quia dato, quod Viatici præceptum urgeat; at urget suppositis debitis circumstantiis, scilicet quod Eucharistia haberi possit, & ministrari juxta leges, & modum ab Ecclesia, (quæ quidem omnis Juris Divini interpres est fidelissima) præscriptum; secus liceret etiam, alteram Missam dicere ad ministrandum Viaticum; aut in defectu Ministri, liceret a Laico ministrari; quæ sunt certe prohibita.

Sed quæres instando: Supra diximus, quod Communio Paschalis, ab 13 Ecclesia præcepta, Juri Divino innitatur; ergo qua parte divinum est hoc præceptum, postulat ut juri Ecclesiastico præferatur, adeoque liceat ipsum implere, etiam non servato jejunio.

℟. Quod, uti etiam supra diximus, in Paschali præcepto Communionis id tantum est ex jure divino, quod per hanc Communionem Ecclesia intendat a fidelibus suis satisfieri præcepto illi, utique divino, quod sæpius in Vita communicare de-

debeat Christianus : ex quo vides quod Jus Divinum communicandi ex se vagum sit, & ex sola Ecclesiæ lege hanc temporis circumstantiam sortiatur. Igitur Ecclesia duo statuit; unum est, Communicare oportere quotannis, seu semel saltem in anno, quia id postulat Jus Divinum communicandi sæpius in Vita: alterum est; Communicare oportere in Paschate ob alias rationes, quas in præsenti non vacat exquirere. Vides proinde, Communionem Paschalem inniti juri divino, non in quantum Paschalis est, sed quatenus Annua est, idest saltem semel in anno facienda. Cum ergo sola substantia Communionis annuæ pertineat ad jus divinum; Circumstantia vero Paschalis temporis ex jure sit mere Ecclesiastico; & ex alia parte, plane impossibile, aut admodum difficile videatur, ita Jus Divinum vagum communicandi in anno contrahere & coarctare, ut si in Paschate non communices, nullus alius suppetat ad id faciendum intra annum dies: inde est quod, illæso jure divino, differre debeat communionem a Paschate, qui ita constitutus est, ut jejunus communicare non valeat: atque id ipsum facere debeat ad jus Ecclesiæ servandum, quæ dilationem in simili casu indispositionis præcipit. Vid. sup. n. 7.

14 Qu. III. An, qui prævidet, fore ut non possit communicare in Paschate, teneatur, hoc tempus prævenire, communicando prius?

℞. Cum distinctione: non tenetur prævenire in ordine ad satisfaciendum præcepto Paschali, qua tali: tenetur autem prævenire in ordine ad satisfaciendum præcepto Paschali, ut habet rationem communionis annuæ; si nondum communicaverit post anni initium, quin etiam sufficit, ut talis habeat in animo communicare post Pascha ante finem anni. Data distinctio patet ex dictis præcedenti qu. 2. & dicendis qu. 11. Platellius *par.* 5. *de Sacr. c.* 4. §. 5. *n.* 475. vult, probabilius esse, etiam teneri, ante Pascha communicare, eum, qui prævideat, non posse communicare, nisi *diu post Pascha*, etiamsi intra annum: quod tamen, an ita se habeat? examinabimus quæst. 14. Qui autem ex necessitate facit communionem annuam extra tempus præcepti Paschalis: non videri, per se loquendo, teneri illam sumere de manu Parochi: dicemus sect. 5. qu. 9.

Qu. IV. An, qui prævidet, se impediendum in secunda septimana, teneatur, communicare in prima? 15

℞. Affirmative, quia in quacumque parte, seu die præscriptarum duarum hebdomadarum sufficienter impleri potest præceptum Paschale; & præceptum ipsum obligat, ut intra illud tempus impleatur eo modo, quo fieri poterit; quemadmodum die festivo, qui potest interesse Sacro mane diluculo, si prævideat, fore ut non possit circa meridiem, nec alia præcedenti hora, nisi mane diluculo: tenetur mane diluculo; nam ex uno capite potest, & ex altero adest obligatio præcepti; ita Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 70. *sect.* 2. *fine*; & alii communiter.

Qu. V. An, ubi adest privilegium, aut consuetudo implendi præceptum Communionis Paschalis per totam etiam Quadragesimam, teneatur quis, prædicto tempore sumere Eucharistiam, si prævideat non posse, 16

se, illam sumere tempore præscripto ex jure communi?

℞. Affirmant aliqui, teste Diana *tom. 2. edit. coord. tr. 2. de præcept. commun. resol. 13. §. 6.* Sed Dicastillus apud eundem ibi putat, non esse certam, & claram obligationem: Maxime, ait, si proprie loquendo, non sit latum præceptum communicandi intra omnes illos dies, sed concessum privilegium, (ut fieri potest) quo quis, eo ipso quod communicet intra Quadragesimam, non teneatur in illis quindecim diebus communicare; aliud enim est, habere privilegium, ut præceptum, quod nondum incipit urgere, censeatur impletum pro illo tempore, in quo urget, per actum exhibitum ante illud tempus; aliud vero extendere præceptum, ut urgeat non solum in illo tempore, quo ante urgebat, sed etiam in tempore antecedenti. Quando enim solum privilegium est, ut possit antecedenter impleri per actum exhibitum in tempore, quo nondum urget: non tenetur quis, anticipare actum, etiamsi prævideat per totum tempus, in quo urget præceptum, fore impeditum ad exhibendum talem actum. Hac ratione usus receptus recitandi pridie sub Vesperum Matutinum cum Laudibus diei sequentis; non censetur habere vim cogendi eum, qui videt, se impediendum toto sequenti die, ut legat antecedenter præfatas Horas matutinas. Hæc Dicastillus; Quæ etiam Dianæ videntur satis probabiliter dicta.

Verum ego dico: Saltem in praxi suadendum, ut Communio anticipetur; etenim ex una parte, hujusmodi privilegium videtur concessum ita, ut tali loco sit præceptum latum communicandi inter omnes illos dies; ab initio, puta, Quadragesimæ usque ad Dominicam in Albis: Quod est privilegium, ex eo quod faveat majori commodo multitudinis, quæ inter tot dies facilius potest invenire tempus, & locum confitendi, & communicandi pro Paschate; Et sic videtur concedere ipsemet Dicastillus, esse obligationem anticipandi intra prædictos dies extra jus commune concessos. Ex alia parte vero; non est mirum, si una cum privilegio magno subeatur aliquod onus parvum, quemadmodum est in acceptatione prædicti privilegii obligatio anticipandi communionem intra prædictos dies in casu, quo non possit fieri intra dies Paschales ex jure communi præfixos: Unde non esset, cogi ad utendum privilegio, sed ad subjacendum oneri, cui videris te simul obligasse in acceptatione talis privilegii. Adde, quod nullum considerabile onus ipsi corpori afferat Communio unica. Ex quibus videtur, teneri anticipare Communionem, si in diebus a communi jure præfixis eam sumere non poterit, qui habet privilegium anticipandi, sive est in loco, ubi adest consuetudo, seu privilegium anticipandi.

Confirmatur exemplo consuetudinis universalis, quæ jam certissime inducit obligationem, anticipandi Communionem in Dominica Palmarum, respectu illorum, qui præviderent, fore ut non possint in reliquis diebus Paschalibus usque ad Dominicam in Albis communicare: ut statutum est qu. 4. etsi præceptum Paschale sola consuetudo ab Ecclesia confirmata extenderit universaliter ita, ut inciperet a Dominica Palmarum: Quemadmodum signifi-

cavimus *num.* 5. Ergo ſicut illa conſuetudo univerſalis obligationem univerſalem inducit: Sic etiam ſimilis conſuetudo particularis obligationem particularem inducere debet in re præſenti.

Quod attinet ad exemplum de Matutino pridie recitari ſolito: id jam a nobis refutatum eſt tract. 1. l. 1. c. 1. a n. 72.

17 Qu. VI. An, qui anticipavit præceptum Communionis annuæ, quod putaverit, fore ut non poſſet communicare tempore Paſchali: teneatur, ceſſante impedimento, iterum Communicare tempore Paſchali?

℞. Affirmative, quia tempore ipſo Paſchali urget præceptum communicandi pro Paſchate; vide dicta ſect. 1. n. 3. videatur etiam Suarez *to.* 3. *in* 3. *part. diſp.* 70. *ſect.* 2. *dub.* 3. Cardinalis de-Lugo *de Euchar. diſp.* 16. *ſect.* 4, *num.* 78. Et hæc doctrina eſt vera, & in praxi ſequenda, etiam juxta illos Auctores, qui putant, Communione anticipata, ob prævisum impedimentum, ſatisfieri præcepto Paſchali, etiam qua tali. Vide La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *de Euchar. qu.* 117. §. 18. *n.* 631. Pelliz. *tom.* 1. *Man. Regul. tr.* 5. *c.* 3. *ſect.* 2. *qu.* 6. *n.* 81. Franc. de-Lugo *lib.* 4. *de Euchar. c.* 10. Teſtatur etiam Suarez: neminem ex Doctoribus aliud docuiſſe, neque aliud eſſe in uſu Eccleſiæ.

18 Qu. VII. An, qui tempore deſignato ad præceptum implendum communionis Paſchalis, communicavit ex Viatico; impleverit ſimul per hujuſmodi Communionem præceptum Communionis Paſchalis?

℞. Iterum teneri communicare, docet Quintadvennas *to.* 1. *ſingular. tr.* 4. *ſingular.* 11. *a n.* 4. eo quod ſint duo præcepta diſtincta, licet intra idem tempus Paſchale, per accidens concurrentia. Conſentit Caval. *comment. in decr. S. R. C. tom.* 4. *c.* 2. *in decr. ult. n.* 6. Negat vero obligationem iterum communicandi Franciſcus de Lugo *de Sacram. lib.* 4. *de Euch. l.* 10. *qu.* 2. *n.* 25. *fine*. Quia tunc illa duo præcepta concurrunt in idem tempus: Et motivum Eccleſiaſticum præcepti ſolum eſt ne diutius communio differatur: Quod jam habetur per Viaticum tali tempore receptum; Quod & ipſe Quintanadvennas concedit, eſſe probabile. Non teneri, docet etiam Pelliz. *tom.* 1. *Man. Regul. tr.* 5. *c.* 3. *ſect.* 2. *n.* 87.

Nos amplectimur ſententiam hanc poſteriorem. Porro Eccleſia ſimpliciter præcipit, ut quis communicet tempore Paſchali. Atqui de eo, qui hoc eodem tempore communicat ex Viatico, verificatur etiam, quod communicet tempore Paſchali. Ergo communicans ex Viatico tempore Paſchali, ſatisfacit ſimul præcepto, communicandi tempore Paſchali.

Eſt autem animadvertendum, ſententiam hanc intelligendam eſſe pro caſu, quo Viaticum receptum fuerit de manu Parochi, aut ejus delegati, ut quidem communiter contingit. Secus vero, ſi ut accidere poteſt in caſu urgentis neceſſitatis, ab alio, quam a proprio Parocho, aut ejus delegato Viaticum receptum fuerit. Profecto, ut ſignificavimus ſect. 1. n. 3. & ex profeſſo agemus ſect. 5. in Paſchate non ſolum eſt obligatio gravis communicandi: ſed inſuper obligatio gravis communicandi de manu Parochi ſui, aut ipſius delegati. Qui ergo in Paſchate communicavit ex Viatico, ſed non de ma-

manu Parochi sui, vel ipsius delegati, tenetur, per se loquendo, iterum tempore Paschali communicare, sumendo de manu prædicti Parochi, aut ejusdem delegati, ad satisfaciendum alteri hujusmodi prædicto præcepto; ut rite, pleneque impleat Paschale præceptum: quod, uti explicavimus cit. nu. 3. est virtualiter triplex; Et hoc est valde animadvertendum: Confer dicenda cit. sect. 5. n. 111. Dixi tamen: teneri iterum communicare, *per se loquendo*: propter ea, quæ docebimus eadem sect. 5. n. 113. & 114.

19 Qu. VIII. An, qui tempore Pascali communicavit ad satisfaciendum præcepto Communionis Paschalis, si eodem prædicto tempore incidat in periculum mortis, teneatur iterum communicare pro Viatico?

℞. Hoc pendet ex illa quæstione: quantum, videlicet, distare debeat Communio sumenda per modum Viatici ab alia Communione prius facta, sive ex obligatione, sive ex mera devotione?

Dico itaque 1. Qui statim, vel paulo post quam communicavit, puta eadem hora, vel semihora incidat in articulum mortis; nec tenetur, nec potest iterum tunc communicare pro Viatico; Id enim nec est in praxi receptum, nec fieret sine scandalo. Ita Cardinalis de-Lugo *de Euchar. disp.* 16. *sect.* 3. *n.* 16. & Franciscus de-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 9. *qu.* 4. *nu.* 27. Etsi contrarium incline ad dicendum Quintanadvenas *to.* 1. *singular. tr.* 4. *de Euchar. singular.* 9. *num.* 6. ubi putat, posse communicari ex Viatico post unam horam a præcedenti Communione: *Aut forsan solum post spatium sufficiens ad consumptionem specierum Sacramentalium Communionis præcedentis*: Ita ille; Qui tamen an sit audiendus? intelligi potest ex modo dicendis; porro sumpta communione, Sacramentales species corrumpuntur tempore admodum brevi, ut videbimus infra sect. 4. quæst. 2. n. 86.

Dico 2. Qui eodem die, quo communicavit, incidat in articulum mortis, nec tenetur, neo potest iterum communicare eodem die. Ita communius docent Doctores, ut videre est apud Franciscum de-Lugo *l. cit. nu.* 25. *lib.* 1. *de Sacr. c.* 6. *qu.* 12. *theor.* 3. *n.* 15. inter quos Cardinalis de-Lugo *de Euchar. disp.* 16. *sect.* 3. *n.* 51. testatur, se nullum Auctorem invenisse, qui oppositam opinionem typis mandaverit, præter Gasparum Hurtadum, cujus meminit num. 60. Item Suarez. *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 69. *sect.* 3. §. *Rogabis*: dicit, bis communicare eodem die, sub prætextu communicandi per modum Viatici, non solum esse contra Doctores omnes, sed etiam videri contra morem Ecclesiæ. Id ipsum testantur Auctores alii plerique. Fagundez *in* 3. *præc. Eccl. l.* 1. *c.* 3. *nu.* 7. asserit, nec reverenter, nec sine scandalo sumi posse Viaticum eodem die, etiam noctis tempore, ab eo, qui sanus, & valens communicaverit ex præcepto Ecclesiæ. Zambranus *in tr. decis. casuum occurr. in artic. mortis circa Sacr. cap.* 3. *dubit.* 1. ait: esse falsum omnino, quod superveniente mortis articulo, possit bis eodem die communicari, & contra omnes, qui solum admittunt, posse plus quam semel Sacram sumi Communionem, quando sæpius eodem die licite celebretur: nimirum ab ipso Celebrante, & in Missa per modum consummationis Sacrificii, ut in Natali Domini.

ni. Cohæret Laudatus Cardinalis de-Lugo l. cit. num. 50. ubi profert in medium testimonia paucissimorum illorum Auctorum, quos allegari viderat pro opposita Sententia, inter quos Patrem Vasquez: & ostendit; eos falso allegari: & falsum esse ait, quod narrat Gaspar Hurtadus: Claudium Aquavivam Præpositum Generalem Soc. Jesu eadem die, qua celebraverat, iterum communicasse ad Viaticum.

Nihilominus Benedictus XIV. sententiam affirmativam judicat, esse practice probabilem, in suo opere *de Synod. Diœces. lib. 7. c. 11. num. 2.* ubi docet: quod ex prædictis oppositis sententiis *integrum erit Parocho, eam sententiam amplecti, quæ sibi magis arriserit.*

Dico 3. Qui jeri communicaverit, si hodie incidat in articulum mortis, non tenetur quidem, sed tamen potest, etiam non jejunus, si aliter nequeat, (ut est omnium Sententia apud Franc. De-Lugo n. 21. & 30.) communicare pro Viatico.

Dico 4. Non teneri iterum in articulo mortis illum communicare, qui paucis retro diebus ante mortis periculum communicaverat. Ita communiter Auctores, quorum plurimos affert Franciscus De-Lugo n. 23. & solidis argumentis hanc sententiam firmat ibidem; Et videri etiam potest nu. 32. Si autem quæras: quot diebus ante mortem debeat Communio præcessisse? Respondeo, quod Zambranus apud Franciscum De-Lugo *n.* 24. limitat ad duos, vel tres dies, nec vult hoc spatium ulterius relaxari, nisi causa subsit specialis, & urgens. Multi vero apud Busembaum *lib. 6. par. 1. de Euchar. c. 2. dub. 2. art. 3. Resp. 1. resol. 1.*, & apud la-Croix *lib. 6. par. 1. qu.* 14. §. 13. *num.* 605. quorum sententiam vocat probabilem, & apud eumdem Franciscum De Lugo l. cit. quos sequitur *nu.* 34. limitant ad octo, vel decem dies. Sed & Escobar, atque Amic. apud La-Croix l. cit. nec non Paludanus apud Franc. De-Lugo l. cit. extendunt etiam ad quindecim dies. Verum Filliuccius to. 1. tr. 4. de Euchar. c. 27. nu. 48. Fagundez loc. supra cit. & ipse Franciscus De-Lugo tandem concludunt, rem hanc magis prudentis arbitrio, quam juris regulandam esse decretis. Prudens autem arbitrium sumi posse, videtur, ex laudatorum Auctorum sententiis significatis.

Dico denique 5. Eum, qui communicavit in Paschate, si multo postea, puta post mensem incidat in articulum mortis, etsi nonnulli negaverint, tamen dicendum, omnino teneri communicare, ad satisfaciendum præcepto Viatici; Vide Fagund. & la-Croix l. l. cit. ac Pelliz. *in man. Regul. tr. 5. c. 3. sect. 2. n. 71.*

Qu. IX. Si quis in Paschate mo- 20
ribundus negligeret Communionem, an duplex mortale committeret, unum (virtualiter triplex) contra præceptum communicandi in Paschate: alterum contra præceptum sumendi Viaticum in periculo mortis?

℟. Affirmat La-Croix *qu.* 114. §. 2. *n.* 594. ac Dicastil. apud ipsum, & recte, quia diversus est finis utriusque præcepti: In Paschate enim est, ut cum Ecclesia universali celebret festum Paschale, & faciat commemorationem ultimæ Cœnæ Passionis, ac Mortis Christi Domini: Qui finis etiam graviter obligat pro dicto tempore, ut docuimus sect. 1. n. 2. Pro Viatico autem, ut se præparet

pro

pro transitu ex hac in alteram vitam. Præterea præceptum communicandi in Paschate est Ecclesiasticum in sensu explicato qu. 2. n. 11. Communicandi vero pro Viatico, est Divinum, ut significavimus eadem qu. 2. n. 12. atque adeo sunt duo præcepta formaliter diversa.

21 Qu. X. An teneatur iterum communicare in Paschate, qui hostiam revomuit?

℞. Cum ex una parte Communio, quæ facienda præcipitur in Paschate, sit communio fructuosa, seu cum effectu gratiæ, ut docebimus sect. 4. & ex alia parte cum Sacramentum Eucharistiæ sumatur per modum cibi, & non causet gratiam nisi per sui ipsius sumptionem & manducationem, ut videre est apud Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 63. *sect.* 4. *post init.* Hinc quæstio proposita resolvenda est per aliam, scilicet: Quandonam censeatur esse sumptio, sive manducatio? pro quo dico: Ad sumptionem, qua posita causatur gratia, non sufficit, Eucharistiam accipere in os, uti putarunt Becan. relatus a La Croix *lib.* 6. *par.* 1. *de Euchar. qu.* 75. §. 2. *n.* 415. & quidam alii innominatim apud Franc. De-Lugo *l.* 4. *de Euch. c.* 4. *qu.* 1. *n.* 6. Imo nec trajicere usque ad aliquam partem faucium, quam explicat Suarez. *tom.* 3. *in* 3. *par. cit. sect.* 4. §. *Dico tertio*, & ad affirmandum inclinat in fine sectionis illius; favetque Busembaum *lib.* 6. *par.* 1. *tr.* 3. *de Euchar. c.* 1. *dub.* 7. *resol.* 1. & probabile videtur Francisco De-Lugo *l. cit. nu.* 2. id, inquam, non sufficit. Sed necessarium est, ut aliqua pars specierum physice tangat, & ita recipiatur in stomacho, tamquam instrumento primario nutritionis, ut facile inde revocari non possit; Sic Cardinalis De-Lugo *de Euch. disp.* 12. *sect.* 2. *n.* 40. Escob. Compt. Gonet. Avers. quos citat, & sequitur La-Croix loc. cit. quibus adde Bonac. *de Euch. disp.* 4. *qu.* 4. *pu.* 2. *num.* 1. & alios apud ipsum; tum enim prius censetur, hoc Sacramentum habere rationem symbolicam cibi, & potus spiritualis.

His positis: respondeo ad quæstionem præpositam, dicendo: quod, si 22
quis revomat hostiam, postquam recepta fuerit in stomacho aliqua saltem ejus pars, non teneatur reiterare Communionem Paschalem: Accepit enim totum effectum Sacramenti: Bonac. l. cit., *num.* 2. & Franc. De-Lugo l. cit. *n.* 3. Secus dicendum est, teneri reiterare. Idem est de Communione ex Viatico. Videtur autem, in stomacho jam recepta fuisse hostia, si illam quis revomat post spatium temporis, quo ex. gr. recitari potest Salutatio Angelica, præsertim si parum aquæ biberit, ut facilius, citiusque descenderet.

Qu. XI. An, qui non communi- 23
cavit tempore Paschali, teneatur post prædictum tempus?

℞. Qui in Paschate non communicavit, id undecumque provenerit, sive ex malitia, sive ex impotentia: Si in ordine ad Communionem annuam computetur annus a Paschate ad Pascha: Obligatur post Pascha: Si autem computetur annus Civilis, tenetur post Pascha, si ante Pascha non communicaverit; Ita Cardenas *in* 1. *Crisi tr.* 6. *disp.* 52. *a c.* 2. Cardinalis de-Lugo *de Euchar. disp.* 16. *sect.* 4. *n.* 66. Azor. *Instit. moral. par.* 1. *l.* 7. *de* 5. *præc. Eccl. c.* 30. *qu.* 5. Suarez. *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 70. *sect.* 2. *dub.* 2. §. *Dico ergo*. Benedi-

nedict. XIV. *to.* 1. *Notific.* 45. *n.* 13. & alii multi apud ipsos; Et hæc sententia est probabilior: Sic Filliuc. *to.* 1. *tr.* 4. *c.* 2. *n.* 58. Immo Cardenas sustinet, quod sit moraliter certa: Idem sentit Suarez. cit. dub. 2. ubi expositam sententiam dicit, esse sine dubio veram, & oppositam esse falsam. Positæ Doctrinæ autem ratio eruitur ex dictis sect. 1.

24 Animadvertendum vero est 1. certum esse, teneri communicare post Pascha, seu post dies ex jure communi, vel consuetudine locali præfixos ad satisfaciendum præcepto Paschali, eum, qui non communicavit tempore præfato, ex eo quod Confessarius Communionem ipsi distulerit in aliud tempus; Hujusmodi, inquam, licet ante Pascha, etiam computando annum civilem, pluries communicasset, tenetur nihilominus etiam post Pascha, seu post dies prædictos communicare die, seu tempore a Confessario sibi præscripto; Ita recte monent Franciscus De-Lugo *lib.* 1. *de Sacr. c.* 6. *qu.* 6. *theor.* 3. *n.* 18. & *lib.* 4. *de Euchar. cap.* 10. *qu.* 2. *nu.* 16. Felix Potestas *tom.* 1. *par.* 3. *n.* 2918. Armilla V. *Communio n.* 6. Bonac. *disp.* 4. *qu.* 7. *pu.* 2. *num.* 13. & alii passim; & tamquam omnino veram hanc sententiam admittit etiam Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 70. *sect.* 2. §. *Alii vero;* post medium. Profecto cum in c. *Omnis utriusque sexus*; dicatur Paschalis communio differenda, si ita videatur proprio Sacerdoti, seu Confessario: hinc in casu prædicto Confessarius per facultatem ab Ecclesia sibi concessam extendit quodammodo tempus Communioni præscriptum: ut observat Caval. *to.* 4. *c.* 2. *comment. in decr.* 19. *fine;* ita ut præceptum Ecclesiasticum incipiat talem obligare, quamprimum aderit tempus a Confessario designatum. An autem hujusmodi teneatur tunc communicare etiam de manu Parochi sui? Examinabimus infra sect. 5. qu. 9. interrogat. un. n. 131.

Animadvertendum 2. adhuc computando annum civilem; teneri eum iterum communicare post Pascha, etiamsi ante Pascha pluries communicasset, qui in Paschate non communicavit, undecumque id provenerit, sive ex malitia, sive ex impotentia: teneri, inquam, iterum post Pascha communicare, ubi Pastores Ecclesiastici, quemadmodum solent, urgeant, ad communicandum post Pascha, eos, qui in Paschate non communicaverint. Franc. De-Lugo lib. 1. de Sacr. l. cit. Bonac. l. cit. aliique communiter, & fuse probat Cardenas l. cit.

Qu. XII. Cum in nonnullis locis Ecclesia permittat usum veteris Calendarii: (Vide dicta hoc tract. 2. lib. 4. par. 1. cap. 1. art. 6. n. 59.) & ex alia parte, Calendarium vetus aliquando habeat Pascha octo diebus serius, quam novum: quæres: utrum, si quis e loco veteris Kalendarii veniat in locum novi, inveniatque absolutum tempus præcepti Paschalis: Teneatur nihilominus communicare, si nondum communicaverit pro Paschate? 25

℞. Affirmative. Ita La-Croix *lib.* 3. *par.* 2. *qu.* 214. §. 1. & infertur ex dictis sect. 1. per totam. Verum an, qui non communicavit in Paschate, teneatur quam primum? Examinabimus qu. 14. recolantur etiam dicta quæstione proxime præcedenti, & dicta superius qu. 2. n. 11.

Qu. XIII. An teneatur post Pascha 26

scha

scha communicare, qui ante Pascha communicavit ex Viatico, at in Paschate non communicavit?

℞. Negative: quia si teneretur communicare post Pascha, id utique esset, ad satisfaciendum præcepto communionis annuæ: nam, ut est præceptum tali tempori addictum, adimpleri non potest extra ipsum tempus; ut patet exemplo jejunii ex præcepto servandi pro tali determinata die, aut Missæ de præcepto auscultandæ in die item certa. Sed Communioni Annuæ potuit satisfacere, & de facto satisfecit per illam communionem sumptam ante Pascha intra annum, quamvis pro Viatico. Ergo non tenetur post Pascha iterum communicare: quamvis certo peccaverit si culpabiliter omisit in Paschate. Sed recole animadversionem secundo loco factam qu. 11. fine.

27 Qu. XIV. An, qui diu post Pascha Communionem annuam differt, peccet mortaliter?

℞. Negant Cardinalis De-Lugo *de Euchar. disp.* 16. *sect.* 4. *n.* 69. Martin. Bernal., & alii apud Dian. *to.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *resol.* 10. §. 1. Item Pelliz. *in man. Regul. tr.* 5. *c.* 3. *sect.* 2. *num.* 8. refert sententiam negativam Cardinalis De-Lugo, & non contradicit. Hi probant ex eo, quia in præsenti casu, præter præceptum sumendi Communionem Paschalem de manu sui Parochi, possunt adhuc distingui duo præcepta, ut qu. 11. diximus; quorum alterum est communicandi in Paschate: quod ex hypotesi amplius non obligat; immo non potest amplius ei satisfieri. Alterum est, communicandi semel in anno: quod obligat quidem, ad communicandum hoc anno; at non adstringit, ad communicandum potius hoc mense, quam alio; quapropter non manet obligatio communicandi statim post Pascha, sed solum communicandi ante finem anni: ac proinde, sicut obligatus ad communicandum singulis hebdomadis, satisfacit communicando intra illos septem dies, quolibet die faciat; ita similiter obligatus communicare semel in anno, quantum est ex vi talis præcepti, satisfaciet, communicando intra annum, quolibet mense id faciat.

Affirmant vero Suarez *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 70. *sect.* 2. §. *Dico ergo*. Platell. *par.* 5. *de Sacr. c.* 4. §. 5. *n.* 434. Vasquez, & Avers. apud La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 117. §. 20. *n.* 633., quia, dicunt, Ecclesia videtur etiam ideo statuisse Pascha, ne diutius differatur: & ideo etiam Superiores Ecclesiastici urgent, ut si quis in Paschate non communicavit, statim faciat quantum potest; & hanc sententiam affirmativam La-Croix dicit, esse probabiliorem; addo & omnino sectandam, præsertim ubi Pastores Ecclesiæ urgeant, ad Communicandum post Pascha, eos qui non communicaverunt in Paschate: hi quidem tenentur communicare tempore, pro quo Pastores urgent; & hoc conformiter ad doctrinam traditam in responsione ad qu. 11. n. 24. fine.

Qu. XV. Utrum, qui non fecit 28
Communionem annuam, teneatur anno sequenti quamprimum communicare?

℞. Videtur dicendum: quod elapso anno non urgeat amplius præceptum Communionis annuæ, adeoque nec sit obligatio communicandi *quamprimum* pro anno præterito: quemadmodum præcepta audiendi Missam in

die feſto, jejunandi in Vigilia, recitandi horas Canonicas hodiernas, & ſimilia deſinunt obligare elapſo die, ſeu tempore cui erant affixa: nec poteſt amplius illis ſatisfieri, etiamſi hodie recitetur bis officium, audiatur Miſſa, jejunetur &c. Similiter ergo, elapſo anno, non poteſt amplius ſatisfieri præcepto illi, quod obligabat anno præterito: quia jam præteriit annus, cui erat affixum: Sed obligat novum præceptum pro anno præſenti. Nihilominus plerique docent: Præceptum Communionis annuæ, ſi non fiat in Paſchate, ſemper urgere etiam elapſo anno, donec ſatisfiat; ſemperque gravius peccari, quo magis differatur: & dicunt; præceptum Communionis annuæ, & Paſchalis comparari debere obligationi ſolvendi certam quantitatem pecuniæ ſingulis annis, tali menſe: qui enim non ſolveret hujuſmodi debitum tali menſe præfixo, teneretur menſe ſequenti; Quod ſi toto anno non ſolveret, teneretur anno ſequenti etiam a prima die: Et ita a pari, dicunt, eum, qui non communicat in Paſchate, teneri poſt Paſcha *quamprimum* infra annum; Quod ſi neque reliquo anni tempore communicet, teneri anno ſequenti *a prima etiam die anni*. Atque ita puto dicendum; ut congruum menti Eccleſiæ præcipientis Communionem annuam. Nota tamen; non eſſe idcirco obligationem, hoc anno toties communicandi, quoties Communio annua fuerit omiſſa; Sed per unam Communionem ſatisfieri pro omnibus præteritis annis, atque adeo qui tribus ex. gr. annis non communicaverit, ſatis eſſe quantocius hoc anno ſemel communicare *pro Communione annua*. Vid. Franc. De-Lugo *de Sacr. lib.* 4. *de Euchar. c.* 10. *qu.* 2. *num.* 10. *fine*.

Qu. XVI. Suppoſito ex dicendis 29
ſect. 5. quod Communio Paſchalis ſumenda ſit de manu Parochi ſui, aut ipſius delegati: quæritur: utrum, qui non poſſit Communicare de manu prædictorum tempore præcepti Paſchalis, teneatur communicare tunc de manu alterius; vel poſſit Communionem differre, uſque dum valeat communicare de manu prædictorum?

℟. Et dico 1. eum, qui velit communicare prima die ex. gr. præcepti Paſchalis, ſi non poſſit tunc communicare de manu Parochi ſui, aut ipſius delegati, & probabiliter putet, quod poterit de alterutrius manu communicare alia die intra idem tempus præcepti Paſchalis: teneri Communionem ex intentione ſatisfaciendi præcepto Paſchali differre, uſque dum poſſit de manu alterutrius communicare intra tempus præcepti Paſchalis, etiam per particularem conſuetudinem ampliatum; Et hoc certum eſt.

Dico 2. In caſu abſentiæ Parochi, & ipſius delegati a Parochia, vel Parochiani Pa arocho ſuo; Si Parochus, aut delegatus ejus non redeat ad Parochiam, vel Parochianus ad Parochum intra tempus præcepti Paſchalis, etiam per conſuetudinem particularem extenſum: tunc eſſe obligationem communicandi intra tempus Paſchale prædictum de manu alterius ad ſatisfaciendum præcepto Paſchali. De hoc caſu puto loquutum Suarez. *tom.* 3. *in* 3. *par. diſp.* 70. *ſect.* 2. prope finem dubii ſecundi, ubi docet: Quod ſi contingat, aliquem non poſſe communicare de manu Parochi tempore Paſcha-

tis,

tis, nihilominus teneatur hoc ipso tempore communicare alibi, si possit; quia, inquit, quod Communio fiat tempore Paschatis, est substantia Præcepti; & præcipue intenta, quæ non est omittenda, etiamsi modus ejus omnino impleri non possit. Rursus *tom.* 4. *de Relig. tr.* 10. *l.* 9. *c.* 3. *nu.* 8. docet: censeri necessitatem urgentem, communicandi tempore Paschali extra Parochiam, quando persona est impotens ad Communicandum in sua Parochia, vel ad petendam facultatem a suo Parocho: tunc enim, ait, in ordine ad occasionem implendi præceptum, est vera necessitas. Idem docet Diana *edit. coord. tom.* 2. *tr.* 6. *R.* 22. §. 4. & Franc. De Lugo *de Sacram. l.* 4. *de Euch. c.* 10. *qu.* 2. *n.* 32. Atque hæc quidem videntur inconcussa. Adde quod circumstantia sumendi communionem de manu Parochi sui, non urget servanda ex præcepto post tempus præfixum Communioni Paschali, ut dicetur infra sect. 5. qu 9. n. 130.

Nec obest, quod passim Auctores dicant, & nos etiam dicimus, minime satisfieri præcepto Paschali, si communio non sumatur de manu Parochi; Sensus enim est: minime impleri integre.

30 Inter hic 1. Utrum assertio prædicta procedat etiam in casu, quo non adsit nisi Sacerdos, carens jurisdictione, (licet hæc quidem communiter præsumatur extra obligationem præcepti Paschalis, & Viatici: uti notabimus sect. 7. n. 146.) ministrandi communionem?

℟. Puto, quod sic: quia præsumi posset, eo ipso accedere facultatem Parochi; aut certe Ecclesiam conferre jurisdictionem. Favet Tambur. Meth. commun. c. 4. §. 4. num. 46. ubi censet: facultatem ad communicandum extra Parochiam, præsumi posse, a Summo Pontifice esse concessam in casu, quo Parochus vel exequi per negligentiam suum recuset munus, vel licentiam alibi communicandi, per malitiam deneget. Idem cum Leandro docet Diana *edit. coord. to.* 2. *tr.* 2. *R.* 22. §. 4. *&* 5. uti dicemus sect. 5. qu. 4. n. 123.

Inter 2. Quid? si non adsit nisi solus Diaconus? 31

℟. Caval. comment in decr. S. C. R. tom. 4. c. 4. in d. 13. postquam n. 5. statuisset, Diaconum in defectu Sacerdotis, & ex commissione (puta Parochi, vel alterius Sacerdotis attamen Regularis, ita idem n. 7.) posse in necessitate administrare Eucharistiam: Deinde nu. 6. inquirit: quænam causa, aut necessitas requiratur, ut Diacono fiat ejusmodi commissio? Et respondet: quod frequenter Doctores neque extremam exposcant, nec admodum gravem; edoceantque sufficere communem prudenti judicio taxandam, puta, inquit, si Sacerdos occupatus sit in audiendis Confessionibus, aut sit nimis debilis, vel infirmus, seu *si instet annui præcepti adimpletio*, sive consecutio Jubilæi, aut adsit multitudo magna communicantium, etiam ex sola devotione: dummodo præsto non sit Sacerdotum copia, qui id officii commode valeant præstare; ita ille. Verum quoad præsentem attinet quæstionem, non videtur, præceptum Paschale, ut tale, inducere hanc necessitatem; eo quod non sit fere in usu Ecclesiæ, ut Eucharistia per Diaconum administretur, uti cum Suarez observat Bonacina *tom.* 1. *disp.* 1. *de interd. pu.* 3. §. 2. *num.* 10. *fine.* Ad interrogationem

itaque factam respondendum est; negative.

32 Qu. XVII. An tempore Interdicti localis generalis liceat administrare Eucharistiam pro præcepto Paschali: atque adeo fideles, existentes in loco generaliter interdicto,. teneantur communicare pro Paschate?

Dubium oritur ex eo, quia etsi tempore Interdicti localis Generalis non liceat administrare Eucharistiam nisi pro Viatico: nihilominus in festo Paschatis, sive illud accipiatur pro sola Dominica Resurrectionis, sive etiam extendatur ad sequentes duos dies festivos; de qua re disputabimus in Dom. Resur. art. 7. qu. 1. in festo, inquam, Paschatis suspenditur Interdictum, ut cit. art. notabimus, & celebrantur publice divina officia, puta Sacrificium Missæ, Horæ Canonicæ &c.

℞. & dico 1. quod, si sermo sit de iis, qui habent expressum privilegium communicandi tempore Interdicti localis generalis, puta ex concessione Bullæ Cruciatæ, de quo privil. egimus nos ubi de Bull. Cruc. hoc tr. 2. l. 4. par. 1. c. 2. art. 1. sect. 1. subs. 8. hujusmodi tenentur communicare tempore Paschali, ad satisfaciendum præcepto Paschali, adeoque potest, ac debet illis ministrari Sacramentum Eucharistiæ. Prædicti autem tenentur communicare in Parochia; quod si non possint in Parochia, tenentur in alia Ecclesia; Quod si nec valeant in aliqua Ecclesia, tenentur in Oratorio privato, ubi dicatur Missa. Probatur: si non essent obligati, ideo foret, quia est interdictum prædicto tempore sumere Eucharistiam, nisi pro Viatico; Sed hoc interdictum non afficit illos privilegiatos ad communicandum absolute. Ergo manent obligati.

Confirmatur paritate præcepti audiendi Missam.. Tempore enim Interdicti localis generalis tenentur ex veriori Doctorum sententia audire Missam diebus festis ii, qui habent privilegium Bullæ Cruciatæ audiendi Missam prædicto tempore, in aliqua Ecclesia, vel Oratorio non privato, aut etiam in Oratorio privato, si ibi dicatur Missa: secundum ea, quæ docuimus ubi de Bull. Cruc. cit. sect. 1. subs. 6. qu. 12. quia illud præceptum obligat omnes non impeditos. Ergo a pari, qui tempore Interdicti localis generalis habent privilegium communicandi, tenentur communicare pro Paschate, quia hoc præceptum obligat omnes non impeditos.

Nec obstat, quod sic teneantur uti privilegio; hoc enim cum sit privilegium habilitativum, idest auferens impedimentum, non implicat, esse obligationem utendi eo. Vide La-Croix *lib. 1. de Legib. qu. 139. §. 6. n. 847.*

Dico 2. Tempore Interdicti localis Generalis, in festo Paschatis obligari, ad satisfaciendum præcepto Paschali omnes fideles interdictos generaliter, præciso etiam speciali privilegio, affirmant alii, alii negant, & ne quidem licere contendunt; adeoque nec ministrare. Hi, qui pro parte stant negativa, probant ex eo, quia, etsi in festo Paschæ suspendatur interdictum, non tamen suspenditur quo ad omnia, quæ prius erant Interdicta: Sed quo ad aliqua, nimirum quoad sola Divina officia celebranda, & publice celebranda. Atqui receptio, & administratio Eucharistiæ non est simpliciter Divinum 33

Offi-

Officium, sed proprie Sacramentum, quod in Interdicto locali generali interdictum est recipere, & administrare, præter quam pro Viatico. Ergo &c. Hæc negativa sententia est quidem communior inter Doctores. Vide Avil. *de censur. par.* 5. *disp.* 4. *sect.* 1. *dubit.* 5. *&* *sect.* 2. *dub.* 12. *concl.* 1. Bonac. *to.* 1. *disp.* 5. *de Interd. pu.* 3. §. 2. *nu.* 8. *& n.* 11. *& pu.* 4. *nu.* 16. *&* 17. Lezan. V. *Interd. n.* 16. *& n.* 27.

Qui autem affirmativam sententiam tuentur, illam nonnulli probant ex eo, quia in festo Paschæ suspenditur Interdictum. Ergo licet suscipere Sacramentum Eucharistiæ, quod erat interdictum ante suspensionem Interdicti.

Sed falluntur: quia verum est, quod supra audivimus ab Auctoribus sententiæ negativæ, nimirum Interdictum suspendi tantummodo quoad Divina Officia, non item quoad Sacramenta interdicta suscipere, & ministrare, inter quæ est Sacramentum Eucharistiæ, excepta ratione Viatici.

Itaque alii eamdem affirmativam sententiam probant ex eo, quia posito, quod conceditur assistere Sacrificio, videtur concessum etiam, posse de eodem participare: quod ipsum exprimi dicunt ipso Cap. *Alma Mater*; per illa verba quæ in eo habentur: *participationem permittimus Divinorum*.

Admisso autem, quod liceat communicare in festo Paschatis, & ministrare communionem fidelibus etiam Interdictis generaliter, sequitur etiam obligare præceptum Communionis Paschalis. Probatur, quia si non obligaret, esset propter Interdictum. Sed hoc suspenditur in Paschate etiam quoad receptionem, & administrationem Eucharistiæ, ut probatum est. Ergo &c. Confirmatur paritate præcepti audiendi Missam, ut supra. In festo enim Paschæ suspenditur Interdictum quoad celebrationem publicam, & solemnem, & quoad auditionem Missæ; ita ut liceat quibuscumque Interdictis fidelibus assistere Missæ: Unde omnes etiam Interdicti obligantur Missam audire in festivitate Paschali. Ergo a pari: tenentur generaliter Interdicti Communicare, posito, quod suspendatur Interdictum etiam quod ad receptionem, & administrationem Eucharistiæ. Vide Chiavet. *Consult.* 143. *n.* 8. *&* 9. Qui tamen, ait, aliquibus videri, quod stando verbis illius textus: *Participationem permittimus Divinorum*: Ex particulis consecratis in Missa, quam Laici audiunt, participare, idest sumere posse; non item suscipere Eucharistiam, quæ pro infirmis asservatur in alia Missa Consecratam. Istud tamen rejice ex disputatis in nostro Diar. tr. 1. Mense Novembr. n. 72. in respons. ad 2. partem quæsiti. Hanc sententiam affirmativam probabilem esse, dicunt Filliuc. *to.* 1. *tr.* 18. *&* 8. *de censur. c.* 2. *qu.* 5. *n.* 42. *&* Tambur. *de censur. tract.* 3. *de Interd. cap.* 1. §. 3. *nu.* 10. *& Meth. comm. cap.* 6. §. 7. *n.* 36. *&* 37. Item ut refert ex Turriano Diana *to.* 5. *edit. coord. tr.* 4. *R.* 10. §. 2. Illam judicarunt probabilem multi doctissimi viri in Hyspania, præsertim in Academiis Complutensi, & Salmanticensi de hac re interrogati: quorum responsa ipse Turrianus testatur se vidisse, & legisse: Erant autem plus quam quadraginta viri primarii, sæculares, & Religiosi ex omnibus Religionibus,

qui

qui sensui Patris Suarez hujusmodi sententiam putantis probabilem subscripserant. Eamdem probabiliorem esse, dicit Leander apud Chiavet. *Consult.* 143. *nu.* 4. qui etiam Consult. 151. num. 6. illam, dicit, esse probabilissimam, & suo judicio veram. Faber item apud Dian. R. 9. negativam sententiam, dicit esse falsam, adeoque affirmativam, contendit, esse veram. Filliucius autem l. cit. concludit, in praxi servandam esse loci consuetudinem; similiter ipse Suarez apud Dian. l. cit. Quod si nulla appareat introducta, Tambur. Meth. comm. cit. n. 36. docet alterutram ex dictis opinionibus sectari posse.

34. Nota hic 1. apposite supra sæpius dictum fuisse: In diebus, quibus suspenditur Interdictum, Auctores plerosque docere, Communicare licere iis, qui sunt *generaliter* Interdicti. Enimvero omnes docent: Iis, qui sunt *personaliter* Interdicti, seu propter quorum excessum Interdictum prolatum fuit, non licere extra mortis articulum communicare; adeoque nec posse iisdem ministrari Sacramentum Eucharistiæ, eo quod iis specialiter interdictum sit in ipso Cap. *Alma Mater;* per illa verba: .... *præfatis diebus participationem permittimus divinorum: Sic tamen quod illi, propter quorum excessum Interdictum hujusmodi est prolatum, Altari nullatenus appropinquent.* Quæ verba significant tunc etiam localiter arcendos esse ab altari eos, qui in culpa sunt, ut non tollatur Interdictum propter excessum eorum prolatum, & quod non possint suscipere Eucharistiam, nec offerre aliquid in Missa. Vide Chiav. consult. 151. n. 8. & dicenda in Dom. Resur. art. 7. n. 32. §. *Nota* 3. Excommunicatos autem, & personaliter interdictos teneri procurare absolutionem a Censura tempore præcepti Paschalis, ut possint communicare: docebimus sect. sequenti qu. 15. Resp. 1.

Nota 2. Communionem Laicam, quæ conceditur Laicis, & Clericis non Sacerdotibus in prædicto casu suspensionis Interdicti, a fortiori concedi Sacerdotibus; unde nonnulli ex iis, qui negant, communionem Laicis, & Clericis non Sacerdotibus in predicto casu suspensionis Interdicti, illam tamen concedunt Sacerdotibus, si nolint celebrare. Quod si dicatur: ne quidem Sacerdotibus licere communicare more Laico tempore Interdicti Localis generalis, cum tamen liceat ipsis celebrare; In hac sententia: an teneantur celebrare saltem semel tempore Paschali, ut sic in Missa communicent, & communicando satisfaciant præcepto Paschali? Examinabimus sect. 5. qu. 3. n. 108.

Nota 3. Licet, secundum dicenda sect. 5. Præcepti Paschalis Communio sumenda sit in propria Parochia, si tamen hæc fuerit specialiter interdicta, non poterit in ea administrari, adeoque nec sumi Sacramentum Euchar. ne quidem pro Paschate. Vide dicenda in Dom. Resurrect. art. 7. num. 32. §. *Nota* 2. Unde in sententia obligante generaliter interdictos ad Communicandum tempore Paschali, necesse est, ut in alia Ecclesia non interdicta communicent Parochiani illius Ecclesiæ specialiter interdictæ cum licentia Parochi ejusdem Ecclesiæ; Quæ licentia in tali casu non est denegarda, imo tacite concessa censetur, ut recte docet Chiavetta Consult. 155. nu. 6. fine. Idem dic, si Pa-

Parochus fuerit personaliter Interdictus, cum non sit de ipsius manu sumenda communio Paschalis; recole supra modo dicta §. *Nota hic* 1., & vide dicenda sect. 5. qu. 4. n. 123. §. *cum in Ecclesia specialiter interdicta*.

Nota denique 4.: Quod diximus de festo Paschæ, idem dicendum esse de aliis festivitatibus, in quibus suspendatur Interdictum generale locale, puta in festo Pentecostes, Nativitatis Domini, Assumptionis B. V. &c. Quod si in aliqua festivitate suspendatur Interdictum per totam ejus Octavam, ut est in festivitate SS. Corporis Christi: tunc etiam hactenus dicta applicanda sunt toti, & integræ Octavæ: sicuti in festivitatibus Paschæ & Pentecostes, & Nativitatis, in sententia explicanda in Dom. Resur. art. 7. qu. 1.

SECTIO III.

Quis teneatur Præcepto Communionis Annuæ, & Paschalis?

35 OMNES baptizati tum mares, tum fœminæ cujuscumque status existant, postquam ad annos pervenerint discretionis, tenentur Eucharistiam sumere saltem semel singulis annis tempore Paschali. Patet ex juribus superius allegatis sect. 1. nu. 2., & conveniunt Doctores omnes.

36 Qu. I. An teneatur & Pontifex?

℞. Cum præceptum Communicandi saltem semel singulis annis sit Ecclesiasticum: licet sit quoque divinum, quatenus respicit Communionis frequentiam a Christo præceptam: secundum dicta sect. 1. n. 2. & præceptum sumendi Communionem annuam in Paschate sit simpliciter Ecclesiasticum; inde sequitur, quæstionem hanc; Utrum videlicet etiam Pontifex Summus teneatur communicare singulis annis in Paschate? solvendam esse ex illa alia difficillima, & implicata quæstione: An scilicet, & quomodo Princeps Supremus, & Legislator teneatur servare legem ad totum populum latam a se ipso, vel ab æquali? In qua autem quæstione non conveniunt Doctores, & nimium inter se discrepant.

Cæterum, quod attinet ad Papam, & præsentem materiam, La-Croix *lib. 6. par. 1. de Euch. qu.* 117. §. 1. testatur, Auctores communiter docere: Præcepto Communionis Paschalis obligari etiam Papam; Et quidem volunt aliqui, ad id teneri ex quadam congruitate: etenim *Justum est, Principem legibus obtemperare suis:* ut dicitur Cap. *Justum* 2. dist. 9. Sed Franc. De-Lugo *lib. 2. de Euch. c.* 10. *qu.* 1. *n.* 4. docet: Papam obligari sub mortali tam ad Communionem, quam ad Confessionem annuam, etiam quoad temporis determinationem, quamvis non quoad vim coactivam præcepti, sed solum quoad directivam. Quare, licet peccet Pontifex, pœnas tamen juris non incurret. Probat ex eo, quia communis, inquit, sententia, docet cum S. Thoma, obligari Principes suis legibus quoad directionem. Quia ratio recta postulat, ut caput toti corpori conformetur. Jura autem, quæ velle videntur contrarium, intelligenda esse, ait, de vi coactiva; Quod videlicet non debeant subire pœnas transgressionis legum suarum. Ex simili ratione idem docet Covarruvias apud Salas qu. 96. tr. 4. disp. 14. sect. 2. n. 20. ubi post relatam opinio-

nionem illorum, qui dixerunt: Pontificem non teneri Confiteri præcise semel in anno, ut præcipit Canon *Omnis utriusque sexus:* illam opinionem, ait, in hoc sensu sibi placere, ut ratione præcepti humani, ex ejus vi cogente non teneatur Pontifex semel in anno præcise. Opinari se tamen, eum omnino teneri ad hanc confessionem semel in anno ex vi illius Canonis directiva, ratione, sane, naturali, quæ docet: Principem etiam legibus humanis subditum esse; Et vult quidem teneri sub peccato gravi, & mortali; Et statim rem declarans, ait: Pontificem, si non sumat Eucharistiam in Paschate, aut non confiteatur semel in anno, gravissime peccare. Primo, quia licet Summus Princeps non subjiciatur legibus humanis, quoad earum vim præcise cogentem, seu coactivam: tamen non eximitur a legibus humanis quoad vim directivam, quæ procedit a lege naturali, & ejus ratione, & simul a lege humana: Ratio enim naturalis dicit: Principem teneri ad servandam legem, quam subditis indixerit. Secundo, quia, licet præceptum Confessionis annuæ (idem est de Communione annua) aliqua ex parte humani juris sit, non omnino divini, tamen vere est juris divini limitati per humanum: nam utriusque juris violatio unum peccatum est, quoniam ambo illa præcepta unicum actum injungunt: Et alterum est alterius determinatio; Semel autem constituta lege a Pontifice, ut confessio fiat semel in anno, (idem est de Communione annua:) non potest sine justa causa, & gravissima Summus Pontifex seipsum, vel alium liberare ab obligatione confitendi semel in anno; ita Covarruvias. Docet itaque etiam Covarruvias: Pontificem peccare mortaliter, si nolit præceptum servare Communionis annuæ, & Paschalis, ad quam tenetur ex vi directiva, licet non ex vi coactiva. Ex eadem ratione eamdem sententiam tuetur Diana tom. 3. edit. coord. n. 1. R. 51. §. 1.

Contrarium tamen sentit ipse Salas l. cit. Enimvero concedit, teneri quidem Principes suis legibus jure naturali, sed hanc obligationem negat, esse per se gravem, & sub mortali. Quod idem negat Azorius: etenim *Instit. Moral. par. 1. lib. 5. cap. 11. qu. 1. §. Hujus igitur:* post medium, concedit quidem, debere Principem ex quadam naturali æquitate, & honestate suas leges servare; negat tamen, iis ita teneri, ut si non servet, grave peccatum semper incurrat, quale nimirum privati contrahunt; nec enim, ait, qui contra naturalem honestatem rationis agit, eo ipso propterea sese gravi gravi peccato obstringit. Hoc ipsum docent plerique alii, quorum sententiæ tamquam probabiliori adhæret La-Croix *lib. 1. qu. 104.* subdit vero Salas nu. 20. *Unde non mihi placet, quod aliqui dicunt, peccare mortaliter etiam semoto scandalo, & aliis circumstantiis, Pontificem, qui leges suas mere positivas non servet, ut si non confiteatur singulis annis, si non communicet in Paschate &c.* Et inferius contra Covarruviam asserentem, ut vidimus, Pontificem peccare graviter, si non confiteatur singulis annis, & non communicet in Paschate: id inferentem ex eo, quia ad id tenetur ex vi directiva, & ratione naturali; ait Salas: eum crasso modo philosophari. Nam, ex eo

quod

quod Princeps teneatur suis legibus quoad vim directivam ratione admixtæ rationis naturalis, non sequitur, inquit, obligationem esse gravem, & sub mortali; quoniam ratio ad multa leviter, & sub veniali tantum obligat: similiter, ex eo quod præceptum de confitendo semel in anno, vel communicando in Paschate, sit determinatio juris Divini, male colligitur violatio ejus esse peccatum mortale, quando non violatur, qua parte divinum est, sed qua parte est humanum, nempe quoad determinationem temporis. Sic si Papa numquam confiteretur, & numquam communicaret, duo peccata committeret, alterum mortale contra præceptum Divinum, quo tenetur aliquando confiteri, & communicare; alterum vero contra præceptum naturale, quo tenetur propriam legem servare de confitendo, & communicando priusquam obligetur præcepto Divino: & hoc peccatum esset veniale: quia natura solum sub veniali obligat, ut Princeps propriam legem observet, ne in suo opere a suis præceptis, & monitis sine causa discrepet; & ut corpori, cujus caput est, se conformet in oneribus, qui illi prælatus est in honoribus. Hæc Salas. Quæ cum præcedentibus sufficiant pro quæstionis solutione propositæ ad majorem potius eruditionem.

37 Qu. II. An summus Pontifex possit dispensare aliquem a præcepto Communionis annuæ, & Paschalis, absque gravi, & urgenti causa?

℟. Negat Covarruvias de Confessione annua; ex illius quidem sententia hæc verba scripsimus in Resp. ad qu. præc. *Semel autem constituta lege a Pontifice, ut confessio fiat semel in anno, non potest sine justa causa, & gravissima Summus Pontifex seipsum, vel alium liberare ab obligatione confitendi semel in anno.* Ita ille; idem autem valet pro communione annua.

Sed dico 1. Pontificem non posse dispensare absolute aliquem a communicando: ut scilicet numquam communicet; supposito quod præceptum Communicandi aliquoties in vita, sit divinum: nam inferior non potest dispensare integre in lege Superioris. Videatur Diana *to.* 3. *edit. coord. tr.* 1. *R.* 51. §. 1.

Dico 2. Posse Pontificem dispensare etiam licite cum causa justa, ut communio non fiat singulis annis; sed determinare aliam frequentiam Communionis in vita ex. gr. pro tribus quibusque annis. Probatur ex eo, quia licet sit præceptum Divinum communicandi aliquoties in vita; determinatio autem pro singulis annis est ex præcepto Ecclesiastico; & licet hujusmodi determinatione constituta, ipsa sit simul ex præcepto Divino, nihilominus est in potestate Ecclesiæ, seu Pontificis, illam variare, & aliam ampliorem, vel strictiorem constituere. Ergo quoad hanc partem potest Pontifex dispensare. Confirmatur ex eo, quia olim determinatio erat pro pluribus vicibus, singulis annis, ut constat ex dictis sect. 1. n. 1. & deinde restricta fuit ad unicam vicem singulis annis. Quod potuit præstare Pontifex, quia, ut dictum est, in manu ejus posita est determinatio præcepti Divini communicandi aliquoties in vita; & sic posset Pontifex adhuc restringere determinationem hujusmodi, ut communio a fidelibus fieret exempl. grat. alternis annis. Consentit Dia-

na *tom.* 3. *edit. coord. tract.* 1. *R.* 53. §. 1.

Quænam vero frequentia sufficeret ad præceptum Divinum Communionis implendum? non conveniunt Auctores in ea statuenda; Videri potest Suar. *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 69. *sect.* 3. §. *Dico ergo tertio*. La-Croix *lib.* 6. *p.* 1. *de Euchar. qu.* 113. §. 9. Filliuc. *tom.* 1. *tr.* 4. *de Euch. cap.* 2. *num.* 50.

Dico 3. A fortiori posse etiam licite Pontificem dispensare cum justa causa, ut non fiat communio determinate in Paschate; sed intra annum, quo die, seu tempore, cuique libuerit: quia præceptum sumendi Communionem annuam in Paschate, est mere Ecclesiasticum: cum ad determinationem præcepti Divini, communicandi aliquoties in vita, pertineat, & sufficiat solum præceptum communicandi saltem semel in anno; & communicando extra Pascha, satisfieret præcepto communicandi aliquoties in vita: dummodo fieret singulis annis. Præceptum itaque sumendi Communionem annuam in Paschate est mere Ecclesiasticum. Ergo si Pontifex potest dispensare, ut modo docuimus, ne quis communicet singulis annis; licet Præceptum Communicandi singulis annis, non sit mere Ecclesiasticum, sed sit determinatio præcepti divini communicandi aliquoties in vita; a fortiori potest dispensare, ne quis communicet in Paschate: cum præceptum sumendi Communionem annuam in Paschate, sit mere Ecclesiasticum, & Pontificium respectu solius temporis Paschalis.

Dixi: posse Pontificem dispensare etiam licite cum *causa justa:* quia si Summus Pontifex sine justa causa dispenset, valebit quidem dispensatio, & non peccabunt, saltem mortaliter, ipsi dispensati, illa utentes; Vide dicta hoc tr. 2. l. 4. p. 1. c. 1. artic. 2. qu. 13. n. 25. Attamen abutens potestate sibi a Deo data in ædificationem, non in destructionem, peccabit, sive venialiter, sive etiam mortaliter pro varietate opinionum. Vide Dianam *to.* 3. *edit. coord. tr.* 2. *R.* 8. & duab. sequ. Ratio autem, cur valide dispenset etiam in dicto casu, est, quia præceptum Communionis, respectu determinationis factæ ad singulos annos, & ad tempus Paschale, est de jure humano Ecclesiastico, ab ipso scilicet Summo Pontifice latum, ut constat ex sect. 1. num. 2. unusquisque autem potest leges a se latas, & a se pro sua Diœcesi approbatas, valide etiam abrogare pro mera sua voluntate, & absque causa, quamvis cum peccato; non enim in hoc excedit suam potestatem; nam, ut ex Suarez, & Azorio notat Fagundez *in* 1. *præc. Eccl. l.* 2. *c.* 1. *nu.* 12. & Diana *to.* 3. *edit. coord. tract.* 1. *R.* 52. §. 2. hæc est distinctio, quæ communiter invenitur apud Doctores, in dispensationibus: quod, nimirum, quando Prælatus, vel Princeps dispensat in lege Superioris absque ulla legitima causa, dispensatio sit injusta, & invalida; quando vero dispensat in lege propria sine eadem justa causa, dispensatio sit quidem injusta, & dispensans peccet, sed nihilominus sit valida. Vide rursus dicta cit. qu. 13. n. 25. & 26.

Dico 4. Pontificem non posse absque gravi culpa abrogare in totum, & in solidum præceptum determinans certam frequentiam Communionis in decursu vitæ; quia etsi valeret talis abro-

abrogatio, cum Summus Pontifex sit supra omne jus Ecclesiasticum: tamen numquam id poterit licite efficere; quia numquam potest dari justa, & rationabilis causa auferendi absolute, & universaliter tam utile, ac necessarium præceptum, quantumvis sit juris Ecclesiastici, & humani; ita Diana *to. 3. edit. coord. tr. 1. R. 52. §. 1. & 2.*

38 Ex allegatis autem hactenus doctrinis solvi etiam potest quæstio non inutilis: an scilicet, Summus Pontifex posset facultatem dare alicui, ut in eremum solus secedat in morem antiquorum Anachoritarum, toto reliquo vitæ suæ tempore: atque adeo dispensare, ut numquam communicet, nec Missam audiat, nec annue confiteatur?

℟. Pontificem Summum dispensare quidem posse in hujusmodi præceptis, ex quo sunt de jure Ecclesiastico, non tamen posse dispensare in iisdem, ex quo eadem reputantur esse de jure Divino. Quapropter etsi aliquis esset ex Pontificia dispensatione solutus hujusmodi præceptis respectu juris humani, attamen maneret adhuc iisdem, respectu juris Divini, ligatus; & sic dispensatus ex. gr. ut nec semel communicet singulis annis, maneret tamen adhuc obligatus ad communicandum saltem aliquoties in decursu vitæ, ex jure Divino, juxta doctrinam traditam sect. 1. n. 1. initio, puta tertio quoque anno. Item solutus obligatione audiendi Missam in diebus festis; attamen maneret adhuc ligatus obligatione colendi Deum per Sacrificium aliquoties; seu deberet assistere aliquoties illi saltem parti Missæ, in qua consistit essentia Sacrificii novæ legis, puta consecrationi Hostiæ, & Calicis: ex sententia illorum, qui probabiliter dicunt: Præceptum assistendi Sacrificio Missæ, in communi sumptum, esse de jure Divino. Vid. Suarez. *tom. 3. in 3. par. disp. 88. sect. 1. ante medium.* Fagundez. *in 1. prac. Eccl. l. 2. c. 1. n. 6.* La-Croix *lib. 3. par. 1. qu. 159. §. 16. n. 691.*

Ab his itaque similibusque præceptis Divinis ut quis se eximat antiquorum etiam Anachoritarum morem imitandi causa, indiget speciali instinctu Spiritus Sancti: quem habuisse, nullo prorsus dubio, creduntur, veteres illi Anachoritæ, qui quidem ideo a Theologis excusantur in eo, quod annis pluribus Sacrificio Missæ non interfuerint, neque communicaverint; ut constat de Sancta Theoctiste Virgine solitaria in Insula Paro, quæ triginta sex annorum spatio, quibus degit in Eremo, non communicavit: ut ipsamet, narravit cuidam venatori, & refertur in ejus vita apud Lippomanum 10. Novembr., & apud Croiset. *in Vit. Sanctor.* eodem die, & mense. Idem constat de S. Maria Egyptiaca, quæ per annos quadraginta septem non communicavit in deserto; quod ipsa testata est Zosimæ visitanti illam: ut narratur in vita ejus ex S. Sophronio Epis. Jerosol. interpr. Paulo Diac. Eccl. Neapolit. cap. 20. apud Rosweyd. *in Vit. Patr. lib. 1.* his ipsa verbis: *Divini Corporis, & vivifici Sanguinis portionem in vase sacro, dignoque tanti Mysterii affer . . . Ex quo enim in Ecclesia Beatissimi Præcursoris, priusquam transirem Jordanem, communicavi, deinceps usque nunc numquam Communicavi, numquam usque nunc Sanctificationis hujus usa sum portione.* A die autem illa, qua transierat Jordanem, usque ad illam

 diem,

diem, qua laudata solitaria prædictum Abbatem alloquebatur, prætererant quadraginta sex anni, anno autem sequenti ad illam rediens Sanctus vir, communicavit eam, ut ipsa rogaverat. Idem prudenti judicio de aliis similibus Anachoritis poterit judicari. Etsi probabile etiam sit, eorum aliquibus speciali Dei munere, aliquoties fuisse Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, Angelorum opera, ministratum. Ita Onuphrio Anachoritæ per annos sexaginta, vel septuaginta in vasta Eremo diversanti Eucharistiam singulis diebus Dominicis, vel Sabbatis, Angelus ministrabat: cap. 11. Vitæ ejus apud Rosweyd. *de Vit. Patr. l.* 1. Non de omnibus tamen hoc constat, imo constat oppositum, ut jam vidimus. Et licet in eadem vita S. Onuphrii l. cit. significetur, omnes etiam alios Anachoritas Sacram Communionem, Angelorum ministerio, suscepisse: verbis illis: *Verum etiam omnes, qui vitam spiritalem ducunt in Eremo Monachi, tali participantur gaudio:* id intelligi potest, ac debet non omnino generaliter, & pro omni tempore, ac loco: sed solum de iis Anachoritis, qui in solitudinibus illis tunc temporis versabantur. Ita omnino id intelligere cogunt exempla præfata in contrarium allegata. Cum autem de transgressione ulla præcepti alicujus certissime arguendi non sint; dicendum est: eos ab hujusmodi præceptorum observatione exemptos, se reputasse, ex tacita saltem Ecclesiæ dispensatione, quæ tunc temporis reputabatur adesse, & revera creditur adfuisse, scientibus, & tacentibus Ecclesiæ Pastoribus, ipsisque Summis Pontificibus, qui ideo tacite dispensabant quoad illam partem, ex qua hujusmodi præcepta sunt de jure Ecclesiastico. Præterea quæ Spiritu Dei aguntur, humanis legibus non subsunt. Ex qua autem parte præcepta eadem sunt de jure Divino, se reputabant exemptos ex speciali instinctu Spiritus Sancti, qui ad illud Sanctissimum, ac singulare, & plane arduum genus vitæ capessenhum eos impellebat: ut significat Azor. *Instit. Moral. par.* 1. *l.* 7. *c.* 1. *qu.* 1. *fine;* ubi sermonem habens de obligatione audiendi Missam in diebus festis, ait: *Veteres autem illi Monachi, cum Divini obsequii causa in solitudinem sese conferebant, putabant se hujusmodi more, & consuetudine minime teneri, cum procul ab hominum frequentia remoti a Sacris Ædibus abessent.* Consonat Raynaudus *to.* 16. *sect.* 1. *par.* 4. *n.* 10. ubi loquens de Communione, hæc habet: *Alios in Eremi latebris longissime ab omnium convictu sepositos, Divino Spiritu ad hoc genus vitæ illos agente, a frequentia communicandi excusabat defectus Sacerdotis, qui Sacramenta porrigeret.* Ita Raynaudus, & meminit exempli, quod supra protulimus, Sanctæ Mariæ Egyptiacæ, quam, dicit, non communicasse per annos decem, & octo: corrige: per annos quadraginta septem: ut ipsemet Raynaudus habet to. 9. ubi de S. Maria Egyptiaca dissert. 17. & ita dicendum est. Denique Fagundez *in* 1. *præc. Eccl. l.* 2. *c.* 1. *n.* 5. disserens de obligatione audiendi Missam in diebus festis, ait: *Veteres autem Monachos, & Eremitas ideo excusari existimo, quia procul ab Ecclesia in vasta solitudine degebant; & quia per astum divini spiritus, recenti adhuc Christi Sanguine, illuc se conferebant ... Præterea hoc præceptum Ecclesiasticum,*

ac

ac humanum est, contra quod prævalere potest consuetudo scita, & tolerata ab Ecclesiæ Pastoribus; & tunc quidem ea consuetudo vigebat, quæ modo jam non viget. Si quis autem nunc vellet laudatorum Anachoritarum morem imitari, indigeret Pontificia facultate expressa, ut non communicaret quotannis in Paschate: ut Missam non audiret diebus festis &c. quia nunc, ut jam audivimus ex Fagundez, non amplius viget in Ecclesia antiquus ille mos prædictæ licentiæ tacitæ, quæ quidem facultas posset a Pontifice Summo concedi in ordine ad illud, quod in prædictis præceptis est de jure Ecclesiastico; licet non posset concedi in ordine ad illud, quod in præceptis iisdem est de jure Divino, ut superius est explicatum, & evincunt rationes, ac doctrinæ traditæ quæstione præsenti. Unde La-Croix loco supra cit. docet: quod *Ne Papa quidem potest absolute, & totaliter dispensare cum aliquo super obligatione audiendi Missam, saltem quoad illam partem, in qua essentia Sacrificii consistit, quia colere Deum per Sacrificium, spectat ad jus naturale, & in lege nova spectat per se ad jus positivum divinum; In neutro autem etiam potest dispensare Papa, nec potest esse causa deobligandi absolute, & totaliter eum, qui est & manet potens.* Hæc La-Croix qui etiam citat pro se Pasqualigum. Accedit Fagundez, qui cum *in 2. præc. Eccl. l. 1. c. 3. nu.* 8. scripserit: *Dubium etiam hic esse potest: utrum Summus Pontifex dispensare possit in hoc præcepto* (Confessionis annuæ) *cum aliqua persona v. c. cum Eremita vivente extra humanum consortium, vel cum tota aliqua Provincia, ut numquam confiteatur per totam vitam? Cui dubio respondit idem Soarius* to. 4. de pœnit. disp. 36. sect. 1. *non posse juste, & rationabiliter Summum Pontificem per totam vitam dispensare in hoc præcepto cum aliquo, vel cum aliqua Provincia: quia dispensatio, ut legitima sit, requirit legitimam causam: nulla autem causa legitima, & rationabilis dari potest, ad concedendam talem dispensationem: Nec etiam dispensare poterit cum aliquo, ut raro confiteatur in vita, ob defectum etiam prædictæ causæ rationabilis, quæ possit talem dispensationem justificare.* Deinde *in 3. præc. Eccl. l. 1. c. 6. n. 9.* hæc habet: *Dubitant aliqui: an Summus Pontifex possit, aliquem eximere a præcepto annuæ Communionis? Et hoc vel potest intelligi, an possit Summus Pontifex dispensare in obligatione hujus præcepti cum aliqua persona particulari, veluti cum Eremita vivente extra humanum consortium; vel cum aliqua Provincia in particulari, Urbe, aut Oppido? Sed hoc dubium magna ex parte jam solutum est in præcepto de annua Confessione: ibi enim etiam quæsivimus: utrum Summus Pontifex possit cum aliquo dispensare in præcepto Confessionis? Et quod ibi diximus, hic similiter erit applicandum ob parem rationem. Breviter tamen dico,* posse Summum Pontificem *licite, ex causa rationabili, cum aliqua persona particulari, imo & cum aliqua Provincia, Oppido, aut Urbe,* in præcepto humano, & Ecclesiastico Eucharistiæ dispensare: non tamen in præcepto Divino illius, *quatenus est medium, & remedium necessarium ad salutem: posse, inquam, ad tempus v. c. per tres aut quatuor annos; non tamen posse cum aliqua persona in particulari, Oppido, aut Provincia per totam vitam licite dispensare. Et ratio est: quia*

quia licet in omnibus præceptis humanis, & Ecclesiasticis, qualia sunt præcepta annualis Eucharistiæ, & Confessionis, ex justa causa possit Papa dispensare: ut patet ex Glossa textus in Cap. Proposuit. de Concessione præbendæ; *numquam tamen poterit licite per totam vitam cum aliquo dispensare, vel cum aliqua Provincia. Enim vero dispensatio, & exemptio, ut legitima sit, & licita, requirit legitimam causam: at nulla causa legitima dari potest, ut Papa concedat talem, & tam absolutam dispensationem, atque exemptionem per totius vitæ spatium. Ita docet Soarius &c.... Et quamvis omnes loquantur de exemptione, & dispensatione præcepti Ecclesiastici annuæ Confessionis; tamen eadem est ratio de præcepto Ecclesiastico annuæ Communionis quoad hunc effectum, ut consideranti patebit*. Hucusque Fagundez. Quæ etiam approbativo modo rescribit, recitatque Diana edit. Coord. to. 3. tr. 1. R. 26. §. 4. & R. 11. §. 1.

39 Denique nota hic ad uberiorem doctrinam, quoad Anachoritas, de quibus mentio occurrit: Anachoritam Sacerdotem indigere etiam dispensatione Pontificia, ut solus celebret sine Ministro. Ita sentit Suarez. to. 3. par. disp. 87. sect. 1. prope finem, ubi hæc habet: *Mihi videtur hoc* (celebrare Missam sine Ministro) *non sine dispensatione agendum ob causam aliquam regularem, ut sic dicam, seu ordinariam, ut verbi gratia, si quis Eremita omnino solus viveret sine socio, non posset licite, nec quotidie, nec diebus festis solus celebrare sine dispensatione: quia illa non potest proprie dici necessitas, sed voluntas; nemo autem potest sua voluntate instituere talem vivendi modum, in quo præter communem Ecclesiæ consuetudinem, & contra ordinariam legem celebret*. Hæc Doctor Eximius; Id etiam docent Tambur. & alii cum Aversa, quibus se adhærere, significat La-Croix lib. 6. par. 2. qu. 54. §. 3. num. 387. eo quod nullum pro eo reperiatur privilegium, nec de Ecclesiæ permissione tali sciatur. Oppositum tamen putant Sot. Paludanus, & alii, quibus favet Pasqualigus teste eodem La-Croix loc. cit. Exemplum autem Sacerdotis Anachoritæ celebrantis quotidie sine Ministro indicatur in vita Sanctæ Theoctistes Virginis Solitariæ, de qua supra meminimus, illud vide si lubet, apud Scriptores supra citatos. De quibusdam vero casibus aliis necessitatis gravis, in quibus excusari possit Sacerdos, ut celebret sine Ministro; breviter agit Meratus tom. 1. part. 2. tit. 2. n. 5.

Qu. III. Cum ex una parte sit necessaria Confessio habentibus conscientiam peccati mortalis, ut digne recipiant Eucharistiam; ex Trident. sess. 13. c. 7. *de præpar. ad Commun. & Can.* 11. ex alia parte vero cum præceptum præmittendi Confessionem Communioni, quoniam est affirmativum, obliget quidem semper, sed non per semper, ac subinde licitum sit interdum sine prævia Confessione communicare, dum adsit contritio, & desit Confessarius, urgeatque necessitas communicandi; quod etiam docet Tridentinum cit. cap. 7. consentiuntque Doctores; Vid. Suarez *to. 3. in 3. par. disp. 66. sect. 4. initio*. Hinc quæres: utrum qui habet conscientiam peccati mortalis, & caret Confessario, teneatur præcepto Communionis Paschalis; ita ut debeat communicare, etiam non præmissa Confessione, sed elicito tantum perfectæ 40

fectæ contritionis actu; an potius debeat omittere Communionem?

℟. 1. Si careat solum Confessario suo ordinario, videlicet eo, cui peccata sua confiteri soleat; sed adsit alter Confessarius, apud quem non consuevit peccata deponere, sed jam potest, si velit: in hoc casu tenetur præcepto Communionis Paschalis; & in eodem casu non potest communicare, nisi præmittat Confessionem mortalium: quidquid in contrarium docuerint nonnulli apud Suar. loc. cit. quorum sententiam communiter rejiciunt Doctores, & tamquam practice improbabilem damnat.

41 ℟. 2. Si careat omnino, ita ut nullus adsit Confessarius pro se approbatus; in hoc altero casu tres invenio Doctorum sententias. Prima docet: Præceptum Paschale non inducere necessitatem Communicandi absque prævia confessione mortalis: quia præceptum præmittendi Confessionem Communioni, cum sit Divinum, prævalet Ecclesiastico, communicandi tempore Paschali, quod non obligat, nisi quando rite communicari potest. Ita Azor. *Instit. par.* 1. *l.* 10. *c.* 31. *qu.* 4. Suar. *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 66. *sect.* 4. versus finem. Bonac. *de Euchar. disp.* 4. *qu.* 6. *p.* 1. *n.* 25. & alii, quorum sententiam putat probabiliorem Busemb. *tr.* 3. *de Euchar. c.* 2. *dub.* 2. *art.* 1. Quod autem præceptum præmittendi Confessionem mortalium sumptioni Eucharistiæ sit divinum; probant Suar. *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 66. *sect.* 3. §. *Dico tertio*. Azor. *Instit. par.* 1. *lib.* 10. *c.* 31. *qu.* 2. Cardinalis De-Lugo *cit. sect.* 4. *a n.* 69. Bonac. *n.* 35., & alii. Secunda sententia contra docet: in prædicto casu Eucharistiam recipi posse cum sola contritione; quia præceptum Communionis Paschalis non est prorsus Ecclesiasticum, sed est præceptum Divinum determinatum ab Ecclesia quoad tempus, ne diu careamus hujusmodi cibo Cœlesti plane necessario ad Animæ sustentationem: secundum dicta sect. 1. initio; Quare sicut præcepto urgente Divino sumendi Viaticum, noluit Deus obligare ad Confessionem mortalium præmitendam, si non sit copia Confessoris; sic urgente præcepto Divino communionis etiam extra mortis articulum, idem credi potest; præsertim cum præceptum Divinum Communionis extra mortis articulum, respiciat etiam necessitatem, quam habemus illius cibi, quem, quia necessarius est ad sustentationem animæ spiritualem, ut dictum est, ideo præcipit nobis Deus, aliquandiu in vita sumere. Ergo hoc præceptum etiam extra mortis articulum debebat permittere Communionem absque Confessione mortalis, quando non esset copia Confessoris, utpote præceptum de cibo necessario, & de re necessaria: Adde, quod non est absolute certum, præceptum præmittendi Confessionem mortalium Communioni, esse juris Divini; sed probabile reputatur, esse tantum juris humani, seu Ecclesiastici, teste Cardenas in Crisi *theol. tract.* 1. *de probab. disp.* 8. *c.* 2. *n.* 8. Et ita quidem sustinent Navarrus, Medina, Ricard. Palud., & alii apud Leandrum a SS. Sacramento *part.* 2. *de Sacram. tract.* 7. *disp.* 7. *qu.* 12. Hanc sententiam, tradit, esse communem, Cardinalis De-Lugo *De Sacram. Euchar. disp.* 14. *sect.* 5. *n.* 116., eamque asserit, sibi placere, & pro ea expresse laudat Henriqu. & Konink, quibus Diana *to.* 1. *edit.*

edit. coord. tr. 3. *R.* 154. §. 2. addit Toletum, Leandrum, Fagundez, Aversam; Eamque resolutione 152. §. 2. dixerat, esse probabiliorem. Similiter Franciscus De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c. 6. qu.* 4. *num.* 53. etiam dicit, esse probabiliorem, & communiorem; sed & ipse Suar. *cit. sect.* 4. prope fin. fatetur esse probabilem & practice tutam. Hinc Tertia sententia fluit eorum, qui attentis explicatis rationibus, statuunt; in prædicto casu optionem dari, ut fidelis, vel prudenter se reputet excusatum ab Ecclesiastico præcepto Paschali propter Confessionem Communioni præmittendam; vel a præcepto præmittendæ confessionis propter observantiam Ecclesiastici præcepti Paschalis: Cum utrinque sint doctores, rationesque probabiles.

42 Verum nos in hac quæstione adhibendam esse, dicimus, distinctionem eamdem, qua usi sumus sect. 2. qu. 2. ubi examinavimus: an posset, ac teneretur communicare, qui ultima die præcepti Paschalis non inveniretur jejunus? Quemadmodum igitur diximus ibi, distinguendam esse Communionem Paschalem, simpliciter talem, a Communione Paschali, quæ simul contineat rationem Communionis annuæ. Id ipsum hic volumus, ac dicimus: habentem Conscientiam peccati mortalis in absentia Confessoris pro se approbati, non posse communicare in Paschate, sola contritione præmissa, ad satisfaciendum præcepto Communionis Paschalis simpliciter talis; secus autem si simul communicare deberet ad satisfaciendum præcepto Communionis Annuæ. Profecto ut l. cit. notavimus, præceptum Communionis Paschalis pro ut obligat ad communicandum hoc determinato tempore anni, videlicet in Paschate: est simpliciter humanum. Prout autem obligat ad communicandum semel in anno, licet sit adhuc Ecclesiasticum, atque adeo humanum, attamen simul est Divinum, ex eo quod respiciat frequentiam Communicandi in vita a Christo præceptam. V. omnino quæ diximus sup. sect. 2. qu. 5. n. 10. & seqq.

Quod si præceptum Communionis Paschalis ut etiam Divinum est, concurrat cum Ecclesiastico, quatenus toto anno aliquis non communicavit ante Pascha, nec post Pascha communicare poterit (quod vix possibile videtur,) si utrumque præceptum urgeat, videlicet Divinum communicandi, & Ecclesiasticum confessionis præmittendæ, dicendum est in dicto casu licere communicare sola contritione præmissa. Vel enim concurrere dicantur hic duo præcepta, humanum unum Confessionis prædictæ: alterum Divinum Communionis præfatæ, & sic prævalet præceptum Divinum. Si autem dicamus, concurrere duo præcepta ambo Divina: præceptum Divinum Communionis annuæ videtur magis urgere, præ Confessionis Eucharistiæ sumptioni præmittendæ præcepto; quemadmodum patet ex præcepto sumendæ Communionis in fine vitæ. Si quis enim debet Communicare ex Viatico, & reus mortalis non possit confiteri; Certum est, posse, & debere communicare in articulo mortis sola contritione præmissa. Similiter autem dicendum de Communione sumenda ex simili præcepto Divino per vitæ decursum; cum similis sit (etsi nunc urgentior,) necessitas spiritualis.

Tunc

Tunc autem Communio Paschalis continet rationem communionis annuæ, quando quis post Pascha non poterit communicare infra annum, usque dum novum Resurrectionis Pascha recurrat, si computetur annus a Paschate ad Pascha; Si vero computetur annus civilis a prima die Januarii, ad ultimam Decembris, tunc Communio Paschalis continet rationem Communionis annuæ, si quis nec ante Pascha communicaverit, nec post Pascha communicare poterit intra annum Civilem.

43 Ex dictis colliges 1. non solum in Paschate, sed etiam extra Pascha, posse dari casum, quo liceat communicare, confessione non præmissa mortalis in absentia Confessoris, pro adimplendo præcepto Communionis annuæ; nimirum quando hoc præceptum ita urgeat, ut non possit differri.

Colliges 2. Non posse communicare, confessione non præmissa mortalis ob defectum Confessoris, eum, qui Communicare tenetur ex quolibet simpliciter humano præcepto, aut etiam voto: quia hæc non obligant, quando est moralis impossibilitas, implendi debite, & legitime. Ita Cardinalis De-Lugo *de Sacr. Euchar. disp.* 14. *sect.* 5. *n.*117. Diana *to.* 1. *edit. coord. tr.* 3. *R.* 152. *fine*, La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 105. §. 3. *fine*. Idem monet Franc. De-Lugo *l.* 4. *de Euch. c.* 6. *qu.* 6. *num.* 54., qui laudat etiam Azorium, & reprobat assertum Patris Henriquez volentis: si quis pro more suæ Religionis, vel Collegii, debeat tali die Communicare, nec habeat copiam Confessarii, posse contritum Communicare, confessione non præmissa mortalis, cujus fortasse sit reus: quoniam habet, inquit, jus communicandi pro more, quamvis sine nota possit omittere Communionem, quæsito colore aliquo, seu sub aliquo prætextu. Ita Henriquez. Sed contra est: nam certe, inquit Lugo, cessante nota, (quod tamen raro continget:) Jus illud est valde debile nec subinde prævalebit contra præceptum præmittendæ Confessionis; ita recte Franc. De-Lugo.

Tandem quoniam dictum est: urgente Communione annua sive tempore Paschali, sive extra Pascha, licere Communicare, confessione non præmissa mortalis, ob defectum, & absentiam Confessarii; Explicare hic necesse est: quænam distantia Confessoris sufficiat, ut urgente prædicta, & simili necessitate Communionis, exscusetur quis a præcepto Confessionis? 44

Pro qua re dico: Gobat, & Marchant apud La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 105. §. 2. *n.* 134. designant distantiam duarum horarum; ita ut, si quis deberet, ad Confessarium adeundum, inire iter horarum duarum, & totidem ad redeundum, excusari, dicunt, hunc a Confessione præmittenda in urgenti necessitate communicandi. Canus autem apud eumdem La-Croix, absolute vult: sufficere quinque quadrantes, aut tria milliaria. Nonnulli alii vero designant unam Leucam, alii tres Leucas. Verum Suar. *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 66. *sect.* 24. §. *Ex his igitur*. Bonac. *n.* 3. Reginal. *lib.* 29. *n.* 107. Busemb. *l. cit. dixi*. Franc. De-Lugo *c.* 6. *qu.* 5. *n.* 32. La-Croix *loc. cit.* & alii melius dicunt cum communi, prudentis arbitrio esse hoc decernendum; pendet enim ex circumstantiis temporis, personæ, difficultatis

tatis itinerum, discriminis, infamiæ, vel scandali, & similibus. Tunc igitur reputatur Confessor abesse, & excusamur confessionem præmittere in urgenti necessitate communicandi, quando, vel ob urgentia negotia, vel ob periculum imminens non possumus adire Confessarium sine magno, ac gravi moraliter incommodo.

45 Nota hic: quod, qui more laico communicavit, confessione mortalium non præmissa, ob necessitatem urgentem, probabilius communiter dicatur, non teneri præcepto illo Tridentini sess. 13. cap. 7. de præparat. ad Commun. obligante Celebrantem quam primum, si necessitate urgente absque prævia Confessione mortalis celebravit. Quamvis aliqui contrarium teneant, putantes prædictum præceptum extendi ad Communionem Laicam. Videatur Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 6. *qu.* 8. *a n.* 65. Busemb. *tr.* 3. *de Euch. cap.* 2. *dub.* 2. *art.* 1. *fine*. La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 106. §. 2. *nu.* 144. Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 66. *sect.* 7. Azor. *Instit. moral. par.* 1. *lib.* 10. *c.* 31. *qu.* 9. Card. De-Lugo *de Euchar. disp.* 14. *sect.* 7. *n.* 138.

46 Huc usque respondimus secundo ad principalem quæstionem præsentem, quæ est: an teneatur præcepto Communionis Paschalis, qui careat Confessario: cum cæteroqui sit reus peccati lethalis? Cui quæstioni ut plenius satisfaciamus, danda est alia quædam responsio præter duas hactenus datas. Itaque

℞. 3. Ad eamdem propositam quæstionem: si non careat simpliciter Confessario pro se approbato, sed careat Confessario approbato ad reservata: Cum ipse sit reus mortalis reservati: In hoc tertio casu docet Armilla V. *Communio n.* 20. cum aliis: quod Imminente communione Paschali, si aliquis velit communicare, & habeat casum reservatum Superiori, ad quem non possit pro nunc accedere, valeat communicare contritus vel ratione scandali, vel infamiæ. Idem docet Azor. *Instit. moral. par.* 1. *l.* 10. *c.* 31. *qu.* 4. & 7.

Verum hujusmodi responsio non solvit penitus quæstionem propositam; dubium enim adhuc est, si nullum timeatur scandalum, vel infamia ex ommissione Communionis; vel si adsint; vitari tamen possint; an, qui habet reservatum, & non adest superior, sed inferior, excusetur a Communione Paschali; vel debeat communicare sola contritione præmissa; vel debeat communicare etiam Confessione præmissa apud præsentem Sacerdotem inferiorem?

Profecto etiam præcisa reservatione peccati, & obligatione præcepti Paschalis: absolute, & simpliciter, ad vitandum scandalum, vel infamiam, licet communicare sola contritione præmissa, in casu, quo hæc requiratur ad statum gratiæ sanctificantis acquirendum ante sumptionem Eucharistiæ. Præceptum enim vitandi scandali, utpote naturale, prævalet humano & positivo etiam Ecclesiastico; & ita censent communiter Doctores, teste Suarez, qui universaliter docet *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 68. *sect.* 5. *fine*, hanc exceptionem vitandi verum scandalum activum, vel veram infamiam, habere locum in omnibus præceptis, ubi contrarium non est intrinsece malum: quia præfertur salus Animarum, & obligatio Charitatis; & rursus communiter leges positivæ non obligant cum famæ, vel honoris discrimine; atque istud

istud principium applicat Confessioni præmittendæ l. cit. *disp.* 66. *sect.* 4. §. *Tertia ab omnibus*.

In hoc itaque casu liceret utique communicare, sola contritione præmissa. Atque adeo si is, qui habet peccatum reservatum, cum debeat omnino communicare pro Paschate, non adsit superior, nec inferior Confessarius ullus, & timeat causare verum scandalum, vel incurrere infamiam ex omissione Communionis Paschalis, potest communicare sola contritione præmissa, sive Communio Paschalis habeat in eo respectum Communionis annuæ; sive non; juxta superius dicta.

47 Dixi superius: *Contritione præmissa in casu, quo hæc requiratur ad statum gratiæ sanctificantis acquirendum ante sumptionem Eucharistiæ:* Primo, ut significarem, eum, qui habet conscientiam peccati mortalis, & confiteri non potest, per se loquendo, teneri ad habendam prius perfectam contritionem, quam ad Sacramentum Communionis accedat, quod non possit omittere. Atque adeo numquam digne accedere, nisi probabiliter, & inculpabiliter existimet, sibi esse peccatum per contritionem perfectam remissum. Hanc assertionem Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 66. *sect.* 5. affirmat, tam certam esse, ut contraria nonnullorum recentiorum, nec probabilis sit, nec sine temeritate defendi posse videatur; & in hac veritate consentire, testatur, omnes Theologos, quos præcedentibus Sectionibus tertia, & quarta laudaverat; Videri etiam potest Diana *edit. coord. tom.* 1. *tract.* 3. *R.* 158. §. 2. Franc. De-Lugo *de Sacr. lib.* 4. *de Euch. c.* 6. *qu.* 7. *n.* 56. Cardinalis De-Lugo *de Euch. disp.* 14. *sect.* 6. *initio*. Rursus ideo dixi: *Contritione præmissa in casu, quo hæc requiratur &c.* ut innuerem, non semper tamen necessariam esse contritionem perfectam, ubi quis sibi conscius sit peccati mortalis nondum confessi, & communicare debeat, & non possit præmittere Confessionem: Sed dari casum aliquem, quo non sit obligatio, & necessitas eliciendi actum perfectæ contritionis; nimirum si quis prius confessus, postea recordetur peccati mortalis obliti, quod jam confiteri non potest. Profecto qui confessus est, sed inculpabiliter omisit mortale, tenetur hoc confiteri, antequam communicet: nec potest Communicare non præmissa Confessione illius mortalis obliti: quantumvis statum gratiæ sanctificantis habeat: in necessitate vero urgenti communicandi, quam in præsenti casu adesse supponimus; si quis in illa Confessione elicuerit dolorem universalem moraliter omnia peccata detestantem; in isto casu non habet obligationem novæ contritionis eliciendæ; ita tenent Cardinalis De-Lugo cit. *sect.* 6. *n.* 122. Diana *edit. coord. to.* 1. *tr.* 3. *R.* 164. & duabus sequentib. Franciscus De-Lugo *de Sacram. lib.* 4. *de Euch. c.* 6. *qu.* 7. *n.* 58. & alii apud ipsos. Qui id probant ex eo, quia, cum illud peccatum jam fuerit indirecte remissum per confessionem antecedentem, cessat obligatio naturalis, se conterendi, quæ solum ordinatur ad obtinendam remissionem peccati. Præceptum vero positivum Divinum, vel humanum talis contritionis non apparet: quia nec Ecclesia præcipere potest actus mere internos, inquit Franc. De-Lugo: nec Deus præcepit justificatis contritionem, nisi quando

tatis itinerum, discriminis, infamiæ, vel scandali, & similibus. Tunc igitur reputatur Confessor abesse, & excusamur confessionem præmittere in urgenti necessitate communicandi, quando, vel ob urgentia negotia, vel ob periculum imminens non possumus adire Confessarium sine magno, ac gravi moraliter incommodo.

45 Nota hic: quod, qui more laico communicavit, confessione mortalium non præmissa, ob necessitatem urgentem, probabilius communiter dicatur, non teneri præcepto illo Tridentini sess. 13. cap. 7. de præparat. ad Commun. obligante Celebrantem quam primum, si necessitate urgente absque prævia Confessione mortalis celebravit. Quamvis aliqui contrarium teneant, putantes prædictum præceptum extendi ad Communionem Laicam. Videatur Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 6. *qu.* 8. *a n.* 65. Busemb. *tr.* 3. *de Euch. cap.* 2. *dub.* 2. *art.* 1. *fine*. La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 106. §. 2. *nu.* 144. Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 66. *sect.* 7. Azor. *Instit. moral. par.* 1. *lib.* 10. *c.* 31. *qu.* 9. Card. De-Lugo *de Euchar. disp.* 14. *sect.* 7. *n.* 138.

46 Huc usque respondimus secundo ad principalem quæstionem præsentem, quæ est: an teneatur præcepto Communionis Paschalis, qui careat Confessario: cum cæteroqui sit reus peccati lethalis? Cui quæstioni ut plenius satisfaciamus, danda est alia quædam responsio præter duas hactenus datas. Itaque

℞. 3. Ad eamdem propositam quæstionem: si non careat simpliciter Confessario pro se approbato, sed careat Confessario approbato ad reservata: Cum ipse sit reus mortalis reservati: In hoc tertio casu docet Armilla V. *Communio n.* 20. cum aliis: quod imminente communione Paschali, si aliquis velit communicare, & habeat casum reservatum Superiori, ad quem non possit pro nunc accedere, valeat communicare contritus vel ratione scandali, vel infamiæ. Idem docet Azor. *Instit. moral. par.* 1. *l.* 10. *c.* 31. *qu.* 4. & 7.

Verum hujusmodi responsio non solvit penitus quæstionem propositam; dubium enim adhuc est, si nullum timeatur scandalum, vel infamia ex ommissione Communionis; vel si adsint; vitari tamen possint; an, qui habet reservatum, & non adest superior, sed inferior, excusetur a Communione Paschali; vel debeat communicare sola contritione præmissa; vel debeat communicare etiam Confessione præmissa apud præsentem Sacerdotem inferiorem?

Profecto etiam præcisa reservatione peccati, & obligatione præcepti Paschalis: absolute, & simpliciter, ad vitandum scandalum, vel infamiam, licet communicare sola contritione præmissa, in casu, quo hæc requiratur ad statum gratiæ sanctificantis acquirendum ante sumptionem Eucharistiæ. Præceptum enim vitandi scandali, utpote naturale, prævalet humano & positivo etiam Ecclesiastico; & ita censent communiter Doctores, teste Suarez, qui universaliter docet *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 68. *sect.* 5. *fine*, hanc exceptionem vitandi verum scandalum activum, vel veram infamiam, habere locum in omnibus præceptis, ubi contrarium non est intrinsece malum: quia præfertur salus Animarum, & obligatio Charitatis; & rursus communiter leges positivæ non obligant cum famæ, vel honoris discrimine; atque

istud

istud principium applicat Confessioni præmittendæ l. cit. *disp.* 66. *sect.* 4. §. *Tertia ab omnibus*.

In hoc itaque casu liceret utique communicare, sola contritione præmissa. Atque adeo si is, qui habet peccatum reservatum, cum debeat omnino communicare pro Paschate, non adsit superior, nec inferior Confessarius ullus, & timeat causare verum scandalum, vel incurrere infamiam ex omissione Communionis Paschalis, potest communicare sola contritione præmissa, sive Communio Paschalis habeat in eo respectum Communionis annuæ, sive non; juxta superius dicta.

47 Dixi superius: *Contritione præmissa in casu, quo hæc requiratur ad statum gratiæ sanctificantis acquirendum ante sumptionem Eucharistiæ*: Primo, ut significarem, eum, qui habet conscientiam peccati mortalis, & confiteri non potest, per se loquendo, teneri ad habendam prius perfectam contritionem, quam ad Sacramentum Communionis accedat, quod non possit omittere. Atque adeo numquam digne accedere, nisi probabiliter, & inculpabiliter existimet, sibi esse peccatum per contritionem perfectam remissum. Hanc assertionem Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 66. *sect.* 5. affirmat, tam certam esse, ut contraria nonnullorum recentiorum, nec probabilis sit, nec sine temeritate defendi posse videatur; & in hac veritate consentire, testatur, omnes Theologos, quos præcedentibus Sectionibus tertia, & quarta laudaverat; Videri etiam potest Diana *edit. coord. tom.* 1. *tract.* 3. *R.* 158. §. 2. Franc. De-Lugo *de Sacr. lib.* 4. *de Euch. c.* 6. *qu.* 7. *n.* 56. Cardinalis De-Lugo *de Euch. disp.* 14. *sect.* 6. *initio*. Rursus ideo dixi: *Contritione præmissa in casu, quo hæc requiratur &c.* ut innuerem, non semper tamen necessariam esse contritionem perfectam, ubi quis sibi conscius sit peccati mortalis nondum confessi, & communicare debeat, & non possit præmittere Confessionem: Sed dari casum aliquem, quo non sit obligatio, & necessitas eliciendi actum perfectæ contritionis; nimirum si quis prius confessus, postea recordetur peccati mortalis obliti, quod jam confiteri non potest. Profecto qui confessus est, sed inculpabiliter omisit mortale, tenetur hoc confiteri, antequam communicet: nec potest Communicare non præmissa Confessione illius mortalis obliti: quantumvis statum gratiæ sanctificantis habeat: in necessitate vero urgenti communicandi, quam in præsenti casu adesse supponimus; si quis in illa Confessione elicuerit dolorem universalem moraliter omnia peccata detestantem; in isto casu non habet obligationem novæ contritionis eliciendæ; ita tenent Cardinalis De-Lugo cit. *sect.* 6. *n.* 122. Diana *edit. coord. to.* 1. *tr.* 3. *R.* 164. & duabus sequentib. Franciscus De-Lugo *de Sacram. lib.* 4. *de Euch. c.* 6. *qu.* 7. *n.* 58. & alii apud ipsos. Qui id probant ex eo, quia, cum illud peccatum jam fuerit indirecte remissum per confessionem antecedentem, cessat obligatio naturalis, se conterendi, quæ solum ordinatur ad obtinendam remissionem peccati. Præceptum vero positivum Divinum, vel humanum talis contritionis non apparet: quia nec Ecclesia præcipere potest actus mere internos, inquit Franc. De-Lugo: nec Deus præcepit justificatis contritionem, nisi quando

confessuri sunt. Igitur potest fidelis, communicare tunc sine contritione, postea que confiteri peccatum oblitum, & tunc debet de illo conteri, vel atteri, ut debitam Sacramento materiam præbeat; ita Franciscus De-Lugo. In qua tamen ipsius ulteriori ratione non placet, nec admitto illud, quod dicit, & etiam aliqui alii dicunt, hoc est: Ecclesiam præcipere non posse actus mere internos; quam quidem propositionem, & sententiam bene impugnat Cardenas in Crisi *par.* 4. *dissert.* 34. *c.* 2. *art.* 4. Et videri etiam possunt, quæ idem habet, & disputat in præcedentibus articulis 2. & 3.

48 Si quis vero conscius sibi mortalis nondum absoluti, nequidem valeret elicere actum perfectæ contritionis, in casu, quo hæc requiritur, peccaret, si adhuc pro communione annua communicaret indigne, id advertens; esset enim intrinsece malum, etsi id faceret, ne infamiam subiret. La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 105. §. 5. *n.* 53. & rursus docebimus *qu.* 6. ubi etiam notabimus: eum, qui ita indispositus communicaret, ne quidem satisfacturum præcepto Communionis annuæ, cum non faceret Communionem fructosam.

Poterit autem aliter declinare infamiam, vel vitare scandalum, ut ex Gobat monet La-Croix loc. cit. Et esset bona ratio vitandi infamiam in præsenti materia, illa, quam communiter proponunt Auctores, teste La-Croix *nu.* 536. nimirum, ut qui est in mortali, nec potest confiteri, vel conteri, comedat, aut bibat aliquid coram aliis, quasi per incogitantiam, sicque se excuset ob defectum jejunii; & quamvis forte nascatur levis suspicio mali status, hæc non est tanti facienda, debetque hoc attribuere suæ malitiæ, & impœnitentiæ; ita La-Croix.

Ad necessitatem hìc ratione scandali, vel infamiæ, requiritur prudens metus, non cujuscumque scandali, vel infamiæ, sed scandali gravis, vel infamiæ notabilis, & inevitabilis. Hinc non sufficit, quod aliquis sit habendus minus devotus, quam alii; aut quod alii in genere mirabuntur; Et quamvis aliqui Summistæ putaverint, sufficere metum admirationis in populo: Doctores tamen communiter sentiunt contrarium; ideo limitant, & dicunt: tunc sufficere, quando timetur, ne ex illa admiratione leves homines accipiant occasionem temere judicandi, & detrahendi; ita Suar. *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 66. *qu.* 4. §. *Quarta etiam.* La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 105. §. 4. *n.* 536. aliique apud ipsum. Videri etiam potest Diana *edit. coord. to.* 1. *tract.* 3. *R.* 159. Quamvis cum hujusmodi etiam limitatione displiceat Cardinali De-Lugo *de Sacram. Euch. disp.* 14. *sect.* 5. *n.* 118. Fatetur vero Suarez loc. cit., admirationem prædictam, moraliter loquendo, solere esse conjunctam cum scandalo, vel infamia; ex hac enim admiratione, orta ex omissione Communionis, in circumstantia nimirum alicujus quasi obligationis aliis notæ, communicandi, solet vulgus, & leves homines occasionem facile sumere, aut judicandi de aliquo temere, aut de eo murmurandi, & consequenter infamandi proximum; quando ergo hujusmodi periculum merito timetur, est causa justa, & sufficiens; ita Suarez citans Cordubam, qui alios refert; & sic approbat ipsemet Cardinalis De-Lugo loc. cit. Idipsum confirmat 49

Sua-

Suarez eadem sectione cit. §. *Sexta causa ;* ubi postquam cum aliis docuisset: posse communicare sola contritione præmissa, eum, qui recordatur peccati mortalis nondum confessi, postquam jam est altari admotus, ad communicandum; dummodo non possit recedere sine aliquo scandalo, vel nota; deinde subdit: Moraliter, & practice loquendo, quando Communio fit publice, & coram aliis, numquam deesse aliquam notam, vel obmurmurationem, si quis postquam est Altari admotus, ad Communicandum, ab eo recedat; Vel si Celebrans ad finem communicandi alium, consecravit formulam, vel Pixidem e suo loco duxit. Addit item, non esse autem consulendum, ut in eo casu, is, qui communicare vult, confiteatur Sacerdoti ministranti Sacramentum: quia neque locus est aptus ad munus hoc, minusque decet, & aliunde majorem admirationem aliis ingerit.

Quando, qui Communicare debet, est Religiosus, & solum habet præsentem Sacerdotem sæcularem, & habet aliqua peccata gravia; refertur Rosella in Summa V. *Communio* dicens: posse differre Confessionem, & interim communicare, ut deinde more suo intra Religionem confiteatur, & ut aliquam suæ Religionis infamiam excuset. Verum Suarez. *to. 3. in 3. par. disp. 66. sect. 4.* §. *Circa primum.* Opinionem hujuscemodi rejicit tamquam nec securam, nec practice probabilem; & quo ad timorem infamandæ Religionis apud Sacerdotem sæcularem: dicit: personalem lapsum Religiosi per se non esse Religionis infamiam. Idem dicit Diana *edit. coord. to.* 1. *tract.* 3. *R.* 157. §. 1. Hanc etiam opinionem tamquam nimis laxam rejicit Andreas Mendo in *Statera opin. benign. dissert.* 11. *qu.* 1. *n.* 13. Qui etiam testatur, se illam apud Rosellam loco allegato non reperisse.

Hactenus de casu, quo timetur 50
scandalum, vel infamia. Quæstio autem in præsenti procedit de eo, qui habet peccatum reservatum, & non adest superior, sed Confessarius inferior. Et sic proposita quæstione, ad illam respondeo, dicendo: quod universaliter, in necessitate urgenti communicandi, si quis habeat peccatum reservatum, & non adsit superior, sed inferior Confessarius, aliqui dicunt, eum minime teneri confessionem præmittere, sed posse sola contritione dispositum ad communicandum accedere; sive sola habeat reservata, sive etiam simul non reservata mortalia. Alii secundo obligant, ad præmittendam Confessionem, etiamsi habeat sola reservata; & volunt teneri ea confiteri una cum aliquo mortali alias confesso, si habuerit, aut saltem aliquo veniali; ut a mortali non reservato, aut saltem veniali absolutus directe, absolvatur indirecte a peccato reservato cum onere comparendi, & confitendi deinde superiori suo, seu Confessario ad illud reservatum approbato. Alii tertio docent, non teneri confessionem præmittere, si habeat sola reservata; teneri vero, si simul habeat non reservata mortalia: Et ex his aliqui obligant ad confitenda sola non reservata; alii, etiam simul reservata. In tanta varietate opinandi tutior sententia in praxi hic consulenda videtur, esse, ut pœnitens in tali casu judicetur tanquam actu indispositus; cui consequenter imponenda sit dilatio, applicando re-

respective, quæ dicta sunt in antecedentibus, præsertim *n. 7. & n. 41.* ubi de defectu Confessarii & seqq.

51 Quod si scandalum timeatur ex dilatione, & necessitas communicandi omnino urgeat; tenebitur confiteri etiam reservata inferiori approbato quidem, quamvis non habenti jurisdictionem in reservata, qui pœnitentem ita constitutum absolvere poterit, cum onere comparendi, seu confitendi reservata superiori.

Nota demum Cavalerii hallucinationem, ubi scripsit (*Comment. to. 5. c. 7. n. 1.*) Concilium Tridentinum statuisse expresse, sumptioni Eucharistiæ *necessario præmittendam esse Confessionem Sacramentalem sub pœna excommunicationis ipso facto*. Hanc enim pœnam Tridentinum statuit non contra eos, qui omittunt confessionem in casu dicto, sed contra eos qui asserant, doceant, prædicent, non esse necessario confessionem præmittendam. *Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publice disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat*. verba sunt Tridentini loc. sup. cit.

52 Qu. IV. An teneatur præcepto Communionis Paschalis, qui, cum non adsit nisi Confessarius ignarus suæ linguæ, & sibi sit conscius mortalis, nolit confiteri per interpretem: cum ad id non teneatur, ut docet Franc. De-Lugo *lib. 4. de Euch. c. 6. qu. 5. n. 33. initio*.

℞. Si debet communicare non solum ad satisfaciendum præcepto Paschali ut sic, sed etiam ut habet rationem Communionis annuæ, puta si nec ante Pascha communicavit, nec post Pascha communicare unquam poterit intra annum Confessione præmissa: dicendum: In hoc casu posse eum in Paschate communicare confessione non præmissa mortalium, sed sola contritione dispositum. Probatur: ex una parte, qui non potest nisi per interpretem confiteri, excusatur a præcepto præmittendæ confessionis mortalium in necessitate sumendæ Eucharistiæ: ut docet Lugo loc. cit. & videri possunt dicenda in Appendice ad calcem Diarii *c. 13. n. 64.* Ubi tamen etiam habes, teneri aliquod saltem peccatum confiteri, si aliquo modo explicare verbis possit, aut nutu. Ex alia parte admittitur in dicto casu necessitas urgens communicandi in Paschate. Ergo &c.

Hinc colligitur, non solum in Paschate, sed etiam extra Pascha, si est communicandum ad satisfaciendum præcepto Communionis annuæ, ut non possit amplius differri: idem licere. Non licebit autem in prædicto casu communicare in Paschate sola contritione præmissa: si sit communicandum simpliciter ad satisfaciendum Præcepto Paschali, ut sic: & ut non habet rationem communionis annuæ; quemadmodum est in eo, qui ante Pascha communicavit, vel communicare rite poterit post Pascha intra annum. Pro istorum plena intelligentia. Vide dicta quæst. præc. in Resp. 2. ex nostra sententia *num. 42*.

Qu. V. An mutus, qui nec nutibus, & signis possit confiteri, suaque explicare peccata, teneatur id facere per scripturam Confessario quidem præsenti manifestatam: ut satisfaciat præcepto Confessionis, & Communionis annuæ? 53

℞. Pro solutione hujus quæstionis vide dicenda in Appendice ad calcem Dia-

Diarii *cap.* 3. *articul.* 4. *quæst.* 11. & 12.

54 Qu. VI. An teneatur præcepto Communionis annuæ, qui, cum sibi sit conscius mortalis nondum remissi, & non possit confiteri, atque adeo teneatur elicere actum perfectæ contritionis, ut docuimus *num.* 47., attamen illum non valeat in se excitare, quantumvis cupiat, & conetur? Certe quamvis casus rarus erit, quo nequeat, recepturus Eucharistiam, vel aliud Sacramentum Vivorum, etiam moraliter elicere contritionem, si conari velit, cum divina gratia: Possibilis tamen est, & interdum eveniet.

℞. Nec teneri, nec posse communicare in dicto casu. Primo, quia est intrinsece malum, communicare in Mortali, ut communiter docent Doctores apud Franc. De Lugo *l.* 4. *de Euchar. c.* 6. *qu.* 3. *nu.* 12. Unde nec ad vitandam infamiam liceret communicare, ut docuimus *quæst.* 3. *n.* 48. Secundo, quia cum non Communicaret fructuose, seu nullam reciperet gratiam Sacramenti Eucharistiæ, non faceret communionem illam, quam præcipit Christus, & Ecclesia, scilicet fructuosam. Unde licet supponamus, aliquem hujusmodi constitutum in tali necessitate, ut fas illi sit sine novo peccato, non elicita contritione communicare, de quo casu videri potest Laudatus De Lugo *qu. cit.* Sic communicando, etiamsi concedatur excusari a novo peccato, & sacrilegio, adhuc tamen minime satisfaceret præcepto Communionis annuæ, ob rationem dictam; quia scilicet adhuc non faceret communionem fructuosam; si autem timeretur scandalum, vel infamia ex omissione Communionis: quomodo possent hæc vitari? Insinuavimus *qu.* 3. *cit. n.* 48.

Qu. VII. An, qui non est dispo- 55 situs ad absolutionem, teneatur præcepto Communionis Paschalis?

℞. 1. Si per seipsum stet, ut disponatur; tenetur præcepto Communionis Paschalis, & consequenter tenetur, se disponere ad absolutionem, & tollere impedimentum ex. gr. removendo occasionem proximam sui peccati; restituendo famam, aut rem alienam, deponendo odium &c. intra tempus a jure communi, vel non consuetudine particulari præfixum pro adimplenda Communione Paschali.

℞. 2. Si per seipsum non stet, quia ex. gr. indiget longiori tempore, ut se disponat, reddatque aptum ad absolutionem: in hoc casu non tenetur, imo nec debet communicare intra tempus prædictum, sed debet differre communionem, judicio Confessarii prudentis: usque dum se disponat; sic ex. g. si quis accedat ad deponenda peccata in Dominica in Albis, seu ultima die præcepti Paschalis, ut prædicta die præcepto Communionis Paschalis post Confessionem satisfaciat, seu Confessor videat, hujusmodi pœnitentem habere conscientiam implicatam ob multitudinem peccatorum, & quia ex multo jam tempore non sit confessus, & examen sufficiens peccatorum non instituit; debet remittere, ut pergat diligentius conscientiam examinare, ad aliquos etiam dies, adeoque prædicto pœnitenti esset Paschalis Communio differenda. Similiter si quis, ut frequentissime evenit, accederet longo, & inveterato aliquo habitu pravo affectus, & prudenter Confessarius judicet hujusmodi statim ad vomitum reversurum: non debet eum ab-

absolvere; sed, datis monitis salutaribus, differre absolutionem, adeoque & Communionem. Hoc expresse habetur ex ipso cap. *Omnis utriusque*. Quod nos notavimus etiam *sect.* 2. *n.* 7. §. *Sed quid?* & videantur item dicta eadem *sect.* 2. *qu.* 11. *n.* 24.

56 Q. VIII. An amentes teneantur præcepto Communionis annuæ, & Paschalis?

℞. Hujusmodi quæstionem posse procedere primo de amentibus perpetuo, qui numquam rationis usum habuerint; & de his dicendum 1. non teneri eos præcepto Communionis annuæ, & Paschalis; ita La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 120. §. 1. *nu.* 642. Tambur. *de exped. Commun. c.* 4. §. 1. *n.* 4. Fagund. *in* 3. *præc. Eccl. lib.* 1. *c.* 4. *n.* 9. Reginal. *lib.* 29. *qu.* 4. *nu.* 78. & est Communis Doctorum. Ratio est, quia cum numquam præditi fuerint rationis usu: ideo sicut Infantes non sunt capaces obligationis. Quæ ratio est Divi Thomæ 3. *par. qu.* 80. *art.* 9. *ad* 3. & eamdem assignant Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euchar. c.* 10. *n.* 2. aliique Doctores communiter.

Dicendum 2. de iisdem perpetuo Amentibus, qui numquam habuerunt rationis usum: eos, si baptizati sint, posse quidem cum fructu suscipere Eucharistiam: nam æquiparantur Infantibus. Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 5. *qu.* 1. qui adhuc ante usum rationis possent Eucharistiam cum fructu spirituali suscipere: quia per baptismum sunt O·es Christi, capaces nutritionis, & augmenti gratiæ: uti docebimus infra *qu.* 21. *fine*; attamen non legitur, data esse præfatis Amentibus Eucharistia; nec dari debet, inquit S. Thomas quæst. 80. art. 9. in O. *quia in eis nullo modo præexistit hujus Sacramenti devotio*. Id etiam prohibet Rituale Rom. Pauli V. *de Sacram. Euch. post init.* Et quidem docet Franciscus De-Lugo *loc. cit. qu.* 3. *nu.* 14. & Cardinalis De-Lugo *de Sacram. Euch. disp.* 13. *sect.* 4. initio, hujusmodi Ecclesiæ consuetudinem in Rituali laudato traditam habere vim præcepti.

℞. 2. Quæstionem posse procedere secundo de perpetuo amentibus, qui tamen aliquando usum rationis habuerint; nec constet, illum amisisse in statu malo peccati lethalis. His autem non solum dari posse, & debere Viaticum: ut videre est apud Cardinalem De-Lugo *de Sacr. Euch. disp.* 13. *sect.* 3. *init.* Suarez *tom.* 3. *in* 3. *part. disp.* 69. *sect.* 2. *dub.* 3. La-Croix *supr. cit. qu.* 120. §. 3. *n.* 644. Reginal. *lib.* 29. *qu.* 4. *nu.* 79. Franc. De-Lugo *loc. cit. c.* 5. *qu.* 3. *n.* 29. Dian. *to.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *R.* 95. §. 1. & *R.* 96. §. 1. Verum etiam iisdem posse extra mortis articulum adhuc aliquoties ministrari Eucharistiam, contra Baun. apud La-Croix l. cit. docet Villalob. relatus a Tamb. l. cit. Cujus hanc sententiam tamquam piam, & probabilem laudat, præsertim si retineant reverentiam huic Sacramento, luceque aliqua rationis fruantur aliquando; quales plerumque esse, ait, Religiosos, qui quamvis in amentiam inciderint, retinent fere semper bonos habitus. Accedit Jo: Sanchez, qui censet: quod, si quis non quidem semper fatuus fuerit, sed aliquando usum rationis habuerit, attamen a longo tempore hactenus fatuus cum aliis accedat ad scamnum Communicantium, si devotionem aliquam ostendat, etsi non plane deliberatam, dari tamen ei possit Commu-

mu-

munio: cum credibile fiat, non omni rationis usu destitui, qui se communicantibus miscet, genuflectit, percutit pectus, aliaque præbet devotionis indicia. Quæ approbat Franciscus De-Lugo *l. cit. qu.* 2. *num.* 10. Sed La-Croix *l. cit.* §. 6. *n.* 647. exponens prædictam sententiam Joannis Sanchez, illi contradicit cum Gob. quia, inquit, stulti agunt, ut Simiæ, quod ab aliis fieri vident; Hujusmodi quoque sententiam rejicit Diana *to.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *R.* 96. §. 2. una cum sententia Josephi Angles volentis, prædictos Amentes quotannis communicare debere. Et vero supra laudatum Rituale Rom. Pauli V. *l. cit.* manifeste habet, Amentibus, dum manent amentes, non licere Eucharistiam extra Viaticum ministrare. Sic enim ait: *Amentibus præterea, seu phreneticis communicare non licet: licebit tamen, si quando habeant lucida intervalla, & devotionem ostendant, dum in eo statu manent, si nullum indignitatis periculum adsit:* Notatque ex Suarez Reginaldus *loc. cit.* Ecclesiam in praxi non solere, Eucharistiam prædictis Amentibus ministrare, extra probabile mortis periculum; & idem tradit Diana *loc. cit. R.* 95. §. 2. *fine*. Itaque nec in Paschate, & multo minus extra Pascha ministranda est Eucharistia plene, & perpetuo Amentibus, etsi post usum rationis tales evaserint, non est, inquam, his ministranda Communio, dum in statu amentiæ perseverent, nec sufficienti requisito rationis usu fruantur; idque ex veneratione tanto debita Sacramento; quod postulat, nonnisi gravi de causa illis conferri, qui non se possint ad illud per devotionem propriam præparare: ut ex Suarez animadvertit ipse Franciscus De-Lugo *lib.* 4. *de Euchar. c.* 9. *qu.* 6. *n.* 64.

Supra etiam loquens de Communione ex Viatico, quæ prædictis Amentibus dari tamen potest, ac debet, dixi: *Nec constet, usum rationis deinde amisisse in mortali*: quia si certo sciatur, aliquem paulo post mortale commissum incidisse in amentiam: nec habeantur positiva fundamenta pœnitentiæ: in sua præsumitur perseverare malitia; Hinc nec ex Viatico erit illi danda communio. *Gob.* quem sequitur *La-Croix l. cit.* §. 3. *n.* 616. *Diana l. cit. R.* 94. §. 2. & *R.* 95. §. 4. Hoc ipso autem quod non sciatur, amisisse usum rationis in mortali, præsumendum est, esse in gratia: quia potuit vel sine ulla, vel in levi tantum culpa amisisse. La Croix, Diana, Reginal. ll. cit.

℞. 3. Quæstionem posse procedere de perpetuo Amentibus, qui tamen habeant aliquando aliquod lucis rationis intervallum: His autem dandam esse Communionem, docet La-Croix *l. cit.* §. 5. *n.* 658. & ita etiam censet Tamburinus *loc. cit.* adducens pro se Jo. Sanchez in Select. disp. 38. Profecto si sermo sit de Communione ministranda prædictis amentibus, dum aliquo rationis usu fruantur, & sufficientem devotionem ostendant, nec timeri possit, ne aliquid agant contra reverentiam Sacramento debitam: id licere, satis constat ex Rituali Rom. Pauli V. his verbis supra laudatis: *Amentibus præterea, seu Phreneticis communicare non licet: licebit tamen, si quando habeant lucida intervalla, & devotionem ostendant*, dum in eo statu manent, *si nullum indignitatis periculum adsit:* Nihilominus expedire videtur, ut etiam

etiam in hoc casu prædictis Amentibus Communio coram populo non ministretur, ne aliquod scandalum sequatur.

℞. 4. Quæstionem posse procedere quarto de Amentibus non in omni linea. Jamvero Amentes non in omni linea, si usum rationis adhuc habere ostendant in hac materia Sacramenti Eucharistiæ, & illud cum debita reverentia suscepturi putentur, debent admitti ad Communionem, & tenentur præcepto Communionis annuæ, & Paschalis. Colligitur ex Doctrina Thomæ Sanchez in Decalog. *lib.* 1. *c.* 12. *nu.* 4. ubi docet; eos, qui in quadam sola materia amentes sunt, at in cæteris rationis usu perfruuntur, non excusari a legum observatione in ea materia, in qua sunt sui compotes. Quod probaverat *lib.* 1. *de Matrimon. disp.* 8. *num.* 23.

57 Qu. IX. An semifatui, ac stolidi, quales esse, dicuntur, multi Africani, similesque debilem usum rationis habentes, teneantur præcepto Communionis Paschalis?

℞. Affirmative, si judicentur capaces absolutionis, absit que periculum irreverentiæ: postquam fuerint de hoc Sacramento juxta eorumdem capacitatem instructi. D. Thomas 3. *par. qu.* 80. *art.* 9. *O.* Cardinalis de Lugo *de Sacr. Euchar. disp.* 13. *sect.* 5. Franciscus De Lugo *lib.* 4. *de Euchar. c.* 5. *qu.* 3. *n.* 30. Diana *to.* 2. *edit. coord. tract.* 2. *R.* 93. §. 2. La-Croix *loc. cit.* §. 5. *n.* 658. Tambur. *loc. cit.* & alii apud ipsos: atque ita sentire omnes, testatur Gobat. apud laudatum La Croix.

Nec obstat; hujusmodi homines aliquando debiliori rationis usu pollere, quam polleant pueri decennes ex. gr. quibus tamen nonnulli, ut inferius dicemus, Communionem interdicunt; non obstat hoc: Enim vero pro his est spes judicii perfectioris, ad quod ubi pervenerint, Eucharistia dignabuntur; at illis, cum non sit spes plenioris usus rationis, semper deneganda esset; quod non patitur pia Mater Ecclesia.

Bene autem animadvertit Cardinalis De Lugo *nu.* 51. in hujusmodi adultis debilem usum rationis habentibus; posse, quemadmodum in pueris, prius quam admittantur ad Communionem, ut inferius dicemus: considerari etiam progressum aliquem; quia primum instrui possunt, quantum sufficit ad Sacramentum Pœnitentiæ; nec dum statim ad Eucharistiam recipiendi, sed expectandum est, donec juxta eorum capacitatem magis instruantur ad hoc Sacramentum. Si tamen mortis periculo præveniantur, debere illis dari Viaticum, quemadmodum etiam de pueris Sacramentalis Confessionis capacibus dicemus inferius: docet idem De-Lugo, consentitque Viva in prop. 23. Alexandri VIII. *n.* 11.

Deinde Jo. Sanchez apud Franc. De-Lugo *loc. cit.* censet, Communionem semifatuis concedi posse frequenter sicut cæteris: quia ait, si dum semel tempore præcepti communicant, nullam irreverentiam committunt, nec illam committent sæpius communicando: Cum tam homo suscipiens, quam Sacramentum susceptum sint semper unum, & idem; nec gratia comparata per hesternam communionem Communioni hodiernæ videatur irreverentiam afferre; Ita Jo. Sanchez. Quem tamen rejicit Diana *tom.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *R.* 96. §. 2. & illius hujusmodi

di opinionem tamquam nimis laxam reprehendit. Gobat autem apud La-Croix l. cit. inquit, se daturum Communionem semifatuis omni mense. At Cardinalis De-Lugo hujusmodi stolidis hominibus concedit Communionem semel tantum in anno, & in aliquo magno Jubilæo. Melius cum Franc. De-Lugo l. cit. *num.* 31. dicetur: juxta capacitatem, dispositionemque subjecti, frequentiam Communionis metiendam esse prudenter; ipse quidem Franc. De-Lugo censet, pueris, & semifatuis aliquam frequentiam concedi utique posse, minorem tamen, quam maturioribus: Quia licet Sacramentum sit idem, & frequentia illius sit utilissima, nihilominus qui debilioris judicii sunt, facilius in contemptum ex frequentia delabentur. Si autem quis adeo stolidus sit, ut plane fatuo possit æquiparari: si a nativitate ita fuerit: discutiendum esset de eo sicut de perpetuo amente, qui numquam habuerit rationis usum; diximus, in resp. 1. ad qu. præc. Videlicet, neganda esset illi Communio. Si vero nequaquam perpetuo a nativitate stolidus fuerit, sed ita evaserit post usum rationis: discurrendum esse, puto, de eo, quemadmodum diximus in resp. 2. ad quæstionem eamdem præcedentem de illo, qui factus est plane, ac perpetuo fatuus, amensque post rationis usum: quia illi videtur hic posse æquiparari; atque adeo non posse huic stolido ministrari communionem, nisi solum ex Viatico.

58 Qu. X. An teneantur præcepto Communionis Paschalis, qui a nativitate sunt surdi simul, & muti?

℞. Affirmative, nam instructionem necessariam ad sumptionem Eucharistiæ habere possunt per signa; ut exempla docent: hujusmodi enim esse solent perspicacioris ingenii; & deinde sufficit in ipsis, si mediocri rationis usu potiantur, ob similem rationem, ex qua concessimus quæstione præcedenti semifatuis, aliisque adultis debiliorem usum rationis habentibus. Tambur. *meth. expd. Commun. c.* 4. §. 1. *nu.* 4. & alii apud La-Croix *l. cit.* §. 10. *n.* 663.

Qu. XI. Utrum, qui a nativitate sunt surdi, simul muti, atque Cæci, teneantur hoc præcepto? 59

℞. Negative: nam censendi sunt veluti Infantes, aut perpetuo a nativitate Amentes, cum nullo modo instrui possint, vel rescire de hoc Misterio; unde hujusmodi hominibus non debet dari Eucharistia. La-Croix *l. quæst. præc. cit.*

Qu. XII. An teneantur Communionis præcepto, qui surdi, simul muti, atque Cæci facti sint post usum rationis? 60

℞. Iis, qui tales facti sunt post usum rationis, & instructionem aliquam; secundum Lohner apud La-Croix l. cit. dari posse solam extremam Unctionem. Sed ait La-Croix, se non videre, cur non etiam Eucharistiam, saltem pro Viatico? Ego insuper nec video, cur non etiam in Paschate, si sciantur, sufficienter instructi fuisse circa requisita? Sed etiam frequenter dari posset, si signa darent, se velle Eucharistiam suscipere; nec videtur in eo casu posse de hoc dubitari.

Qu. XIII. An teneantur præcepto Communionis Paschalis Energumeni? 61

℞. Communis sententia, teste Francisco De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 5. *qu.* 2. *num.* 12. docet: Energumenos pollentes usu rationis, esse capaces Eucharistiæ, non minus quam alios

 fide-

fideles; Nam hominem a Dæmone possideri, non est culpa, sed pœna, quæ non reddit illum incapacem Eucharistiæ, immo nec indignum Communione, neque tales alicubi illa simpliciter prohibentur: ut traditur apud Cassianum *Collat.* 7. *c.* 3. his verbis: *Communionem vero eis* (vexatis a Spiritibus Immundis) *Sacrosanctam a senioribus nostris numquam meminimus interdictam*. Cujus testimonii meminit etiam Divus Thomas loco statim laudando.

Quod autem S. Dionysius Areopagita de Eccl. hierarch. (sive qui sit alius Auctor hujusmodi Operis; vide dicta 9. Octobr. *n.* 3.) lib. 2. c. 3. de Sacramento collectionis, seu Communionis, negare videatur, Energumenis esse dandam Eucharistiam, dicens: eos ab inspectione hujus Sacramenti arcendos esse; illum, de Energumenis nondum baptizatis, in quibus scilicet nondum est vis dæmonis extincta, quæ viget in eis per originale peccatum: intelligit Divus Thomas 3. *par. qu.* 80. *art.* 9. *ad* 2. & consentire videtur Suarez ibi *disp.* 69. *sect.* 2. *prope fin.* Quod item Concilium Elibertinum Energumenis Eucharistiam denegare videatur can. 29. dicens: *Energumenum, qui ab erratico Spiritu exagitatur, hujus nomen neque ad altare cum oblatione esse recitandum:* hujusmodi Canon ex Suarez, & Francisco De-Lugo ll. cit. exponendus videtur de iis Energumenis, qui propter publica aliqua scelera, publice etiam a dæmonibus vexentur, & ab Ecclesia excommunicentur, juxta exemplum Apostoli 1. ad Cor. 5. *Indicavi .... tradere hujusmodi* (fornicarium habentem uxorem patris sui) *Satanæ, in interitum carnis, ut spiritus salvus sit in die Domini Nostri Jesu Christi*. Idque arguit Suarez ex eo, quod in eodem allegato Concilio Elibertino Can. 37. dicatur: *Eos, qui a Spiritibus Immundis vexantur, si in fine mortis fuerint constituti, baptizari placet. Si vero fideles fuerint, dandam eis esse Communionem*. Nec addatur particula ulla exclusiva; quapropter non est intelligendum hìc de illo tantum necessitatis articulo. Ne igitur Concilium dicatur sibi contrarium, sentiendum est, in objecto ejusdem Canone loqui de illis Energumenis, qui propter peccata publica, publice etiam a dæmonibus vexentur; quibus utique denegandam esse Communionem, docebimus ex aliis Doctoribus infra.

Verum objecta licet testimonia omnino velint intelligi de aliis etiam Energumenis; ita ut in primitiva Ecclesia fuerit iis Communio denegata; respondetur, postea fuisse concessa, præsertim post Concilium Arausicanum I. anno Domini 441. celebratum, quod Can. 14. ita habet: *Energumeni jam baptizati, si de purgatione sua curent, & se solicitudini Clericorum tradunt, monitisque obtemperant, omnimode communicent: Sacramenti ipsius virtute vel muniendi ab incursu dæmonum, quo infestantur; vel purgandi, quorum jam ostenditur vita purgatior*. Energumenis igitur non est Eucharistia deneganda, si absque periculo irreverentiæ possint communicare: nam ejus virtute, & auxilio, aut dæmon expelletur, si ad hominis bonum expediat: vel certe juvabitur ad hoc, ut patienter, & cum fructu laborem suum homo sustineat; ita Suarez. Quam quidem sententiam, ut dixi, communem, tacite videtur admittere Rituale Rom. Pauli V.

li V. ubi de administr. Sacr. Euch. dum enumeratis aliis, quibus est communio deneganda, de Energumenis nihil dicit, ut animadvertit Cardinalis De-Lugo *de Sacr. Euchar. disp.* 13. *sect.* 5. *fine*.

Ex quibus inferunt Layman, & Gob. apud La-Croix *lib. 6. par.* 1. *qu.* 120. §. 9. *n.* 662. illis dari posse etiam crebro, si hoc ad solatium eorumdem spirituale conducat: & favet Cassianus Collat. 7. c. 30. ubi post superius laudata verba: *Communionem vero eis* (Energumenis) *Sacrosanctam a senioribus nostris numquam meminimus interdictam: subdit: Quinimmo, si possibile esset, etiam quotidie eis impertiri eam debere, censebant*. Refert attamen Suarez l. cit. o. Timotheum Alexandrinum in suis responsionibus, capitul. 3. dicentem: Obsessos a Dæmone communicandos esse non singulis diebus, sed statis temporibus. Quibusnam vero? Suarez dicit: prudentis arbitrio Pastoris relinquendum esse. Maxime autem dari debet pro Viatico, & Paschate, quamvis Dæmon impediat, quominus profiteantur Christum præsentem; *Layman, Gob. Lohner apud La Croix l. cit.* Semper tamen abesse debet periculum irreverentiæ; ut monent La-Croix l. cit. Tamb. *Meth. exped. comm. c.* 4. §. 1. *n.* 3. Reginal. *l.* 29. *qu.* 4. *n.* 80.

Quod autem Divus Thomas loc. cit. ait: de baptizatis, qui corporaliter ab immundis spiritibus vexantur, esse rationem eamdem, ac de aliis amentibus: id procul dubio dicit propter illos Energumenos, qui rationis usu privantur; profecto, ut recte monet Suarez l. cit. si Energumenus privetur omnino rationis usu, eadem servari debent cum eo, ac cum amentibus hujusmodi, de quibus nos egimus qu. 8.

Quoties vero Energumeni ob sua ipsorum peccata possideantur a Dæmone, negandam illis esse Communionem, docent Alensis, Sylv., Palud. & alii innominatim apud Franc. De-Lugo loc. cit. *num.* 11. eo quod tales Energumeni quasi publici peccatores reputentur. Hoc tamen est admittendum in eo tantummodo casu, quo certum sit, & non dubium, ob sua ipsorum crimina traditos fuisse Satanæ; Rursus ob peccata publica; insuper adde, de quibus constet, eosdem pœnitentiam non egisse; Consentit Franc. De-Lugo *n.* 12. favetque Concilium Arausicanum I. suo ipsius Decreto superius allegato; & huc etiam facere videtur, quod scribit S. Gregorius P. lib. 2. indict. 10. epist. 5. ac refertur *C. Cum percussio* 2. 7. qu. 1. *Cum percussio corporalis imminet, utrum pro purgatione, an pro vindicta contingat, Dei in hoc judicium ignoratur: & ideo non debet a nobis addi flagellatis afflictio: ne nos culpæ (quod absit,) offensa respiciat*.

Qu. XIV. An teneantur infirmi, qui non possunt domo exire? 62

℞. 1. Cum Parochus teneatur per se ipsum, vel per alium deferre Paschali tempore Sacram Eucharistiam ad infirmos, ut communicent; (*Ritual. Rom. de Comm. Pasch.* Vide dicenda *sect.* 8. & de obligatione ministrandi Eucharistiam Parochianis videri potest Reginaldus *l.* 29. *c.* 5. *qu.* 5. *n.* 65. & 96. Barbosa *de offic. Paroch. par.* 2. *c.* 20. *a n.* 13.) Hinc quando Parochus potens, & volens satisfacere huic suæ obligationi, deferat ad infirmos tempore Paschali Eucharistiam: Certum est, infirmos tene-

teneri tunc communicare, ad implendum præceptum Communionis Paschalis; Cum jam cesset impedimentum ex infirmitate, quod obstabat.

℞. 2. Si infirmus habeat privilegium audiendi domi suæ Missam, & insuper Communicandi: puto eum teneri communicare tempore Paschali, saltem si Missa ibi dicatur; Etsi Parochus eidem non deferat Eucharistiam, seu non mittat Communionem. Ratio est eadem, imo potior, ac pro Missa: Sicut enim tenetur audire Missam in diebus festis domi suæ, ac uti privilegio suo, ad implendum præceptum auditionis Missæ, si in Oratorio suo privato de facto dicatur: Franc. De-Lugo *l.* 5. *de Miss. cap.* 6. *qu.* 5. *num.* 39. La-Croix *l.* 3. *p.* 1. *qu.* 159. *§.* 1. *nu.* 676. & alii: Vide dicta hoc *tract.*2. *lib.* 4. *p.* 1. *cap.* 2. *art.* 1. *sect.* 1. *subs.* 6. *qu.* 12. *n.* 233. ita similiter communicare tenetur in Paschate ac uti suo privilegio communicandi, ad implendum præceptum Communionis Paschalis, saltem si ibi Missa dicatur. Et ratio pro utroque est, quia tenetur quis uti privilegio suo habilitativo, id est auferente impedimentum, vel difficultatem implendi præceptum; Vide La-Croix *lib.* 1. *de legib. qu.* 139. *§.* 6. *n.* 847.

Dices: Pontificem in Bulla Cruciatæ concedendo, ut in Oratorio privato quis possit Eucharistiam recipere: expresse excipere diem Paschæ.

℞. Per hujusmodi Exceptionem, vel prohibetur communio solum in Dominica Paschæ, & absolute, hoc est, etiam ex alia intentione, quam satisfaciendi præcepto Paschali; ita ut simpliciter non possit fieri communio in Oratorio privato ab hujusmodi privilegiatis in sola Dom. Resurrectionis. Vel prohibetur Communio ex intentione satisfaciendi præcepto Paschali toto Paschali tempore, seu tempore præcepti Paschalis; ita ut sensus tantummodo sit: non satisfieri ab hujusmodi privilegiatis præcepto Paschali, communicando in Oratorio privato. Jamvero si primum; poterit prædictus Ægrotus communicare in Oratorio pro Paschali præcepto alia die, quam in Dominica Resurrectionis. Si secundum: respondetur: illam exceptionem Cruciatæ præscindere ab urgenti necessitate, vel licentia Parochi: quemadmodum præscinditur in simili exceptione facta in privilegio Mendicantium, qui nimirum possunt aliis ministrare Communionem in suis Ecclesiis, præter quam in die Paschæ; ita Quintanadvennas, & De-Lugo apud ipsum *to.* 1. *singular. tr.* 4. *de Euch. singul.* 12. *num.* 6. Vide dicenda *sect.* 5. *nu.* 93. *prope fin.* & ibidem *qu.* 2. 4. & 5.

℞. 3. Ad quæstionem propositam: Infirmi, quibus tempore Paschali non deferatur communio, nec habent privilegium communicandi domi suæ, si non possunt exire domo; non tenentur præcepto communicandi in Paschate. Ratio est, quia ad impossibile nemo tenetur. An autem teneantur communicare extra tempus Paschale, ubi primum convaluerint? Examinavimus *sect.* 2. *qu.* 11. Quæ diximus de Infirmis, eadem dic de carcere detentis.

In quibusdam locis mulieres post partum non ingrediuntur Ecclesiam, nisi post quadraginta dies; de qua consuetudine egimus *tr.* 1. 2. Febr. *art.* 1. *a nu.* 5. Jam vero quod hic spectat quoad hujusmodi puerperas,

sta-

statuit Synodus Coloniensis sub Maximo Henrico pag. 85. *Ut Paschalem Communionem domi saltem sumant, neque, donec in Ecclesiam introductæ fuerint, eam differant, nisi Parocho aliud videatur*. Ita refert La-Croix *lib. 6. par. 1. de Euch. qu.* 117. §. 12. *num.* 615.

63 Qu. XV. An infirmi, carcere detenti, excommunicati, interdicto subjecti, vel suspensi, & quicumque alii similiter impediti, teneantur procurare sanitatem, excarcerationem, absolutionem, & remotionem impedimenti, ut possint communicare in Paschate?

℞. Et dico 1. Excommunicatos, & simili censura innodatos teneri quam primum tollere hoc impedimentum Communionis Paschalis; Unde si sint in hoc negligentes, & ideo non communicent tempore Paschali, fore reos transgressi præcepti Paschalis, docent Cardinalis De-Lugo *de Euch. disp.* 16. *sect.* 2. *n.* 17. Franc. De-Lugo *lib.* 1. *de Sacr. c.* 6. *qu.* 12. *Theor.* 3. *n.* 17. *&* *lib.* 4. *de Euchar. c.* 10. *qu.* 1. *n.* 7. *&* *lib.* 5. *de Miss. c.* 15. *qu.* 2. *nu.* 32. *&* 38. Navarr. *in man. cap.* 21. *numer.* 45. Azor. *par.* 1. *cap.* 30. *qu.* 3. Tamb. *Meth. exp. comm. c.* 4. §. 4. *num.* 40. La-Croix *l.* 1. *qu.* 134. §. 13. *nu.* 794. *&* *l.* 6. *par.* 1. *qu.* 117. §. 2. *n.* 615. Chiavet. *to.* 2. *consult.* 143. *n.* 8. & alii apud ipsos. Contra Dianam *to.* 2. *edit. coord. tract.* 2. *R.* 14. §. 2., & quosdam alios apud Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. l. cit. n.* 5.

Præfatæ sententiæ affirmativæ ego subscribo, maxime quando Communio Paschalis habeat simul respectum Communionis annuæ, pro ut explicavi *qu.* 3. *n.* 42. Hujusmodi autem sententiæ ratio est, quia præceptum Communionis Annuæ, sicut & Confessionis maxime confert ad animæ salutem, & ideo rigide obligat, & consequenter obligat ad removenda ea præsertim mala spiritualia, quæ possunt obstare ipsius præcepti adimpletioni.

Sed Objic. Excommunicatus, & simili censura innodatus non tenetur procurare absolutionem, ut audiat Missam. Ergo nec tenetur, ut faciat Communionem annuam, aut Confessionem. 64

℞. Negat antecedens Gobat apud La-Croix lib. 1. loco supracit. Cæterum, quia plerique alii apud eumdem ibidem id concedunt: dato antecedenti; nego consequentiam. Disparitas est, quia præcepta Confessionis, & Communionis annuæ sunt multo graviora; quam præceptum audiendi Missam, vel jeunandi &c. cum sint de mediis necessariis ad salutem; Nec sunt pure humana, sed simul divina; Quemadmodum respective explicatum est hic *sect.* 1. *n.* 1. *&* 2. & rursus in Appendice ad calcem Diarii *c.* 13. *nu.* 1. & per consequens strictius obligant ad tollenda impedimenta impletionis, quam præceptum audiendi Missam. Franc. De-Lugo *l. cit. n.* 7. Tambur. *l. cit. n.* 41. La-Croix *lib.* 6. ubi supra & alii. Dicit etiam cum aliis La-Croix *lib.* 1. *loco cit.* Ecclesiam noluisse præcepto de Missa audienda comprehendi excommunicatum, sed excludi: solosque dispositos obligare ad audiendum: non autem, ut se disponant.

Instab. Ergo tenetur etiam infirmus procurare sanitatem, & carcere detentus excarcerationem, ut possit communicare. 65

℞. Concedi posset consequentia,

se-

secundum aliquos; etsi alii illam negent, qui disparitatem assignant, ut videbimus modo in Resp. 2. ad quæstionem propositam. Interim

66 Nota: quod ii, qui suspensionis pœna mulctantur, non omnes generatim a Sacramentis prohibeantur. Tunc ergo prædicti sunt impediti quoad communicandum, si quando arceantur, vel speciatim ab Ecclesia, (vide tamen dicenda sequ. qu. *16.*) aut generatim a Sacramentis, vel expresse a Sacra Communione; ita Azorius l. supra cit. Si excommunicatus nequeat adire Superiorem pro absolutione; ad quid teneatur, quidve ei liceat in ordine ad Communionem annuam, & Paschalem? intelligi potest ex dictis qu. 3. Tempore Interdicti generalis localis, utrum possint, & teneantur Communicare pro Paschate ii, qui non sunt excommunicati, aut personaliter Interdicti? Examinavimus sect. præc. qu. 17. Excommunicatos paulo ante Pascha non esse molestandos, si non communicaverint in Paschate: notabimus sect. *6.* n. 13*6*. §. *Nota* 4.

67 Deinde ad eamdem hic propositam quæstionem dico 2. infirmos, & carcere detentos similesque impeditos procurare teneri sanitatem, excarcerationem, & remotionem impedimenti, ut possint in Paschate communicare: sicut de excommunicatis, vel simili censura impeditis diximus supra resp. præc. volunt aliqui, quorum sententiam, in specie loquens de carcere detentis, tamquam probabiliorem, cum Salmanticen. tuetur Ligorius *lib. 6. tr. 3. c. 2. dub. 2. art. 3. dubit. 4. nu. 299.* Sed communior sententia cum Suar. Bonac. Fagund. & aliis negat, teste La-Croix *lib.* 1. *l. supra cit.* Disparitatem vero, quæ hic est, inter excommunicatum, & infirmum, aut carcere detentum, assignat Tamburinus l. cit. nu. 40., quia nimirum, cum carcer, & infirmitas spiritualia mala non sint, quemadmodum est excommunicatio &c. ideo non tam rigide ad illa removenda præceptum Confessionis & Communionis obligabit: ut ipsi etiam timoratæ conscientiæ, inquit, ostendunt, qui non multum soliciti sunt de tollendo carcere, vel ægritudine ad hunc finem, ut possint confiteri, vel communicare. Enimvero naturalis ad hæc mala corporalia avertenda, solicitudo satis superque est: ita Tamb. Aliam disparitatem dat Gobat apud La-Croix lib. 1. loco supra cit. nimirum quia qui excommunicatur, peccavit contra Ecclesiam, & illi est contumax, sed qui ægrotat, vel tenetur carcere, per hoc non peccavit contra Ecclesiam, nec illi contumax est. Ergo Ecclesia respectu hujus merito est indulgentior, & non adstringit præceptis illis. Sed quidquid sit de hac re, quæstio non videtur multum interesse pro praxi. Nam quis est infirmus, qui sanitatem solicite non quærat? aut carcere detentus, qui non moveat omnem lapidem, ut libertatem consequatur? Profecto maxima cura cuique est, mala temporalia, & corporalia excutere, & a se quanto potest longius repellere. Adeoque opus non habet moneri, & excitari, ad quærendam sanitatem, aut procurandam libertatem, ut possit communicare. Quod ipsum intendit Tamburinus, & ipse quoque notans, ut modo vidimus: naturalem hæc mala temporalia avertendi solicitudinem satis superque esse.

Dixi supra: Infirmos, & carcere de-

detentos, *similesque impeditos*. Id est *involuntarie* impeditos, enim vero impedimenta voluntaria, & quæ absque gravi difficultate tolli possunt, debere tolli, ut quis confiteri, & communicari possit; extra controversiam est; ut animadvertit ipse Tamburinus l. cit.

68 Qu. XVI. An Interdictus ab ingressu Ecclesiæ, teneatur communicare pro Paschate?

℟. Affirmative: non autem potest intra, sed extra Ecclesiam. Hoc indiget explicatione, pro qua sciendum 1. nomen Ecclesiæ in pœnalibus debere strictissime sumi; ideo nomine Ecclesiæ hic, ex Communi Doctorum sensu, venit Templum ab Episcopo deputatum ad publice sacra facienda, sive autem sit consecratum, sive non. Vide Chiavet. *Consult.* 152. *nu.* 7. *&* 12. Sciendum 2. quod is, cui interdictus est ingressus Ecclesiæ, etsi non possit in ea recipere Sacramenta, potest tamen extra eam, puta in Oratorio privato approbato, aut etiam in Cœmeterio. Vide Chiavet. l. cit. *n.* 7. *&* 11.

His positis, jam patet assertio; patet enim, eum, cui interdicitur ingressus Ecclesiæ, posse tempore Paschali Communicare extra Ecclesiam. Ergo tenetur communicare extra Ecclesiam, ad satisfaciendum Præcepto Paschali.

Nota hic; hujusmodi interdictum, etsi in festivitate Paschali possit ingredi Ecclesiam, non posse tamen adhuc in ea recipere Sacramenta. Vide dicenda in Dom. Resurrect. art. 7. qu. 3.

69 Qu. XVII. An infirmus, qui non valeat communicare, & sumere Eucharistiam sub specie panis; possit, debeatque sumere sub specie vini, tempore Paschali, ad satisfaciendum præcepto?

℟. Negative: quia præceptum Communionis annuæ, & Paschalis vel primo consideretur ex ea parte, qua Ecclesiasticum est, & non obligat in proposito casu: eo quod ubi concurrunt duo præcepta Ecclesiastica, quæ non possint simul servari, servandum est, quod gravius est; & alterum, dicendum est, non obligare in hujusmodi circumstantia; jam vero in proposito casu concurrit præceptum Ecclesiasticum Communionis Paschalis cum præcepto Ecclesiastico non communicandi sub specie vini, nisi ratione consumandi Sacrificium Missæ: de qua re videri potest Suarez tom. 3. in 3. part. disp. 71. sect. 2. §. *Altera vero pars:* & sect. 3 §. *dico secundo*. Quod præceptum est gravius præcepto Communionis Paschalis: ut patet ex more Ecclesiæ Latinæ, & ex rigore maximo, cum quo in eadem Ecclesia Latina servatur. Ergo potius debet omitti præceptum Paschale, quam communicare sub specie vini. Ergo in proposito casu non potest communicari sub specie vini ad satisfaciendum Præcepto Paschali, quod in posita circumstantia non obligat, si consideretur ex ea parte, qua Ecclesiasticum est.

Nec in eodem proposito casu obligat præceptum Communionis Paschalis, etiamsi consideretur secundo ut Communio Annua, unde Divinum est, seu determinativum præcepti Divini; nam hoc præceptum Divinum non obligat, nisi quando servari potest cum debita reverentia, principalibus ritibus, & quasi substantialibus cæremoniis ab Ecclesia præscriptis. Quod si in communiori sententia, ut videre est apud Platell. *par.* 5. *de*

Sacr. c. 4. §. 5. *n.* 454. *fine*, Mend. *in statera opinion. benign. dissert.* 11. *qu.* 2. *n.* 27. *fine*, La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *de Euch. qu.* 114. §. 8. *n.* 600. Benedict. XIV. *de Missa sect.* 2. *c.* 6. §. 4. id docent Auctores de ipso præcepto Viatici: non posse videlicet sumere Viaticum sub specie vini eum, qui non valeat sub specie panis: a fortiori dicendum est, non licere ad Communicandum pro Communione annua: cujus præceptum minus urget, quam illud Viatici. Quamvis ergo præceptum non communicandi sub specie vini sit Ecclesiasticum; Et præceptum Communionis annuæ sit Divinum, seu determinativum præcepti Divini frequentandæ Communionis in decursu vitæ: tamen in prædicta circumstantia hoc Divinum præceptum non obligat. Non quod præceptum humanum prævaleat Divino; sed quia hoc præceptum Divinum non obligat, nisi quando observari potest cum requisitis modo significatis. Vide Suar. *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 71. *sect.* 3. circa finem, & La Croix loc. cit.

Nota hìc: in prædicto, & simili casu posse dari ægro minimam particulam etiam in liquore, vel jusculo: licet hoc moraliter certo sit prius descensurum; ita Auctores apud La-Croix *lib.* 6. *part.* 1. *qu.* 107. §. 2. *n.* 142. quod ipse approbat *qu.* 114. §. 8. *n.* 600. fine, & veterum etiam quibusdam exemplis confirmat Zacharias in illum locum Patris La-Croix, animadversione 3.

70 Qu. XVIII. An præcepto Communionis Paschalis teneantur Hæretici?

℞. Etsi nonnulli id negaverint; probabilior tamen, communiorque sententia affirmat. Diana *to.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *de præcept. Commun. Resol.* 3. §. 6. La-Croix *lib.* 5. *part.* 2. *qu.* 117. §. 3. *nu.* 626. Ratio est. 1. quia ex Cap. *Omnis utriusque sexus fidelis*: Præceptum Communionis annuæ, & Paschalis ad omnes fideles adultos dirigitur; nomine autem Fidelium omnes baptizati intelligi solent: ut notat Suarez *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 70. *sect.* 1. *initio*. Ergo & ad ipsos Hæreticos adultos hoc præceptum dirigitur: nam ipsi sunt baptizati. Ergo Hæretici adulti tenentur præcepto Communionis annuæ, & Paschalis. Probatur 2. quia Pontifex in laudato Cap. *Omnis*; tulit legem generalem pro Ecclesiæ subditis; Sed Hæretici sunt subditi Ecclesiæ; Ergo comprehenduntur in illo præcepto generaliter, & absolute prolato; Et lex generaliter loquens, generaliter intelligenda est, & ubi absolute loquitur, absolute, & sine ulla distinctione sumi debet, ex juribus vulgatis; ita Diana l. cit.

Qu. XIX. An Infideles, seu omnes non baptizati teneantur præcepto Communionis? 71

℞. Negant cum Soto Diana l. cit. *R.* 4. §. 2. Tambur. *Meth. exped. Comm. c.* 4. §. 1. *n.* 2. Th. Sanchez in Sum. *tom.* 1. *l.* 1. *c.* 12. *num.* 15. Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. cap.* 10. *n.* 2. Reginal. *lib.* 29. *num.* 82. Alii vero affirmant (intellige in quantum est præceptum Divinum); & quidem sententiam affirmativam communiorem esse, testatur Cardinalis De-Lugo *de Euchar. disp.* 16. *sect.* 2. *n.* 17. Eam existimat veriorem Suarez *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 69. *sect.* 2. *init.* eamdem probabiliorem videri, ait La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 113. §. 5. *nu.* 585. licet etiam fateatur, oppositam esse valde probabilem. Rationes pro utraque sententia videri pos-

sunt apud eosdem Laudatos Auctores & videri possunt dicenda in Appendice ad calcem Diarii cap. 13. num. 56.

Si autem interroges: An infideles non baptizati teneantur etiam ad determinationem factam ab Ecclesia circa frequentiam Communionis, puta singulis annis in Paschate?

Negat ipsemet Suarez *disp.* 70. *sect.* 1. initio, docens, determinationem prædictam explicatam in Cap. *Omnis*; solum obligare fideles baptizatos. Similiter La-Croix *lib.* 1. *qu.* 134. §. 6. *n.* 787. docet, Legem de Communione *annua* non obligare Judæum aut ad Communicandum, aut ad hoc, ut fiat Christianus, sicque incipiat obligari, & possit explere (Vide tamen dicenda in Append. l. cit.) Contra vero Cardinalis De-Lugo loc. cit. *nu.* 19. docet: determinationem quoque prædictam ab Ecclesia factam obligare etiam non baptizatos: non quidem per modum præcepti, sed ut conditionem: qua posita, obliget illos Christi præceptum determinate; atque adeo peccent contra Christi Præceptum, ex quo deberent reddi habiles, ad sumendam Eucharistiam tali tempore per Ecclesiam determinato, videlicet singulis saltem annis: Porro uti docuimus *nu.* 1. & 2. Ecclesiæ est, determinare tempus, quo satisfaciendum sit præcepto Divino sumendi Eucharistiam, sæpius in vitæ decursu; qua determinatione facta ab Ecclesia pro omni anno semel, jam præceptum Divinum Communicandi obligat omni anno semel.

72 Qu. XX. An adultus baptizatus tempore Paschali, vel etiam ultima die, qua exspirat præceptum Paschale, teneatur communicare pro Paschate?

℟. Affirmative respondet Jo: Sanchez apud La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 113. §. 7. *n.* 597. Dicendum quidem est: Neophytos ob præcisam recentem conversionem non prohiberi communione; sed esse capaces Eucharistiæ cum fructu recipiendæ. Quare si quis baptizetur adultus, & satis sit instructus Mysteriis fidei Christianæ; quam toto corde præsumatur amplecti: potest mox post baptismum, Eucharistiam accipere. Quin hoc videtur consultius, inquit Franciscus De-Lugo *lib.* 4. *de Euch.* *c.* 5. *qu.* 2. *num.* 13. Sic enim præscribit Rituale Romanum Pauli V. in Adultorum baptismo. Si vero Neophyti, vel ob minorem rationis usum, vel ob infirmiorem affectum honestatis, inepti videantur Communioni; in hoc casu, & ex hoc capite reputandi sunt tamquam pueri, & similiter cum ipsis agendum in ordine ad Communionem, ac de pueris dicemus mox qu. sequenti; Et ita docet Franciscus De-Lugo loc. cit. & videri possunt dicta ex Cardinali De-Lugo *qu.* 9.

Qu. XXI. Quoniam fideles obligantur præcepto Communionis annuæ, & Paschalis, *post quam ad annos discretionis pervenerint.* Quæres: quandonam homines ad prædictos annos perveniant? Et an teneantur statim, & illico, post quam ad annos discretionis pervenerint? 73

℟. Pro solutione quæstionis hujus possem remittere ad ea, quæ dixi *tr.* 1. *l.* 2. *in fer.* 6. *art.* 1. ubi de præcepto abstinentiæ a carnibus *qu.* 8. Cæterum ibi dicta, præsenti quæstioni magis accomodando, repetere non gravabor. Respondeo itaque primo ad primam quæstionis propositæ partem, & dico: non una, & eadem est Auctorum sententia de tempore,

& ætate, qua homo pollere usu rationis incipiat. Dixi: *incipiat*. Enimvero usus rationis in homine non contingit in instanti, uti experientia docet, sed æquiparatur Soli, qui non æque splendet, & illuminat nostrum aerem abortu ad Meridiem, sed procedit a claritate, in claritatem, & crescit usque ad perfectam diem. Jam vero alii initium sufficientis usus rationis in homine arguunt ex ætate; alii ex aliquibus signis; & indiciis, dicunt, esse discendum. Multi itaque arguentes usum rationis ex ætate, apud La Croix *lib.* 3. *par.* 1. *qu.* 148. §. 3. *n.* 615. dicunt, contingere usum rationis circa finem septennii. Tamburinus autem *lib.* 1. *in decal. c.* 3. §. 7. *nu.* 6. Franciscus De-Lugo *lib.* 5. *de Missa c.* 14. *qu.* 2. *nu.* 15. & aliqui apud laudatum La-Croix *lib.* 1. *qu.* 105. *num.* 676. volunt, non contingere communiter usum rationis ante septennium completum; quod etiam ostendit Sanchez *de Matr. lib.* 2. *disp.* 16. *n.* 2. Gobat vero apud eumdem La-Croix *lib.* 3. *loc. cit.* concedit quidem, pueros educatos in urbe incipere usu rationis pollere circa finem septennii: quibus utpote melius cultis communiter citius oritur plenum lumen; de rusticanis autem, aliisque similibus secus judicandum, docet: & contendit cum Kon. Pueros inter nonum, & decimum annum; puellas vero inter octavum, & nonum communiter prius assequi plenam discretionem. Et idem Gobat apud eumdem La-Croix *eod. lib.* 3. *par.* 1. *qu.* 106. §. 6. *n.* 387. loquendo de suis partibus septentrionalibus, absolute dicit: ibi serius assequi plenum usum rationis; & ut significat, communiter non ante nonum expletum. Hi quidem colligunt ex ætate.

Verum Layman, & Sporer pueros, & puellas esse capaces peccati mortalis, & consequenter sufficientem usum rationis habere, non ex sola ætate, sed multo magis ex ingenii, & educationis qualitate colligendum esse, docent: Et plures alii Doctores apud Franc. De-Lugo loc. cit. *n.* 16. dicunt: circa initium rationis in pueris, cum non possit regula generalis assignari, pro eo dignoscendo, nam aliis citius, aliis tardius illucet: proinde hujus rei judicium in singulis pueris ad Parentum, Parochorum, & Confessorum curam pertinere; qui nimirum id arguant ex aliquibus signis, & indiciis. Itaque alii usum rationis in pueris argui volunt ex ingenii, & educationis qualitate, seu ex aliquibus signis, & indiciis: qualia esse possent; si pueri pudefiant de Mendacio, aut de aliqua impudicitia commissa: si laudent obedientiam &c. indirecte colligi, quod sufficienter ratione utantur, quantumcumque parvæ sint ætatis; cui sententiæ favet, quod narrat S. Gregorius Magnus *lib.* 4. *Dialog.* 18. Puerum videlicet damnatum ob peccatum blasphemiæ, cum nonnisi quinque esset annorum. Lessius putat, pueros tunc esse capaces absolutionis ratione ætatis, seu tunc ostendere usum habere rationis requisitæ ad Sacramentum Pœnitentiæ, & consequenter ad Sacramentum etiam Eucharistiæ, si sciant, quid mali malis sit eventurum; quid boni bonis?

Ex iis sententiis, sensus communis fidelium videtur probare, & confirmare sententiam illam, quæ docet: pueros, & puellas communiter incipere, pollere sufficienti rationis usu, completo septennio a Nativita-

te. Enimvero ex una parte, præcepta Ecclesiæ non obligant Fideles ante rationis usum. Profecto qui non habet usum rationis, non potest ligari præceptis; cum nullam actionem humanam valeat exercere. Ex alia parte vero illi, quibus cura est de bono spirituali puerorum, non sunt soliciti, ut a pueris præcepta serventur Ecclesiæ ante septennium. Completo autem septennio, statim diligenter curant, ut assistant Missæ, ut abstineant a carnibus, & lacticiniis. Ergo sensus communis fidelium putat, homines sufficienti rationis usu pollere incipere post septennium; qui sensus utpote communis, facit sententiam probabilissimam, ac tutissime amplectendam: maxime, quia Pastores, & Prælati Ecclesiæ hoc sciunt, nec contradicunt. Ergo & ipsi probant, atque confirmant. Itaque ad primam partem propositæ quæstionis, in qua quæritur: quandonam homines ad annos discretionis perveniant? Respondetur: communiter pervenire completo septennio.

74. Respondeo nunc ad secundam partem quæstionis ejusdem, in qua quæritur: An statim, & illico, quod fideles ad annos discretionis pervenerint, obligentur ad communionem annuam, & Paschalem? Ad quod, omissa aliquorum opinione, qui, etiam generaliter loquendo, putarunt, fideles non teneri usque ad duodecimum, vel adhuc decimum quartum annum sumere Eucharistiam Paschali tempore: quæ opinio tamquam nimis laxa rejicitur communissime: Itemque omissa opinione altera omnino opposita Joannis Sanchez, qui teste Diana *to. 2. edit. coord. tr. 2. R. 96.* voluit, pueros, statim ac habent usum rationis, esse communicandos: Dico igitur, quod cum ad susceptionem Eucharistiæ per se non sufficiat pervenisse simpliciter ad annos discretionis, sed etiam requiratur, ut reverenter, quemadmodum par est, suscipiatur; unde consulto Ecclesia de præcepto Communionis loquuta est limitate, dicens: suscipiens *reverenter* Eucharistiæ Sacramentum. Quam limitationem non adhibuit pro Sacramento pœnitentiæ: Dixit enim simpliciter: *semel in anno confiteatur;* innuens, pro illo Sacramento sufficere simpliciter usum rationis, ad hoc ut illo teneantur fideles: secus vero pro Sacramento Eucharistiæ, ad quod exigitur adhuc, *ut reverenter* suscipiatur: quemadmodum animadvertit Cardinalis De-Lugo *de Euch. cit. sect. 4. n. 36.* Thom. Sanchez. in Sum. *tom. 1. l. 1. cap. 12. n. 6.* & Salas *qu. 96. tr. 14. sect. 13. n. 127. §. Dico tertio.* Consonat Rituale Rom. *tit. de Euch. Sacram.* monens quod *iis, qui propter ætatis imbecillitatem nondum hujus Sacramenti cognitionem, & gustum habent, administrari non debet.* Hinc non statim ac pueri, & puellæ usu rationis pollere incipere animadvertuntur, illico ad Communionem annuam, & Paschalem cogendi sunt; sed expectandum est, donec lucifer magis elucescat in cordibus eorum, & pleniorem usum rationis acquirant, magisque videantur instructi in ordine ad ea, quæ conferunt ad Sacramentum Eucharistiæ reverenter suscipiendum. Et hæc quidem est praxis Ecclesiæ, de qua testantur Suarez, & Cardinalis De-Lugo ll. cit. Dicastill. apud La-Croix *lib. 6. part. 1. qu. 118. §. 5. n. 649.* Franciscus De-Lugo *lib. 4. de Euchar. c. 5. qu. 3. n. 26. & 27.* & Viva *in prop. 23. Alex. VIII. nu. 11.*

ubi

ubi ait: in tota Ecclesia moris esse, pueris Communionem Paschalem differri per tres, vel quatuor circiter annos post usum rationis; id ipsum significat Cardinalis De-Lugo loc. cit.

Non obligantur ergo pueri, & puellæ ad communicandum, etiam ex præcepto Divino (extra tamen articulum mortis. vid. dicen. inferius *n.* 75.) hoc ipso quod tantum lumen rationis habeant, ut discernant hunc cibum Spiritualem a Corporali: sed tum tenentur, quando a parentibus, vel aliis, qui sint loco Parentum, (qui tenentur curare, ut interrogentur proprii Sacerdotes;) vel a Parocho, seu proprio Sacerdote, sive Confessario fuerint moniti. Suar. cit. §. *Deinde*. Platell. *par.* 1. *de Sacr. c.* 4. §. 5. *n.* 430. Franc. De Lugo *lib.* 1. *de Sacram. c.* 6. *qu.* 6. *Theor.* 3. *nu.* 16. & rursus loco supra cit. Cardinal. De-Lugo *numer.* 33. *fine*. Qui attendere debent non ad annos præcise, sed potissimum ad maturitatem judicii, & spem reverentiæ debitæ ab illis exhibendæ. Imo Reginal. *lib.* 29. *qu.* 4. *n.* 84. Salas *loc. cit.* Azor. *instit. moral. par.* 1. *lib.* 7. *c.* 30. *qu.* 10. *fine*. Emman. Rodriq. *in sum par.* 1. *c.* 64. *nu.* 2. docent, admodum parvulis, etiamsi polleant judicio, & maturitatem habeant, non esse dandam communionem, ne alii offendantur, qui eorum prudentiam ignorant; Vide tamen dicenda inferius num. sequ. fine. Utque magis inutiles scrupulos caveamus in hac materia, & magis reverentiæ tanto debitæ Sacramento consulamus; Addimus ex Cardinali De-Lugo l. cit. *n.* 39. multos etiam esse, quibus licite adhuc differtur ad annum sequentem, ut nempe melius se præparent, & cum majori reverentia accedant.

Verumtamen sicuti puerorum Communio non ita est properanda, ut impediat congruum dispositionis augmentum juxta capacitatem subjecti; ita nec est tamdiu differenda, ut in detrimentum magis, quam profectum vergat ipsorum. Hac itaque in re Confessarii requiritur prudentia non mediocris, qui solerter perpendat pueri captum, educationem, institutionem; ut in re, quæ pertinet ad congruentiam prudentialem, attingat medium convenientiæ majoris, & ad neutrum vitiosum declinet extremum; ut recte monet Franc. De-Luuo *l.* 4. *cit. n.* 27.

Si vis autem sufficientem usum rationis, & spem reverentiæ debitæ ad susceptionem hujusmodi Sacramenti, & obligationem præcepti Paschalis communiter colligere ex ætate, potes respicere consuetudinem communiorem fidelium, ex qua, ut supra diximus ex Viva, ministratur pueris Communio Paschalis post tres, vel quatuor circiter annos ab usu rationis. Usus autem rationis initium, secundum supradicta, sensus communis eorumdem fidelium videtur ponere post septennium completum. Ergo praxis fidelium habet, ut pueri communicent post decimum, vel undecimum circiter annum. La Croix *supra cit. qu.* 118. §. 2. *n.* 646. ait: usum habere, ut pueri non communicent ante annum decimum, vel undecimum; Et deinde notat cum Aversa intra latitudinem ætatis a decimo ad decimum quartum annum debere pueros ad Communionem admitti; quod etiam docet Suarez cit. §. *Deinde*. Si qui tamen post decimum quartum annum adhuc habeant debi-

debilem rationis usum, instrui debent, quoad possint, de necessariis ad Eucharistiam recipiendam: quia jam ligantur ejus præcepto, cum attigerint pubertatem, in qua ex jure censentur apti Matrimonio, quod magnam deliberationem requirit: nec speratur discretionis augmentum in ætate robustiori: cum tamen in illa propter debilem rationis usum Eucharistia non sit deneganda, secundum dicta qu. 9. Profecto Pia Mater Ecclesia, de fidelium salute solicita, neminem adultorum, capacem peccandi, vult defraudare tam necessario Sacramento per totam vitam, nec per diuturnam moram; ut cum aliis totat Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 5. *qu.* 3. *n.* 28.

Doctrinas hactenus traditas respective confirmant adhuc Reginal. *lib.* 39. *qu.* 4. *a num.* 82. Fagund. *in* 3. *præc. Eccl. lib.* 1. *c.* 4. *num.* 8. Salas *qu.* 96. *tr.* 14. *sect.* 13. *n.* 127. Azor. *Instit. Moral. par.* 1. *l.* 7. *c.* 30. *qu.* 10. Thom. Sanch. *in sum. to.* 1. *lib.* 1. *c.* 12. *num.* 6. Diana *tom.* 2. *edit. coord. tr. de præc. comm. Resol.* 5. *&* 6. Emm. Rodriqu. *in sum. c.* 64. *n.* 2. Armilla V. *Communio n.* 3. Felix Potestas *to.* 1. *par.* 3. *de* 3. *præc. Eccl. n.* 2926. La-Croix *lib.* 6. *de Euchar. par.* 1. *qu.* 118. §. 5. *&* 6. *nu.* 649. *& sequenti*. Raynaud. *to.* 6. *Candel. Sanct. Euch. Onomast. Euchar. sect.* 5. *lit. c.* ad illa verba *Cibus grandium*. §. *potest secundo loco*. *in fin.*

75 Nota hic 1. quod, etsi nonnulli apud Franc. De-Lugo *lib.* 4. *cit. nu.* 30. velint: Pueris nonnisi urgente præcepto dumtaxat ministrandam esse Communionem: dicendum tamen, & his posse adhuc frequenter concedi; non tam frequenter vero, quemadmodum & cæteris maturioribus, ut eam permittit Jo: Sanchez *disp.* 26. *numer.* 5. ex eo quia si dum semel tempore præcepti communicant, nullam irreverentiam committunt: nec illam committent, inquit, sæpius communicando: cum tam homo suscipiens, quam Sacramentum susceptum sint semper unum, & idem, nec gratia comparata per hesternam Communionem Communioni hodiernæ videatur irreverentiam afferre; ita ille. Sed huic rationi obstat, quod, qui debilioris judicii sunt, facilius, ex frequentia divinorum, labuntur in contemptum eorum. Unde Joannis Sanchez hujusmodi sententiam rejicit Diana *to.* 2. *edit. coord. tract.* 2. *R.* 96. §. 2. ubi etiam illam tamquam nimis laxam reprehendit. Pueri itaque cum per ætatem non habeant judicium, quo sufficienter æstiment hoc divinissimum Sacramentum, ideo etiam posteaquam cœperint communicare pro præcepto Paschali, raro admittendi sunt ad Communionem, & nonnisi quando aviditatem, & spiritualem quamdam famem ostendant, ac se diligentius solito præpararent: ne frequentia magna paulatim gignat contemptum, & quoddam fastidium: ut etiam monet La-Croix l. cit. qu. 119. fine; & consentit Franc. De-Lugo cit. lib. 4. num. 31.

Nota 2. quod cum docuerimus nu. præcedenti: pueros non obligari ad Communionem etiam ex præc. divino faciendam, statim ac habeant plenum usum rationis, sed posse ex pectari &c. addidimus: *extra tamen articulum mortis:* quæ exceptio facta est, quia ad Viaticum dandum pueris, minor ætas, & minor rationis usus, quam ad Communionem annuam, & Paschalem sufficit; nimirum

rum si habeant sufficientem rationis usum ad peccandum, & jam capaces sint Sacramentalis Confessionis, dandum est ipsis Viaticum, etiamsi nondum cœperint communicare pro præcepto Paschali. Suarez *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 70. *sect.* 1. *fine*. Cardinalis De-Lugo *de Euchar. disp.* 13. *sect.* 4. *n.* 37. Reginal. *loc. cit. n.* 84. Salas *l. cit. n.* 127. §. *Dico tertio*. Benedictus XIV. *de Synodo Diœc. lib.* 7. *cap.* 12. *n.* 1. La Croix *loc. cit. qu.* 118. §. 3. *n.* 647. Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 5. *qu.* 3. *a n.* 22. contra alios ab ipso adductos *n.* 15. An autem dandum sit Viaticum, quando dubitatur de pueri capacitate? Examinat Cardinalis De-Lugo *cit. sect.* 4. *a n.* 40. qui videri potest. Quod si puer sumpto Viatico convaluerit, teneri eum deinceps communicare in Paschate, utpote ad Eucharistiam suscipiendam jam admissum: opinionem omnium esse, testatur Hippolytus Toneillius *in Enchiridio de cærem. Miss. lib.* 1. *c.* 1. §. 6. *nu.* 21. fine.

76 Nullo autem modo dari debet, nec potest Communio pueris ante usum rationis; Etsi enim mos iste per aliquot sæcula fuerit in Ecclesia, ut tradunt plures Auctores apud Raynaud. *to.* 6. *Candelabr. Sanct. de Euch. sect.* 5. *Onomast. Euch. lit. C.* in illa verba: *Cibus grandium*: §. *potest secundo loco*; Et apud Cardinal. De-Lugo *de Sacram. Euchar. disp.* 13. *sect.* 2. *n.* 11. Et habemus etiam ex Tridentino sess. 21. c. 4. Et quidem cum fructu eorumdem Infantium, & gratiæ in illis augmento, ut probat laudatus Cardinalis De-Lugo *citat. sect.* 2. Raynaud. *loc. cit.* & Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euchar. cap.* 5. *quæst.* 1. & habet communis cum Dicastill. *d.* 9. *d.* 11. contra Major. Sot. Cathar., & alios apud Suar. *tom.* 3. *in* 3. *par. disp. d.* 62. *sect.* 4. & apud Cardinal. De-Lugo *cit. sect.* 2. *n.* 9. & apud Raynaud. & Franc. De Lugo ll. cit. Deinde vero, & nunc in Ecclesia Latina: ut prospiceretur reverentiæ tanti, ac talis Sacramenti, graviter prohibitum est, præbere, seu admittere ad Communionem sacram Infantes, seu pueros, & puellas ante usum rationis. Suarez *tom.* 3. *in* 3. *part. disp.* 69. *sect.* 2. *dub.* 2. *fine*. Raynaud. *loc. cit. & præc. sect.* 4. *c.* 4. *num.* 19. Benedictus XIV. *loc. cit.* Et licet Tridentinum *l. cit. & can.* 4. solum dicat: non esse necessariam Eucharistiam parvulis: nec addat: nunc illicitum esse dare: nec alibi reperiatur tale præceptum: tamen Ecclesiæ Romanæ consuetudo tradita jam in Rituali Romano Pauli V. *de Sacr. Euch. post init.* vim habere præcepti prohibentis communicare parvulos, & Amentes, qui numquam fuerint rationis compotes: docet Cardinalis De-Lugo *cit. disp.* 13. *sect.* 4. *initio*. Franc. De-Lugo *l. cit. qu.* 3. *num.* 14. Jam enim existimatum est, considerata personarum, & temporum qualitate, ad debitam hujus Sacramenti venerationem ita expedire; ut notat Suar. cit. dub. 2. fine. Et quamvis hactenus permissum fuerit Græcis ministrare Eucharistiam pueris ante usum rationis, novissime tamen id est ipsis etiam interdictum ex Benedicto XIV. Bull. 57. *Etsi Pastoralis* §. 2. *n.* 7. *to.* 1. sui Bullar.

Qu. XXII. An sit certa aliqua ætas, ad quam perveniendo fideles, excusentur a præcepto Communionis Paschalis? 77

℞. Affirmavit quidam apud Chiavettam consult. 174. nu. 1. dicens: octo-

octogenarios esse a præcepto Communionis Paschalis, auditionis Missæ, cæterisque Ecclesiasticis, insuper & divinis præceptis solutos, eo quia fiant veluti parvuli ante septennium, qui nullis legibus tenentur.

Sed omnino dicendum est: Octogenarios, & cujuscumque alterius devexioris, & gravioris ætatis senes non excusari, nec solvi ratione solius ætatis, præcepto Communionis Paschalis, sed teneri usque dum sufficienti rationis usu fruantur. Patet ex *Cap. Omnis*; quod sect. 1. allegavimus, ex quo obligatur ad Communionem Paschalem *Omnis utriusque sexus fidelis, post quam ad annos discretionis pervenerit*. Et non apponitur tempus ullum, quo hujusmodi præceptum desinat obligare. Et merito quidem, nam præter alias congruentias, hoc præceptum est determinativum præcepti Divini communicandi sæpius in vita, ut docuimus initio sectionis primæ, unde si non adesset præceptum Ecclesiæ Communicandi in Paschate, alias esset obligatio communicandi sæpius in vita ex præc. Divino. Vide dicta qu. 2. Præceptum autem Divinum communicandi sæpius in vita obligat omnes ratione utentes, & non admittit tempus solutionis, durante rationis usu.

Nec obstat, quod, secundum aliquos Doctores, excusentur a jejunio senes etiam septuagenarii, & tamen illud præceptum absolute feratur, & non apponatur ab Ecclesia terminus illius observationi. Hoc, inquam, non obstat; enim vero, ideo aliqui Doctores excusant septuagennarios a jejunio, quia dicunt, per se septuagenariam ætatem afferre defectum virium talem, ac tantum, ut cum eo defectu minime sit compossibile jejunium; Porro humana præcepta non obligant cum notabili, & gravi detrimento. Quodnam autem salutis corporalis detrimentum potest afferre communio Paschalis, propter quod octogenarii excusari dicantur ab ea? ut etiam observat Chiavetta loc. cit. *n*. 4. Non ergo præcise propter ætatem excusari quis umquam poterit, a præcepto Paschali, similibusque præceptis Ecclesiasticis, atque Divinis.

Quod si hujusmodi, similesque senes decrepiti, propter maximam debilitatem virium, Ecclesiam adire non valeant, tunc quidem de illis dicendum erit, quod de infirmis diximus qu. 14. Similiter si in iisdem rationis usus multum, vel plane defecerit: etiam de illis dicendum erit quod de amentibus, & stolidis diximus qu. 8. & 9.

Qu. XXIII. An possis, & tenearis communicare pro Paschate ex manu Ministri, quem scias peccaturum in administratione Eucharistiæ? 78

℞. Vel hujusmodi ministraturus cum peccato, est tuus Parochus, aut ejus delegatus, vel non? Si est proprius tuus Parochus, aut ejus delegatus; potes, & teneris de ipsius manu Communicare in Paschate, quia est necessitas satisfaciendi præcepto Ecclesiæ, communicandi in Paschate, & quidem de manu sui Parochi, aut ipsius delegati: ut dicemus sect. 5. Necessitas autem hæc excusat te, & facit tibi licitum, petere, & recipere Communionem ab hujusmodi Ministro. Cum autem licite possis petere, & recipere, non est, cur excuseris a petendo, & recipiendo id, ad quod teneris. Vide Franc. De Lugo *lib*. 1. *de Sacr*. *c*. 5. *qu*. 3. Quod autem Parochus, aut

ejus delegatus peccet ministrando, sibi imputet; Ex una parte etenim tenetur ministrare, si est Parochus; aut libere se obtulit, aut acceptavit ministrare, si est Parochi delegatus; Ex altera parte posset quidem licite, & digne ministrare, si vellet, puta confitendo, aut conterendo se &c. Ita quidem si est tuus Parochus, aut ejus delegatus, ac substitutus. Si autem in peccato ministraturus Sacerdos, non sit tuus Parochus, nec ipsius delegatus: subdistinguo: vel adest alter Sacerdos, qui sine peccato, ut putetur, ministrare potest; vel non? Si non adest alter, & non potes differre communionem in alium diem intra tempus Paschale: potes petere, & recipere, quia est necessitas communicandi, ut jam dictum est; dummodo Minister nequaquam sit excommunicatus non toleratus, ut infra dicemus num. 80. Si adest alter, qui sine peccato, ut putetur, ministret; teneris quidem communicare pro præcepto Paschali, sed non potes petere ab illo priori, qui cum peccato ministraturus erit; ratione ducta ex communi regula Charitatis, præscribente generaliter: ut, si commode possumus, & sine gravi detrimento, tollamus proximis occasionem peccandi, quamvis ex fragilitate, vel etiam malitia sua lapsuri sint. Ergo quando possumus recipere Sacramentum ab alio, qui pari satisfactione ministrabit, & sine peccato; non licebit inducere Ministrum, qui sacrilege ministraturus sit. Ita Franc. De-Lugo l. cit. nu. 25. Ex qua etiam ratione habes: quod si non sit alter, qui sine peccato ministret, teneris differre Communionem in alium diem intra tempus præcepti Paschalis, si potes; ideo supra dicens: *si non adest alter:* addidi: *& si non potes differre.*

Quale peccatum sit, recipere Sacramentum ab indigno Ministro, quando possumus æque commode recipere ab altero, qui digne, seu sine peccato ministret; vel quando sine dispendio possumus differre receptionem, ita ut vere deficiat necessitas? Examinat laudatus De-Lugo *loc. cit. a n.* 28. qui videri potest.

Interim objic. contra priorem responsionem factum S. Hermenegildi Regis, & Martyris, quod refert, & laudat S. Gregorius *lib.* 3. *Dialog. c.* 31. & ipsa Ecclesia approbat, dum proponit in lectionibus 2 Noctur. in offic. prædicti S. Martyris die 13. April. his verbis:... *Superveniente autem Paschalis festivitatis die, intempestæ noctis silentio, ad eum perfidus Pater Arianum Episcopum misit, ut ex ejus manu sacrilegæ consecrationis communionem perciperet, atque per hoc ad Patris gratiam redire mereretur. Sed vir Deo deditus; Ariano Episcopo venienti exprobravit, ut debuit, ejusque a se perfidiam dignis increpationibus repulit:* Commendatur itaque S. Hermenegildus, eo quod Communionem etiam Paschalem de manu Episcopi procul dubio sui, ut ex circumstantiis colligitur, recipere noluerit, cum ille esset hæreticus, atque adeo in peccato administraret Eucharistiam. Ergo non licet Communicare in Paschate per manus sui etiam Parochi, quem quis noverit in peccato administraturum Eucharistiam; sed potius debet communio Paschalis omitti, si alter Sacerdos non adsit de cujus manu rite recipi communio possit. 79

℞. Sanctum Hermenegildum in exposito casu non recusasse, sumere Eucharistiam, quia Minister erat præcise

in

in peccato mortali, sed quia erat minister non toleratus, utpote Episcopus Hæreticus. Imo si quis vel t laudatum S. Martyrem tunc fuisse in articulo, seu proximo periculo mortis, quam quidem impius & perfidus Pater post prædictam recusationem ipsi statim intulit: dici posset: Eum nec quia Episcopus ille erat præcise hæreticus, & Minister non toleratus, recusasse ab illo Communionem recipere, sed quia in illis circumstantiis si recepisset, præbuisset scandalum, & sequuta fuisset infamia Religionis Catholicæ, adeoque non licebat; ita Franc. De-Lugo *loc. cit. qu.* 1. *num.* 9.

80 Ex quibus tantum sequitur primo, Præceptum Paschale non esse tantæ necessitatis, ut liceat sumere Communionem a Ministro censura ligato non tolerato. Collige ex laudato De-Lugo *cit. qu.* 1. Illi autem dicuntur non tolerati, qui sunt nominatim excommunicati, & publice denunciati, notorii percussores Clerici, publice in perpetuum degradati, publice, & nominatim suspensi, publice irregulares per sententiam; ita ex Henriq. La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 38. §. 2. *n.* 210. qui etiam ex Platell. addit publicos fornicarios, vel concubinarios in quibusdam Diœcesibus Belgii: A Sacerdote autem tolerato potest, atque adeo debet peti Communio Paschalis, si alter non adsit, qui ministrari possit nulla Censura ligatus; Si autem adsit, qui nulla sit censura ligatus, tunc, vel putatur ille, qui est censura ligatus toleratus, ministraturus cum peccato, vel sine peccato: Si putetur ministraturus cum peccato, non debet, nec potest ab hujusmodi etiam tolerato peti, sed ab altero, qui nulla censura ligatus digne, & sine peccato ministret, ob rationem supradictam vitandi scandali. Si vero putetur ille excommunicatus toleratus sine peccato ministraturus, probabile est, posse adhuc peti ab hujusmodi Sacerdote tolerato. Quamvis probabilius sit oppositum; Vid. Franc. De-Lugo *qu.* 2. & La-Croix *l. cit.* §. 3. *n.* 211. & 112. Ex eisdem autem De-Lugo *loc. cit. nu.* 17. & La-Croix *l. cit.* §. 4. *nu.* 215. etiam habes: Non posse Ministrum excommunicatum, quamvis toleratum, se offerre, aut ingerere, ad ministrandum Sacramentum; Sed in casu, quo rogetur a volentibus recipere, posse illis ministrare; dummodo prius conteratur, & absolutionem censuræ procuret, vel si nequeat illam obtinere, proponat, se petiturum, & sic licite ministrare poterit Sacramentum. Vide Franc. De-Lugo cit. n. 17. & 18.

Sequitur 2. ex prædicto S. Hermenegildi exemplo, nec in articulo mortis posse recipi Sacramentum Eucharistiæ a Ministro hæretico, si tales fuerint circumstantiæ, quod sequeretur scandalum, & infamia Religionis Catholicæ. Franc. De-Lugo qu. 1. n. 9. Monemus autem hic: recipientem Sacramenta non debere ministrantis conscientiam indagare; nec inquirere: an sit ministraturus in peccato? quoniam hæc cura non est ipsi commissa; dum enim nobis morali certitudine non constat, Ministrum indigne ministraturum; præsumere debemus, vel esse probum, vel digne ministraturum. Quivis enim præsumitur bonus, & operari recte, donec oppositum constet manifeste. Quare licet viderimus, Sacerdotem paulo ante peccasse mortaliter, credere possumus, conterendum, priusquam

quam administret; nisi constaret, illum jamdiu alicujus peccati mortalis consuetudine detineri sine cura salutis propriæ; tunc etenim major prudentia requiritur, ut Sacramentum ab hujusmodi Ministro petatur. Uti cum aliis monet Franc. De-Lugo *qu.* 30. *n.* 20. & videri etiam potest La-Croix *loc. cit.* §. 5. *n.* 216. Difficultas ergo initio proposita procedere potest, quando prudenter quis conjectetur ex circumstantiis: Ministrum sacrilege ministraturum. Quo casu gerere se debet, ut jam resolvimus.

81 Qu. XXIV. An posset dari pecunia, aut aliquid simile temporale, pro recipienda Communione Paschali: si Minister nollet ministrare, nisi pro hujusmodi pretio; Vel potius deberet omitti prædicta Communio?

℞. Si pecunia, aut quid simile temporale non peteretur, nec offerretur in pretium Sacramenti, sed ex alio fine, puta, propter laborem, & difficultatem aliquam, quæ ministro subeunda foret, vel ad redimendam ejus vexationem, & pravum affectum, ex quo negaret: putat Petrus Hurtado apud Franc. De-Lugo *lib.* 1. *de Sacr. c.* 5. *qu.* 5. *n.* 39. videri dicendum: quod liceret, adeoque deberet, si commode posset, præberi pecunia, aut quid temporale, ut ministretur Communio in Paschate, quæ secus esset omittenda. Idem docet de Confessione annua. Videri etiam potest La-Croix *lib.* 3. *par.* 1. *qu.* 32. §. 2. *n.* 159. Sed lege etiam eumdem Franc. De-Lugo *cit. qu.* 5. *per tot.* & Chiavet. *Instit. jur. Can. l.* 3. *par.* 2. *c.* 6. §. 3. *qu.* 4.

82 Qu. XXV. Cum ex dicendis sect. 5. Communio Paschalis sumenda sit de manu Parochi sui: quæritur: an teneatur communicare in Paschate, qui nullo modo potest communicare de manu Parochi sui?

℞. Affirmative, ad satisfaciendum nimirum præcepto, communicandi in Paschate, quod distinctum est, obligatque per se, & independenter ab alia obligatione sumendi communionem Paschalem de manu Parochi. Vide dicta sect. 1. nu. 3. & sect. 2. qu. 16. & dicenda sect. 5. qu. 3. & 4.

Qu. XXVI. An sit sacrilegium, omittere communionem præcepti Paschalis? 83

℞. Dici posset, quod sic, in quantum usus hujus Sacramenti pertinet ad quamdam venerationem ejus. Vide Suar. *de Relig. to.* 1. *n.* 3. *lib.* 3. *c.* 7. *nu.* 3. & 5. Tancredi *de Relig. tr.* 2. *lib.* 3. *disp.* 4. *qu.* 1. *n.* 2.

SECTIO V.

Qualis Communio præcipiatur in Paschate?

PRÆCIPITUR I. Communio Sacramentalis, & actio humana. Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 70. *sect.* 3. *ante medium*. La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *de Euchar. qu.* 117. §. 3. *nu.* 627. Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. cap.* 10. *qu.* 3. *nu.* 27. & alii: seu quod suscipiatur reipsa Sacramentum Eucharistiæ, & voluntarie. Unde sequitur; non satisfieri per Communionem spiritualem tantum, seu per merum desiderium recipiendi Eucharistiam. Suar. l. cit. Reginal. lib. 29. qu. 4. n. 86. Nec item satisfieri per Communionem involuntariam omnino, ut si quis sumpsisset Hostiam consecratam, id nesciens, sed putans, & intendens manducare simplicem hostiam, & merum panem: Quia sic ignorans recipiens Euchari- 84

stiam,

ſtiam, non acciperet ejus fructum, adeoque non faceret Communionem fructuoſam, qualem a Chriſto, & Eccleſia exigi, nunc dicemus: S. Th. 3. *par. qu.* 80. *art.* 3. *fine*. Suar. *loc. cit.* Cardinal. De-Lugo *de Sacram. Euch. diſp.* 13. *ſect.* 2. *n.* 23. Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 5. *qu.* 1. *n.* 8. & *c.* 10. *qu.* 3. *n.* 26. La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 33. §. 6. *nu.* 178. Quommodo autem in dicto caſu diſcurrendum eſt de plane amentibus, adultis, & de pueris ratione carentibus? Videri poteſt apud Franc. De-Lugo *cit. c.* 5. *qu.* 1. *a n.* 7. & apud Cardinal De-Lugo *loc. cit.* & *ſect.* 3. *a n.* 26.

Præcipitur itaque 2. Communio utilis, & fructuoſa, ſeu ut non ſuſcipiatur cum impedimento, & obice augmenti gratiæ ſuſcipiendæ ex hoc Sacramento, quale eſt peccatum mortale. Hinc non ſatisfit huic præcepto per Communionem ſacrilegam. Et licet communiſſime aliquando Doctores docuerint, ſatisfieri: ipſos tamen in hoc mirabiliter eſſe deceptos, certum eſt, poſtquam Innocentius XI. damnavit hanc propoſitionem, inter ab ipſo proſcriptas quinquageſimam quintam, dicentem: *Præcepto Communionis annuæ ſatisfit per ſacrilegam Domini manducationem*. Vid. Lumbier *obſerv.* 14. §. 1. *num.* 478. Fel. Poteſt. *to.* 1. *par.* 1. *num.* 187. Chiavet. *tom.* 2. *conſult.* 119. Platell. *par.* 5. *c.* 4. §. 5. *a num.* 437. *uſque ad* 447. La-Croix *lib.* 6. *part.* 1. *de Euch. qu.* 117. §. 4. *n.* 678. & præſertim Cardenas *part.* 4. *diſſert.* 34. qui propoſitam a nobis veram Doctrinam tuentur, apud quos videri poſſunt validiſſimæ quoque pro ea rationes.

85 Sed Quæres I. Suppoſita ſententia, quod poſſit quis recipere Sacramenta in ſtatu medio, ſcilicet ita ut non peccet mortaliter, recipiendo Sacramentum, ſed nec recipiat gratiam cum illo: Si nimirum exiſtens in mortali, non habeat ſaltem veram attritionem, & invicibiliter exiſtimet, ſe rite diſpoſitum eſſe: (Quam ſententiam admittunt magnæ notæ Doctores, quos ſequuntur Suar. *to.* 3. *in* 3. *par. diſp.* 63. *ſect.* 2. §. *Ex his infero*. Pelliz. *in man. Regul. tract.* 5. *c.* 3. *ſect.* 2. *qu.* 19. *n.* 108. & Franc. De-Lugo *lib.* 1. *de Sacr. c.* 3. *qu.* 3. *n.* 22. *fine*.) Hac ſuppoſita ſententia quæres: An ſatisfiat huic præcepto per Communionem materialiter tantum ſacrilegam: ut eſt, ſi quis communicet cum peccato mortali quidem, ſed invincibiliter ignoret, ac putet bona fide, ſe perfectam peccatorum contritionem habere: aut rite confeſſum eſſe; ipſe tamen non ſit vere attritus?

℞. Videtur, quod ſatisfiat, ſi dicatur, Eccleſia tantum damnaſſe Communionem formaliter ſacrilegam: ne videlicet quis communicet cum conſcientia, & affectu peccati mortalis; ita ut mortaliter peccet communicando; qui enim ſic indigne manducat Corpus, & Sanguinem Domini bibit, judicium ſibi manducat, & bibit; ſecus autem qui invincibiliter ignorans ſumit indigne: hic enim non peccat mortaliter. Accedit, quod niſi hoc admittamus, opus erit, ut continuis animi perplexitatibus agitemur: nam cum neſciamus, utrum amore, an odio digni ſimus: ut animadvertit Eccleſiaſtes cap. 9. v. 1. & rurſus moneamur Eccleſiaſtici c. 5. v. 5. ut de propitiato peccato nolimus eſſe ſine metu: ſemper dubitandum nobis eſſet, an Paſchali præce-

pto

pto satisfecerimus? Et hac ratione motus Reginaldus, sententiam hanc affirmativam sustinere, videtur *l. 29. qu. 5. n. 88.*

Sed contra est: dubium enim esse, non debet: Christum, & Ecclesiam præcipere Communionem vere, & in actu secundo utilem, & fructuosam. Ergo qui etiam materialiter tantum sacrilege communicet, cum nullum recipiat spiritualem fructum gratiæ Sacramenti, non satisfacit communicandi præcepto; quamvis ignorans, quod indigne communicet, novi criminis reus non judicatur.

Hanc sententiam tamquam probabiliorem docet La Croix *lib. 6. par. 1 qu. 117. §. 5. num. 629.* & hanc dat rationem: *Quamvis enim*, (inquit) *in rigore non communicasset sacrilege, cum sic communicando non peccarit, tamen non communicavit cum fructu, quod fieri vult Christus, & Ecclesia. Nec obstat, quod finis præcepti non cadat sub præceptum, uti habet commune axioma; Nam sæpe potest cadere, uti recte Suar. d. 70. sect. 2. si nempe finis ipse præcipiatur, sicque fiat etiam materia legis, seu res præcepta, & ita hic esse, colligimus inde, quia Christus præcipiens Communionem, indicavit hunc finem, dicendo, esse cibum, esse vitam animæ. Quando autem Legislator simul indicat finem legis, etiam hunc præcipit.* Platell. n. 438. *Quando vero finis præcepti dicitur non cadere sub præceptum, sensus est, ad satisfaciendum præcepto non requiri intentionem satisfaciendi præcepto, aut attingendi omnes fines, quos forte habuit præcipiens: cum hoc tamen fiat, quod poni debeat illud, quod hic poni voluit.* Hæc La Croix. Nec omnino contrarius esse videtur ipse Reginaldus loco objecto; Nam etsi dicat: *eum, qui peccati mortalis reus est revera, sed id nescit, putatque bona fide, se legitimam peccatorum contritionem habuisse, aut rite de eis confessum esse; suscipiendo Sacramentum Eucharistiæ, satisfacere tam Divino, quam Ecclesiastico præcepto*: supponit tamen sic accedentem justificari, & recipere primam gratiam in actu, & per actum ipsum Communionis, adeoque facere Communionem fructuosam. Subdit enim: *Quamvis talis sumat Sacramentum sine gratia antecedente, non tamen sine comitante, quæ per Sacramentum acquiritur, dum pravæ voluntatis obex non ponitur.* Qui tamen casus est diversus ab eo, quem proposuimus; Et de eo erit agendum qu. sequenti; Nunc autem quærimus: an qui sic communicet, ut nec peccet, & nec fructum recipiat ex opere operato communicando, satisfaciat præcepto Communionis annuæ, & Paschalis?

Deinde illa altera Reginaldi ratio, ducta ex dubiis, & perplexitatibus, ac perpetua inquietudine, quibus anima divexaretur: nulla est; Enimvero sicuti qui in Paschate non potuit communicare, postquam omnes morales diligentias adhibuit, & fecit quantum potuit, ut communicaret: non est cur turbetur, & angatur, & perpetua inquietudine ejus anima divexetur, ob omissam Communionem Paschalem: cum eam in dicto casu omittendo, non peccaverit, nec transgressus fuerit præceptum Divinum, & Ecclesiasticum; quod si anxium se ostenderet, & dubium tamquam de transgresso præcepto, & de peccato commisso; illum de inscitia sua moneremus, & ut anxietates illas, dubia, & perplexita-

xita-

xitates tamquam vanum, & merum scrupulum deponeret, hortamur: ita similiter in casu nostro postquam quis morales, & requisitas diligentias adhibuit, ut fructuose communicaret; non est cur dubius, anxius, & perplexus remaneat; an præcepto Communionis satisfecerit? Licet enim in dicto casu forte non satisfecerit, nec tamen transgressus est præceptum, adeoque non peccavit; sufficit itaque, ut sit ita dispositus, quod communicaret iterum, si sciret non communicasse fructuose, & non recepisse gratiam Sacramenti. Quod si oppositis, & objectis dubiis perplexitatibus, & animæ inquietudine divexetur, de inscitia sua animadvertatur, & ut illa tamquam vanum, & merum scrupulum abigat, moneatur.

Ex his sequitur: eum, qui dicto modo materialiter tantum sacrilege communicavit, si ex divina revelatione, vel aliunde cognosceret, sic communicasse; Teneri iterum in Paschate communicare, si adhuc daret tempus præcepti Paschalis; si autem præteriit, tenetur communicare extra Pascha, ut nimirum satisfaciat præcepto saltem communionis annuæ, secundum dicta *sect.* 2. *qu.* 11. An diu post Pascha differre possit Communionem annuam, qui in Paschate non communicavit? examinavimus *l. cit. qu.* 14. Non teneri autem iterum in Parochia communicare, qui tempore Paschali communicavit sacrilege, sive materialiter, sive etiam formaliter: docebimus *sect.* 5. *qu.* 8.

86 Qu. II. An satisfaciat præcepto Communionis Paschalis, qui licet cum peccato mortali communicet, deinde tamen ex vi ipsius Sacramenti Eucharistiæ, & illius ejusdem Communionis recipiat gratiam; adeoque verificetur, quod faciat Communionem fructuosam: quæ est voluntas Christi Domini, & Ecclesiæ suæ Sanctæ. Quod quidem potest multipliciter evenire. Primo, communicet quis cum conscientia, & affectu peccati mortalis: adeoque formaliter, proprieque communicet sacrilege; ita ut etiam peccet, sic communicando; sed antequam consummentur species Sacramentales, (Incertum est, intra quod tempus species corrumpantur; porro id pendet ex variis dispositionibus stomachi: qui enim calidum habent, citius concoquunt: atque adeo in his citius Sacramentales species corrumpuntur; & contra qui frigidum, & pituitosum, tardius, maxime si ægroti sint. Præterea Sacerdotes celebrantes sumunt præ reliquis fidelibus Hostiam grandiorem: Vid. Decretum Innocentii XI. circa Communionem quotidianam incip. *Cum ad aures;* quod dedimus *tr.* 1. *l.* 1. *c.* 3. ad calcem. Caval. *to.* 4. *cap.* 4. *d.* 2. La-Croix *lib.* 6. *par.* 2. *qu.* 50. §. 2. *nu.* 362. Atque adeo in Sacerdotibus celebrantibus tardius species corrumpuntur; unde quidam peritissimus Medicus apud Lugo, ut refert La-Croix loco statim laudando, putavit Sacramentales species in laicis corrumpi intra minutum, idest intra sexagesimam partem horæ: in Sacerdotibus autem celebrantibus immutari intra medium quadrantem; Arriaga vero apud eumdem La-Croix existimat, in laicis corrumpi intra quinque *Pater*, & *Ave*. In Sacerdotibus autem celebrantibus immutari absoluta Missa, & vestibus sacris exutis; in quibuscumque autem sanis hominibus immu-

mutari saltem intra quadrantem, credit La Croix *lib. 6. par. 1. qu. 89. §. 6. nu. 466.* ubi etiam tradit, atque testatur, immutari regulariter in omnibus saltem intra horam docere omnes cum Jo: Sanchez.) Antequam igitur consummentur species Sacramentales, eliciat actum veræ, & perfectæ contritionis, per quam justificetur & recipiat primam gratiam, consequenter evadat dispositus ad recipiendam gratiam ex opere operató Sacramenti Eucharistiæ. In hoc casu probabile est, recipi de facto augmentum gratiæ ex Sacramento Eucharistiæ adhuc manente, & conferri fructum Communionis ex opere operato. Ita docent cum Div. Thoma, & aliis Franc. De-Lugo *lib. 1. de Sacr. c. 3. qu. 4. n. 35.* & rursus *lib. 2. de Euch. cap. 4. qu. 1. fine*, & La-Croix *lib. 6. par. 1. de Sacr. qu. 36. n. 200.*

Secundo, supposita sententia communiori inter Doctores, ut videre est apud Suarez *to. 3. in 3. par. disp. 63. sect. 1. §. Dico tertio.* Franc. De-Lugo *cit. c. 3. qu. 2. n. 15.*, & Andream Mendo in statera opin. benign. differt. 11. qu. 2. n. 14., quod, nimirum, Sacramentum Eucharistiæ in actu suæ receptionis, aut dum est manens, speciebus nondum consumptis post susceptionem, conferat aliquando primam gratiam. Si quis communicet in mortali, id invincibiliter ignorans, sed putet, se rite dispositum, quia post diligens examen, de eo non meminit; vel quia, si meminit, confessus est illud, a quo tamen, ob aliquam rationem occultam sibi, non fuerit absolutus; hic, dummodo ante Communionem, eliciat actum saltem attritionis, etiam ut talis cognitæ, ex motivo universali; Communicando recipit primam gratiam, & justificatur, adeoque facit Communionem fructuosam; Vide Suarez *cit. disp. 63. sect. 2. a §. Dico tamen;* & Franc. De-Lugo *qu. 5. nu. 41.* Similiter est de illo, qui habeat conscientiam peccati mortalis, sed putet, de eo elicuisse actum perfectæ contritionis, in casu, quo licet cum hac sola accedere, absque prævia Confessione mortalis; vel putet sufficere actum attritionis ad recipiendum Sacramentum Eucharistiæ cum conscientia peccati mortalis absque confessione in necessitate: Adeoque adhuc putet se rite dispositum; hic, dummodo sit vere saltem attritus, communicando recipit primam gratiam, & justificatur, adeoque facit Communionem fructuosam; Vid. Franc. De-Lugo *qu. 3. n. 21. & 22.* Suar. *tom. 3. in 3. part. dis. 66. sect. 5. versus finem*, Pelliz. *Man. Regul. tr. 5. cap. 3. sect. 2. qu. 22. num. 117.* Fagundez, *in 3. præc. Eccl. lib. 4. c. 2. a n. 9u.* Eamdem probabiliter reciperet, si habens mortale, de quo non meminit, actum attritionis eliceret, etiam ut talis cognitæ ex motivo universali, dum manent species Sacramentales post sumptam Communionem: militant enim rationes eædem, quæ faciunt, ad dicendum: hoc Sacramentum ei, qui in peccato mortali cognito illud suscipit, conferre secundam gratiam; postquam elicuerit actum perfectæ contritionis, manentibus adhuc speciebus, ut supra dictum est; & rursus militant rationes eædem, quæ faciunt, ad affirmandum: hoc Sacramentum ei, qui in peccato mortali invincibiliter ignorato illud suscipit, conferre primam gratiam, si antequam communicet, sit saltem attritus.

Ter-

Tertio, supposita sententia, quod Sacramentum Eucharistiæ reviviscat post consumptas etiam species, remoto obice negativo, ut loquuntur Doctores apud laudatum De-Lugo qu. 5. nu. 37. sive quod in peccato mortali invincibiliter ignorato susceptum, hoc deinde sublato post consumptas etiam species, conferat gratiam Sacramentalem; ut cum aliis tamquam probabile docet idem De-Lugo *qu.* 4. *n.* 36. Si quis Communicet in peccato mortali, id invincibiliter ignorans, & post consumptas species eliciat actum perfectæ contritionis, vel per Sacramentum Confessionis recipiat primam gratiam: Probabile est, ex opere operato Sacramenti Eucharistiæ prius sumptæ, recipere adhuc augmentum gratiæ post scilicet talem contritionis actum, aut factam Confessionem. Idem est, si quis communicet in peccato mortali, de quo putet, se fuisse absolutum, quia confessus est: a quo tamen, ob aliquam rationem sibi occultam, non fuerit absolutus; hic, si consumptis adhuc speciebus post Communionem, eliciat actum attritionis, etiam ut talis cognitæ ex motivo universali: Probabile quoque est quod justificetur, & recipiat primam gratiam; Vid. Franc. De-Lugo *qu.* 5. *nu.* 37. 40. *&* 41. dummodo non commiserit aliquod mortale post prædictam Communionem; in quo altero casu non sufficit attritio sola, sed requiritur contritio, vel attritio cum Sacramento aliquo; ita cum aliis docet laudatus De-Lugo *nu.* 39.

Si tamen quis conscientiam habens peccati mortalis, communicaverit in necessitate, conatus prius elicere actum contritionis perfectæ, & existimans se contritum, communicaverit, cum tamen nec vere attritus fuerit: hic, ut recipiat gratiam Sacramenti post consumptas species, requiritur adhuc, ut eliciat actum contritionis perfectæ, quemadmodum requirebatur, quod elicuerit, antequam communicaret sibi conscius peccati mortalis, ut supra diximus; aut saltem quod eliciat actum veræ attritionis, quam ipse tamen existimet contritionem requisitam ad deletionem mortalis cogniti; adeoque existimet, se rite dispositum, quemadmodum adhuc requirebatur, antequam communicaret: uti etiam supra dictum est.

Jamvero his suppositis sententiis, 87 quæritur: an satisfaceret præcepto Communionis annuæ, & Paschalis, qui aliquo ex prædictis modis communicaret, & sanctificantem gratiam reciperet Sacramenti?

℟. Qui aliquo ex prædictis modis communicaret, videtur, satisfacturus præcepto Communionis Paschalis, si communicaret, & reciperet gratiam hujus Sacramenti tempore præcepti Paschalis; Nam si Christus, & Ecclesia præcipiunt Communionem fructuosam: hic faceret Communionem fructuosam, & reciperet gratiam Sacramenti Eucharistiæ ex opere operato, vel in actu ipsius Communionis, vel post Communionem ante consumptas species; vel consumptis etiam speciebus; juxta casuum hactenus expositorum diversitatem; ita sustinet Reginaldus loc. supra cit. ut ex verbis ipsius qu. præc. recitatis patet: hoc etiam admittit La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 117. §. 5. *n.* 629. ubi tamen mentionem solum facit de casu, quo Sacramentum reviviscat, ante quam species consumentur; ita quidem videtur posse affirmari. Verum in pra-

xi aliter decidendum: cum supradicta de operatione, & collatione gratiæ Sacramenti Eucharistiæ sint admodum controversa inter Doctores, ut videre est apud Auctores citatos, & Teophil. Raynaud. *tom. 6. tr. de Candel. Sanct. sect.* 4. *c.* 4. *nu.* 4. & alios Auctores passim; ac nonnulla de prædictis sint nimis incerta; Et fere semper valde incertum remaneret, an quis de facto fecerit Communionem fructuosam? Hinc qui aliquo ex prædictis modis communicaverit pro Paschate, vel hortetur, vel etiam obligetur pro qualitate, & quantitate dubii, quod pariat diversitas casuum, & circumstantiarum, ad iterum communicandum. Favet Gavantus *in Rubr. Miss. par.* 2. *tit.* 10. *n.* 5. *lit. U. fine*.

Non negamus autem, valde utile esse & satis expedire, ut quivis ante quam ad communicandum accedat, semper actum saltem attritionis ex motivo universali omnia peccata detestante procuret elicere, quamvis non occurrat menti suæ mortale peccatum nondum confessum; Supposita enim supradicta communiori Doctorum sententia, in dicto casu, si forte esset in mortali, justificaretur, & acquireret primam gratiam per Sacramentum Eucharistiæ in actu receptionis illius. Quod notavit, monuitque Diana, apud Pelliz. *loc. cit. qu.* 19. *nu.* 108. & communiter insinuant Ascetici, ut Venerabilis Pater Ludovicus de Ponte Soc. Jesu *par.* 6. *Medit.* 38. *pu.* 2. *n.* 2.

88 Dixi supra: quod videatur satisfacturus præcepto Paschali; *Si communicaret, & reciperet gratiam communionis, tempore præcepti Paschalis:* quia, si quis communicaret ante tempus Paschale cum obice, modis prædictis, & reciperet gratiam tempore Paschali: vel contra; si communicaret cum obice tempore Paschali, & reciperet gratiam extra tempus præcepti Paschalis: omnino puto, hunc non satisfacturum præcepto Communionis Paschalis; Videtur enim Ecclesia præcipere, ut re ipsa vere, ac proprie fiat Communio fructuosa intra tale determinatum tempus: qui tamen aliquo ex prædictis modis communicaret, non faceret Communionem fructuosam reipsa vere, & proprie intra tempus præcepti Paschalis; sed ad summum moraliter reputari posset, fecisse Communionem fructuosam intra tempus Paschale: quatenus vel in eo receperit fructum gratiæ Communionis factæ extra illud; vel extra illud receperit gratiam Communionis factæ in eo. Adde, quod talis debeat etiam aliunde iterum communicare, ut nimirum satisfaciat præcepto communicandi de manu Parochi sui intra tempus præcepti Paschalis.

Quod dicimus de Communione Paschali ut sic, intelligimus ex eadem ratione procedere in Communione Paschali, ut habet respectum Communionis annuæ, ita ut qui communicavit sive in Paschate, sive extra Pascha semel, ad satisfaciendum præcepto Communionis annuæ, (supponimus hic doctrinas traditas nu. 14. & 23.) si fecerit Communionem validam, & informem, debeat removere obicem hoc eodem anno, ut præcepto Communionis annuæ satisfaciat.

Qu. III. Supposito, quod Sacerdos ubique celebrans tempore Paschali, satisfaciat præcepto Paschali; uti docebimus *sect.* 5. *qu.* 3. *num.* 103. quæritur: an huic præcepto satisfaceret 89

ceret

ceret Sacerdos, qui tempore præcepti Paſchalis ſemel celebraret, & illam unicam Miſſam legeret cum conſcientia peccati mortalis uſque ad ſumptionem hoſtiæ: adeoque formaliter ſacrilege, & cum peccato communicaret; at poſt ſumptionm hoſtiæ eliceret actum contritionis perfectæ, & ſic vere contritus ſumeret calicem?

Reſpondendum videtur affirmative: quia faceret Communionem fructuoſam, qualem exigit Chriſtus, & Eccleſia. Profecto Sacerdos, qui cum conſcientia peccati mortalis celebret, recipit gratiam, ſi ſumpta hoſtia, conteratur de ſuis peccatis, & poſtea hac ratione juſtificatus ſumat Calicem: Pelliz. *in Man. Regul. tract.* 5. *c.* 3. *ſect.* 2. *qu.* 21. *n.* 13. Villalobos, & Diana apud Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euchar. c.* 6. *qu.* 1. *num.* 6. Quod Pelliz. probat ex Doctrina, quam tradit Cardinalis De-Lugo *de Euchar. diſp.* 12. *ſect.* 3. *n.* 73. videlicet gratiam habitualem, quæ datur intuitu ſumptionis hoſtiæ, non pendere a ſumptione Calicis; Si enim hoc detur, dandum item eſt, gratiam, quæ datur intuitu ſumptionis Calicis, non pendere a ſumptione hoſtiæ; ita Pelliz. Id ipſum dicendum 1. in caſu, quo Sacerdos, poſtquam in Miſſa miniſtravit Euchariſtiam populo, debeat ſumere particulas, aut fragmenta, quæ remanſerint, juxta Rubricam Miſſalis; Favent Villalobos, & Diana apud Franc. De-Lugo l. cit. Idem dicendum 2. ſi quis inculpate recipiat primam hoſtiæ partem ſine debita diſpoſitione, quoniam habens mortale peccatum, vel invincibiliter illius obliviſcitur, vel putat habere ſe ſufficientem dolorem, quem non habet; at dum durat ſumptio poſteriorum partium, debite diſponatur; hic recipiet quidem effectum in poſteriori parte ſumptionis, quem non recepit in prima; cum enim Sacramentum adhuc habeat vim conferendi gratiam ex opere operato, & hic ſit jam diſpoſitus, vere gratiam recipiet; ſiquidem virtus conferendi gratiam æque per totam, ac per quamlibet manducationis partem applicatur, cum ſemper applicetur totus Chriſtus: ſed in una parte ſumptionis, quamvis non in prima, virtus hæc applicatur ſubjecto recte diſpoſito: ergo confert gratiam. Ita Franciſcus De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 6. *qu.* 1. *n.* 4. & alii apud ipſum. Idem dicendum 3. ſi quis etiam formaliter ſacrilege communicaverit indignus in parte prima ſumptionis, & durante ſumptione reſipuerit; ita ut aliquam partem rite diſpoſitus acceperit: quo caſu recepiſſe effectum Sacramenti, licet negent Bonacina, Vaſquez, & Henriquez apud Franc. De-Lugo loc. cit. n. 5. melius tamen affirmari, inquit, & probat idem De-Lugo nu. 6. adducens alios; & a fortiori ſequitur ex dictis qu. 2. n. 86. ſub init. Jamvero ſi Sacerdos in præfatis caſibus facit communionem fructuoſam; Ergo ſatisfacit præcepto Communionis Paſchalis. Cæterum in hac etiam quæſtione pro praxi melius eſt, ſi decidatur, quemadmodum in præcedenti fecimus quæſtione, in favorem præcepti Paſchalis: nimirum ut iteretur Communio; Favet Gavantus in Rubr. Miſſ. par. 2. tit. 10. n. 5. lit. u. fine.

Qu. IV. An, qui communicando 90
in Paſchate evomuit hoſtiam, fecerit Communionem fructuoſam, adeoque ſatisfecerit præcepto Paſchali?

℞. Pro solutione hujusmodi quæstionis videantur dicta sect. 2. qu. 10. ubi examinavimus: an teneatur reiterare Communionem in Paschate, qui hostiam revomuit?

SECTIO V.

Quod Communio Paschalis sumenda sit sub gravi de manibus Parochi proprii, aut Delegati ab ipso: & consequenter in sua ipsius Ecclesia, seu propria Parochia.

91 EST obligatio gravis, sumendi Communionem Paschalem de manibus proprii Parochi, aut alterius, quem ipse designet. Et quoniam Parochi exercent munera sua in propria Ecclesia, seu Parochia; hinc Communio Paschalis consequenter fieri debet, seu solet in Ecclesia sui Parochi, seu in propria Parochia; per se autem non est hujusmodi obligatio communicandi in Parochia; ut modo infra probabimus. An autem Archipresbyter possit dici proprius Parochus eorum, qui non habitant in sua Parochia, adeoque alieni Parochiani possint per manus illius, seu in sua ipsius Ecclesia sumere Communionem Paschalem? examinabimus infra qu. 1. Finis vero obligationis præfatæ est, ut Oves recognoscant Pastores suos, saltem semel in anno, & subjectionem suam erga illos exerceant; Et ipsæ invicem a Pastoribus suis recognoscantur, atque pascantur cœlesti pabulo, pro suo ipsorum munere; utque certius constare possit, quinam Paschale præceptum impleverint, vel omiserint?

Pro obligatione communicandi in Paschate per manus Parochi sui, Azorius *Instit. moral. par. 1. lib. 7. c. 30. qu. 6.* Suarez *tom. 3. in 3. par. disp. 70. sect. 2. §. Sed circa hoc. fine.* Bonacina *disp. 4. quæst. 7. pu. 2. nu. 7.* Franciscus De-Lugo *lib. 4. de Euch. c. 10. qu. 2. nu. 10.* Pelliz. *in Man. Regul. tr. 1. c. 3. sect. 2. n. 76.* & alii communiter provocant ad Caput *Omnis*. In quo autem capite sic legitur: *Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata, saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, & injunctam sibi pœnitentiam propriis viribus studeat adimplere: Suscipiens reverenter, ad minus in Pascha, Eucharistiæ Sacramentum &c.* Ex quibus verbis attamen non apparet Communionem Paschalem recipiendam esse a proprio Parocho: ut recte notat La-Croix *lib. 6. part. 1. qu. 117. §. 7. n. 631.* Licet enim Confessio annua præscribatur fieri proprio Sacerdoti, & quamvis permittamus, per proprium Sacerdotem intelligi ibi Parochum: eo quod contendatur, ad fuisse olim obligationem hujusmodi: Vide dicenda in Appendice ad calcem Diarii c. 13. de Confess. ann. art. 6. qu. 1. videtur tamen fieri distinctio inter Confessionem annuam, & Communionem Paschalem: non enim dicitur: *Ab eodem* suscipiens &c. nec aliud simile verbum ponitur, per quod intelligatur, etiam Communionem fieri debere per manus proprii Parochi. Subduntur quidem in eodem allegato Cap. *Omnis*; post laudata verba, hæc alia: *Nisi forte de proprii Sacerdotis consilio, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus, ab hujusmodi perceptione* (Sacramenti Eucharistiæ) *duxerit abstinendum*: At vero ex una parte, neque hic nomine

ne proprii Sacerdotis venire omnino Parochum , sed potius quemlibet alium Confessarium pro se approbatum , ostendimus sect. 2. n. 7. §. *Sed quid ?* Ex alia autem parte , etiam dato , quod veniat hic proprius tantummodo Parochus : nihil tamen valeret ad intentum ; Enimvero , ex eo quod remittatur consilio Parochi Communionis Paschalis dilatio , nullo modo argui posse , videtur , eamdem Communionem de manu ejusdem esse recipiendam .

Quæ autem profertur declaratio Sacræ Congr. apud Gallem. ad Trident. *sess.* 13. *can.* 9. dicens : sicut caput *Omnis* vult , quod quis proprio Parocho confiteatur , ita a proprio etiam Eucharistiam sumat : ea non videtur exponere Caput *Omnis* , ita ut velit in prædicto capite sic disponi ; scilicet ut quis a proprio Parocho Communionem recipiat Paschalem : sed tantum videtur confirmare hoc ipsum quod communiter fit .

Verum quidquid sit de his . Certissime consuetudo approbata , quæ ex Cap. *Cum dilectus ; de Consuetud. optima est legum interpres :* ita prædictum caput interpretatur : ut in Paschate sit obligatio sumendi semel Communionem per manus proprii Parochi , aut delegati ab ipso ; sic Reginaldus *lib.* 29. *c.* 5. *qu.* 5. *nu.* 94. & Suarez *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 70. *sect.* 2. §. *Sed circa hoc . fine .* etiam bene notat , id significasse Pontifices Summos in variis rescriptis , seu privilegiis ; nos meminerimus infra Decretorum Clementis VIII. & Innocentii XI. Id etiam pluries declarasse S. C. Concilii testatur Lucius Ferraris in sua Biblioth. V. *Eucharistia* n. 11. edit. 3. Bononien.

Sive autem dicas : hujusmodi obligationem esse ex jure scripto , nimirum ex Cap. *Omnis ;* sive ex mera consuetudine : semper hujusmodi obligatio est , ut initio docuimus , sub gravi : quemadmodum eruitur ex ipsa consuetudine , & Doctrina communi Doctorum docentium : non satisfieri (idest plene , & integre : Vide dicta sect. 2. qu. 16.) præcepto Paschali , si Communio non fiat de manu Parochi , aut delegati ab ipso : Navar. in man. c. 21. n. 12. Suar. loc. cit. Busemb. de Euchar. dub. 2. art. 3. resp. 3. Bonac. Reginal. Franc. De-Lugo , La Croix ll. cit. Vide etiam dicta sect. 1. n. 3. An vero hujusmodi obligatio admittat materiæ parvitatem ; ita ut non peccet mortaliter , qui semel , aut iterum non communicet de manu Parochi in Paschate ? examinabimus qu. 6.

92. Interim ad hæc objicies . Sicut cessavit , si adfuit aliquando , obligatio annue confitendi proprio Parocho : Vide dicenda . 1. in Append. l. supra cit. ita dicendum est , cessasse obligationem annuæ communionis Paschalis per manus ejusdem . Ergo non est hujusmodi obligatio , saltem sub gravi .

℞. Concessa prima parte antecedentis , nego secundam , & consequentiam . Ex hoc , quod jam sit facultas , annue confitendi cuilibet Confessori pro se approbato , non inde sequitur , esse & facultas communicandi per manus cujuslibet Sacerdotis in qualibet Ecclesia pro Paschate : quia hi actus sunt diversi , & separabiles , ut docet Bosco , quem citat , & sequitur la-Croix *de Euch. qu.* 117. §. 16. *nu.* 640. Hinc consuetudo potuit abrogare primum , absque eo quod abrogaverit secundum : quod autem de facto non abrogaverit ,

rit, satis patet ex eo, quod adhuc totam vim suam habeat. Potest quidem fieri, ut ex contraria justa consuetudine, aut per legem ejusdem Ecclesiæ aliquando cesset; interim vero dum alia non est introducta, nec adest; servari hæc debet omnino, eritque servanda donec viguerit. Adest igitur obligatio gravis in Paschate Communicandi per manus Parochi proprii, aut delegati ab ipso.

93 Notavimus autem supra: non esse item obligationem communicandi in propria Parochia, nisi solum consequutive ad prædictam obligationem communicandi de manu Parochi sui, ita ut sufficiat, communicare in Paschate de manu Parochi sui, aut delegati ab ipso, quamvis non sit in propria Ecclesia Parochiali. Quod probatur 1. Quia non tenetur Parochus Parochianos suos communicare in sua Parochia, sed potest extra, & ubicumque ipsi permissum sit exercere actum hujusmodi suæ jurisdictionis; potest etiam Parochus, (nisi aliunde id fortasse interdicatur ei a proprio Episcopo, aut Diœcesanæ Synodi constitutione:) dare suis Parochianis facultatem communicandi pro Paschate in aliena Parochia, sive in aliena simplici Ecclesia, etiam Regularium, & de manibus cujuslibet Sacerdotis administrantis fidelibus Eucharistiam, ut docent Auctores, quos laudabimus qu. 4. ubi examinabimus: an possit communicari extra Parochiam seu de manibus alterius, quam Parochi sui, ex licentia mere præsumpta?

Probatur 2. quia nulla lege, aut jure ostendi potest, præter obligationem communicandi de manu proprii Parochi, aut delegati ab ipso in Paschate, esse item obligationem communicandi simul, & eodem tempore in propria Parochia, ita ut non satisfiat præcepto, si communio sumatur de manu proprii Parochi tempore Paschali extra propriam Parochiam. Ut autem habet Axioma apud Lohner; & ex eo Zachar. *in Axiomat; theol. moral. c.* 3. Axiom. 1. *Omnia sunt licita, quæ nulla lege, aut jure sunt vetita*. Et si posset proferri jus, unde hujusmodi præceptum erueretur, maxime foret prædictum Caput *Omnis*. Sed in eo capite, etiamsi demus, præscribi, Communionem Paschatis fieri de manu Parochi; nihilominus quod adhuc fieri debeat in Parochia; nullo prorsus modo indicatur. Ergo &c. Confirmatur auctoritate Patris Quintanadvenas; qui *to.* 1. *Singular. tr.* 4. *de Euch. singul.* 12. hæc habet: *Lex igitur Communionis hujus præceptum imponens sancita ab Innocentio III. ita refertur in* Cap. *Omnis de pœnit. & remiss.* ubi: *Omnis utriusque sexus fidelis postquam ad annos discretionis pervenerit, sua peccata semel saltem in anno confiteatur proprio Sacerdoti, suscipiens reverenter, ad minus in Pascha, Eucharistiæ Sacramentum: nisi forte de proprii Sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab hujusmodi perceptione duxerit abstinendum*. Ubinam explicite, aut implicite hic decernitur, ut hæc Communio in propria Parochia fiat? Immo legis hujus fini magis consonum videtur, ut fieret in quacumque Ecclesia de expressa Parochi licentia: Cum enim finis sit, ut Parochus vel ut Pastor oves suas cognoscat, & hæ illum: melius eas cognoscet, & hæ illum, si subditi præsententur, ad hanc licentiam obtinendam, quam si in propria

pria Parochia a quocumque alio, etiam inscio Parocho, ut sæpissime fieri solet, Eucharistiam accipiant. Et si circa temporis commutationem lex facultatem Parochis tribuit; a fortiori circa commutationem loci. Igitur præceptum hoc fideles obligat, ut in propria Parochia, vel in alio loco de licentia Parochi Eucharistiam accipiant; sic Navarrus, Suar., Azor. & Reginald. apud Bonac. *de Euch. d. 3. qu. 7. par. 1. nu. 7.* Expressius hanc sententiam sic proposuit doctissimus Lugo d. 18. sect. 2. *si quis*, inquit, *in privato Oratorio accipiat Eucharistiam a Parocho, vel de ejus licentia in Paschate, procul dubio satisfaciet præcepto annuæ Communionis*. Hæc Quintanadvennas; quibus licet ipse probare velit: Parochum posse Communionem Paschalem præbere suis Parochianis extra Parochiam, vel iisdem facultatem dare, ut communicent de manu alterius extra Parochiam: Hoc tamen ostendit ex eo, quod non extet lex, sive in prædicto Cap. *Omnis*; sive ex alio jure prohibens id fieri, & præcipiens Communionem Paschalem omnino faciendam esse in Parochia. Ergo ideo hujusmodi Communio solet fieri in Parochia, quia fieri debet de manu Parochi sui; Parochus autem in sua Parochia exercet, seu solet excercere munus suum, ibique pascit oves suas, adeoque ad Parochiam opus est, se conferre, qui vult, ac debet pasci a Parocho suo, & ex manu illius communicari. Consequutive ergo, non autem per se Communio Paschalis facienda est in Parochia. Quod etiam notavit Azorius *Instit. Moral. par. 1. lib. 7. c. 30. qu. 6.* ubi ait: *Cum igitur sit ad proprium Sacerdotem adeundum, eo ipso ad propriam Parochiam accedere oportet*. Et Pelliz. in man. Regul. tr. 5. c. 3. sect. 2. nu. 76. ubi inquit: *In citato Cap.* Omnis *statutum est, ut quilibet fidelis a proprio Sacerdote Corpus Domini in Paschate recipiat, & consequenter in propria Paræcia*. Non est itaque per se obligatio, ut Communio Paschalis fiat in Parochia, sed sufficit, si fiat de manu Parochi sui, aut delegati ab eo. Unde etiam Franciscus De-Lugo *l. 4. de Euchar. c. 11. qu. 4. n. 36.* docet: tempore adhuc Interdicti si quis etiam in Oratorio privato recipiat Eucharistiam a Parocho, vel cum ejus licentia, sine dubio eum satisfacere præcepto Communionis Paschalis. Idipsum cum aliis docere Cardinalem De-Lugo, modo supra audivimus ex Quintanadvennas; Vide quoque dicenda quæst. 4.

Contra vero non satisfieret huic præcepto sumendi Communionem de manu Parochi sui in Paschate, si communio fieret in propria Parochia; at non de manu Parochi proprii, aut ipsius delegati.

Animadvertendum attamen est, non esse populo simpliciter dicendum: Communionem Paschalem posse fieri extra Parochiam: id enim populus acciperet in eo sensu, quod simpliciter etiam possit fieri de manu alterius, quam Parochi sui vel delegati ab ipso, sine ejusdem licentia extra Parochiam; quod est falsum, & hic non dicimus.

QU. I. An quilibet satisfaciat præcepto Communionis Paschalis in Cathedrali? 94

℞. Affirmant Barbosa de Officio Parochi *par. 2. c. 20. n. 10.* Genuensis *in Praxi Neap. c. 61. n. 22.* Felix Potestas *to. 1. par. 3. de 3. præc. Eccl.*

Eccl. nu. 2916. Chiavetta *lib.* 1. *Instit. Jur. Canon. c.* 5. *n.* 42. Tambur. *Meth. commun. c.* 4. §. 4. *n.* 47. qui dicit, id esse certum; & videtur etiam affirmare Sa. V. *Sacramentum*; nu. 4. ubi universaliter concedit de omnibus Sacramentis; item affirmant alii apud Dianam *edit. coord. tom.* 2. *R.* 15. §. 1. Negat vero Cardinalis De-Lugo in *Resp. moral. lib.* 1. *dub.* 15. *num.* 4. & 5. La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 117. §. 9. *n.* 622. Benedict. XIV. *to.* 1. *Notif.* 18. *num.* 11. & 12. Caval. *to.* 4. *c.* 2. *in decr.* 8. *nu.* 4. Diana l. superius cit. §. 2. aliique apud eumdem.

Ratio pro parte affirmativa est, quia cum Episcopus resideat in Ecclesia Cathedrali, & sit universalis Pastor totius Diœcesis, potens omnibus immediate ministrare Sacramenta: Cathedralis quoque est Ecclesia universalis propria omnium, & ideo possunt omnes ad illam concurrere pro recipienda Paschali Communione: nam censentur recipere a proprio Pastore, cum nomine Episcopi Sacramenta ministrentur in ea; Vide dicenda qu. 4. num. 124. versu: *Potestas insuper*. Sed & Archipresbyterum Ecclesiæ Cathedralis, quidam, esse, contendunt, Parochum totius Diœcesis, & posse Sacramenta quæcumque in tota illa ministrare.

Rationes vero pro parte negativa sunt, quia teste Diana cit. §. 2. nullo jure probatur, Ecclesiam Cathedralem esse communem totius Diœcesis; & licet Ecclesia Cathedralis sit Superior, & Archipresbyter sit excelsior Parochus, tamen singulæ Parochiæ habent terminos suos, & singuli Parochi jura sua, non aliter ac singulæ Diœces, & singuli Episcopi pro sua Diœcesi, quamvis Archiepiscopus sit illis excelsior, ut observat La-Croix l. cit. Unde concludit Diana: Archipresbyterum, & Parochum Ecclesiæ Cathedralis posse tantum ministrare Sacramenta in Parochia sua. Et licet etiam verum sit, Episcopum esse universalem Pastorem totius Diœcesis potentem omnibus immediate ministrare Sacramenta: Nihilominus testantur Auctores, usu videri receptum, Communionis Paschalis adimpleri præceptum in Parochia propria: & Episcopo esse permissum tantum facultatem dare communicandi in Cathedrali, seu extra propriam Parochiam; Vide dicenda quæst. 4. cit. versu: *Potestas insuper*. Deinde pro eadem sententia negativa allegantur plures Declarationes S. C. Concilii apud Pignatel. *to.* 7. *consult.* 89. *n.* 19. ac Decretum Innocentii XI. quod Zachar. in cit. locum Patris La-Croix ait: Clarum esse hac super re: quodque ex Pignatello l. cit. allegat Benedictus XIV. cit. n. 12. ubi etiam adducit testimonium Cardinalis De-Lugo *lib.* 1. *Resp. moral. dub.* 15. testantis a Summo Pontifice fuisse declaratum: nequaquam satisfieri præcepto Communionis Paschalis communicando in Cathedrali, nimirum si non sit simul Parochia propria; quod tamen non aperte, sed solum tacite significat De-Lugo illo dub. 15. fine. Laudatus vero Pontifex Innocentius XI. sub die 5. Februarii 1682. in Audientia Reverendis Parochis Urbis a Sanctitate sua publice data, inter cætera, suæ vivæ vocis Oraculo decrevit, omnes utriusque sexus fideles, qui commorantur in Urbe, teneri pro annuæ Communionis Paschalis satisfactione præcepti, sacram Communionem a suo proprio Paro-

Parocho, in suis Ecclesiis Parochialibus, in quarum Parochiis habitant, suscipere, & nullo modo præcepto præfato satisfacere per Communionem in Ecclesia Lateranensi, vel Vaticana, vel Nationali cujusvis nationis, vel in quacumque alia susceptam; Et in posterum omnino servari mandavit, præsentibus Eminentissimis Cardinalibus, Vicario, Illustriss. Vices gerente, & ipsomet Pignatello Cleri Romani Camerario, ac omnibus Parochis Urbis: non obstantibus quovis Decreto Congregat. Visitationis Apostolicæ, aliarumque Congreg. ac privilegiis, & consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus. Id ipsum autem fore, eruitur, ait Caval. loc. supra cit. in aliis Mundi plagis de iis, qui, contempta propria Parochia, ad Cathedralem communicaturi procederent: Additque Decretum quoddam Clementis VIII. an. 1592. ubi declaratur, Confessionem annuam posse quidem fieri apud quemlibet ab Ordinario approbatum, etiam Regularem; Præceptum vero Paschale sumendum esse in propria Parochia ab eodem Parocho. Quibus verbis, putat Cavalerius, prohiberi, quod sumatur in Cathedrali; Excipit tamen nu. 6. nisi Ecclesia Cathedralis gaudeat Indulto Apostolico, aut immemorabilis adsit consuetudo localis; citatque pro se Dianam. Hic utique loco supracit. scribit: Panormi, vel ex licentia ab Archiepiscopis elargita, (An largiri possit aut expediat? Vide infra qu. 4. n. 123.) vel ex consuetudine, omnes confluentes ad Ecclesiam Cathedralem pro sumenda Eucharistia tempore Paschatis, adimplere præceptum, & accipere schedulam signatam, ut illam possint proprio Parocho demonstrare. Et resol. 16. §. 3. hæc habet: . . . *Supposita consuetudine, ut mihi constanter aliqui asserunt adesse, dicendum est: Magistrum Cappellanum, Cathedralis Ecclesiæ Civitatis Panormi, (dulcis Patriæ meæ) posse administrare omnia Sacramenta, etiam Matrimonium aliis Parochianis alterius Parochiæ: & hæc, ut dixi, stante consuetudine; quæ jurisdictionem præbet non habenti. Et ita in favorem dicti Magistri Cappellani late probavit Doctissimus, & amicissimus Pater Vincentius Tancredi Societat. Jesu in quodam Voto, quod subscripserunt ex eadem Societate Pater Franciscus Bardi, & P. Franciscus Tamburinus, P. Aversa ex Clericis Minoribus, P. Magister Lezana Carmelitanus, & ego ipse.* Hæc Diana. Qui item supracit. Resol. 15. §. 2. cum aliis excipit, nisi alicubi Archipresbyteratus esset quædam Præbenda, cui ex officio foret annexum, audire Confessiones omnium Diœcesis illius; quia tunc, ait, Archipresbyter esset proprius Sacerdos, & Ordinarius in tota illa, & proinde posset ministrare Eucharistiam in Paschate omnibus ad Cathedralem confluentibus; quod tamen, Trullench apud eumdem Dianam ibi fatetur, raro contingere; nam consuetudine positum est, solum habere potestatem in Parochia sua.

Denique Cavalerius in supra cit. decret. 8. nu. 6. ait: dubitari posse de iis Cathedralibus, quibus in distributione Parochiarum particularis, & distinctus populus assignatus minime fuerit: eæ enim videntur, sibi reservasse universalem jurisdictionem administrandi Sacramenta omnibus de Civitate, & Diœcesi; non quidem intra limites Parochiales alienos, sed

intra terminos ipsarum Cathedralium, quibus saltem adaptandum videtur *Cap. Officium. De offic. Archipr.* & quod ibidem subdit Glossa verb. *A foris veniunt;* ubi statuitur, inter cætera ministeria Archipresbyteri Ecclesiæ Cathedralis præcipuum esse, administrare Sacramenta omnibus de Diœcesi confluentibus ad illam; Ita Caval. Sed idem eodem tom. 4. c. 5. comment. in decr. 19. hujus tenoris: *Ubi Parochiæ distinctæ sunt per determinatas familias, administratio baptismi, aliorumque Sacramentorum spectat ad proprium dictarum familiarum Parochum, & non ad Archipresbyterum Collegiatæ, seu Matricis.* S. C. Concilii 24. Maji 1732. in hujusmodi, inquam, decretum hæc habet Caval. *Id autem dictum esse, volumus, sive Cathedralis aut Matrix sibi portionem reservaverit, vel non; quia inde non fit, quod tales familiæ, aut loca pascenda assignata non sint proprio Parocho, ad quem propterea nihilominus opus est, privative spectet Sacramentorum administratio, ut respectiva loca, aut familias cognoscere valeat.* Hæc Caval.

95 Dicendum est: in hac re spectandum esse, quid ferat consuetudo locorum? Si itaque alicubi consuetudo permittat cuique, communicare pro Paschate in Cathedrali, in quam consuetudinem cæteri Parochi tacendo, & non reclamando, consentire videantur: fas utique erit, communicare pro Paschate extra propriam Parochiam in Cathedrali: ut concedunt Cavalerius, & Diana, quemadmodum vidimus supra. Sin minus, non licebit; nec Paschale præceptum quoad hanc sui partem implebitur. Videri possunt dicenda qu. 4. num. 124.

Pro iis, quos respicit, noto hic: quod, cum articulo super matricitate prætensa inter Ecclesias S. Georgii & S. Petri Civitatis Modicæ (in Regno Siciliæ) Sacr. Congreg. Rit. respondisset: Ecclesiam S. Georgii esse matricem, eique competere præcedentiam 24. Maji 1636. *in Syracusana.* Quæ declaratio deinde confirmata fuit ab Innocent. XI. Constit. *Alias emanarunt;* edita 4. Junii 1689. Eadem S. R. C. 6. Septemb. 1636. in *Syracusana;* declaravit, *quod fideles in die Paschatis recipientes Sanctissimam Eucharistiam in Ecclesia S. Georgii satisfaciant obligationi.* Quæ etiam declaratio confirmata fuit ab eodem laudato Pontifice Innoc. Constit. cit. uti refertur in opere Merati *in 2. appendice indic. decretor. Miss. num. 769.*

Qu. II. An satisfiat præcepto Communionis Paschalis communicando ad intentionem hujusmodi in Ecclesiis Regularium? 96

℟. Etsi aliqui id affirmaverint, nihilominus oppositum tenendum est; Videantur dicenda sect. 7. Videri etiam potest pro hac quæstione Franciscus De-Lugo *lib. 4. de Euch. c. 11. qu. 3.* Diana *edit. coord. to. 2. tr. 2. R. 17. & trib. proxime sequentib. & R. 23.* Tambur. *Meth. exped. Commun. c. 4. §. 4. a nu. 51.* Caval. *to. 4. c. 2. in decr. 27. & sequentib.*

Nota hic 1. Regulares præsumentes administrare Communionem Paschalem Clericis, & Laicis, incurrere excommunicationem latam in *Clemen.* de qua cit. sect. 7. Nota 2. Posse tamen Regulares administrare Communionem Paschalem iis; qui facultatem habeant a suis Parochis, vel sint a jure excepti, aut aliqua legitima causa excusati: de quibus omnibus

nibus agemus in sequentibus. Nota 3. Regulares, qui sint Parochi, posse, & debere ministrare Ovibus suis Eucharistiam ad præceptum implendum, quemadmodum possunt, & debent alii Parochi, ut notum est, notatque post Fagundez Franciscus De-Lugo loc. cit. n. 31. Vide etiam dicenda cit. sect. 7. n. 145. §. *Animadvertendum est* 3. *fine*.

97 Qu. III. An omnes debeant in Paschate communicare de manu Parochi, intra cujus Parochiæ spatium, sive restrictum habitant?

℞. Negative. Et 1. Regulares pro Paræcia habent Ecclesiam propriam, & pro Parocho suum Prælatum regularem: unde fit, quod sicut Sæculares non satisfaciunt quoad hanc partem præcepto Ecclesiastico Communionis Paschalis, nisi communicent de manu Parochi sui, aut delegati ab ipso: sic neque satisfaciunt Regulares, nisi communicent de manu proprii Prælati, aut alterius de illius licentia. Pelliz. *Man. Regular. tr.* 5. *c.* 3. *sect.* 2. *n.* 76. Diana *loc. cit. R.* 16. §. 1. Sicut enim illa verba ex Cap. *Omnis*; præcipentia, ut Communio fiat in Paschate, consuetudo interpretatur, quod a Sæcularibus recipienda sit de manu Parochi sui ipsorum; uti superius diximus: ita etiam eadem verba quoad Regulares similis consuetudo interpretatur, quod ab his recipienda sit de manu proprii Prælati, seu Superioris: cum ipse sit proprius Sacerdos eorum. Et quamvis Superior deputet plures Confessarios, juxta Constit. Clementis VIII. qui audiant confessiones suorum subditorum: non tamen iis censetur concessa facultas administrandi Eucharistiam pro Paschate; cum hæc sit ab illa diversa; nec adsit illa necessitas, quod talis facultas aliis deputetur, sicut adest pro facultate audiendi Confessiones. Nec facultas, quam habent, administrandi Eucharistiam, suffragatur; quia est concessa solum in ordine ad sæculares, ut ait Pasqualigus apud Dianam l. cit. seu verius, quia non est in ordine ad implendum Paschale præceptum. Simili ratione, qua, etsi non sit amplius obligatio pro sæcularibus, confitendi proprio Parocho, si aliquando ea fuerit, sed jam possint cuilibet pro seipsis approbato facere Confessionem quoque annuam; Communionem vero Paschalem sumere debent de manu Parochi sui, & non possunt de manu proprii Confessoris, quamvis ipse facultatem habeat administrandi iisdem Eucharistiam, sed non in ordine ad satisfaciendum præcepto Paschali. Tenentur itaque Regulares, sumere Communionem Paschalem de manu proprii Prælati. Quando autem absunt a loco, ubi existunt eorum Prælati; possunt, & debent Communicare de manu alterius; si aliter omittenda ipsis esset Communio Paschalis: Vide dicta sect. 2. qu. 16.

Moniales autem, & quæcumque Mulieres, etiam sæculares intra Monasterium Claustrale degentes ita, ut non possint inde egredi absque facultate Episcopi, vel sacræ Congregationis; implent præceptum Paschale, communicando in Paschate de manu Confessoris ordinarii totius Monasterii. Idem dicendum de illis mulieribus, quæ aliqua in domo reclusæ, quasi in Monasterio degunt sub jurisdictione, & directione Episcopi; unde non solent exire absque facultate ipsius Episcopi, aut alterius, cui ipse commiserit: hæ quoque satisfa- 98

tisfaciunt Præcepto Paſchali, communicando in Paſchate per manus proprii Cappellani, ſeu Confeſſoris Ordinarii totius Recluſorii.

Idem quoque dicendum eſt de viris, qui collegialiter vivunt, puta in Oratorio, ſeu Eremitorio, & ſunt ſub juriſdictione Epiſcopi.

99 Tertiarii Regularium Ordinum, ſi collegialiter vivant, aut cum Clauſtralibus habitent, gaudent privilegiis, & immunitatibus, quibus Fratres Ordinis, cujus tertiæ Regulæ habitum geſtant, ex conceſſione Leonis X. in Bulla *Dum intra mentis* an. 1516. approbante Concilio Lateranenſi V. Atque adeo non tenentur recipere Communionem Paſchalem in Parochia; Vide Caval. tom. 4. c. 2. Comment. in decr. 24. nu. 1. & 2. An autem ſimili privilegio gaudeant Mulieres Tertiariæ, ſi Virginalem, ſeu cælibem, aut caſtam vidualem expreſſo voto, quamvis non ſolemni, & ſub dicto habitu vitam ſimpliciter ducant. Etiamſi in conſanguineorum, & Affinium ſuorum, aut propriis domibus vel ſeorſim habitent? Vide Caval. in cit. d. 24, & Benedict. XIV. *Inſtit.* 105. *a n.* 60.

100 Oblati vero Religionum extra Clauſtra degentes, tenentur in Paſchate communicare in Parochia. Nicolius V. *Paſcha* n. 7.

An famuli, & famulæ Monialium ſæculares degentes in Manſionibus ſitis in atriis Monaſteriorum muro circumvallatis, & quæ ſunt contigua monaſteriis, & habent portam, quæ clauditur, teneantur recipere Sacramentum Euchariſtiæ tempore Paſchali a Parochis, in quorum Parochiis Monaſterium, & Manſiones ſitæ ſunt? Reſp. Affirmative, & non amplius Congr. Concil. 19. Sept. 1722. apud Caval. *to.* 4. *c.* 2. *d.* 22. Particula: *non amplius*: deſignat Cardinalium vota fuiſſe concordia, & cum res ſit omnimode clara, ſuper ea non eſſe amplius diſceptandum.

Famuli denique, & alii ſæculares inſervientes etiam Regularibus viris, debent ad ſatisfaciendum præcepto Paſchali, communicare de manu Parochi ſui; niſi ſimul degant intra ſepta Monaſterii, cui actu inſerviunt; ut ſtatim videbimus.

Secundo, *Regulares poſſunt Laicis, qui degunt intra ſepta Monaſterii, eiſque actu inſerviunt, miniſtrare Sacramenta Euchariſtiæ, etiam tempore Paſchatis, ac extremæ unctionis, nec non ſepulturam dare in propria Eccleſia, juxta Decretum editum in Mediolanenſi; non tamen iis, qui quidem actu inſerviunt, ſed degunt extra ſepta Monaſterii, nec eorum familiis.* S. C. Concil. 25. Januar. 1738. apud Caval. *to.* 4. *c.* 2. *d.* 20. Decretum vero editum in Mediolanenſi, cujus hic fit mentio, eſt tenoris ſequentis: *Laicis, qui intra Clauſtra Regularium habitant, & illis actu inſerviunt, poſſunt Regulares Sacramentum Euchariſtiæ & tempore Paſchæ, ac extremæ Unctionis miniſtrare, nec non in eorum Eccleſiis eiſdem laicis ſepulturam dare.* S. C. Conc. ſub menſem Junii 1587. apud Caval. to. 4. c. 5. d 14. n. 14. 101

Ad prædictum privilegium non ſufficit habitatio ſimplex intra ſepta Regularium, ſed ſimul requiritur ſervitus, ſeu famulatus. Servitus autem, ſeu famulatus non eſt neceſſe, quod ſit in officiis humilioribus, & vilioribus, ſed ſufficit quomodolibet, ut Organedi, Cantoris Capellani &c. Caval. in cit. d. 20. nu. 3. Nec videtur ſimpliciter neceſſarium, quod præſtetur ex ſtipendio, ac mercede: Cum

cum non repugnet, quod quis omnino gratis alteri famuletur, & nihilominus sit Domino suo commensalis; ita Pelliz. *in man. Regul. tr.* 1. *c.* 6. *sect.* 2. *num.* 41. confirmatque Doctorum auctoritate.

Si quis autem habitet intra septa Regularium, quibus etsi non inserviat, se tamen iisdem tradiderit in spiritualem filium, & illum, ut talem regularis Prælatus receperit: si gratis a Monasterio recipiat habitationem, & victum: posse prædicto privilegio frui, existimat Caval. *in cit. decr.* 20. *n.* 5. eo quod ad prædictum effectum familiaris talium Regularium itidem dici possit. Item Regularium vere familiares habendos, ait, Benefactores illos, qui intra Monasterium habitantes, alimenta non solverent: licet bona sua legaverint, aut donaverint Monasterio, vel eidem identidem facerent eleemosynas. Porro n. 3. & 4. ait: sæculares familiares Regularium, ex Trident. sess. 25. c. 11. de Reform. exemptos esse a Parochorum, & Ordinariorum jurisdictione, pleneque subjectos Prælatis, de quorum Monasteriorum familia sunt. Non sunt tamen audiendi, qui potestatem hanc ampliant ad famulos Regularium extra septa religiosa degentes: hi enim excluduntur expresse ex supra laudato Decreto.

An autem famulus domesticus, qui tamen dormit extra Monasterium, puta, quia est conjugatus, possit gaudere privilegio hujusmodi, quo certe gaudent cæteri famuli domestici, qui die, ac nocte intra septa religiosa habitant, & morantur? Affirmant Diana *tom.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *Resol.* 21. §. 1. Franc. De-Lugo loco infra cit. & Portell. apud ipsos, nec contradicit Tamburinus *l. infra cit.* & Chiavetta *consult.* 12. *num.* 4. Sed videntur obstare dicenda n. 119. §. *Animadvertendum* 2.

Familiares itaque, seu famuli Regularium, ipsis actu inservientes, & intra septa religiosa habitantes continuo, vel quasi continuo ita; ut sint, dicique possint quasi commensales eorum, (nemo tamen ad sic habitandum intra Claustra, admitti in Italia potest, nisi expleverit annum ætatis 20. ex Decreto Clementis X. *Etsi Decretis* 16. Maji 1675.) satisfaciunt præcepto Paschali, si communicent in Ecclesiis eorumdem Regularium, quibus inserviunt, & de manu Superioris, a quo ipsi Religiosi recipiunt Communionem pro Paschate, aut alterius ab eo delegati: hic enim etiam quo ad ipsos prædictos famulos Sacerdos proprius reputatur; vid. Dian. *tom.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *de præc. commun. Resol.* 16. §. 2. *&* *R.* 18. *&* *R.* 21. §. 5. *&* *R.* 22. §. 6. Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 10. *qu.* 2. *n.* 13. Roderic. *to.* 1. *qu.* 56. *art.* 14. Bonac. *disp.* 4. *qu.* 7. *pu.* 2. *qu.* 3. Quintanadvenn. *to.* 1. *Singular. tract.* 4. *de Euch. singul.* 12. *n.* 1. *&* 6. Tambur. *Meth. commun. c.* 4. §. 4. *n.* 48. Pelliz. *man. Regul. cit. sect.* 2. *num.* 40. *&* 41. Chiavet. *consult.* 12.

Est, qui asserat, prædictum privilegium non videri esse commune omnibus Regularibus, ex Decretis S. Congr. annorum 1685. & 1692. & 1713. & 1721. apud Benedict. XIV. *to.* 3. *Edict. pag.* 163. ita Zacharias *in not. ad theolog. moral. P. La-Croixii lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 117. §. 11. *n.* 624. ubi etiam adducit, ac refert aliud Decretum de anno 1722. a nobis quoque superius allegatum; quod tamen non est ad rem præsentem:

cum

cum in eo expresse sermo sit de famulis, & famulabus Monialium *extra* clausuram degentibus: de quibus superius dictum fuit. Deinde in Decreto S. C. C. supra laudato de anno 1738. absolute & simpliciter declaratur, quod *Regulares possunt laicis, qui degunt intra septa Monasterii, eisque actu inserviunt, ministrare Sacramenta Eucharistiæ, etiam tempore Paschatis &c.* Et vero Concilium Tridentinum *sess.* 24. *c.* 11. *de Reform.* eximit a jurisdictione Parochorum, & Ordinariorum, pleneque subjicit Regularibus eos, qui Regularibus ipsis *actu inserviunt, & intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia vivunt.* Non quidem ratione Voti, ut scite exponit Suarez *to.* 4. *de Relig. tr.* 10. *lib.* 9. *c.* 14. *n.* 11. sed ratione respectivæ servitutis.

Cæterum prædicto privilegio administrandi communionem Paschalem præfatis famulis domesticis, expresse gaudere Religiosos Minimos per Bullam 41. Leonis X. testatur Franciscus De Lugo l. supra cit. Item eodem gaudere Cœlestinos per Bullam Cœlestini V. §. 22. Dominicanos per Bullam 7. Gregorii XI. apud Cherubin. *tom.* 7. & Fratribus Minoribus concessisse Clementem IV. & Sixtum IV. testatur Rodericus l. supra cit. & Martinum V. Monachis S. Benedicti observantiæ Hyspaniæ.

102 Sed & animadvertendum 1. Regulares non posse ministrare communionem Paschalem in suis prædiis rusticis operariis. S. C. anno 1648. de mandato Innocentii X. occasione controversiæ inter Episcopum Angelopolitanum, & Patres Societatis Jesu, inter alia resolvit, eos in suis prædiis rusticis minime potuisse Communionem Paschalem ministrare laborantibus ibi; apud La-Croix *l.* 6. *par.* 2. *qu.* 225. §. 18. *n.* 1592. Animadvertendum 2. quod Convictores sæculares sub Regularium directione, non ideo satisfaciant præcepto Paschali, si apud eos communicent Paschali tempore: quia de illis non loquuntur privilegia. Vid. Cardinal. De-Lugo *in Resp. moral. lib.* 4. *dub.* 33. La Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 117. §. 11. *n.* 635. Itaque *In Oratorio Collegiorum Convictoribus discipulis, & Domesticis, hoc est, illis, qui actu degunt in Collegio, & illi inserviunt, (sed non simul continuo habitent intra Claustra Regularium, juxta superius tradita:) Communio Paschalis administrari non potest.* Congr. Concil. 11. Junii 1718. apud Caval. *to.* 4. *c.* 2. *d.* 23. Hujusmodi autem Convictores recipere posse Communionem Paschalem a Parocho intra cujus Parochiæ limites Collegium est constitutum, docet Cavalerius l. cit. n. 2. alias, inquit, Convictores plurimi ad proprias domos tenerentur divertere, & alii totam percursare Civitatem, cum magno sui, & Collegii incommodo, & consuetæ præjudicio disciplinæ. Videri possunt dicenda n. 116. de Studiosis exteris; & n. 119. de habente domum in duabus Parochiis Urbis ejusdem.

Non tenentur 3. communicare in Parochia, seu de manu Parochi Sacerdotes celebrantes aliquam saltem Missam tempore, quo durat Paschale præceptum: hi enim satisfaciunt, ubicumque dicto tempore celebrent Missam, adeoque in illa communicent ex intentione Paschalis adimplendi præcepti, sive formali, sive virtuali: sic illis consuetudine permittente communi: Emmanuel Rodriqu. *in Sum. part.* 1. *c.* 64. *nu.* 1. 103

sine

fine. Pelliz. *man. Regular. tr.* 5. *c.* 3. *sect.* 2. *qu.* 3. *n.* 74. Bonac. *disp.* 4. *qu.* 7. *pu.* 2. *num.* 7. *fine*. Sa. V. *Euchar. nu.* 11. Cardinalis De-Lugo *de Euch. disp.* 18. *sect.* 1. *nu.* 31. Franciscus De-Lugo *l.* 4. *de Euch. c.* 10. *qu.* 2. *nu.* 11. Fagund. *in* 3. *præc. Eccl. lib.* 1. *cap.* 6. *n.* 12. Platell. *par.* 5. *c.* 4. §. 5. *nu.* 432. Lezana *in Sum.* V. *Eucharistia n.* 13. La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 117. §. 15. *nu.* 639. Benedictus XIV. *to.* 2. *Notif.* 55. *n.* 9.

Quod si Sacerdos nullam Missam celebret tempore, quo durat Paschale præceptum, tenetur dicto tempore communicare in Parochia, seu communicare laico more de manu Parochi sui: quia quando agit ut laicus, tenetur præcepto, ut Laicus. Cardinalis De-Lugo l. cit. & cum eo, & Gobat La-Croix loc. cit. & Benedictus XIV. l. cit. Unde si communicet de manu alterius, quam Parochi sui, reus erit hujusmodi transgressi præcepti.

104 Difficultas autem esse potest: An excusetur a communicando in Parochia Sacerdos, qui tempore præcepti Paschalis non celebret quidem, sed tamen communicet se ipsum extra Missam. Profecto licitum esse Sacerdoti extra Missam se ipsum communicare, non solum ex necessitate, sed etiam ex mera devotione, docent Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 3. §. *Tertio principaliter*. Cardinalis De-Lugo *de Sacr. Euch. disp.* 18. *sect.* 1. *num.* 33. & 35. Diana *edit. coord. to.* 2. *tr.* 2. *R.* 39. *a* §. 2. & *R.* 40. §. 2., & alii multi, quos sequitur Franciscus De-Lugo *de Sacr. lib.* 1. *c.* 6. *qu.* 12. *theor.* 3. *n.* 9. & *l.* 4. *de Euch. c.* 11. *quæst.* 5. *n.* 47.

Jam vero videtur dici posse in dicto casu: Sacerdotem excusari a communicando de manu Parochi, quia si communicavit se ipsum, etiamsi id fecerit extra Missam, non videtur egisse ut Laicus, adeoque non tenetur præcepto prædicto, quod tunc obligat Sacerdotem, quando se gerit ut Laicus, quemadmodum dicitur ab Auctoribus laudatis, seu quando solum communicat ut Laicus.

Quod autem, communicando se ipsum etiam extra Missam, non videatur Sacerdos agere ut laicus, probatur ex eo quod laicis non est permissum communicare se ipsos, nisi forte in urgentissima, & rarissima causa vitandæ irreverentiæ, ne scilicet alioquin Eucharistia conculcetur, aut comburatur; Et item in necessitate extrema sumendi Viaticum Vid. rursus Suarez cit. *disp.* 72. *sect.* 1. *versus finem*, & *sect.* 3. *fine*. Franc. De Lugo locis cit. Diana *edit. coord. to.* 2. *tract.* 1. *R.* 56. Cardinal. De-Lugo *de Euch. disp.* 18. *sect.* 1. *n.* 21. & 23. Quod ipsum etiam est valde controversum, an laicis liceat? Vid. Franc. De-Lugo *l.* 4. *de Euch. c.* 11. *qu.* 5. *a nu.* 50. De-Lugo *loc. cit. a num.* 24.

Sed contra est; primo quia, si Sacerdotibus licitum est, communicare se ipsos extra Sacrificium, id quidem conceditur; non solum si scandalum absit, quod quidem facile vitari poterit; Et item non solum si habeatur potestas jurisdictionis, seu facultas ministrandi: Sacerdotium enim præcise non dat Sacerdoti jurisdictionem necessariam ad Eucharistiam ministrandam aliis, ut sect. 7. initio docebimus; atque adeo nec sibi; Nam ex vi juris dispensandi, clarum est, inquit Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 3. *versus finem*; neminem posse sibi sumere,

qui

qui non habet jus dispensandi: quia sibi sumere, etiam est dispensare; Et hinc oritur ut nec laici, nec inferiores Clerici possint se ipsos communicare; Et idem est de Diacono, saltem sine licentia Presbyteri, confer dicta sect. 2. n. 31. & de quolibet Sacerdote, non habente jus, vel facultatem dispensandi; ita Suarez. Quæ tamen facultas ministrandi aliis ex consuetudine præsenti præsumi communiter consuevit ab omnibus Sacerdotibus, ut cit. sect. 7. notabimus. Igitur si Sacerdotibus, ut dicebamus, licitum est communicare se ipsos extra Sacrificium suum, id quidem conceditur, non solum si scandalum absit, & item non solum si habeatur jurisdictio, vel facultas dispensandi, seu ministrandi, sed etiam requiritur defectus alterius Sacerdotis, qui ministrare possit communionem Sacerdoti, more laico communicare volenti. Cum quibus profecto limitationibus admittitur illud apud Franc. De-Lugo *lib.* 4. *l. cit. nu.* 47. & apud Dian. *edit. coord. to.* 2. *tr.* 2. *R.* 39. §. 3. *&* 4. *& R.* 40. §. 2. & a Suar. l. cit. Imo defectum quoque Diaconi requirunt alii apud eumdem Franc. De-Lugo nu. 49. & apud Dianam *cit. R.* 39. §. 5. *&* 7. *& cit. R.* 40. §. 3. Ergo præsente Parocho, aut altero ab eo delegato, a quo Sacerdos possit recipere Communionem, in hoc casu ei non licet communicare se ipsum etiam ex mera devotione; Ergo multo minus ei licebit communicare se ipsum ad satisfaciendum præcepto, quod per se exigit, Communionem fieri de manu Parochi. Secundo quia, etiamsi detur casus, quo Sacerdos aliquis præsente etiam Parocho, aut ejus delegato, communicet se ipsum; vel aliquo die infra tempus Paschale communicet se ipsum extra Sacrificium nullo præsente Sacerdote, a quo communionem recipere possit; Adhuc dicendum est: non satisfacere sic præcepto huic; quia sic communicando, adhuc se gerit ut Laicus, communio enim etiam Sacerdotis extra Missam, seu extra suum Sacrificium, si non sit saltem facta tamquam ex officio publici Ministri Ecclesiæ, ex. gr. in officio Feriæ VI. Parasceves, vel ad complendum Sacrificium alterius Celebrantis, qui defecerit, dum peragebat Sacrum Mysterium post consecrationem; de quibus casibus infra dicemus; est Communio etiam Laica, & ita vocari in Conciliis, testatur laudatus Franciscus De-Lugo cit. l. 4. n. 45. docetque, Sacerdotem debere, ad illam considerari, ac si esset laicus: (quod tamen non intelligas absolute, & simpliciter; etenim haud privatur honore vel simplicium Clericorum, communicandi intra Presbyterium, & ad gradus Altaris; uti notavimus fer. V. Cœnæ n. 153. imo & Sacerdotali ornatus stola communicare tenetur, secundum dicta in cit. fer. V. n. 148.) Ita etiam docet Suar. *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 3. circa medium, & Cardinalis De-Lugo *cit. sect.* 1. *n.* 31. *&* 32. Atque adeo deficit tota illa ratio, quæ supra adduci posse in oppositum videbatur. Ergo Sacerdos tempore Paschali etiam communicando seipsum extra suum Sacrificium tantum, nec tamquam publicus Minister Ecclesiæ, non satisfacit præcepto communicandi de manu Parochi sui.

Dices: Sacerdotes habent ex Con- 105
cilio Niceno I. facultatem communicandi se ipsos etiam extra Sacrificium;

cium ; quæ quidem facultas colligitur a fortiori, ex eo nimirum quod a laudato Concilio ea conceditur Diaconis; ut notant Franciscus De Lugo *cit. l. 4. n. 46.* De-Lugo nu. 33. Diana *cit. R. 39. §. 3.* La-Croix, Dicastil., & alii. Ergo Sacerdotes non sunt cogendi communicare de manu Parochi tempore Paschali, si hoc tempore celebrare noluerint, sed solum voluerint communicare se ipsos.

℞. Omisso antecedenti, nego consequentiam, quæ nullo modo sequitur; quemadmodum ex facultate generali, & communi, ut est consuetudo, ministrandi aliis Communionem, non sequitur, posse etiam ministrari ad satisfaciendum præcepto Paschali; unde habentes facultatem, recipiendi communionem a quolibet Sacerdote, tenentur nihilominus in Paschate communicare semel de manu Parochi. Profecto etiamsi Sacerdotes haberent ex laudato Concilio expressam generalem facultatem communicandi se ipsos extra Sacrificium suum, etiam præsente alio Sacerdote; nihilominus nequaquam eis licere, dicendum esset, communicare se ipsos, ad satisfaciendum præcepto Paschali; quia non est censendum, habere etiam ad id facultatem, seu ad id illam facultatem extendi, sed opus esse alia speciali, & expressa, aut saltem prudenter præsumpta Parochi sui. Nam ex C. *Quamvis. De præbendis in 6.* quæ sunt speciali nota digna, non intelliguntur in dispositione generali comprehensa, nisi exprimantur. Cum itaque ex una parte, obligatio communicandi in Paschate de manu Parochi sit speciali nota digna, & ex alia parte a Concilio non dispensetur expresse in illa concessione, quæ dicitur facta Sacerdotibus, ut possint communicare se ipsos more laico, seu extra Sacrificium suum; dicendum est, in illa generali concessione non comprehendi Communionem laicam prædictam etiam Sacerdotis, faciendam ad satisfaciendum præcepto Paschali, de manu Parochi sumendam. Rursus cum Parochi sint admodum soliciti de jure suo sibi servando, ad exigendam Communionem Paschalem a suis ovibus: Et Ecclesia semper illud ipsis custodire admodum quoque curaverit: non fuisset laudatum Concilium verisimiliter concessurum, Sacerdotibus Communicantibus seipsos extra Sacrificium suum, atque adeo more laico, non fuisset, inquam, verisimiliter concessurum, posse per hujusmodi Communionem satisfacere præcepto Paschali, Parocho præsente. Ergo in illa generali concessione non comprehenditur Communio Paschalis. Profecto ex Regula 81. juris in 6. *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus.*

Omisi antecedens: quia, si in laudato Concilio facultatem Sacerdotibus concedi communicandi se ipsos, colligitur ex eo, quod ea fuerit concessa Diaconis; videtur adhuc dicendum esse: ex vi prædicti juris Sacerdotes posse communicare se ipsos more laico, solum in eodem casu, in quo conceditur Diaconis. Atqui Diaconis conceditur solum in absentia Sacerdotis: Ergo Sacerdotibus conceditur similiter in absentia solum alterius Sacerdotis. Et ita dicendum est, ut jam supra docuimus. Dico itaque: quod si Sacerdos aliquis toto tempore, quo durat præceptum Paschale, nullam Missam diceret,

ceret, etiamsi communicaret se ipsum extra Sacrificium, teneretur communicare semel de manu Parochi sui tempore prædicto.

105 An autem aliter decidendum sit de Sacerdote, qui feria sexta in Parasceve communicat in officio illius diei, quod peragit ad altare; Etiamsi daretur casus possibilis, de quo egimus feria sexta prædicta subs. 5. §. 20. qu. 5. quod nec pridie, nec ante celebrasset, nec postea celebrare vellet, seu posset infra tempus præcepti Paschalis: ita ut hic excusetur a præcepto communicandi infra tempus Paschale de manu Parochi? In hoc casu certe affirmarent illi, qui, ut diximus l. cit. qu. 3. sustinent, prædictum officium esse verum Sacrificium; adeoque pro certo darent, prædictum Sacerdotem non teneri communicare de manu Parochi, etsi tempore Paschali illam solam sumeret Communionem.

Verum cum nos docuerimus ibi ex communi, & vera Doctrina sententiam, illud officium non esse verum Sacrificium, & veram Missam: hinc quæri posset: An Sacerdos prædictus, posito quod in dicto casu non conficiat Sacrificium, possit nihilominus per illam communionem ita satisfacere præcepto Paschali, ut non teneatur communicare de manu Parochi?

Et in hac etiam sententia affirmarent Cardinalis De-Lugo, & alii, qui, ut dixi in præd. fer. VI. qu. 4. sustinent, prædictum officium esse complementum Sacrificii diei præcedentis. Sed mihi sententia illa ibi non placuit. Nihilominus etiam mihi probabilissimum est, prædictum Celebrantem peragentem officium Parasceves ad Altare, in eoque communicantem, per illam Communionem satisfacere prædicto præcepto. Enimvero etsi non celebret Missam per illud officium, nec quidem compleat Sacrificium diei præcedentis; Attamen cum tamquam publicus Minister Ecclesiæ celebret, seu peragat sacram illam actionem, & consumat Sacramentum; Ideo non communicat communione laica, sed Sacerdotali; ut innuimus supra n. 104. prope finem, & docent Auctores laudati in feria sexta Parasc. l. cit. qu. 6. n. 270. Ergo dum non agit ut laicus, non tenetur præcepto ut laicus. Puto itaque, quod si daretur casus, quo officium ad Altare in Parasceve perageret non ille, qui pridie consecravit, hostiam in illa actione sacra sumendam, sed alter, qui nec pridie, nec aliis diebus præcedentibus infra tempus præcepti Paschalis celebraverit, satisfaceret hic præcepto Paschali per illam solam communionem iu prædicta actione susceptam; ita ut non teneretur communicare de manu Parochi, etsi nec celebrare vellet, seu posset in reliquis diebus sequentibus præcepti Paschalis.

Idem dico de eo, qui post consecrationem compleret Missam alterius Sacerdotis deficientis; nec enim ipse communicaret laice, ut superius etiam notavimus.

Prædicta intellige etiam de Sacerdotibus Regularibus: hi videlicet adhuc satisfacient præcepto communicandi in Ecclesia propria, seu de manu sui ipsorum Prælati, si celebrent, sive in Ecclesia propria, sive in aliena, seu in Oratorio privato Missam aliquam tempore, quo durat præceptum Paschale, adeoque in illa Missa communicent ex intentione satisfaciendi præcepti Paschalis, 107

sive

ſive formali, ſive virtuali. Pelliz. loco ſupra cit. n. 76. Ad quam habendam virtualem applicationem, ſufficere, quod Sacerdotes Celebrantes, & in Miſſa communicantes non habeant intentionem contrariam, docet Fagundez. loco ſupra cit. nec contradicit Pelliz. l. cit. n. 74.

108 Si autem quæras: an teneatur Sacerdos celebrare aliquam ſaltem Miſſam, ut communicare poſſit tempore Paſchali, ad ſatisfaciendum præcepto; ſi vere non poſſit adire Parochum, nec alier adſit Sacerdos, qui ipſum communicet, nec ſe ipſum communicare poſſit extra Miſſam, quia nulla ſit hoſtia conſecrata?

℞. Teneri celebrare, ut communicando ſatisfaciat præcepto Communionis Paſchalis: ſi teneatur celebrare, ut celebrando ſatisfaciat præcepto audiendi Miſſam, diebus feſtis, quando non ſit aliud ſacrum. Si vero non teneatur celebrare, ut audiat Miſſam; nec tenebitur celebrare, ut communicet pro Paſchate. Enimvero præceptum Communionis Paſchalis, ut ſic, & præceptum Miſſæ audiendæ videntur ſaltem ſimiliter urgere reſpectu Sacerdotis prædicti.

An autem teneatur celebrare Miſſam Sacerdos die feſto, ut ipſemet adimpleat audiendi præceptum, quando non eſt aliud Sacrum? Videtur affirmare Rodriquez *in Summ. 1. par. c. 147. n. 7.* Negat vero Moure apud Franciſcum De-Lugo *lib. 5. de Miſſ. c. 5. qu. 1. nu. 16.* nam illud præceptum per ſe ſolum obligat, ad audiendam Miſſam, quando copia ſubeſt audiendi; non autem ad dicendam illam: cum hoc ſit gravius onus, majorem præcepti vim requirens, ut cenſeatur oppoſitum. Sed Franciſcus De-Lugo ibi cenſet, ſi nullum adſit impedimentum celebrandi, teneri: quia tunc celebratio non eſt tantum onus, ut ſubiri non debeat, ad præceptum auditionis implendum.

Juxta ſententiam hanc affirmativam; poſito, quod præceptum Communionis Paſchalis urgeat, ſi non magis, ſaltem ſimiliter ac præceptum audiendi Miſſam diebus feſtis; dicendum eſt: Sacerdotem in prædicto caſu celebrare teneri, ut ſatisfaciat præcepto Paſchali. Et quia præceptum Paſchale urget ſingulis diebus etiam non feſtivis temporis deſignati ad illud implendum; tenetur in eodem caſu Sacerdos aliquam Miſſam celebrare diebus etiam non feſtivis, ſi aliter ei Paſchalis eſſet omittenda Communio.

Non tenentur denique 4. de manu Parochi communicare Vagi, & ſimiliter Viatores, Advenæ, & Peregrini; ſi putent ſe ad propriam Parochiam non redituros, ſeu acceſſuros durante tempore præcepti Paſchalis. Porro advenæ, & Peregrini proprie dicuntur ii, qui aliquo veniunt animo non manendi, ſed tantum morandi aliquot dies, vel ad ſummum per minorem anni partem, & iterum ad propriam conſtantem Sedem habitationis ſuæ revertendi. Vagi autem ſunt, qui certam, ac conſtantem Sedem habitationis nullibi habent. Item qui poſt relictum corpore, & animo priſtinum domicilium, iter faciunt, quærentes ubi ſe collocent. Unde qui relicto priori Domicilio, confert ſe ad locum, ubi decrevit figere Domicilium, dum eſt in via, caret Domicilio, eſtque Vagus: nam caret Domicilio, quod habuit, quia deſeruit illud animo, 109

intra terminos ipsarum Cathedralium, quibus saltem adaptandum videtur *Cap. Officium. De offic. Archipr.* & quod ibidem subdit Glossa verb. *A foris veniunt;* ubi statuitur, inter cætera ministeria Archipresbyteri Ecclesiæ Cathedralis præcipuum esse, administrare Sacramenta omnibus de Diœcesi confluentibus ad illam; Ita Caval. Sed idem eodem tom. 4. c. 5. comment. in decr. 19. hujus tenoris: *Ubi Parochiæ distinctæ sunt per determinatas familias, administratio baptismi, aliorumque Sacramentorum spectat ad proprium dictarum familiarum Parochum, & non ad Archipresbyterum Collegiatæ, seu Matricis.* S. C. Concilii 24. Maji 1732. in hujusmodi, inquam, decretum hæc habet Caval. *Id autem dictum esse, volumus, sive Cathedralis aut Matrix sibi portionem reservaverit, vel non; quia inde non fit, quod tales familiæ, aut loca pascenda assignata non sint proprio Parocho, ad quem propterea nihilominus opus est, privative spectet Sacramentorum administratio, ut respectiva loca, aut familias cognoscere valeat.* Hæc Caval.

95 Dicendum est: in hac re spectandum esse, quid ferat consuetudo locorum? Si itaque alicubi consuetudo permittat cuique, communicare pro Paschate in Cathedrali, in quam consuetudinem cæteri Parochi tacendo, & non reclamando, consentire videantur: fas utique erit, communicare pro Paschate extra propriam Parochiam in Cathedrali: ut concedunt Cavalerius, & Diana, quemadmodum vidimus supra. Sin minus, non licebit; nec Paschale præceptum quoad hanc sui partem implebitur. Videri possunt dicenda qu. 4. num. 124.

Pro iis, quos respicit, noto hic: quod, cum articulo super matricitate prætensa inter Ecclesias S. Georgii & S. Petri Civitatis Modicæ (in Regno Siciliæ) Sacr. Congreg. Rit. respondisset: Ecclesiam S. Georgii esse matricem, eique competere præcedentiam 24. Maji 1636. *in Syracusana.* Quæ declaratio deinde confirmata fuit ab Innocent. XI. Constit. *Alias emanarunt;* edita 4. Junii 1689. Eadem S. R. C. 6. Septemb. 1636. in *Syracusana;* declaravit, *quod fideles in die Paschatis recipientes Sanctissimam Eucharistiam in Ecclesia S. Georgii satisfaciant obligationi.* Quæ etiam declaratio confirmata fuit ab eodem laudato Pontifice Innoc. Constit. cit. uti refertur in opere Merati *in 2. appendice indic. decretor. Miss. num.* 769.

Qu. II. An satisfiat præcepto Communionis Paschalis communicando ad intentionem hujusmodi in Ecclesiis Regularium? 96

℞. Etsi aliqui id affirmaverint, nihilominus oppositum tenendum est; Videantur dicenda sect. 7. Videri etiam potest pro hac quæstione Franciscus De-Lugo *lib. 4. de Euch. c. 11. qu. 3.* Diana *edit. coord. to. 2. tr. 2. R. 17. & trib. proxime sequentib. & R. 23.* Tambur. *Meth. exped. Commun. c. 4. §. 4. a nu. 51.* Caval. *to. 4. c. 2. in decr. 27. & sequentib.*

Nota hic 1. Regulares præsumentes administrare Communionem Paschalem Clericis, & Laicis, incurrere excommunicationem latam in *Clemen.* de qua cit. sect. 7. Nota 2. Posse tamen Regulares administrare Communionem Paschalem iis, qui facultatem habeant a suis Parochis, vel sint a jure excepti, aut aliqua legitima causa excusati: de quibus omnibus

nibus agemus in sequentibus. Nota 3. Regulares, qui sint Parochi, posse, & debere ministrare Ovibus suis Eucharistiam ad præceptum implendum, quemadmodum possunt, & debent alii Parochi, ut notum est, notatque post Fagundez Franciscus De-Lugo loc. cit. n. 31. Vide etiam dicenda cit. sect. 7. n. 145. §. *Animadvertendum est* 3. *fine*.

97 Qu. III. An omnes debeant in Paschate communicare de manu Parochi, intra cujus Parochiæ spatium, sive restrictum habitant?

℟. Negative. Et 1. Regulares pro Paræcia habent Ecclesiam propriam, & pro Parocho suum Prælatum regularem: unde fit, quod sicut Sæculares non satisfaciunt quoad hanc partem præcepto Ecclesiastico Communionis Paschalis, nisi communicent de manu Parochi sui, aut delegati ab ipso: sic neque satisfaciunt Regulares, nisi communicent de manu proprii Prælati; aut alterius de illius licentia. Pelliz. *Man. Regular. tr.* 5. *c.* 3. *sect.* 2. *n.* 76. Diana *loc. cit. R.* 16. §. 1. Sicut enim illa verba ex Cap. *Omnis;* præcipentia, ut Communio fiat in Paschate, consuetudo interpretatur, quod a Sæcularibus recipienda sit de manu Parochi sui ipsorum; uti superius diximus: ita etiam eadem verba quoad Regulares similis consuetudo interpretatur; quod ab his recipienda sit de manu proprii Prælati, seu Superioris: cum ipse sit proprius Sacerdos eorum. Et quamvis Superior deputet plures Confessarios, juxta Constit. Clementis VIII. qui audiant confessiones suorum subditorum: non tamen iis censetur concessa facultas administrandi Eucharistiam pro Paschate; cum hæc sit ab illa diversa; nec adsit illa necessitas, quod talis facultas aliis deputetur, sicut adest pro facultate audiendi Confessiones. Nec facultas, quam habent, administrandi Eucharistiam, suffragatur; quia est concessa solum in ordine ad sæculares, ut ait Pasqualigus apud Dianam l. cit. seu verius, quia non est in ordine ad implendum Paschale præceptum. Simili ratione, qua, etsi non sit amplius obligatio pro sæcularibus, confitendi proprio Parocho, si aliquando ea fuerit, sed jam possint cuilibet pro seipsis approbato facere Confessionem quoque annuam; Communionem vero Paschalem sumere debent de manu Parochi sui, & non possunt de manu proprii Confessoris, quamvis ipse facultatem habeat administrandi iisdem Eucharistiam, sed non in ordine ad satisfaciendum præcepto Paschali. Tenentur itaque Regulares, sumere Communionem Paschalem de manu proprii Prælati. Quando autem absunt a loco, ubi existunt eorum Prælati; possunt, & debent Communicare de manu alterius; si aliter omittenda ipsis esset Communio Paschalis: Vide dicta sect. 2. qu. 16.

Moniales autem, & quæcumque Mulieres, etiam sæculares intra Monasterium Claustrale degentes ita, ut non possint inde egredi absque facultate Episcopi, vel sacræ Congregationis; implent præceptum Paschale, communicando in Paschate de manu Confessoris ordinarii totius Monasterii. Idem dicendum de illis mulieribus, quæ aliqua in domo reclusæ, quasi in Monasterio degunt sub jurisdictione, & directione Episcopi, unde non solent exire absque facultate ipsius Episcopi, aut alterius, cui ipse commiserit: hæ quoque satisfa- 98

cum non repugnet, quod quis omnino gratis alteri famuletur, & nihilominus sit Domino suo commensalis; ita Pelliz. *in man. Regul. tr. 1. c. 6. sect. 2. num.* 41. confirmatque Doctorum auctoritate.

Si quis autem habitet intra septa Regularium, quibus etsi non inserviat, se tamen iisdem tradiderit in spiritualem filium, & illum, ut talem regularis Prælatus receperit: si gratis a Monasterio recipiat habitationem, & victum: posse prædicto privilegio frui, existimat Caval. *in cit. decr.* 20. *n.* 5. eo quod ad prædictum effectum familiaris talium Regularium itidem dici possit. Item Regularium vere familiares habendos, ait, Benefactores illos, qui intra Monasterium habitantes, alimenta non solverent: licet bona sua legaverint, aut donaverint Monasterio, vel eidem identidem facerent eleemosynas. Porro n. 3. & 4. ait: sæculares familiares Regularium, ex Trident. sess. 25. c. 11. de Reform. exemptos esse a Parochorum, & Ordinariorum jurisdictione, pleneque subjectos Prælatis, de quorum Monasteriorum familia sunt. Non sunt tamen audiendi, qui potestatem hanc ampliant ad famulos Regularium extra septa religiosa degentes: hi enim excluduntur expresse ex supra laudato Decreto.

An autem famulus domesticus, qui tamen dormit extra Monasterium, puta, quia est conjugatus, possit gaudere privilegio hujusmodi, quo certe gaudent cæteri famuli domestici, qui die, ac nocte intra septa religiosa habitant, & morantur? Affirmant Diana *tom.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *Resol.* 21. §. 1. Franc. De-Lugo loco infra cit. & Portell. apud ipsos, nec contradicit Tamburinus *l. infra cit.* & Chiavetta *consult.* 12. *num.* 4. Sed videntur obstare dicenda n. 119. §. *Animadvertendum* 2.

Familiares itaque, seu famuli Regularium, ipsis actu inservientes, & intra septa religiosa habitantes continuo, vel quasi continuo ita; ut sint, dicique possint quasi commensales eorum, (nemo tamen ad sic habitandum intra Claustra, admitti in Italia potest, nisi expleverit annum ætatis 20. ex Decreto Clementis X. *Etsi Decretis 16.* Maji *1675.*) satisfaciunt præcepto Paschali, si communicent in Ecclesiis eorumdem Regularium, quibus inserviunt, & de manu Superioris, a quo ipsi Religiosi recipiunt Communionem pro Paschate, aut alterius ab eo delegati: hic enim etiam quo ad ipsos prædictos famulos Sacerdos proprius reputatur; vid. Dian. *tom.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *de præc. commun. Resol.* 16. §. 2. & *R.* 18. & *R.* 21. §. 5. & *R.* 22. §. 6. Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 10. *qu.* 2. *n.* 13. Roderic. *to.* 1. *qu.* 56. *art.* 14. Bonac. *disp.* 4. *qu.* 7. *pu.* 2. *qu.* 3. Quintanadvenn. *to.* 1. *Singular. tract.* 4. *de Euch. singul.* 12. *n.* 1. & 6. Tambur. *Meth. commun. c.* 4. §. 4. *n.* 48. Pelliz. *man. Regul. cit. sect.* 2. *num.* 40. & 41. Chiavet. *consult.* 12.

Est, qui asserat, prædictum privilegium non videri esse commune omnibus Regularibus, ex Decretis S. Congr. annorum 1685. & 1692. & 1713. & 1721. apud Benedict. XIV. *to.* 3. *Edict. pag.* 163. ita Zacharias *in not. ad theolog. moral. P. La-Croixii lib. 6. par. 1. qu. 117. §. 11. n.* 624. ubi etiam adducit, ac refert aliud Decretum de anno 1722. a nobis quoque superius allegatum; quod tamen non est ad rem præsentem: cum

cum in eo expresse sermo sit de famulis, & famulabus Monialium *extra* clausuram degentibus: de quibus superius dictum fuit. Deinde in Decreto S. C. C. supra laudato de anno 1738. absolute & simpliciter declaratur, quod *Regulares possunt laicis, qui degunt intra septa Monasterii, eisque actu inserviunt, ministrare Sacramenta Eucharistiæ, etiam tempore Paschatis &c.* Et vero Concilium Tridentinum *sess.* 24. *c.* 11. *de Reform.* eximit a jurisdictione Parochorum, & Ordinariorum, pleneque subjicit Regularibus eos, qui Regularibus ipsis *actu inserviunt, & intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia vivunt.* Non quidem ratione Voti, ut scite exponit Suarez *to.* 4. *de Relig. tr.* 10. *lib.* 9. *c.* 14. *n.* 11. sed ratione respectivæ servitutis.

Cæterum prædicto privilegio administrandi communionem Paschalem præfatis famulis domesticis, expresse gaudere Religiosos Minimos per Bullam 41. Leonis X. testatur Franciscus De-Lugo l. supra cit. Item eodem gaudere Cœlestinos per Bullam Cœlestini V. §. 22. Dominicanos per Bullam 7. Gregorii XI. apud Cherubin. *tom.* 7. & Fratribus Minoribus concessisse Clementem IV. & Sixtum IV. testatur Rodericus l. supra cit. & Martinum V. Monachis S. Benedicti observantiæ Hyspaniæ.

102 Sed & animadvertendum 1. Regulares non posse ministrare communionem Paschalem in suis prædiis rusticis operariis. S. C. anno 1648. de mandato Innocentii X. occasione controversiæ inter Episcopum Angelopolitanum, & Patres Societatis Jesu, inter alia resolvit, eos in suis prædiis rusticis minime potuisse Communionem Paschalem ministrare laborantibus ibi; apud La-Croix *l.* 6. *par.* 2. *qu.* 225. §. 18. *n.* 1592. Animadvertendum 2. quod Convictores sæculares sub Regularium directione, non ideo satisfaciant præcepto Paschali, si apud eos communicent Paschali tempore: quia de illis non loquuntur privilegia. Vid. Cardinal. De-Lugo *in Resp. moral. lib.* 4. *dub.* 33. La Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 117. §. 11. *n.* 635. Itaque *In Oratorio Collegiorum Convictoribus discipulis, & Domesticis, hoc est, illis, qui actu degunt in Collegio, & illi inserviunt, (sed non simul continuo habitent intra Claustra Regularium, juxta superius tradita:) Communio Paschalis administrari non potest.* Congr. Concil. 11. Junii 1718. apud Caval. *to.* 4. *c.* 2. *d.* 23. Hujusmodi autem Convictores recipere posse Communionem Paschalem a Parocho intra cujus Parochiæ limites Collegium est constitutum, docet Cavalerius l. cit. n. 2. alias, inquit, Convictores plurimi ad proprias domos tenerentur divertere, & alii totam percursare Civitatem, cum magno sui, & Collegii incommodo, & consuetæ præjudicio disciplinæ. Videri possunt dicenda n. 116. de Studiosis exteris; & n. 119. de habente domum in duabus Parochiis Urbis ejusdem.

Non tenentur 3. communicare in 103
Parochia, seu de manu Parochi Sacerdotes celebrantes aliquam saltem Missam tempore, quo durat Paschale præceptum: hi enim satisfaciunt, ubicumque dicto tempore celebrent Missam, adeoque in illa communicent ex intentione Paschalis adimplendi præcepti, sive formali, sive virtuali: sic illis consuetudine permittente communi: Emmanuel Rodriqu. *in Sum. part.* 1. *c.* 64. *nu.* 1.

fine

fine. Pelliz. *man. Regular. tr.* 5. *c.* 3. *sect.* 2. *qu.* 3. *n.* 74. Bonac. *disp.* 4. *qu.* 7. *pu.* 2. *num.* 7. *fine*. Sa. V. *Euchar. nu.* 11. Cardinalis De-Lugo *de Euch. disp.* 18. *sect.* 1. *nu.* 31. Franciscus De-Lugo *l.* 4. *de Euch. c.* 10. *qu.* 2. *nu.* 11. Fagund. *in* 3. *præc. Eccl. lib.* 1. *cap.* 6. *n.* 12. Platell. *par.* 5. *c.* 4. §. 5. *nu.* 432. Lezana *in Sum.* V. *Eucharistia n.* 13. La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 117. §. 15. *nu.* 639. Benedictus XIV. *to.* 2. *Notif.* 55. *n.* 9. Quod si Sacerdos nullam Missam celebret tempore, quo durat Paschale præceptum, tenetur dicto tempore communicare in Parochia, seu communicare laico more de manu Parochi sui: quia quando agit ut laicus, tenetur præcepto, ut Laicus. Cardinalis De-Lugo l. cit. & cum eo, & Gobat La-Croix loc. cit. & Benedictus XIV. l. cit. Unde si communicet de manu alterius, quam Parochi sui, reus erit hujusmodi transgressi præcepti.

104 Difficultas autem esse potest: An excusetur a communicando in Parochia Sacerdos, qui tempore præcepti Paschalis non celebret quidem, sed tamen communicet se ipsum extra Missam. Profecto licitum esse Sacerdoti extra Missam se ipsum communicare, non solum ex necessitate, sed etiam ex mera devotione, docent Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 3. §. *Tertio principaliter*. Cardinalis De-Lugo *de Sacr. Euch. disp.* 18. *sect.* 1. *num.* 33. & 35. Diana *edit. coord. to.* 2. *tr.* 2. *R.* 39. *a* §. 2. & *R.* 40. §. 2., & alii multi, quos sequitur Franciscus De-Lugo *de Sacr. lib.* 1. *c.* 6. *qu.* 12. *theor.* 3. *n.* 9. & *l.* 4. *de Euch. c.* 11. *quæst.* 5. *n.* 47.

Jam vero videtur dici posse in dicto casu: Sacerdotem excusari a communicando de manu Parochi, quia si communicavit se ipsum, etiamsi id fecerit extra Missam, non videtur egisse ut Laicus, adeoque non tenetur præcepto prædicto, quod tunc obligat Sacerdotem, quando se gerit ut Laicus, quemadmodum dicitur ab Auctoribus laudatis, seu quando solum communicat ut Laicus.

Quod autem, communicando se ipsum etiam extra Missam, non videatur Sacerdos agere ut laicus, probatur ex eo quod laicis non est permissum communicare se ipsos, nisi forte in urgentissima, & rarissima causa vitandæ irreverentiæ, ne scilicet alioquin Eucharistia conculcetur, aut comburatur; Et item in necessitate extrema sumendi Viaticum Vid. rursus Suarez cit. *disp.* 72. *sect.* 1. *versus finem*, & *sect.* 3. *fine*. Franc. De Lugo locis cit. Diana *edit. coord. to.* 2. *tract.* 1. *R.* 56. Cardinal. De-Lugo *de Euch. disp.* 18. *sect.* 1. *n.* 21. & 23. Quod ipsum etiam est valde controversum, an laicis liceat? Vid. Franc. De-Lugo *l.* 4. *de Euch. c.* 11. *qu.* 5. *a nu.* 50. De-Lugo *loc. cit. a num.* 24.

Sed contra est; primo quia, si Sacerdotibus licitum est, communicare se ipsos extra Sacrificium, id quidem conceditur; non solum si scandalum absit, quod quidem facile vitari poterit; Et item non solum si habeatur potestas jurisdictionis, seu facultas ministrandi: Sacerdotium enim præcise non dat Sacerdoti jurisdictionem necessariam ad Eucharistiam ministrandam aliis, ut sect. 7. initio docebimus; atque adeo nec sibi; Nam ex vi juris dispensandi, clarum est, inquit Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 3. *versus finem*; neminem posse sibi sumere,

qui

qui non habet jus dispensandi: quia sibi sumere, etiam est dispensare; Et hinc oritur ut nec laici, nec inferiores Clerici possint se ipsos communicare; Et idem est de Diacono, saltem sine licentia Presbyteri, confer dicta sect. 2. n. 31. & de quolibet Sacerdote, non habente jus, vel facultatem dispensandi; ita Suarez. Quæ tamen facultas ministrandi aliis ex consuetudine præsenti præsumi communiter consuevit ab omnibus Sacerdotibus, ut cit. sect. 7. notabimus. Igitur si Sacerdotibus, ut dicebamus, licitum est communicare se ipsos extra Sacrificium suum, id quidem conceditur, non solum si scandalum absit, & item non solum si habeatur jurisdictio, vel facultas dispensandi, seu ministrandi, sed etiam requiritur defectus alterius Sacerdotis, qui ministrare possit communionem Sacerdoti, more laico communicare volenti. Cum quibus profecto limitationibus admittitur illud apud Franc. De-Lugo *lib.* 4. *l. cit. nu.* 47. & apud Dian. *edit. coord. to.* 2. *tr.* 2. *R.* 39. §. 3. *&* 4. *& R.* 40. §. 2. & a Suar. l. cit. Imo defectum quoque Diaconi requirunt alii apud eumdem Franc. De-Lugo nu. 49. & apud Dianam *cit. R.* 39. §. 5. *&* 7. *& cit. R.* 40. §. 3. Ergo præsente Parocho, aut altero ab eo delegato, a quo Sacerdos possit recipere Communionem, in hoc casu ei non licet communicare se ipsum etiam ex mera devotione; Ergo multo minus ei licebit communicare se ipsum ad satisfaciendum præcepto, quod per se exigit, Communionem fieri de manu Parochi. Secundo quia, etiamsi detur casus, quo Sacerdos aliquis præsente etiam Parocho, aut ejus delegato, communicet se ipsum; vel aliquo die infra tempus Paschale communicet se ipsum extra Sacrificium nullo præsente Sacerdote, a quo communionem recipere possit; Adhuc dicendum est: non satisfacere sic præcepto huic; quia sic communicando, adhuc se gerit ut Laicus, communio enim etiam Sacerdotis extra Missam, seu extra suum Sacrificium, si non sit saltem facta tamquam ex officio publici Ministri Ecclesiæ, ex. gr. in officio Feriæ VI. Parasceves, vel ad complendum Sacrificium alterius Celebrantis, qui defecerit, dum peragebat Sacrum Mysterium post consecrationem; de quibus casibus infra dicemus; est Communio etiam Laica, & ita vocari in Conciliis, testatur laudatus Franciscus De-Lugo cit. l. 4. n. 45. docetque, Sacerdotem debere, ad illam considerari, ac si esset laicus: (quod tamen non intelligas absolute, & simpliciter; etenim haud privatur honore vel simplicium Clericorum, communicandi intra Presbyterium, & ad gradus Altaris; uti notavimus fer. V. Cœnæ n. 153. imo & Sacerdotali ornatus stola communicare tenetur, secundum dicta in cit. fer. V. n. 148.) Ita etiam docet Suar. *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 3. circa medium, & Cardinalis De-Lugo *cit. sect.* 1. *n.* 31. *&* 32. Atque adeo deficit tota illa ratio, quæ supra adduci posse in oppositum videbatur. Ergo Sacerdos tempore Paschali etiam communicando seipsum extra suum Sacrificium tantum, nec tamquam publicus Minister Ecclesiæ, non satisfacit præcepto communicandi de manu Parochi sui.

105 Dices: Sacerdotes habent ex Concilio Nicæno I. facultatem communicandi se ipsos etiam extra Sacrificium;

cium; quæ quidem facultas colligitur a fortiori, ex eo nimirum quod a laudato Concilio ea conceditur Diaconis; ut notant Franciscus De Lugo *cit. l. 4. n. 46.* De-Lugo nu. 33. Diana *cit. R. 39. §. 3.* La-Croix, Dicastil., & alii. Ergo Sacerdotes non sunt cogendi communicare de manu Parochi tempore Paschali, si hoc tempore celebrare noluerint, sed solum voluerint communicare se ipsos.

℞. Omisso antecedenti, nego consequentiam, quæ nullo modo sequitur; quemadmodum ex facultate generali, & communi, ut est consuetudo, ministrandi aliis Communionem, non sequitur, posse etiam ministrari ad satisfaciendum præcepto Paschali; unde habentes facultatem, recipiendi communionem a quolibet Sacerdote, tenentur nihilominus in Paschate communicare semel de manu Parochi. Profecto etiamsi Sacerdotes haberent ex laudato Concilio expressam generalem facultatem communicandi se ipsos extra Sacrificium suum, etiam præsente alio Sacerdote; nihilominus nequaquam eis licere, dicendum esset, communicare se ipsos, ad satisfaciendum præcepto Paschali; quia non est censendum, habere etiam ad id facultatem, seu ad id illam facultatem extendi, sed opus esse alia speciali, & expressa, aut saltem prudenter præsumpta Parochi sui. Nam ex C. *Quamvis. De prœbendis in 6.* quæ sunt speciali nota digna, non intelliguntur in dispositione generali comprehensa, nisi exprimantur. Cum itaque ex una parte, obligatio communicandi in Paschate de manu Parochi sit speciali nota digna, & ex alia parte a Concilio non dispensetur expresse in illa concessione, quæ dicitur facta Sacerdotibus, ut possint communicare se ipsos more laico, seu extra Sacrificium suum; dicendum est, in illa generali concessione non comprehendi Communionem laicam prædictam etiam Sacerdotis, faciendam ad satisfaciendum præcepto Paschali, de manu Parochi sumendam. Rursus cum Parochi sint admodum soliciti de jure suo sibi servando, ad exigendam Communionem Paschalem a suis ovibus: Et Ecclesia semper illud ipsis custodire admodum quoque curaverit: non fuisset laudatum Concilium verisimiliter concessurum, Sacerdotibus Communicantibus seipsos extra Sacrificium suum, atque adeo more laico, non fuisset, inquam, verisimiliter concessurum, posse per hujusmodi Communionem satisfacere præcepto Paschali, Parocho præsente. Ergo in illa generali concessione non comprehenditur Communio Paschalis. Profecto ex Regula 81. juris in 6. *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus.*

Omisi antecedens: quia, si in laudato Concilio facultatem Sacerdotibus concedi communicandi se ipsos, colligitur ex eo, quod ea fuerit concessa Diaconis; videtur adhuc dicendum esse: ex vi prædicti juris Sacerdotes posse communicare se ipsos more laico, solum in eodem casu, in quo conceditur Diaconis. Atqui Diaconis conceditur solum in absentia Sacerdotis: Ergo Sacerdotibus conceditur similiter in absentia solum alterius Sacerdotis. Et ita dicendum est, ut jam supra docuimus. Dico itaque: quod si Sacerdos aliquis toto tempore, quo durat præceptum Paschale, nullam Missam diceret,

ceret, etiamsi communicaret se ipsum extra Sacrificium, teneretur communicare semel de manu Parochi sui tempore prædicto.

106 An autem aliter decidendum sit de Sacerdote, qui feria sexta in Parasceve communicat in officio illius diei, quod peragit ad altare; Etiamsi daretur casus possibilis, de quo egimus feria sexta prædicta subs. 5. §. 20. qu. 5. quod nec pridie, nec ante celebrasset, nec postea celebrare vellet, seu posset infra tempus præcepti Paschalis: ita ut hic excusetur a præcepto communicandi infra tempus Paschale de manu Parochi? In hoc casu certe affirmarent illi, qui, ut diximus l. cit. qu. 3. sustinent, prædictum officium esse verum Sacrificium; adeoque pro certo darent, prædictum Sacerdotem non teneri communicare de manu Parochi, etsi tempore Paschali illam solam sumeret Communionem.

Verum cum nos docuerimus ibi ex communi, & vera Doctrina sententiam, illud officium non esse verum Sacrificium, & veram Missam: hinc quæri posset: An Sacerdos prædictus, posito quod in dicto casu non conficiat Sacrificium, possit nihilominus per illam communionem ita satisfacere præcepto Paschali, ut non teneatur communicare de manu Parochi?

Et in hac etiam sententia affirmarent Cardinalis De-Lugo, & alii, qui, ut dixi in præd. fer. VI. qu. 4. sustinent, prædictum officium esse complementum Sacrificii diei præcedentis. Sed mihi sententia illa ibi non placuit. Nihilominus etiam mihi probabilissimum est, prædictum Celebrantem peragentem officium Parasceves ad Altare, in eoque communicantem, per illam Communionem satisfacere prædicto præcepto. Enimvero etsi non celebret Missam per illud officium, nec quidem compleat Sacrificium diei præcedentis; Attamen cum tamquam publicus Minister Ecclesiæ celebret, seu peragat sacram illam actionem, & consumat Sacramentum; Ideo non communicat communione laica, sed Sacerdotali; ut innuimus supra n. 104. prope finem, & docent Auctores laudati in feria sexta Parasc. l. cit. qu. 6. n. 270. Ergo dum non agit ut laicus, non tenetur præcepto ut laicus. Puto itaque, quod si daretur casus, quo officium ad Altare in Parasceve perageret non ille, qui pridie consecravit hostiam in illa actione sacra sumendam, sed alter, qui nec pridie, nec aliis diebus præcedentibus infra tempus præcepti Paschalis celebraverit, satisfaceret hic præcepto Paschali per illam solam communionem iu prædicta actione susceptam; ita ut non teneretur communicare de manu Parochi, etsi nec celebrare vellet, seu posset in reliquis diebus sequentibus præcepti Paschalis.

Idem dico de eo, qui post consecrationem compleret Missam alterius Sacerdotis deficientis; nec enim ipse communicaret laice, ut superius etiam notavimus.

Prædicta intellige etiam de Sacerdotibus Regularibus: hi videlicet adhuc satisfacient præcepto communicandi in Ecclesia propria, seu de manu sui ipsorum Prælati, si celebrent, sive in Ecclesia propria, sive in aliena, seu in Oratorio privato Missam aliquam tempore, quo durat præceptum Paschale, adeoque in illa Missa communicent ex intentione satisfaciendi præcepti Paschalis, 107

sive

ſive formali, ſive virtuali. Pelliz. loco ſupra cit. n. 76. Ad quam habendam virtualem applicationem, ſufficere, quod Sacerdotes Celebrantes, & in Miſſa communicantes non habeant intentionem contrariam, docet Fagundez. loco ſupra cit. nec contradicit Pelliz. l. cit. n. 74.

108 Si autem quæras: an teneatur Sacerdos celebrare aliquam ſaltem Miſſam, ut communicare poſſit tempore Paſchali, ad ſatisfaciendum præcepto; ſi vere non poſſit adire Parochum, nec alter adſit Sacerdos, qui ipſum communicet, nec ſe ipſum communicare poſſit extra Miſſam, quia nulla ſit hoſtia conſecrata?

℟. Teneri celebrare, ut communicando ſatisfaciat præcepto Communionis Paſchalis: ſi teneatur celebrare, ut celebrando ſatisfaciat præcepto audiendi Miſſam, diebus feſtis, quando non ſit aliud ſacrum. Si vero non teneatur celebrare, ut audiat Miſſam; nec tenebitur celebrare, ut communicet pro Paſchate. Enimvero præceptum Communionis Paſchalis, ut ſic, & præceptum Miſſæ audiendæ videntur ſaltem ſimiliter urgere reſpectu Sacerdotis prædicti.

An autem teneatur celebrare Miſſam Sacerdos die feſto, ut ipſemet adimpleat audiendi præceptum, quando non eſt aliud Sacrum? Videtur affirmare Rodriquez *in Summ. 1. par. c. 147. n. 7.* Negat vero Moure apud Franciſcum De-Lugo *lib. 5. de Miſſ. c. 5. qu. 1. nu. 16.* nam illud præceptum per ſe ſolum obligat, ad audiendam Miſſam, quando copia ſubeſt audiendi; non autem ad dicendam illam: cum hoc ſit gravius onus, majorem præcepti vim requirens, ut cenſeatur oppoſitum. Sed Franciſcus De-Lugo ibi cenſet, ſi nullum adſit impedimentum celebrandi, teneri; quia tunc celebratio non eſt tantum onus, ut ſubiri non debeat, ad præceptum auditionis implendum.

Juxta ſententiam hanc affirmativam; poſito, quod præceptum Communionis Paſchalis urgeat, ſi non magis, ſaltem ſimiliter ac præceptum audiendi Miſſam diebus feſtis; dicendum eſt: Sacerdotem in prædicto caſu celebrare teneri, ut ſatisfaciat præcepto Paſchali. Et quia præceptum Paſchale urget ſingulis diebus etiam non feſtivis temporis deſignati ad illud implendum; tenetur in eodem caſu Sacerdos aliquam Miſſam celebrare diebus etiam non feſtivis, ſi aliter ei Paſchalis eſſet omittenda Communio.

Non tenentur denique 4. de manu Parochi communicare Vagi, & 109
ſimiliter Viatores, Advenæ, & Peregrini; ſi putent ſe ad propriam Parochiam non redituros, ſeu acceſſuros durante tempore præcepti Paſchalis. Porro advenæ, & Peregrini proprie dicuntur ii, qui aliquo veniunt animo non manendi, ſed tantum morandi aliquot dies, vel ad ſummum per minorem anni partem, & iterum ad propriam conſtantem Sedem habitationis ſuæ revertendi. Vagi autem ſunt, qui certam, ac conſtantem Sedem habitationis nullibi habent. Item qui poſt relictum corpore, & animo priſtinum domicilium, iter faciunt, quærentes ubi ſe collocent. Unde qui relicto priori Domicilio, confert ſe ad locum, ubi decrevit figere Domicilium, dum eſt in via, caret Domicilio, eſtque Vagus: nam caret Domicilio, quod habuit, quia deſeruit illud animo,

& facto; deinde caret illo, ad quod tendit, quia non comparatur solo animo, nisi accedat factum. Præterea non habet quasi Domicilium Parochiæ, per quam transit, quia brevis temporis hospes nequidem quasi Domicilium contrahit. Ergo nullum habet Domicilium, & consequenter est Vagus. Ita ex Sanchez, & Lessio habet La-Croix *lib. 6. par. 1. qu.* 100. §. 41. *n.* 746. ubi etiam ex Sanchez docet: contra; non censeri Vagum illum, qui intra eamdem Urbem ex una Parochia vult ire habitatum ad aliam, & interim in tertia aliqua Parochia moratur.

Vagi itaque prædicti, Viatores, Advenæ, & Peregrini non tenentur communicare in Parochia de manu Parochi vel sui, quia ab eo absunt; vel loci, in quo inveniuntur, ut probabimus; sed satisfaciunt ubicumque, etiam in Regularium Ecclesiis communicando tempore, quo impletur Paschale præceptum; si putent se, eodem durante tempore, ad proprium Parochum non reversuros, seu accessuros. Tambur. *Meth. commun. c.* 4. §. 4. *n.* 46. Remig. & Jo: de Soria apud Dianam *l. cit. resol.* 16. §. 2. & ipse Diana *resol.* 21. §. 2. Roderic. *tom.* 1. *qu.* 56. *art.* 6. La-Croix *lib. 6. par.* 1. *qu.* 117. §. 14. *n.* 638. Felix Potestas *to.* 1. *par.* 3. *de* 2. *præc. Eccl. n.* 2919. Platell. *loc. cit.* Cardinalis De-Lugo *de Euch. disp.* 18. *sect.* 2. *num.* 50. *fine*, & alii plures; Profecto in hanc sententiam convenire omnes fere Doctores, testatur laudatus De-Lugo.

Probatur 1. quia in prædictis cessat ratio obligationis communicandi in Parochia; nimirum ut Pastor cognoscat suas Oves, & Oves recognoscant suum Pastorem. Profecto hi cum non habeant Parochiam, vel absint a propria, non censentur habere Parochum proprium, quem recognoscere teneantur: Cum enim non acquirant nequidem quasi Domicilium, non fiunt subditi Parochis locorum, in quibus inveniuntur tempore præcepti Paschalis. Ergo &c. Ita Henriqu. & Fagund. apud Franciscum De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 11. *qu.* 3. *nu.* 30.

Probatur 2. ex prudenter præsumpto Parochorum consensu. Proprii quidem Parochi censentur consentire prædictis, ut ubi voluerint, communicent: Nam cum ipsi illis in Regiones alias proficiscentibus hanc licentiam non restrinxerint, nec usus est restringi; illam videntur virtualiter concessisse; videlicet ut possent Eucharistiam sumere, ad satisfaciendum præcepto, ubicumque maluerint, etiam in Ecclesiis Regularium; Et sic Regulares, vel quilibet alii Sacerdotes ministrantes Communionem Paschalem prædictis, ministrarent ex tacita licentia proprii illorum Parochi. Quæ ratio est Tamburini loco citato; & ex qua præsumptione concedit Peregrinis Suarez *de Relig. to.* 4. *tr.* 10. *l.* 9. *c.* 3. *nu.* 9. & 10. & *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 2. *versus finem*. Ipsemet Pater Franciscus De-Lugo licet prius cæteroqui contrarius, attamen tandem concedit, Peregrinis, & Vagis ministrari posse Communionem Paschalem extra Parochiam; Etsi id velit ex præsumpta licentia Parochi loci, ubi prædicti inveniantur; hæc enim habet *de Sacr. lib.* 4. *de Euch. cap.* 11. *qu.* 3. *n.* 35. & sic concludit: *Quia tamen Parochi talis loci* (ubi Peregrini, & Vagi inveniantur tempore præcepti Paschalis:) *non solent multum curare de Peregrinis, seu Vagabundis, præsertim si cito discess-*

discessuri sint, facile præsumi potest Parochi consensus, ut Advenæ, seu Viatores recipiant communionem a quo maluerint; Et ita poterunt Regulares his ministrare Communionem Paschalem ex hac prudenti præsumptione. Hæc Franciscus De-Lugo.

110 Nec obstat 1. quod Eugenius IV. concedat Peregrinis, ut in ordine ad Communionem Paschalem censeri possint in Parochiis acquisivisse quasi incolatum. Nam hoc fuit in gratiam, & favorem ipsorummet Peregrinorum, ad tollendos eorumdem scrupulos: Non tamen eos obligavit, ut alienis Parochis subjicerentur; sed reliquit eos dispositioni juris Communis. Non tenentur ergo prædicti uti privilegio illo, sed satisfaciunt, etiamsi non communicent in Parochia, in qua inveniuntur: ita Tamburinus, Diana, La-Croix ll. cit. Item Thom. Sanchez. Fagund. Portel. apud Franc. De-Lugo n. 35.

Nec obstat 2. in Rituali Romano Pauli V. ubi de Communione Paschali, moneri Parochum, quod Peregrinis, Advenis, & Vagis pro præcepto Paschali *ipse sacram ministrabit Communionem*: Hoc, inquam, non obstat, nam ibi potius instruitur Parochus in munere suo, quam præceptum ullum Peregrinis, Vagis, & Advenis imponatur. Scilicet non præcipitur his, ut pro Communione Paschali accedant ad Parochum loci ubi inveniantur; sed solum præscribitur Parocho, & monetur, ut Vagos, & Advenas, ac Peregrinos ad se pro communione Paschali accedentes, etsi ad suam Parochiam non pertineant, minime rejiciat, sicut rejicere debet alios, ad alienam Parochiam ejusdem Urbis, seu loci videlicet pertinentes, quos pro Communione Paschali remittere debet ad proprium ipsorum Parochum. Sed prædictis Peregrinis &c. ipse Sacram ministrabit Communionem Paschalem, si ad ipsum accesserint, dummodo non sint indispositi. Porro in laudato Rituali sic legitur: *Parochiæ suæ fidelibus* (Parochus) *hoc Sacramentum* (Eucharistiæ) *ministrabit* (in Paschate;) *alienæ vero Parochiæ fideles ad proprium Parochum remittet, præter Peregrinos, & Advenas, & qui certum Domicilium non habent*, (qui videlicet sunt Vagi;) *quibus ipse Sacram ministrabit Communionem, si ad illum accesserint rite parati &c.*

Nec valet dicere: teneri saltem Communicare in Cathedrali, seu majori Ecclesia: ut voluit Peregrinus apud Dianam *Resol.* 21. §. 1. ex eo quia videatur, esse Parochia universalis totius Diœcesis. Nam id primo ad summum valeret tantum pro Peregrinis Diœcesanis, non item pro aliis, qui sint alterius Diœcesis. Sed nec 2. pro illis valet, qui sunt Diœcesis ejusdem: Enim vero, ut testatur Diana ibi §. 4. cum Portell. & Sanch. ac notavimus qu. 1. n. 94. sub init. nullo jure probatur, quod Cathedralis sit communis omnium Diœcesis. Denique nullo jure probatur, ut idem ait, Vagos, & Peregrinos ad Cathedralem, seu majorem Ecclesiam debere confluere pro Communione Paschali. Imo ego observo, quod in Rituali Romano Pauli V. loco cit. dicatur Parochis, ut Peregrinis, & Advenis, ac Vagis Communionem Paschalem ministrent, vel eos ad Cathedralis Ecclesiæ Parochos remittant, *ubi est ea consuetudo*. Per quæ posteriora verba, vides, tantum abesse, quod adsit jus commune obligans Peregrinos, Advenas,

& Va-

& Vagos ad communicandum in Cathedrali, ut nonnisi ex sola particulari aliqua consuetudine, quæ forte alicubi sit, remittantur prædicti ad Cathedralem pro Communione Paschali. Quo casu docet Franciscus De-Lugo nu. 35. fine, videri prædictos peregrinos &c. debere communicare in designata ipsis Ecclesia, videlicet in Cathedrali. Quod posset admitti; nisi dicamus, in hoc etiam casu hujusmodi Cathedralem Ecclesiam designari simpliciter in commodum Peregrinorum; non vero ad eos compellendos; quemadmodum supra dictum est de designatione Ecclesiarum Parochialium iisdem facta pro eodem præcepto Paschali ab Eugenio IV.

111 Si tamen Vagi acquirant alicubi Domicilium tempore præcepti Paschalis, tunc utique tenentur communicare pro Paschate in Parochia loci ubi inveniuntur. Tum autem acquirunt Domicilium, si ibi habitare incipiant cum intentione ibidem perpetuo permanendi. Busemb. *lib.* 1. *de Legibus c.* 2. *dub.* 2. §. *suppono* 2. & La-Croix *lib.* 1. *de Legib. qu.* 113. §. 1. *&* 2. *n.* 688. Et quidem communis sententia habet, quod voluntas habitandi perpetuo in aliquo loco, sufficiat ad Domicilium habitationis ibi statim, etiam primo die, quo re ipsa habitare quis incipit, contrahendum, specialiter ad acquirendam Parochiam. Etsi id non sufficiat ad effectum suscipiendi Ordines. La-Croix *lib.* 6. *par.* 3. *qu.* 100. §. 15. *n.* 720.

Animadvertendum est hic, quod alibi damnati ad perpetuum carcerem, vel in exilium involuntarium missi, ubi etiam mori, vel exulare debent; ibi censentur, etiam inviti, habere Domicilium. Vid. La-Croix *lib.* 7. *qu.* 29. §. 12. *n.* 247. Caval. *to.* 4. *c.* 14. *comment. in decr.* 8.

Similiter Peregrini, si ad Parochiam propriam revertantur tempore Paschali, tenentur, per se loquendo, ibi communicare, etiamsi in loco peregrinationis suæ communicaverint ex intentione satisfaciendi præcepto Paschali, putantes, se non reversuros ad propriam Parochiam nisi elapso tempore præcepti Paschalis. In qua tantum suppositione concessimus iis, communicare posse pro Paschate in loco peregrinationis suæ. Peregrini enim, qui diebus nonnullis tempore præcepti Paschalis versantur extra propriam Parochiam, sed ad eam sunt reversuri infra tempus idem, etiamsi per consuetudinem particularem foret extensum in sua ipsorum Parochia, non possunt communicare in loco peregrinationis suæ ex intentione satisfaciendi præcepto Paschali; sed debent differre, usque dum Parochiæ suæ se restituerint, ut ibi recipiant Communionem Paschalem de manu proprii Parochi. Confer dicta sect. 2. qu. 16. n. 20. sub init. Nunc ergo dicimus, quod si putantes se non reversuros opportuno tempore ad propriam Parochiam, communicaverint alibi ex intentione satisfaciendi præcepto Paschali; si tamen deinde, mutatis circumstantiis negotiorum, & rerum, ad propriam Parochiam revertantur, durante ibi adhuc tempore præcepti Paschalis; nihilominus tenentur, per se loquendo, iterum communicare, ut communicent in Parochia sua, seu de manu sui Parochi, ad satisfaciendum videlicet præcepto communicandi in Paschate de manu sui Parochi, ut illum tamquam Pastorem

rem

rem suum hoc tempore recognoscant, & similiter ab illo recognoscantur; A quo præcepto licet excusati fuissent, si peregrini permansissent toto tempore præcepti Paschalis; cum tamen tales esse cessaverint, & ad propriam redierint, antequam tempus Paschalis præcepti finierit, non est unde amplius excusentur. Peccarent ergo, non communicando de manu sui Parochi, non quidem contra præceptum Communionis annuæ, & Paschalis, cum jam satisfecerint communicando tempore eodem Præcepti Paschalis in loco peregrinationis suæ; sed peccarent tantum contra præceptum communicandi in Paschate de manu sui Parochi. Profecto, ut sect. 1. num. 3. docuimus: Præceptum Communionis Paschalis est multiplex, & plures involvit partes, quarum quælibet obligat per se, & sub gravi. Nimirum 1. involvit præceptum communicandi saltem semel in anno. 2. faciendi hanc Communionem annuam tempore Paschali; ita ut qui communicaret quidem semel, aut etiam pluries in anno, sed non tempore Paschali, peccaret mortaliter. 3. Faciendi hanc Communionem annuam *tempore Paschali de manu Parochi sui*; ita ut, qui communicaret in Paschate etiam pluries, etiam in sua Parochia, sed non de manu sui Parochi, aut alterius ab eo delegati, peccaret mortaliter; peccaret item mortaliter, qui infra annum communicaret quidem de manu sui Parochi, sed non tempore designato ad satisfaciendum præcepto Paschali. In Confessione vero non recte se accusaret hujusmodi Peregrinus, aut similis, si diceret: *omisi præceptum Paschale;* Cum per id intelligi soleat, non fuisse omnino facta Communio in Paschate. Oporteret ergo se explicare, & accusare dicendo: *Communicavi quidem in Paschate, sed non de manu Parochi mei: cum id potuerim.* An autem in hoc possit dari parvitas materiæ, ita ut mortale non sit, semel, aut iterum Paschalem Communionem de manu alterius sumere, quam Parochi sui? examinabimus qu. 6.

Objic. Prædictos Peregrinos communicasse in Paschate non de manu Parochi sui ex licentia tacita, prudenterque præsumpta ipsius Parochi; secundum doctrinam a nobis superius traditam n. 109. Ergo non est cur deinde revocetur, & obligentur communicare de manu Parochi sui, postquam ad suam Parochiam redierint. 112

℞. Distinguo antecedens: Et licentia prædicta tacita intelligitur concessa, ac valet, conditione peregrinationis perseverante toto tempore præcepti Paschalis: concedo: Ipsa etiam deficiente infra idem tempus præcepti Paschalis; nego antecedens, & consequentiam. Quando Parochi tacite consentire videntur, ut Parochiani sui peregre proficiscentes, communionem Paschalem ubicumque, & a quolibet Sacerdote suscipiant: id procul dubio consentiunt sub conditione, quod toto tempore præcepti Paschalis, etiam per particularem consuetudinem ampliati, duraverit impedimentum peregrinationis; non item ipso deficiente antequam absolvatur tempus prædictum; quia tunc deficit tota ratio dispensationis: certissime itaque volunt, quod Parochiani sui, si tempore præcepti Paschalis a sua peregrinatione redeant, ad ipsos recognoscendos accedant, de manu eorumdem sumendo Communionem Pascha-

schalem, ut cæteri, etiamsi eodem tempore alibi communicaverint. Sicuti si Parochus alicui facultatem faceret communicandi extra Parochiam sub conditione tantum quod interveniat, & perseveret toto tempore præcepti Paschalis impedimentum, quod timet; impedimento illo non occurrente, aut deficiente intra ipsum tempus prædictum, teneretur hujusmodi communicare de manu Parochi sui; quia licentia, & dispensatio non fuit absoluta, sed conditionata: qua conditione deficiente, sub qua tantum concessa fuit, deficit licentia, & dispensatio: favent dicta sect. 2. qu. 6. num. 17.

113 Dixi tamen supra: prædictos Peregrinos in dicto casu teneri, ad communicandum iterum, *per se loquendo:* quia possunt a proprio Parocho excusari. Imo hic, si certus reddatur quod Parochianus suus Peregrinus communicaverit tempore præcepti Paschalis, non oportet illum cogere, ad Communicandum iterum, ut Communicet demanu sua. Notari potest hic; Sacram Congregationem Episcoporum & Regul. in Castrensi 24. Maij 1624. declarasse: Episcopos non debere procedere contra eos, qui in paschate communicaverunt Romæ. Apud Lucium Ferrar. V. *Paschalis Communio* n. 32. & Nicolium V. *Pascha* n. 4.

114 Quod hic diximus de impedimento peregrinationis, id ipsum intelligendum est de quovis alio impedimento cessante infra idem tempus præcepti Paschalis; Eadem enim, imo potior militat ratio; Ut siquis prædicto tempore potens nunc communicare de manu alterius quam Parochi sui, prudenter timeat, ob aliquam causam, ne non valeat deinde communicare pro præcepto Paschali; si nunc non communicet de manu alterius quam Parochi sui absentis, a quo non possit petere facultatem; hic debet communicare de manu alterius, ad satisfaciendum præcepto Paschali. Vide dicenda hic qu. 9. n. 130. Si tamen deinde impedimentum communicandi de manu Parochi, quod timebat, non eveniat durante tempore præcepti Paschalis, etiam per particularem consuetudinem ampliati; tunc tenetur sistere se Parocho suo, ut de manu ejus communicet, si idem Parochus voluerit.

Cum, secundum pluries dicta, Peregrini, & Vagi possint frui privilegiis loci; hinc si inveniantur in loco, in quo anticipetur tempus præcepti Paschalis, de quo nonnulla exempla produximus sect. 2. n. 6. possunt ibi frui hujusmodi privilegio loci, communicando videlicet ante quam pro Ecclesia Universali incipiat obligare Paschale præceptum; si putent se non redituros, seu accessuros ad Parochiam propriam, nisi elapso ibidem tempore præcepti Paschalis. 115

Diximus supra: Peregrinos esse proprie, qui aliquo veniunt animo non manendi, sed tantum morandi aliquot diebus, vel ad summum anni parte minori, ut Mercatores, Viatores; & iterum ad propriam constantem sedem habitationis suæ revertendi. Hinc autem colliges: Studiosos, item Servos, seu famulos, & Ancillas, seu famulas, inter Peregrinos minime computari eo loci, in quo habitare incipiant cum intentione ibi manendi, saltem per majorem anni partem; sed tunc dicuntur, acquirere in loco quasi domicilium, & fiunt subditi: unde & tenen-

tenentur præceptis illius loci, & debent communicare pro Paschate in in Parochia, in qua habitant, vel habitare incipiunt. Porro hoc quasi domicilium acquiritur primo die, statim ac habitare quis incipit cum voluntate manendi per majorem anni partem. La-Croix lib. 6. par. 3. qu. 100. §. 17. 2. 722.

Observanda hic veniunt tria, quæ ex Decretis Sacræ Congregationis 13. Julii 1748. in *Tolentina* jurium Parochialium, eruit Zacharias in suis animadver. in theol. Moral. P. La-Croix *lib. 6. par. 3. qu.* 100. §. 18. *n.* 723. Primum est; famulos, & famulas debere recipere Sacramentum a proprio Parocho, non autem a Parocho illorum, quibus inserviunt, quoties Parochia non per certos designata sit fines, sed per domos, & familias dividatur. Alterum est; Colonos originarios alterius Parochiæ esse Sacramentandos a Parocho Originis, non autem ab illo Monasterii, seu Religionis, cui inserviunt. Tertium est; forenses, semel recognoscendo aliquam Parochiam, vel mediante adimplemento præcepti Paschalis adscribendo se in statu Animarum; vel se proclamare faciendo occasione contrahendi matrimonii, aut simile peragendo coram aliquo Parocho, exinde non posse primam Parochiam variare.

317 Innuimus supra, non censeri Vagum illum, qui intra eamdem urbem, ex una Parochia vult ire habitatum ad aliam, & interim moratur in tertia aliqua Parochia. Sed ecce hic dubium quoad hujusmodi, de Parochia, in qua debeat communicare pro Paschate; Utrum videlicet in ea Parochia, in qua diutius habitavit, & ex qua vult ire habitatum ad aliam; vel potius in ea, ad quam vult ire habitatum? Et ad hoc respondetur, debere communicare in Parochia in qua diutius habitavit, & ex qua vult ire habitatum ad aliam, si ad illam aliam non se conferet, habitationemque non figet nisi post tempus præcepti Paschalis. Si autem cogitet, statuatque infra tempus prædicti præcepti in illa alia figere Domicilium: posse in illa alia Parochia Communionem Paschalem sumere, postquam in ea fixerit Domicilium; Et debebit sumere, si ante non sumpserat in Parochia habitationis prioris. Ratio assertionis prioris est, quia Domicilium non acquiritur solo animo, sed animo, & facto, quemadmodum superius dicebamus; Cum igitur prædictus non habeat Domicilium, nec quasi Domicilium in tertia Parochia, in qua interim moratur, neque ibi censeatur Vagus; nec habeat Domicilium in illa alia Parochia, ad quam vult ire habitatum; sequitur nondum reliquisse Domicilium prioris Parochiæ, in qua diutius habitavit, & ex qua vult ire habitatum ad aliam; Ergo tenetur in illa Parochia sumere communionem Paschalem; si in ea alia Parochia Domicilium non fixerit nisi elapso tempore præcepti Paschalis. Posterioris autem assertionis ratio est, quia cum prædictus possit differre Communionem Paschalem usque ad illum diem, in quo infra tempus idem præcepti Paschalis Domicilium fixerit animo, & facto in illa alia Parochia; postquam ita fixerit Domicilium, censebitur reliquisse Domicilium prioris Parochiæ, ejusque subjectione solutus, & evasisse subditus posterioris Parochiæ: Ergo non tenebitur communicare in

priori Parochia, sed in posteriori. Favet in simili La-Croix agens de Matrimonio *lib. 6. part. 3. qu.* 100. §. 41. *nu.* 746. ubi hæc habet : *Ille tamen non censetur Vagus, qui de una Parochia intra unam Urbem, v. gr. e Parochia S. Severini vult ire habitatum ad Parochiam S. Cuniberti, & interea moratur in Parochia S. Martini; Cum enim talis sit notus in Urbe, debet proclamari, & conjungi, vel ubi diutius habitavit, idest, in Parochia S. Severini; vel ubi habitare incœperit cum animo ibi permanendi saltem per majorem anni partem, quæ erit Parochia S. Cuniberti :* Ita La-Croix citans Sanchez.

118 Sed quid? si prædictus in priori Parochia communicaverit infra tempus idem præcepti Paschalis, antequam domicilium ibi relinqueret; tenebitur ne iterum communicare in posteriori Parochia?

Respondetur negative: quia id non videtur juxta intentionem hujus Ecclesiasticæ legis, & certe Episcopus non puniret hujusmodi non iterantem Communionem in posteriori Parochia. Ad vitandas autem elusiones hujus præcepti, tenetur Parochus posterioris Parochiæ se certificare, quod talis novus incola Parochiæ suæ, jam communicaverit pro Paschate in ea Urbe, seu loco, unde discessit, & ad suam Parochiam accessit?

119 Denique animadvertendum est hic 1. Sacram Congregationem Concilii declarasse, quod *Parochus ruralis non est proprius, & verus Parochus, quando rus itur causa recreationis vel pro rusticanis negotiis, ideoque Matrimonium valide coram hujusmodi Parocho celebrari non potest.* S. C. C. 1. Decembr. 1640. apud Caval. *tom.* 4. *c.* 14. *decret.* 11. Infer similiter: ideoque præceptum Paschale valide coram hujusmodi Parocho celebrari non potest: Idest, obligationi sumendi Communionem Paschalem de manu Parochi proprii non satisfit, communicando de manu Parochi ruralis, quando rus itur causa recreationis, vel pro rusticanis negotiis, quia in eo casu non est proprius Parochus.

Animadvertendum 2. quod etsi possit quis habere duplex Domicilium, in quo æqualiter habitet æqualitate morali, & existimatione prudenti, unum in una Parochia, alterum in alia: videri potest Caval. loc. cit. & ex iis, quæ ibi habet num. 1. argui valet: An possit in qualibet sumere Communionem Paschalem? Attamen notat cum de Luca La-Croix *lib.* 6. *par.* 3. *qu.* 100. §. 12. *num.* 717. Si quis tantum de die moretur in una Parochia, & noctu cubet in altera, in qua domum habeat adhuc instructam suis mobilibus, censeri, non acquisivisse domicilium in illa Parochia, in qua tantum de die moratur, sed permansisse in Parochia, in qua domum habet, noctuque cubat. Hinc autem sequitur debere Communionem Paschalem sumere in dicta Parochia, in qua nimirum domum habet, noctuque cubat.

Si quis autem in confinio duarum Parochiarum habeat domum suam, quæ ex una parte habeat ostium in una Parochia, & ex altera parte alterum in alia; debet communicare in Paschate de manu Parochi, in cujus Parochia correspondet aditus magis frequentatus; nam ex aditu judicatur de domo, cui cedat; ut ex Canonistis observat Caval. l. cit. num. 2.

Qu. IV. An possit Communio Pa- 120
schalis fieri extra Parochiam ex licen-

centia sui Parochi, etiam mere interpretativa, & præsumpta?

℞. Ex licentia Parochi expressa fieri posse Communionem Paschalem extra Parochiam de manu cujusque etiam Regularis designati ab eodem, vel ad libitum proprium relicti; docent Reginaldus *lib.* 29. *c.* 5. *n.* 94. Navar. *in man. c.* 21. *nu.* 52. Azor. *instit. Moral. par.* 1. *l.* 7. *c.* 30. *qu.* 6. Pelliz. *in Man. Regul. tr.* 5. *c.* 3. *sect.* 2. *qu.* 4. *n.* 76. Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 10. *qu.* 2. *nu.* 10. *&* 12. Quintanad. *to.* 1. *singul. tr.* 4. *de Euch. singul.* 12. Busemb. *de Euch. dub.* 2. *art.* 3. *resp.* 3. La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 117. §. 7. *fine n.* 631. & communiter Doctores: est enim certum, ut ipsa Parochorum praxis confirmat, teste Quintanadv. l. cit. nu. 6. & plura etiam Concilia Provincialia huic faventia rei, possunt videri apud Benedictum XIV. *to.* 2. *Notific.* 55. *n.* 6. Vult etiam Quintanadvennas *cit. singulari* 12. nullam causam ad hanc licentiam concedendam requiri, cum non sit dispensatio in lege aliqua: hæc enim non extat, (at quo ad hoc recole dicta n. 91.) sed solum usus jurisdictionis, quam habet Parochus, ut pro libito suo Eucharistiam per se, vel per alium in hoc, vel illo loco ministret subdito sibi, ut præcepto Paschali satisfaciat; ita ille; Attamen Parochus facultatem hujusmodi sine urgenti necessitate universis, vel fere universis Parochianis suis concedere posse, denegat Cavalerius *to.* 4. *c.* 2. *in decr.* 8. *n.* 5. fine; Immo nec singularibus personis facultatem hujusmodi expedit Parochum sine justa causa concedere. Et quidem si Parochus aliquis in hac re admodum facilis esset, jure posset Episcopus, eidem prohibere, ne facultatem faciat Parochianis suis, communicandi pro Paschate extra Parochiam suam: Vide laudatum Benedictum XIV. cit. n. 6. & Quintanadv. l. cit. num. 4. Qua prohibitione sibi ab Episcopo facta, non posset Parochus præfatam concedere facultatem; similiter si id vetaretur eidem ex aliqua Diœcesanæ Synodi Constitutione: quemadmodum indicavimus supra n. 93. & Quintanadvennas l. cit. nu. 8. testatur de hujusmodi prohibitione facta Parochis in Diœcesi Hispalensi in Synodo *de Offic. Rec.* Circa quam tamen prohibitionem, & obligationem Parochorum illorum, vult notari 1. præceptum, scilicet grave, non imponere verba illa *statuimos y Mandamos:* videlicet *: statuimos atque mandamus:* quibus prohibitio prædicta exprimitur, & obligatio imponitur. Item 2. hanc legem non obligare Parochos, cum nullum incommodum appareat in concedenda præfata licentia: Et cum in prædicto Decreto Synodali remittantur Parochiani pro facultate accipienda ad Episcopum, vel ejus Vicarium Generalem: subdit Quintanadvennas: eam facultatem posse nihilominus concedi a Parocho, cum justa causa adsit, ex. gr. infirmitatis, distantiæ Parochiæ, temporis, incommodi, aut similis, si facilis aditus non adsit ad Prælatum, vel illius Vicarium. Præscindendo autem ab hujusmodi particularibus dispositionibus, certum est, ut dicebamus, posse, per se loquendo, Parochum dare Parochianis suis facultatem communicandi Paschali tempore de manu alterius, qua obtenta, Parochianus, facultate expressa, satisfaciet præcepto huic.

Quæstio itaque esse posset: an idi- 121

psum liceat ex licentia mere præsumpta, & interpretativa? Et ex hac etiam licere, affirmat Tambur. *meth. Commun. c.* 4. §. 4. *n.* 43. & 49. ubi id tamquam certum admittit; item Diana *to.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *de Euch. Resol.* 21. §. 6. Franciscus De-Lugo loc. supra cit. nu. 10. La-Croix *l. supra cit.* §. 10. *n.* 634. Navarr. & Pelliz. ll. cit.

Animadvertendum tamen ex laudatis Auctoribus, hujusmodi consensum Parochi præsumptum debere præsumi *rationabiliter*; seu quod tales circumstantiæ concurrant, ut *prudenter* præsumatur Parochi consensus: Exempla vero hujusmodi circumstantiarum mox adducemus. Animadvertendum insuper est: non facile consensum hujusmodi posse præsumi: quia Parochi sunt valde soliciti de hujusmodi suo ipsorum jure sibi custodiendo; quo volunt, saltem in Paschate recognoscere oves suæ curæ commissas, & ab illis similiter recognosci tamquam Pastores earum; ita Cardinalis De-Lugo *de Euch. disp.* 18. *sect.* 2. *n.* 51. Tambur. *l. cit. n.* 45. & 49. Franciscus De-Lugo *cit. n.* 10. Nec semper sufficit, quod certo daturus esset Parochus facultatem, si hæc peteretur: Nam si peteretur, hoc ipso jam recognosceretur ut Pastor aliquo modo, etsi non omnino uti requiritur: & ipse Parochus cognosceret Ovem suam, prædictam ei dando licentiam; si tamen non petatur, manet rationabiliter invitus quo ad modum, & substantiam: habet enim jus, ut recognoscatur maxime per hujusmodi Communionem Paschalem, & per eamdem vicissim recognoscat Oves suas. La-Croix, & uterque De Lugo ll. cit.

122 Nota 1. hactenus dicta valere etiam pro Regularibus, itaut etiam hi possint extra propriam Ecclesiam, & de manu alterius quam proprii Prælati communicare pro Paschate cum licentia expressa, vel explicato modo præsumpta Prælati sui. Pelliz. l. cit. Diana *Resol.* 16. §. 1.

Nota 2. facultatem communicandi extra Parochiam posse præsumi rationabiliter, si quis sit peregrinus, aut Vagus; Franc. De-Lugo nu. 35. Tambur. nu. 46. de quibus jam egimus qu. præcedenti a n. 109. 123

Id ipsum dicit Tamburinus l. cit. de legitime impeditis, qui scilicet justa laborent causa, qua ad Parochiam se conferre nequeant; quod etiam docet Franc. De Lugo n. 32. & Diana *to.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *R.* 22. §. 4. cum Suarez *de Relig. to.* 4. *tr.* 10. *l.* 9. *c.* 3. *nu.* 8. & *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 2. *versus finem*. Hi quidem docent, præsumi posse facultatem prædictam in casu necessitatis urgentis, ut esset, quoties aliquis est impotens ad Communicandum in sua Parochia, & ad petendam facultatem a suo Parocho; Tunc enim non potest sic impeditus præceptum implere Paschale, nisi Communionem accipiat ab alio Sacerdote Sæculari, vel etiam Regulari. In prædicto utique casu etiam Regularis posset Communionem ministrare Paschalem; Vide dicta sect. 2. qu. 16. n. 29. ubi docuimus, esse obligationem Communicandi tempore Paschali etiam de manu alterius, si quis non possit communicare de manu Parochi sui, aut delegati ab eo infra tempus præcepti Paschalis.

Contendunt vero iidem laudati Auctores Suarez, Lugo, & Diana, debere in eo casu fidelem satisfacere postea Parocho suo; id est præsenta-

re se illi, & eidem facere fidem de Communione Paschali sumpta in aliena Ecclesia ratione dicti impedimenti; licet concedant, quod, si Parochus de necessitate, quæ occurrit, & de Communione recepta sufficiens acceperit testimonium, non poterit cogere subditum, ad iterum communicandum. Verum hujusmodi obligationem præsentandi se Parocho post tempus Paschale, si non sit coactus, seu vocatus quis ad reddendam rationem, negabimus hic qu. 9. n. 130. fine. Si autem impedimentum cesset durante præcepto Paschali, in hoc utique casu esse obligationem sistendi se Parocho infra idem tempus, etiam nos docuimus qu. præcedenti a nu. 111. Item facultatem Communicandi extra Parochiam, posse præsumi, quando Parochus, ejusque substitutus est absens, docet Tambur. cit. n. 46. quia in ejusmodi eventibus præsumitur, inquit, a Parocho facta concessio. Id ipsum cum Leandro docet Diana l. cit. §. 5. quia, dicit Leander, præsumi potest in dicto casu Pontificia, vel Episcopalis adesse facultas; licet nonnulli oppositum opinentur, volentes, exspectandum esse, donec Parochus redeat elapso tempore præcepti Paschalis: quos tamen puto, non esse audiendos, propter dicenda hic qu. 9. n. 130. initio, & jam dicta sect. 2. qu. 16. Si tamen sit spes redeundi infra tempus idem præcepti Paschalis, esse obligationem exspectandi Parochum absentem, docuimus eadem cit. qu. 16. initio.

Item facultatem Parochi, communicandi extra Parochiam, posse præsumi, docet Pelliz. *in man. Regul. tr. 5. c. 3. sect. 2. nu. 76.* si Parochus semel, & iterum requisitus a suo Parochiano, ut ei ministret Communionem Paschalem, semper deneget ei illam tunc præbere, eo quod iis diebus, quibus requiritur, ea non soleat dari, etsi sint intra tempus Paschale; si quidem neget eo quod sibi sit incommodum, & de hoc constet Parochiano: secus si neget, eo quod Parochianus sit publicus peccator, & indignus. Ducitur, quod in priori casu Parochus prudenter præsumatur consentire, ut Parochianus de manu alterius Sacerdotis communicet: non item in posteriori: sicque cum interrogatus fuisset, se respondisse, testatur. Quod autem Parochus possit denegare Communionem Paschalem ei, qui non exhibent schedulam Confessionis; si prudenter credi non possit eidem asserenti, se confessum esse, docebimus cum aliis in Appendice ad calcem Diarii c. 13. ubi de præc. Confess. ann. artic. 9. qu. 6. n. 111.

Item facultatem legitimam, ad communicandum extra Parochiam, præsumi posse, censet Tambur. nu. 46. Si Parochus vel exequi per negligentiam suum recuset munus; vel licentiam alibi communicandi deneget per malitiam; præsumi enim in casibus his, docet, facultatem alibi communicandi a Summo Pontifice esse concessam. Idem cum Leandro docet Diana *to. 2. edit. coord. tr. 2. R. 22.* §. 4. & 5. Vide dicenda qu. 5.

Cum in Ecclesia specialiter interdicta non possit administrari Sacramentum Eucharistiæ: hinc necesse est, ut pro adimplendo præcepto Paschali Parochiani communicent in alia Ecclesia, in qua ut communicent, facultas proprii Parochi tacite concessa censetur, inquit Chiavetta Consult. 155. num. 6. fine; quod si

peta-

petatur, in tali caſu certe non eſt deneganda, ut idem animadvertit ibidem. Id ipſum aſſerit, ſi Parochus ſit perſonaliter Interdictus; Vide dicta ſect. 2. qu. 17. num. 34. §. *Nota* 3. Cæterum in caſu Parochi perſonaliter interdicti, deberet Epiſcopus ſubſtituere alium Sacerdotem, qui in Eccleſia Parochiali Sacramenta miniſtraret, de manu cujus eſſet Paſchalis Communio ſuſcipienda a Parochianis. In caſu vero quo ipſa Parochialis Eccleſia ſit ſpecialiter interdicta, oporteret, Epiſcopum Parochianis illius Eccleſiam aliam deſignare, in qua tantum Paſchalem reciperent Communionem; Et tunc ab hujuſmodi Parochianis parendum foret; aliter non ſatisfacerent obligationi communicandi in Paſchate de manu Parochi, vel ipſius delegati.

Denique Diana n. 21. §. 6. dicit: quod Religioſus, qui cum licentia certo præſumpta, & moraliter certa Parochi alieni, miniſtret Euchariſtiam in articulo mortis, & in die Paſchatis (ſeu pro adimpletione præcepti Paſchalis; ut ipſe intelligit per hæc verba. Vide dicenda ſect. 6. n. 148.) ſciens certo moraliter, quod Parochus amicus id velit, non peccet, neque incurrat cenſuram: (de qua ſect. 7. n. 145.) quia habens talem certitudinem moralem de Parochi voluntate, de ejus licentia facere cenſentur; Ita ille, qui adducit pro ſe Suarez, & Platell. Atque adeo docet, in hoc adeſſe licentiam interpretativam, & rationabiliter præſumptam, ſi putetur certo moraliter; Parochus id velle, puta quia amicus eſt. Verum id adhuc non facile præſumendum eſt; nam, ut ſupra notavimus, Parochi ſunt valde ſoliciti, de hujuſmodi ſuo ipſorum jure ſibi cuſtodiendo; Et rurſus non ſemper ſufficit, quod Parochus, quia amicus eſt, certo daturus eſſet licentiam, ſi rogaretur; nam, ut etiam ſupra animadvertimus, ſi facultas peteretur expreſſe a Parocho, jam hoc ipſo recognoſceretur ut Paſtor aliquo modo, etſi non omnino uti requiritur; & ipſe cognoſceret Ovem ſuam, licentiam prædictam illi præbendo; ſi autem non petatur, manet rationabiliter invitus, quoad modum, & ſubſtantiam; habet enim jus, ut recognoſcatur, & viciſſim recognoſcat Oves ſuas, maxime per Communionem Paſchalem. Requirerem ergo, quod pro certo moraliter quis habeat, Parochum nolle eum petere a ſe hujuſmodi facultatem expreſſe: ſeu omnino non curare, quod abſque expreſſa voluntate ſua communicet extra Parochiam: puta, quia amiciſſimus eſt, vel ſanguine ſtricte conjunctus.

Eſt autem animadvertendum, in hoc etiam caſu, nec poſſe præſumi Parochi facultatem, ſi Parocho vetitum ſit illam dare ſpeciali prohibitione Epiſcopi, vel Diœceſanæ Synodi conſtitutione; Recole dicta ſuperius n. 120.

Nota 3. poteſtatem dandi licen- 124
tiam communicandi pro præcepto Paſchali extra Parochiam non eſſe reſtrictam ad ſolum Parochum ſic dictum, ſed illam adhuc dare poteſt quicumque venit hoc nomine Parochi, ſeu Paſtoris, reſpectu Ovium ſuarum; quo nomine venit ex Tambur. *Meth. Comm. c.* 4. §. 4. *n.* 16. quicumque Beneficium habens Curatum reſpectu ſuorum Parochianorum: ſive Curatus vocetur, ſive Archipresbyter, ſeu Vicarius ad curam, ſive

alio nomine : hi enim omnes, vel similes respectu suarum ovium sunt proprii Sacerdotes, seu Parochi, atque Pastores; non opus enim, quod Parochus sit Presbyter, seu Sacerdos, ut prædictam det facultatem, Suar. *to.* 5. *in* 3. *par. disp.* 22. *sect.* 4. *n.* 6. & Glossa in C. *Religiosi*. *De privileg. Clemen.* in V. *Presbyteri*. Vide dicenda sect. 7. nu. 145. §. *Animadvertendum est* 4. Quod si plures sint simul Parochi unius & ejusdem Ecclesiæ, singuli possunt licentiam dare alibi communicandi pro Paschate. Tambur. num. 62. La-Croix supra cit. §. 10. Potest insuper illam dare Ordinarius, seu Episcopus suis Diœcesanis. La-Croix §. 9. n. 633. Tambur. n. 58. Est enim Parochus, & Pastor universalis suæ Diœcesis, ut notat Glossa loco modo laudato, quam cum aliis sequitur Suarez loc. cit. & posset dare etiam, invito Parocho: quia, ut docet cum aliis Bonacina *disp.* 4. *qu.* 7. *pu.* 2. *nu.* 11. quilibet potest, etiam invito Parocho, Episcopum adire pro Sacramenti suscipiendis; non Episcopo principaliter commissa est cura animarum omnium suæ Diœcesis. Cap. *Quæcumque sect.* 10. *quæst.* 1. *& cap. Præcipimus* 24. 12. quæst. 1. Potest ergo cum facultate Episcopi Communio Paschalis fieri extra propriam Parochiam. Sed Glossa loco supra laudato suadet, ut ab Episcopo non concedatur facultas recipiendi Sacramenta, atque adeo communicandi pro Paschate extra propriam Parochiam, Parochiali Ecclesia non vacante. Et certe non deberet Episcopus, invito Parocho, dare facultatem prædictam pluribus unius & ejusdem Parochiæ. Porro Sacra Congregatio Concilii die 29. Februar. 1744. declaravit: sustinendum non esse Decretum Archiepiscopi Neapolitani circa adimplementum præcepti Paschalis in tribus Granciis, quibus id juris fecerat; sed potius præceptum Paschale esse adimplendum in Ecclesia Curata, & Matrice. Id ipsum in *Cassanen.* 22. Julii 1741. ab eadem Congregatione fuerat definitum; Cum enim Episcopus quædam loca ita divulsisset a Parochia S. Juliani, ut in iisdem Coadjutorem constituisset, a quo, tamquam a Parocho, familiæ eorumdem locorum tenerentur suscipere Sacramenta : Modus iste approbatus non extitit : quemadmodum refert Cavalerius *to.* 4. *c.* 2. *in d.* 8. *n.* 5. Ubi rite animadvertit, quod si non probatur Edictum Episcopi circa adimpletionem præcepti Paschalis in alia Ecclesia intra Parochiales limites constituta, & insuper cum aliqua dependentia a Parocho, ratione deputationis Coadjutoris, vel subscriptionis schedarum, uti productis duobus eveniebat in casibus : Multo utique minus probandum videtur, si id generaliter indulgeat pro alia Ecclesia, etiam Cathedrali, & præsertim sine ulla dependentia a proprio Parocho.

Vicarium Generalem Episcopi posse item etiam sine mandato speciali, ex sola Vicariatus Generalitate prædictam facere facultatem, docet Suarez *to.* 5. *in* 3. *par. disp.* 22. *sect.* 4. *n.* 6. & Tambur. n. 60. quoniam facit unum cum Episcopo, & est Pastor ex Officio; Cum enim etiam sine mandato speciali, ex probabiliori, ait Tambur. sententia possit concedere licentiam Sacerdotibus ad excipiendas Confessiones: cur hoc non poterit, quod est minus?

Archipresbyterum vero non posse facultatem dare prædictam nisi suis

Pa-

Parochianis: ultro concedit Tambur. n. 59. quamvis cum aliis putet, satisfieri præcepto Paschali in Cathedrali a quibuslibet Diœcesanis: ut vidimus hic qu. 1. quam tamen opinionem nos cum aliis ibi rejecimus; nisi alicubi faveat consuetudo.

125 Qu. V. An possit communicare extra Parochiam, qui petiit a Parocho facultatem, si hic denegavit injuste?

℟. Affirmat Tamburinus *Meth. Commun. cap.* 4. §. 4. *n.* 46. ubi censet, quod, si Parochus, vel exequi per negligentiam munus recuset suum, vel licentiam alibi communicandi deneget per malitiam; in his casibus præsumi possit concessa facultas a Summo Pontifice alibi communicandi. Idem cum Leandro docet Diana *tom.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *R.* 22. §. 5. Item Quintanadvennas *tom.* 1. *singular. tr.* 7. *singular.* 33. *n.* 4. hæc habet: *Si ob justam causam, habens Oratorium, non potest Ecclesiam adire, ut in Paschate Eucharistiam, ad implendum præceptum, recipiat; petita a Parocho licentia, & injuste negata, ut in eo adimpleat, si habet Bullam Cruciatam, potest adimplere; Quia tunc in Oratorio eam recipiendi, facultatem habet a Pontifice ex Cruciata, & sic a Nuntio non impeditur, ac aliunde Parochiam adire non valet intra terminum pro præcepto assignatum.* Hæc Quintanadvennas.

Ego autem dico: quod, si difficultas ad communicandum in Parochia, non sit tanta, quanta requiri solet, ad excusandum a similibus præceptis Ecclesiasticis, seu consuetudinibus obligantibus sub gravi; tunc superari debeat, & Communio sumenda sit de manu Parochi, etiam in dicto casu. Si vero is, cui facultas denegatur injuste, non valeat vere ullo modo communicare in Parochia, tunc aliunde excusabitur; Ad impossibile enim nemo tenetur; similiter si difficultas tanta, ac talis sit, quanta, & qualis judicio prudenti, & existimatione morali soleat excusare in similibus præceptis, seu consuetudinibus Ecclesiasticis: In hoc utique casu non esset obligatio communicandi de manu Parochi; Esset tamen obligatio communicandi de manu alterius, si posset, quia adhuc urgeret præceptum Paschale; Vide dicta sect. 2. qu. 16.

Qu. VI. Utrum, si quis absque 126 facultate vel expressa, vel tacita, prudenterque præsumpta: neque ullo legitimo impedimento excusatus, faciat semel, aut iterum in vita Communionem Paschalem extra Parochiam, possit excusari a mortali: Adeoque detur parvitas materiæ in obligatione gravi communicandi in Paschate de manu Parochi?

℟. Tamburinus *Meth. comm. c.* 4. §. 4. *n.* 50. proponit, & solvit quæstionem hujusmodi sic: *An semper peccet mortaliter, qui sine rationabili causa, sed sine contemptu, vel scandalo; solum propter suam commoditatem velit in Paschate communicare alibi, quam in Parochia? Et an peccet Sacerdos; si tunc scienter ministret huic Eucharistiam? Puto, quod fidelis, qui paratus est suum Parochum recognoscere, & forte in anno pluries recognovit, communicando in sua Parochia: non irrogat injuriam gravem Parocho, semel aut iterum in sua vita, se subtrahendo in hoc ab ejus jurisdictione: Atque adeo non peccat mortaliter, si semel, aut iterum in vita, modo dicto, in aliena Ecclesia communicat in Paschate. Idem puto, si Sa-*

cerdos

cerdos sæcularis (nam de Religioso mox a nu. 51.) unum, aut alterum, seu paucos tales communicet. Dico paucos, *si enim multos communicaret, irrogaret gravem Parocho injuriam, perturbaretque graviter ordinem Parochorum. Ratio hujus doctrinæ est, quia rectæ rationi non apparet hæc gravis materia: Pascitur enim Ovis, sed una, vel altera vice, quasi in alieno campo ab alieno Pastore. Non igitur delinquitur contra substantiam præcepti, sed contra accidentia. Et id iam raro, ut multum invitus rationabiliter non debeat esse Pastor. Scio, quod Suarez docet, esse mortale, ministrare hoc Sacramentum sine debita jurisdictione, & hanc obligationem esse mutuam ministrantis, & sumentis: sed ipse notanter addit, esse mortale ex genere suo. Sicut igitur furari v. g. alienam rem est mortale ex genere suo, & tamen datur levitas materiæ in furto; sic se veluti surripere, seu subtrahere a jurisdictione sui Pastoris, erit in genere suo mortale; non tamen tollitur, posse dari materiæ parvitatem, ut videtur esse in nostro casu.* Hæc Tamburinus: cujus hanc sententiam referens etiam La-Croix *lib. 6. par. 1. qu.* 90. §. 4. *n.* 483. eam approbare videtur; licet deinde *qu.* 117. §. 8. *nu.* 632. videatur aliquantulum dubitare de illius probabilitate propter Decretum, seu Declarationem quamdam S. C. C. quam refert inferius §. 13. nu. 637. in qua declaratione dicitur, non posse in die Paschatis Regulares ministrare Communionem in suis Ecclesiis populo. Et quamvis iisdem liceat ministrare in cæteris diebus, quibus durat Paschale præceptum: per illam tamen Communionem non posse a populo satisfieri præcepto Paschali. Verum Decretum illud non videtur opponi sententiæ Tamburini; nam illud recte posset intelligi de Communione Paschali semper, aut sæpius facta extra Parochiam, & in Ecclesiis Regularium; non item si semel, aut iterum vita durante; ut Tamburinus putat, solum posse permitti. Nihilominus non facile proponenda cuivis est hujusmodi opinio, utpote quæ potest causare aliquem abusum circa observantiam hujus præcepti, seu obligationis gravis, & afferre aliquod præjudicium Parochis, & non recte ab illis audiri. Adde quod hæc opinio satis limitate, cauteque procedat, dicit enim: *Dummodo absit contemptus, vel scandalum*. Est item animadvertendum, quod, cum Tamburinus concedat, & fateatur, peccaturum mortaliter Sacerdotem, qui vel semel in vita ministraret *Multis* Communionem Paschalem, sequitur etiam concedere, multos non posse scienter, seu omnes ad invicem conscios de hujuscemodi sua ipsorum intentione, non posse, inquam, petere Communionem Paschalem etiam semel a simplici Sacerdote, seu ab eo, qui non est proprius ipsorum Parochus, vel hujus delegatus, & aperiendo illi suam ipsorum illam intentionem: quia si hujusmodi Sacerdos peccaret scienter ministrando multis, etiam hi peccarent, scienter petendo, peccato alterius cooperando: ut notavit Reginaldus in praxi lib. 29. c. 5. n. 90. fine. De Sacerdote ministrante, & Tamburini opinione prædicta sermo redibit sect. 7. n. 144.

QU. VII. An satisfaciat præcepto communicandi per manus Parochi sui, 127
qui communicet extra Parochiam per manus ipsius Parochi quidem, sed ita, ut Parochus non possit adverte-

re, seu intelligere, se ministrare Communionem Paschalem Parochiano suo, nec intendat pascere Ovem suam, adeoque nec illam possit recognoscere; puta, si aliquo dierum Paschalium celebret in aliena Ecclesia, & in Missa administret Communionem petentibus, ut fieri consuevit?

℟. Puto, quod non: quia sic non videtur poni a Parochiano actus sibi præscriptus, qui est actus recognitionis sui Pastoris tali determinato tempore Paschali. Probatur: quia ad prædictam recognitionem certissime non sufficit actus mere internus, sed exigitur talis determinatus actus externus, nempe Communio tempore Paschali per Parochi manus, aut ejus delegati suscepta; talis autem Communio videtur, debere esse ejusmodi, ut aliquo modo per se apparere possit, Communicantem velle exercere actum præscriptum subjectionis, & recognitionis erga Pastorem suum. Jam vero per illam Communionem illo priori modo susceptam extra Parochiam, ratione nulla per se apparet, communicantem velle exercere hujusmodi actum: nam administrando tunc Parochus modo præfato inscius Communionem, non ministrat tamquam exercitium, & actum suæ jurisdictionis, sed tamquam privatus, simplexque Sacerdos, cui de more permittitur in aliena Ecclesia Eucharistiam in Missa quibuslibet fidelibus petentibus ministrare. Secus tamen foret, si Parochianus illud notum faceret Parocho; hoc est, significaret, rogaretque eum, ut in ea Missa Communionem Paschalem sibi porrigeret. Profecto licet Paschalis Communio sumenda sit de manu proprii Parochi, aut ab eo delegati: non esse tamen obligationem, ut hic ministret in propria Parochia: docuimus superius n. 93.

128 Qu. VIII. An qui communicavit sacrilege in sua Parochia, teneatur iterum communicare ibidem, durante tempore Paschali?

℟. Tenetur quidem iterum communicare, ad satisfaciendum præcepto Communionis Paschalis, cui non satisfecit per Communionem sacrilegam, sive formaliter, ut est omnino certum ex dictis sect. præc. n. 84., sive materialiter, ut docuimus ibi n. 85. At ex La-Croix *lib. 6. par. 1. qu. 117. §. 6. n. 619.* non videtur, teneri communicare in sua Parochia iterum: sed posse, ubicumque sibi placuerit: quia præceptum videtur divisibile, communicandi recte pro bono animæ, & communicandi in Parochia ad recognoscendum Pastorem: Confer dicta a nobis sect. 1. nu. 3. Hæc autem pars posterior est impleta: uti si præceptum sit, quod Horæ Canonicæ devote recitentur in Choro, qui indevote recitavit in Choro, satisfacit, si domi repetat: quia illam partem præcepti, quæ erat de assistentia in Choro, adimplevit.

129 Qu. IX. Utrum, qui tempore præcepti Paschalis non communicavit de manu Parochi sui, teneatur ad id extra tempus Paschale.

℟. Platell. *par. 5. de Sacr. cap. 4. §. 5. nu. 434.* docet: eum, qui nec antea, nec tempore Paschali communicaverit in propria Parochia, teneri postea, quam primum moraliter potest, illic communicare.

Alii obligant ad communicandum de manu Parochi sui extra Pascha in casu, quo intra Pascha Parochus absens fuerit, unde non fuit tunc facta Communio de illius manu. Id sentire videtur Suarez *to. 3. in 3. par. disp. 72.*

disp. 72. sect. 2. versus finem; ubi docet: quod excepto impedimento peregrinationis, & privilegio peregrinantium; in aliis impedimentis, Parochianus, qui non potest tempore debito communicare in Parochia, debeat exspectare Parochum, ad Communicandum pro præcepto Paschali; unde si communicet de manu alterius; per hujusmodi Communionem non satisfaciat, sed debeat iterum communicare, cum primum possit, in Parochia: quia, inquit, non videtur urgere ratio tantæ necessitatis implendi Ecclesiasticum præceptum hujusmodi. Similiter sentit, & loquitur Franciscus De-Lugo de Sacram. *lib. 4. de Euch. cap. 11. qu. 2. nu.* 21. ubi docet: esse obligationem exspectandi Parochum, ad communicandum pro Paschate, si forte Parochus absit, nec alter adsit, cui vices suas ille commiserit; quippe cum non sit, inquit, necessitas adeo urgens, facile potest exspectari Parochus, & interim, si quis egeat communione, poterit ex devotione communicare; rursusque communicare postea de manu Parochi, ad satisfaciendum Communioni Paschali. Accedit Fagundez *in 3. præc. Eccl. lib. 3. cap. 2. n.* 21. ubi dicit: non posse licite Sacerdotes Regulares, aut sæculares Eucharistiam ministrare sæcularibus, deficiente Parocho, in necessitate implendi Ecclesiasticum præceptum Communionis annuæ; quia, inquit, hæc necessitas non tantum urget, cum in eo casu excusentur prædicti sæculares ab impletione præfati præcepti Ecclesiastici, quamdiu durat tale impedimentum. Quod etiam ex aliis tacito nomine docet Cardinalis De-Lugo *de Euch. disp.* 18. *num.* 53. putatque probabile Diana *tom. 2. edit. coord. tract. 2. Resol.* 22. §. 5.

Alii denique licet fateantur, esse necessitatem communicandi in paschate de manu alterius, si non possit de manu Parochi; nihilominus eum, qui in paschate communicavit ex necessitate urgenti de manu alterius, quam Parochi sui, aut ipsius delegati, obligant ad satisfaciendum post Pascha Parocho suo; nimirum contendunt, teneri præsentare se illi, eique fidem facere de eo, quod impleverit præceptum Paschale in aliena Ecclesia ratione talis urgentis necessitatis. Concedunt autem Parochum, si de necessitate, & Communione præcepta ei satis constiterit, non posse subditum cogere ad communicandum iterum; ita idem Suarez *to. 4. de Relig. tr. 10. l. 9. c. 3. n.* 8. Ita etiam idem Franciscus De-Lugo *eodem cit. lib. 4. de Euch. c.* 10. *qu.* 2. *num.* 32. & Diana *cit. Resol.* 22. §. 4.

Dicendum est primo: In casu ab 130
sentiæ Parochi, & ipsius delegati a Parochia, vel Parochiani a Parocho suo; si Parochus, aut delegatus illius non redeat ad Parochiam, vel Parochianus ad Parochum intra tempus præcepti Paschalis, etiam per consuetudinem localem extensum, tunc esse obligationem communicandi intra tempus Paschale prædictum de manu alterius, ad satisfaciendum præcepto Paschali; atque adeo in hujusmodi casu licite posse Regulares, & Sacerdotes sæculares ministrare Communionem Paschalem. Hæc assertio manet probata sect. 2. qu. 16. ubi illam docuimus cum iisdem Suarez, Francisco De-Lugo, & Diana.

Secundo videtur dicendum: eum, qui in Paschate non communicavit

de manu Parochi , ſive communicaverit tunc de manu alterius , ſive ſimpliciter non communicaverit; ſive communicaverit de manu Parochi ſui ante Paſcha , ſive non ; minime teneri , per ſe loquendo , poſt Paſcha Communicare de manu Parochi ſui: quia Communio ſumenda de manu Parochi , eſt Communio Paſchalis ; hæc autem non eſt , niſi quæ tali ſumitur determinato tempore Paſchæ ; unde qui etiam ſæpius communicaret de manu Parochi per annum extra Paſcha, non item in Paſchate, obligationi communicandi de manu Parochi ſemel in anno minime ſatisfaceret, ut apud omnes conſtat . Quod ſi Parochi urgeant, ad communicandum in ſua Parochia poſt Paſcha , eos , qui non communicarunt in Paſchate: hoc ideo eſt, quia urgent, ut ſatisfaciant ſaltem Communioni annuæ : Hæc enim etiam extra Paſcha obligat , ſecundum dicta ſect. 2. qu. 11. & Parochis cura eſt demandata , ut præceptum hujuſmodi ſervetur ab omnibus ſuis ſubditis Parochianis , & delinquentes notent, ut debita pena mulctentur : quemadmodum ſect. ſequ. dicetur n. 136. §. *Nota* 2. Illos autem, qui in Paſchate non communicarunt , ſeu ignoratur a Parochis , an communicaverint ? præſumunt iidem Parochi nondum ſatisfeciſſe præcepto Communionis annuæ; pro hoc itaque urgent , ut communicent adhuc poſt Paſcha; non autem pro Communione Paſchali ut ſic . Et inſinuatur hoc etiam ex ipſis Franciſco De-Lugo , Diana , atque Suarez, qui , ut ſupra vidimus, licet contendant , eos, qui in Paſchate non communicarunt de manu Parochi, teneri poſt Paſcha ſe præſentare illi , ut fidem faciant de eo, quod tunc alibi communicaverint ex neceſſitate urgenti : nihilominus fatentur , atque concedunt , Parochum non poſſe eoſdem cogere ad iterum communicandum , ubi certus fuerit de eorumdem communione alibi ſumpta ex neceſſitate. Ergo præterquam quod ſupponant , non poſſe cogi ad iteratam Communionem annuam; ſupponunt inſuper, Communionem de manu Parochi ſumendam, ſolam eſſe Paſchalem: quæ videlicet ſumatur tali determinato tempore Paſchæ . Ergo qui in Paſchate non communicavit de manu Parochi ſui , non tenetur , per ſe loquendo, poſt Paſcha de manu Parochi communicare . An autem teneatur communicare ſaltem de manu alterius poſt Paſcha , qui ſimpliciter non communicavit in Paſchate ? reſolutum eſt ſect. 2. qu. 11.?

Tertio denique videtur dicendum: ſive quis ſimpliciter non communicaverit in Paſchate : ſive communicaverit , at non de manu Parochi ſui, vel ejus delegati : per ſe loquendo , non teneri poſt Paſcha ſatisfacere Parocho , ſeu præſentare ſe illi, ad faciendam fidem de eo, quod communicaverit de manu alterius , ob neceſſitatem urgentem : vel ad dandam rationem , cur ſimpliciter non communicaverit ? Ad hoc enim nullo cogitur jure . Dixi : *per ſe loquendo non teneri :* quia, ſi Parochus tamen urgeret , & rationem exigeret, parendum utique foret: videantur dicta ſect. 2. qu. 11. nu. 24. §. *Animadvertendum* 2. & dicenda ſect. ſequ. nu. 136. §. *Nota* 2. Propterea etiam in præcedenti dicto, ſeu aſſertione eamdem limitationem adhibui.

Interrog. An ſaltem teneatur com- 131
municare de manu Parochi poſt Paſcha ,

ſcha ,

scha, qui ex consilio Confessarii distulit Communionem Paschalem? ut passim accidit male habituatis, qui probandi sint. Ratio dubitandi est, quia, ut ipsi docuimus sect. 2. qu. 11. n. 24. respectu hujusmodi extenditur quodammodo tempus præcepti Paschalis ex concessione ipsius juris communis C. *Omnis:* unde licet elapsum sit tempus præcepti Paschalis quo ad reliquos fideles; is tamen, eo die in quem ex consilio Confessarii distulit Communionem, videtur nihilominus communicare tempore Paschali: atqueadeo illa Communio respectu hujusmodi videtur Paschalis. Ergo tenetur, illam sumere de manu Parochi sui.

℞. In hoc utique casu concedendum videtur, esse obligationem communicandi de manu Parochi. Cæterum in hoc casu communiter poterit excusare ratio vitandæ infamiæ apud proprium Parochum, & forte etiam apud alios, manifestando talem caussam prædictam, ex qua non accesserit tempore Communionis Paschalis, ubi a Parocho fuerit requisitus, cur non accesserit tempore debito? Nec videtur ei quærenda esse aliqua æquivoca excusatio, qua verum occultet; facile enim in suspicionem apud Parochum venire poterit veræ caussæ: se nimirum fuisse in malo statu, & tanto, ac tali, ut ei fuerit absolutio denegata, seu post Pascha dilata.

132 Qu. X. An teneatur communicare de manu Parochi sui in Paschate; qui sciat, illum peccaturum in administratione Eucharistiæ?

R. Affirmative, si Parochus voluerit nihilominus ministrare. Vide dicta sect. 3. qu. 23. n. 78.

133 Qu. XI. Si Ecclesia Parochialis sit interdicta, an debeant Parochiani communicare in alia Ecclesia? Idem quæritur: si Parochus sit personaliter interdictus: an scilicet debeant communicare de manu alterius?

℞. Affirmative: vide dicta sect. 2. qu. 17. num. 34. §. *Nota* 3. Et hic qu. 4. num. 123. §. *Cum in Ecclesia specialiter interdicta*. Est autem etiam legenda animadversio, quam nos ibi subdidimus versu: *Cæterum in casu*.

SECTIO VI.

De pœnis transgressorum præcepti Communionis Paschalis.

IN sæpius allegato Cap. *Omnis*, in 134
quo præcipitur Confessio annua, & Communio Paschalis annua, ibidem decernitur cuilibet transgressori vel præcepti Confessionis annuæ, vel solius etiam Communionis Paschalis pœna Interdicti per hæc verba: *Alioquin & vivens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura*. Et consentit Rituale Romanum Pauli V. *tit. Quibus non licet dare Ecclesiasticam sepulturam*. Ubi inter eos, quibus est deneganda Ecclesiastica sepultura, describuntur ii, *de quibus publice constat, quod semel in anno non susceperint Sacramenta Confessionis, & Communionis in Pascha, & absque ullo signo contritionis obierunt*. Hujusmodi tamen censura juris communis, ut verba ipsa recitata clare indicant, & colligitur ex regula dignoscendi censuras ferendæ sententiæ; non incurritur ipso facto, sed imponenda est: incurritur itaque a transgressoribus postquam illis imposita fuerit per sententiam Judicis; unde si ante declarationem morian-

tur,

tur, non privantur Ecclesiastica sepultura, dummodo obierint cum signis contritionis. Suarez. *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 70. *sect.* 3. *versus finem;* Filliuc. *to.* 1. *tr.* 4. *de Euchar. c.* 2. *n.* 61. Pelliz. *Man. Regul. tr.* 5. *c.* 3. *sect.* 2. *num.* 88. Nicolius V. *Pascha n.* 1. Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euchar. c.* 10. *qu.* 3. *num.* 32. Tambur. *Method. commun. c.* 4. §. 6. *num.* 65. & 66. La-Croix *lib.* 6. *par.* 2. *qu.* 307. *num.* 2053. & *lib.* 7. *qu.* 29. §. 18. *n.* 253. Et declaravit S. C. Ep. in D. hujus tenoris: *Pœnæ ob prætermissionem Confessionis annuæ, & Communionis Paschalis non incurruntur nisi post Judicis sententiam, sive post Edictum Ordinarii, per quod declarantur incursi.* Congregat. Episc. 14. Junii 1595. apud Caval. to. 2. d. 2. Nisi intermissio sit notoria, vel adsit statutum Synodale in contrarium; ut declaravit eadem Sacra Congregatio Episc. 15. Decembr. 1596. apud Caval. l. cit. d. 3. Porro in casu statuti Synodalis in contrarium, jam lata est sententia contra inobsequentes; & pro casu notorietatis, quoad incurrendam privationem sepulturæ Ecclesiasticæ, faciunt allegata verba Ritualis Romani, licet ibi addatur limitatio illa, quod absque ullo signo contritionis obierint ii, de quibus constet publice, quod omiserint Communionem annuam Paschalem. Vid. dicenda qu. 4. Testatur autem Tamburinus loc. cit. nunc vix in usu esse, ut contra aliquem hujuscemodi sententia fulminetur: nec contradicit La-Croix lib. 7. loc. cit. ubi addit, nec pœnam hanc infligi solere, si intra annum communicaverit quis in Parochia, quamvis id non fecerit in Paschate. Confer Decretum S. C. Episc. in *Trojana* allegandum n.136.

Rursus ex Dicastillo debere abesse omnem probabilem causam excusationis, seu impedimenti.

Prædictis pœnis subsunt etiam Regulares, quia Caput *Omnis;* loquitur universaliter de omnibus fidelibus, ideoque comprehendit etiam Regulares, uti docuimus sect. 3. initio: cum non appareat, unde ii debeant excludi; ut animadvertit Pelliz. loc. citat.

Quamvis ex jure communi non 135
adsit pœna excommunicationis contra transgressores hujus præcepti: (Porro licet Concilium Tridentinum *sess.* 13. *canon.* 9. statuerit quod, *si quis negaverit omnes, & singulos fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis pervenerint, teneri singulis annis saltem in Paschate ad Communicandum juxta præceptum Sanctæ Matris Ecclesiæ. Anathema sit:* Hæc tamen excommunicatio non afficit transgressores hujus præcepti, sed tantummodo negantes, hoc adesse præceptum;) nec in eodem jure communi ulla pœna *lata*, sed tantum Interdicti censura *ferenda* habeatur, ut diximus: inspiciendæ tamen sunt singularum Diœcesum Constitutiones, & consuetudines, ubi quidem ferri plerumque solet excommunicatio contra transgressores hujus præcepti; ut notant Suarez *cit. sect.* 3. *fine*. Franc. De-Lugo l. cit. & Tambur. nu. 65. Rite autem ab Ecclesia posse, excommunicationis pœna puniri eos, qui præceptum nolint implere Communionis annuæ; significat laudatus Suarez tom. 3. in 3. part. disp. 70. sect. 2. dub. 2. versus fin. Item Sacra Congregat. Concilii declaravit, quod *Episcopus adversus eos, qui temporibus ab Ecclesia statutis ad Confessionis, & Eucharistiæ Sacramenta negli-*

gligunt accedere , & pœnas Cap. Omnis utriusque sexus de pœnit. & Remiss. *contemnunt , potest etiam ad excommunicationem procedere : nisi forte de proprii Sacerdotis consilio ex rationabili causa communio ad tempus dilata fuerit .* S. C. C. 28. Januar. 1587. apud Caval. *to.* 4. *c.* 2. *d.* 5. Eadem S. C. requisita : *An possit Episcopus pro satisfactione iis, qui temporibus ab Ecclesia statutis ad Confessionis , & Eucharistiæ Sacramenta negligunt accedere , & pœnas Cap.* Omnis utriusque sexus de Pœnit. & remiss. *contemnunt , pœnas pecuniarias pio loco applicandas injungere ? Resp. posse injungi eleemosynas alicui pio loco applicandas pro hujusmodi excommunicatorum emendatione .* S. C. C. in eodem cit. Decr. 28. Januar. 1587. apud Caval. *l. cit. d.* 6. qui contra Lucium Ferrar. animadvertit ; ea Decreti verba : *pro hujusmodi excommunicatorum emendatione :* evidenter demonstrare Decreti sensum hunc esse, nimirum quod Episcopus prius ad excommunicationem procedat , quam pœnas pecuniarias. Cum enim transgressores hujusmodi per nullum Canonem dignoscantur excommunicatione feriri , quomodo posset Sanctio dicere : *pro hujusmodi excommunicatorum emendatione :* si ejusdem mens non esset , quod Episcopus prius excommunicationis remedium adhibuerit ? Ita Caval. Deinde Nicolius V. *Pascha* n. 3. ex quadam declaratione Sacræ Congregat. Episc. & Regular. ait , quod non approbatur pœna pecuniaria præsertim gravatoria contra declaratos Interdictos . Cæterum Synodus Tridentina sess. 25. c. 3. de reform. permittit , si expedire videbitur , (si nempe alia pœna non videatur salubrior ,) ut illi , qui defectus corrigunt , imponere possint etiam pecuniarias mulctas , locis piis ibi existentibus assignandas . Et quamvis a jure certa pœna sit assignata delicto , docet tamen Dript. apud La-Croix *lib.* 4. *qu.* 44. §. 10. *n.* 263. posse commutari in mulctam pecuniariam ; sed addit ex Fagnan. approbatque La-Croix , non debere , esse statutum , vel consuetudinem , ut certum delictum certa pecunia mulctetur ; quia sic facile peccarent ditiores , de alia pœna non subeunda securi .

Nota hìc 1. quod ante censuram ferendæ sententiæ præire soleat *monitio Canonica*, de qua agitur in Cap. *Constitutionem* 9. *de sentent. excomm.* in 6. per quam intelligitur citatio cum tribus monitionibus, vel una peremptoria continente tres ; cui si non pareatur , est contumacia . La-Croix *lib.* 7. *de censur. qu.* 2. §. 5. *n.* 10. 136

Nota 2. Parochum, cum non habeat jurisdictionem externam, neque jus citandi ; nequidem posse ex Officio declarare , ex. gr. aliquem esse excommunicatum , nisi ipsi hoc demandetur . Potest tamen ex vi latæ sententiæ , excommunicatum prohibere ab ingressu Ecclesiæ , & removere a Sacris . Pirrhing. & Krim. apud La-Croix *l. cit. qu.* 3. §. 4. *nu.* 21. Quinam vero possint ferre censuram ? explicat Busemb. *lib.* 7. *de censur. cap.* 1. *dub.* 3. Servet autem Parochus , quod ei præscribitur in Rituali Rom. Pauli V. in quo, ubi *de Communione Paschali ;* post expositum Concilii Lateranensis præceptum, & decretum Communionis annuæ , & Paschalis , hæc subduntur : *Ut igitur hoc salutare Concilii Decretum inviolabiliter servetur , descripta Parochus habeat nomina suorum Parochia-*

norum, *& qui dicto tempore* (scilicet in Paschate) *non communicaverint*, *& post Octavam Paschæ eos*, *qui propriæ salutis immemores*, *sæpius admoniti non obtemperaverint*, *Ordinario suo denunciet*. Dicitur : *post Octavam Paschæ* esse denunciandos &c. quia tunc de jure communi exspirat tempus præfixum ad implendum præceptum Communionis Paschalis; cæterum ubi secundum dicta sect. 2. nu. 6. longius protrahatur tempus præfatum, exspectandum erit ad denunciandum, donec elabatur, & illud longius tempus; ut per se patet. Dicitur item: descripta habeat *nomina:* intellige simul & cognomina; eo quia ex solo nomine non poterit Parochianos cognoscere, cum inter multos accidat, plures esse nominis ejusdem.

Nota 3. ex declaratione S. C. Episc. & Regul. *in Castrensi* 24. Maji 1624. Episcopum non debere procedere contra eos, qui in Paschate communicaverint Romæ. Apud Ferrar. V. *Paschalis Comm.* & Nicolium loc. cit. n. 4.

Nota 4. Excommunicatos paulo ante Pascha, non esse molestandos, si non communicent in Paschate, declarasse S. C. Episcop. 25. Maji 1601. apud Pitton. *Constit. ad Parochos utriusque Cleri*. *num.* 205. refert Lucius Ferraris V. *Euchar.* num. 26. An autem excommunicati teneantur procurare absolutionem ab excommunicatione, ut possint communicare in Paschate? explicavimus sect. 3. qu. 15. n. 63.

Nota 5. Ex Decreto S. C. Episc. *in Trojana* 30. April. 1613. eos, qui fuerunt interdicti declarati ex eo, quod tempore Paschatis non communicaverint in Parochia: si postea ibi communicent, debere absolvi, & Cedulones amoveri. Apud Ferrar. V. *Paschal. Commun.* n. 31. & Nicolium l. cit. n. 2.

Notandum *6.* in Episcoporum Decretis, quæ concernunt Confessionem annuam, vel Communionem Paschalem, locum non habere appellationem, saltem quoad effectum suspensivum. Vid. Caval. *to.* 4. *c.* 2. *Comment. in decr.* 4.

Notandum 7. quod *Excommunicatus vero quicumque*, *si post legitimas monitiones non resipuerit*, *non solum ad Sacramenta*, *& Communionem fidelium*, *ac familiaritatem non recipiatur; sed si obdurato corde censuris annexas*, *in illis per annum insorduerit*, *etiam contra eum tamquam de heresi suspectum procedi possit*. Concil. Trident. *sess.* 24. *de Reform. c.* 3.

Notandum denique 8. quod Sacra Congr. Concil. interrogata : An expediret, Episcopum reservare sibi absolutionem transgressorum præcepti Confessionis annuæ, & Communionis Paschalis? Respondit, non expedire. 28. Januar. 1587. apud Caval. *to.* 4. *c.* 2. *d.* 7. qui ait : decisionis hujusmodi esse posse rationem, quia cum per supradictas pœnas intendat Ecclesia corrigere, & mederi : faciliorem iisdem peccatoribus aperit viam, per quam ad resipiscentiam, & salutem valeant pervenire.

Qu. I. An pueri non communicantes in Paschate, si teneantur, secundum dicta sect. 3. qu. 21. n. 74. possint puniri supradicta censura Interdicti ante pubertatem : seu ante annum decimum quartum Masculi; Fœminæ vero ante annum duodecimum? Nam ex jure, ut notat La-Croix *lib.* 3. *par.* 2. *qu.* 107. *n.* 667. pubertas in Masculis est post annum deci- 137

decimum quartum completum; in fœminis post annum duodecimum item completum.

℟. Negative cum Jo. Sanchez apud Dian. *to.* 2. *edit. coord. tract.* 2. *Resol.* 5. §. 3. Corduba apud Salas *qu.* 96. *tr.* 14. *disp.* 14. *sect.* 13. *nu.* 126. §. *Sed statim*. Sa, Fagundez, Thom. Sanch. Castrop. apud Tambur. *Meth. commun. c.* 4. §. 2. *n.* 12. & 14. Ratio est, quia cum sit censura ferendæ sententiæ, deberent consequenter, juxta superius dicta, pro illa contra eos ferenda, moneri, & citari; ætas autem illa non est sufficiens, ad intelligendum ordinem judiciarium: ideoque de jure citari non possunt; neque admittuntur ad agendum, vel defendendum se in judicio; neque in tali materia tenentur per Procuratorem comparere; cum sit res concernens interna, & conscientiam ipsorum. Vid. La-Croix *lib.* 7. *de censur. qu.* 5. §. 2. *num.* 41. Franc. De-Lugo *lib.* 5. *de Miss. c.* 14. *qu.* 2. *a n.* 18.

138 Interr. An saltem incurrant censuras alicubi *latas* contra non communicantes in Paschate?

℟. Affirmat Gaspar Hurtado *de Sacr. disput.* 7. *de pœnit. diffic.* 6. & rursus *de censuris in commun. diffic.* 7. Negant vero Jo. Sanch. apud Tambur. loc. cit. n. 13. & alii, quos citat, & sequitur Diana *tom.* 5. *edit. coord. tr.* 1. *R.* 109. §. 2. quia, ut dicitur *in cap.* 2. de delict. puer.: *In pueris relinqui solet inultum, quod in aliis provectioris ætatis, humanæ leges dicunt, severius corrigendum*. Quod etsi probabile sit, attamen oppositum etiam est valde probabile. Vid. La-Croix *loc. cit.* §. 3. *nu.* 42. Certum autem sit, non penitus inultum crimen hoc in pueris relinquendum, ut significatur, *c.* 1. *de delictis puerorum;* ubi decernitur, ipsorum delicta non esse punienda pœnis ordinariis, sed mitioribus: puniendi itaque sunt etiam pueri, ubi transgrediantur præcepta, quibus obligantur, mitiori licet pœna, quam alii provectioris ætatis.

Qu. II. An Pontifex, si omitteret 139
Communionem annuam, incurreret censuram prædictam?

℟. Negative. Vid. Franc. De-Lugo *lib.* 4. *de Euch. c.* 10. *qu.* 1. *num.* 4. Salas *l. cit. sect.* 2. *n.* 13. La-Croix *l. cit. qu.* 4. §. 7. *n.* 35. Diana *edit. coord. to.* 3. *tract.* 1. *R.* 51. §. 2. & diximus sect. 3. qu. 1. n. 36.

Qu. III. Si quis fidelis moriatur, 140
nec constet, an communicaverit in Paschate: est ne sepeliendus in loco sacro?

℟. Quæstionem hanc proponit Tamburinus *Meth. Commun. c.* 4. §. 6. *n.* 66. & respondet: quod, nisi constet, non communicasse: judicandus sit, observasse præceptum, atque adeo rite sepeliendus. Adde, inquit, neminem huic pœnæ, (cum sit ferenda,) subjici, nisi post latam sententiam. Cum igitur nunc vix in usu sit, ut contra aliquem similis sententia fulminetur: numquam ex eo capite erit fidelis a sacra sepultura depellendus. Hæc Tamburinus; cujus hæc postrema verba etiam refert, nec contradicit La-Croix *lib.* 7. *qu.* 29. §. 18. *n.* 253.

Qu. IV. Si quis fidelis moriatur, 141
certoque constet, omisisse Communionem Paschalem ex culpa gravi: an sit ideo Ecclesiastica sepultura privandus?

℟. Diana *to.* 8. *edit. coord. tract.* 8. *R.* 4. *fine* docet cum aliis, quod si hujusmodi delictum sit occultum, sepe-

sepeliendus sit in loco sacro. Si autem prædictum crimen esset publicum, denegandam ei esse, dicit, sepulturam in loco sacro. Ita quidem: si absque ullo signo contritionis obierit, ut habetur ex Rituali Romano verbis supra laudatis: recole dicta n. 134. Si vero obierit cum signis pœnitentiæ, antequam declaretur incurrisse censuram, est sepeliendus in loco sacro. Et quidem ex Villalobos apud Dianam l. cit. post Sylvestrum, & alios, sufficeret singularis testis, qui prædicta signa in illo se vidisse, affirmaret. Quot autem modis peccatum possit dici publicum, & quando reputetur tale? explicat La-Croix *lib. 3. par. 2. qu. 221. §. 1. n. 1219.*

142 Qu. V. An, qui in Paschate communicat indigne, & sacrilege, incurrat pœnas latas contra eos, qui in Paschate non communicant?

℞. Negat Suarez *to. 3. in 3. par. disp. 70. sect. 3. versus finem*, & Ochagavia apud Dianam *tom. 2. edit. coord. tract. 2. de Euchar. Resol. 9. & Resol. 13. §. 5.* quem ipse sequitur, ex eo quia, dicunt, in rigore servat præceptum, & legem Ecclesiasticam. Verum hæc ratio, cum sit certo falsa secundum dicta sect. 4. n. 84. sequitur, & falsam esse illationem. Deinde ex hujusmodi sententia sequeretur, quod Ecclesia rigidius ageret cum omittente simpliciter Communionem in Paschate, quam cum communicante sacrilege. Igitur ad quæstionem propositam respondeo affirmative: quapropter qui in Paschate communicat sacrilege, incurrit pœnam excommunicationis latæ sententiæ, quæ plerumque ferri solet ab Episcopis contra transgressores hujus præcepti, secundum dicta n. 135.

Non est autem hic sermo de communicante sacrilege materialiter tantum: seu invincibiliter ignorante, se in peccato communicare lethali; licet enim neque is satisfaciat præcepto, uti docuimus cit. sect. 4. qu. 1. nu. 85. attamen non est contumax contra præceptum Ecclesiæ; confer dicenda in Append. ad calcem Diarii c. 13. art. 8. de pœn. transgress. præc. Confess. annuæ qu. 6. n. 99.

Multo minus præfatam pœnam incurreret, qui non communicaret impotens simpliciter: cum hoc præceptum non obliget eos, qui ad illud implendum sint simpliciter impotentes: adeoque illud non violant; nisi forte improprie, ac vulgari modo loquendi; cui quidem se Christus accommodans dixit *Matth. 12. 5. Sabbatis Sacerdotes in Templo Sabbatum violant, & sine crimine sunt*: hoc est, se exercendo in ministeriis utique sacris, sed tamen laboriosis: puta in componendis lucernis Candelabri magni; panibus propositionis super mensam sacram mutandis; Hostiis mactandis; &c. videbantur, Sabbatum violare: cum in eo prohibitus fuerit labor: licet revera sine crimine fuerint, quia ad eorum ministeria sacra illud præceptum Sabbati minime extendebatur: ideoque transgressorum Sabbati pœnam non incurrebant.

Pœnæ tamen, quæ in jure communi imponuntur transgressoribus hujus præcepti communionis annuæ, & Paschalis, cum sint ferendæ sententiæ, non incurruntur, dum hoc delictum manet occultum; vide dicenda in simili de præcepto Confessionis annuæ cit. art. 8. qu. 5. n. 98.

Qu. VI. An Meretrices publicæ incurrant pœnas impositas transgressori- 143

foribus præcepti Paschalis? Dubium oritur ex eo, quia hujusmodi mulierculæ numquam denunciantur propter omissam communionem annuam, & Paschalem; neque declarari solent excommunicatæ, ubi lata sit excommunicatio.

℞. Huic quæstioni eadem responsio est adhibenda, quam dabimus simili quæstioni de confessione annua quo ad easdem, in Append. c. 13. cit. art. 8. qu. 1. Sicut etiam nonnulla alia, quæ docebimus eo capite in materia præcepti Confessionis annuæ, procedunt quoque in hac simili materia de Communione Paschali, quatenus habet rationem Communionis annuæ.

SECTIO VII.

Utrum in Dominica Resurr. liceat Regularibus, aliisque Sacerdotibus, ministrare Eucharistiam Fidelibus, etiam ex mera devotione volentibus communicare extra Parochias?

144 Quamvis de hujusmodi quæstione disputandum forte videatur, ubi agemus de notandis in Dominica Resurrectionis: nihilominus congruentius judicavimus, hoc loco illam agitare, ubi ex professo tractamus de præcepto Paschali, quoniam hæc cum præcepto Paschali magnam habet connexionem. Ut autem intelligatur, undenam ratio dubitandi oriatur?

Supponendum 1. quod etsi ex Christi institutione Sacerdotibus quibuscumque competat ordinaria potestas administrandi fidelibus Sacramentum Eucharistiæ, uti desumitur ex *C. Pervenit ad notitiam*. 29. *dist*. 2. *de Consecr*. Concil. Trident. *sess*. 13. *cap*. 8. & docent Doctores apud Barbosam *de offic. Parochi c*. 20. *nu*. 1. probatque Suarez *to*. 3. *in* 3. *par. disp*. 72. *sect*. 1. §. *dico primo*. Nihilominus id licite non faciunt, nisi habeant, ad Sacramentum hoc ministrandum, jurisdictionem vel ordinariam, qualem habet Summus Pontifex in tota Ecclesia, Episcopus in suo Episcopatu, & Parochus in sua Parochia: vel delegatam, quæ convenit iis, quibus prædicti ordinariam jurisdictionem habentes commiserint, unusquisque pro sibi subjectis. Ratio est, quia pascere gregem pertinet ad Pastores, & pascere gregem Christi, maxime præcipuo hujusmodi pabulo SS. Corporis sui, ex officio proprio convenit Pastoribus Ecclesiæ jure ordinario. Non ergo liberum est cuilibet Sacerdoti, Sacramentum Eucharistiæ ministrare; sed solum habenti ordinariam jurisdictionem in eum, cui ministratur, aut ad id munus delegato per eum, qui habet dictam jurisdictionem. Quæ conclusio est ab omnibus recepta, teste Suarez *cit. disp*. 72. *sect*. 2. Reginald. in praxi *lib*. 29. *c*. 5. *n*. 90. Franc. De-Lugo *lib*. 4. *de Euchar. c*. 11. *qu*. 2. *nu*. 17. & Card. de Lugo *de Euchar. disp*. 18. *nu*. 36. Idque sub mortali; ita ut Sacerdos sine jurisdictione ordinaria, aut delegata ministrans hujusmodi Sacramentum, sive in Paschate, sive extra illud, etiam in articulo mortis, excepto casu urgentis necessitatis, peccaret mortaliter, tamquam is, qui jus alienum usurparet, contra pacem, & debitam gubernationem, ac ordinem Ecclesiæ. Ita Suar. cit. sect. 2. Franciscus De-Lugo l. cit. n. 18. Navar. Koninch, Reginald. quos citat, & sequitur Trull. *in Bull. Cruc. lib*. 1.

§. 3. *dub.* 8. *nu.* 2. & est communis Doctorum, teste Roderic. *to.* 1. *qu.* 56. *art:* 3. *prope init.* §. *quantum ad primum;* & Reginal. l. cit. Quod tamen intelligendum est ex genere suo; quia si intercedat bona fides, & interpretatio, seu præsumpta voluntas Pastoris ex probabili causa; excusari poterit a peccato, vel omni, vel saltem mortali, ut post Navar. docet Suar. *cit, sect.* 2. Roderic. loc. cit. Reginal. *nu.* 91. Cardinalis De-Lugo *de Euch. disp.* 18. *sect.* 2. *n.* 37. Trullench. *l. cit. n.* 7. Bardi *in Bull. Cruc. par.* 2. *tr.* 2. *c.* 6. *sect.* 3. *nu.* 57. Fagundez *in* 3. *præc. Eccl. lib.* 1. *c.* 5. *n.* 11. qui etiam alios auctores allegat. Idem cum aliis sentit Franc. De-Lugo *l. cit. nu.* 18. & est communis Doctorum.

Ratio est, quia jurisdictio non requiritur in administrante Eucharistiam, tamquam pertinens ad substantiam talis ministrationis, sicut pertinet ad substantiam ministrationis Sacramenti pœnitentiæ; sed solum ad debitum ordinem, & modum servandum in gubernatione populi Christiani. Unde ad licitam Eucharistiæ administrationem sufficere potest probabilis spes, ac præsumptio de voluntate Pastoris, dandi jurisdictionem, seu quod factum probabit, ubi audiverit; sive ut nobis magis placuit sect. 5. qu. 4. n. 123. prope fin. quod Parochus procul dubio nolit peti a se hujusmodi facultatem expressam, seu non curet, quod absque expressa sua facultate ministrem, vel ministrari mihi faciam Communionem Sacram. Quod ibi etiam pro adimplendo præcepto Paschali admisimus, etsi pro illo casu, ut recte monet Tambur. *Meth. Commun. c.* 4. §. 4. *n.* 45. *&* 49. non æque facile præsumi potest voluntas Parochi, ac præsumi potest in reliquis communionibus intra annum ob rationem dictam l. cit. Sufficit itaque in eo, qui non est Pastor, ad licitam ministrationem hujus Sacramenti, prudenter præsumpta facultas Pastoris. An autem ex eadem præsumpta facultate idem possint Sacerdotes Regulares? videbimus infra in sequ. suppositione. Tamburinus etiam putat, excusari posse a mortali simplicem Sacerdotem sæcularem, qui absque facultate expressa, vel præsumpta Parochi ministraret semel aut iterum in vita, adhuc in Paschate Communionem paucis fidelibus, quos etiam sciat, intendere communicare de sua ipsius manu, ad satisfaciendum præcepto Paschali. Movetur inde, quia rectæ rationi non apparet, inquit, gravis materia in hoc: paucos enim communicando, etiam in dicto casu, semel aut iterum, non irrogaret gravem Parocho injuriam, nec perturbaret graviter ordinem Parochorum; sicut certe eveniret communicando multos. Pascitur enim ovis, sed una, vel altera vice quasi in alieno campo ab alieno Pastore; non igitur delinquitur contra substantiam præcepti, sed contra accidentia: Idque tam raro, ut nimium invitus rationabiliter non debeat esse Pastor; Et quamvis ministrare Eucharistiam sine debita jurisdictione, sit mortale; id tamen est ex genere suo. Sicut igitur furari alienam rem, est mortale ex genere suo, & tamen datur levitas materiæ in furto, sic veluti surripere jurisdictionem alieni Pastoris, erit quidem ex genere suo mortale, non tamen tollitur, posse dari materiæ parvitatem, ut videtur esse in posito casu. Hæc Tambur. a nobis

bis relatus sect. 5. qu. 6. n. 126. ubi etiam notavimus, quod La-Croix *lib. 6. part. 1. de Euchar. quæst. 90. §. 4. nu.* 483. hujusmodi Tamburini opinionem referat, & videatur approbare; etsi deinde *quæst.* 117. §. 8. *n.* 632. loquens de eo, qui Communionem Paschalem suscipiat semel, aut iterum in vita per manus hujusmodi Sacerdotis, videatur etiam aliquantulum dubitare: an satisfaciat præcepto Paschali? ad quod etiam affirmandum inclinat Tamburinus, ut diximus; & consequenter: an peccet mortaliter? propter quoddam decretum, seu declarationem quamdam S. C. C. loco cit. relatam, adeoque in dubium etiam revocet La-Croix, an sit probabilis opinio ista Tamburini de Sacerdote scienter ministrante Communionem Paschalem? Si enim quis peccat mortaliter, vel semel in vita non sumendo in Paschate Communionem Paschalem de manu sui Parochi, eo quod se subtrahat ab hujusmodi Parochi jurisdictione; ergo qui illi ministrat, peccat similiter, eo quod sibi usurpet jurisdictionem prædictam. Verum quidquid sit de hujusmodi opinione, in quantum ipsa loquitur in ordine ad satisfaciendum præcepto Paschali: pro quo quidem nobis eam minime placere, significavimus loco cit. Attamen satis probabilis videtur pro administratione Sacramenti Eucharistici, quæ fieret per annum extra Pascha, seu extra obligationem præcepti Paschalis.

145 Supponendum 2. de jure communi in C. *Religiosi; de privileg. Clement.* Interdictum fuisse quibuscumque Regularibus, (intellige qui non sint simul Parochi, ut infra dicetur:) ministrare Eucharistiam Clericis, aut Laicis absque Parochialis Presbyteri facultate speciali, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & Pontifici reservatæ contra eos, qui huic præcepto contravenire præsumpserint; Et ut notant Suarez *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 2. & *tom.* 5. *disp.* 22. *sect.* 4. *n.* 2. Azor. *Instit. mor. par.* 1. *lib.* 7. *c.* 30. *quæst.* 7. Bonac. *disp.* 4. *quæst.* 5. *p.* 1. *n.* 8. Lezana *in sum. quæst. Regul. c.* 21. *n.* 8. Barbosa *de Offic. Parochi cap.* 20. *n.* 7. Reginal. *in praxi lib.* 18. *c.* 28. *num.* 408. & *lib.* 29. *c.* 5. *n.* 91. *fine*. Pelliz. *Man. Regul. tract.* 5. *c.* 3. *sect.* 2. *nu.* 78. Busemb. *lib.* 6. *par.* 1. *de Euch. c.* 2. *dub.* 1. *art.* 1. *resol.* 1. Franciscus de Lugo *loco cit. n.* 18. *ex quæst.* 3. *nu.* 22. in qua prohibitione facta Regularibus animadvertendum est 1. ipsis prohiberi administrationem Eucharistiæ Clericis sæcularibus, & laicis non solum per modum Viatici, ut aliqui limitant, sed quomodolibet; quia verba legis generalia sunt: ut animadvertunt Suarez *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 2. Koninch. & Fagundez, quos citat, & sequitur Franciscus De-Lugo loc. cit. Animadvertendum est 2. quod prædicta prohibitio cesset quidem accedente Pastoris facultate, sed *speciali:* ut dicitur in jure allegato. Si autem requiritur in Regularibus facultas *specialis*, videtur, eos non posse ministrare Clericis, & laicis Sacramentum Eucharistiæ ex facultate mere præsumpta superius explicata: facultas enim specialis videtur esse eadem ac facultas expressa, cum qua pugnat facultas mere præsumpta. Nihilominus etiam ex facultate probabiliter præsumpta Regulares quoque posse, docet cum Cajetano Suarez cit. disp. 72. sect. 2. & Bonac. n. 9. quia excommunicatio.

catio prædicta fuit lata contra Regulares, qui *præsumpserint*, seu ausi fuerint ministrare &c. Qui autem ministrant, quia prudenter putant, Parochum ratum habere, non faciunt cum præsumptione, seu cum audacia, & quodam contemptu Pastorum Ecclesiæ, & usurpatione eorum muneris, prout exigitur ad incurrendam prædictam censuram; & pro hac sententia citat Bonacina etiam Nugnum, Henriqu. & alios; ejusdem sententiæ est Reginald. *in praxi lib.* 18. *c.* 28. *n.* 411. & Em. Rodriq. *in sum. par.* 1. *c.* 67. *n.* 3. saltem pro foro conscientiæ. Eamdem sententiam approbare videntur Pelliz. Barbos. *ll. cit.* Busemb. *l. cit. Resol.* 2. Hi itaque non obstante quod in prædicta Constitutione exigatur Parochorum facultas specialis pro Regularibus, ut ipsi ministrare valeant Clericis, & Laicis Eucharistiam, dicunt nihilominus, posse hos etiam ministrare ex facultate interpretativa, & rationabiliter præsumpta. Quam sententiam etsi approbare non valeam, si per illud verbum *sine speciali* significetur *sine expressa*, ut quidem significari debet, spectando vulgarem ipsius acceptionem in simili materia; & etiam passim in jure civili sumitur: ut ostendit Cavalerius *comment. in Decret. S. C. R. tom.* 1. *cap.* 3. *in d.* 9. *n.* 7. tamen nec positive reprobare audeo propter illam tuentium auctoritatem; & quia alios sensus illi verbo *sine speciali* tribuere videntur nonnulli Auctores, ut videre est apud Suar. *to.* 5. *in* 3. *par. disp.* 22. *sect.* 4. *n.* 7. & Fagund. *in* 3. *præc. Eccl. lib.* 1. *cap.* 5. *n.* 6. Illud libenter admitto, quod Suar. Fagund. Reginal. *ll. cit.* & Glossa in allegato C. *Religiosi*; de privileg. Clem. in V. *Speciali* docent, hoc est: quamvis in textu Constitutionis habeatur, licentiam prædictam *specialem* esse debere: non ideo tamen opus est, ut facultas petatur, & concedatur, speciatim nominando personas, quibus, & per quas hujusmodi Sacramentum administrari permittitur; licet hoc sit quidem consultius; sed sufficit in genere; ut si Parochus dicat suis Parochianis: se dare illis facultatem communicandi in Ecclesiis Regularium talis Ordinis, vel etiam per manus quorumlibet Regularium. Aut si Regularis, vel Regulares petant a Parocho facultatem administrandi Eucharistiam Parochianis ejus confluentibus ad suas Regulares Ecclesias. Et si Parochi concedant hujusmodi facultatem, ea adhuc recte dici poterit specialis: quamvis sit generalis respectu personarum; quam facultatem, si Regulares Parochianis, vel si Parochiani Regularibus dicant se habere, possunt Regulares illis, & illi his credere, cum ex C. *Sancimus* 26. 1. *quæst.* 7. nemo præsumendus sit immemor suæ salutis. Quod Diana admittit etiam pro præcepto Paschali *to.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *R.* 22. §. 4. Docent quoque Em. Rodriqu. *in sum. par.* 1. *c.* 67. *num.* 3. (qui etiam testatur: id declarasse Eugenium IV.) Fagund. loc. cit. & alii apud Barbosam *l. cit. n.* 7. quod si Parochus aliquis det licentiam sibi subdito sumendi Communionem a quolibet Sacerdote: non sit dubium, posse eam a Regulari suscipere, & respectu Regularis esse facultatem quasi specialem.

Illud etiam in hac re admittendum est, quod docet Franc. De-Lugo *cit. qu.* 3. *n.* 22. videlicet: cum censura prædicta lata sit contra eos Re-

Religiosos *qui præsumpserint* &c. dicendum, illam non incurrere, qui ex ignorantia, sibi licere, putent, Eucharistiam ministrare alienis fidelibus præter casus expressos in jure. Animadvertendum est 3. in prædicta prohibitione facta Regularibus, nomine Parochi, cujus licentia petenda præscribitur, non venire solum Parochum sic dictum, sed etiam Episcopum, Vicarium Generalem, & quemlibet alium Pastorem animarum, quocumque nomine nuncupatum, sive Archipresbyterum, sive Curatum &c. respectu Ovium suarum; ut notat Reginald. *l.cit.* Suar. *cit. disp.* 22. *sect.* 4. *num.* 6. *& cit. disp.* 72. *sect.* 2. & nos in simili diximus sect. 5. qu. 4. n. 124.

Non veniunt tamen Superiores Religionum, quia ipsi nomine Parochorum nequaquam comprehendi solent in jure, ut notat Suarez *cit. sect.* 4. *n.* 8. *& cit. sect.* 2. Et contra: non indigent ullius facultate Regulares illi, qui forte sint etiam Parochi; quod est clarum, ut observat idem Suar. *cit. sect.* 4. *n.* 10. Reginal. *loc. cit. in fin.* Intellige respectu suorum Parochianorum, non item quoad alienos; ita cum Sylvestro Suar. *cit. sect.* 4. *n.* 10. contra Navarrum.

Animadvertendum est 4. in eadem constitutione præscribi, facultatem petendam a Parochiali Presbytero; ubi nomen hoc *Presbyteri* non obstat, quin Parochus nondum Sacerdos possit quoque dare licentiam: quoniam ea non est actus ordinis, sed jurisdictionis? Ita Suarez *cit. sect.* 4. *n.* 6. *cit. sect.* 2. & Glossa in supra cit. Cap. *Religiosi*; de privileg. Clem. in V. *Presbyteri*. Sensus ergo est, debere hanc licentiam concedi ab habente potestatem. Cur autem Pontifex usus sit illa paraphrasi Presbyteri Parochialis, ad significandum Parochum? Ratio ex Suarez esse potuit, quod Parochus ordinarie sit, & debeat esse Presbyter.

Animadvertendum est 5. Excommunicationem latam fuisse contra Religiosos: quorum nomine ex communi Doctrina Panormit. & aliorum in Rubr. de Regular. in odiosis non veniunt, nisi qui tria vota substantialia in Religione approbata emittunt. Hæc constitutio itaque non comprehendit eos, qui vitam Religiosam agunt in Religione non approbata, quia non sunt vere Religiosi. Suar. *to.* 5. *in* 3. *par. disp.* 22. *sect.* 4. *n.* 3. Reginal. *n.* 409. multo minus comprehendit Clericos sæculares; cum in pœnis non sit facienda extensio; ut etiam docet Suarez *cit. sect.* 4. *num.* 2. *& tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 2. & Bonac. *n.* 11. qui citat Nugnum, & alios. Comprehendit autem Clericos in Militaribus Religionibus professos: quia Religiosi veri existunt. Suar. loc. cit. Quod autem de Novitiis Religionis approbatæ dubitatur: an huic censuræ & ipsi subjiciantur? videri potest Suar. n. 3. Nobis hic sufficiat monere tantum cum Reginal. n. 409. quidquid sit in speculatione, idem in praxi esse a Novitiis servandum in hac re, quod servatur ab aliis vere Religiosis, qui scilicet tria vota substantialia Religionis emiserunt; cum respectu Novitiorum, æque ac aliorum vere Religiosorum nasci possit Parochialium Presbyterorum offensio, ad quam tollendam facta est proposita Constitutio.

Animadvertendum est 6. contra Regulares latam fuisse excommunicationem, si præsumpserint communicare Cle-

Clericos, nimirum sæculares; & *Laicos*, item sæculares. Ergo illam Regulares non incurrunt, si ministraverint Communionem aliis Regularibus, sive propriæ, sive diversæ Religionis, seu Ordinis, etiamsi in eo fortasse peccent. Ratio est, quia, sicut in præcedentibus diximus, cum in pœnis non sit facienda extensio, nequaquam extendi debet hæc censura, nisi solum ad casus expressos; Et ita docet Suar. *cit. disp.* 22. *sect.* 4. *nu.* 8. *& cit. disp.* 72. *sect.* 2. citans Cajet. & Navar. ita etiam Pelliz. l. cit. citans præter Suar. & Navarr. adhuc Fagund. & Henriq. Ita quoque docet Em. Rodriqu. *in sum. par.* 1. *cap.* 67. *num.* 3. Lezana *sum. to.* 3. V. *Eucharistia* n. 7. Sic etiam Reginald. *in praxi lib.* 18. *c.* 28. *n.* 410. Hieronym. Roderic. *quæst. Regular. tom.* 1. *qu.* 56. *art.* 6. *in fine*. Franc. De-Lugo *cit. qu.* 3. *num.* 22. Diana *to.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *R.* 22. §. 1. An autem id intelligi possit etiam de Religiosis equitibus Hierosolymitanis, S. Jacobi, Alcantaræ, Calatravæ, &c.? Vid. Diana *l. cit.* §. 2. *&* 3.

145 Deinde supponendum 3. quod jam videatur adesse consuetudo, permittens per se omnibus Sacerdotibus Communionem ministrare cuilibet, in quibuslibet Ecclesiis, excepta Paschali, & Viatico; Et hujusmodi consuetudo, ubi est recepta, & probata, dat utique jus ad ad ministrandam Eucharistiam, ut docet Suar. *cit. sect.* 4. *n.* 11. Chiavetta *lib.* 1. *Instit. jur. Can. c.* 5. *num.* 42. Gavantus *in Rubr. Miss. part.* 2. *tit.* 10. *num.* 6. *litt. d.* Atque etiam consuetudine omissa, certe jam possunt ipsi Regulares ministrare per se, vel per alios Sacerdotes sæculares in propriis Ecclesiis Communionem cuilibet, etiam sine Parochi, aut proprii Episcopi consensu, si habeant privilegium revocatorium supradictæ Constit. Clement. videatur Bullar. Emmanuelis Roderici, & idem Rodericus *tom.* 1. *qq. Regular. qu.* 76. *art.* 2. Miranda *tom.* 1. *qu.* 42. *art.* 2. Portel. *Verb. Sacramentorum administratio n.*8. Franc. De-Lugo *l. cit. nu.* 23. *&* 24. Chiavet. *loc. cit.* Suar. *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 2. Nec refert, quod in fine illius textus addatur: *Nullo privilegio suffragante*; Enim vero, ut docet Suar. *to.* 5. *in* 3. *par. disp.* 22. *sect.* 4. *nu.* 9. per illud verbum non revocantur, aut impediuntur privilegia concessa, vel concedenda Religiosis ad Eucharistiam ministrandam, vel alia Sacramenta; sed solum illud additum est, ut Religiosi delinquentes incurrant hanc excommunicationem, & denunciandi sint, non obstante quocumque privilegio; quod Glossa ibi notavit, & satis constat ex sensu.

Privilegium vero prædictum, ministrandi Eucharistiam, habent Religiosi Minores, Minimi, Dominicani, Clerici Regulares S. Pauli, nec non omnes mendicantes, aliique cum his participantes in privilegiis, per varias concessiones diversorum Pontificum: ut respective videre est apud Azor. *Instit. Moral. par.* 1. *lib.* 7. *c.* 30. *qu.* 7. Fagund. *in* 3. *præc. Eccl. l.* 1. *c.* 5. *n.* 7. Roderic. *to.* 1. *quæst.* 16. *art.* 3. Em. Rodriqu. *explic. Bull.* §. 5. *n.* 10. *& in sum. par.* 1. *c.* 67. *n.* 3. Reginal. *in praxi lib.* 18. *n.* 411. Lezan. *sum. quæst. Regul. c.* 21. *n.* 8. Barbos. *de Offic. Paroch. c.* 20. *nu.* 8. Cardinal. De Lugo *de Euch. disp.* 18. *sect.* 2. *nu.* 38. Imo Pius V. prædictam facultatem extendisse, dicitur,

ad

ad omnes Regulares: quemadmodum testatur Benedictus XIV. *Constit.* 48. *tom.* 3. *Bull. sui. incip. Magno* §. 21.

247 Supponendum 4. Concessionem prædictam Regularibus factam a Summis Pontificibus, ministrandi in suis Ecclesiis Communionem quibuscumque fidelibus, quocumque anni tempore; habuisse secum, ut plurimum, hanc expressam limitationem, & clausulam: *Præter quam in die Resurrectionis Dominicæ*, vel *præter quam in festo Paschatis Resurrectionis Dominicæ*, vel *præter quam in die Paschatis*; juxta varias expressiones, & locutiones diversorum Pontificum, qui prædictum privilegium concesserunt, vel confirmarunt, aut ampliarunt.

248 Supponendum 5. quæstionem magnam esse inter Doctores, quid sibi velit limitatio prædicta, & clausula, & exceptio facta pro festo & die Resurrectionis, seu Paschatis? & licet uno, vel altero forte excepto, omnes conveniant in eo, quod per prædicta verba non prohibeatur Regulalibus administrare Sacramentum Eucharistiæ Laicis, & Clericis sæcularibus toto tempore præcepti Paschalis, si communicare voluerint ex devotione, aut alia intentione, quam satisfaciendi præcepto Paschali: discrepant vero in hoc, quod alii prædicta verba limitantia sumunt formaliter, alii tantum materialiter; hi dicunt per prædicta verba prohiberi Regularibus, in propriis Ecclesiis administrare Laicis, & Clericis sæcularibus Sacramentum Eucharistiæ in ipsa tantum Dominica die Paschæ Resurrectionis, etiamsi ex sola devotione, & non ad satisfaciendum præcepto, communicare quis velit. Illi vero contendunt, per prædicta verba non prohiberi Regularibus adhuc in Dominica die Paschæ Resurrectionis ministrare Laicis, & Clericis sæcularibus Communionem, ex sola devotione, aut ex alia intentione, quam ut satisfaciant præcepto Paschali, communicare volentibus; sed tantum prohiberi Regularibus, ministrare prædictis Communionem toto tempore, quo durat præceptum Paschale, non simpliciter, sed ex sola intentione satisfaciendi præcepto Paschali: hoc est: tantum declarari: In Ecclesiis Regularium non satisfieri a Laicis, & Clericis sæcularibus præcepto Communionis Paschalis: cum eam sumere oporteat a proprio Parocho, secundum dicta sect. 5.

Licere autem Regularibus in die quoque Dominica Paschæ Resurrectionis administrare Laicis, & Clericis sæcularibus Sacram Communionem in propriis Ecclesiis Communicare volentibus ex mera devotione, aut alia obligatione, quam satisfaciendi præcepto Paschali, affirmant Suar. *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 72. *sect.* 2. *dub.* 2. *& de Relig. tom.* 4. *tr.* 10. *lib.* 9. *c.* 3. *n.* 7. Ludov. *a* Cruce *in Bull. Cruc. disp.* 1. *c.* 5. *dub.* 6. *n.* 11. Fagund. *in* 3. *præc. Eccl. lib.* 1. *cap.* 5. *n.* 9. Diana *edit. coord. to.* 2. *tract.* 2. *R.* 22. §. 4. Bonac. *disp.* 4. *quæst.* 7. *par.* 2. *qu.* 2. *n.* 9. Roderic. *tom.* 1. *qu.* 56. *art.* 3. Nicolius *in flosc.* V. *Euch. n.* 6. Felix Potestas *to.* 1. *par.* 3. *de* 3. *præc. Eccl. n.* 2920. Busemb. *lib.* 6. *part.* 1. *de Euch. c.* 2. *art.* 1. *resol.* 3. §. *dixi* 2. Raynaud. *tom.* 17. *tract. de malev. & benevol. erga Relig. sect.* 4. *pu.* 2. §. 5. Franc. De-Lugo *quæst.* 3. *n.* 27. qui dicit: hanc esse sententiam communiorem, & probabiliorem; idem dicunt alii multi apud Dianam *l. cit. R.* 23. §. 2. & apud Barbos. *de Offic. Paroch. c.* 20. *n.* 10.

n. 10. Huic affirmativæ sententiæ favent Decreta quædam apud Caval. *tom. 4. c. 2. d. 28. & 29.* hujus tenoris: *Non satisfacit præcepto Ecclesiæ, qui SS. Eucharistiæ Sacramentum suscipit ante, vel post diem Paschatis, non de manu Parochi, sed Regularium habentium a Sede Apostolica privilegium ministrandi hoc Sacramentum*, præterquam in die Paschatis; *quod tamen visum est etiam in die Resurrectionis posse ipsos ministrare*. Sacr. Congr. 21. Maji 1601. Alterum: *Parochiani non satisfaciunt obligationi Communionis Paschalis per Eucharistiam sumptam extra propriam Parochiam; quare monendi erunt Regulares, ne in eorum Ecclesiis administrent Eucharistiam die Paschæ, nisi illis, de quibus sibi constiterit, jam illam in Parochiali sumpsisse in aliqua ex diebus hebdomadæ majoris: Et in omni casu a Parochis habendi non erunt liberi ab onere Communionis Paschalis Parochiani illi, qui in propria Parochia non communicaverint*. Sac. Congr. Epis. 16. Maji 1600.

Negat vero illud licere Azorius *Instit. Moral. par. 1. lib. 7. c. 30. qu. 7. prope fin.* Emm. Rodriqu. *in Bull. Cruc. §. 5. n. 10. & in sum. par. 1. c. 67. nu. 3.* Gavant. *in Rubr. Miss. par. 2. tit. 10. n. 6. lit. d.* Trull. *in Bull. Cruc. l. 1. §. 3. dub. 7. nu. 8.* & alii apud Barbos. *loc. cit.* & apud La-Croix *lib. 6. par. 1. qu. 117. §. 13. n. 626.* & apud Ludovic. a Cruce *loc. cit. n. 1.* qui dicit, atque fatetur, hanc sententiam negativam esse communem. Huic sententiæ negativæ favent plura Decreta sequentis tenoris. *Non possunt sæculares in ipso die Paschatis de manu Regularium Sanctam Communionem accipere, etsi in alia die satisfecerint Ecclesiæ præcepto hac de re edito*. Sac. Congr. Concil. 8. Junii 1619. apud Caval. tom. 4. c. 2. d. 32. Rursus: *Prohibeatur Regularibus administrare sæcularibus Sacramentum Communionis, etiam devotionis gratia, ipso die Paschatis; in aliis vero diebus temporis Paschalis declaretur, eos, qui Sacram Communionem receperint extra Parochiam, præcepto Ecclesiæ non satisfacere*. Congr. Episc. 10. Septembr. 1627. apud Caval. l. cit. d. 33. Deinde anno 1644. 9 Julii editum fuit adhuc aliud Decretum in Burdigal. quod apud Benedictum XIV. *de Synodo Diœces. lib. 9. c. 16. n. 3.* est tenoris sequentis: *Sacra Congregatio Concilii post maturam discussionem censuit: Archiepiscopum Burdigalensem non posse prohibere Regularibus habentibus privilegia Apostolica, ut a Dominica Palmarum usque ad Dominicam in Albis inclusive non valeant ministrare personis sæcularibus Sacramentum Communionis; posse tamen iisdem prohibere, ut personis sæcularibus die Paschatis non administrent dictum Eucharistiæ Sacramentum; Etiamsi dictæ personæ sæculares satisfecissent præcepto Ecclesiæ hac de re edito*. Rursus anno 1650. 11. Junii in Senon. eamdem S. C. hoc ipsum declarasse refert Lucius Ferraris V. Euchar. nu. 21. & Benedictus XIV. l. cit. Postea in *Mechlinien.* an. 1682. 31. Januar. emanavit aliud Decretum ejusdem S. C. C. quod ex testimonio laudati Benedicti XIV. ita in Sacræ Congregationis actis legitur adnotatum: *Parochi loci Lovanii conquerentes, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum personis sæcularibus ministrari a Dominica Palmarum usque ad Dominicam in Albis a Regularibus, & præsertim Societatis Jesu, prætextu privilegiorum, unde arguunt, juribus Parochialibus præjudicium inferri, & Ec-*

clesiæ

clesiæ præceptum eludi, *cum non desint*, *falso asserentes*, *se in Ecclesiis Regularium illi satisfecisse; libellum porrexerunt Sanctissimo Domino nostro*, *ut hisce malis occurreret*, *vetando Regularibus ne præfato tempore dictum Sacramentum audeant ministrare*. *Cum autem Sanctitati suæ placuerit ad Sacram Congregationem Concilii remittere hujusmodi preces*, *Patri Procuratori Provinciæ Belgicæ Societatis Jesu successive communicatas*, *proponitur dubium: an Patres Societatis Jesu*, *aliique Regulares possint ministrare Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum personis sæcularibus a Dominica Palmarum usque & per totam Dominicam in Albis? Cui dubio die 31. Januarii ejusdem anni 1682. responsum fuit affirmative*, *excepto die Paschatis; ita tamen*, *ut in aliis diebus sumentes Eucharistiam a Regularibus intra duas hebdomadas Palmarum*, *& Paschatis non satisfaciant præcepto*. Denique an. 1736. 14. Januar. emanavit recentior declaratio in *Suessana jurium Parochialium* tom. 7. RR. Concil. edit. Rom. 1742. pag. 154. Nam hisce dubiis I. An licuerit Patribus S. Augustini, Civitatis Suessanæ, in die Dominica Resurrectionis Domini Nostri, devotionis causa administrare Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum Clerico Antonio de Paulo? Et quatenus negative; II. An substineatur comminatio Interdicti Ecclesiæ supradictorum Patrum facta ab Episcopo? Respondit Sacra Congregatio ad primum negative. Ad secundum *ad mentem*, *& amplius*. Idest non amplius ea de re dubitationem esse movendam. Quam declarationem profert etiam Caval. *l. supra cit. d.* 35. his verbis: *Non licet Regularibus in die Dominica Resurrectionis D. N. J. C. devotionis causa administrare Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum personis sæcularibus*. Congreg. Concil. 14. Januar. 1736. Ipse autem Cavalerius videtur, tertiam quamdam proferre in hac quæstione sententiam, dicendo: posse administrare Communionem ex devotione in die Dominica Paschæ Regulares illos, qui habent privilegium administrandi eam in suis Ecclesiis sine ulla expressa exceptione dierum, atque adeo sine prædicta clausula: *præterquam in die Paschatis*. Secus vero, qui præfatum privilegium habent cum clausula, & exceptione prædicta: nisi & hi communicent in privilegiis cum Regularibus illis, quibus prædicta non sit facta limitatio; vel habeant consuetudinem non derogatam, longævam, & sufficienter præscriptam, ministrandi in suis Ecclesiis communionem ex devotione in die etiam Dominica Paschæ. Religiones autem, quarum privilegia affecta non sunt prædicta clausula tradit esse Congregationem Benedictinam S. Justinæ, Ordinem Minimorum, & Theatinorum; Ex participantibus vero certe Religiones Mendicantes, cæterarum vero, unaquæque, ait, consulat suam, si habet, Communicationis Bullam. Ita Cavalerius *to. 4. c. 2. in d.* 33. *n.* 3. *& in d.* 34. *n.* 1.

Habito autem respectu ad declara- 149
tiones prædictas Sacræ Congregationis pro sententia absolute negativa allegatas, videtur dicendum: per se loquendo, non esse licitum quibuslibet Regularibus in die Dominica Paschæ Resurrectionis ministrare Eucharistiam Laicis, & Clericis, etiamsi ex mera devotione communicare voluerint.

Congruentia vero dispositionis hu-

jusmodi esse potest, ne minuatur antiqua, & magna solemnitas Communionis Paschalis in Ecclesiis Parochialibus, cum gravi offensione Parochorum, maxime ubi non multus sit populus, aut Ecclesia Parochialis in loco non admodum pervio, & difficilioris accessus collocata inveniatur; ne minuatur, inquam, solemnitas Communionis Paschalis, quæ, licet ab Eugenio IV. & consuetudine universali, ut sect. 2. dictum est, extensa fuerit ad dies septem ante, & post Dominicam Resurrectionis; nihilominus adhuc in ipsa die Dominica Paschæ Resurrectionis maxime convenit celebrari. Hinc est, quod in Rituali Romano Parochis præscribatur, dare operam, quoad fieri potest, ut in ipso die Sanctissimo Paschæ Parochiani communicent, quo die ipsi per se, nisi legitime impediantur, Parochiæ suæ fidelibus Sanctissimum Immaculati Agni Domini Nostri Jesu Christi Corpus ministrare jubentur.

Dixi autem: illud non esse licitum, *per se loquendo*: quia primo licebit, si Parochus aut Episcopus licentiam dederint, secundum dicta superius.

Secundo licebit, si alicubi adsit consuetudo in contrarium, quam Episcopus, & Parochi scientes, & videntes, & facile reclamare valentes, tamen sileant: quia sic consentire videntur, & tacite dant licentiam prædictam; quod patet ex innumeris similibus materiis. Consulat ergo unusquisque, & inspiciat consuetudinem suæ Provinciæ, seu loci, ubi moratur. In favorem prædictæ consuetudinis, vel consensus rationes videri possunt, quas allegat Cavalerius in *supra cit. d.* 34. *n.* 2.

Interrog. I. Utrum Regulares, ubi 150
servetur prohibitio ministrandi in eorum Ecclesiis Communionem in die Dominica Paschæ, possint nihilominus illam administrare Peregrinis, & Vagis, ad eorum Ecclesias ea die accedentibus, & communicare volentibus, sive ex mera devotione, sive etiam ex intentione satisfaciendi præcepto Paschali? Porro prædicti satisfaciunt præcepto in qualibet Ecclesia, etiam Regularium: secundum dicta sect. 5. qu. 3. n. 109.

℞. Negative, sed pro ea die remittendi sunt ad Parochias: quia prohibitio absoluta est, non ministrandi Communionem in die Dominica Resurrectionis. Quod autem peregrini, & vagi possint recipere Communionem, etiam Paschalem in qualibet Ecclesia, etiam Regularium, & de manu cujuslibet, etiam Regularis: non inde sequitur, posse eosdem communicare in Ecclesia, in qua interdictum sit administrare Sacramentum Eucharistiæ, aut de manu illius, qui ministrare non possit.

Si autem interroges II. Utrum E- 151
piscopus possit agere contra Regulares, qui Sacramentum Eucharistiæ ministrent in die Paschatis? Vide Dianam *tom.* 2. *edit. coord. tr.* 2. *R.* 23. & Roderic. *tom.* 1. *quæst.* 56. *articul.* 12.

Si interroges III. Utrum Fratres 152
Mendicantes ministrantes in Indiis Occidentalibus Sacramentum Eucharistiæ, & alia Sacramenta cum licentia Regum Hyspaniarum, incidant in excommunicationem? Vide pro hac quæstione laudatum Rodericum *loc. cit. art.* 11. & Barbos. *de Offic. Parochi c.* 19. *n.* 9.

SE-

SECTIO VIII.

De Communione Paschali deferenda ad Infirmos.

153 RITUALE Rom. Pauli V. ubi de Communione Paschali: præscribit Parocho, ut Ægrotis, domi scilicet detentis ex ægritudine, qui sint de sua Parochia, etiamsi Communionem extra præscriptos Paschales dies sumpserint, in Paschalibus diebus illam deferat, ac ministret.

Idem fieri deberet quo ad carcere publico detentos, si in eo carcere fortasse non habeatur Altare, in quo soleat Missa celebrari; & ita fieri consuevit.

Quando autem defertur ob prædictam causam Eucharistia Infirmis; ipsa deferri deberet magno comitatu, & pompa, ad devotionem augendam, & ob respectum præcepti Paschalis; & quidem communiter ita fit.

Teneri Parochum deferre hujusmodi Communionem Infirmis: & Infirmos teneri illam sumere tempore Paschali: docuimus sect. 3. qu. 14. n. 62. Imo nota hic: Parochum teneri Eucharistiam pro Communione deferre ad ægros, si petant, etiam extra periculum mortis; maxime autem in festis solemnibus; ita cum Quintanadvenn. & Gob. La-Croix *lib. 6. part. 1. quæst. 28. §. 4. numer.* 136.

Licet autem tempore Paschali post administratam populo Communionem extra Missam, dicatur Oratio: *Spiritum nobis &c.* At vero eodem etiam tempore in reditu Processionis a Communione Infirmorum dicendam esse consuetam orationem: *Deus, qui nobis;* notavimus hoc lib. 5. part. 1. c. 1. n. 2. ob rationem significatam ibidem.

Antequam disputationem hanc de Communione Paschali absolvamus, quæres: an ratione Communionis Paschalis debeant Conjugati abstinere per aliquot dies a debito conjugali? Dubium oritur ex eo, quia C. *Omnis homo* 21. *dist.* 2. *de Consecr.* sic habetur: *Omnis homo ante sacram Communionem a propria Uxore abstinere debet tribus, aut quatuor, aut octo diebus: nec inter Catholicos connumerabitur, qui in istis videlicet temporibus Pascha, Pentecoste, & Natali Domini non communicaverit.* Præfatæ autem continentiæ congruentia assignatur *C. Sciatis* 1. 33. *qu.* 4. ubi similiter asseritur ex Hieronymo: reddens uxori debitum, non debere de carnibus Agni comedere: hoc est, ad sacram Communionem accedere; *etenim si panes propositionis non poterant ab iis, qui uxores suas tetigerant, comedi; quanto magis panis ille, qui de cælo descendit &c.* Porro ex 1. Reg. 21. 5. David cum pueris suis accepturus panes propositionis, requisitus fuit ab Achimelech Sacerdote: si mundi essent maxime a mulieribus? Refert etiam Durandus in *Ration. Divin. Offic. lib. 6. c. 86. n. 9.* quod in plerisque Regionibus mulieres secunda die post Pascha suos verberabant maritos; die vero tertia mariti uxores suas. Hoc autem factum, inquit, ad notandum, quod debebant se invicem corrigere, ne alter ab altero exigeret tempore Communionis Paschalis debitum thori. 154

Respondeo: prædictum Canonem *Omnis homo;* esse desumptum ex Concilio Eliberitano, & quo ad priorem ejus partem, de qua hic est quæstio, non præceptum imponere, sed merum

rum præbere consilium; ut notat Glossa ibi; videri etiam possunt dicta tract. 1. in Dominica. articul. 1. qu. 5. num. 17.

CAPUT IV.

De Jejunio.

1 IN illo casu, quo vetus Calendarium habeat Pascha octo diebus ex. gr. serius, quam novum: si quis incœperit Quadragesimam in loco novi Calendarii, & post octo dies pergat ad locum, in quo est in usu vetus Calendarium; vel eo se conferat, postquam in loco novi Calendarii jam absoluta est Quadragesima: an teneatur prosequi observantiam quadragesimalem per illos octo dies, post quos ibi in loco veteris Calendarii celebrabitur Pascha: si ibi maneat per illud tempus; aut saltem si ibi habeat, aut figat Domicilium? Examinavimus lib. 4. par. 1. cap. 1. art. 6. qu. 4.

In illo eodem casu, quo vetus Calendarium habeat Pascha serius quam novum: si quis ex loco veteris Calendarii veniat in locum novi ubi sit expleta Quadragesima: an teneatur ibi complere numerum dierum, qui desiderantur ad complendum ipse integram Quadragesimam, puta octo alios dies? Examinavimus etiam l. cit. qu. 5.

Si quis ex loco novi Calendarii, absoluto ibi quadragesimali tempore, veniat in locum, quo est in usu vetus Calendarium: si in loco novi Calendarii per aliquam hebdomadam non jejunaverit: an teneatur complere, & compensare in loco veteris Calendarii, si hic Quadragesima nondum præterierit? Et hoc examinavimus l. cit. qu. 6.

Hic autem Quæres I. An si aliquod jejunium particulare alicujus Regni, Diœcesis, aut Civitatis occurrat infra Octavam Paschæ, sit obligatio, servandi illud? 2

℞. Pro solutione hujus quæstionis opus est, legere quæ docuimus hoc lib. 5. par. 1. c. 4. qu. 1. ubi examinavimus: an tempore Paschali liceat jejunare? Cæterum ex iis, quæ ibi docuimus, hic dicimus, quod quamvis secundum dicta l. cit. Ecclesia universalis non præscribat aliquod jejunium universale toto tempore Paschali, vel si vis etiam, prohibeat prædicto tempore jejunare: id tamen non simpliciter est prohibitum, sed, ut etiam loc. cit. monuimus: solum si quis vel ex superstitione, & errore: uti quidam olim hæretici: vel ex contemptu Ecclesiæ, vel cum scandalo aliorum: ut si quis unam hebdomadam jejunaturus, eligat sine ulla rationabili causâ hebdomadam Paschalem; ita Bellarm. *controvers. 5. tom. 4. controv. gen. 3. controv. ult. lib. 2. c. 23.* & confirmatur ex eo, quia S. C. R. in Decreto mox allegando declaravit: occurrente Sancto Marco in die Paschæ, teneri ad jejunium in feria tertia Paschæ eos, qui se obligarunt ad jejunandum in Litaniis majoribus S. Marci. Licitum est, igitur, per se, cuilibet, etiam infra Paschalem hebdomadam jejunare: aut etiam tenetur quis, si aliunde obligetur, puta ex præcepto Regulæ, aut ex voto, aut ex pœnitentia sacramentali. Bellarm. l. cit. Si ergo aliquod jejunium particulare, puta ex consuetudine sub gravi recepta in aliquo Regno, Diœcesi, aut Civitate occurrat infra octavam Paschæ, est per se obligatio servandi illud: quemadmodum est obli-

obligatio, quando occurrit extra prædictam hebdomadam: quia in hebdomada Paschali non est, per se loquendo, prohibitum, jejunare. Dixi: *est per se obligatio*: quia si in dicto casu incidentiæ non soleat jejunium observari: signum est, quod ea consuetudo recepta fuerit cum exclusione octavæ Paschalis: consuetudine consuetudinem interpretante. Quoad jejunium vero alicubi servari in Litaniis majoribus consuetum, etsi occurrentibus iis infra Octavam Paschæ, alicubi aliquando infra eamdem fuerit custoditum, alibi translatum, alibi etiam plane omissum: quemadmodum scripsimus tr. 1. 25. April. art. 8. sect. 2. §. 3. declaravit autem S. R. C. ut ibidem notavimus: quod *si festum S. Marci occurrit in die Paschatis, Processio cum Litaniis transfertur in feriam tertiam sequentem, juxta Rubricam particularem Missalis: & si alicubi sit abstinentia, vel jejunium, servanda est consuetudo a Regularibus*. S. C. R. 14. Februar. 1705. Vide dicta l. cit.

3 Qu. II. Utrum, si jejunium Jubilæi incidat in hebdomadam Paschalem, possit commutari, aut transferri?

℞. Posse commutari, concedit Gobbat, quem citat, sed rejicit Viva *in tract. de Jubilæo, quæst. 8. art. ult.* ubi docet: posse quidem Episcopi auctoritate transferri, non item commutari jejunium in alia opera quantumlibet pia.

CAPUT V.

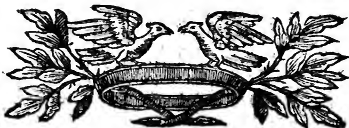
De Indulgentiis.

In die Paschæ & per Octavam usque ad Dominicam in Albis inclusive possunt acquiri Indulgentiæ Stationum. De Stationibus egimus lib. 4. par. 1. c. 2. a n. 101. 1

CAPUT VI.

Not. in Festo S. Marci occurr. in hebd. Paschali.

Quid notandum in Festo S. Marci Evangel. occurr. infra Octavam Paschæ? vid. tr. 1. 25. April. art. 8. sect. 2.

PARS

PARS II.

PARTIS II. LIBRI V.

NOT. IN GENERE.

IN TRIDUO PASCHÆ, ET POST TRID. INFRA OCTAVAM.

EXPLICANTUR CAPITIBUS II.

CAPUT I.

Not. in Triduo Paschæ in genere.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS III.

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

1 HEBDOMADA Paschalis est ipsa Octava Paschæ. Triduum Paschæ est Dominica Paschæ, feria 2. & 3. Paschæ. Officium in hoc triduo est dupl. 1. cl. De simplici nulla fit commemoratio; & quodcumque festum in eo occurrat, transfertur post Octavam Paschæ, *Rubr. gen. Brev. tit.* 1. *n.* 1. *&* *tit.* 7. *num.* 3. *&* *tit.* 9. *n.* 4. *&* 5. & in duab. tabell. exceptis ex rubr. gener. Notanda vero infra Octavam Paschæ pro Horis Canonicis exposuimus parte 1. hujus 2. part. c. 1.

SECTIO II.

De Missa.

De simplicibus occurrentibus in triduo Paschæ nulla fit commemoratio. In triduo Paschæ dicitur unica oratio, uti notavimus 1. part. cap. 2. Porro hoc triduum est dupl. 1. cl. 2

Licet in Ecclesiis, ubi Titulus est Ecclesiæ, vel concursus populi ad celebrandum festum, quod transferri debet, possint cantari duæ Missæ, una de die, alia de festo: excipitur tamen Dominica Resurrectionis cum duobus proxime sequentibus diebus. *Rubr. gen. Miss. tit.* 6. Merat. *to.* 1. *part.* 4. *tit.* 7. *nu.* 31. Sunt & nonnulli alii dies suis locis notati, & notandi.

Triduum Paschæ est festivum ex præcepto universali: Dominica scilicet Resurrectionis cum duobus immediate sequentibus diebus. Vid. dicenda in Dom. Resurr. art. 1. qu. 3. 3

Etsi in ipsa Dominica Paschatis certe non liceat celebrare in Oratoriis privatis; utrum autem liceat in sequentibus duobus diebus festivis? Exa-

examinavimus tr. 1. 6. Januar. art. 1. sect. 3. subs. 2. qu. 3.

Quæ notanda sint in genere infra Octavam Paschæ pro Missæ celebratione: Vide part. 1. hujus 2. part. cap. 2.

SECTIO III.

Not. tempore Interdicti.

4 Cum, secundum dicenda ubi de Dominica Paschæ art. 7. tempore Interdicti generalis locatis permittantur Divina Officia solemniter celebrari in festo Paschatis: an id possit extendi ad sequentes duos dies, videlicet ad totum triduum Paschæ? vide l. cit. qu. 1.

CAPUT II.

Not. in genere post Triduum Paschæ infra Octavam.

EXPLICATUR SECTIONIBUS II.

Sect. I. *De Horis Canonicis.*
Sect. II. *De Missa.*

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

1 Post triduum Paschæ Resur. infra Octavam Offic. semid. Si occurrat festum simplex, fit utique de eo commemoratio tantum: hoc est sine lectione de eodem, ut notavimus 1. par. hujus 2. par. c. 1.

SECTIO II.

De Missa.

Post triduum Paschæ Resurr. infra Octavam si occurrat festum simplex fit de eo commemoratio in Missa, ut notavimus 1. par. hujus 2. par. cap. 2. Post triduum Paschæ Resur. a feria scilicet quarta usque ad Sabbatum inclusive in Missa de Octava dicuntur duæ tantum Orationes, una de die, alia *Ecclesiæ*; vel pro Papa. Rubr. gen. Miss. tit. 9. num. 8. Si autem occurrat festum simplex, fit de eo commemoratio, ut supra dictum est; sed omittitur Oratio *Ecclesiæ*; vel pro Papa. Rubric. Miss. in fer. 4. Paschæ. Gavant. *in Rubr. Miss. par.* 1. *tit.* 9. *n.* 8. Duæ enim Orationes dicendæ sunt, & tertia Oratio non dicitur: ut pluries declaravit S. R. C. apud Meratum *ind. decretor. Miss. n.* 700. ubi sic. *In Missis ferialibus a Dominica Passionis usque ad feriam v. in Cœna Domini, & infra Octavas Paschatis, & Pentecostes, juxta alias Resolutiones* 22. *Novembris* 1659. *in* una Rubricarum; *&* 13. *Septembr.* 1692. *in* Cæsaraugustan. *&* 4. *Maji* 1709. *in* Pistorien. *occurrente festo simplici, non est dicenda tertia oratio* Ecclesiæ; *vel pro Papa.* S. R. C. 15. Septembr. 1736. in *una Rubricar.* Vide eumdem Meratum *to.* 1. *par.* 4. *tit.* 7. *n.* 4. *& tit.* 11. *de die S. Paschæ nu.* 4. Si autem accidat esse præscripta a Superioribus Collecta pro aliqua necessitate, hæc quidem recitanda est tertio loco; confer dicta lib. 4. par. 2. c. 6. ubi de temp. Passion. art. 2. n. 9. 2

PARS III.

PARTIS II. LIBRI V.

NOT. IN HEBDOMADA PASCHÆ RESURRECT. SINGULIS DIEBUS.

CAPUT I.

Not. in Dominica Paschæ Resur.

EXPLICANTUR ARTICULIS XII.

ARTICULUS I.

De Institutione, & Observantia Paschæ.

QU. I. Quid sit Pascha? 1

℟. Quod Latine *Transitus* Hebraice *Phase* dicitur, ut constat Exodi 12. 11. ubi sic: *Est enim Phase (id est transitus) Domini*. Quod autem Hebraice dicitur Phase, *Chaldaice dicitur* Pascha; Vide Raynaudum *to. 9. de Juda prodit. c. 9. n. 7.* initio, & Azor. *Instit. Moral. par. 2. lib. 1. c. 3. qu. 1. fin.* Nec obstat, quod communiter Auctores doceant, Pascha esse vocem Hebraicam: minus enim proprie loquuntur; Et tantum volunt, vocem Pascha usurpatam fuisse ab Hebræis, nimirum post captivitatem Babylonicam. Unde Pascha dici quidem potest vox Hebraica, sed vulgaris, non autem vera, & propria. Sciendum enim est, Hebræos loquutos fuisse linguam suam Hebraicam usque ad captivitatem Babylonicam: posteaquam vero adducti sunt in Babylonem Civitatem Regionis Chaldeæ, cœperunt oblivisci linguam propriam, & loqui aliam linguam mixtam ex Hebraica, & Chaldaica; Chaldaicam enim omnem non perfecte pronunciare poterant: cum lingua Hebraica licet affinis Chaldaicæ, sit tamen diversa; & semper aliquid ex Hebraica retinebant. Illam igitur tertiam linguam mix-

mixtam ex Chaldaica, & Hebraica pro vulgari, ac materna deinceps Hebræi habuerunt. Hæc autem tertia quædam lingua dicta est etiam Hebraica, quia illam Hebræi loquebantur; dicta est Syriaca a Regione, ubi maxime ejus usus viget; & alia similia sortita est nomina. Hinc a Scriptoribus, & ab ipsa Sacra Scriptura voces Syriacæ, seu Chaldaicæ dicuntur Hebraicæ: Nimirum nihil aliud intendunt, nisi quod illæ voces usurpatæ erant in ea lingua, quam post Captivitatem Babylonicam loquebantur Hebræi in communi, & vulgari usu. De hac re videri potest Bellarm. de Verb. Dei Scripto. lib. 2. c. 4. Pascha itaque vox Chaldaica est, seu Hebraica vulgaris, idem significans ac *Transitum*.

Jam vero sciendum est; Hebræos Phase, seu Pascha vocasse illum transitum Domini, quando ad liberandos eos a captivitate Ægypti, & puniendos Ægyptios, transiit, Angeli sui ministerio, per terram Ægypti, & interfecit omne Primogenitum Ægyptiorum nocte una; transiit vero Hebræos, seu illos reliquit intactos, qui juxta præscriptum Domini occidentes, immolantes, & comedentes Agnum, tinxerunt ejus sanguine super liminare, & utrumque postem domorum suarum; ut narratur Exodi 12. Inde quoque transitum fecerunt Hebræi a luctu, & mœrore ad lætitiam, & gaudium, a captivitate ad libertatem, a paupertate ad divitias; spoliaverunt enim Ægyptum, dum ipsi Ægyptii dimittentes illos, commodaverunt eis; transitum fecerunt ab innumeris malis, quibus premebantur in terra hostili, ad innumera bona, quibus repleti sunt in terra fluente lacte, & melle. Itaque populus Hebræus egrediens de Ægypto, sicco pede mare rubrum transiit, & per innumera miracula, ac prodigia ad terram promissionis pervenit Patrum suorum.

Præceptum quoque dederat Deus Hebræis, ut quotannis solemnissime celebrarent tanti beneficii commemorationem, plures cæremonias, quæ in prædicto Pascha, seu transitu factæ fuerant, repetendo. Quod Hebræi exacte præstabant, & hujusmodi commemorationem, & solemnitatem similiter Phase, seu Pascha vocabant.

Hæc autem omnia in figura contingebant illis: ut Apostolus ait 1. ad Cor. 10. 11. figurabant enim mysteria Passionis, & mortis Domini Salvatoris, & ejus transitum a morte ad Resurrectionem, & vitam Immortalem; ut docet Augustinus *serm. 6. de verbis Apostoli c.* 5. dicens: *In magno mysterio videte concordiam legis, distantiam plebis. Celebratum est Pascha in illo veteri populo, nondum in luce fulgente, sed in umbra significante celebratum est .... Venit verum Pascha, immolatur Christus, transitum facit a morte ad vitam*; transitus *enim interpretatur Hebraice* Pascha; *Quod expressit Evangelista dicens*: Cum autem veniret hora, ut transiret Jesus de hoc Mundo ad Patrem. *Celebratur ergo Pascha, resurgit Dominus, facit transitum a morte ad vitam, quod est Pascha*. Hæc Augustinus. Videri insuper potest S. Isidorus Hispal. Episcop. *de Eccl. Offic. lib. 1. c. 31. de Pascha*. Christus etiam per hujusmodi transitum suum fecit & nobis transitum a morte æterna, peccato, & servitute Diaboli ad gratiam, & vitam æternam, ac libertatem filiorum Dei, atque transitum

ab innumeris malis, quibus prius sub captivitate Diaboli premebamur, ad innumera, & inestimabilia bona: unde repleti jam sumus ubertate domus Dei: *Hodierna die per Unigenitum æternitatis nobis aditum devicta morte reserasti*: Ita Æternum Patrem alloquitur Ecclesia in Collecta Missæ hujus diei. Quod notavit etiam Nazianzenus *orat.* 41. ubi sic: *Hoc Pascha, hoc, inquam, magnum, & venerandum Pascha ab Hebræis juxta eorum linguam nominatur: (quæ vox transitum sonat:) historica quidem ratione propter Israelitarum ex Ægypto in Chananæam Regionem fugam, & migrationem: sin autem spiritualem sensum spectemus, propter nostram ex his inferioribus ad superiora, atque ad promissionis terram progressionem, & ascensum*. Ita Nazianz. Consonat S. Isidorus Hispal. Episc. *de Eccl. Offic. lib.* 1. *c.* 30. *de Pascha*, ubi hæc habet: *Cujus quidem* (Salvatoris Nostri) *diem Paschalis Resurrectionis non solum pro eo celebramus, quod in eodem a mortuis resurrexit: sed etiam pro aliis Sacramentis, quæ per eumdem significantur. Quia enim, sicut dicit Apostolus, mortuus est propter peccata nostra, & resurrexit propter justificationem nostram, transitus quidem de morte ad vitam in illa Passione Domini, & Resurrectione Sacratus est ... Hinc transitus modo a nobis agitur per fidem, quæ nobis datur in Remissionem peccatorum, quando consepelimur cum Christo per baptismum, quasi a mortuis transeuntes de pejoribus ad meliora, de corporalibus ad spiritualia, de conversatione hujus vitæ, ad spem futuræ resurrectionis gloriæ. Propter ipsum ergo initium novæ vitæ, ad quam transimus &c.* Hæc S. Isidorus; videri etiam potest Rupert. Ab. *de Divin. Offic. lib.* 6. *c.* 26. Ecclesia autem Christi tantorum solemnitatem Mysteriorum celebrare volens, a Synagoga nomen *Paschæ* desumens, apposite tribuit figurato, quod illa dederat figuræ. Unde hac nocte, seu hesterna die præveniens solemnitatem hujus sacratæ noctis, in qua Salvator noster a mortuis Resurrexit, & ad benedicendum Deum pro hujusmodi acceptis beneficiis fideles suos excitans, inter alia, quæ cecinit exultans, ad exultationem invitans, & exultationis causam aperiens ait: ... *Hæc sunt enim festa Paschalia, in quibus verus ille Agnus occiditur, cujus sanguine postes fidelium consecrantur. Hæc nox est, in qua primum patres nostros Filios Israel eductos de Ægypto mare rubrum sicco vestigio transire fecisti ... Hæc nox est, in qua destructis vinculis mortis Christus ab inferis victor ascendit .... Hujus igitur sanctificatio noctis fugat scelera, culpas lavat, & reddit innocentiam lapsis, & mœstis lætitiam. Fugat odia, concordiam parat, & curvat imperia ... O vere beata nox, quæ spoliavit Ægyptios, ditavit Hebræos. Nox in qua terrenis cœlestia, humanis divina junguntur &c.* In Benedict. Cer.

Inde autem præterire nequaquam oportet: ipsum quoque Christum vocari *Pascha nostrum*. Sic dicitur ab Apostolo 1. ad Cor. 5. 7. *Pascha nostrum immolatus est Christus*. Quod etiam ab Hebræis, seu a figura desumptum est; Enim vero Hebræi Agnum, quem in solemnitate Paschali, ut diximus, immolabant, & comedebant, vocabant etiam *Pascha*; unde dicebant: occidere, immolare, parare, comedere Pascha; lege Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. Idest occidere, immolare, parare, comedere Agnum

Agnum pro solemnitate Paschali; qui Agnus, ut etiam dictum est, Christum figurabat pro salute nostra occidendum, & immolandum, cujus sanguine eramus consecrandi, & sanctificandi. Unde dicit Ecclesia in Præf. Sacrificii Missæ laudata Apostoli verba repetens, & explicans. *Pascha nostrum immolatus est Christus. Ipse enim verus est Agnus, qui abstulit peccata Mundi, qui mortem nostram moriendo destruxit, & vitam Resurgendo reparavit.* Quem etiam Agnum Divinum nos mystice immolamus in Sacrificio Missæ, comedimus quoque præsertim in Paschate ex præcepto Ecclesiæ præscribentis Communionem, ideo Paschalem dictam, de qua egimus par. 1. c. 3. Unde Apostolus post supra laudata ipsius verba *Pascha nostrum immolatus est Christus* subdit: *Itaque epulemur &c.* Inde Ecclesia in Missa festi SS. Corporis Christi in Sequentia canit: *In hac mensa novi Regis, novum Pascha novæ legis, Phase vetus terminat.* Consonat Concilium Tridentinum *sess. 22. c. 1.* de Christo dicens: *Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis, & vini Deo patri obtulit, ac sub earumdem rerum Symbolis, Apostolis . . . eorumque in Sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit . . . Novum instituit Pascha, se ipsum ab Ecclesia per Sacerdotes sub signis visibilibus immolandum &c.* Apposite etiam Populus Christianus Communionem Paschalem vocat simpliciter *Pascha*: unde communiter dicit: *accipere Pascha*: hoc est, communicare, ad satisfaciendum præcepto Communionis Paschalis. Quod Christus sit Pascha nostrum in Eucharistia: exponit, & tractat Raynaud. to. 6. Candel. Sanct. de Euch. Onomast. Euch. sect. 5. ad hæc verba *Pascha nostrum*. Aliæ acceptiones Paschæ videri possunt apud eumdem Raynaudum *to. 9.* loco superius cit. nu. 1. & Azor. *Instit. moral. par. 2. lib. 1. c. 3. qu. 2.* & nos etiam nonnullas produximus alibi, & producemus, ubi occasio sese præbuerit.

Proprie autem Pascha nobis significat solemnitatem, qua celebramus Jesu Christi Domini Salvatoris Nostri Resurrectionem.

Qu. II. Quis festum Paschæ instituerit? 2.

℟. Solemnitatem nostram Paschalem non jure quidem divino, ut aliqui putarunt, sed humano, & Ecclesiastico celebrari, ex institutione tamen ipsorum Apostolorum, in Ecclesia absque ulla etiam interruptione retenta. Vide Suar. *de Relig. to. 1. tr. 2. lib. 2. c. 6. n. 1.* Azor. *instit. moral. par. 2. lib. 1. c. 3. qu. 3.* Unde habet omnem firmitatem, & immutabilitatem, quam habet dies Dominica, de qua tr. 1. lib. 2. par. 2. c. 1. art. 1. qu. 4. a nu. 11. Et quidem cum majori excellentia, & causa, quia Paschalis solemnitas, & dies Dominicæ Resurrectionis est tamquam exemplar, & prototypon omnium Dominicarum anni, quæ ideo potissimum Dominicæ dictæ sunt, ut loco cit. qu. 2. notavimus.

Porro qualis, & quanta sit Paschæ solemnitas, tum per se patet, tum etiam conjici potest ex immensis præconiis, quibus celebratur a Patribus. Et quidem a S. Gregorio Nazianzeno *orat. 19.* & S. Ephrem *serm. de Cruc. Domini* vocatur *dierum Regina*: ab eodem Nazianz. *orat. 42.*, quæ est 2. *in Pascha* initio appellatur *Festivitatum festivitas, & celebritas, tanto cæteris omnibus, non solum*

lum humanis, *& humi defixis*, *sed iis etiam*, *quae ipsius Christi sunt*, *ac propter ipsum celebrantur*, *superior*, *quanto sol stellas antecellit*. Mox item vocat *diem dierum omnium maximum*. Sicut etiam S. Epiphanius *orat. de Resurr.* initio vocat *diem festorum omnium principem*, *totius Mundi festum*, *& Encœnia*, *verticem*, *& arcem festorum omnium*. Chrysostomus orat. 4. de Ascens. edita a Vossio, dicit *Gloriosissimam*, *atque pacificam*, *& triumphalem diem*, *quae mater festorum*, *& celeberrima dies fidelibus semper est habita*. Ad excellentiam Paschatis facit etiam, quod, licet annus Ecclesiasticus nunc incipiat ab Adventu, seu a Domin. 1. Adventus, ut suo loco notavimus: olim vero Ecclesia annum suum incipiebat a die Paschae; ut testatur Cujacius, & Scaliger apud Cassal. c. 62. fine.

Denique eamdem Paschatis excellentiam arguere licet ex quadam consuetudine, quae alicubi invenitur. Enimvero ex Durando *in Ration. Offic. lib. 7. c. 1. nu. 25.* & Raynaud. loc. infra cit. mos est alicubi, solemnissima per annum occurrentia festa vocare Pascha, ut *Pascha Pentecostes: Pascha Natalis: Pascha Epiphaniae*. Sic etiam apud Dianam *edit. coord. to. 5. tr. 4. R. 11. §. 2.* Avilam *de Interd. disp. 4. sect. 2. dub. 10.* & plerosque alios Scriptores. Videri insuper possunt dicenda in Dom. Pentec. art. 1. qu. 5. nu. 8. fine. Qui mos apud Graecos item habetur, hi quidem Pascha vocant quamlibet magnam celebritatem alicujus Mysterii spectantis ad Christum Dominum. Vide Raynaud. *to. 10. tract. de Gladio sect. 3. §. 5.* Hujusmodi autem festa solemniora dicuntur Pascha a Rege dierum festorum, ut supra laudati Patres vocant Pascha Resurrectionis, tamquam a primario analogato. Quod notavit etiam Raynaud. *to. 10. de Rosa cap. 1. ubi de antiqu. rit. bened. Ros.* Dicit quoque Durand. l. cit. eadem solemniora festa vocari Pascha; quia Pascha significat transitum, ut initio quaestionis 1. exposuimus; in magnis autem festivitatibus debemus transire de vitiis ad virtutes; Ita ille: sed haec ratio ducitur ex Allegoria: propria vero est ea, quam cum Raynaudo assignavimus, quaeque conducit ad Paschatis excellentiam.

Qu. III. An festum Paschae celebrandum sit sub gravi praecepto; & utrum unico die, vel pluribus? 3

℞. Celebrandum ex gravi, & rigoroso praecepto universali, uti habetur ex traditione, & constat ex Constit. Urbani VIII. incip. *Universa per orbem* an. 1642. pro observat. festor. quam laudavimus die 1. Januar. nu. 1. & colligitur etiam satis ex dictis, & patebit adhuc ex dicendis. Ponitur item hoc festum C. *pronunciandum 1. dist. 3. de consecr. & C. Conquestus de feriis*. Et initio quidem impositionis hujus festi hebdomada integra colebatur. Vid. Bened. XIV. *de fest. Dom. c. 9. §. 1. post initium:* Hinc invenies apud nonnullos antiquiores Auctores, prohiberi in tota hebdomada Paschali opera servilia, saltem non necessaria: sic Durand. *in Ration. Offic. lib. 6. c. 86. n. 10.* dixit: primis tribus Paschae diebus solemniter esse feriandum, seu omnino vacandum ab operibus servilibus; In sequentibus vero licere quidem viris ruralia opera, quae magis necessaria sunt, exercere, sed fœminis non esse licitum nere. Idem scripsit Beleth *de Divin. Offic.*

Offic. c. 20. Verum hodie ex generali consuetudine, & ut constat ex cit. Constit. Urbani, duæ tantum proxime sequentes feriæ post Dominicam Resurrectionis ut festivæ de præcepto universali coluntur; cæteri dies, ut feriati tantum a Judiciis. Vid. Suar. *de Relig. tom.* 1. *tract.* 2. *lib.* 2. *c.* 6. *n.* 2. Azor. *Instit. moral. part.* 2. *lib.* 1. *c.* 7. *qu.* 4. *& c.* 25. *quæst.* 6. & dicta in 1. par. hujus 2. par. c. 2. n. 3.

Notandum autem hìc 1. est, nomine diei Paschæ, vel simpliciter nomine Paschæ venire primum tantummodo diem festivum ex prædictis tribus, in quo nimirum Dominicæ Resurrectionis mysterium accidit, reliqui duo proxime sequentes dies festivi ad majorem solemnitatem, & extensionem devotionis adduntur. Inde autem nomine festivitatis Paschalis, in communi usu loquendi, venire omnes simul prædictos tres dies, notabimus art. 7. qu. 1. n. 33.

Notandum 2. festum Paschæ, seu Dominicam Paschæ inter festa de præcepto majora adnumerari. Quid autem hoc importet? Vide dicta tr. 1. 6. Januar. art. 1. sect. 1. n. 3.

14 Qu. IV. An, ad celebrandum Pascha, attendenda sit certa, ac fixa dies hebdomadæ, vel potius mensis, ut fit ex. gr. in Nativitate Domini, in Mysterio Incarnationis &c.?

℞. Attendendam esse certam, ac fixam diem hebdomadæ, non autem mensis: quod alterum tamen intellige in sensu explicando qu. 6. Quare autem attendatur potius dies hebdomadæ? explicabimus qu. sequenti.

15 Qu. V. Qua die hebdomadæ Pascha sit celebrandum?

℞. Prima semper hebdomadæ die, scilicet semper in Dominica. Semper autem in Dominica celebrandum Pascha, habetur ex traditione Ecclesiæ, quæ ab Apostolis traxit originem, ut Pius I. Papa, & Martyr habet in Epistola 1. decretali, ubi etiam de hac observatione specialem legem tulit, quæ habetur C. *Nosse eos* 21. *dist.* 3. *de consecr.* Quamvis nonnulli esse velint apocrypham hujusmodi decretalem. Vide Merat. *to.* 1. *par.* 4. *tit.* 11. *de die S. Paschæ num.* 2. Benedict. XIV. *de fest. Dom. cap.* 9. §. 1. Statutum hujusmodi celebrandi Pascha in Dominica confirmavit Victor I. Papa, & Martyr. epist. 1. & refertur C. *Celebritatem* 22. *dist.* 3. *de consecr.* ubi sic ait: *Celebritatem S. Paschæ die Dominico agi debere, & prædecessores nostri jam statuerunt, & nos illud vobis eadem die solemniter celebrare mandamus &c.* Et cum eo fere tempore de hoc articulo controversia orta esset inter Orientales Ecclesias, omnes Episcopi Orientis in Concilio ejusdem Victoris Summi Pontificis hortatu in Cæsarea Palestinæ coacto, statuerunt, omnino esse retinendam traditionem, ut festum Paschæ in die Dominico celebraretur. Ita refert Eusebius *lib.* 5. *Histor. cap.* 22. addens, eo tempore in variis Provinciis tam Orientis, quam Occidentis, atque etiam Romæ fuisse de hac re motam quæstionem, & omnes Episcopos in hanc sententiam conspirasse. Tandem vero in Concilio Nicæno I., ad hunc propositum finem congregato, omnis controversia consopita est, & dicta veritas stabilita anno 325. Vide Suar. *de Relig. tom.* 1. *tr.* 2. *lib.* 2. *c.* 6. *nu.* 4. Azor. *instit. moral. par.* 2. *l.* 1. *c.* 4. *qu.* 3. Durand. *in Ration. Offic. lib.* 6. *c.* 86. *n.* 11. Benedict. XIV. *l. cit.* Merat. *to.* 2. *sect.* 2.

cap. 3.

cap. 3. *n.* 1. Ita ut hæreticum nunc esset, dicere: non esse latum præceptum celebrandi Pascha semper in Dominica; vel non potuisse ferri hujusmodi præceptum; aut præceptum esse injustum; aut materiam non esse capacem præcepti; omnia enim hæc sunt contra communem sensum, & traditionem universalis Ecclesiæ, & Pontificum, Conciliorum, ac Patrum. Vide Suar. l. cit. a n. 5. An autem esset hæreticus, qui affirmaret: minus convenienter Pascha semper in Dominica celebrari: non audet definire Suar. n. 10., quia, inquit, de hac majori convenientia, & majori congruitate non apparet expressa definitio, neque necessaria consecutio ex vi præcepti, vel traditionis de re ipsa, quia ad obligationem, & honestatem præcepti satis est, quod res pia sit, & honesta, ac subinde conveniens; quidquid sit de illa comparatione. Nihilominus tamen docet idem Suar. ibid. illud sentire, fore plusquam temerarium; idem docere, valde scandalosum, & impium. Profecto convenientissimum fuisse, Pascha semper in Dominica celebrari, evidenter supponitur, & significatur a Sanctis Patribus, Ecclesiasticisque Decretis.

6 Rationes autem, quæ potuerunt Ecclesiam movere, duas innuere, satis sit. Prima, quod ita fuerit ab Apostolis traditum, ut supra dictum est: Et universalis consuetudo, paucis exceptis, ita tenuerit usque ad Concilium Nicænum, ut ex Patribus, & historiis usque ad illud tempus constat. Quam quidem universalem consuetudinem, & institutionem Deus confirmavit speciali revelatione facta Hermæ Doctori Ecclesiæ antiquissimo, ut refert supra laudatus S. Pius I. in cit. epist. 1. decretali. Item prædictum morem, & ritum Ecclesiæ Catholicæ miraculis confirmatum ostendit Sylvester Petra Sancta Societatis Jesu in 2. *tom. Rituum Ecclesiæ Cathol. cap.* 19. Altera ratio: quia si dies omnis Dominica præcipue colitur ut festiva propter gloriam Resurrectionis, ut suo loco docuimus: certe multo magis conveniens fuit, festum ipsum Resurrectionis, quod, ut n. 2. notavimus, est veluti prototypon omnium Dominicarum, extra Dominicam diem minime celebrari. Rationem hanc longo discursu tractat Augustinus *epist.* 55. *alias* 119. *ad Januarium*, præsertim a cap. 9. ad 17.

Ex hac autem observatione intelligitur ratio, ob quam festum Resurrectionis non celebretur in die fixo, & immobili alicujus mensis, ut fit in Nativitate, & aliis festis, quæ a Paschate non dependent, quæ immobilia vocantur. Nam eo ipso, quod oportuit in Dominica semper fieri, non potuit in aliqua die certa mensis, puta tertia, vigesima &c. fieri, quia non semper talis dies mensis est Dominica, ut notavit Suar. nu. 13. & indicat S. Isidorus hispal. Episc. *de Eccl. Offic. lib.* 1. *c.* 31. *fine*. Et videri possunt dicta tract. 1. 25. Decembr. art. 1. sect. 1. qu. 3. Aliam rationem hujus rei reddit Augustinus in laudata ep. 55. alias 119. cap. 1. scilicet, quia in festo Nativitatis, & similibus non repræsentatur aliquod Sacramentum, id est sacra aliqua significatio, sed fit tantum annua commemoratio talis mysterii: In festo autem Paschatis non solum fit commemoratio mysterii secundum se, sed etiam repræsentatur peculiare Sacramentum, mortis, & sepul-

sepulturę Christi, nec non resurrectionis ejus prout talibus diebus factæ sunt. *Quæris*, (ait Augustinus l. cit.) *quæ causa sit, cur anniversarius dies celebrandæ Dominicæ Passionis, non ad eumdem redeat anni diem; sicut dies, qua traditur natus?* Et post pauca reponit: *Hic primum oportet, ut noveris: diem Natalis Domini non in Sacramento celebrari, sed tantum in memoriam revocari, quod natus sit: Ac per hoc nihil opus erat, nisi revolutum anni diem, quo ipsa res acta est, festa devotione significari. Sacramentum est autem in aliqua celebratione, cum rei gestæ ita rememoratio fit, ut aliquid etiam significari intelligatur, quod sancte accipiendum est. Eo itaque modo agimus Pascha, ut non solum in memoriam, quod gestum est, revocemus, id est, quod mortuus est Christus, & resurrexit: sed etiam cætera, quæ circa ea attestantur, ad Sacramenti significationem non omittamus. Quia enim, sicut dicit Apostolus: mortuus est* (traditus est. (Ad Rom. 4. 25.) propter delicta nostra, & resurrexit propter justificationem nostram. *Transitus quidam de morte ad vitam in illa Passione Domini, & Resurrectione sacratus est*. Hæc Augustinus. Videri rursus possunt dicta 25. Decembr. l. cit.

5 Qu. VI. In qua Dominica Pascha sit celebrandum?

℞. In Dominica prima post Lunam quartam decimam, quæ Luna fiat die vigesima prima Martii, vel primo post prædictam diem in sequentibus diebus Martii, vel Aprilis; ut declaravit S. Victor Papa I. secundo labente sæculo, & confirmatum fuit in pluribus subsequentibus Conciliis. Vid. Merat. *to.* 1. *par.* 4. *tit.* 11. *de die Paschæ n.* 3. & *to.* 2. *sect.* 2. *c.* 3. *n.* 1. Ita ut si Luna quartadecima fiat die 21. Martii, quæ sit Sabbatum, tunc sequenti die 22. erit. Pascha Resurrectionis, ut accidit ann. 1761. Si vero Luna quarta decima fiat die 21. Martii, quæ sit feria 2. tunc Pascha celebrabitur die 27. Martii, quia tunc primo occurrit Dominica post Lunam quartam decimam, quæ primo fit die 21. Martii. Similiter si Luna quarta decima fiat die 21. Martii, quæ sit Dominica, Pascha erit in subsequenti Dominica celebrandum. Item si primo post diem 21. Martii Luna quartadecima fiat die 3. Aprilis, quæ sit Sabbatum, tunc quarta die April. erit Pascha. Si autem primo post diem 21. Martii Luna quartadecima fiat die 18. Aprilis, quæ sit Dominica, tunc Pascha celebrabitur die vigesima quinta Aprilis, quia tunc primo occurrit Dominica post Lunam quartam decimam, quæ primo accidit post diem 21. Martii.

Nota hìc; quod cum Luna quarta decima, quæ primo fiat post diem 21. Martii non occurrat serius die decima Octava Aprilis: hinc sequitur, Pascha non posse serius celebrari, quam die 25. Aprilis, qui casus nec est quotiescumque Luna quartadecima fiat die 18. April. sed adhuc requiritur, quod eadem dies 18. sit Dominica. Ex prædictis etiam habes, Pascha non posse maturius celebrari, quam die 22. Martii; qui casus solum datur, quando Luna quartadecima fiat die 21. Martii, in qua occurrat Sabbatum; denique habes cur aliquando Pascha celebretur in Martio, aliquando in Aprili?

Inter. hic 1. Quare Ecclesia in celebratione Paschæ observet regulas prædictas? 8

℞. Primo, quia vult Pascha cele-

brare primo mense anni Lunaris in Martio, vel Aprili: porro primus mensis anni Lunaris est inter Martium post nostrum æquinoctium vernum, & Aprilem. Quod æquinotium ponitur fieri die vigesima prima Martii, (confer dicta tract. 1. in procemio n. 2.) moraliter loquendo, & juxta Ecclesiam, quæ in hac re non procedit secundum exactam Astronomiam, cum id nec expediat, nec sit necessarium ad convenientem Mysteriorum Christi celebrationem, quæ in hac, & similibus festivitatibus, & observationibus intenditur. Vide Suar. *de Relig. to.* 1. *tract.* 2. *lib.* 2. *c.* 6. *nu.* 27. Azor. *Instit. Moral. par.* 2. *l.* 1. *c.* 4. *qu.* 5. *&* *c.* 5. *qu.* 2. *&* *a* 4. *ad* 6. Benedict. XIV. *de fest. Dom. c.* 9. §. 1. Merat. *to.*2. *sect.* 2. *c.* 4. *nu.* 2. §. *Item cum Pascha*. Primus autem mensis hic appellatur ille idem, quem designavit Deus Hebræis ad suum ipsorum Pascha celebrandum, dum exirent de terra Ægypti. Exodi 12. 2. *Mensis iste vobis principium mensium: primus teri in mensibus annis*: scilicet Lunaris. Vid. Suar. num. 16. (alias per errorrem num. 15.) Ille autem mensis fuit inter Martium, & Aprilem: nam Exodi 14. 4. vocatur mensis novorum frugum: quo clare ostenditur, inquit Suar. n. 15. (alias per errorem num. 14.) fuisse principium Veris, quod inter Martium, & Aprilem cadit. Et vero Hebræos ex divina institutione accepisse, quod primus eorum mensis, in ordine ad celebrandum Pascha, is censeretur, cujus Luna decima quarta caderet in ipsum æquinoctium vernum, vel proxime post illud; habet traditio Hebræorum, & est ipsius Ecclesiæ, nec non gravissimorum Auctorum opinio, quos citat, & sequitur Suar. cit. n. 15. Raynaud. *to.* 9. *tract. de Juda prodit. n.* 6. Azor. *loc. cit. c.* 3. *qu.* 4. Sicut ergo Hebræi observabant illum mensem ad suum Pascha celebrandum; ita etiam voluit Ecclesia eumdem ad verum Pascha observari. Diverso tamen spiritu; nam Judæi in recognitionem temporalis beneficii, quod in Ægypto receperunt, illum mensem observabant, ut qu. 1. explicatum fuit. Ecclesia vero in repræsentationem mortis, & Resurrectionis Christi, qui quidem in prædicto primo mense anni Lunaris mortuus est, & resurrexit. Vide Azor. loc. cit. c. 6. qu. 2. Suar. num. 18. & 20. Hoc etiam modo insinuatur Paschæ veritatem per Christum esse adimpletam, & figuratum respondere figuræ; de qua re dictum est qu. 1. Dicit etiam Augustinus supra cit. epist. 55. alias 119. ad Januar. c. 3. in celebratione Paschæ nos observare mensem novarum frugum, quia innovationem nostram, scilicet spiritualem recognoscimus. *Propter hanc ergo vitæ novitatem*, (ait, quam in præcedentibus explicaverat:) *primus mensis in anni mensibus celebrationi huic* (Paschæ) *attributus est. Nam & ipse dicitur mensis novorum*. Ita Augustinus. Idem significat S. Isidorus Hispal. Episc. *de Eccl. Offic. lib.* 1. *cap.* 31. Observatur itaque ad celebrandum Pascha primus mensis anni Lunaris, qui aliquando cadit in Martio, aliquando in Aprili; primus mensis Lunaris cadit in Martio, quando dies decima quarta mensis Lunaris, vel alia dies præcedens puta 13. vel 12. occurrit die vigesima prima mensis Solaris Martii, quo die ponitur Ecclesiasticum Æquinoctium vernum, ut supradictum est; & tunc

tunc Pascha celebrari potest in Martio; Est enim primus mensis Lunaris in dicto casu. E contra non est in Martio primus mensis Lunaris, & consequenter non potest in eo celebrari Pascha, sed celebrandum in Aprili, quia in Aprili cadit primus mensis Lunaris, quando dies decima quarta mensis Lunaris occurrit ante Ecclesiasticum Æquinoctium vernum, seu ante diem 21. Martii; tunc enim mensis ille ultimus est, & ideo Pascha in eo celebrari non potest. Vide Suar. n. 15. & *16*. Azor. c. 4. a qu. 4. Tancredi *de Relig. tract.* 1. *lib.* 3. *disp.* 72. *qu.* 2. *n.* 15.

Secundo Ecclesia servat supradictas Regulas in celebratione Paschæ, quia non vult illud celebrare ante nostrum Æquinoctium vernum. Hoc autem non vult, tum quia Christus non est mortuus, nec resurrexit ante nostrum Æquinoctium vernum; Suar. n. 18. & 20. Tancredi n. *16*. Azor. c. 3. qu. 4. & cap. *6*. qu. 2. Mortuus enim esse, putatur, die vigesima quinta Martii. Vid. Benedict. XIV. *de fest. Dom. cap.* 7. §. *6*. versus fin. atque adeo resurrexit die 27. mensis prædicti. Tum quia, ob explicatas rationes, vult Pascha celebrare in primo mense anni Lunaris, hic autem non fit ante nostrum Æquinoctium vernum, ut patet ex prædictis: Quare autem dicamus: Æquinoctium vernum *nostrum*. Vide infra dicenda n. 14. Tertio quia non vult, Pascha celebrare in ipso æquinoctio, die videlicet 21. Martii; tum quia Christus mortuus est post Æquinoctium. Suar. Azor. ll. cit. Tancr. n. 17. nimirum die 25. Martii secundum opinionem prædictam; Tum ne umquam celebret Pascha eodem die, quo Judæi; ne videatur Judaizare: quæ ratio traditur a Patribus. Vide Suar. n. 12. (alias per errorem nu. 11.) Profecto Judæi Pascha suum celebrant in decima quarta Luna primi mensis Lunaris, quæ licet numquam sit ante æquinoctium, aliquando tamen accidit in Æquinoctio, scilicet 21. Martii, ut constat ex dictis. Ob quam alteram rationem quoque fit, ut numquam Ecclesia celebret Pascha in Luna quarta decima, etiamsi occurrat post æquinoctium, & sit Dominica; sed eo casu adhuc expectet Dominicam sequentem: unde, ut dictum est, aliquando accidit celebrari Pascha die 25. Aprilis.

Sed dices 1. Sicuti sæpe festum 9
agimus in die Sabbati sine ritu Judaico, quia alio titulo, & modo id observamus, ut notavimus tr. 1. l. 2. par. 2. c. 7. de Sabb. art. 1. qu. 3. n. 19. ita similiter possemus sine timore judaizandi celebrare Pascha in Dominica incidente in Lunam decimam quartam primi mensis, etiamsi tunc Judæi celebrent Pascha suum, quia nos nostrum alio ritu, diversoque titulo celebramus.

℞. Licet in rigore non esset judaizare; nihilominus ob celebritatem magnam Paschæ, & propter Judæorum insolentiam, ac cæcitatem noluit Ecclesia cum eis unquam concurrere in hujus festi solemnitate. Ita Suar. n. 12. (alias per errorem 11.)

Dices 2. Si contingat, decimam 10
quartam Lunam esse diem Sabbati, & eamdem esse æquinoctii diem; nihilominus tunc Ecclesia celebrat suum Pascha Luna decima quinta proxime sequenti. At tunc dies ille est solemnissimus dies festus Judæorum; Est enim primus Azimorum, qui erat etiam festum Paschæ, juxta Joannem c. 13. Ergo si hoc non est Ju-

daizare, neque etiam fuisset, quod in ipsa decima quarta Luna interdum caderet nostrum festum Paschæ.

℞. Beda apud Suar. num. 22. respondet, verum esse, in eo casu, in quo Dominica dies incidit in decimam quintam Lunam, nihil observantiam Ecclesiasticam a legali dissonare quoad tempus: discrepare vero multum in Sacramentis, quibus Paschalem colimus, & ideo nullum esse inconveniens.

Sed hujusmodi responsionem, inquit Suar., non omnino evacuare difficultatem; & ideo addit, semper esse in hoc diversitatem, quod Ecclesia numquam celebrat ut festivam vesperam illam decimæ quartæ Lunæ, quatenus pars illius diei est; illa autem Vespera erat proprium Pascha Judæorum, & ita non observando illud, satis ostendit Ecclesia, non curare de cæremoniis legalibus, nec illas servare, sed sua propria Sacramenta. Ita Suar. quem sequitur Tancr. n. 20. qui etiam citat Laym. & Bellarminum.

11 Dices 3. Ecclesia convenit cum Judæis in eo, quod non celebret Pascha ante Lunam quartam decimam, idque sine inconvenienti, seu absque timore Judaizandi, quia non propter eorum legem, sed propter suas rationes morales, aut mysticas id facit. Ergo eodem modo posset cum illis concordare Luna quarta decima, ac subinde in æquinoctio.

℞. Cum Suar. num. 20. non esse eamdem rationem, quia in primo habet respectum ad ipsam Christi Resurrectionem, in hoc vero secundo non potest habere hunc respectum, quia Christus Dominus non est mortuus, nec resurrexit in decima quarta Luna, sed post illam; mortuus est enim in decima quinta Luna, & resurrexit in decima septima, & ideo non est, cur Ecclesia celebret suum Pascha in ipsa decima quarta, ideoque id non observat, ne videatur Judæis consentire, vel id facere ex observantia legis veteris. Unde convenientia in sola illa negatione non celebrandi Pascha ante æquinoctium, non potest habere vestigium cæremoniæ Judaicæ; observare autem positive (ut sic dicam,) definitum diem decimæ quartæ Lunæ, multo majorem habet convenientiam, seu concurrentiam, quam Ecclesia omnino voluit vitare. Hactenus exposuimus rationes, ex quibus Ecclesia servat regulas superius explicatas quoad Paschæ celebrationem, quæ rationes quæsitæ fuerant in proposita Interrogatione prima.

Inter. 2. Ex cujus statuto prædictæ sint regulæ servandæ; & an sub gravi præcepto? 12

℞. Prædicta legum constitutio innititur eadem auctoritate, & traditione Ecclesiæ, Pontificum, Conciliorum, & Patrum, qua inniti diximus legem de celebrando Paschate semper in Dominica: & sub eadem est prorsus obligatione gravi servanda. Vide Suar. num. 15. (alias per errorem n. 14.) & n. 20. Azor. locis cit. Ex qua assertione inferes eadem, quæ deduximus ex constitutione servandi Pascha semper in Dominica. Recole dicta qu. 5. n. 5.

Inter. 3. An prædictæ constitutiones, & leges, celebrandi Pascha, obligent omnes fideles, in quibuscumque orbis partibus degentes? 13

℞. Affirmative. C. *De observatione Paschæ*, 26. *dist.* 3. *de consecr.* Paschæ itaque festum celebrandum est simul a Christianis totius orbis uno eodem-

que

que die, quo illud Romana Ecclesia celebrat: Ita enim Pontifices Romani Pius, Victor, & sequentes statuerunt, qui jus habent statuendi pro universo orbe. Ita etiam Concilium Nicænum I. decrevit. Vide Suar. num. 28.

14 Sed dices: Impossibile esse, omnes Orbis partes celebrare Pascha simul post æquinoctium vernum uno, & eodem die hebdomadæ, ac mensis. Res est clara; quia æquinoctium vernum non est in universo orbe eodem die, sed aliis citius, aliis tardius accidit, juxta diversitatem Regionum; & tanta est inter aliquas Regiones oppositio, ut quod uni est æquinoctium vernum, alteri sit autumnale.

℟. Quando dicitur, Pascha universaliter celebrandum post æquinoctium vernum in Dominica &c. intelligitur æquinoctium ab Ecclesia designatum. Unde consulto superius diximus: Pascha celebrandum post vernum æquinoctium *nostrum*. Ecclesia autem designavit universaliter attendi æquinoctium, quod accidit in Regione Judeæ; tum quia ibi Christus est mortuus prope æquinoctium vernale: videlicet die 25. Martii juxta opinionem superius significatam: tum etiam quia in Ecclesia Romana, quæ est Sedes, & Mater cæterarum Ecclesiarum, idem est Æquinoctium. Quod si quæ difficultates in aliis Regionibus occurrant, per providentiam Summi Pontificis subveniendum est, ut & sciant, & commode valeant, tum festum ipsum, tum cætera quæ antecedunt, & subsequuntur, opportune agere. Vid. Suar. n. 818.

15 Licet autem hæc ita se habeant, nihilominus nota hic; apud eos, qui, Ecclesia permittente, utuntur veteri Kalendario, Pascha aliquando celebrari pluribus diebus serius, quam in Ecclesia universali. Vide dicta hoc tr. 2. l. 4. c. 1. art. 6. n. 59.

ARTICULUS II.

De Horis Canonicis.

DOM. Paschæ Resurrectionis dupl. I. cl. major, & numquam omittitur, quocumque festo in ea occurrente. *Rubr. gen. Brev. tit. 1. num. 1. tit. 7. n. 3. tit. 9. n. 3. & in duab. tab. excerpt. ex Rubr. gen.* Cum Octava; *Rubr. gener. Brev. tit. 7. n. 1.* Offic. ut in propr. Si occurrat festum simplex, nulla fit de eo commemor. Sed eo anno plane omittitur. *Rubr. gen. Brev. tit. 9. n. 4. & 5.* In Choro ad Lectionem Martyrologii ante Calendas legitur: *Hac die &c.* omnibus stantibus detecto capite; deinde pronunciatur Luna &c. ut in eodem Martyrologio sub die sequenti post Dom. Resur. 16

Non dicitur ad Primam Symbolum S. Athanasii *Quicumque*. Rubr. gen. Brev. tit. 33. n. 2. Quod ideo non recitari, quia in futura vita, quam hæc Resurrectionis Dominica cum sua hebdomada designat, totum jure habetur, quod nunc creditur, & speratur: interpretatur Honorius *in Gem. lib. 3. c. 128.* Cur autem non dicantur hymni, & capitula, atque Antiphonæ ad Horas minores? Cur unicum etiam nocturnum recitetur cum tribus Lectionibus, & Psalmis tantummodo tribus, cum tribus Antiphonis: adeoque cur Officium Paschale sit adeo breve? Quoniam hæc Octavæ Paschæ communia sunt, explicavimus hoc lib. 5. par. 2. in ejus

1. par.

1. par. ubi de not. in genere infra Octav. Paschæ c. 1. n. 2. Hic solum restat tamquam hujus diei proprium explicare: cur hodie in Responsorio Lectionis primæ post ℣. dicatur *Gloria Patri*, & repetatur integrum Responsorium? Hæc enim duo Mysterium aliquod significare videntur utique, quemadmodum affirmavimus in simili pro Officio Nativitatis Domini. Verum & hic non occurrunt nobis rationes speciales pro dispositione hodierna, sed fere aptanda, & accommodanda sunt præsenti mysterio Resurrectionis, quæ, de Nativitate Domini loquentes, diximus 25. Decembr. art. 1. sect. 3. nu. 14. Asserimus igitur: *Gloria Patri;* recitari ad dandam gloriam Deo, eo quod Jesum Christum Crucifixum hodie resuscitaverit: *Quem Deus suscitavit*. Act. 2. 24. *Hunc Deus suscitavit tertia die*. Act. 10. 40. Et nos ubi de Sabbato Sancto nu. 319. fine notavimus ex Gavanto, ideo Cereum magnum accendi inclinando versus illum tres Candelas arundinis, ad significandum, Christi Resurrectionem esse totius Trinitatis effectum; & rursus ubi de infra Oct. Paschæ cit. nu. 2. diximus ex Durando: in die Paschæ, & infra Octavam ideo unicum recitari nocturnum sub tribus Lectionibus, & tribus tantummodo Psalmis cum tribus Antiphonis, ad significandum, quod virtute Trinitatis, in qua est perfectio, facta sit Resurrectio. Ideo igitur hic gratias agimus, & damus Gloriam Trinitati.

Post *Gloria Patri;* Integrum Responsorium repeti, ait cum Durando Gavantus in Rubr. Brev. sect. 5. c. 13. num. 5. ad denotandam plenam notitiam, & perfectionem Sanctorum. Nos autem fieri, judicamus: primo, ad explicandum, quare hodie specialiter demus gloriam Deo? videlicet tum propter Resurrectionem Christi, ut dictum est, tum quia dignatus sit, illam nobis nunciare per Angelos; *qui dicunt, eum vivere*. Luc. 24. 23. & in præfato Responsorio habetur: *Angelus Domini ... dixit ... Crucifixum quæritis? Jam surrexit*. Secundo ad significandam ingentem admirationem, qua sumus affecti, & exultationem simul & gaudium, quo repleti sumus propter Resurrectionem Domini, mirantes præ gaudio: ut de Apostolis dicitur Luc. 24.41. Maximi quidem gaudii, & exultationis, vel admirationis ingentis est indicium, eadem revolvere sæpius mente, sæpiusque ore repetere, quæ sint concepti gaudii causa, & exultationis occasio, vel admirationis objectum. Tertio denique dici potest: præfatum Responsorium repeti, ut commoneamur, Resurrectionis Christi Mysterium menti nostræ altius esse figendum, & jugi memoria recolendum, juxta monitum Apostoli 2. ad Timoth. 2. 8. *Memor esto Dominum Jesum Christum resurrexisse a mortuis*.

Vesperæ de eodem festo; Vide dicta ubi de not. in genere infra Oct. Paschæ l. supra cit.

ARTICULUS III.

De Missa.

MISSA ut in propr. dupl. 1. cl. Si occurrat festum simplex nulla sit de eo commemoratio; potest autem fieri Collecta pro Consecratione Episcopi, si dies Anniversaria in Dominica Paschæ occurrat: sed sub unica 17

ca conclusione, uti dicetur articul. 5. num. 28. Dicitur Sequentia; *Credo*. Rubr. gen. Miss. tit. 11. Præfatio, *Communicantes*; & *Hanc igitur* propr. usque ad Sabbatum sequens inclusive; in Præfatione ℣. *in hac potissimum die*. In fine Missæ dicitur: *Ite Missa est. Alleluja, Alleluja*; & respondetur: *Deo gratias Alleluja, Alleluja*; usque ad Sabbatum sequens inclusive. Vide etiam dicta 1. par. hujus 2. par. c. 2.

Param. color alb. ex Rubr. gener. Miss. tit. 18. n. 2. Rationes assignavimus in Sabb. Sancto subs. 4. §. 2. num. 354. Si in Paschate celebraret quis in paramentis nigris, eum mortaliter peccaturum, docet Tamburinus, & innuit Gobat, ut diximus tract. 1. 2. Novemb. art. 1. sect. 4. subs. 3. qu. 5. nu. 80. Rursus Franciscus De-Lugo *de Sacram. lib. 5. de Missa c. 9. qu. 4. nu. 33.* docet: Si Missa defunctorum, vel de Passione legeretur publice in die Paschatis, vel simili, fore mortale; quia esset mutatio ritus graviter culpabilis propter scandalum, quod quidem regulariter sequeretur; Vide dicta in Domin. Palmarum subs. 3. §. 4. qu. 4. Idem de Missa Defunctorum affirmat Tamburinus *Meth. celebr. Miss. l. 2. c. 6. §. 1. nu. 7.* propter injuriam, quæ videretur irrogari tantæ solemnitati. Licet in Ecclesiis, ubi Titulus est Ecclesiæ, vel concursus populi ad celebrandum festum, quod transferri debet, possint cantari duæ Missæ, una de die, alia de festo; Excipitur tamen Dominica Resurrectionis cum duobus sequentibus diebus. Rubr. gen. Miss. tit. 6. Sunt & nonnulli alii dies suis locis notati, & notandi.

In Dominica ipsa Paschæ non licere celebrare in Oratoriis privatis, notavimus tract. 1. 6. Januar. art. 1. sect. 3. subs. 2. Vide ibi dicta.

Hac die fit Statio apud Sanctam 18
Mariam Majorem, quia ex Durand. *in Rat. l. cit. init.*, cum Beatus Gregorius hac die ibi celebraret, & *Pax Domini* pronunciaret, Angelus Domini alta voce respondit: *& cum Spiritu tuo*. Et propter hoc, cum Papa ibi hac die celebrans dicit: *Pax Domini*; in testimonium hujus miraculi, nil sibi respondetur; Ita Dur. Rationem vero, cur hac die Statio fiat ad S. Mariam Majorem hanc reddit idem Durand. lib. 4. c. 6. versus finem: Romanam Ecclesiam videri sentire: Christum Dominum prima Resurrectionis suæ die Beatissimæ Genitrici suæ apparuisse, antequam aliis suis Discipulis, ac Sanctis Mulieribus apparuerit. Id ipsum tenet Rupertus Ab. *de Divin. Offic. lib. 7. cap. 25.* Profecto *Traditio per manus majorum, ac per sequentia sæcula ad posteros dilapsa testatur, eumdem Dominum nostrum apparuisse primum omnium Sanctissimæ Genitrici Mariæ: quod nemo pius, puto, negabit*. Verba sunt, ac testimonium Cardinalis Baronii ad an. Chr. 34. n. 183. Et confirmatur alio testimonio Patris a Lapide, qui in Matth. c. 28. v. 10. scribit, quod Christus Dominus postquam resurrexit, *primo apparuit Matri suæ Virgini Deiparæ, ut docet S. Ambros.* lib. de Virg. post principium, S. Anselm. lib. 6. de excellentia Virginis: (*sed hujus operis Auctor est Eadmerus S. Anselmi Episcopi Cantuar. Discipulus, & Comes; confer dicta tr. 1. 15. August. n. 6.*) Rupert. lib. 7. Divin. Offic. cap. 25. S. Bonavent. in Vita Christi c. 87. *Estque hic communis Doctorum, & fi-*

delium

delium sensus, quem evincit tum Virginis praecedens dolor de Passione, & morte sui Unigeniti; Item merita, & dignitas tantae Matris; tum amor, & pietas tanti filii erga talem Matrem. Hæc laudatus Interpres. Et de hac re videri etiam potest Benedictus XIV. *de fest. Dom. c.* 8. §. 4.

19 In Missa leguntur quidam versus, qui Sequentia nuncupantur, ut supra significavimus. Cur autem ita vocentur? Explicat Gavantus *in Rubr. Miss. par.* 1. *tit.* 5. *fine*. Meratus *tom.* 1. *in Gavant. par.* 1. *tit.* 10. *nu.* 3. viderique potest iterum Gavant. eod. tit. 10. n. 3. litt. r. Ubi quærit de Sequentiarum Auctoribus, de quibus item videri possunt Benedictus XIV. *de Sacrific. Miss. sect.* 1. *cap.* 8. §. 3. Caval. *to.* 3. *c.* 10. *a n.* 4., & alii, quorum loca indicat Meratus l. cit. Notat etiam Gavantus, pulchre jungi Sequentias cum vocibus Alleluja in solemnioribus festis, puta in Paschate, & Pentecoste: Ad explicandam nimirum Paradisi lætitiam ineffabilem.

20 Qu. hic I. An, & quale peccatum sit, si a Celebrante in Missa omittatur Sequentia: item Præfatio: *Communicantes*, & *Hanc igitur*: propria: quando occurrunt in Missa, & dicantur Ordinaria, seu communia?

℞. Quo ad omissionem Sequentiæ lethale non committi, saltem si Missæ sint privatæ, & scandalum absit, existimat Quintanadvennas *to.* 1. *singular. tr.* 7. *de celebr. Miss. singul.* 39. *nu.* 2. & probat primo ex Granado *contr.* 6. *de Euchar. tr.* 14. *n.* 3. statuente: quando pars, quæ omittitur, non esset necessaria ad ordinariam Missæ integritatem, quia solet non dici, ut Symbolum, vel *Gloria*, vel tres Orationes; facilius posse a culpa mortali excusari ejus omissionem. Ergo cum Sequentiæ dici non soleant in ordinariis Missis, immo admodum raro in totius anni decursu legantur, & sine illis integra Missa habeatur; harum omissio venialis solum culpa erit, sine causa; & cum hac ne venialis quidem.

Præterea, quia Sequentiæ non ex præcepto, aut decreto, sed ex Privilegio Nicolai Papæ introductæ fuerunt, ut refert Durandus *lib.* 4. *de Rit. cap.* 22. Ergo non erit lethalis earum omissio.

Nec obstat, inquit n. 9. Ecclesiæ antiqua consuetudo, de dicendis Sequentiis in Missa: quia quantumvis vetustissima, sub mortali obligare non valet. Sic antiquissimus obtinuit mos, ut ab introitu Missa audiretur, & tamen qui ab Evangelio audiret, non peccaret graviter diebus festis, sicut nec Sacerdos qui *Gloriam*, aut *Credo* omitteret. Ergo similiter &c. Ita argumentatur Quintanadvennas.

Veniale etiam esse docet ex Gob. La-Croix *lib.* 6. *par.* 2. *qu.* 60. §. 5. *n.* 420. Bordonus quoque apud Dianam to. 2. edit. coord. tr. 1. *R.* 188. §. 2. docet: Sacerdotem in Missa Defunctorum, quando dicenda est Sequentia *Dies iræ*, si illam voluntarie omittat, non peccare mortaliter, quia non est pars substantialis Missæ, sed tantum integralis. Quæ ratio militat etiam pro omnibus Sequentiis in aliis Missis; adeoque juxta Bordonum quæcumque Sequentia omittatur, non erit mortale. Hanc Bordoni sententiam adnotaverat idem Diana eodem cit. tr. 1. Resol. 72. ubi tamen dixerat: se illi non assentiri: tum quia illa omissio est quantitas notabilis; tum etiam quia versatur circa materiam gravem ab Ecclesia

clesia specialiter pro illis diebus assignatam.

Verum hujusmodi Dianæ Rationes sententiæ prædictæ auctoritatem nequaquam infirmant. Et quidem non valet prima ratio deducta ex quantitate notabili, quæ omitteretur; 1. quia ista ratio si valeret, ad summum valeret pro longa Sequentia, puta pro *Dies iræ:* pro *Lauda Sion;* non valeret autem pro Sequentia breviori; puta *Victimæ Paschali*. Sed nec 2. valet pro Sequentia etiam longiori; longior enim Sequentia non videtur major in quantitate, quam sint, *Gloria in excelsis* simul & *Credo*. Et tamen, qui hæc simul omitteret, in sententia ipsius Dianæ eodem tr. 1. Resol. 191. §. 1. non peccaret mortaliter. Ergo etiamsi foret respectus habendus quantitatis, seu longitudinis cujuslibet partis in omissione Missæ, adhuc tamen Sequentia, etiam ex longioribus, non contineret quantitatem notabilem, adeoque nec grave esset, illam omittere; sicuti grave non est, omittere illam quantitatem Missæ, quæ invenitur in *Gloria in excelsis* simul, & *Credo*, in sententia ipsius Dianæ.

Sed quid? Quod in omissione partium Missæ gravitas materiæ non desumitur ex quantitate, & longitudine partis, sive multitudine, vel paucitate verborum, sed maxime ex dignitate: quæ putatur consistere in hoc, ut sit pars Ordinaria, nec tantum Ordinaria, sed etiam principalis, & necessaria ad essentiam Sacrificii, & constitutionem consuetæ formæ Missæ. Quod etiam docet ipsemet Diana *eadem Resol. cit.* 191. ubi affert auctoritatem Dicastilli, & utitur quidem ad solvendum simile argumentum, & respondendum ad similem objectionem. Ad quæsitum enim: An, qui secluso scandalo, & contemptu, in Missa relinqueret Epistolam, vel Evangelium, peccaret mortaliter? Ita respondet Diana: *Videtur prima facie negative respondendum, quia si quis in Missa relinqueret* Credo, *&* Gloria; *non peccaret mortaliter, ut me citato docet novissime Leandrus de Sacr. tom.* 2. *tract.* 8. *d.* 7. *qu.* 58. *& me citato Martinus de S. Joseph. ubi supra; tamen aliquando longius est* Credo *&* Gloria *quam Epistola, & Evangelium: Ergo &c. Sed hoc argumentum nihil officit, & opinioni affirmativæ adhærendum esse, puto, cum Martino de Sanct. Joseph. in monit. Confess. to.* 1. *lib.* 1. *tr.* 13. *de Eucharist. nu.* 12. *Dicastillo de Sacram. to.* 1. *tract.* 5. *disp.* 4. *dub.* 13. *n.* 256. *ubi sic ait: Unde si omittatur aliquid ejusmodi ex urgenti aliqua necessitate, (quæ vix potest contingere:) sine irreverentia, nullum erit peccatum. Neque in hoc vim habet, ut probetur, omittere Evangelium, aut Epistolam, non esse mortale peccatum; parvitas materiæ secundum se considerata, & quod sæpe Evangelium pauciora verba habeat, quam* Gloria, *&* Credo: *Nam parvitas, vel gravitas materiæ in hac re non sumitur ad eum modum, quo secundum probabiliorem opinionem, sumitur in Orationibus, etiam in Horis Canonicis; nimirum pensata quantitate verborum Orationis; sed consideratur secundum quod Missa est quoddam ens artificiale morale, constans certis quibusdam partibus, ex quibus certa ordinis dispositione confluentibus ens illud artificiale resultet. In quodam autem composito artificiali aliquæ partes esse possunt magis principales, & necessariæ ad illius constitutionem, quam aliæ. Unde illorum defe-*

ctus, etiamsi ipsæ in quantitate sint minores, quam aliæ, magis deformant, aut deturpant ens illud artificiale, quam defectus aliarum partium etiam majorum. Sicut enim in statua v. gr. alicujus Sancti, etiamsi ex veste ipsa defluente, vel ex aliquo insigni, puta ex ense, quem habet in manu, quandoque major pars abscindatur, quam sit pars nasi, barbæ, oris, aut oculorum, non ita illarum partium defectus deturpat, atque harum. Nam deficiente ense, aut illo sinu, vel parte vestis, sine qua ab initio potuit esse talis imago, non tantus est defectus, atque defectus nasi, & aliorum etiam minorum in quantitate. Sic etiam in Missa defectus hymni Angelici, & Symboli Nicæni, sine quibus ens illud artificiale, quod dicitur Missa, potest consistere, non tanti momenti censetur, etiamsi major sit illorum verborum quantitas, quam Epistolæ, aut Evangelii: quia his deturpatur, & deformatur consuetum illud ens artificiale, quod est Missa; Cum tamen sine Symbolo aut Gloria *sæpe consueta forma consistat.* Hæc ex Dicastillo recitat, & laudat ipsemet Diana. Ergo sicuti ex eo, quod Epistola, & Evangelium sint aliquando breviora quam *Gloria*, & *Credo*, non sequitur, venialiter tantum peccari, omittendo Epistolam, aut Evangelium, quia non consideratur in hac materia sola quantitas verborum, quam habent partes Missæ; ita nec ex eo, quod Sequentia contineat quantitatem notabilem verborum, sequitur graviter peccari per illius omissionem; quia in hac materia non habetur solum respectus ad quantitatem verborum, quam habent partes Missæ; quasi vero omittere partem Missæ breviorem, numquam sit materia gravis, quia non continet magnam quantitatem verborum; & contra, omittere partem Missæ longiorem, semper sit materia gravis ex eo, quod contineat magnam quantitatem verborum. Et hæc quantum ad rationem deductam ex quantitate notabili. Jam ad aliam rationem ejusmodi Dianæ erutam ex materia gravi. Dicit enim: omittere Sequentiam, esse materiam gravem. Negatur. Nam ut jam cum Dicastillo, & ipsomet Diana vidimus, in hac re non est desumenda materiæ gravitas ex quantitate verborum, quod nimirum longa, seu magna sit; & deinde Doctoribus communiter, & ipsi quoque Dianæ omissio partis non ordinariæ, seu non regularis Missæ nequaquam videtur materia gravis. Sed hujusmodi est Sequentia. Ergo.

Neque prædicta gravitas materiæ potest colligi ex eo, quod Sequentiæ specialiter sint designatæ huic, vel illi Missæ; ut sentire videtur Diana, dum dicit: omissionem Sequentiarum esse gravem, quia versatur circa materiam gravem ab Ecclesia specialiter pro illis diebus assignatam. Nam etiam *Credo* videtur specialiter designari huic, vel illi Missæ, nec tamen ejus omissio versatur circa materiam gravem, ipso fatente Diana; licet fateamur specialiorem esse designationem Sequentiarum in Missa; ex qua tamen specialiori designatione adhuc non satis apparet gravitas materiæ in Sequentiis. Immo ex hoc ipso, quod aliquæ partes Missæ non sint ordinariæ, colligunt communiter Doctores, ut diximus, & assentitur ipse Diana, earumdem omissionem nequaquam esse materiam gravem.

Ad illam itaque quæstionis propo-

sitæ partem, qua quærebatur: an, & quale peccatum sit, si a Celebrante in Missa omittatur Sequentia, quando occurrit? Respondetur, peccari quidem, sed venialiter tantum.

21 Jam accedamus ad idem examinandum de Præfatione, *Communicantes*, & *Hanc igitur* propriis: De quibus similiter in proposita quæstione quærebatur: an, & quale peccatum esset pro illis dicere ordinaria & communia?

℞. Itaque 2. Non dicere *Communicantes*, & *Hanc igitur* propria, quando occurrunt, sed dicere tunc ordinaria, seu communia, negat esse mortale Quintanadv. l. cit. n. 5. quia illud, quod additur in illis propriis, est extraordinarium, & veluti irregulare; sed ex regula generali superius data ex Granado, & ab Auctoribus communiter tradita, omittere partem non ordinariam in Missa, est tantum veniale. Ergo &c. Ita fere arguit Quintanadv. similiter Filliuc. *tr. 5. de Sacrific. Miss. cap. 5. qu. 7. num.* 155. Rodriqu. *in sum. 1. part. c.* 247. *concl.* 24. *n.* 25. Franc. De-Lugo *de Sacram. lib.* 5. *de Miss. c.* 9. *quæst.* 2. *n.* 22. Tambur. *Meth. Celebr. Miss. l.* 2. *c.* 5. §. 2. *num.* 4. Diana *to.* 2. *edit. coord. tr.* 1. *de celebr. Miss. R.* 191. *n.* 3. *& R.* 186. *num.* 2. *&* La-Croix *lib.* 6. *de Sacr. Miss. qu.* 60. §. 5. *n.* 420. qui etiam mentionem facit de Præfatione propria; Et similiter Rodriqu. loc. cit. & certe eodem modo discurrendum est de Præfatione propria, ac de *Communicantes*, & *Hanc igitur* propriis, eadem enim militat ratio; Immo magis pro Præfatione, cum sit extra Canonem, de quo cum majori rigore agi solet, quam de aliis Missæ partibus. Hanc sententiam quoque tenent Suar. Gob. Sporer, Dicastil. Leand. & alii apud laudatos Auctores, quidquid contradicat Aversa relatus a Fran. De-Lugo & a La-Cr. ll. cit.

Sed objicies: pro *Communicantes*, & *hanc igitur* propriis dicendo communia, seu ordinaria, eo ipso omittuntur illa verba, quæ sunt in propriis, unde distinguuntur ab ordinariis; quæ verba, licet sint pars extraordinaria Missæ, attamen adhuc sunt verba Canonis Missæ. Enim vero *Communicantes*, & *Hanc igitur* certe sunt pars Canonis prædicti. Et licet in Canone etiam dari posse materiam levem, sicut in aliis gravissimis Religionis præceptis, voto, juramento, & similibus, cum par sit omnium ratio, doceant Suar. Filliuc. Cardinal. De-Lugo, Aversa, Cœlestin. Francisc. de Nigro, Diana, Ledesma; quos citat, & sequitur Franc. De-Lugo num. 21. quibus adde Rodriqu. & Tamb. ll. supra cit., & est sententia communior inter Doctores; licet igitur etiam in omissione verborum Canonis detur parva quantitas, excusans a mortali; adhuc tamen non videtur parva quantitas verborum, si in *Communicantes*, & *hanc igitur* propriis omittantur illa verba, unde distinguuntur ab ordinariis. Ergo nihil favet, quod eadem verba prædicta sint pars extraordinaria Missæ, dum sunt pars Canonis, & quantitas notabilis ejus. 22

℞. Omissio verborum, seu partium Missæ extraordinariarum a Doctoribus materia levis absolute, & simpliciter reputatur; atque adeo ex eorumdem sententia adhuc levis erit, etiamsi talis omissio in Canone fiat.

Instab. Si omittere *Communicantes*, 23

& *Hanc igitur* propria, & dicere communia, est tantum veniale, quia, quamvis sint in Canone, sunt tamen partes irregulares, seu extraordinariæ: Ergo similiter veniale erit, omittere totam primam orationem ex tribus, quæ a Sacerdote, seu celebrante recitantur immediate, antequam sumat hostiam, & communicet; Illa enim oratio cum non dicatur in Missis Defunctorum, adeoque non in omni Missa dicatur, videtur pars extraordinaria, & irregularis Missæ; quemadmodum Psalmus *Judica*; qui a Pasqual. quem sequitur La-Croix *l. 6. par. 2. qu. 60. §. 2. num.* 417. ideo reputatur pars extraordinaria, quia in Missis Defunctorum non dicitur, nec tempore Passionis, in Missis de tempore.

℞. Hæc instantia supponit, tres illas orationes, quas recitat Sacerdos immediate ante consumptionem Sacrificii, seu Communionem, pertinere ad Canonem Missæ: quod etsi verum sit in sententia Suarez *in 3. par. tom. 3. disp.* 83. *sect.* 2. initio, & rursus in fine, docentis Canonem Missæ incipere a *Te igitur*, & terminare usque ad consumptionem Sacrificii inclusive: In communiori tamen aliorum sententia non est ita. Enim vero Innocentius III. apud Azor. *Instit. Moral. par. 1. lib.* 10. *c.* 35. *qu.* 9. docet, Canonem terminari in Oratione Dominica inclusive; sed & hanc ipsam partem a Canone excludit S. Gregorius apud Suar. l. cit. expresse significans, Canonem claudi immediate ante Orationem Dominicam; pro qua sententia alios laudat Azorius, eamque existimat probabiliorem loc. cit. Idem docet Bellarminus, quem laudat, & sequitur Benedict. XIV. *de Sacr. Miss. lib. 2. c.* 19. *n.* 1. & Caval. *to. 5. c. 22. initio*, qui etiam c. 16. initio observat, & ait: titulum, quo Rubricæ VIII. & IX. reperiuntur inscriptæ, ostendere, orationem Dominicalem esse extra Canonem; Prima enim intitulatur: *De Canone Missæ usque ad Consecrationem*. Altera; *De Canone post consecrationem, usque ad Orationem Dominicam:* Argumentum utique validum, inquit Cavalerius, quod usque ad eamdem orationem Canon Missæ perduret, seu perseveret, & non ultra; cum Rubrica, quæ continuo subsequitur, non amplius inscribatur: *De Canone*. Sed *de Oratione Dominica, & aliis usque ad factam Communionem*. Subditque laudatus Auctor: Inde Typographos perperam agere, deprehendi, dum in ordine Missæ, etiam post præfatam Orationem Dominicam: *Canon Missæ:* continuant adnotare, quasi quod Missæ Canon usque ad finem ipsius Missæ perduret. Igitur in sententia multorum, & gravissimorum Auctorum prædictæ tres Orationes, quæ recitantur a Celebrante immediate ante Communionem, non pertinent ad Canonem.

Verum quidquid sit de hac quæstione; respondeo ad instantiam, concedendo consequentiam. Sive enim prima ex prædictis Orationibus pertineat ad Canonem, sive non; Si conceditur, esse pars irregularis, & non ordinaria; concedendum similiter, venialiter tantum peccari per illius omissionem; semper enim militat ratio in qualibet hujusmodi parte Missæ.

Qu. II. Si quis oblitus sit, dicere Sequentiam, quando dicenda est, 24
aut Præfationem propriam, aut *Communicantes*, & *Hanc igitur* propria, vel

vel quid simile extraordinarium, an deinde, ubi adverterit, se omisisse, debeat hæc dicere, & supplere?

℟. Et dico 1. Finita jam Missa nihil horum debet Sacerdos supplere, etiam ad Altare, & multo minus ad ea supplenda, debet ad Altare redire, si ab hoc discesserit finita Missa; & multo etiam minus debet supplere extra Altare, puta in Sacristia, quidquid nonnulli voluerint; quia prior actio jam censetur completa. Idque adeo verum est, ut etiam valeat in substantiali, sive essentiali; puta, si Sacerdos postquam ab Altari discesserit, adverteret, se unam speciem non consecrasse valide. Ita cum aliis La-Croix *lib. 6. part. 2. qu. 77. §. 13. n. 543.* Tamb. *Meth. Celebr. Miss. l. 2. c. 5. §. 2. nu. 23.*

Dico 2. Intra ipsam Missam, absolute negat, faciendam esse repetitionem prædictarum partium minime substantialium, Diana tom. 2. edit. coord. tr. 1. R. 191. §. 4. & 5. ubi hoc quærit, & solvit: *Sed quid dicendum, si aliquis ex. gr. in die Pentecostes, ex inconsideratione omitteret* Communicantes, *&* Hanc igitur oblationem: *teneretur postea illa repetere? Et Respondeo negative ex doctrina generali, quam contra Vasquez docet Dicastillus loco citato num. 266. nempe in Missa nihil repetendum, quod non sit de substantia, etiamsi sine scandalo, aut nota fieri possit, sed ulterius pergendum. Nam in Rubricis Missalis, ubi agitur de defectibus in celebratione Missarum occurrentibus §. 5. cujus titulus est:* De defectibus formæ, *in fine dicitur: si valde probabiliter dubitat, se aliquid essentiale omisisse, iteret formam, saltem sub tacita conditione. Si autem non sunt de necessitate Sacramenti, non resumat; sed procedat ulterius. Talia autem sunt verba, de quibus nunc agimus, quæ non sunt de necessitate Sacramenti. Ergo illa jam omissa, etiamsi quis secreto possit, non sunt repetenda; sed pergendum ulterius.* Hæc Diana. At melius alii circumscripte loquuntur, negando repetitionem prædictarum partium faciendam esse tantummodo *regulariter*. Quod explicant, dicendo: repetitionem non esse faciendam, si multum fuerit progressum; aut etiamsi parum, fieri tamen non possit sine notabili perturbatione, & Celebrantis confusione, nec non populi scandalo, seu gravi admiratione. Si vero parum progressum fuerit, & repetitio fieri facile possit sine notabili perturbatione &c. tunc repetendas esse partes omissas. Ita Sylvester Verbo *Missa* 1. qu. 3. §. 4. ubi ponit exemplum de eo, qui post Orationem recolit omisisse *Gloria in excelsis*; & docet, non debere tunc illum hymnum recitari. Similiter Suar. to. 3. in 3. par. disp. 83. sect. 3. §. *Dico primo* in fine; ubi hoc quærit, & solvit. *Quæri poterit, an, si quis ex oblivione naturali aliquid in Missa omittat, verbi gratia* Gloria, *aut* Credo, *postquam vero aliquantulum progressus est, recordetur: an, inquam, debeat repetere, quæ omisit? Respondetur, regulariter non esse necessarium, ut notat Sylvest. Verbo Missa primo quæst. 3. §. 4. & 5. quia moraliter id non potest fieri commode, & omnia, quæ in Missa dicuntur, ita sunt ordinata, ut variato ordine, & extra propria loca, (ut ita dicam,) constituta, non recte cohæreant: supponimus autem ea, quæ omittuntur, non esse de substantia Sacrificii; Nam si hujusmodi sunt, semper sunt repetenda.* Hæc Suarez qui rursus disp. 85. sect.

2. §.

2. §. *Secundo in genere;* hæc docet : *Secundo in genere dici potest, defectus accidentales, postquam jam commissi sunt, regulariter loquendo, non esse supplendos, iterando aliquid, vel præpostero ordine dicendo, aut faciendo, quod prius efficiendum erat; hoc insinuatur sæpe in Regulis Missalis, & sumi etiam potest ex dictis tam sectione præcedenti, quam in sect. ultim. disputationis præcedentis. Ratio vero in genere est, quia cum hæc non sint de substantia sacrificii, non oportet illa iterare propter Sacrificii perfectionem; & alioqui, quando non dicuntur suo loco, ac tempore, & debito ordine, non conferunt ad decorem, & splendorem hujus Officii, vel ad significationem, propter quam sunt instituta. Ac denique magis perturbat illa repetitio, quam ad reverentiam Sacrificii juvet, & interdum etiam potest scandalum generare. Dixi autem:* regulariter, *quia si in aliquo casu, aliud esset statutum, illud esset servandum. Item si aliquando tam parva esset mora, ut sine incommodo posset fieri repetitio, tunc suppleri posset defectus.* Hactenus Suarez. Quem etiam laudat, & sequitur Tamburinus l. cit. ubi a n. 23. hoc examinat : *Si quis paululum in Missa procedens advertat se aliquid omisisse, obligatur ne id repetere? . . . . Dico cum Suarez* de Sacram. disp. 85. sect. 2. §. 2. in genere : *non esse regulariter repetendum, quia id non potest commode fieri, & turbaretur Missæ Ordo. Dixi: (Regulariter) si enim de substantia sit id, quod omissum est, ut aliquid v. g. pertinens ad consecrationem, debere repeti, certum est.... Dixi iterum (Regulariter) nam si quis, dum secrete orat, certo post pauca verba advertat, se aliquid notabile, quamvis accidentale omisisse, puto cum Suario* de Sacrament. disp. 85. sect. 2. §. 2. in genere; *non esse inconveniens, immo necessarium, tunc repetere, quia id & commode fieri potest, nec in tali casu notabiliter turbaretur Missæ Ordo. Quid enim turbationis est, si certo advertens, me non dixisse v. gr. orationem* Communicantes *dicendam in die Paschatis, paululum progressus, regrediar, ad eam recitandam? Nota illud :* paululum: *& illud:* secreto: & illud : dum secreto orat; *nam in orationibus publicis valde modicum deberet esse progressus, ut regredi ad supplendum obligaretur Sacerdos, quia in publicis facillimum est turbationis, & populi admirationis periculum.* Hæc Tamburinus. Similia habent Franc. De-Lugo *de Sacram. l. 5. de Missa c. 9. qu. 2. n. 23.* Rodriquez *in sum. 1. par. c. 247. concl. 24. n. 25.* Filliuc. *tr. 5. de Euch. c. 5. qu. 7. n. 155.* La-Croix *l. cit.* §. 1. & alii. In dubio autem, an aliquid non essentiale sit supplendum? hoc est eligendum, quod minorem admirationem, & commotionem causabit in adstantibus; in ista etenim actione debet Sacerdos ostendere se irreprehensibilem; uti ex aliis Doctoribus monet La-Croix l. cit. §. 3. nu. 533. Sic S. Th. 3. *par. qu.* 83. *art. 6. ad 2.* ait : *Quod ubi difficultas occurrit, semper est accipiendum illud, quod habet minus de periculo;* & Suar. *tom. 3. in 3. part. disp. 84. sect. 2.* prope finem ait: *Si unusquisque in eo casu id faciat, quod magis expedire censuerit, non peccabit. Illud solum præ oculis habendum est, ut scandalum semper caveatur.* Igitur quia sæpe oriri potest Sacerdoti perplexitas in Missa, ita ut nesciat, quid potius facere debeat? Consideret, quidnam videatur esse minus incommodum,

dum,

dum, & hoc bona fide faciat. Oportet autem, ut quilibet Sacerdos bene studeat Rubricis, & videat, ac sciat quomodo corrigendi sint defectus occurrentes in Missa, juxta leges Missalis, aut saltem juxta alias doctrinas etiam admissas aliorum Doctorum, secus peccabit in causa, & ignorantia ejus non excusabit illum: dicente Domino per Oseam Prophetam c. 4. 6. *quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi.*

25 Nota hic 1. quod, qui aliquid omissum supplet, nihil debet repetere, nisi quod omisit, dummodo id suppleri possit se solo, quia nempe suam de se significationem habeat. S. Th. & Lohn. apud La-Cr. l. cit. §. 8. n. 538.

Nota 2. Quod, si quis initio omiserit aliquam orationem, quam dicere debebat; La-Croix l. cit. §. 2. n. 532. vult nihilominus, ut addat illius secretam, & Postcommunionem; si autem omiserit etiam secretam; Lohn. & Gob. apud ipsum La-Croix, qui non contradicit, volunt omitti etiam Postcommunionem.

26 Qu. III. Utrum in Dominica Resurrectionis liceat celebrare Missam mox post mediam noctem: stante opinione illorum Doctorum, qui sustinent, Missam, quæ nunc celebratur in Sabbato Sancto mane, fuisse olim celebratam in Dominica Resurrectionis mox post mediam noctem.

℟. Hujusmodi opinionem nos refutavimus hoc tr. 2. lib. 4. part. 2. cap. 8. articul. 3. sect. 2. subs. 2. cæterum etiamsi vera foret illa opinio, adhuc ad qu. respondendum esset negative. Et vero ipsemet Suarez, quem cæteroqui l. cit. adnumeravimus inter illos, qui in illa suppositione fuerunt, nihilominus *to.* 3. *in* 3. *par. disp.* 84. *sect.* 4. §. *secunda exceptio;* fatetur, negandum esse, nunc licere celebrare Missam in nocte Dominicæ Resurrectionis, quia, inquit, jam consuetudo illa cessavit.

ARTICULUS IV.

De Communione.

In administratione Sacramenti Eucharistiæ in Paschate quid servandum? Notavimus hoc lib. 5. par. 1. c. 1. Utrum in Regularium Ecclesiis, aliisque extra Parochias ministrari communio possit Clericis, & Laicis in die Dominica Paschæ? examinavimus 1. par. hujus par. 2. cap. 3. sect. 7. Utrum habentes Bullam Cruciatæ possint in die Paschæ communicare ex devotione in Oratoriis privatis? Examinavimus ubi de Bulla Cruciatæ hoc tr. 2. lib. 4. par. 1. c. 2. art. 1. sect. 1. subs. 8. qu. 4. An tempore Interdicti in Dominica Paschæ liceat communicare? Vide 1. par. hujus 2. par. c. 3. sect. 2. qu. 17. 27

ARTICULUS V.

De Functionibus Pontificalibus.

In festo Paschatis functiones Pontificales, absente, vel impedito Episcopo, spectant ad primam Dignitatem ex Decreto S. C. R. 3. Decemb. 1672. In Andrien. apud Caval. to. 4. c. 19. n. 3. d. 10. *Prima Dignitate impedita, vel absente, succedat secunda dignitas in functionibus peragendis, & secunda impedita, succedat tertia,* 28

tia, *& omnibus dignitatibus impeditis*, *vel absentibus*, *primus Canonicus id exequatur*. S. R. C. 26. Novemb. 1670. in Senen. Apud Caval. l. cit. d. 11. *Celebratio Missæ solemnis in diebus Nativitatis Domini*, *Paschatis Resurrectionis*, *Pentecostes*, *& in die festo Corporis Christi spectat privative ad primam dignitatem*, *seu primum de Capitulo*; *Eo autem absente*, *vel impedito*, *non potest alium in sui locum ad libitum subrogare*: *sed hujusmodi celebratio fieri debet privative ab illo*, *qui immediate succedit*, *non vero ab hebdomadario*. S. R. C. 23. Martii. 1709. in Compsana. Apud Caval. loc. cit. d. 12. Vide tamen dicta in feria V. Cœnæ subsect. 7. quæst. 1. fine.

Quando dies Anniversaria Consecrationis Episcopi incidit in diem Paschæ, non potest dici Missa de dicta Consecratione, sed in ipsa Missa de die fieri debet Collecta pro Episcopo sub unica conclusione, ut disponit Cæremoniale Episcoporum, & declaravit S. C. R. 4. Aprilis 1705. in Lycien. vide dicta 25. Decembr. n. 101.

29 In Dominica Paschatis non benedicitur aqua in Ecclesiis, ubi est Fons baptismalis, sed ibi solemnis aspersio fit cum aqua fontis baptismalis pridie reservata. Ex Rubr. Missal., & etiam ex Ordine Romano tit. de Ordine in die Sancto Paschæ, & meminit Rupertus *de Divinis Officiis lib. 7. c. 20.* ubi significat, id esse ad aliquam memoriam baptismi recepti in Vesperis præcedentibus, seu in Sab. Sancto. Vide dicta in Sabbato Sancto subs. 3. §. 7. n. 336. & tr. 1. lib. 2. par. 2. c. 1. de Dominica art. 3. sect. 2. ubi habes ritum servandum tempore Paschali in hujusmodi aspersione solemni.

ARTICULUS VI.

De Exequiis recenter Defunctorum.

QUAMVIS in sequentibus feriis liceat præsente cadavere unica Missa solemnis de *Requiem*: uti notavimus part. 1. hujus secundæ partis ubi de infra Octav. Paschæ c. 2. n. 2. attamen in die ipso Paschatis seu Dominica Resurrectionis non licet, etiam præsente cadavere; neque ullæ sunt publice celebrandæ Defunctorum Exequiæ, nec consuetum ære campano emortuale signum edendum: sed si quis in die Paschæ moriatur, Officium, & preces recitentur privatim; Vel Cadaver reservetur in diem sequentem, ob reverentiam Paschæ, & festi solemnitatem: Juxta quod significat Rituale Romanum Pauli V. tit. de exequiis post initium. Idem monet Joannes Beleth. *de Divin. Offic. c. 67.* Durand. *in Ration. lib. 7. c. 35. nu. 17.* Gavant. *in Rubr. Miss. part. 1. tit. 5. lit. x.* Vide etiam dicenda in Appendice ad calcem Diarii c. 8. art. 6. Monet insuper Caval. *tom. 3. c. 15. in d. 15. num. 6.* ipsas exequias privatas sub vesperum habendas esse, & si commode fieri possit; magis anticipandas esse sub vesperum præcedentis diei Exequias illas, quæ sic valeant anticipari: ut si qui moriatur post meridiem Sabbati Sancti: ne ulla ratione offuscetur lætitia majoris solemnitatis anni: Aut si fieri potest, melius differendas in feriam secundam sequentem (si quis moriatur in die Paschæ,) ut congruentiori ritu, & Missa solemni celebrentur. 30

AR-

ARTICULUS VII.

Not. Tempore Interdicti Localis Generalis.

31 Etsi tempore Interdicti localis generalis interdictum sit divina Officia publice, & solemniter celebrare, & ad illa quantumvis privata populum, aut etiam Clerum campanarum sono convocare; Nec liceat januis apertis eadem privatim celebrare, nec privatim celebratis interesse eos, qui privilegiati non sint: *In festivitatibus vero Natalis Domini, Paschæ, & Pentecostes, & Assumptionis Virginis Gloriosæ, campanæ pulsentur, & januis apertis, alta voce, Divina Officia solemniter celebrentur; Excommunicatis prorsus exclusis, sed Interdictis admissis: quibus ob reverentiam dictarum solemnitatum, (& ut ipsi ad humilitatis gratiam & reconciliationis affectum facilius inclinentur,) præfatis diebus participationem permittimus Divinorum: Sic tamen quod illi propter quorum excessum Interdictum hujusmodi est prolatum, Altari nullatenus appropinquent.* Ita de jure Bonifacii VIII. *Cap. Alma Mater.* 24. *de sent. excom. in* 6. Vide Avilam *de Censur. par.* 5. *disp.* 4. §. Supponendum quarto; & *sect.* 2. *dubit.* 8. *fine.* & *dubit.* 12. *concl.* 2. Sylvest. V. *Interd.* 3. *in Addit.* & *Interd.* 5. *qu.* 2. *nu.* 2. Filliuc. *to.* 1. *tr.* 18. & 8. *de Censur. c.* 3. *qu.* 6. *n.* 75. & *c.* 4. *qu.* 8. *n.* 108. Bonac. *to.* 1. *disp.* 5. *de Interd. pu.* 4. *nu.* 13. Tambur. *de Censur. tract.* 3. *de Interd. c.* 1. §. 3. *nu.* 7. Lezan. *sum. V. Interd. Regul. n.* 27. Sa. V. *Interd. nu.* 28. Tolet. *Instr. Sacr. lib.* 1. *cap.* 53. *n.* 6. Busemb. *lib.* 7. *de censur. cap.* 4. *de Interd. dub.* 2. Chiavett. *Consult.* 151. *n.* 1. 3. & 7.

Nota hic 1. Præter quatuor prædictas festivitates laudato jure signatas, esse quoque nonnullas alias, in 32
quibus similiter quoad Divina Officia suspenditur Interdictum generale locale; sive adhuc universaliter, sive tantum particulariter, in particularibus solum determinatisque locis, seu Ecclesiis, propter speciale aliquod privilegium a Summis Pontificibus concessum. Vide dicta tr. 1. sub die 8. Decemb. art. 1. sect. 6. & dicenda fer. V. post Dom. 1. Pentec. in Festo Corp. Chr. sect. 1. subs. 8.

Nota 2. Concessionem prædictam valere in Interdicto locali generali, non item in speciali, seu particulali. Interdictum itaque locale speciale, seu particulare prædictis similibusque diebus, seu festis non suspenditur. Ratio est, quia in dicto §. *In festivitatibus:* conceditur ut publice celebrentur Officia Divina in loco, in quo in præcedenti §. *Adjicimus;* ejusdem *Cap. Alma Mater*, erat concessum, ut ea quocumque die celebrarentur submissa voce, januis clausis, &c. Sed in eo §. *Adjicimus;* conceduntur in loco generaliter Interdicto. Ergo in loco specialiter Interdicto non conceditur solemnitas Divinorum Officiorum in dictis, similibusque privilegiatis festivitatibus.

Hinc habes, quod sicut non valet Privilegium *Cap. Alma Mater.* pro celebratione Divinorum januis clausis &c. singulis diebus, si Interdictum sit speciale alicujus loci; ita neque valet in Interdicto locali generali pro Ecclesia, quæ sit specialiter interdicta, concessio ejusdem Capitis celebrandi januis apertis in illis festivitatibus jam dictis, & dicendis. Vide Avilam *disput.* 4. *sect.* 2. *dubit.* 3. & *dubit.* 9. §. *Ultimo notandum*. To-

let. *c.* 53. *n.* 2. Sylvest. V. *Interd.* 3. *in Addit.* Lezan. *n.* 22. Chiavet. *consult.* 150. *n.* 11. *& Consult.* 151. *n.* 17. Filliuc. *nu.* 65. 80. *&* 109. Bonac. *pu.* 3. §. 2. *num.* 11. *& pu.* 4. *num.* 13.

Nota 3. Personaliter Interdictos, seu illos propter quorum excessum Interdictum hujusmodi est prolatum, nullatenus posse Altari appropinquare in festivitate Paschali, similibusque aliis festivitatibus, in quibus Interdictum locale generale suspenditur; licet bene possint divinis officiis intra Ecclesiam interesse. Dum autem Altari appropinquare vetantur; a tribus beneficiis excluduntur: primo ab Altaris approximatione locali; secundo susceptione Eucharistiæ; tertio ab oblationibus faciendis in Missa. De his vid. Chiavet. *Consult.*
33 151. *n.* 7. *&* 8.

Quale autem sit Interdictum personale, vel particulare, vel universale? Videri potest apud Auctores laudatos, & alios agentes de hac re; non enim oportet tractatum de Interdicto hic texere; sed solum exponere ea, quæ Instituti nostri præsentis sunt propria. Similiter quid hic veniat nomine Divinorum Officiorum? Videri potest apud Chiavet. *Consult.* 148. *n.* 30. *& Consult.* 150. *nu.* 10. *& Consult.* 151. *nu.* 3. 7. *& duob. sequ.* Filliuc. *c.* 3. *n.* 78. Bonac. *pu.* 3. §. 2. *n.* 11. *&* §. 3. *num.* 7. *&* 9. *& pu.* 4. *a n.* 1. Avil. *disp.* 4. *sect.* 1. *dubit.* 1. *& dub.* 6. *concl.* 4. *ver. sequitur tertio.* Sylvest. V. *Interd.* 5. *n.* 3. *fine; & nu.* 5. Lezan. *num.* 20.

Qu. hic I. Utrum nomine festivitatis Paschalis, in qua suspenditur quoad Divina Officia Interdictum locale generale, veniat solus primus dies, nempe sola Dominica Resurrectionis?

℞. Affirmat Filliuc. l. cit. n. 109. Idem ex Archid. videtur admittere Sylvest. V. Interd. 5. n. 3. & tenent plerique alii, eo quod ex jure Cap. *Alma Mater.* unum tantummodo diem, dicunt, concedi pro suspensione Interdicti, nimirum primum diem Paschæ, & similiter Pentecostes, & Nativitatis.

Sed contra est, quia in jure allegato non dicitur, unum tantum diem concedi; Sed permitti participationem Divinorum, seu quoad Divina Officia Interdictum suspendi in festivitatibus Paschæ, Pentecostes &c. Non bene autem nomen festivitatis interpretatur, & sumitur pro uno tantummodo primoque die Paschæ, Pentecostes &c. Enim vero, ut communiter observant Auctores, juxta communem usum loquendi, nomine festivitatis sæpe veniunt plures dies ad unum, & idem festum, eamdemque celebritatem pertinentes, & hujusmodi quidem est celebritas, & festivitas Paschæ, ut jam videbimus.

Alii itaque communius, veriusque docent: non solum primum diem Paschæ, sed reliquos quoque duos immediate sequentes dies festivos venire nomine festivitatis Paschalis, in qua suspenditur Interdictum Generale locale: quia in communi usu loquendi, nomine festivitatis Paschalis non intelligitur sola Dominica Resurrectionis, sed sequentes adhuc duos dies festivos, qui ex præcepto servantur. Ita Diana *to.* 5. *edit. coord. tract.* 4. *R.* 11. §. 2. Avila *disp.* 4. *sect.* 2. *dubit.* 9. *init.* Bonac. *pu.* 4. *n.* 14. Chiavet. *Conf.* 143. *nu.* 8. *& Conf.* 151. *nu.* 2. *&* 4. Tambur. *de censur. tract.* 3. *de Interd. c.* 1. §. 3. *nu.* 7.

nu. 7. *& Meth. Commun. c.* 6. §. 7. *fine*, & alii quamplures. Certum autem sit; non venire totam Octavam Paschæ: quia hæc in communi usu loquendi; nunc non venit nomine festivitatis Paschalis. Vide Avilam, & Dianam ll. citt. & Chiavet. *consult.* 151. *n.* 4.

34. Nota hic, ne idem sæpius repetamus: quod cum Interdictum locale generale suspendatur etiam in nonnullis aliis festivitatibus, quæ pluribus similiter celebrantur festivis de præcepto diebus: nimirum in Natali Domini, & Pentecoste; Auctores supra laudati; aliique idem ob eamdem rationem docent de illis aliis festivitatibus.

Igitur Interdictum locale Generale suspenditur in Dominica Resurrectionis, & sequentibus duobus diebus; In Dominica Pentecostes, & sequentibus duobus; In Natali item Domini suspenditur in die ipso Nativitatis, & tribus sequentibus diebus festivis. Profecto duo festivi dies sequentes Dominicam Resurrectionis, & Pentecostes tantum pertinet specialius ad ea Mysteria, & in honorem eorum observantur; Quapropter merito intelligendi sunt venire, & complecti sub nomine festivitatis Paschalis, & Pentecostes.

In festivitate quoque Nativitatis Domini Salvatoris negandum non est, inquit Diana *cit. R.* 11. §. 2. reliquos dies festivos post primum etiam pertinere ad festivitatem Nativitatis, quamvis principalius ad alios Sanctos, & observari non tantum in eorum honorem, sed etiam in honorem Nativitatis, quia quamvis in honorem Sanctorum non observarentur, etiam observarentur in honorem Nativitatis, saltem duo post primum, sicut fit in festivitatibus Paschæ Resurrectionis, & Pentecostes, & ut observetur tertius dies post primum, non parum juvat Nativitas Christi; ita Diana. Observat etiam Chiav. cons. 151. n. 4. festa S. Stephani, S. Joannis, & SS. Innocentium, quæ Natalem Domini immediate sequuntur, vocari festa Natalis. Festivitas itaque Natalis Domini includit prædicta tria festa, adeoque quatuor diebus absolvitur. Et confirmatur ex eo, quia festum S. Jo: Evang. quod celebratur tertia die a Nativitate Domini, non habet Vigiliam, quamvis sit ex duodecim Apostolis. Ratio autem, quæ assignatur ab Innoc. III. relato in C. *Consilium. de observat. jejun.* est quod celebretur S. Joannis Evang. solemnitas infra Natalem Domini. Ergo ex Innocent. solemnitas Natalis Domini non uno clauditur die, sed sequentes quoque complectitur dies festivos.

Etsi autem, ut supra dictum est, privilegium hujusmodi extendendum minime sit ad omnes dies Octavæ, ob rationem contrariam supra indicatam; nihilominus sunt nonnullæ festivitates, in quibus speciali, & expresso privilegio Interdictum suspenditur per totam Octavam. Vide dicta tr. 1. 8. Decembr. art. 1. sect. 6. & dicenda fer. V. post Dom. 1. Pentec. in festo Corp. Chr. sect. 1. subs. 8.

Qu. II. Quandonam in prædictis festivitatibus incipiat, desinatque suspensio Interdicti? 35

℞. Et dico 1. Quoad initium attinet, in festivitate Paschæ Resurrectionis Interdictum suspenditur a Sabbato Sancto; Et quidem alii dicunt suspendi ab initio Vesperarum

manet jam confutata ex modo dictis. Cæterum & ipse loco objecto fatetur, atque testatur, esse communem opinionem prædictam volentem Interdictum suspendi in festivitate Paschali a *Gloria* Missæ Sabbati Sancti. Et hæc quoad initium suspensionis Interdicti in festivitate Paschali.

37 Quod autem attinet ad finem suspensionis ejusdem, nonnulli dicunt, terminare in secundis Vesperis prædictæ festivitatis Paschalis, sive festivitas Paschalis dicatur esse unicus dies, sive tres omnes simul dies festivi Paschæ; ita ut non liceat dicere solemniter Completorium Dominicæ, vel feriæ tertiæ post Dom. Resur. Probant ex Cap. *Quoniam de feriis;* ubi dicunt haberi, quod festivitates incipiant a Vesperis, & finiantur in Vesperis. Ita nonnulli apud Sylvest. V. Interd. 5. qu. 2. nu. 3. & apud Avilam disp. 4. sect. 2. dub. 10. Sed primo contra est: cum potius omnino oppositum habeatur in allegato jure, ut videre est in ejus verbis superius recitatis nu. 35. Deinde communiter Doctores sustinent, Interdictum terminare in Completorio inclusive, quia in die, sive in diebus festivitatis Paschalis licet solemniter celebrare omnia Officia Divina. Sed Completorium est pars Officii ejus diei, sive ejusdem festivitatis, prout complectitur omnes tres dies festivos. Ergo suspenditur Interdictum in Completorio inclusive festivitatis Paschalis acceptæ modo supradicto. Ita Avila *loc. cit. concl.* 3. Bonac. *pu.* 4. *n.* 15. Diana *R.* 11. §. 3. Tamb. *de Interd. l. cit. n.* 8. Chiavet. *Consul.* 151. *n.* 4. Sa. *n.* 28. Tolet. *c.* 13. *n.* 6. La-Croix *lib.* 7. *de Interd. qu.* 50. §. 1. *n.* 419. Lezan. *num.* 27. & videatur etiam Filliuc. n. 109. ubi dicit: Interdicti suspensionem terminare in occasu diei; Occasus autem est certe hora Completorii, seu in qua recitatum est Completorium, ut patet ex hymno, *Te Lucis ante terminum*. Vide dicta tr. 1. lib. 1. c. 1. art. 1. n. 18. Confirmatur ex Sylvest. l. cit. quia nimirum in beneficiis est larga interpretatio facienda, & in Vesperis Completorium continetur.

Animadvertendum tamen est, prædictum Completorium recitandum esse hora consueta, & non differendum in fraudem Interdicti. Quia vero non omnes Ecclesiæ eamdem servant horam, poterit etiam illud recitari secundum diversum modum Ecclesiarum; Unde si in aliqua dicatur Completorium, postquam finitum est in Cathedrali, & ibi pulsatum est ad Interdictum, poterit quidem in hujusmodi Ecclesia dici Completorium cum solemnitate. Avila & Bonac. ll. cit. Hactenus de principio, & fine suspensionis Interdicti pro festivitate Paschali, nunc pro aliis.

Dico 2. In Festo Pentecostes alii volunt, suspendi Interdictum a Vesp. Sabbati præcedentis, ex regula generali; cujus fecimus mentionem supra n. 35. Alii dicunt, ab ipsa Missa, quæ dicitur in Sabbato: quia concessio non est pro die Pentecostes, sed pro festivitate; hæc autem incipit a Missa Vigiliæ, ut patet ex Præfatione, in qua dicitur: *hodierna die Spiritum Sanctum in filios adoptionis effudit;* & in *Communicantes* dicitur: *diem Sacratissimum Pentecostes celebrantes*. Et ad mensam adhibetur benedictio propria festi Pentecostes. Confer dicenda in Vigilia Pentec. n. 14. 38

n. 14. & 29. ita Avila concl. 2. Chiav. loc. cit. & alii apud Sylvest. V. Interd. 3. in Addit. & Mosc. apud Dian. R. 11. §. 2. etsi hanc sententiam non admittat, concedit tamen esse probabilem.

Quoad finem attinet, idem dicunt, ac statutum est supra pro festo Paschatis Resur.

39 Dico 3. In festo Nativitatis Domini aliqui apud Sylv. l. cit. & apud Avil. concl. 1. volunt, suspendi a Missa Vigiliæ, quia, dicunt, ab illa incipit Officium sequentis festi, seu ab illa incipit festivitas Nativitatis. Sed huic assertioni contradicit ipse Avila concl. 2. affirmatque, illam esse falsam; quia in Missa Vigiliæ Nativitatis nec ponitur Præfatio festi, nec aliud, ex quo colligatur, celebrari tunc festum Nativitatis, imo contrarium colligitur ex Introitu, in quo legitur *Hodie scietis quia veniet Dominus, & salvabit nos, & mane videbitis gloriam ejus*. Adde & in Graduali dici ℣. *Crastina die delebitur iniquitas terræ &c.* Sic in *Communione*, *Revelabitur Gloria Domini: & videbit omnis caro salutare Dei nostri*. Et sic in tota fere illa Missa innuitur, ea non esse Nativitatis, sed expectationis illius. Unde & in Collecta dicitur: *Deus, qui nos Redemptionis nostræ annua expectatione lætificas &c.*

Dicendum itaque: In festo Nat. Interdictum suspendi in Vigilia Nat. a Vesp. inclusive.

Finis autem idem, qui pro festo Paschæ fuit constitutus: scilicet in Completorio inclusive festi Nativitatis, vel in ultimo Completorio diei quarti festivi Nativitatis pro varietate opinionum juxta superius dicta.

40 Dico 4. In festo Assumptionis B. V. & aliis festivitatibus, in quibus, ut innuimus n. 32. possint celebrari Divina Officia tempore Interdicti localis generalis, computatur festivitas, adeoque & Interdicti suspensio a 1. Vesp. usque ad Completorium inclusive ipsius diei festi. Ita Auctores communissime; licet quidam apud Sylv. *V. Interd.* 5. *qu.* 2. *nu.* 3. dixerit: Interdictum suspendi in ipso tantum die usuali, ita ut initium sumat suspensio, quando dies incipit lucescere. Sed hoc nimis rigide dictum est, & contra communem.

Dico 5. In festivitatibus, in quibus expresse suspendatur Interdictum per totam Octavam ex speciali privilegio: initium esse in 1. Vesp. festi, finem vero in die Octava in ejusdem Completorio inclusive, secundum supradicta. Et sic ex. gr. in festo SS. Corporis Christi in quo, ut suo loco dicemus, suspenditur Interdictum per totam Octavam; suspenditur a primis Vesp. festi usque ad Completorium inclusive ultimæ diei Octavæ. Chiavet. *consult.* 151. *n.* 4. 41

Qu. III. An interdictus ab ingressu Ecclesiæ, possit ingredi Ecclesiam in festivitate Paschali, & aliis similibus, in quibus suspenditur Interdictum? 42

℟. Affirmative. Probatur ex eo, quia Interdictum ab ingressu Ecclesiæ est species Interdicti personalis; sed affectus Interdicto personali potest ingredi Ecclesiam in dictis festivitatibus. Ergo Interdictus ab ingressu Ecclesiæ potest in his Ecclesiam ingredi. Imo hic a fortiori; Enimvero si in his festivitatibus admittuntur illi, qui sunt simpliciter, & absolute interdicti, potiori jure, non simpliciter Interdictus, sed solum quoad ingressum Ecclesiæ.

Non

Non poterit tamen in Ecclesia appropinquare ad Altare, neque in ea recipere Sacramenta, quia hæc sunt prohibita in his etiam festivitatibus ei, qui sit personaliter Interdictus. Vide Chiavet. *Consult.* 152. *n.* 5. & 15. Filliuc. *cap.* 4. *qu.* 6. *n.* 102. & recole dicta hic n. 32. §. *Nota* 3.

Dixi: non poterit in *Ecclesia*: quia extra poterit, & tenetur in Paschate communicare; Vide dicta 1. par. hujus 2. par. c. 3. sect. 3. qu. 16.

43 Qu. IV. An in festivitate Paschali, tempore Interdicti localis generalis, possit, & debeat administrari Sacramentum Euchar. pro præcepto Paschali?

℟. Huic quæstioni satisfecimus cit. c. 3. sect. 2. qu. 17.

44 Qu. V. Utrum tempore Interdicti localis Generalis, in illis diebus, in quibus conceduntur Divina Officia, licitum sit, sepelire in loco Sacro Laicos, non habentes privilegium sepulturæ Sacræ: Et an publice, & cum solita funebri solemnitate celebrare exequias liceat Defunctorum?

℟. Affirmant alii probabiliter; Alii probabilius negant. Affirmativa autem sententia non procedit de iis, qui sint nominatim Interdicti, & qui causam dederint culpabilem Interdicto, vrl non servaverint illud. Item eadem affirmativa sententia quoad publicitatem exequiarum non procedit pro casu, quo sit aliunde prohibitum ratione solemnitatis maximæ, puta in Sab. Sanct. in Dom. Resurrect. &c. secundum dicta art. 6. præc. & hoc tr. 2. l. 4. par. 2. c. 8. art. 3. ubi de ultimo Triduo hebd. Sanctæ sect. 3. pro hac quæstione sepulturæ Sacræ, & exequiarum tempore Interdicti localis generalis in diebus prædictis privilegiatis videri potest Bonac. *pu.* 5. *n.* 7. Filliuc. *c.* 4. *qu.* 3. *nu.* 96. Avil. *disp.* 4. *sect.* 3. *dub.* 3. Sylvest. V. *Interd.* 5. *qu.* 2. *n.* 4. & *qu.* 8. §. *Sexto*. Lezan. *num.* 34. *fin.* La-Croix *nu.* 421. Dian. *tom.* 5. *edit. coord. tr.* 4. *R.* 21. Sa. V. *Interd. n.* 28. Tamb. *de Interd. loc. cit. nu.* 6. & 12. Chiavet. *Consult.* 149. *n.* 7. & 12. & 15.

Quoniam modo in fine hujus articuli nominavimus *Laicos*: & ejusdem articuli initio diximus: Tempore Interdicti localis Generalis interdictum esse Campanarum sono ad Divina Officia convocare *Populum*, *aut etiam Clerum*: Unde significavimus: populum esse distinctum a Clelo: ideo nota hic: nomine populi non venire Clericos, & Religiosos, secundum usum Ecclesiæ, & Canonum; ut in tract. de Interdicto passim notant Auctores. Vid. Avil. *de Censur. par.* 5. *disp.* 1. *dubit.* 4. *concl.* 6. Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 18. & 8. *de censur. c.* 1. *qu.* 5. *n.* 14. Bonac. *to.* 1. *disp.* 5. *de Interd. pun.* 1. *nu.* 12. Lezan. *in sum.* V. *Interd. Regular.* 5. La-Croix *lib.* 7. *de Interd. quæst.* 49. §. 1. *n.* 11. 45

Deinde quod Latine dicitur populus, Græce dicitur λαὸς *Laos*. Inde Laici vocantur ii, qui nullo ordine Sacramentali, seu Ecclesiastico, nec prima Tonsura sunt ad Officia Ecclesiastica deputati, ut notat S. Isidorus infra laudandus, Durandus *in Ration. Offic. l.* 2. *c.* 1. *n.* 10. Chiavetta *lib.* 1. *instit. jur. canon. init. n.* 1. Franc. Antonius Phœbeus *instit. Can. l.* 1. *tit.* 1. *nu.* 2. Idque confirmat, quod modo dicebamus, videlicet, nomine populi non venire Clericos. Unde nomen Laici convenit cum nomine populi; Atque adeo nomine populi proprie Laici veniunt;

Et

par. 2. *tr. de Conciliis* §. 2. *append.* 1. §. 2. Alias, *de locis moral. Theolog. tract.* 4. *de Conciliis cap.* 3. *in Append. Juris utriusque &c.* §. 3. *de usu utriusque juris*.

ARTICULUS VIII.

De Indulgentiis.

47 Quicumque habuerit apud se aliquam Coronam, aut Crucem benedictam, aut Numisma benedictum a Summo Pontifice, fueritque solitus saltem semel in unaquaque hebdomada recitare Coronam Domini, aut B. Virginis, vel integrum Rosarium, aut ipsius saltem tertiam partem, vel Officium Divinum, aut illud B. Virginis, vel Defunctorum, aut septem Psalmos Pœnitentiales, vel Graduales, aut consueverit interesse Sacrificio Missæ, sive illud celebrare, si Sacerdos sit; aut aliquod aliud opus pium Christianæ misericordiæ præstare, & exercere; si confessus, & Sacra Eucharistia refectus fuerit in die Resurrectionis, atque Domino preces fuderit pro hæresum, & Schismatum extirpatione, Fidei Catholicæ propagatione, Christianorum Principum concordia, ac pro aliis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ necessitatibus, Indulgentiam Plenariam lucrabitur. Vid. Bened. Plazza *de Purgator. part.* 2. *artic.* 5. §. 10. *num.* 52.

48 Adulti in Italia, & Insulis adjacentibus, qui assidue frequentant pium exercitium docendi, vel edisćendi rudimenta fidei, seu Doctrinam Christianam, lucrantur Indulgentiam Plenariam in die Resurrectionis Domini, si cætera consueta præstiterint requisita. Concessit Clemens XII. *Constit.* 157. *pag.* 28. *Tomi* 14. apud Plaz. l. cit. n. 55.

49 Hodie lucrantur Indulgentiam Plenariam illi, qui adsunt in platea, aut in Porta Basilicæ Sancti Petri, dum Summus Pontifex ritu solemni populum benedicit. Circa hujusmodi Indulgentiam notandum est primo, quod ad moralem præsentiam requisitam, ut percipiatur fructus benedictionis hujusmodi, sufficit, si confluentes possint aliquo modo advertere quid agatur, quamvis plures ob aliquod impedimentum nihil discernant. Item ad moralem præsentiam hic sufficere videtur, ut confluentes remotiores sint pars illius multitudinis, quam Summus Pontifex intendit benedicere. Quapropter omnes in publico foro existentes; & etiam in fenestris domorum circumcirca sitarum, omnesque etiam confluentes, quamvis per milliare distent a Summo Pontifice benedictionem conferente, omnes, inquam, percipient fructum, & Indulgentiam benedictionis prædictæ. Ita Quarti *de Benediction. tit.* 1. *sect.* 2. *dub.* 4. *prope fin.*

Notandum 2., quoad eamdem Indulg., quod cum ex communi Doctorum sententia, ad Indulgentiam valide largiendam requiratur rationabilis causa, adæquata, & proportionata effectui, seu quantitati Indulgentiæ, tamquam medium ad finem; unde tale aliquod opus pium regulariter imponitur exercendum, per quod possit hujusmodi finis probabiliter obtineri; nihilominus ad hoc ut causa sit proportionata Indulgentiæ, non est necessarium, quod opus injunctum sit ex se sufficiens ad relaxandam pœnam; neque quod sit in se multum meritorium, & satisfactivum, aut difficile, & laboriosum;

(etsi ad hoc quoque habendus sit respectus;) Sed sufficit, tale opus impositum esse medium aptum, & utile ad consecutionem finis, in cujus gratiam conceditur Indulgentia. Quapropter præstando opus aliquod, si impenatur, ex se leve, & facile, maxima etiam Indulgentia poterit obtineri, si illud opus leve sit medium aptum, & utile ad obtinendum finem aliquem in oculis Domini acceptissimum.

Jam vero hujusmodi est prædicta Indulg. Plenaria, quam, diximus, Summum Pontificem impertiri iis, qui in die solemni Paschæ adsunt in platea, aut Porta Basilicæ S. Petri, dum ipse dat populo benedictionem solemnem; Enim vero illa assistentia, & frequentia populi Christiani eo temporis, licet absolute, & in se sit causa admodum levis; nihilominus est medium aptum, & utile ad protestationem fidei Supremi Capitis Ecclesiæ, & ad exhibendum debitum respectum, & honorem erga Sedem Apostolicam; qui est finis prædictæ Indulgentiæ, ut observat Plazza cit. art. 5. §. 6. n. 131.

Ritum Benedictionis Papalis, seu Pontificis nomine extra Urbem, a nonnullis Regularibus super populum impertiendæ, describemus in Appendice ad Calcem Diarii c. 12. §. 8.

ARTICULUS IX.

Not. in festo S. Marci occurrenti in die Paschæ.

50 QUID notandum in festo S. Marci occurr. in die Paschæ. Vid. tr. 1. 25. April. art. 8. sect. 1. subs. 2.

ARTICULUS X.

De Benedictione Agni in Pascha, & Ovorum.

IN fine Missalis Romani inter alias rerum benedicendarum formulas ponitur Benedictio Agni in Pascha, & Benedictio Ovorum, quæ item fit in die Paschæ. Benedictio Agni in die Paschæ ponitur etiam in Ordine Romano antiquissimo. 51

Benedictionem Ovorum, aliorumque esculentorum non esse de juribus Parochorum, sed fieri posse a quolibet Sacerdote: declaravit Sacrorum Rituum Congregatio 10. Decembr. 1703. approbante Clemente XI. 12. Januar. 1704. apud Caval. tom. 4. c. 25. d. 1.

Benedici possunt Ova sive cruda, 52 sive cocta, cum cortice, vel nudata, aut aliquo tincta colore; pura etenim accidentia hæc sunt, quæ non mutant substantiam. Caval. in cit. d. 1. num. 3. Quod si Cereos *Agnus-Dei* albos non licet aliquo colore depingere; id est specialiter interdictum: uti videbimus in Sab. in Albis n. 13. propter specialem rationem mysticam militantem pro iis, explicandam ibidem.

Vult Baruffaldus apud Caval. loc. cit. n. 2. Agnum, qui benedicitur, debere esse mortuum, immo coctum, & assatum, fœmina sit, aut masculus, dummodo non sit plurium annorum, aut qui inter armenta coierit; ne, inquit, deperdatur figura Agni innocentis: consentit Cavalerius; qui tamen subdit, quod, quatenus non attendatur ad figuram, nihilominus & ille hodierna eadem formula benedictionis Agni Paschalis poterit benedici; sicut etiam, inquit, bene-

benedici possunt carnes quæcumque aliæ: quia etsi prædicta formula inscripta sit: *Benedictio Agni in Pascha:* & huic fortasse congrue reservetur adhibenda: orationis tamen verba, dum nullam Agni mentionem faciunt, sed simpliciter creaturæ carnis, adaptabilia sunt cuique carni.

53 Deinde Auctor Micrologi *de Eccl. observat. c.* 54. Honorius *in Gemma lib.* 4. *c.* 117. *tit. de Sancto die*, & Durandus *in Ration. lib. 6. cap.* 86. *nu.* 7. notant: Agnum juxta Romanum Ordinem non ad Altare, sed ad mensam benedici. Benedicatur itaque Agnus in mensa, vel in culina, aut alio loco privato. Idipsum dicendum de Ovis. Etsi aliquando cibi super Altare oblati, ac benedicti fuerint, ad confutandum illum hæreticorum errorem, qui dicebant: cibos non a Deo, sed a Dæmone fuisse creatos; vide dicta tr. 1. l. 1. cap. 7. n. 14. & Bernini *hist. hæres. sæc. 3. ubi de Eutichiano*. P. cap. 12. fine.

Refert etiam Raynaudus *tom.* 10. *tract. de Agno cereo c. 9. n.* 9. viguisse jam olim inter Catholicos usum, quod in solemnitate Paschali offerrent Agnos non sine aliqua pompa, & quasi triumpho, qui publice benedicerentur in Ecclesia. Quem Occidentalium usum calumniati Græci, commenti sunt: Latinos in Paschate cum Corpore Domini Agnum sacrificasse; uti habetur in Catalogo Rituum Græcanicorum Latinis adversantium, in calce Manuelis Calecæ. Idem refert Flodoardus *lib.* 3. *Hist. Rom. c.* 17. ac etiam Nicolaus I. Epistola ad Episcopos Galliæ, qui recte ait, hanc esse meram Græcorum calumniam, quæ in Armenos absque injuria cadit, ut habet Isaac eorum OEcumenicus hær. 27. & Nicon lib. de Armenorum erroribus, sic scribens: *Agnum Magno Dominico sacrificant, & limina inungunt, & ossa comburentes, servant cinerem cum sanguine, in signum expiationis; & Velum ante Altare statuunt, & tintinnabula ipsi, & Altari appendunt.* Hæc resipere; vere Judaizare est, ut animadvertit Raynaudus *to.* 16. *sect.* 2. *pu.* 6. versus finem, & idcirco reprobantur. Nihil attamen tale admisere Latini, ut Græci calumniabantur; immo ipsi haud dissimiliter benedicunt carnes in Paschate: ut liquet ex eorum Euchologio.

Qu. I. Cur in Paschate benedicantur Agnus, & Ova? 54

R. Quia cum per Quadragesimam abstinuerimus a carne, & ab iis, quæ ex carne trahunt originem, quemadmodum sunt præcipue Ova: congruit, cum speciali benedictione, ciborum hujusmodi in Paschate resumere usum; præsertim quia Dæmonium meridianum hoc tempore satagit magis, supplantare nos, suggerendo videlicet crapulam, & immoderatum usum ciborum Paschalium; unde, ut infra dicemus artic. sequenti, Joannes Beleth, Durandus, aliique volunt, in die Paschæ neminem debere omittere consuetam benedictionem mensæ: ne post longum jejunium fiat ex suggestione Diaboli excessus in cibo.

Inter ea, quæ ex carne trahunt originem, selecta sunt Ova, ut benedicantur in Paschate speciali benedictione hodierna, non solum quia præcipue veniunt inter ea, quæ ex carne trahunt originem, ut jam innuimus: verum etiam, proculdubio, ut aliquod Symbolum Resurrectionis, quam confitemur de Christo

Domino, & cujus nos speramus aliquando fore consortes. Quam rationem indicat Quarti *de Benedict. tit.* 3. *sect.* 4. *prælud.* 2. Qui etiam ibi quædam breviter alia proponit, & explicat mysteria, ac documenta Ecclesiæ benedictionis hujusmodi.

Ex carnibus autem benedicendis benedictione hac speciali seligitur Agnus in Paschate, ut notum Symbolum Christi Salvatoris, qui dicitur Agnus Dei: Joann. 1. 29. & Agnus occisus ab origine Mundi. *Apoc.* 13. 8. & immolatus est pro nobis, 1. *ad Cor.* 5. 7. In cujus figura præcessit Agnus Paschalis Hebræorum: quemadmodum vidimus art. 1. qu. 1. erat enim ille Agnus irrationalis deducens nos ad magnum, & cœlestem Agnum pro nobis, & universo Mundo mactatum, ait Sanctus Epiphanius hæresi 8. Hanc rationem assignat Theophilus Raynaudus *tom.* 10. *tr. de Agno cereo c.* 9. *n.* 5. post initium; eamdem tradit etiam Durandus in Ration. lib. 6. c. 86. n. 7. ubi docet, hodie Agnum benedici a Sacerdote, ad repræsentandum, quod Deus, per Mosen, & populum Agnum comedi, jusserit, in figuram Jesu Christi, cujus sanguine omnia primogenita sibi de Mundo redemit, & Angelo nocte illa omnia primogenita in Ægypto percutiente, populum suum servavit Agni sanguine prænotatum; ita Durandus; quæ quidem ratio significatur in ipsa formula benedictionis hujusmodi Agni Paschalis; videri etiam potest Quarti *citat. tit.* 3. *sect.* 3. *prælud.* 2.

55 Qu. II. Utrum possit benedici Agnus, non solum in frusta concisus, sed etiam integer? Ratio dubitandi esse potest, quod, benedicere Agnum integrum, videatur, sapere judaicam superstitionem.

℟. Theophilus Raynaudus *to.* 10. *tr. de Agno cereo c.* 9. *nu.* 5. & iterum *to.* 16. *sect.* 2. *pu.* 6. §. *penult. de calumn. Græcor. circa bened. Agni*; & Cavalerius in supra cit. d. 1. adducunt, ac reprehendunt Walafridum Strabonem *lib. de reb. Eccl. c.* 18. tamquam ibi existimantem: benedicere Agnum in Paschate, sapere judaicam superstitionem. Sed Walafridus loco cit. non videtur, arguere superstitionis judaicæ, simpliciter benedicere Agnum, sed benedicere Agni carnes ad Altare, benedictione propria, scilicet non instituta ab Ecclesia; eumque comedere cum cæremonia quadam; quæ sapiat judaicam superstitionem; puta, ante alios cibos; En ejus verba: *Illum dico errorem, quo quidam Agni carnes in Pascha juxta, vel sub Altari eas ponentes, benedictione propria consecrabant, & in ipsa Resurrectionis die* ante cæteros corporales cibos *de ipsis carnibus percipiebant*. Hæc Walafridus. Cæterum quidquid sit de Walafridi mente; Agnum in Paschate etiam integrum benedici posse, Catholicorum sensum communem affirmare, testatur Gobat. *to.* 2. *tract.* 7. *c.* 23. *sect.* 5. *qu.* 4. *n.* 251. & Gretserus *lib.* 2. *de Benedict. c.* 42.

Confirmari posset ex eo, quia in Missali Romano in titulo benedictionis hujus non dicitur: Benedictio *carnis* Agni: sed simpliciter: Benedictio *Agni*: unde significatur, Agnum etiam integrum benedici posse. Et quamvis in formula ipsa benedictionis, quæ deinde subditur, oretur Deus, ut benedicat *hanc creaturam carnis*; id ideo dicitur, quia Agnus benedicitur, ut caro est, seu quidam

cibus

cibus carnalis sumendus ad nutritionem corporalem, ut prosit manducantibus: quemadmodum de generali benedictione ciborum in mensa docuimus, & explicavimus tract. 1. l. 1. c. 7. qu. 4. Specialis autem benedictio pro carne Agni in Pascha proponitur propter ea, quæ dicta sunt præcedenti quæstione. Ex eo autem quod benedicatur Agnus ex intentione, ut in cibum adhibitus, sit salutaris animæ, & corpori: non est unde hic superstitio judaica timeatur; ut animadvertit Gobat loc. cit. Rursus ex eo, quod benedicatur Agnus etiam integer, attamen ut Symbolum Christi Salvatoris, qui dicitur *Agnus Dei*: quemadmodum explicatum est supra qu. præcedenti: nec inde sequitur, nos judaizare, quia sic non utimur ritu judaico, ut notum est; nec agimus animo judaico, sed Christiano; ut patet; quæ utique ratio est, ob quam non dicimur, judaizare, celebrando Pascha, aut Pentecostem, etiamsi Hebræi quoque has celebrent solemniates; Nec adhibendo ritum Purificationis Mulierum post partum: ut vidimus tr. 1. 2. Februar. art. 1. Et sic manet soluta ratio dubitandi in quæstione proposita.

56 Qu. III. Utrum Ossa, & Carnes Agni benedicti debeant religiose tractari; unde non liceat, dare canibus, aut projicere in loca immunda?

℞. P. Jacobus Gretserus *lib.* 2. *de benedict. cap.* 42. negat licere, Ossa Agni benedicti, aut aliarum carnium benedictarum objicere canibus devoranda: tum propter illud Salvatoris: *Nolite sanctum dare canibus*. Tum quia benedicta oportet religiose tractari. Unde vult ejusmodi Ossa comburi, & cineres decenter tractari.

Sed contradicit Gobat. *l. supra cit. qu.* 5. *nu.* 253. *& sequentib.* docens: nullam reverentiam religiosam deberi Agno benedicto ratione benedictionis. Id ipsum docet Theophilus Raynaudus *tom.* 16. *sect.* 2. *pu.* 6. *prope fin.* Tamburinus *Meth. celebr. Miss. lib.* 1. *c.* 2. §. 3. *nu.* 5. Quarti *de benedict. tit.* 1. *sect.* 7. *dub.* 4. *fine*; ubi generaliter loquitur de hujusmodi benedictionibus; Idem tamquam probabilius sustinet La-Croix *lib.* 6. *part.* 1. *qu.* 41. §. 6. *n.* 227. tum quod Ossa Agni non censeantur benedici; sed accessorie, & per accidens habeant se ad partes comestibiles, super quas censetur cadere benedictio; quod etiam docet Raynaudus. Tum etiam quia res hujusmodi non benedicuntur benedictione constitutiva, sive consecrativa: Idest, per quam reddantur res in rigore consecratæ, sed tantum benedictione invocativa, per quam solum invocatur specialis assistentia Dei circa rerum illarum usum; quæ autem sic benedicuntur, possunt, inquit, adhiberi ad omnem usum, ad quem poterant antequam benedicerentur: nam etiam sæpissime a Sacerdote benedicuntur omnes cibi ante mensam: Et tamen postea ex iisdem cibis datur canibus. Hac ipsa ratione utitur Gobat; quæ continet Cajetani Doctrinam, quam tamen nos nequaquam admisimus tract. 1. l. 1. c. 7. de bened. Mensæ qu. 5. n. 16. & lib. 3. 2. Februar. art. 3. §. 8. qu. 3. nu. 47. Nihilominus & nos in hac sententia sumus: quod nimirum Agno benedicto nullus debeatur religiosus respectus, & reverentia religiosa. Id tamen diversa ratione tuemur: Videlicet ex eo quod Agnus, & hujusmodi res comestibi-

les

les benedicantur benedictione *simpliciter* invocativa. Quæ autem sic benedicuntur, possunt adhiberi ut prius; Quid vero importet benedictio *simpliciter* invocativa? & quare ei non competat religiosa reverentia ulla? explicatum est sunt, atque probatum a citatis quæstionibus 3. & 5.

Ad rationes autem a Gretsero adductas respondemus etiam, dicendo ad primam: Carnes Agni benedicti non esse quid Sanctum. Ad secundam: non omnia, quæ sunt benedicta, debere religiose tractari, ut apparet in thalamo, Culina, lardario benedictis, de quibus ipsemet Gretserus lib. 2. 49.

57 Qu. IV. Utrum Ovis benedictis debeatur religiosus aliquis respectus, ex quo non possint ipsa Ovorum putamina projici infimetum?

℟. Gretserus quod de Ossibus Agni benedicti voluerat, idem affirmat de Ovis benedictis; putat igitur, & ipsa debere religiose tractari, eorumque putamina comburi, aut saltem ad quisquilias non amandari. Sed in his quoque contradicunt Raynaud. Tamb. Gob. & La-Croix. locis præcedenti qu. citatis ob rationes easdem, quas ibi assignarunt quoad Carnes, & Ossa Agni Benedicti. Cum quibus ego sentio, ob diversam tamen meam rationem illam assignatam quoad Agnum quæstione præcedenti, hic quo ad Ova similiter facientem, quia videlicet Ova, ut reliqui cibi, benedicuntur benedictione *simpliciter* invocativa.

58 Qu. V. Utrum liceat solemniter benedicere Ova in Paschate, & Agnum Paschalem tempore Interdicti?

℟. Affirmavimus pro Interdicto locali Generali tr. 1. l. 1. c. 7. qu. 3. fine. At vero negavimus ibidem quoad particulare. Et quidem in priori casu, quia suspenditur Interdictum locale generale in Paschate. In posteriori vero; quia non suspenditur Interdictum locale particulare, secundum dicta hic art. 7. n. 32.

ARTICULUS XI.

De Benedictione Mensæ, & Gratiarum actione.

In die Paschæ, & deinceps usque ad Cœnam sequentis Sabbati, ad benedicendam mensam, post *Benedicite;* dicitur ℣. *Hæc dies quam fecit Dominus. Alleluja.* ℟. *Exultemus, & lætemur in ea. Alleluja. Gloria Patri;* & alia de more. 59

In fine mensæ repetitur. ℣. *Hæc dies;* cum *Gloria Patri;* & alia de more; Sed dicitur Ps. *Confitemini;* vel Psalm. *Laudate Dominum omnes Gentes.* Rubr. Brev.

Modum prædictum benedicendi mensam, & gratias agendi in die Paschæ, servandum usque ad Cœnam exclusive Sabbati in Albis, eo quod ad Vesperas Sabbati censeatur expletum Officium Octavæ Paschatis, cujus propria est prædicta particularis benedictio: Docet Gavantus *in Rubr. Brev. sect. 9. c. 6. n. 10.* & consentit Caval. *to.* 4. *c.* 25. *in d.* 2. *n.* 8.

Peculiari Benedictione benedici in Paschate solere carnes Agni, & Ova, notavimus art. præcedenti. Baruffaldus item relatus a Caval. *cit. c.* 25. *in d.* 1. *n.* 4. priorem ex duabus benedictionibus panis in Missali assignatis existimat propriam temporis Paschalis, eo quod in oratione nominetur *Panis Angelorum:* & *Panis vitæ æternæ:* qui Paschali tempore distribuitur ex præcepto.

Vult

60 Vult Joannes Beleth *de Divinis offic. cap.* 18. ne quid comedatur hac die Paschæ, quod prius non sit a Sacerdote benedictum; Idem dicit Durandus *in Ration. Offic. lib. 6. c.* 86. *n.* 7. quia, inquit, inimicus noster nunc nos magis satagit supplantare; Quod admittit Quarti *de benedict. tit.* 3. *sect.* 3. *prælud.* 2. *fine*; & Caval. *cit. cap.* 25. *initio*. Procul dubio ratione allegata alluditur ad exemplum Christi Domini, de quo legitur Matth. c. 4. v. 2. & 3. quod *Cum jejunasset quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, postea esuriit. Et accedens tentator dixit ei &c.* Sicuti ergo Diabolus tentavit Christum post Quadragesimale jejunium, ita timere debemus, ne tentet & nos postquam modulo nostro per Quadragesimam jejunaverimus; & ne per ingluviem noceat. Quod ne nobis eveniat, sunt præsertim hodie cibi benedicendi; vide dicta art. præced. qu. 1. Porro benedictio ciborum valet ad abigendos dæmones, ne nobis infesti sint, dum manducamus: & ad salutem confert animæ, & corporis manducantis: uti docuimus, & explicavimus tr. 1. l. 1. c. 7. qu. 4. Hoc autem hodie esse faciendum ex obligatione præcepti insinuari a Durando, putat Raynaudus *tom.* 16. *sect.* 2. *pu.* 6. versus finem; ubi tamen recte docet: Obligationem hujusmodi gratis invehi, nec habere ullum fundamentum, sive in jure positivo, sive in jure naturali; Ideoque non esse admittendam.

ARTICULUS XII.

De quadam vana observantia in Dom. Paschæ.

Qu. An sit superstitio, in festo Paschatis, vel alio solemni die abstinere a carnibus: credendo, se per hoc infallibiliter liberandum a febri, aut alio malo? 61

R. Affirmative. La-Croix *lib.* 3. *par.* 1. *qu.* 5. §. 2. *n.* 29.

CAPUT II.

Not. Fer. II. post Dom. Resur.

EXPLICANTUR ARTICULIS V.

ARTICULUS I.

De Horis Canonicis.

Offic. ut in propr. dupl. 1. cl. si occurrat festum simplex, nulla fit de eo commemoratio. Vide dicta parte 1. hujus 2. par. c. 1. & par. 2. c. 1. sect. 1. 1

ARTICULUS II.

De Missa.

Missa ut in propr. dupl. 1. cl. oratio unica; de simplici non fit commemoratio. Color param. alb. 2

Vide

Vide dicta par. 1. hujus 2. par. c. 2. & parte 2. c. 1. sect. 2. col. param. alb. Utrum hodie liceat celebrare in Orat. privat. examinavimus tr. 1. 6. Januar. artic. 1. sect. 3. subs. 2. quæst. 3.

3 In hac feria 2. fit in Urbe Statio apud S. Petrum: propter hoc, inquit Durandus *in Ration. lib. 6. cap.* 90. fine, quod in Evangelio hujus Missæ habeatur: *& apparuit Simoni:* & quia ibidem dicitur: *Nonne cor nostrum ardens erat in nobis:* quoniam ipse præ cæteris magis arsit, Dominum diligendo: ita Durandus; videri etiam potest Rupertus *de Divin. Offic. lib.* 8. *c.* 7.

Hanc feriam esse festivam de præcepto, habes ex dictis heri artic. 1. quæst. 3.

ARTICULUS III.

Not. in festo S. Marci Ev. occurrenti in feria II. Paschæ.

4 Si hodie occurrat festum S. Marci Evangelistæ, quid notandum? vid. tr. 1. 25. April. art. 8. sect. 2.

ARTICULUS IV.

De Functionibus Pontificalibus.

5 Celebratio Missæ in fer. 2. Paschæ Resurr. spectat ad secundum de Capitulo, ex D. S. C. R. 23. Martii 1709. in Compsana apud Meratum *in decr. Miss. n.* 611.

ARTICULUS V.

De exequiis recenter Defunctorum.

In feria 2. Paschatis potest decantari unica Missa solemnis Defunct. 6 præsente tamen cadavere. Vid. dicenda in Appendice ad calcem Diarii cap. 8. de die obit. seu deposit. Def. art. 3. n. 22.

CAPUT III.

Not. fer. III. post Dominic. Resurrect.

EXPLICANTUR ARTICULIS III.

Art. I. *De Hor. Canon.*
Art. II. *De Missa.*
Art. III. *Not. in festo S. Marci Ev. occurrenti in feria III.*

ARTICULUS I.

De Horis Canonicis.

Offic. ut in propr. dupl. 1. clas. 1 si occurrat festum simplex, non fit de eo commem. Vide dicta hujus 2. partis parte 1. cap. 1. & parte 2. cap. 1. sect. 1.

ARTICULUS II.

De Missa.

Missa ut in propr. dupl. 1. clas. 2 dicit. un. or. Si occurrat festum simpl. non fit de eo commem. col. param. alb. Vide dicta hujus 2. partis parte 1. c. 2. & parte 2. c. 1. sect. 2. Utrum hodie liceat celebrare in Oratorio privato? Examinavimus tract. 1. 6. Januar. artic. 1. sect. 3. subs. 2. qu. 3. Hodierna Statio est apud

apud S. Paulum, quia, inquit Durand. *in ration. Offic. lib.6.c.91. versus fin.* Missa est de Sapientia; ut patet ex Introitu; profecto S. Paulus fuit sapientior omnibus Apostolis, inquit Dur. cui Dominus singulariter aperuit intelligentiam Scripturarum, de quibus legitur in Evangelio, & Introitu Missæ hodiernæ: Unde ipse dicit: non a me, nec ab homine accepi Evangelium meum, sed per revelationem Domini mei Jesu Christi. Vel quia per eum maxime adimpletum est, quod in Evangelio legitur: scilicet, oportuit prædicari pœnitentiam in omnes gentes, ideo & ejus prædicatio legitur in hodierna lectione Actuum Apostolorum. Hæc Durandus. Videri etiam potest Rupert. *de divin. Offic. l.* 8. *c.* 8.

3 Hanc feriam esse festivam de præcepto, habes ex dictis in Dom. Resur. art. 1. qu. 3. Cum Gobat docuisset ex communi: Peregrinum non teneri audire Sacrum in Festo etiam communi toti Ecclesiæ, si sit in loco ubi non servetur; animadvertit id intelligi, si sit in loco Catholico; Secus si in hæretico, ubi hæretici ex contemptu Ecclesiæ Festum illud non servent: & ponit exemplum hujus Feriæ tertiæ Paschatis sic: *Limita ad loca Catholica, si enim Feria III. Paschatis, E.G. existas Argentorati, Norimbergæ, ad S. Galli, aut Lindavii, vel Ulmæ, aut Memmingæ, in quibus urbibus negligitur illa feria, teneberis in Templo aliquo Monasterii, domus Teutonicæ &c. iis urbibus incluso, vel vicino interesse rei sacræ; Est enim homine Catholico indignissimum, conformare se ritibus hæreticorum contrariis Religioni Orthodoxæ. Tannerus tom.* 3. *disp.* 3. *qu.* 3. *n.* 112. *testans, neminem a se lectum, qui dissentiat: nec ego legi; at legi multos consentientes Tannero.* Hæc Gobat *tom.* 1. *tract.* 5. *casu* 17. *n.* 386. cujus, & aliorum sententia hæc, ut verissima, est omnino sequenda.

ARTICULUS III.

Not. in festo S. Marci occurrente in feria III. Paschæ.

SI hodie occurrat festum S. Marci Evangelistæ, quid notandum? vid. tr. 1. 25. April. art. 8. sect. 2. 4

CAPUT IV.

Not. fer. IV. post Dominic. Resurrect.

EXPLICANTUR ARTICULIS II.

ARTICULUS I.

De Horis Canonicis.

OFFIC. ut in propr. & infra oct. In hac, & sequentibus feriis infra Octav. Paschæ, si occurrat festum simplex, fit de eo commem. sine lect. Vide dicta hujus. 2. partis parte 1. cap. 1. & parte 2. cap. 2. sect. 1. 1

ARTICULUS II.

De Missa.

MISSA ut in propr. semid. In hac, & sequentibus feriis infra Oct. Paschæ dicitur 2. or. tantum *Ecclesiæ* vel pro Papa. Vide dicta hujus 2. partis parte 1. c. 2. & parte 2. c. 2. sect. 2. Col. Param. alb. Hodierna Statio est ad S. Laurentium, quia in 2

in Evangelio fit mentio de magnis piscibus, & fuit assatus pro Christo, ideo, inquit Durand. *in Ration. Offic. lib. 6. c. 92.* fit Statio ad B. Laurentium. Idipsum dicit Rupertus *de div. Offic. l.* 8. *c.* 10.

3 Qu. Utrum feria quarta post Pascha sit colenda ex præcepto?

℞. Negative, nisi aliunde occurrat festum ex præcepto. Vide dicta hujus 2. par. parte 1. c. 2. n. 3.

CAPUT V.

Not. Fer. V. post Dom. Resur.

Explicantur Articulis II.

Art. I. *De Horis Canonicis.*
Art. II. *De Missa.*

ARTICULUS I.

De Horis Canonicis.

1 Offic. semidupl. ut in prop. & heri.

ARTICULUS II.

De Missa.

2 Missa ut in propr. & heri semid. col. par. alb. Hodierna Statio est ad Sanctos duodecim Apostolos, quia, inquit Durand. in Ration. Off. l. 6. c. 93. fine, in Philippo, de quo in Epistola, quique interpretatur *os lampadis*, intelliguntur omnes Apostoli, per quorum prædicationem conversio gentium, de qua agit Missa, facta est. Item quia Fratres Domini, de quibus in Evangelio legitur, sunt Apostoli, per quos os muti apertum est, & disertæ factæ linguæ infantium. Idem dicit Rupert. l. 8. c. 12.

CAPUT VI.

Not. fer. VI. post Dom. Resur.

Explicantur Articulis II.

Art. I. *De Hor. Canon.*
Art. II. *De Missa.*

ARTICULUS I.

De Hor. Canon.

Offic. Semid. ut in propr. & heri. 1

ARTICULUS II.

De Missa.

Missa ut in propr. & heri semid. 2
col. par. alb. Hodierna Statio est ad S. Mariam ad Martyres, quia, inquit Durand. *in Rat.* l. 6. *c.* 94. *fine*. Beata Virgo creditur interfuisse institutioni Baptismi, de qua agitur in Missa; hæc enim in domo ejus apud Nazareth facta est. Ita Durandus, qui allegat auctoritatem S. Hieronymi. Idem dicit, & eamdem Hieronymi auctoritatem allegat Rupertus *de divin. Offic. lib.* 8. *c.* 14.

C A-

CAPUT VII.

Not. in Sabbato post Dom. Resur. quod est Sabbatum in Albis.

EXPLICANTUR ARTICULIS IV.

ARTICULUS I.

De Horis Canonicis; Ubi Cur hoc Sabbatum vocetur in Albis?

1 SAB. in Alb. semid. ut in propr. & heri. Ad Nonam hujus Sabbati, finita Missa, terminatur Octava Paschæ *Rubr. Gen. Brev. tit. 7. n. 2. & Rub. Miss.* Cum Solemnitas Paschalis cœperit a Missa in Sabbato Sancto, hinc rite in hoc Sabbato, quod octava recurrit die, post Missam, Octava Paschæ decernitur absoluta. Sed quid igitur titulus præfixus Officio, & Missæ Dominicæ sequentis in Albis, habet: *Dominica in Albis in Octava Paschæ?* Huic quæstioni respondebimus in sequenti Dominica in Albis sect. 2. *n. 6.*

Vesperæ rit. dupl. ut in propr. similiter Completorium ut in Breviario hic.

2 Qu. Cur hoc Sabbatum vocetur in *Albis?*

℟. Hoc Sabbatum vocatur in *Albis*, vel quia eo Neophyti vestibus Albis induebantur; vel contra, quia exuebantur: juxta diversitatem opinionum, vel potius secundum consuetudinem variam Ecclesiarum.

Sciendum enim est primo, quod olim Neophyti, seu recenter baptizati solemniter in Sabbato Sancto, induebantur vestibus albis, quibus significabatur innocentiæ stola, quæ hominibus redditur in baptismo. *C. post Baptismum 91. & C. Accepisti 92. dist. 4. de Consecr.* Beleth. *de divin. Offic. c. 110.* ex Beda Amalarius *de Eccl. Offic. l. 1. c. 39.* Rabanus *de institut. Cleric. l. 1. c. 29.* Honorius *in Gemma l. 1. c. 243.* Hugo Victor. *de Sacram. Ecclesiast. l. 1. c. 20.* Hujusmodi autem vestibus albis Neophyti induebantur in hoc Sabbato in nonnullis Ecclesiis, ut tradit Joan Beleth *de Divin. Offic c. 121.* post initium: Jam vero ex illa consuetudine, dicit Beleth, hoc Sabbatum *in Albis* appellari: quia nimirum in eo Neophyti vestibus albis induebantur: Juxta hanc consuetudinem, voci *in Albis* subintelligitur verbum: *Assumptis, impositis, gestatis*: aut quid simile. Huic opinioni, seu testimonio videtur favere, quod etiam nunc Dominica, quæ hoc Sabbatum sequitur, vocetur *in Albis*, & hebdomada sequens item vocetur *in Albis*; Supponendo quod intelligatur verbum *gestatis*, aut quid simile, ut jam diximus. Porro Neophyti vestes albas gestare omnino debebant septem, seu octo dierum spatio, ut habetur ex Ordine Romano; cujus numeri dierum rationes mysticas assignant vulgatus Alcuinus *de Divin. Offic. C. de Sab. in Alb.* Amalarius *de Eccl. Offic. l. 1. c. 29.* Beleth *c. 210.* Atque adeo baptizati in Paschate, ferebant vestes albas in hoc Sabbato, & per hebdomadam sequentem usque ad Sabba-

tum. Juxta hanc igitur consuetudinem, ideo hoc Sabbatum *in Albis* vocamus, & Dominicam sequentem *in Albis* cum sua hebdomada, quia Neophyti, seu solemniter baptizati in Paschate, ambulabant *in Albis*, seu vestibus Albis induti in hoc Sabbato & sequenti Dominica, atque hebdomada usque ad Sabbatum sequens.

Sciendum 2. Apud alias Ecclesias Neophytos consuevisse prædictis vestibus albis indui in ipso Sabbato Sancto, mox post baptismum solemniter susceptum in eo; ut habetur in Ordine Romano, & tradit etiam Amalarius, & Alcuinus l.l. cit. Durandus *in Ration. lib. 6. c. 83. a n. 66.* ubi plura habet de veste alba Neophytorum, & c. 86. n. 16. atque id dicit Beleth cit. c. 121. Hugo Victor. *de Miss. observ. l. 3. c. 27.* Sed apud has quoque Ecclesias Neophyti gestabant vestes albas septem, seu octo dierum spatio, quas dies ideo vocabant *dies albas*, teste Rabano *Instit. Cleric. l. 2. c. 39. fine*; atque eas vestes deponebant in hoc Sabbato post Pascha: ut dicitur in cit. Ordine Romano antiquo tit. de Septuagesima, & tit. de Sabbato infra albas; & a Ruperto *de Divin. Offic. l. 8. c. 15.* Hug. Amalar. Alcuin. l.l. cit. Id ipsum docet, & probat Theophilus, Raynaudus *tom. 10. de Agno Cereo c. 7. n. 8.* Jam vero affirmat Durandus cit. c. 86. ideo hoc Sabbatum appellari *in Albis*, quia Neophyti, seu recenter baptizati in Paschate, deponebant in hoc Sabbato vestes albas, quas induerant in Sabbato Sancto. Id etiam insinuatur apud Burium in Onomastico Etymologico, V. *Dominica in Albis*: ubi asseritur: Sabbatum *in Albis* vocari, quia erat ultima dies albarum vestium. Juxta vero prædictam consuetudinem, voci *in Albis* subintelligitur verbum *depositis*. Huic opinioni, seu testimonio favet, quod in Missa Ambrosiana, Dominica in Albis vocetur *Dominica in Albis depositis*. Unde dicendum est: hoc Sabbatum, juxta explicatam consuetudinem, appellatum fuisse *in Albis*; subintelligendo vocem *depositis*. Atque adeo similiter nuncupatum *Sabbatum in Albis depositis*. Favet insuper laudatus Ordo Romanus, in quo Dominica sequens vocatur *Dominica post Albas*; & ita etiam a S. Gregorio, & vulgato Alcuino nuncupatur, ut ibi notabimus n. 1.

Itaque hoc Sabbatum vocatur *in Albis*, vel quia in eo Neophyti vestibus albis induebantur; vel contra, quia in eo deponebant vestes albas in Baptismo receptas in præcedenti Sabbato Sancto; ita ut in priori sententia seu juxta priorem consuetudinem, voci *in Albis* subintelligatur verbum *impositis*: *gestatis*: *assumptis*: aut quid simile; in posteriori autem sententia, seu juxta posteriorem consuetudinem, voci *in Albis*, subintelligatur verbum *depositis*.

Sed interrogabis: Quare Sabbatum post Pentecosten non vocetur item *in Albis*? Profecto, ut nos notavimus in Sab. Sancto, non solum in Paschate administrabatur Baptismus solemnis, verum etiam in Pentecoste; atque adeo & in Pentecoste Neophyti induebantur vestibus albis. Quare ergo Sabbatum post Pentecosten non vocatur similiter Sabbatum *in Albis*? 4

℟. Huic Interrogationi respondetur apud Burium loco cit. dicendo: Id esse, quia primitus, tantum in Paschate baptizabantur Neophyti, & nomen *in Albis* tunc ortum; Etsi autem deinde etiam in Pentecoste id fie-

fieret, nomen tamen *in Albis* translatum non fuit, quia in Pentecoste propter ignem Spiritus Sancti, omnia in rubris sunt.

ARTICULUS II.

De Missa.

5 MISSA ut in propr. Color Param. alb. Hodierna Statio ad S. Joannem in Laterano, quia enim ibi in præcedenti Sabbato baptizati sunt pueri, & in octava die in lege circumcidebantur: ideo recte hac die ibi conveniunt, ut hoc spiritualiter agatur cum baptizatis; & hoc est, quod dicitur in Epistola hodiernæ Missæ: *Deponentes omnem malitiam, & omnem dolum &c. sicut modo geniti infantes;* ne per fenestras quinque sensuum intret mors; Ita Durandus *in Rat. Offic. lib. 6. c. 95. n. 5.* Rupert. *de Div. Offic. l. 8. c. 16.*

6 Ab hac die inclusive omittitur Graduale toto Paschali tempore, hoc est usque ad octavam Pentecostes, tam in Officio de tempore, quam de Sanctis. Graduale (ita dictum, eo quod caneretur tempore, quo Diaconus ascendebat gradus suggestus, ut ibi juxta priscorum temporum consuetudinem caneret Evangelium; uti ex Rhenano tradit Bellarminus *de Missa l. 2. c. 16.* confer Meratum *to. 1. par. 1. tit. 10. n. 2.*) lamentum indicat, & laborem: (aliam quoque significationem notavimus in Sab. Sancto n. 356.) quæ non congruunt cum tempore summæ lætitiæ Paschalis. Summa vero fuit lætitia post recuperatum Thomam in Dominica in Albis, in cujus præcedenti hoc Sabbato ideo cessant Gradualia. Eorum autem loco dicuntur duo versus, qui nihil sinistrum, aut triste sonant; ut ex Innocentio notat Gavantus *in Rubr. Miss. par. 1. tit. 10. n. 2. lit. p.* Quod si infra Octavam Paschæ, in præcedentibus diebus dictum est Graduale, id factum fuit propter recenter baptizatos, ut suo loco explicavimus. Rursus, dicit Rupertus *de Divin. Offic. l. 8. c. 15.* Graduale ab hac die omitti, & in *Alleluja* converti, quia Neophyti, ob quorum respectum fuerat recitatum, jam depositis albis, ab hac die pares nobis sunt in contemplatione Beatitudinis æternæ, cujus statum significat tempus a Paschate ad Pentecostem; idem innuit Hugo Victor. *de Eccl. Offic. l. 2. c. 18.* Itaque ab hac die inclusive usque ad Octavam Pentecostes tam in Officio de Tempore, quam de Sanctis non dicitur Graduale: sed ejus loco dicuntur duo versus cum quatuor *Alleluja* hoc ordine: videlicet, dicuntur duo *Alleluja* ante primum versum, & unum *Alleluja* post eumdem primum versum; & unum *Alleluja* post secundum versum. Cum autem dicitur Sequentia, tunc unum illud *Alleluja*, quod dicendum esset post secundum versum, dicitur post Sequentiam. *Rub. Miss. in Sab. in Alb. & gener. tit. 10. n. 2. & 3.* A prædicta vero Regula excipiuntur Missæ Rogationum, & Vigiliæ Pentecostes, nec non Sabbati quatuor Temporum infra hebd. Pentecostes, in quibus *Alleluja* dicitur, ut proprio loco in Missali. Præfatus ritus, dicendi *Alleluja*, servatur etiam in Missis votivis, vel ut in proprio designatur, vel ut in respectivo communi habetur. Cum aliis Meratus *tom. 1. par. 1. tit. 4. n. 45.* Quot autem dicantur *Alleluja*, quove ordine extra tempus Paschale? Explicabimus l. 6. par. 1. c. 2.

Ad

7 Adhuc in Missa hujus diei dicuntur Præfatio, *Communicantes*, & *Hanc igitur* propria Paschæ; & in Præfatione adhuc dicitur ℣. *In hac potissimum die*: & in fine Missæ duplex *Alleluja* post *Ite Missa est*: quia Octava Paschæ terminatur hodie *finita Missa*. Rubr. Miss. hic.

ARTICULUS III.

Not. Pro Benedict. Mensæ, & gratiarum actione.

8 IN Cœna hujus Sabbati adhibenda est ordinaria, & quotidiana formula benedicendi Mensam, & gratias agendi: eo quod ad Vesperas Sabbati hujus censetur expletum Officium Octavæ Paschatis; atque adeo cessat benedictio propria Paschæ; quemadmodum ex Gavanto, & Cavalerio docuimus in Dom. Resur. art. II. Ubi autem celebretur jejunium, puta Litaniarum S. Marci; ad Benedictionem Mensæ in meridie retinendam esse Paschalem formulam ben. Cœnæ: docebimus in Sab. post Dom. Pentecostes art. 3. n. 9.

ARTICULUS IV.

De Formis Cereis, quæ vulgo vocantur Agnus-Dei.

9 ECCLESIÆ Catholicæ instituto veteri Summi consuevere Pontifices primo initæ Pontificiæ Sedis anno, & deinceps quolibet septennio, solemni precationum ritu, multisque cæremoniis sacris consecrare in Sabbato Sancto quasdam formas ex Cera alba, pura, virginea, seu recenti ex alveari, quæ quidem formæ vulgo vocantur *Agnus-Dei* a figura Agni illis impressa; easque deinde omnino gratis populo distribuere in Sabbato in Albis, in Missa post *Agnus Dei*. Cærem. Papæ lib. 1. c. 8. Ordo Rom. *tit. de bened. Cerei, & de ordine in Octavis Paschæ*. Amalarius *l. 1. de Divin. Offic. c. 16.* Durand. *in Ration. Divin. Offic. lib. 6. c. 79. initio, & c. 95. fine*. Azorius *instit. moral. par. 1. l. 9. c. 9. qu. 1.* Suar. *de Relig. tom. 1. tr. 3. l. 4. c. 14. n. 16.* Quarti *de bened. tit. 2. sect. 8. prælud. 1.* Theophil. Raynaud. *tom. 10. tract. de Agno Cereo c. 8. n. 4.*

Hujusmodi autem *Agnus-Dei* in Sabbato Sancto fuisse confectos de Cera nova benedicta, vel de Cera Cerei Paschalis anni præcedentis, admixto sacro Chrismate, ab Acolytis Ecclesiæ Romanæ: tradit Durand. cit. c. 79. videri etiam potest Raynaudus l. cit. n. 6. In laudato item Ordine Romano antiquissimo *cit. tit. de benedictione Cerei* legitur: *In Catholica Ecclesia infra Civitatem Romanam ..... mane primo, Sabbato Sancto venit Archidiaconus in Ecclesiam, & fundit ceram in vas mundum majus, & miscitat ibidem oleum, & benedicit Ceram, & ex ea fundit similitudinem Agnorum, & servat eos in loco mundo.*

At vero Quarti cit. sect. 8. initio hæc scribit: *De hac solemni benedictione sic habetur in Cæremoniali Papæ lib. 1. c. 8. Agni-Dei soliti sunt benedici a Summo Pontifice primo anno sui Pontificatus, & deinde septimo quoque anno, dum vivit. Antiquitus Ceram mollificabant Oleo Sancto, & Oleo Chrismatis; deinde Agni Dei benedicebantur per Papam; hodie vero Cera sumitur vel ex Cereo benedicto in Sabbato Sancto anni præteriti, vel aliunde expensis Papæ; Non fit mixtio Chrismatis cum Cera*

ra

ra in ipsa confectione Agnorum, sed puri formantur. Deinde a Pontifice primo benedicitur aqua, in quam Agni prædicti immergi debent, & in ipsam aquam infunduntur balsamum, & Sanctum Chrisma &c. Addit Castald. in prax. Cærem. lib. 3. sect. 9. c. 3. modo obsoletam esse consuetudinem conficiendi Agnos ex Cereo Benedicto, sed ex purissima Cera per Sacristam formari benedicendos deinde a Summo Pontifice. Hæc Quarti.

Nunc quidem, ut initio significavimus, prædicti *Agnus-Dei* formantur ex Cera alba, pura, virginea, seu recenti ex Alveari: consecrantur autem immergendo illos in aqua prius benedicta, ac Balsamo, & Chrismate mixta, ac Summus Pontifex tam ante, quam post mersionem sanctissimis precibus Deum exorat, ut eas formas benedicere, sanctificare, & consecrare dignetur, sicque tantam impertiat virtutem, ut quicumque recta fide, ac vera pietate iisdem usus fuerit; ea dona, & beneficia consequatur, quæ explicabuntur inferius.

Ritum vero prædictum, plerique opinantur, originem traxisse ex eo, quod olim dispertiebantur fidelibus quædam particulæ Cereæ desumptæ ex magno Cereo Paschali benedicto, ut refert Bened. XIV. *de Fest. Dom.* c. 8. §. 5. Clarius rem hanc tradit Raynaudus l. cit. n. 16. in fine, & n. 19. fine, ubi scribit: extra Urbem Romanam dispertitas fuisse populo particulas Cerei Paschalis ad suffumigandum pio, ac religioso animo, avertendaque alia mala, & bona conciliandа. Romæ vero ad hunc ipsum finem institutos fuisse propter commodiorem usum, ac distributos esse populo Cereos *Agnus-Dei*; licet hujusmodi finis fuerit secundarius: Primarius autem assignabitur infra qu. 1. Profecto in laudato Ordine Romano *tit. de ben. Cerei*, descripto benedictionis Cerei magni Paschalis ritu, simili ei, qui nunc servatur, subditur: *Et hic Ordo Cerei benedicendi in forensibus Civitatibus agitur. Nam in Catholica Ecclesia infra Civitatem Romanam non sic benedicitur: sed mane primo, Sabbato Sancto venit Archidiaconus in Ecclesiam, & fundit Ceram in vas mundum majus, & miscitat ibidem oleum, & benedicit Ceram, & ex ea fundit similitudinem Agnorum, & servat eos in loco mundo.* Et infra: *In Octava vero Paschæ dantur ipsi Agni ab Archidiacono in ipsa Ecclesia post Missam, & Communionem populo, & ex eis faciunt incensum accendi ad suffumigandum in domibus suis, pro quacumque tribulatione eis venerit necessitas. Similiter & in forensibus Civitatibus de Cereo faciunt.* Hæc Ordo Romanus loc. cit. eadem habet tit. *de Ordine in Octavis Paschæ.*

Hujusmodi autem *Agnus-Dei* significant Agnum illum Immaculatum, Christum Dominnm, qui tollit peccata Mundi. Vid. Alcuin. *lib. de div. Offic. c. de Sab. S.* Amalar. *de Eccl. Offic. lib. 1. c.* 17. Theoph. Raynaud. *c.* 9. qui etiam c. 10. n. 12. & 13. docet, & probat, eos inter Sacramentalia esse censendos; nimirum inter ea, quæ venialia peccata remittunt ex opere saltem operantis; (confer dicta tr. 1. in Dominica art. 3. n. 47.) & videri etiam potest Quarti l. cit. prælud. 3. & favet Benedictus XIV. loco laudando qu. 1. prope fin. Quidam, (etiam Catholici) sentierunt hanc Christi Domini imaginem improbari in VI. Synodo Generali can. 82. & in Epistola Adriani P. ad Tharasium Patriarcham Constanti-

tinopolitanum recitata in Synodo VII. Actione 2. & refertur, *C. Sextam* 28. *dist.* 3. *de consecr.* Verum ut observat Bellarminus *tom.* 2. *Controv. gen.* 4. *lib.* 2. *de Reliqu. & Imag. Sanct. c.* 8. & Azorius *instit. Moral. par.* 1. *l.* 9. *c.* 7. *qu.* 3. in allegato Canone non damnatur Imago Christi in figura Agni; sed solum constituitur, ut Christus depingatur in figura humana potius, quam in figura Agni. Vide dicenda in Dom. 1. post Pentec. sect. 1. num. 4. videri quoque potest Raynaudus cit. c. 9. n. 10. Benedict. XIV. *to.* 1. *constit.* 141. incip. *Solicitudini* §. 36. Dicit etiam Durandus: hos Agnos Cereos significare Agnos novellos, idest Christianos recenter baptizatos, de quibus cantat Ecclesia in hoc Sabbato in Albis. Et confirmat ex eo, quod in Dominica in Albis sequenti, mensam intrante Pontifice Summo, & Agnos Cereos Capellanis, & familiaribus suis distribuere volente, unus Acolythus solemniter portans, & præsentans ei Agnos ipsos, dicit ter alta voce: *Pater Sancte, isti sunt Agni novelli, qui annuntiaverunt Alleluja, modo venerunt ad fontes: repleti sunt claritate.* Quæ sunt verba Responsorii post secundam Lectionem Nocturni hujus Sabbati in Albis. Hoc ipsum late, & erudite ostendit Raynaudus l. cit. c. 8. & favent dicenda qu. 1.

Conficiuntur prædicti *Agnus-Dei* ex Cera alba, pura, virginea: quo humana denotatur natura a Christo, virtute Divina, sine ulla mixtione, aut contagione culpæ in purissimo Mariæ Virginis utero assumpta. Bened. XIV. in formula de ritu, & usu bened. *Agnus-Dei*; quam laudabimus infra qu. 1. Vide etiam dicenda qu. 3.

Adhibetur aqua benedicta; quo nimirum elemento cum in veteri, tum in novo Fœdere præclara Sacramenta, & prodigia a Deo effecta sunt. Idem ibid.

Miscetur in ea Balsamum; quo bonus Christi odor significetur, quem in omni actu, & conversatione redolere debent Christi fideles. Super infunditur Chrisma: quo res aliæ Divino cultui specialiter addictæ, veluti templa, Altaria, Sacerdotes, præparari solent, ac consecrari; atque in eo præstantissima virtutum omnium Charitas figuratur. *Idem ibid.* Item quia Dominus noster Jesus Christus plenus est Misericordia, quæ bene per oleum designatur. Durand. cit. c. 79. n. 2. vel, ut ait Raynaudus cit. c. 8. n. 3., quia Chrisma ob mixturam, & compositionem belle respondet unioni hypostaticæ; ob fragrantiam vero, donis gratiæ Christum uberrime perfundentibus.

In Paschate distribuuntur, ut in memoriam revocetur verus Agnus Paschalis, Salvator noster pro nobis immolatus. Item in Octava Paschæ distribuuntur, quia in Resurrectione universali, quæ per diem Octavam significari solet, Christus fidelibus in præmio tribuetur, inquit Durandus cit. c. 79. fine; Idest tribuetur justis beatitudo completa quo ad glorificationem etiam corporis. Rationem quoque aliam, cur distribuantur in Sabbato in Albis, mox significabimus qu. 1.

Dicit autem Quarti *cit. sect.* 8. *prælud.* 2. *fine*: prædictorum *Agnus-Dei* benedictionem a Summo Pontifice præter primum annum sui Pontificatus, fieri deinde septimo quoque anno dum vivit, propter Agnum descriptum in Apoc. *c.* 5. habentem

cornua

cornua septem, & oculos septem, qui sunt septem Spiritus Dei, ut ipse Joannes interpretatur ibidem. Item quia solus Agnus inventus est aperire librum, & solvere septem signacula ejus, videlicet Christus Dominus; Unde in his Cereis formari solet Agnus super librum: quo denotatur Evangelium; septem vero oculi, & septem signacula designant septem dona Spiritus Sancti, quibus Christus repletus fuit; vel septem Sacramenta, quæ ipse Christus instituit; vel septem gradus Sacramenti Ordinis, vel plenitudinem mysteriorum Sacræ Scripturæ. Ita Quarti ex Cornelio A Lapide in Apocal.

Denique hujusmodi *Agnus-Dei* distribuuntur a Summo Pontifice, & dispertiuntur inde per universum orbem, ad significandam supremam jurisdictionem ejusdem in omnes Orbis terræ fideles; ut ait idem Quarti cit. prælud. 2.

11 Qu. I. Clarius explicari ad quem finem prædicti *Agnus-Dei* benedicantur, & in quem usum a Fidelibus sint adhibendi?

℟. Hujusmodi *Agnus-Dei* excogitavit Ecclesia Romana, ut essent Symbolum Christiani hominis, qui per baptismum factus est filius Dei. Quomodo autem sint tale Symbolum? ostendit Raynaudus l. cit. c. 8. a n. 1. Et insuper instituti sunt, ut iisdem populus uteretur ad avertenda mala plura, concilianda autem bona. Ad cujus duplicis finis intelligentiam pleniorem

Sciendum est I. quod, ut notavimus in Sab. Sancto subs. 3. §. 4 n. 319. initio, institutus Cereus Paschalis in universa Ecclesia primario fuit, ut esset imago baptismi Emblematica, ac Symbolica; quapropter Cerei magni vice, singulis, qui baptizabantur, unus modicus Cereus, seu Candela parva dabatur, ut illam asservarent, ad refricandam suscepti baptismi memoriam. Jam vero in Urbe Romana instituti deinde sunt prædicti Cerei *Agnus-Dei*, ut etiam essent Symbolum præfatum suscepti baptismi; & quibuslibet recenter baptizatis, postquam deposuerant vestem albam, quæ erat insigne recenter suscepti baptismi, dabatur Cereus *Agnus-Dei*, propter commodiorem gestationem ejus, quàm illius communis Cerei; seu Candelæ. Qui quidem *Agnus-Dei* collo appendebatur, ut memoria suscepti baptismi cum veste baptismali non abjiceretur; Sed excitante Sacro hoc monimento, oculos semper feriente, ac pendente de collo, viva semper, & numquam obliteranda perstaret. Et hæc quidem est principalis causa institutionis hujusmodi. Vid. Raynaud. l. infra cit.

Hinc etiam habes rationem aliam, præter eam, quam supra n. præced. assignavimus, cur *Agnus-Dei* distribuantur populo in Sabbato in Albis? Supponitur autem hic, vestes albas a Neophytis in hoc Sabbato fuisse depositas; recole dicta art. 1. num. 3.

Pro intelligentia vero causæ secundariæ, cur videlicet prædicti *Agnus-Dei* fuerint instituti? Sciendum 2. quod, ut superius indicavimus n. 9. olim dispertiebantur populo particulæ Cerei Paschalis ad suffumigandum pio, ac religioso animo, avertendaque varia mala, & bona concilianda; hæc fuit causa, quæ secundario accessit institutioni Cerei Paschalis. Similiter autem accidit his *Agnus-Dei* in Urbe Romana. Enimvero prædicto usui primario, qui unicus præfixus

est institutioni *Agnus Dei* Cereorum, accessit veluti Corollarium ex precibus, ac benedictionibus Ecclesiasticis, quibus ad acceptiorem usum horum *Agnus-Dei* in primarium ipsorum finem !, interpellatur Deus, ut pleraque bona utentibus conferat, & ab iisdem mala avertat. Qua de altera causa Cerei *Agnus Dei* distribuebantur etiam reliquis fidelibus in Octava Paschæ, quibus ad finem hunc uterentur; quemadmodum extra Urbem distribuebantur particulæ Cerei Paschalis, ut dictum est. Quod constat ex Ord. Rom. tit. *de bened. Cerei* ubi sic legitur: *In Octava vero Paschæ dantur ipsi Agni* (Cerei infra Civitatem Romanam) *ab Archidiacono in ipsa Ecclesia post Missam, & Communionem populo, & ex eis faciunt incensum accendi ad suffumigandum in domibus suis pro quacumque tribulatione eis evenerit necessitas. Similiter & in forensibus Civitatibus de Cereo* (Magno Paschali) *faciunt*. Hæc Ordo Rom. Eadem ibidem habentur tit. de ordine in Octavis Paschæ. Videri etiam potest Theophilus Raynaudus *cit. c.* 8. *n.* 6. & 16. *fine*, & 19. *fine*.

Prædicto autem secundario usui horum *Agnus-Dei* adhuc paululum insistere juvat, ut illum explicemus. Itaque in benedictione, seu consecratione hujusmodi *Agnus-Dei* Cereorum Romanus Pontifex multa sancte precatur a Deo, ut illis concedat, qui animo pio, ac religiogioso eos Sacros *Agnus-Dei* secum habuerint; ut supra significavimus. In Provinciali Concilio Mediolanensi V. sub S. Carolo Borromæo Cardinali celebrato par. 1. tit. de pertinent. in genere ad Sacramental. & Sacram. dicitur: antiqui esse instituti, *Agnus-Dei* Ceram adoleri ad suffumigationem in Agris, vineisque, ob imminentem tempestatem, fulgura, fulmina, incendia, & grandinis vim, aliasve diabolicas illusiones depellendas. Profecto in Ordine Rom. cit. tit. de ordine in Octavis Paschæ dicuntur hujusmodi *Agnus-Dei*, & supradictæ particulæ Cerei Paschalis donari populo, ut ex eis fideles faciant intra domos suas incensum accendi ad suffumigandum in domibus suis pro quacumque necessitate; seu ponant in agris, vel in vineis (vide tamen dicenda qu. 2.) propter illusiones diabolicas, sive contra fulgura, & tonitrua; idem dicunt Amalarius, & Alcuinus, similiter Durandus *in Ration. cit. c.* 79. fine affirmat, hos *Agnus-Dei* ex vi Pontificiæ Benedictionis, seu consecrationis habere virtutem defendendi fideles a fulgure, & tempestate; idem ex eo habet Azorius instit. Moral. par. 1. l. 9. c. 9. q. 2. fine. Qui etiam qu. 1. initio notat, Summi Pontificis precationem tanto majoris esse momenti, quanto ejus Officium est in Ecclesia sublimius, & cum Christo Domino, cujus locum, & vices tenet in terra, conjunctius; Quod quidem dicitur in supra laudato Concilio Mediolan. Id ipsum docet Raynaudus *eodem tr. de Agno Cereo c.* 10. *n.* 10. De operibus autem supra naturam a Deo patratis in gratiam eorum, qui hos Cereos *Agnus-Dei* usurparunt, videri potest laudatus Raynaudus cit. cap. 10.

Confirmantur hæc auctoritate Summi Pontificis Benedicti XIV. & simul ex eodem alius adhuc quidam secundarius finis explicatur benedictionis hujusmodi. Laudatus itaque Pontifex in quadam formula de ritu, & usu Cerearum formarum hujusmodi, seu *Agnus-Dei*, impressa de ejus Mandato

dato anno 1752. habeturque in Appendice n. v. ad. Tomum tertium ejus Bullarii: Explicat ad quid hujusmodi *Agnus Dei* benedicantur, & fidelibus distribuantur? nimirum ait: *I. ut aspectu, vel contactu Agni in Cereis illis formis impressi excitentur fideles ad memoranda sub eo Symbolo Redemptionis nostræ mysteria, conceptisque grati animi sensibus, Divinam in nos Bonitatem benedicant, venerentur, ac diligant: fidentes, fore ut per eam peccatorum veniam obtineant, & maculas omnes abstergant. II. Ut Vivicæ Crucis signum in iisdem Cereis impressum maligni Spiritus contremiscant, & fugiant, facessant grandines, subsidant venti, dissipentur tonitrua, abigantur turbines, fulgura, & tempestates. III. Ut divinæ benedictionis virtute non prævaleant diabolicæ fraudes, insidiæ, & tentationes. IV. Ut Parturientes cum fœtu incolumes serventur, eumque feliciter in lucem emittant. V. Ut iisdem devote utenti nulla dominetur adversitas; nulla noceat pestilentia, aerisque corruptio, nullus comitialis morbus eum corripiat, nulla maris tempestas, nullum incendium, nulla inundatio, nulla adversus eum prævaleat malignitas. VI. Ut in prosperis, adversisque casibus Divina protectione muniatur; ab humanis, vel diabolicis insidiis; a subitanea, & improvisa morte, a cunctis denique malis, & periculis liberetur, per vitæ, ac Passionis Jesu Christi mysteria.* Et post pauca subditur in eadem laudata formula: *Quæ quidem beneficia, & gratiarum dona a bonorum omnium Largitore Deo Fidelibus tribui, ac concedi virtute hisce Sacris Cereis communicata per benedictionem, ac precationes in primis, quas Christi Vicarius Romanus Pontifex, universæ Ecclesiæ nomine, in eorum consecratione fundere solet, res est firmiter omnino credenda, ac variis eximiisque miraculis sæpissime confirmata. Quod si optatus non semper obtineatur effectus, id non defectui virtutis rei Sacræ, sed vel infirmæ, exiguæque utentium fidei, ac devotioni, vel alteri occultæ causæ Deo compertæ, ac probatæ tribuendum est.*

Qu. II. An prædictis *Agnus Dei* honor, & veneratio debeatur? 12

℞. Affirmative, quia sunt res benedictæ; & quidem benedictione simpliciter constitutiva, seu simpliciter consecrativa; ut docebimus qu. 5. cui benedictioni positivus respectus, positivaque religiosa competit reverentia, ut omnes docent; & quidem de *Agnus Dei* expresse docet Azorius supra cit. qu. 1. & Thom. Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 2. c. 43. n. 28.* Imo expresse præcipitur in Constitutione, quam Gregorius XIII. edidit, ad hujusmodi *Agnus-Dei* pertinente, incip. *Omni certe studio.* In ea quidem Summus Pontifex sic loquitur §. 1. *Eos* (Agnus Dei) *albos, & mundos ..... decenter, ac reverenter a cunctis haberi, deferri, & custodiri præcipimus.* Et servat praxis fidelium universalis.

Faciunt etiam ad hanc rem, quæ in Concilio Mediolanensi supra laudato statuta sunt, quo ad hujusmodi *Agnus Dei*. Videlicet primo, ut, cum *Agnus Dei* Domi asservantur, in thecam auream, argenteam, eburneam, crystallinam, aut alterius generis decentis recte inclusi sint; ita ut tactu violari nequeant; nec ad ornatum habeant quidquam, quod profanum sit, quodque minime deceat. Ne item quisquam Sacrum Agnum annulo gestet: cum ita, parum religiose gestetur, ut aliqua fœditate, turpive tactu violari facile

queat. Præterea, qui Sacros Agnos gestant, hoc religiosius caveant; ne quid impure, turpiterve agant, aut a Sacra hujusmodi re alienum. Nec præterea in Agri Campum benedicti Agni projiciantur; nec cuiquam arbori affigantur, neque in ramis arborum suspendantur. Ita laudatum Concilium. Igitur *Agnus Dei* est religiose tractandus, decenter conservandus, ad eos tantum usus pios adhibendus, quæstione prima indicatos, ad quos ex antiquo instituto Ecclesiæ reservatur.

13 Qu. III. An hujusmodi *Agnus-Dei* possit aliquo depingi colore, aut inaurari ad ornatum, & speciem?

℞. Negative, quia id est sub peccati lethalis, & excommunicationis majoris pœna ipso facto incurrenda prohibitum. Constat ex laudata in præcedenti quæstione Constitutione Gregorii XIII. in qua sic Pontifex: *Statuimus, & ordinamus, ac sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda prohibemus, & interdicimus, ne quisquam sive vir, sive mulier, Sæcularis, aut Ecclesiastici, etiam Regularis Ordinis ille sit, & quocumque gradu, conditione, statu, nomine, dignitate, & honore præcellat, posthac in perpetuum Agnus-Dei per Romanum Pontificem pro tempore existentem benedictos depingere, inficere, minio notare, vel aurum, aut colorem aliquem illis imponere, aut quiddam aliud superinducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, seu tenere, quovis prætextu, qualibetve de causa audeat. Verum eos, albos, & mundos: Agnum illum purum, & innocentem repræsentantes, qui occisus pretiosissimo Sanguine suo nos redemit: decenter, ac reverenter a cunctis haberi, deferri, & custodiri præcipimus, & ita ab omnibus fieri, & censeri decernimus*. Hæc Summus Pontifex. videantur etiam dicenda qu. 4. n. 21. Profecto mundities, & albedo materiæ horum *Agnus-Dei* necessaria est ad sacri hujus ritus finem: nempe ad repræsentandum candorem Christi, & Renatorum, seu Baptizatorum, quem *Agnus-Dei* exhibent; seu ad significandam innocentiam, & puritatem absque dolo, decentem hominem baptizatum; ut observat Raynaudus tom. 10. tr. de Agno Cereo c. 14. n. 7. & 11. Et quidem quod Mundities, & albedo Ceræ horum *Agnus Dei* exigatur ut Symbolum puritatis, & innocentiæ Christi Domini, aperte declarat laudatus Pontifex in Constitutione allegata verbis illis modo laudatis: *Eos* (Agnus-Dei) *albos, & Mundos, Agnum illum purum, & innocentem repræsentantes, qui occisus, pretiosissimo Sanguine suo nos redemit; decenter, ac reverenter a cunctis haberi, deferri, & custodiri præcipimus*. Recole etiam dicta superius n. 10.

Interr. hic I. An prædicta excommunicatio sit in viridi observantia. 14

℞. Filliucius quidem *tom.* 1. *tr.* 14. *c.* 6. *qu.* 8. *n.* 93. observat, a multis prædictam excommunicationem omitti, & ignorari; ut propterea ipse crediderit, extra Urbem non fuisse receptam, vel fuisse consuetudine contraria derogatam; passim enim, inquit, cernuntur *Agnus-Dei* depicti, qui licet utique depingi potuerint, sive inaurari ex Pontificia facultate, non est tamen verisimile, omnes, cum tanti sint, fuisse ex licentia Papæ depictos. Atvero Fagundez *in* 1. *præc. Eccl. lib.* 1. *c.* 4. *n.* 25. quocum sentit Raynaudus *cit. c.* 14. *n.* 14. *fine*, & videtur etiam Diana *edit. coord.*

tc. 5.

to. 5. *tract.* 1. *R.* 76. §. 4. affirmat, hanc excommunicationem eſſe in viridi obſervantia; quamobrem, inquit Fagundez, ſi aliquos videmus depictos aut illuminatos, coloribuſque ſuper inductos; credendum eſt, id de licentia Summi Pontificis factum fuiſſe; Solet enim Summus Pontifex hanc licentiam aliquando dare, ſed raro, & difficile. Ita Fagundez.

Ex mea ſententia, etiamſi verum eſſet teſtimonium Filliucii, hoc eſt, quod paſſim *Agnus Dei* depicti cernantur; nihilominus videtur dicendum: prædictam excommunicationem etiam extra Urbem fuiſſe receptam: non enim eſt, unde aliter præſumatur; Profecto Summus Pontifex in ſua ipſius prædicta conſtitutione mandavit, atque præcepit ſingulis locorum Ordinariis, & eorum Vicariis Generalibus, ut illam in ſuis Diœceſibus, & Civitatibus ſtatim promulgandam curarent. Putandum etiam quod ſit in viridi obſervantia, ſeu quod non ſit illi conſuetudine contraria derogatum; ut quidem derogatum non eſſe ſignificant, ſive ſupponunt Doctores de hac re, & hujuſmodi excommunicatione loquentes; ac videri poſſunt dicenda qu. 4. *n.* 21. Et vero, derogatum eſſe, argui nequit ex eo, quia videamus paſſim, ut Filliucius dicit, *Agnus Dei* depictos; id enim poteſt fieri, quia ignoratur a multis hujuſmodi prohibitio, & excommunicatio prædicta; ut quidem ignorari ipſe Filliucius affirmat. Ex quo ſequitur quidem, non peccare, neque excommunicationem incurrere eos, qui invincibiliter ignorantes ſub hujuſmodi pœnis eſſe prohibitum, *Agnus Dei* depingere, ſive inaurare, illos inaurant, ſive depingunt: peccare autem graviter, & excommunicationem majorem incurrere alios, qui id probe ſcientes, *Agnus-Dei* inaurare, ſive depingere, audeant.

Interr. II. An prædicta excommunicatio ſit Pontifici reſervata? 15

℞. Non eſſe; ex multis tradit Barboſa *de poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 50. *n.* 150. Hoc etiam docet Diana cit. *R.* 76. *cit.* §. 4. Lucius Ferraris V. *Agnus-Dei n.* 2.

Interr. III. An Cerei *Agnus-Dei* poſſint ſaltem ornari; ita tamen ut color, ſive inauratio, aut deargentatio non immediate afficiat ipſam Ceram? 16

℞. Hoc utique fieri poſſe, docet Filliuc. l. cit. dicens: quod ubi prohibetur in prædicta Conſtitutione, ſuperinduci his *Agnus-Dei*, prohibeatur, ne quid inhæreat immediate ipſi Agno Cereo; Si enim non adhæreret, ut eſſet Charta picta ſuperinducta, vel cryſtallus; non eſſet, inquit, id prohibitum. Et favet etiam Edictum Clementis XI. 14. Octobr. 1713. incip. *La Santità di Noſtro Signore*, quo conſulitur venerationi horum *Agnus-Dei*, & aliarum Sacrarum Reliquiarum. Profecto ibi Artificibus ornamentorum hujuſmodi ſic dicitur: ..... *Permettendoſi ſolamente di ritenere nelle lor Caſe, e Botteghe o moſtra di eſſe, e ne' luoghi ſudetti* (cioè nelle ſtrade, piazze, fiere ec.) *li ſemplici ornamenti collo ſpazio, o circolo di eſſi, voto ſenza reliquie, ed Agnus Dei, ad effetto di vendere ſemplicemente li ſudetti ornamenti*. Hæc Pontifex; Quibus prohibet quidem vendere ornamenta, quæ ſecum ferant ſacros *Agnus-Dei*; non item prohibet, imo expreſſe permittit vendere ſola ornamenta, quæ ſacros *Agnus-Dei* non includant; Quæ vero ornamenta, cum nonniſi ad eum finem ornandi deinde, ſeu

in-

includendi hos *Agnus-Dei* vendantur, & emantur a fidelibus; manifeste significat Pontifex, ornamentis prædictis licere ornare hos *Agnus-Dei*; Sed & id expressius habet §. sequenti incipiente: *Per publica commodità*, ubi hæc: *Per publica commodità de fedeli, e conservazione di dette cose Sacre si permetterà con nostra licenza da concedersi* gratis *a quegli Artefici de Reliquiarj, che saranno cogniti all' infrascritto Custode delle Sacre Reliquie, e approvate da Noi, o da Monsignor Vice Gerente, collocare in ornamenti decenti quelle Reliquie, che verranno dispensate parimente* gratis *dalla nostra custodia, o da Monsignor Sacrista del Palazzo Appostolico, e vendere il puro valore di detti ornamenti, come di sopra; come anche accomodare quelle Reliquie, e* Agnus-Dei, *che saranno portati da particolari per loro uso, e ritenerli in Bottega fintanto che saranno accommodati, e restituiti a' medesimi padroni, senza poterli giammai tenere in mostra, nè guarniti, nè sguarniti, come si è ordinato*. Hæc Pontifex. Ex quibus patet, non esse absolute prohibitum Cereos *Agnus-Dei* ornare: sed tamen ne color, aut inauratio ceram ipsam benedictam inficiat. Et vero ornatus, qui Ceram ipsam benedictam non inficiat, non solum non est indecens, imo satis decens, & reverentiam conciliat, cujus est signum. Cavendum tamen erit, ne, quod ad ornatum ponitur, profanum sit, quodque minime deceat: ut ex Concilio Mediolanensi qu. 2. animadvertimus num. 2.

17 Interr. IV. An, qui habeat *Agnus Dei* immediate depictos, possit eos retinere; & si ita offerantur, possint acceptari, etiamsi putentur, vel certo sciantur, fuisse sine licentia Papæ depictos?

℞. Negat Theophilus Raynaudus *tom.* 10. *tr. de Agro Cereo c.* 14. *n.* 9. *fine*; item Raynerius apud Dianam loco mox citando. Sed affirmat Thomas Sanchez *in sum. tom.* 1. *lib.* 2. *c.* 45. *n.* 28. ubi docet: quod postquam in excommunicationem incursum sit, *Agnus-Dei* depingendo, non videatur interdictum, eos depictos sic tenere; quia, inquit, non ob id destrui debent. Hanc affirmativam Sententiam putat esse probabilem Bonacina *tom.* 3. *disput.* 2. *qu.* 2. *pun.* 29. *n.* 2. eamque videtur admittere Jo: Baptista Scortia *in Constit. Pontif. theorem.* 350. eandem laudat, sequiturque Diana cit. R. 76. §. 2. quidquid in contrarium, inquit, teneat Raynerius cum aliis. Unde, se olim consilium dedisse testatur, potuisse quemdam in donum recipere, & retinere Agnum Dei depictum, & miniatum. Eamdem sententiam sustinet La-Croix *lib.* 6. *par.* 1. *qu.* 41. §. 2. *n.* 22. & Fagundez *in* 1. *præc. Eccl. l.* 1. *c.* 4. *n.* 25.

Sed dices: in superius allegata Constitutione Gregorii XIII. sic præcipitur: *Eos* (Agnus-Dei) *albos, & mundos .... decenter, ac reverenter a cunctis haberi, deferri, & custodiri præcipimus*. Ergo.

Respondet idem Sanchez: dum concludit Pontifex, hos *Agnus-Dei* habendos, deferendos, & custodiendos albos, & mundos; tantum est, dicere: non esse depingendos, sed ut benedicuntur a Pontifice, custodiendos esse. At ubi peccando depicti sunt, non interdicit, eos retineri; ita Sanchez. Huic sententiæ favet, quod in supra laudato Edicto Clementis XI. sic habeatur: *Parimente ordina, ed espressamente comanda, che nessuna persona ardisca nè presuma dipin-*

pingere, o miniare, o pur far dipingere, o miniare con oro, o alcuna sorte di colori gli Agnus Dei *benedetti, nè in tal modo venderli, o ritenerli per farne vendita, sotto pena di Scomunica* ipso facto *imposta nella Bolla della San. mem. di Gregorio XIII.* Nota igitur, non dici simpliciter esse interdictum, *Agnus-Dei* depictos retinere, sed addi: *ad vendendum, o ritenerli per farne vendita.*

218 Qu. IV. An Agnus Dei possit vendi?

℟. Et dico I. *Agnus-Dei* posse vendi ratione laboris, & expensarum, in eis reficiendis, & Roma afferendis, affirmant Suarez *de Relig. to.* 1. *tr.* 3. *lib.* 4. *c.* 14. *n.* 6. & 16. Th. Sanchez *in sum. to.* 1. *lib.* 3. *c.* 43. *n.* 29. Fagundez *in* 1. *præc. Eccl. lib.* 1. *c.* 4. *n.* 26. Theophilus Raynaudus *to.* 10. *tract. de Agno Cereo c.* 14. *n.* 5. Tancredi *de Relig. tr.* 2. *lib.* 4. *disp.* 9. *qu.* 1. *n.* 2. La Croix *lib.* 3. *par.* 1. *qu.* 31. §. 2. *n.* 134. & rursus *lib.* 6. *part.* 1. *qu.* 41. §. 3. *n.* 224. Diana *edit. coord. to.* 5. *tr.* 1. *R.* 76. §. 2. & apud eum alii. Et ratio est, quia non est, cur quis prohibeatur, resarcire, & compensare sibi expensas factas pro hujusmodi *Agnus-Dei*; nec quando exigitur pretium pro hujusmodi *Agnus-Dei* ab eo, qui pro ipsis reficiendis, & asportandis fecit expensas, vere, & proprie venduntur *Agnus-Dei*, sed solum petitur compensari sibi expensas factas pro ipsis. Item opus, labor, & industria in hujusmodi *Agnus Dei* reficiendis, & asportandis est pretio æstimabilis, ut notat Suarez loc. cit. unde non *Agnus-Dei* venduntur, sed labor, & industria prædicta, quæ utique vendi possunt. Ergo &c.

Unum vero invenio Azorium *instit. moral. par.* 1. *lib.* 9. *c.* 9. *qu.* 4. de hac re dubitantem, & ad negandum inclinantem. Concedit quidem Azorius: *Agnus-Dei* vendere ad compensandas expensas factas pro ipsis apparandis, poliendis, &c. non esse per se prohibitum, hic malum; attamen contendit, interdictum videri jure scripto, nimirum Constitutione Pontificia sæpius hic laudata Gregorii XIII. & subdit: merito quidem id Pontificem prohibere potuisse, quia, inquit, simoniæ speciem nonnullam præsefert, & occasio paulatim subonitur, res Sacras venditandi; Ita ille.

Verum ad id, quod Azorius dicit: videri in prædicto motu proprio Gregorii XIII. prohiberi, vendere *Agnus Dei*, etiam ad compensandas sibi expensas: respondetur ex Sanchez n. 29. & ex Fagundez *n.* 26. nihil inveniri in eo motu proprio continens specialem prohibitionem venditionis, quæ alias non erat Simoniaca. Vel ex Raynaudo cit. n. 5. laudatum Pontificem in allegata Constitutione solum prohibere, ne *Agnus-Dei* cerei vendantur colore ullo depicti, aut inaurati; Non item ne vendantur ratione laboris, & expensarum prædictarum. Et vero si dicatur, id esse prohibitum; jam non facile invenietur, qui velit hujusmodi *Agnus-Dei* Roma in alias Christiani Orbis partes cum labore, & non sine dispendio asportare; quis enim est, qui velit *oleum, & operam perdere*? Ut dicitur. Quod cederet in detrimentum Fidelium: Non enim facile possent, sibi comparare hujusmodi Sacros *Agnus-Dei*, & devotioni suæ satisfacere.

Ad alterum deinde, quod subdit idem Azorius, de specie Simoniæ; negatur, ulla esse Simoniæ species, exigere, ut sibi compensentur expen-

sæ factæ pro hujusmodi *Agnus-Dei* reficiendis, asportandis &c.

19 Dico 2. *Agnus-Dei* posse vendi ratione materiæ, seu habito respectu valoris ceræ, negat Suarez loc. cit. n. 16. idque Simoniacum esse, docet. Materia enim illa, inquit, ceræ licet secundum se vendibilis sit, tamen prout est in Ecclesia, non creditur vendi posse: quia Pontifex, cum *Agnus Dei* consecrat, totam illam materiam suis expensis facit, quam postea gratis donat, & consequenter virtute vult, gratis dari. Quando ergo venduntur, solum est ratione alicujus laboris, & operis, quod in reficiendis Agnis postea ponitur, & ideo cavere debent, ait, qui illos vendunt, ne ultra hanc æstimationem pretium augeant, alias a Simonia excusari non poterunt; ita Suarez. Cui primum adhæret Tancredi loco cit. dicens: Quod hi *Agnus-Dei* ratione ceræ, sicuti gratis a Papa dantur, sic etiam deberenr dari: deinde tamen laudat, & promovet sententiam contrariam, ut infra videbimus. Azorius autem de materia horum *Agnus-Dei* primo discurrit similiter ac de labore suscepto, & expensis pro iisdem factis, supra eum discurrentem audivimus, nimirum primo concedit, *Agnus Dei* vendere, aut emere præcise ratione solius materiæ, ita ut tantidem vendantur, quanti valet Cera; per se quidem non esse prohibitum, nec malum: Cum sola materia vendatur, & ematur; At jure tamen scripto interdictum videri, ait, Constitutione Pontificia, jam ante allegata. Et merito Pontificem id prohibere potuisse, inquit, quia Simoniæ speciem nonnullam præsefert, & occasio paulatim suboritur, res sacras venditandi. Deinde tamen subdit: se non putare, Pontificem vetuisse, ne præcise ratione materiæ vendantur, & emantur ad usus Sacros, quibus sunt dedicati: Sicut Calices ratione materiæ venduntur ad sacros usus hujus, vel illius Ecclesiæ, non ad profanos usus. Hæc Azorius; qui, etsi prius videatur absolute negare *Agnus Dei* vendi posse ratione materiæ, ex posterioribus tamrn ejusdem verbis prædictis intelligitur, concedere, vendi posse ratione etiam materiæ ad usus tamen sacros, & religiosos, ad quos ex intentione, & instituto Ecclesiæ destinantur. Et quidem, licet Raynaudus cit. num. 5. intellexerit Azorium tamquam absolute loquentem; attamen Thomas Sanchez n. 29. eumdem intellexit non absolute loquentem, sed cum limitatione prædicta negantem, *Agnus Dei* posse vendi ratione materiæ; dicit enim Sanchez: Azorium affirmare, prohiberi in eo motu proprio venditionem etiam ratione materiæ, nisi ad usus Sacros vendantur. Itaque ex Azorio vendi possunt *Agnus-Dei* ratione etiam materiæ, nimirum ceræ, dummodo vendantur ad usus Sacros. Deinde *Agnus Dei* vendi posse ratione quoque materiæ affirmat, & docet Thomas Sanchez cit. n. 29. quia, ut ibi significat, ex una parte, non est simonia; Ex alia parte, in eo motu proprio, seu Constitutione Pontificia prædicta nihil invenitur, contineas specialem prohibitionem venditionis, quæ alias non erat Simoniaca. Eamdem Sententiam affirmativam sustinent Raynaudus *cit. num.* 5. *&* 6. Fagundez *cit. n.* 26. Busemb. *lib.* 3. *pap.* 1. *c.* 2. *dub.* 3. *art.* 1. *resp.* 3. *resol.* 5. La-Croix: & Diana ll. cit. aliique apud eum, quibus adde Tan-

credi

credi loco supra cit. qui etsi prius videatur tenere sententiam negativam Patris Suarez, ut supra vidimus, deinde tamen huic affirmativæ omnino inhærere videtur; & rationem illam a Suarez pro se adductam infirmat, dicens: rationem Suarii, quod Papa det gratis ipsam Ceram, non obstare, quo minus prædicti *Agnus-Dei* possint ratione Ceræ æstimari, cum per Pontificiam consecrationem, & gratis donationem id non amittant. Id ipsum asserit Raynaudus cit. n. 5. fine. Ubi etiam ad illud, quod Azorius dixerat prius, hoc est, in illo motu proprio, seu Constitutione Pontificis videri esse prohibitam venditionem horum *Agnus Dei* etiam ratione materiæ: Respondet, laudatum Pontificem ibi solum prohibere, ne *Agnus-Dei* Cerei vendantur colore ullo depicti; non item ne vendantur ratione materiæ, si colore nullo pingantur; ita ille; Sanchez item, & cum eo Fagundez ait: se non videre: ubi Pontifex prohibeat in allegata Constitutione, vendere Cereos *Agnus-Dei*, ratione materiæ, seu ceræ, ut Azorius dicit, videri; cui tamen ita non videtur, si *Agnus-Dei* etiam ratione ceræ vendantur ad usus pios, ad quos sunt dedicati. Verum & limitatio hæc superflua omnino videtur, quis enim Christianus Catholicus (quod verbum ponitur propter dicenda præsenti num. fine:) ratione Ceræ vendat, aut emat cereos *Agnus-Dei* benedictos, nisi ad usus, ad quos sunt ab Ecclesia deputati?

Cæterum adhuc videtur obstare, quod Summus Pontifex Clemens XI. in illo ejus supra laudato Edicto, quo Sacrarum Reliquiarum, Sacrorumque Cereorum *Agnus-Dei* nuncupatorum, venerationi consulitur; expresse, omnino, & simpliciter interdicat, hos Agnus-Dei *ullo modo* venales exponere, atque adeo illos vendere etiam ratione solius ceræ, quamvis ad usus sacros, ad quos sunt deputati; his verbis; *Similmente Sua Santità in materia tanto Sacra, e religiosa, rinovando le pene imposte da' Sacri Canoni contro li Simoniaci, oltre le pene infrascritte, vuole, e comanda, che nessun Orefice, Coronaro, ovvero altra persona di qualunque stato, grado, e condizione ardisca publicamente, nè privatamente vendere .... qualsivoglia sorte di Sacre Reliquie, o* Agnus Dei, *neppure piccole parti di esse, ancorchè fussero congegnate, e commesse dentro ... Reliquiarj, o altri simili ornamenti, e molto meno esporli venali nelle strade ec. Permettendosi di ritenere nelle loro Case, o Botteghe, o mostra di esse, e ne' luoghi sudetti li semplici ornamenti, collo spazio, o circolo di essi voto senza Reliquie, e* Agnus Dei, *ad effetto di vendere* semplicemente *li sudetti ornamenti*. Hæc in Edicto allegato. Videtur itaque dicendum: Etiam ex mente Pontificis non licere, hujusmodi *Agnus-Dei* vendere, ne quidem ratione materiæ seu ceræ, etiam ad usus pios; atque adeo hujusmodi ceram omnino gratis esse donandam. Sed responderi posset, quod ex La-Croix *lib. 3. par. 1. qu. 51. §. 2. n. 154.* quando Canones vetant, vendi res quasdam sacras etiam ratione materiæ, intelligendi sint, si in rebus Sacris fiat mercatura quædam quasi profana: (vide tamen dicta in Fer. v. Cœnæ n. 192.) aut si adsit scandalum. Jam vero ex contextu allegati Edicti Pontificii patere videtur, in eo prohiberi, vendere Cereos *Agnus-Dei* etiam ratione ma-

materiæ, si ex iisdem fiat mercatura quædam, quasi profana, quæ quidem fiebat, & occasionem dedit Pontifici emanandi allegatum Edictum. Deinde responderi etiam posset: Edictum allegatum non fuisse nisi particulare, directum ad solam Urbem, & Pontificiam Ditionem, ut colligitur ex eo, quod fuit lingua Italica editum, & vulgatum a Provicario Generali Urbis; & item ex pœnis transgressoribus impositis; nec non ex eo quod contineatur in 2. parte Bullarii laudati Pontificis, cui secundæ parti præfixus titulus sic habet: *Edicta, Decreta, & Mandata ad spirituale, & temporale Urbis, Ditionisque Pontificiæ regimen pertinentia*.

Animadvertendum vero est, quod etiam stando in sententia affirmativa, hæc non procedit pro Judæis, quibus vendere res sacras, est generaliter interdictum: ut ex March. notat, monetque La-Croix l. cit. propter periculum irreverentiæ, vel abusus. Et ob rationem eamdem, id ipsum cavendum est quo ad Hæreticos; & hi enim abuti solent rebus sacris apud Catholicos: consuetudinesque Romanæ Ecclesiæ contemnunt, atque derident. Igitur: *Nolite Sanctum dare canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis &c. Matth. 7. 6.*

20 Dico 3. Certum est, planeque constat, *Agnus Dei* non posse vendi, aut emi ratione benedictionis, & consecrationis, quia esset verissima Simonia. Azor. qu. 4. La Croix n. 224. Et hanc utique esse venditionem; quæ in prædicto motu proprio Gregorii prohibetur, & contra quam tantum maior excommunicatio fulminatur, existimant Sanchez n. 29. Fagundez n. 20. Tancredi n. 2. hoc, & alii. Sed Raynaudus c. 14. n. 5. docet, hujusmodi excommunicationem latam etiam esse contra vendentes *Agnus-Dei depictos*, etiamsi vendantur simpliciter ratione materiæ, ut dicemus n. sequenti, & confirmabimus ex Clemente XI. Itaque Simonia esset, si *Agnus Dei* venderetur, aut emeretur ratione benedictionis, & consecrationis. Simonia item esset, si pro *Agnus-Dei* ratione benedictionis expeteretur plus quam valet labor, aut expensæ factæ pro illis asportandis ec. Simonia esset, si theca in qua clausus foret *Agnus Dei*, pluris venderetur, quam si Sacrum *Agnus Dei* non haberet. Azor. Sanch. Fagundez, & alii passim.

Dico denique 4 *Agnus Dei* depictos, seu minio confectos vendi posse, negat Raynaudus *c.* 14. *num.* 5. *&* 9. item Diana supra cit. *R.* 76. §. 2. cujus sententiam approbare videtur La-Croix n. 223. idem docet Filliucius *in Sum. to.* 1. *tract.* 14. *c.* 6. *q.* 8. *n.* 93. si sine licentia Papæ depicti fuerint, sive inaurati. Movetur autem Raynaudus cit. n. 9. prope finem, & similiter videntur cæteri, ex eo, quia in citata Constit. Gregorii XIII. interdicitur, ne quisquam *Agnus-Dei* depingere audeat, nec illos venales proponere, seu tenere ec. Jam vero ex laudatis Auctoribus infinitivum *tenere* conjungendum est cum dictione *venales*, & simul cum verbo *depingere*, ita ut sensus sit, non licere *Agnus-Dei* depictos vendere. Assignat etiam Raynaudus dispositionis hujusmodi rationem num. 5. dicens: *Quia abusus invaluerat pingendi Sacros Agnos; ut abusus ille tolleretur, non modo interdicit picturam eorum, sed etiam venalitatem sic depictorum, quia ejus ad pingendum erat* 21

na-

major vendibilitas materiæ exornatæ. Ut ergo hanc pingendi illecebram tolleret Pontifex, interdicit venditionem quamcumque Agnorum sic depictorum, non tantum, si pluris venderentur ratione consecrationis, quo pacto decretum illud Pontificium accipiunt Sanchez, & Scortia; sed etiamsi venderentur ratione materiæ, aut operæ in efformatione, vel pictura Agnorum impensæ. Hæc omnia subjici pretio, vetuit Pontifex. Nam absolute prohibuit, Agnos depictos prostare venales; quem fuisse communem sensum illius Constitutionis affirmat Suarez; & videtur perspicuum ex verbis Constitutionis, si absque anteoccupatione legatur. Hæc Raynaudus; qui insuper cit. n. 5. docet incurri etiam excommunicationem, si *Agnus Dei* vendantur depicti, etiamsi vendantur simpliciter ratione materiæ; quemadmodum innuimus n. præcedenti. Confirmatur ex Edicto Clementis XI. supra laudato, ubi sic: *Parimente ordina, ed espressamente comanda, chè nessuna persona ardisca, nè presuma dipingere, o miniare, o pur far dipingere, o miniare con oro, o alcuna sorte di colori gli Agnus-Dei benedetti, nè in tal modo venderli, o ritenerli per farne vendita sotto pena di Scomunica* ipso facto *imposta nella Bolla della San. mem. di Gregorio XIII.*

22 Qu. V. An aliis præter Clericos in Sacris liceat hos *Agnus Dei* tangere immediate, seu nuda manu attrectare ceram eorum? Ratio dubitandi est, quia *Agnus-Dei* benedicuntur benedictione simpliciter consecrativa, per quam redduntur res in rigore consecratæ. Profecto non sola oratione Pontificia sunt Sacri, ac benedicti, sed Chrismate etiam instar Calicum consecrantur, ut initio diximus, & testantur Azor. qu. 3. Sanch. n. 27. Fagund. n. 24. & alii. Quare sicut hac ratione solis Clericis in Sacris, puta Sacerdotibus, Diaconis, & Subdiaconis fas est tangere Sacros Calices Altaris, idem videtur dicendum de his *Agnus-Dei*. Et confirmatur ex eo, quod in Concilio Mediolanensi V. supra qu. 1. laudato significatur, nonnisi Clericis in Sacris licere, immediate tangere *Agnus-Dei*; Statutum enim est; ut, cum Agnus Dei domi asservantur, loculo decenti includantur. Cum autem collo dependentes gestantur, in thecam auream, argenteam, eburneam, crystallinam, aut alterius generis decentis recte inclusi sint; itaut tactu violari nequeant. Thecarum autem fabri nullo modo eos tangant, attrectentve, ne chirothecis quidem, forcipe, aut ullo alio instrumento: sed ad eos in thecis reponendos Clericus in Sacris constitutus adhibeatur. Ita ex laudato Concilio. Inde etiam videtur dicendum: non solum immediate, sed ne mediate quidem tangere licere *Agnus-Dei* aliis, quam Clericis in Sacris.

℞. & dico 1. *Agnus Dei* immediate, seu nuda manu tangere, non licere, saltem per se loquendo, nisi solis Clericis in Sacris, Sacerdotibus, Diaconis, Subdiaconis, ob rationem factam consecrationis hujusmodi *Agnus Dei*. Ita Azor. qu. 3. Sanch. n. 27. Fagund. n. 24. Raynaud. cit. c. 14. n. 13. & alii.

Dico 2. Laicos non graviter peccaturos, sed solum venialiter, si absque contemptu *Agnus Dei* immediate tangant. Ita Azor. l. cit. cujus hanc sententiam laudant Raynaud., & Sanchez l. cit. qui id confirmat ex eo, quod Sotus, quem, inquit, multi Neoterici, seu recentiores sequuntur,

tur, docet, etiam fœminas tangere Corporalia, & Calices (intellige sacro Sanguine vacuos) absque contemptu, & nullam esse culpam, aut levissimam venialem ; & Canones id prohibentes intelligi de consilio. Quare & *Agnus-Dei* tangere, a fortiori non excedet culpam venialem; Ita Sanchez ; Idem habet Fagundez l. cit. & admittit Diana supra cit. *R.* 76. §. 3. idque certum videri, inquit La-Croix n. 225.

Dico 3. nullum esse peccatum, si quis *Agnus-Dei* tangat ex justa causa, e. g. ut imponat capsulæ : fit enim hoc ex pietate, seu ex motivo Religionis, & cum morali quadam necessitate ; Ita La Croix l. cit. cum Loth. aliisque apud Gobat *in Exp. tr.* 4. *num.* 330. id ipsum significat Raynaud. n. 13. fine.

Dico 4. *Agnus-Dei* immediate tangi, & nuda manu attrectari, adhuc sine necessitate prædicta, aut simili, etiam a Laicis, jam nullam esse culpam, eo quod usus obtinuerit, ut a laicis etiam feminis tangantur ; credit Sanchez l. cit. cujus opinionem laudat Fagundez cit. n. 25. admittit Tancredi *de Relig. tr.* 2. *l.* 4. *disp.* 9. *qu.* 1. *n.* 3. Diana l. cit. & videtur approbare La-Croix l. cit. quamvis referat Patrem Gobat, tenentem oppositum tamquam probabilius, cui adde Quartum *de Benedict. tit.* 2. *Sect.* 8. *dub.* 3. & Gavantum *in Man. Episcop. V. Agni Cerei n.* 6.

Ad rationem illam consecrationis, & exemplum Sacrorum Calicum Altaris respondet La-Croix, non adeo urgere ; Calices enim destinantur ad continendum ipsum Sanguinem Christi : hinc Calicibus debetur reverentia major.

Ad auctoritatem Concilii Mediolanensis provincialis dico : ex Fagundez cit. n. 24. fine, quando Doctores loquuntur de tactu horum *Agnus Dei*, & docent, esse laicis prohibitum : intelligendi sunt de tactu immediato, & non de tactu, qui fiat mediante aliquo velo serico, vel interposito aliquo instrumento : quia tunc licitum est eis, illos tangere. Unde significat Fagundez, adeo certum esse, cuilibet licere Sacrorum *Agnus-Dei* tactum mediatum, ut ne quidem de hoc dubitaverint Doctores. Qua propter ubi Concilium Mediolanense dicit : *Agnus-Dei* collocandos esse in thecis a Clericis in Sacris, & non posse a laicis, ne quidem chirothecis, forcipe, aut ullo alio instrumento attrectari, & collocari ; significat tantum, ut si commode poterit, id a Clericis in Sacris fiat, ad majorem nimirum erga hujusmodi *Agnus-Dei* religiosam reverentiam Christiano populo insinuandam : atque sic melius intelligat, debere *Agnus-Dei* decentissime ab omnibus custodiri : Hoc utique expedit fieri ; maxime cum videamus in Edicto supra laudato n. 16. Clem. XI. non indifferenter permissum esse Artificibus includere thecis *Agnus-Dei*, sed tantum iis, qui ad id licentiam habuerint.

Qu. VI. Utrum, si *Agnus-Dei* for- 23
mam deperdat impressam, aut exiguas frangatur in partes, consecrationem, & sanctitatem amittat?

℟. Ex Dicastillo *de Sacram. to.* 2. *tr.* 9. *disp.* 1. *dub.* 7. *n.* 127. Videtur, in dicto etiam casu sanctitatem Ceræ perseverare ; Sanctitas enim illius Ceræ absolute consistit in materia rite facta, & a Pontifice benedicta : idque declarat satis fidelium usus, qui vel minimam partem illius

Ceræ

Ceræ religiose colunt, & servant; id quod nec Pontifices ignorant, nec cæteri Prælati; atque adeo communis omnium sensus esse videtur, intentionem Pontificis, in iis Ceris benedicendis, materiam potius legitime factam respicere, quam figuram. Hæc Dicastillus, cui consentire videtur Diana *edit. coord. to. 4. tract. 1. R. 27.* Idemque pluribus locis significat Theophilus Raynaudus *tom. 19. tr. de Agno Cereo*.

24 Ex his inferes; *Agnus-Dei* fragmentum, & minimam hujusmodi Ceræ partem debere decenter tractari, & custodiri, quemadmodum debet Cera integri *Agnus-Dei*, seu habens perfectam, & integram Agni formam.

Inferes 2. omnem virtutem, quæ tribuitur integro *Agnus-Dei*, posse tribui minimæ etiam ejusdem particulæ; atque adeo fragmentum *Agnus-Dei* posse adhiberi ad eosdem usus pios, & religiosos, ad quos adhibetur integer *Agnus-Dei*, & eosdem posse spirituales, & salutares effectus in fide Ecclesiæ sperari a Domino Deo. Quod quidem expresse docet Raynaudus *l. cit. c. 8. n. 17.* ubi hæc habet: *Vis vero moralis, sive efficacia conserta sacris Ceris ad varia mira præstanda, æque exeritur, si suppetat qualecumque ejus fragmentum, ac si plena Cera integri Agni imagine impressa esset ad manus; Quia voluntas Ecclesiæ conferentis eam efficaciam interventu Pontificiæ Benedictionis, æque tulit conferri talem vim plagunculæ cuicumque, ac toti Ceræ. Sicut ex eadem Ecclesiæ mente, tantum prodest gutta aquæ benedictæ, quantum plenus urceus, aut dolium: quia & totus aquæ urceus, & singulæ ex ea guttæ participant ex æquo benedictionem, & consecrationem Ecclesiasticam.* Hæc Raynaudus; & in confirmationem exempla videri possunt apud eumdem c. 10. Ad quosnam autem salutares effectus *Agnus-Dei* benedicantur, & fidelibus distribuantur? explicavimus qu. 1.

Inferes 3. quod si alicui *Agnus Dei* affixa sit Indulgentia, hæc non amittatur, ubi ille frangatur; & quidem non amitti, supponit Dicastillus, qui, ut mox videbimus, examinat: utrum in plures partes fracto *Agnus-Dei*, cui affixa sit Indulgentia, hæc maneat in omnibus, & singulis partibus, atque adeo multiplicetur?

Inferes 4. *Agnus-Dei* Ceram fractam posse non solum conglutinari, sed etiam liquefieri, eique Agni imprimi effigiem; sicque novam posse *Agnus Dei* confici formam. Sed est hic animadvertendum: Paulum V. an. 1608. Constit. 43. incip. *Romanum decet Pontificem* tom. 3. Bullar. Cherub. pag. 170. edit. Romanæ ex typograph. R. Cameræ Apostolicæ anni 1638. concessisse solis Religiosis Congregationis B. Mariæ Fuliensis, Cisterciensis Ordinis S. Benedicti, deputatis a suo ipsorum Præposito Generali, munus, & Officium, Sacrum *Agnus Dei* in cera signandi, & fractum renovandi in Monasterio S. Pudentianæ, & Prioratus S. Bernardi de Urbe dictæ Congregationis. Ita §. 4. dictæ Constit. §. autem 5. id prohibet cæteris. Cujus Constitutionis meminit etiam Edictum Clementis XI. supra laudatum, ubi sic: *E perchè la San. Mem. di Paolo V. nella sua Bolla, che comincia:* Romanum decet Pontificem: *destinò solamente gli RR. Monaci di San Bernardo, e di Santa Pudentiana di Roma al Sacro officio di fare detti* Agnus-Dei, *e di rinovare li rotti colle stampe, che si conservano nel Palazzo Apostolico.*

Quin.

Quindi ſe alcuno ardiſſe di tenere , o fare ſtampe ſalſe de medeſimi .... incorrerà nella pena della Galera per dieci anni riſpetto agli uomini , e della Carcere per dieci anni , o fruſta riſpetto alle donne .

25 Interr. hic I. Utrum Indulgentia maneat in quavis *Agnus-Dei* , ſi hic habeat Indulgentiam ſibi affixam : rumpatur autem in plures partes : atque adeo Indulgentia multiplicetur pro numero particularum , in quas *Agnus-Dei* , ſive caſu, ſive data opera fractus fuerit ?

℞. Etſi ex Dicaſtillo , & aliis ſupra dixerimus : in quavis *Agnus Dei* fracti parte ſervari integram ſanctitatem , ſeu rationem venerandi illam; attamen ex eodem Dicaſtillo loco ſupra citato dicendum eſt : Indulgentiam non multiplicari , ſeu non manere in ſingulis partibus . Cujus rei ratio a priori non poteſt eſſe alia , quam intentio Pontificis , qui non videtur (niſi aliud explicet) , id voluiſſe ſi enim id voluiſſet ex cauſa juſta , quæ poſſet occurrere , multiplicaretur Indulgentia . Porro id non intendere de facto, quando benedicit illos Orbiculos; probari poteſt , quia nullum eſt argumentum probans intendere ; ex eo enim quod in quavis particula remaneat ſanctitas , non poteſt inferri , & Indulgentiam in ſingulis particulis multiplicari ; nam inde ſequeretur , pro cujuſque voluntate dividendo particulas , multiplicari Indulgentias , & vileſceret æſtimatio illarum . Item argumentum a multiplicatione benedictionis , non probat pro multiplicatio- Indulgentiarum ; multo enim facilius conceduntur benedictiones , quam Indulgentiæ : Nam ipſi Orbiculi omnes cenſentur , & ſunt benedicti , at non omnibus eſt collata Indulgentia : & merito , quia non per illam multitudinem , & multiplicationem benedictionum , ſed per multitudinem , & facilitatem . Indulgentiarum vileſcunt claves Eccleſiæ , & contemnuntur Indulgentiæ , ſic facile collatæ ; Id quod movit Pontifices ad plures Indulgentias revocandas . Hæc Dicaſtillus ; cujus hanc ſententiam , & verba recitat Diana l. cit. qui conſentire videtur . Itaque fracto *Agnus Dei* in plures partes , non extenditur in ſingulis Indulgentia , ſed remanet una & eadem , qualis videlicet , & quanta erat . 26

Interr. II. In quanam igitur *Agnus-Dei* fracti parte maneat Indulgentia ?

℞. Non explicat Dicaſtillus . Ego autem dicerem : manere vel in parte grandiori ; vel potius in quavis particula , quæ unica reſervetur cum intentione per eam lucrandi illam Indulgentiam , quæ tali *Agnus-Dei* affixa eſt . Probatur . quia ex una parte , fracto *Agnus Dei* non amittitur Indulgentia , ut dictum eſt ; ex alia parte vero non multiplicatur multiplicatis particulis , ſeu fragmentis , ut etiam dictum eſt . Ergo putandum eſt : vel manere in parte grandiori , vel in quavis alia unica reſervata , ſeu electa ad finem lucrandi Indulgentiam . Nec apparet alius modus , qui videatur Pontificiæ menti conformior . Cæterum tutius erit , hujuſmodi *Agnus Dei* fracti partes conglutinare , ut uniantur , ſi fieri poſſit ; aut liquefiat cera , & denuo conficiatur *Agnus-Dei* forma ; Quod utique fieri poſſe , ſupra docuimus nu. 24. fine . Sed memineris animadverſionis ibidem factæ quo ad hujuſmodi liquefactionem , & renovationem Sacrorum *Agnus-Dei* .

Qu. VII. Si quis ceram ſacri *A-* 27

gnus-

gnus Dei liquefaciat, & misceat cum alia Cera non benedicta, an tota Cera fiat benedicta, & consecrata?

R. Affirmative; dummodo quantitas Ceræ benedictæ, & consecratæ superet non benedictam, seu non consecratam. Ad eum modum, quo aqua non benedicta, si effundatur benedictæ, fit benedicta: Ita La-Croix n. 226. videri etiam possunt dicta tr. 1. t. 2. in Dominica art. 3. de aqua ben. n. 36.

28 Interr. An id etiam licite fiat &c. videlicet, an Ceræ sacri *Agnus-Dei* liquefactæ liceat miscere aliam Ceram non benedictam?

℞. Non licere, docet Gobat *in Exp. tr. 3. cas. 10. n. 331.* consentit La-Croix cit. n. 226. Dices: licet miscere aquæ benedictæ aquam non benedictam: ut modo innuimus: Ergo licet miscere hujusmodi Ceræ benedictæ Ceram non benedictam. Respondeo: Nego consequentiam. Disparitas est, quia hujusmodi immixtio Ceræ non benedictæ est proculdubio contra mentem Pontificum, qui consecrationem omnem Ceræ *Agnus-Dei* videntur sibi reservasse; ita La-Croix. Ex qua ratione patet, illud etiam intelligendum esse, ita, ut ne quidem licitum sit Ceræ *Agnus Dei* aliam Ceram etiam benedictam miscere, diversæ tamen benedictionis, puta ex Cereis benedictis in die Purificationis B. Virginis: quia per illam benedictionem Ceram illorum cereorum non consecratur, quemadmodum Cera *Agnus-Dei*. Porro cereorum illorum benedictio, ut suo loco die 2. Febr. docuimus, non est simpliciter consecrativa, quemadmodum est benedictio horum *Agnus-Dei*, sed est invocativa; etsi non sit simpliciter talis; sed, cum participet aliquid de consecrativa, sit media inter simpliciter consecrativam, & simpliciter invocativam: juxta sententiam nostram ibi propositam. Quid autem importet benedictio simpliciter invocativa, & simpliciter consecrativa, & media inter utramque? Explicavimus citata die 2. Febr. n. 49. Non licet itaque Ceræ consecratæ horum *Agnus-Dei* miscere aliam Ceram non consecratam, scilicet quæ non sit ejusdem speciei: ob factam rationem: cui etiam potest addi periculum alicujus gravis abusus, qui deinde sequeretur: ut facile est intelligere.

Multiplicem vero fœditatem eorum, qui ementirentur, & falsificarent *Agnus Dei* Cereos, ostendit Raynaudus *c.* 14. *a num.* 55. In pluries etiam laudato Edicto Clementis XI. hæc leguntur: *Se alcuno ardisse di tenere, o fare stampe false de medesimi* (Agnus-Dei) *o fabricare Agnus Dei falsi, o in qualsivoglia modo formare la cera in forma di Agnus-Dei, incorrerà nella pena della Galera per dieci anni rispetto agli uomini, e della Carcere per dieci anni, o frusta rispetto alle Donne. Nella quale pena incorrerà chiunque distribuirà scientemente detti Agnus Dei falsi, come se fossero veri, o benedetti, o scientemente spaccierà Reliquie false, o commetterà furto sacrilego di Sacre Reliquie, e di Agnus-Dei benedetti, o muterà, ed altererà maliziosamente il nome o il numero del Sommo Pontefice impresso in ciascheduno Agnus-Dei benedetto.* 29

Qu. VIII. Si quis ex Cera Sacrorum *Agnus-Dei* conficeret candelas, vel quid simile, utrum peccaret? 30

℞. Affirmative: Ita Tancredi *de Relig. tract. 2. lib. 4. disp. 9. qu. 1. num. 3.*

num. 3. , qui putat , fore mortale . Quod verum mihi videtur ; Nisi forte hujusmodi Candelæ adhiberentur ad usum valde pium , ac religiosum , puta , ut lucerent coram SS. Sacramento Altaris ; vel dum celebratur Missæ Sacrificium ; aut nisi fierent Candelæ benedicendæ in die Purificationis Beatæ Virginis , quæque deinde adhiberentur solum ad usus admodum pios , ac religiosos ; In his , & similibus casibus forte non erit mortale , de cera prædictorum *Agnus-Dei* Candelas , vel quid simile valde pium , ac religiosum efformare ; immo nec veniale , si aliqua vera necessitas interveniret ; attamen non apparet , eam posse evenire.

PARS

PARS III.

LIBRI V. TRACTATUS II.

NOTANDA

A DOMINICA IN ALBIS, SEU A DOMINICA I. POST PASCHA USQUE AD DOM. PENTECOSTES.

A Dominica in Albis, seu a Dominica I. post Pascha Resurrectionis usque ad Dom. Pentec. aliqua notanda occurrunt in genere; alia vero particulariter, & sigillatim singulis hebdomadis. Ideo in duas alias partes subdividimus partem hanc tertiam Temporis Paschalis, & simul Libri V. Tractatus II. hujus Diarii. In I. agemus de quæstionibus moralibus, Institutionibus Ecclesiasticis, sacrisque ritibus notandis in genere toto prædicto tempore. In II. de iisdem notandis sigillatim hebdomadibus singulis. Sit itaque.

PARS PRIMA.

NOT. IN GENERE.

A DOMINICA IN ALBIS INCLUS. USQUE AD DOMINICAM PENT. EXCLUS.

EXPLICANTUR CAPITIBUS II.

Cap. I. *De Horis Canon.*
Cap. II. *De Missa.*

CAPUT I.

De Horis Canonicis.

1 TEMPORE Paschali a Dominica in Albis inclusive usque ad Sabbatum inclusive, quod est ante Dominicam Pentecostes, in Officio currenti Beatæ Mariæ Virginis, Pontific. Confessor. Virg. non Virgin: Dedic. Eccles. & quorumlibet Festorum ad Invitatorium additur *Alleluja*. Item in quovis Nocturno Psalmi recitantur sub unica, & prima Antiphona (præter quam in Officio Ascensionis:) cui additur *Alleluja*, & in fine omnium Antiphonarum additur *Alleluja*, quando in illis non habetur. *Rubr. gen. Brev. tit.* 13. *n.* 3. *& tit.* 21. *n.* 6. *Rubr. particul. in communi MM. temp. pasch. & Rubr. præfixa Offic. Annunciat. & Merat. to.* 2. *sect.* 6. *c.* 15. *n.* 2.

2 Quærit Caval. *tom.* 2. *par.* 2. *c.* 34. *comment. in decr.* 3. *n.* 1. Quænam ex Antiphonis in usum esse debeant, quando festum habens ad omnes Psalmos antiphonas, celebratur Paschali tempore, aut ad hoc transfertur? Et quæstionem hujusmodi ita ipse resolvit: *Certum est*, (inquit) *Quod si antiphonæ omnes sint de communi, prima cujuslibet nocturni in usum erit, dicente Rubrica in communi Martyrum temporis paschalis posita:* & tres psalmi dicuntur in quolibet Nocturno sub prima Antiphona illius Nocturni. *At quid si antiphonæ omnes sint propriæ? Prima similiter assumetur; nec Clerus cogendus est, ut seligat, quæ proprior est, & officio adaptatior: quod ut dignosceret, quandoque ad angustias usque redigeretur. Quod si promiscue habeantur, & propriæ, & de communi, prima propria, quæ in quolibet Nocturno occurrit, deserviet; & quatenus in aliquo Nocturno nulla propria habeatur, plures in alio, quæ sunt propriæ, per anticipationem, aut postpositionem per nocturnos distribuantur, omissis iis de communi, ut in similibus dicemus, infra in decr.* 25. *Quoniam vero ex Antiphonis propriis aliæ sunt, quæ* mixtæ *dicuntur, & sunt, quæ ex psalmis deromptæ, paucis verbis additis, vel mutatis, ad rem mysterii, seu Sancti traducuntur; qualis est Antiphona* 3. *Laudum S. Stephani:* Adhæsit anima mea post te: *Si in officio, quod tempore paschali celebratur, aliquæ erunt hujusce rationis, omissis iis de communi, recitentur quidem; sed hæc ratio habeatur, ut sub iisdem recitetur Psalmus, ex quo sunt* de-

desumptæ, *&* *ad alium nocturnum non traducantur*: *ad quem magis traduci poterunt aliæ*, *si quæ sunt propriæ*, *&* *non mixtæ*. *In defectu autem propriarum etiam istæ*, *ut adaptatæ traduci poterunt*, *exemplo ducto ab Octava S. Stephani*, *in qua ad Vesperas sub præfata Antiphona dicitur Psalmus Beatus vir*. Ita Caval. Sed nos putamus, absolute, & simpliciter standum esse Rubricæ præscribenti, dicendam esse antiphonam, quæ in quolibet nocturno occurrit prima. Videantur dicta 25. Martii art. 2. sect. 3. num. 45. ubi quidem id firmavimus, loquentes de tertia Antiphona tertii Nocturni officii Annunciationis.

3 Eodem supradicto paschali tempore additur unum *alleluja* in ℣℣. Nocturnorum, & ℟℟. Lectionum, ac repetitur *Alleluja*, quando repetitur pars ejusdem Responsorii. Sed in ℟. brev. omnium Horarum additur duplex *Alleluja*. *Rubr. gen. Br. tit.* 24. *n.* 4. *&* *tit.* 27. *n.* 8. *&* *tit.* 28. *num.* 5. ut in communi pro temp. pasch. ad pleniorem lætitiam indicandam, ubi verba quasi desunt ob brevitatem Responsoriorum. Ita Gavant. *in Rubr. Brev. sect.* 5. *cap.* 14. *fine*.

Versibus additur unum *Alleluja*; non autem versibus precum, nec in *Pretiosa* ad Primam, nec in versibus Respons. Matutini. *Rubr. gen. Brev. tit.* 24. *n.* 4. *&* *Rubr. particul. Brev. Sab. in Alb.* Versiculis, qui formam precum referunt, veluti ad preces Primæ, & Completorii *Alleluja* non adjicitur: quia preces necessitatem, ac gemitum significant, quæ gaudio non conveniunt. Caval. *to.* 2. *par.* 2. *c.* 34. *comment. in decr.* 4. *nu.* 3. In Aspersione vero, seu benedictione domorum in Sab. S. vel hebdomada paschali ad ℣℣. additur *Alleluja*, ut statim notabimus.

Paschali autem tempore multum frequentatur Alleluja, & sæpissime resonat in Divinis officiis, ad indicandum, tempus esse solemnitatis maximæ, & gaudium nostrum esse plenum: Cum tempus paschale figuret tempus Beatitudinis Cœlestis, in qua per vicos Jerusalem cantabimus Alleluja. Porro *Alleluja* vox exultationis est, & gaudii magni. Confer dicta 6. Januar. n. 27. & in Sab. Sancto nu. 356. & hoc lib. 5. part. 2. in ejus. 1. par. c. 1. n. 2. 4

Post octavam vero Paschæ, toto paschali tempore, præter festum Ascensionis, cujusque Nocturni psalmos sub antiphona unica recitari: atque adeo antiphonarum diminutionem haberi, ad denotandum, ita fervere Clericos ex paschalibus sacramentis, & gaudiis, ut non egeant, pluribus antiphonis ad charitatem accendi: opinatur Gavantus *in Rubr. Brev. sect.* 5. *cap.* 7. *n.* 5. Rursus *sect.* 6. *c.* 15. *num.* 3. ait: quod, si ex Ordine Rom. tit. de ordine in octavis Paschæ: post octavam Paschæ, *deinceps in sequenti tempore*, *quasi crescentium arborum frondes*, *multiplicantur*, *&* *recoluntur mores boni diversorum operum per plures psalmos*: ita, inquit Gavantus, ab una Antiphona, quasi ab una radice congrue pendent. Nos vero dicimus: significari posse per illud, in Divinis laudibus Beatorum cantum invariabilem, & indefectibilem. Porro tempus paschale, ut modo dicebamus, significat statum cœlestis Beatitudinis. Antiphonas vero institutas tantummodo esse, ad dandum psalmis modum vocis, tradunt alii, ut notavimus alibi; si autem pas-

chali tempore unica antiphona psalmis omnibus datur cujusque Nocturni; Ergo sub unica voce, seu sub eodem tono singuli cantandi sunt, seu cantabantur in Choro, paschali tempore. Chorus igitur Clericorum sub uno, & eodem tono decantans unius, & ejusdem Nocturni psalmos omnes, Beatorum Chorum, poterit, indicare invariabilem, & indefectibilem in Divinis laudibus: cum numquam deficiat, vel variet in intuitiva Dei visione, & amore; sed semper in eodem tono manebit, seu gradu beatitudinis essentialis, quem sibi Beatorum quisque meruerit.

5 In Officio tamen parvo B. M. Virginis, paschali etiam tempore, in Nocturno dicuntur tres Antiphonæ, ut alias; idque eo quod non sit Officium de festo: ait Gavantus *in Rubr. sect. 9. c. 1. n. 11.* Sed contra est, quod etiam Officium feriale non est Officium de festo, & tamen in eo ad Nocturnum Psalmi sub unica recitantur Antiphona tempore paschali. Potius igitur dici posset, illud fieri ad distinctionem Officii Canonici: quemadmodum de omissione multiplicis *Alleluja* in eodem Officio parvo statim dicetur. Porro licet in Officio Sanctæ Mariæ in Sabbato tempore paschali Invitatorio, Antiphonis, ℣℣. & ℟℟. addatur *Alleluja*. Rubr. Brev. in Offic. S. M. in Sab. pro temp. pasch. At vero *ad Invitatorium, Antiphonas, Responsoria, & versiculos in officio parvo B. M. V. tempore paschali non additur* Alleluja. S. R. C. 28. Martii 1626. in *Tornacen.* apud Gavant. l. cit. Caval. *to. 2. par. 2. c. 46. decr. 3.* quod inseruit comment. in decr. 1. n. 4. Idque jam habet Rubrica Brev. ubi de Offic. parvo B. M. V. pro temp. pasch. & Rubr. gen. Brev. tit. 37. n. 2. Omitti autem *Alleluja* in prædicto Officio parvo ad distinctionem horarum canonicarum, asseritur apud Gavantum l. cit. (sed initio horarum post *Gloria Patri*. dicitur *Alleluja* in Officio præfato, quemadmodum in horis canonicis, ut Rubrica propria habet expresse). Consentit Cavalerius cit. num. 4. subdens: inde generalem exurgere regulam, tempore paschali non addendi *Alleluja* precibus cunctis, quæ extra Divinum Officium dicuntur. Excipe autem primo ℣. *Panem de Cælo*, & ejusdem ℟. & Antiph. *O sacrum convivium*, quibus additur *Alleluja*: uti notavimus hoc l. 5. par. 1. c. 1. ob rationem significatam ibidem. Excipe secundo Antiphonam *Vidi aquam*, & ℣. *Ostende* non solum in aspersione solemni Aquæ benedictæ, quæ singulis Dominicis fit immediate ante Missam solemnem Conventualem, quæ cæteroqui aspersio ad illam eamdem Missam spectare censetur, ut suo loco dictum est tr. 1. l. 2. in cap. de Dominica: verum etiam prædicta cum *Alleluja*, ut in Missali, seu Rituali dicuntur, etiam quando recitantur in benedictione Domorum in Sabbato Sancto, vel infra Octavam Paschæ: ut notavimus in Sab. S. ubi de ea benedictione. Itaque, ut animadvertit idem Caval. *to. 4. c. 24. comment. in decr. 3. n. 13. fine*, quamvis juxta Decreta, & Rituum regulas non addatur Alleluja Antiphonis, & versibus extra Divinum Officium; in dictis attamen casibus non est dubitandum, dispensationem fieri specialem. Animadverto insuper, cum *Alleluja* recitari Antiphonam *Regina Cœli*, de qua

hoc

hoc lib. 5. part. 1. c. 3. Ad Antiphonam quoque: *Trium puerorum*: quæ cum psalmis, & precibus recitatur post Missam, additur *Alleluja*; licet illa non sint pars Officii, vel Missæ; confer dicenda in Sab. post Dom. Pentec. num. 7. Item resonet *Alleluja* in Benedictione mensæ, & gratiarum actione in Sab. Sancto, & infra Oct. Paschæ, Ascensionis, & Pentecostes; atque nonnullis festivitatibus adhuc extra tempus paschale.

6 Propositum fuit S. R. Congregationi dubium sequens: *Cum ex Fundatorum voluntate muneris sit Ecclesiæ Gadicensis, quotannis, ultra Officium diei, plura Anniversaria adimplere, & de pluribus Festivitatibus Sanctorum Officium cum Vesperis, & Missa celebrare: quæritur: num Vesperæ dictarum festivitatum Sanctorum Pontificum v. g. seu Virginum, tempore paschali si celebrentur, Antiphonæ psalmorum, & reliquæ dici debeant cum* Alleluja *ob citati temporis paschalis occurrentiam? Et similiter in iisdem Vesperis, utpote extra diem proprium earum festivitatum, ultimus psalmus esse debeat in Sanctis Pontificibus v. g.* Memento Domine David: *& in Sanctis Martyribus psalmus* Credidi: *Num vero psalmus* Laudate Dominum omnes gentes? Responsum fuit: *Quando ultra Officium diei recitatur aliud de aliquo Sancto ex Fundatorum voluntate, si tempus occurrerit paschale, ritum pro tempore convenit imitari, addendo Antiphonis, versiculis, & singulis Responsoriis* Alleluja, *secundum peculiarem illius Rubricam, juxta alias resoluta; Psalmi quoque Vesperarum erunt, ut jam alias designati in festo: scilicet ut in primis, si primæ decantantur Vesperæ; ut in secundis, si secundæ*. S. R. C. 26. August. 1752. in Gadicen. ad 2. dub. apud Caval. to. 5: *in Collect. recentior. Decretor.*

Tempore paschali omnes hymni 7
terminantur: *Deo Patri sit gloria, & Filio; qui a mortuis surrexit* &c. si sint ejusdem metri, usque ad Ascensionem exclusive. *Rubr. gen. Brev. tit. 20. n. 6.* Præter quam in Officio Beatæ M. V., in quo hymni terminantur: *Jesu tibi sit gloria, qui natus es de Virgine*. Et præter hymnos habentes ultimum versum proprium, ut in Officio Sanctæ Crucis ad Vesp. & plur. Martyrum ad Matutinum, quo versu proprio hymnus nullus est privandus. Ille autem hymnus dicitur habere ultimum versum proprium: qui in fine non exprimat gloriam Trinitatis; aut præter gloriam Trinitatis aliquid aliud exprimat: ut e. gr. est hymnus festi S. Crucis, & temporis Passionis. *Vexilla Regis*, Qui recitatur in Vesp. sic enim terminat: *Te fons salutis Trinitas, Collaudet omnis spiritus. Quibus crucis victoriam largiris, adde præmium*. Ubi præter gloriam Trinitatis aliquid aliud exprimitur, ut patet. Pro alterius autem rationis exemplo sit hymnus plurimorum MM. qui recitatur ad Matutinum, & sic terminat: *Te nunc Redemptor quæsumus, ut Martyrum consortio. Jungas precantes servulos. In sempiterna sæcula*. Ubi non gloria Trinitatis exprimitur, sed aliud, ut etiam patet.

Si tempore paschali accidat alicu- 8
bi recitari officium hebdomaticum SS. Sacramenti, hymni horarum terminantur, ut alias *Jesu tibi sit gloria, qui natus es de Virgine*. Vide dicta tr. 1. l. 2. in fer. v. art. 2. sect. 1. num. 9. fine.

Post

8 Post Pascha a feria secunda post Dom. in Albis leguntur Actus Apostolorum, Apocalypsis, & Epistolæ Apostolorum, quia virtute magna reddebant Apostoli testimonium Resurrectionis Christi. Rupert. *de divin. offic. lib. 9. c.* 12. Honor. *in Gem. l.* 3. *c.* 141. Gavant. *in rubr. Brev. sect.* 5. *c.* 12. *nu.* 8. de Actibus indicat Augustinus in Sermone quodam citato a Demochare to. 4. c. 12. & de iisdem expresse prædictam rationem assignat Chrysostomus apud Bened. XIV. *de festis Dom. c.* 11. §. 3.

Si initium alicujus Epistolæ Catholicæ tempore paschali infra hebdomadam assignatam impediatur aliquo festo novem lectionum habente proprias lectiones de Scriptura: dictum initium Epistolæ, quoad commode fieri poterit, ponatur in sequenti feria alio simili initio Scripturæ ponendo, vel festo non impedita; alioquin in præcedenti similiter non impedita; ita ut aliquo modo ponatur, etiamsi plura initia eodem die poni oporteat. Rubr. gen. Brev. tit. 26. n. 7. Videantur dicta hoc tr. 2. lib. 2. parte 2. in ejus 1. par. c. 1. n. 2.

9 Dicitur *Te Deum* in omnibus Dominicis, & feriis tempore paschali: Quia harum feriarum officium participat de solemnitate magna paschali, atqueadeo est festivum usque ad Ascensionem: excepta feria 2. Rogationum, in qua non dicitur *Te Deum*. Rubr. gen. Brev. tit. 27. n. 4. & tit. 31. nu. 1. Merat. *tom.* 2. *sect.* 6. *c.* 15. *n.* 2. *fine.*

10 De Dominicis occurrentibus a Dominica in Albis exclusive usque ad Pentecosten exclusive fit cemmemoratio, quando festo duplici impediuntur. Rubr. gener. Brev. tit. 9. num. 3.

Quotidie fit commemoratio de Cruce in Laudibus, & Vesperis usque ad Ascensionem, tam in Officio de tempore, quam de Sanctis, nisi sit duplex, aut infra Octavas. *Rubr. gen. Brev. tit.* 35. *n.* 2. *& particul. fer.* 2. *post Dom. in alb.* Aliæ vero commemorationes de Sancta Maria, de Apostolis, & de Pace non dicuntur tempore paschali. Similiter & de Patrono, vel Titulo Ecclesiæ; fit igitur tempore paschali commemoratio tantum de Cruce. Rub. Brev. ll. cit. Est autem propria quæ ponitur in corpore Breviarii fer. 2. post Dom. in Alb. Omittuntur tempore paschali suffragia Sanctorum, quia cum, secundum Joannem epist. 1. c. 2. Christus post Resurrectionem suam apud Patrem Advocatus noster factus sit singularis, æquum est, quod hoc tempore spes nostra specialiter elevetur ad unicum ejus singulare refugium; ita Caval. to. 2. c. 33. n. 1. Fit autem tempore paschali commemoratio Crucis, quia Crux Christi fuit totius nostræ lætitiæ causa; ut notat Azorius *Instit. moral. par.* 1. *lib.* 10. *c.* 16. *qu.* 5. Specialis commemoratio Crucis ponitur, in qua Christi Crucifixi recolitur Resurrectio, ad recolendam ejusdem Crucis victoriam, a qua Resurrectio ortum habuit. Caval. loc. cit. num. 2. 11

In Dominicis, in Officio etiam Dominicali non dicitur ad Primam Psalmus *Confitemini*. Sed tres tantum Psalmi, nimirum: *Deus in nomine tuo. Beati immaculati, & Retribue.* Dicitur autem Symbolum S. Athanasii in Officio Dominicali. *Rubr. gen. Brev. tit.* 22. *n.* 3. In feriis 12

riis tempore paschali ad Primam dicitur Capitulum *Regi Saeculorum* sicut in Dominicis, & festis. *Rubr. gen. Brev. tit.* 29. *n.* 4. Quotidie ad Primam in ℟. brev. *Qui surrexisti a mortuis*: cum multiplici *Alleluja*, ut in Breviario, usque ad Ascensionem exclusive; praeterquam in Officio B. Virginis, in quo dicitur de more: *Qui natus es de Maria Virgine*. Qui versus dicitur etiam in Officio SS. Sacramenti, puta, si recitetur ejus Officium votivum hebdomaticum. Rubr. gen. Brev. tit. 28. n. 3. Vide dicta tr. 1. lib. 2. in fer. v. n. 9. fine. Responsoria brevia aliarum Horarum, quae ponuntur in Dominica in Albis, dicuntur usque ad Ascensionem exclusive. Rubr. gen. Brev. tit. 28. n. 4.

Lectio brevis in officio de tempore usque ad Ascensionem exclusive *Si consurrexistis*.

In feriali officio Antiphon. ad *Benedictus*, *& Magnificat* quotidie propr. & quomodo persolvendum sit totum officium feriale tempore paschali? habetur in Brev. Rom. in feria secunda post Dom. in Albis; Quomodo autem persolvendum sit tempore pasch. Completorium? habetur in eodem Brev. ubi de Sab. in alb.

Nota hic ex Micrologo de Eccl. observat. c. 55. *Quod antiqui de Sanctis communiter in Paschalibus cantare solebant, unde & adhuc de uno, quae ad plures pertinent, cantantur, ut* Alleluja, Gaudete, *& Offertorium* Confitebuntur; *& Responsorium*: In servis suis. *Et hoc ideo quia in universali Resurrectione, cujus typus eo tempore agitur, communis est laetitia, & festivitas Justorum*. Similia habet Honorius *in Gemma lib.* 3. *c.* 140. ubi sic: *In Kalendis Maji scribitur festum Philippi, & Jacobi, & omnium Apostolorum. Olim namque infra Pascha de nullo singulariter, sed communiter de omnibus Officium agebatur; quia in Coelesti Patria, quam illud tempus significat, gaudium omnium est gaudium singulorum, & singulorum est omnium*. Ex his itaque habes rationem, quare tempore Paschali, quando fit Officium de uno Martyre, dicantur multa de communi plurimorum Martyrum? Non fit tamen similiter in Officio Sancti Confessoris: quia apud veteres memoria Confessorum non adeo celebris fuit: ut observat Micrologus *de Eccl. observat. c.* 48. Videri potest etiam Caval. *tom.* 1. *c.* 2. *in d.* 7. *a n.* 5. Confer dicta tr. 1. 1. Novemb. n. 2.

Cur item Martyribus designetur speciale Commune intra tempus Paschale? Id esse, eo quod consortes fuerint Dominicae Passionis: asserit Caval. tom. 2. par. 2. c. 34. in d. 10. n. 2. Est autem hic ex eodem animadvertendum: Officium Paschale Martyrum ita Paschalis temporis esse proprium, ut festis eorumdem cunctis, sive occurrentibus, sive in idem translatis adhibeatur. Si vero festum habeat aliquid proprium, puta Evangelium &c. vel tamquam proprium de communi extra tempus Paschale assignatum particulari de causa, hujusmodi partibus Officii propriis non privetur, etiamsi intra tempus Paschale celebretur; Quemadmodum accidit in S. Hermenegildo, S. Joanne Nepomuceno, & aliis, ut suis locis notavimus; vide etiam dicenda capite sequ. n. 7.

CAPUT II.

De Missa.

1 AD Introitum Missæ tempore Paschali additur duplex *Alleluja*. At vero ad Offertorium, & ad *Communio* additur unicum *Alleluja*. Ubi autem aliunde adsit, nulla fit additio. Rubr. Miss. post diem 21. Martii. Merat. tom. 1. par. 4. tit. 11. n. 7. fine.

2 Etiam in Missa de feria dicitur *Gloria in Excelsis* tempore Paschali, quia & in Officio dicitur *Te Deum*, excepta Missa Rogationum. *Rub. gen. Miss. tit.* 8. *n.* 3. *&* *tit.* 4.

3 In festis semiduplicibus ab Octava Paschæ usque ad Ascensionem 2. or. de S. Maria *Concede nos*. 3. *Ecclesiæ* vel pro Papa. *Rub. gen. Miss. tit.* 9. *num.* 6.

4 Tam in Officio Missæ de tempore, quam de Sanctis omittitur Graduale; ejus autem loco dicuntur duo versus cum quatuor *Alleluja*, & ordine, quem explicavimus in Sab. in Albis n. 6. ubi etiam rationem assignavimus, quare tempore Paschali non dicatur Graduale?

5 Quotidie Præfatio Paschalis tantum cum ℣. *in hoc potissimum gloriosius*, usque ad Ascensionem excl. etiam in Dominicis, & Festis Sanctorum Præfationem propriam non habentibus. *Rubr. Miss. ubi de Præfat.* Infra Octavam habentem Præfationem propriam, dicitur Præfatio propria Octavæ: nisi dicatur Missa; habens aliam Præfationem propriam; tunc enim omissa Præfatione propria temporis, & Octavæ, dicitur Præfatio propria Missæ. Vid. Caval. *tom.* 2. *c.* 15. *in d.* 4. *n.* 3. *&* 4. *&* *tom.* 5. *c.* 14. *n.* 14. *&* 31. *ac* 32. In Missis autem Defunctorum quolibet tempore dicitur Præfatio Communis ex Rubr. gen. Miss. tit. 12. n. 4.

Tempore Paschali non dicitur Missa de Vigilia, nisi in Vigilia Ascensionis. *Rubr. gen. Miss. tit.* 3. *n.* 6. 6

Tempore Paschali non dicitur Missa Conventualis pro Defunctis, neque pro eis fit commemoratio. Tempus Paschale cum dicatum sit gaudio, & triumpho Resurrectionis Dominicæ, non ei convenit Officium funebre, quod mœroris est, & luctus. Caval. *tom.* 3. *c.* 8. *in d.* 1. *n.* 1. Nihilominus, ut citius succurratur Animæ recenter defuncti: utque Defunctorum Animæ tempore Paschali anniversariis consuetis suffragiis non priventur, dicitur Missa in die depositionis Defuncti, & Anniversario. *Rubr. gen. Miss. tit.* 5. *num.* 1. *&* 2.

Si festum alicujus Martyris, habens 7
in Missa proprium Evangelium, transferatur ad tempus Paschale, dici debet idem proprium Evangelium, non vero unum ex assignatis pro tempore Paschali. Item *si transferatur ad tempus Paschale, festum Sanctorum Martyrum, in quorum Missa Introitus sit*: Gaudeamus omnes in Domino &c. *Si ultra Introitum* Gaudeamus &c. *habeat etiam proprium, vel Evangelium, vel Epistolam; tunc debet recitari idem Introitus; Secus, si nihil aliud proprii haberet, quia in eo casu Introitus alter incipiens*: Protexisti me Deus: *dicitur*. S. R. C. 29. Novemb. 1738. in una Carthagen. in Hispan. apud Caval: *tom.* 5. *c.* 11. *n.* 15. *&* 17. Evangelium censetur proprium in sensu Decreti, quotiescumque non sit depromptum ex iis, quæ assignantur in communibus &c. vel de communi quidem

dem desumptum, sed assignatum tamquam proprium particulari aliqua de causa; quemadmodum notavimus cap. præcedenti n. 13. fine. Epistola quoque tunc censetur propria, si deprompta non sit ex iis, quæ assignantur de communi &c. Caval. l. cit.

Tempore Paschali usque ad Sabbatum in Vigilia Pentecostes ad Nonam inclusive in Offic. & Miss. de temp. Col. param. alb. *Rubr. gener. Miss. tit.* 18. *nu.* 2. præterquam in Missa, & Processione Litaniarum majorum, & minorum, quibus competit color Violaceus]. Rubr. Juc. cit. & n. 5.

Quid notandum pro administratione Eucharistiæ: nec non pro illius expositione, ac depositione; Item pro Aspersioe solemni Aquæ benedictæ, & pro Salutatione B. Virginis ad pulsum Campanæ Vespere, mane, & meridie; nec non pro pro jejunio tempore Paschali? quoniam hæc ad Octavam etiam pertinent Paschæ; diximus hoc lib. 5. parte 1. temporis Paschalis, ubi egimus de Notandis in genere a Dominica Resurrectionis usque ad Sabbatum post Dominicam Pentecostes, in quo terminat tempus Paschale.

num. 3., qui putat, fore mortale. Quod verum mihi videtur; Nisi forte hujusmodi Candelæ adhiberentur ad usum valde pium, ac religiosum, puta, ut lucerent coram SS. Sacramento Altaris; vel dum celebratur Missæ Sacrificium; aut nisi fierent Candelæ benedicendæ in die Purificationis Beatæ Virginis, quæque deinde adhiberentur solum ad usus admodum pios, ac religiosos; In his, & similibus casibus forte non erit mortale, de cera prædictorum *Agnus-Dei* Candelas, vel quid simile valde pium, ac religiosum efformare; immo nec veniale, si aliqua vera necessitas interveniret; attamen non apparet, eam posse evenire.

PARS

PARS III.
LIBRI V. TRACTATUS II.
NOTANDA
A DOMINICA IN ALBIS, SEU A DOMINICA I. POST PASCHA USQUE AD DOM. PENTECOSTES.

A Dominica in Albis, ſeu a Dominica I. poſt Paſcha Reſurrectionis uſque ad Dom. Pentec. aliqua notanda occurrunt in genere; alia vero particulariter, & ſigillatim ſingulis hebdomadis. Ideo in duas alias partes ſubdividimus partem hanc tertiam Temporis Paſchalis, & ſimul Libri V. Tractatus II. hujus Diarii. In I. agemus de quæſtionibus moralibus, Inſtitutionibus Eccleſiaſticis, ſacriſque ritibus notandis in genere toto prædicto tempore. In II. de iiſdem notandis ſigillatim hebdomadibus ſingulis. Sit itaque.

desumptæ, & ad alium nocturnum non traducantur: ad quem magis traduci poterunt aliæ, si quæ sint propriæ, & non mixtæ. In defectu autem propriarum etiam istæ; ut adaptatæ traduci poterunt, exemplo ducto ab Octava S. Stephani, in qua ad Vesperas sub præfata Antiphona dicitur Psalmus Beatus vir. Ita Caval. Sed nos putamus, absolute, & simpliciter standum esse Rubricæ præscribenti, dicendam esse antiphonam, quæ in quolibet nocturno occurrit prima. Videantur dicta 25. Martii art. 2. sect. 3. num. 45. ubi quidem id firmavimus, loquentes de tertia Antiphona tertii Nocturni officii Annunciationis.

3 Eodem supradicto paschali tempore additur unum *alleluja* in ℣℣. Nocturnorum, & ℟℟. Lectionum, ac repetitur *Alleluja*, quando repetitur pars ejusdem Responsorii. Sed in ℟. brev. omnium Horarum additur duplex *Alleluja. Rubr. gen. Br. tit. 24. n. 4. & tit. 27. n. 8. & tit. 28. num.* 5. ut in communi pro temp. pasch. ad pleniorem lætitiam indicandam, ubi verba quasi desunt ob brevitatem Responsoriorum. Ita Gavant. *in Rubr. Brev. sect.* 5. *cap.* 14. *fine*.

Versibus additur unum *Alleluja*; non autem versibus precum, nec in *Pretiosa* ad Primam, nec in versibus Respons. Matutini. *Rubr. gen. Brev. tit. 24. n. 4. & Rubr. particul. Brev. Sab. in Alb.* Versiculis, qui formam precum referunt, veluti ad preces Primæ, & Completorii *Alleluja* non adjicitur: quia preces necessitatem, ac gemitum significant, quæ gaudio non conveniunt. Caval. *to.* 2. *par.* 2. *c.* 34. *comment. in decr.* 4. *nu.* 3. In Aspersione vero, seu benedictione domorum in Sab. S. vel hebdomada paschali ad ℣℣. additur *Alleluja*, ut statim notabimus.

Paschali autem tempore multum 4 frequentatur Alleluja, & sæpissime resonat in Divinis officiis, ad indicandum, tempus esse solemnitatis maximæ, & gaudium nostrum esse plenum: Cum tempus paschale figuret tempus Beatitudinis Cœlestis, in qua per vicos Jerusalem cantabimus Alleluja. Porro *Alleluja* vox exultationis est, & gaudii magni. Confer dicta 6. Januar. n. 27. & in Sab. Sancto nu. 356. & hoc lib. 5. part. 2. in ejus. 1. par. c. 1. n. 2.

Post octavam vero Paschæ, toto paschali tempore, præter festum Ascensionis, cujusque Nocturni psalmos sub antiphona unica recitari: atque adeo antiphonarum diminutionem haberi, ad denotandum, ita fervere Clericos ex paschalibus sacramentis, & gaudiis, ut non egeant, pluribus antiphonis ad charitatem accendi: opinatur Gavantus *in Rubr. Brev. sect.* 5. *cap.* 7. *n.* 5. Rursus *sect.* 6. *c.* 15. *num.* 3. ait: quod, si ex Ordine Rom. tit. de ordine in octavis Paschæ: post octavam Paschæ, *deinceps in sequenti tempore, quasi crescentium arborum frondes, multiplicantur, & recoluntur mores boni diversorum operum per plures psalmos*: ita, inquit Gavantus, ab una Antiphona, quasi ab una radice congrue pendent. Nos vero dicimus: significari posse per illud, in Divinis laudibus Beatorum cantum invariabilem, & indefectibilem. Porro tempus paschale, ut modo dicebamus, significat statum cœlestis Beatitudinis. Antiphonas vero institutas tantummodo esse, ad dandum psalmis modum vocis, tradunt alii, ut notavimus alibi; si autem pas-

chali tempore unica antiphona psalmis omnibus datur cujusque Nocturni; Ergo sub unica voce, seu sub eodem tono singuli cantandi sunt, seu cantabantur in Choro, paschali tempore. Chorus igitur Clericorum sub uno, & eodem tono decantans unius, & ejusdem Nocturni psalmos omnes, Beatorum Chorum, poterit, indicare invariabilem, & indefectibilem in Divinis laudibus: cum numquam deficiat, vel variet in intuitiva Dei visione, & amore; sed semper in eodem tono manebit, seu gradu beatitudinis essentialis, quem sibi Beatorum quisque meruerit.

5 In Officio tamen parvo B. M. Virginis, paschali etiam tempore, in Nocturno dicuntur tres Antiphonæ, ut alias; idque eo quod non sit Officium de festo: ait Gavantus *in Rubr. sect. 9. c. 1. n. 11.* Sed contra est, quod etiam Officium feriale non est Officium de festo, & tamen in eo ad Nocturnum Psalmi sub unica recitantur Antiphona tempore paschali. Potius igitur dici posset, illud fieri ad distinctionem Officii Canonici: quemadmodum de omissione multiplicis *Alleluja* in eodem Officio parvo statim dicetur. Porro licet in Officio Sanctæ Mariæ in Sabbato tempore paschali Invitatorio, Antiphonis, ℣℣. & ℟℟. addatur *Alleluja*. Rubr. Brev. in Offic. S. M. in Sab. pro temp. pasch. At vero *ad Invitatorium, Antiphonas, Responsoria, & versiculos in officio parvo B. M. V. tempore paschali non additur* Alleluja. S. R. C. 28. Martii 1626. in *Tornacen.* apud Gavant. l. cit. Caval. *to. 2. par. 2. c. 46. decr.* 3. quod inseruit comment. in decr. 1. n. 4. Idque jam habet Rubrica Brev. ubi de Offic. parvo B. M. V. pro temp. pasch. & Rubr. gen. Brev. tit. 37. n. 2. Omitti autem *Alleluja* in prædicto Officio parvo ad distinctionem horarum canonicarum, asseritur apud Gavantum l. cit. (sed initio horarum post *Gloria Patri*. dicitur *Alleluja* in Officio præfato, quemadmodum in horis canonicis, ut Rubrica propria habet expresse). Consentit Cavalerius cit. num. 4. subdens: inde generalem exurgere regulam, tempore paschali non addendi *Alleluja* precibus cunctis, quæ extra Divinum Officium dicuntur. Excipe autem primo ℣. *Panem de Cælo*, & ejusdem ℟. & Antiph. *O sacrum convivium*, quibus additur *Alleluja*: uti notavimus hoc l. 5. par. 1. c. 1. ob rationem significatam ibidem. Excipe secundo Antiphonam *Vidi aquam*, & ℣. *Ostende* non solum in aspersione solemni Aquæ benedictæ, quæ singulis Dominicis fit immediate ante Missam solemnem Conventualem, quæ cæteroqui aspersio ad illam eamdem Missam spectare censetur, ut suo loco dictum est tr. 1. l. 2. in cap. de Dominica: verum etiam prædicta cum *Alleluja*, ut in Missali, seu Rituali dicuntur, etiam quando recitantur in benedictione Domorum in Sabbato Sancto, vel infra Octavam Paschæ: ut notavimus in Sab. S. ubi de ea benedictione. Itaque, ut animadvertit idem Caval. *to. 4. c. 24. comment. in decr. 3. n. 13. fine*, quamvis juxta Decreta, & Rituum regulas non addatur Alleluja Antiphonis, & versibus extra Divinum Officium; in dictis attamen casibus non est dubitandum, dispensationem fieri specialem. Animadverto insuper, cum *Alleluja* recitari Antiphonam *Regina Cæli*, de qua hoc

hoc lib. 5. part. 1. c. 3. Ad Antiphonam quoque : *Trium puerorum* : quæ cum psalmis , & precibus recitatur post Missam , additur *Alleluja* ; licet illa non sint pars Officii , vel Missæ ; confer dicenda in Sab. post Dom. Pentec. num. 7. Item resonet *Alleluja* in Benedictione mensæ , & gratiarum actione in Sab. Sancto , & infra Oct. Paschæ , Ascensionis , & Pentecostes ; atque nonnullis festivitatibus adhuc extra tempus paschale .

6 Propositum fuit S. R. Congregationi dubium sequens : *Cum ex Fundatorum voluntate muneris sit Ecclesiæ Gadicensis , quotannis , ultra Officium diei , plura Anniversaria adimplere , & de pluribus Festivitatibus Sanctorum Officium cum Vesperis , & Missa celebrare : quæritur : num Vesperæ dictarum festivitatum Sanctorum Pontificum v. g. seu Virginum , tempore paschali si celebrentur , Antiphonæ psalmorum , & reliquæ dici debeant cum* Alleluja *ob citati temporis paschalis occurrentiam ? Et similiter in iisdem Vesperis , utpote extra diem proprium earum festivitatum , ultimus psalmus esse debeat in Sanctis Pontificibus v. g.* Memento Domine David : *& in Sanctis Martyribus psalmus* Credidi : *Num vero psalmus* Laudate Dominum omnes gentes ? Responsum fuit : *Quando ultra Officium diei recitatur aliud de aliquo Sancto ex Fundatorum voluntate , si tempus occurrerit paschale ; ritum pro tempore convenit imitari , addendo Antiphonis , versiculis , & singulis Responsoriis* Alleluja , *secundum peculiarem illius Rubricam , juxta alias resoluta ; Psalmi quoque Vesperarum erunt , ut jam alias designati in festo : scilicet ut in primis , si primæ decantantur Vesperæ ; ut in secundis , si secundæ*. S. R. C. 26. August. 1752. in Gadicen. ad 2. dub. apud Caval. *to. 5 : in Collect. recentior. Decretor.*

7 Tempore paschali omnes hymni terminantur : *Deo Patri sit gloria , & Filio ; qui a mortuis surrexit* &c. si sint ejusdem metri , usque ad Ascensionem exclusive . *Rubr. gen. Brev. tit. 20. n. 6.* Præter quam in Officio Beatæ M. V. , in quo hymni terminantur : *Jesu tibi sit gloria , qui natus es de Virgine* . Et præter hymnos habentes ultimum versum proprium , ut in Officio Sanctæ Crucis ad Vesp. & plur. Martyrum ad Matutinum , quo versu proprio hymnus nullus est privandus . Ille autem hymnus dicitur habere ultimum versum proprium : qui in fine non exprimat gloriam Trinitatis ; aut præter gloriam Trinitatis aliquid aliud exprimat : ut e. gr. est hymnus festi S. Crucis , & temporis Passionis : *Vexilla Regis* , Qui recitatur in Vesp. sic enim terminat : *Te fons salutis Trinitas , Collaudet omnis spiritus . Quibus crucis victoriam largiris , adde præmium* . Ubi præter gloriam Trinitatis aliquid aliud exprimitur , ut patet . Pro alterius autem rationis exemplo sit hymnus plurimorum MM. qui recitatur ad Matutinum , & sic terminat : *Te nunc Redemptor quæsumus , ut Martyrum consortio . Jungas precantes servulos . In sempiterna sæcula* . Ubi non gloria Trinitatis exprimitur , sed aliud , ut etiam patet .

8 Si tempore paschali accidat alicubi recitari officium hebdomaticum SS. Sacramenti , hymni horarum terminantur , ut alias *Jesu tibi sit gloria , qui natus es de Virgine* . Vide dicta tr. 1. l. 2. in fer. v. art. 2. sect. 1. num. 9. fine .

Post

8 Post Pascha a feria secunda post Dom. in Albis leguntur Actus Apostolorum, Apocalypsis, & Epistolæ Apostolorum, quia virtute magna reddebant Apostoli testimonium Resurrectionis Christi. Rupert. *de divin. offic. lib. 9. c. 12.* Honor. *in Gem. l. 3. c. 141.* Gavant. *in rubr. Brev. sect. 5. c. 12. nu. 8.* de Actibus indicat Augustinus in Sermone quodam citato a Demochare to. 4. c. 12. & de iisdem expresse prædictam rationem assignat Chrysostomus apud Bened. XIV. *de festis Dom. c. 11. §. 3.*

Si initium alicujus Epistolæ Catholicæ tempore paschali infra hebdomadam assignatam impediatur aliquo festo novem lectionum habente proprias lectiones de Scriptura: dictum initium Epistolæ, quoad commode fieri poterit, ponatur in sequenti feria alio simili initio Scripturæ ponendo, vel festo non impedita; alioquin in præcedenti similiter non impedita; ita ut aliquo modo ponatur, etiamsi plura initia eodem die poni oporteat. Rubr. gen. Brev. tit. 26. n. 7. Videantur dicta hoc tr. 2. lib. 2. parte 2. in ejus 1. par. c. 1. n. 2.

9 Dicitur *Te Deum* in omnibus Dominicis, & feriis tempore paschali: Quia harum feriarum officium participat de solemnitate magna paschali, atqueadeo est festivum usque ad Ascensionem: excepta feria 2. Rogationum, in qua non dicitur *Te Deum*. Rubr. gen. Brev. tit. 27. n. 4. & tit. 31. nu. 1. Merat. *tom. 2. sect. 6. c. 15. n. 2. fine.*

10 De Dominicis occurrentibus a Dominica in Albis exclusive usque ad Pentecosten exclusive fit commemoratio, quando festo duplici impediuntur. Rubr. gener. Brev. tit. 9. num. 3.

11 Quotidie fit commemoratio de Cruce in Laudibus, & Vesperis usque ad Ascensionem, tam in Officio de tempore, quam de Sanctis, nisi sit duplex, aut infra Octavas. *Rubr. gen. Brev. tit. 35. n. 2. & particul. fer. 2. post Dom. in alb.* Aliæ vero commemorationes de Sancta Maria, de Apostolis, & de Pace non dicuntur tempore paschali. Similiter & de Patrono, vel Titulo Ecclesiæ; fit igitur tempore paschali commemoratio tantum de Cruce. Rub. Brev. ll. cit. Est autem propria quæ ponitur in corpore Breviarii fer. 2. post Dom. in Alb. Omittuntur tempore paschali suffragia Sanctorum, quia cum, secundum Joannem epist. 1. c. 2. Christus post Resurrectionem suam apud Patrem Advocatus noster factus sit singularis, æquum est, quod hoc tempore spes nostra specialiter elevetur ad unicum ejus singulare refugium; ita Caval. to. 2. c. 33. n. 1. Fit autem tempore paschali commemoratio Crucis, quia Crux Christi fuit totius nostræ lætitiæ causa; ut notat Azorius *Instit. moral. par. 1. lib. 10. c. 16. qu. 5.* Specialis commemoratio Crucis ponitur, in qua Christi Crucifixi recolitur Resurrectio, ad recolendam ejusdem Crucis victoriam, a qua Resurrectio ortum habuit. Caval. loc. cit. num. 2.

12 In Dominicis, in Officio etiam Dominicali non dicitur ad Primam Psalmus *Confitemini*. Sed tres tantum Psalmi, nimirum: *Deus in nomine tuo. Beati immaculati, & Retribue*. Dicitur autem Symbolum S. Athanasii in Officio Dominicali. *Rubr. gen. Brev. tit. 22. n. 3.* In feriis

riis tempore paschali ad Primam dicitur Capitulum *Regi Sæculorum* sicut in Dominicis, & festis. *Rubr. gen. Brev. tit.* 29. *n.* 4. Quotidie ad Primam in ℟. brev. *Qui surrexisti a mortuis*: cum multiplici *Alleluja*, ut in Breviario, usque ad Ascensionem exclusive; præterquam in Officio B. Virginis, in quo dicitur de more: *Qui natus es de Maria Virgine*. Qui versus dicitur etiam in Officio SS. Sacramenti, puta, si recitetur ejus Officium votivum hebdomaticum. Rubr. gen. Brev. tit. 28. n. 3. Vide dicta tr. 1. lib. 2. in fer. V. n. 9. fine. Responsoria brevia aliarum Horarum, quæ ponuntur in Dominica in Albis, dicuntur usque ad Ascensionem exclusive. Rubr. gen. Brev. tit. 28. n. 4.

Lectio brevis in officio de tempore usque ad Ascensionem exclusive *Si consurrexistis*.

In feriali officio Antiphon. ad *Benedictus*, & *Magnificat* quotidie propr. & quomodo persolvendum sit totum officium feriale tempore paschali? habetur in Brev. Rom. in feria secunda post Dom. in Albis; Quomodo autem persolvendum sit tempore pasch. Completorium? habetur in eodem Brev. ubi de Sab. in alb.

Nota hic ex Micrologo de Eccl. observat. c. 55. *Quod antiqui de Sanctis communiter in Paschalibus cantare solebant, unde & adhuc de uno, quæ ad plures pertinent, cantantur, ut* Alleluja, Gaudete, & *Offertorium* Confitebuntur; & *Responsorium*: In servis suis. *Et hoc ideo quia in universali Resurrectione, cujus typus eo tempore agitur, communis est lætitia, & festivitas Justorum*. Similia habet Honorius *in Gemma lib.* 3. *c.* 140. ubi sic: *In Kalendis Maji scribitur festum Philippi, & Jacobi, & omnium Apostolorum. Olim namque infra Pascha de nullo singulariter, sed communiter de omnibus Officium agebatur; quia in Cœlesti Patria, quam illud tempus significat, gaudium omnium est gaudium singulorum, & singulorum est omnium.* Ex his itaque habes rationem, quare tempore Paschali, quando fit Officium de uno Martyre, dicantur multa de communi plurimorum Martyrum? Non fit tamen similiter in Officio Sancti Confessoris: quia apud veteres memoria Confessorum non adeo celebris fuit: ut observat Micrologus *de Eccl. observat. c.* 48. Videri potest etiam Caval. *tom.* 1. *c.* 2. *in d.* 7. *a n.* 5. Confer dicta tr. 1. 1. Novemb. n. 2.

Cur item Martyribus designetur speciale Commune intra tempus Paschale? Id esse, eo quod consortes fuerint Dominicæ Passionis: asserit Caval. tom. 2. par. 2. c. 34. in d. 10. n. 2. Est autem hic ex eodem animadvertendum: Officium Paschale Martyrum ita Paschalis temporis esse proprium, ut festis eorumdem cunctis, sive occurrentibus, sive in idem translatis adhibeatur. Si vero festum habeat aliquid proprium, puta Evangelium &c. vel tamquam proprium de communi extra tempus Paschale assignatum particulari de causa, hujusmodi partibus Officii propriis non privetur, etiamsi intra tempus Paschale celebretur; Quemadmodum accidit in S. Hermenegildo, S. Joanne Nepomuceno, & aliis, ut suis locis notavimus; vide etiam dicenda capite sequ. n. 7.

CAPUT II.

De Missa.

1 AD Introitum Missæ tempore Paschali additur duplex *Alleluja*. At vero ad Offertorium, & ad *Communio* additur unicum *Alleluja*. Ubi autem aliunde adsit, nulla fit additio. Rubr. Miss. post diem 21. Martii. Merat. tom. 1. par. 4. tit. 11. n. 7. fine.

2 Etiam in Missa de feria dicitur *Gloria in Excelsis* tempore Paschali, quia & in Officio dicitur *Te Deum*, excepta Missa Rogationum. *Rub. gen. Miss. tit.* 8. *n.* 3. *&* *tit.* 4.

3 In festis semiduplicibus ab Octava Paschæ usque ad Ascensionem 2. or. de S. Maria *Concede nos*. 3. *Ecclesiæ* vel pro Papa. *Rub. gen. Miss. tit.* 9. *num.* 6.

4 Tam in Officio Missæ de tempore, quam de Sanctis omittitur Graduale; ejus autem loco dicuntur duo versus cum quatuor *Alleluja*, & ordine, quem explicavimus in Sab. in Albis n. 6. ubi etiam rationem assignavimus, quare tempore Paschali non dicatur Graduale?

5 Quotidie Præfatio Paschalis tantum cum ℣. *in hoc potissimum gloriosius*, usque ad Ascensionem excl. etiam in Dominicis, & Festis Sanctorum Præfationem propriam non habentibus. *Rubr. Miss. ubi de Præfat.* Infra Octavam habentem Præfationem propriam, dicitur Præfatio propria Octavæ: nisi dicatur Missa; habens aliam Præfationem propriam; tunc enim omissa Præfatione propria temporis, & Octavæ, dicitur Præfatio propria Missæ. Vid. Caval. *tom.* 2. *c.* 15. *in d.* 4. *n.* 3. *&* 4. *&* *tom.* 5. *c.* 14. *n.* 14. *&* 31. *ac* 32. In Missis autem Defunctorum quolibet tempore dicitur Præfatio Communis ex Rubr. gen. Miss. tit. 12. n. 4.

Tempore Paschali non dicitur Missa de Vigilia, nisi in Vigilia Ascensionis. *Rubr. gen. Miss. tit.* 3. *n.* 6. 6

Tempore Paschali non dicitur Missa Conventualis pro Defunctis, neque pro eis fit commemoratio. Tempus Paschale cum dicatum sit gaudio, & triumpho Resurrectionis Dominicæ, non ei convenit Officium funebre, quod mœroris est, & luctus. Caval. *tom.* 3. *c.* 8. *in d.* 1. *n.* 1. Nihilominus, ut citius succurratur Animæ recenter defuncti: utque Defunctorum Animæ tempore Paschali anniversariis consuetis suffragiis non priventur, dicitur Missa in die depositionis Defuncti, & Anniversario. *Rubr. gen. Miss. tit.* 5. *num.* 1. *&* 2.

Si festum alicujus Martyris, habens in Missa proprium Evangelium, transferatur ad tempus Paschale, dici debet idem proprium Evangelium, non vero unum ex assignatis pro tempore Paschali. Item *si transferatur ad tempus Paschale, festum Sanctorum Martyrum, in quorum Missa Introitus sit*: Gaudeamus omnes in Domino &c. *Si ultra Introitum* Gaudeamus &c. *habeat etiam proprium, vel Evangelium, vel Epistolam; tunc debet recitari idem Introitus; Secus, si nihil aliud proprii haberet, quia in eo casu Introitus alter incipiens*: Protexisti me Deus: *dicitur*. S. R. C. 29. Novemb. 1738. in una Carthagen. in Hispan. apud Caval. *tom.* 5. *c.* 11. *n.* 15. *&* 17. Evangelium censetur proprium in sensu Decreti, quotiescumque non sit depromptum ex iis, quæ assignantur in communibus &c. vel de communi quidem 7

dem

dem desumptum, sed assignatum tamquam proprium particulari aliqua de causa; quemadmodum notavimus cap. præcedenti n. 13. fine. Epistola quoque tunc censetur propria, si deprompta non sit ex iis, quæ assignantur de communi &c. Caval. l. cit.

Tempore Paschali usque ad Sabbatum in Vigilia Pentecostes ad Nonam inclusive in Offic. & Miss. de temp. Col. param. alb. *Rubr. gener. Miss. tit.* 18. *nu.* 2. præterquam in Missa, & Processione Litaniarum majorum, & minorum, quibus competit color Violaceus]. Rubr. luc. cit. & n. 5.

Quid notandum pro administratione Eucharistiæ: nec non pro illius expositione, ac depositione; Item pro Aspersioe solemni Aquæ benedictæ, & pro Salutatione B. Virginis ad pulsum Campanæ Vespere, mane, & meridie; nec non pro jejunio tempore Paschali? quoniam hæc ad Octavam etiam pertinent Paschæ; diximus hoc lib. 5. parte 1. temporis Paschalis, ubi egimus de Notandis in genere a Dominica Resurrectionis usque ad Sabbatum post Dominicam Pentecostes, in quo terminat tempus Paschale.

PARS II.
PARTIS III. LIBRI V.
NOTANDA

A Dom. in Albis inclus. usque ad Sabbatum ante Dom. Pentec. singulis Hebdomadis.

Post Octavam Paschæ Resurrectionis usque ad Pentecostem numerantur, & currunt sex hebdomadæ: ideo partem hanc in sex capita dividemus, in quibus notabimus, quæ sive de Moribus, sive de Institutionibus Ecclesiasticis, Sacrisque Ritibus ad prædictas hebdomadas pertinent.

CAPUT I.

Not. in Hebdomada I. post Octavam Pascha.

ARTICULUS I.

Not. in Dominica in Albis, seu prima post Pascha.

Explicantur Sectionibus IV.

SECTIO I.

Cur hæc Dom. vocetur in Albis? Ubi De Recolenda quotannis suscepti baptismi memoria.

I Dominica prima post Pascha vocatur *in Albis*, aut quia in ea Neophyti incedebant in Albis, seu vestibus Albis induti a Sabbato præcedenti; vel quia in ea confirmati, seu Sacramento Chrismatis insigniti, incedebant in Albis in hac eadem Dominica; vel contra propter vestes albas a Neophytis depositas a Sabbato præcedenti; vel denique, quod in ea simpliciter fieret festiva commemoratio vestium albarum in Baptismo susceptarum, ad recolendam memoriam Baptismi suscepti.

Sciendum enim est primo, & recolendum quod diximus in Sabbato hanc Dominicam præcedente, quod similiter vocatur *in Albis*: nimirum Neophytos, seu recenter baptizatos Sabbato Sancto, consuevisse juxta morem aliquarum Ecclesiarum, indui vestibus albis in Sabbato proxime præcedente hanc Dominicam, & in Albis ambulasse quoque in hac Dominica, & sequentibus diebus hujus hebdomadæ usque ad Sabbatum. Jam vero ex hujusmodi consuetudine

ne potuit Sabbatum proxime præcedens dici Sabbatum *in Albis*, & Dominica hæc item vocari Dominica *in Albis*, atque hebdomada hæc nuncupari hebdomada *in Albis*. Ita Joannes Beleth *de Divin. Offic. cap.* 121. post initium. Quapropter juxta morem hujusmodi, voci *in Albis* subintelligitur verbum *assumptis*: *gestatis*: aut quid simile.

Sciendum 2. juxta morem aliarum Ecclesiarum Neophytos consuevisse vestibus albis indui in ipso Sabbato Sancto, in quo solemniter baptizabantur, easque deponebant in Sabbato hanc Dominicam proximæ præcedente, quod vocatur *in Albis*. Sed secundum hanc consuetudinem vocis *in Albis* subintelligitur verbum *depositis*; Et similiter eidem voci *in Albis* adjectæ huic Dominicæ, & hebdomadæ, subintelligitur idem verbum *depositis*. Huic explicationi favet omnino Missa Ambrosiana, in qua hæc Dominica nuncupatur expresse: *Dominica in Albis depositis*: teste Theophilo Raynaudo *tom.* 10. *tr. de Agno Cereo c.* 7. *n.* 8. Favet etiam perantiquus Ordo Romanus, in quo hæc Dominica dicitur: *Dominica post Albas*: Quo eodem modo eam appellat S. Gregorius in suo Sacramentario, teste Raynaudo l. cit. & similiter vulgatus Alcuinus *de Divin. Offic. C. de Sancto die Paschæ fine*: & *cap. de Sabbato in Albis fin.*

Sciendum 3. juxta morem aliarum Ecclesiarum, Neophytos consuevisse quidem vestibus Albis indui in ipso Sabbato Sancto, easque similiter deponere in Sabbato hanc Dominicam proxime præcedente; attamen depositis vestibus albis susceptis in Baptismo, alias vestes similiter albas recipiebant in Confirmatione in hac Dominica, in qua hoc alterum Sacramentum ipsis ab Episcopo conferebatur. Quas etiam vestes albas per alios septem dies, atque adeo per hanc secundam hebdomadam Paschæ (quæ in Brev. Rom. dicitur prima post Octavam Paschæ,) ferebant: ut tradunt Honorius *in Gemma l.* 3. *c.* 113. & 133. ac Joan. Beleth c. 130. Qui, propter hujusmodi utique rationem, affirmant, hanc hebdomadam Paschæ vocari hebdomadam *in Albis*; atque adeo Dominicam istam ideo nuncupari Dominicam *in Albis*. Secundum hujusmodi consuetudinem, voci *in Albis* subintelligitur verbum: *impositis*: *assumptis*: aut quid simile, ut in simili, priori loco exposita, consuetudine. Dicit etiam Beleth: ideo hanc hebdomadam vocari *in Albis*, quia significat vitam æternam, in qua, utraque stola vestiemur: nimirum gloria animæ, & corporis.

Sciendum 4. Raynaudum meminisse tantum unius ex prædictis consuetudinibus Ecclesiarum, & admisisse solam illam, secundo loco a nobis significatam Neophytorum; gestandi vestes Albas in hebdomada Paschæ, easque deponendi præcedenti Sabbato in Albis: at ignorasse, videtur, consuetudines alias prædictas videlicet gestandi vestes albas in hac Dominica, & sequentibus diebus hebdomadæ: aut ratione recenter suscepti baptismi; uti habebat consuetudo priori loco proposita: aut ratione suscepti Sacramenti Confirmationis, uti habebat consuetudo tertio loco explicata. Raynaudus itaque secundam illam consuetudinem solum commemorans, ex qua Neophyti non incedebant in vestibus albis in hac Dominica, quas deposuerant a Sabbato præcedenti; nec alias similes assu-

assumebant; assignat rationem, ex qua hæc Dominica dicatur *in Albis*. Videtur igitur ei *cit. tract. de Agno Cereo c. 7. nu.* 8. hanc Dominicam dictam *in Albis* non a gestatis per eam Vestibus Albis Neophytorum, sed a Festiva commemoratione vestium albarum, quibus induti fuerant Candidati æternitatis in Baptismi susceptione: seu a festiva commemoratione suscepti Baptismi; Vestibus Albis metonymice sumptis pro albatis hominibus in die baptismi suscepti; Et forte in hac Dominica, ait, aliqua etiam illorum Vestium exhibitio fiebat ad expressiorem, & vividiorem recordationem. Et quidem asservatas fuisse a Sacris Ministris albas vestes, quibus amicti fuerant Neophyti in Baptismi susceptione, exemplis insinuat idem Raynaudus l. cit.

2 Utique constat, antiquo Ecclesiæ instituto recoli consuevisse quotannis apud Romanos a fidelibus baptizatis memoriam suscepti baptismi. Quod Anniversarium vocabant Pascha annotinum; ut tradit Honorius *in Gemma lib. 3. c. 136:* & Micrologus c. 56. Utque idem Micrologus testatur, Institutum hujusmodi celebrabant eadem die anniversaria, qua in Paschate fuerant baptizati. At vero Raynaudus, ut jam significavimus: contendit, prædictam festivam commemorationem suscepti baptismi fuisse ab omnibus peractam in hac Dominica in Albis; Ideoque fuisse dictam *in Albis*. Verum quidquid sit de hoc; certe piissima illa consuetudo omnibus sæculis sequenda, & exercitium admodum rationabile cunctis fidelibus amplectendum; *Si enim* (ait Micrologus) *quilibet suum natalem, quo ad æternam mortem natus est, observat: quanto magis illum observare deberet, quo ad æternam vitam regeneratus est*. Placet ideo, & ut reducatur ad praxim, expono; quod in Concilio Mediolanensi VI. proponitur tit. de Baptismo, ubi sic: *Religiosi instituti olim fuit, diem baptismi quotannis a fidelibus pie celebrari; id quod S. Gregorius Nazianzenus aliquando ostendit. Quæ sane institutio cum ad pietatis Christianæ cultum, piamque morum disciplinam, non parum adjumenti, in primis adjutrice Dei gratia, afferre possit; eam in usum revocari, vehementer in Domino cupimus. Itaque Parochus, & Confessarius, pro ut occasio tulerit, cohortationis officio in id incumbant, ut fidelium, quorum curam gerunt, unusquisque quo die baptizatus est, quotannis ardentiori prece, & eleemosyna, (si per facultates potest;) omnique charitatis opere, atque officio, spiritualisque gaudii celebritate recolat; Memor se Chirographo damnationis deleto, hæreditatis cælestis participem in Christo Domino factum esse. Qua in cogitatione, cum semper alias, fereque in singulos dies, ut Beatus Chrisostomus monet, tum eo potissimum die sancte sese excitet ad præclaram illam sponsionem, & Christianam Professionem, quam in sacro Lavacro per Sponsores solemniter edidit*. Repete (*inquit Sanctissimus Pater noster Ambrosius*,) quid interrogatus sis? Recognosce quid responderis? Renunciasti Diabolo, & operibus ejus, Mundo, & luxuriæ ejus, ac voluptatibus? Memor esto sermonis tui, & numquam tibi excidat tuæ series cautionis. *Parentum cura sit, diem ob eam causam notare, quo eorum filius Christo renatus est: ideoque Parochus cum baptizaverit, moneat etiam, ut id ab illis fiat; præter scriptionem, quam ipse eo de genere in Codicem statum Pa-*

Parochialem referre debet. Baptismi vero dies, qui solemni illa abrenunciationis sponsione professioneque insignis est, ad omnem pietatis exercitationem, usumque, non pompis sæculi, non conviviorum apparatu, non luxu, non operibus tenebrarum, cum dies lucis sit, celebretur; sed sanctæ Charitatis erga Deum, ergaque proximum Officiis. Hucusque laudatum Concilium; cujus hæc verba etiam describit, atque commendat Raynaudus l. cit. n. 17. ubi ait: quod *nunc, quia ejus diei celebritas sub Baptismi festivi titulo apud plerosque obsolevit, optandum esset, ut saltem privatim, vel ea ipsa Dominica in Albis renovato apud se antiquo usu, vel qua die quisque ex Deo natus est, & Baptismum percepit, recoleretur ab uno quoque tanti beneficii memoria ex ea formula, quam ex Concilio VI. Mediolanensi sub S. Carolo tit. de Bapt. hic repræsento &c.* Hæc Raynaudus. Piissima quoque Virgo Gertrudis optabat, unumquemque fidelium quotannis, certo tempore, præsertim in Paschate, & Pentecoste recolere Baptismi recepti memoriam; & ad præstandum hoc, varias exhibebat formulas recolendi, quæ videri possunt in ipsius Insinuat. divin. piet. Exerc. 1.

3 Nota hic: Dominicam in Albis nos Siculos vocare Dominicam *novellam, seu novam*: Quam denominationem desumpsimus a Græcis; Græci enim, teste Raynaudo l. cit. n. 6. hanc Dominicam vocabant Dominicam *novam*: Et inter Orationes S. Gregorii Nazianzeni est quadragesima tertia, quæ inscribitur: *in novam Dominicam*: est autem sermo de Dominica in Octava Paschæ: ubi Interpres rationem assignat, dicens: *Nova porro Dominica dies hæc vocatur, vel quia Resurrectionis nostræ Encænia in ea peraguntur; vel etiam quia octavi illius diei figuram gerit, in quo nova omnia futura sunt*. At vero Raynaudus l. cit. tradit: ideo Dominicam hanc nuncupatam fuisse novam, quia erat addicta recolendæ novæ generationi, & novitati vitæ per Baptismum receptæ: ut jam explicatum fuit. Et idem Raynaudus ibidem n. 5. docet: hujusmodi denominatione Dominicæ præsentis consequentem hæbdomadam dictam esse *hebdomadam novam*.

Puto etiam, ideo hanc Dominicam vocari novellam, seu novam, quia est Dominica prima post Pascha, atque adeo prima inter cæteras Dominicas, quæ a Dominica Paschæ Resurrectionis veluti profluunt, & ex illa Dominica Dominicæ nuncupantur. Porro dies prima cujusque hebdomadæ Dominica nuncupatur, maxime quia hujusmodi die Resurrectio Domini facta est; Vide dicta tr. 1. lib. 2. in Dominica art. 1. qu. 2. n. 5. ubi laudavimus Innocentium I. epist. 1. (alias 25.) c. 4. n. 7. ad Decentium Episcopum Eugubinum scribentem: *Diem Dominicum ob Venerabilem Resurrectionem Domini nostri Jesu Christi, non solum in Pascha celebramus, verum etiam per singulos circulos hebdomadarum ipsius diei imaginem frequentamus*. Unde Dominica proprie videtur esse Dominica Paschæ, in qua specialissime recolitur memoria Resurrectionis Domini: cæteræ vero Dominicæ, quæ sequuntur usque ad novum Pascha, videntur profluere a Dominica Paschæ; Cum autem hæc Dominica sit prima, quæ profluat a Dominica Paschæ, & ex illa Dominica nomen Dominicæ participet prima, hinc re-

ctè

ćte potuit nuncupari *novella*, seu Dominica *nova*. Alia insuper Dominicæ huic tributa nomina videri possunt apud laudatum Raynaudum cit. num. 5.

SECTIO II.

De Horis Canonicis.

4 DOMINICA in Albis in Octava Paschæ est prima post Pascha, major, & primæ classis, quæ numquam omittitur quocumque festo occurrente. Rit. dupl. min. *Rubr. gen. Brev. respective tit.* 1. *n.* 1. *& tit.* 2. *n.* 1. *& tit.* 4. *n.* 1. *& tit.* 9. *n.* 3. *& in duab. tabell. excerpt. ex Rubr. gener. Brev.* Omnia ut in propr. & in Psalt. temp. Pasch.

In Dominica in Albis potest legi nona lectio de simplici Festo occurrente, ut accidit anno 1735. *de S. Aniceto*. S. R. C. 5. Maji 1736. in Einsidlen. apud Caval. *tom.* 2. *c.*34. *d.* 22. Et similiter accidit ann. 1776. de S.S. Tiburtio, Valeriano, & Maximo. Porro etsi festum 1. cl. excludat commemorationem festi simplicis, atque adeo nonam lectionem ejusdem; & Dominica in Albis sit 1. cl. nihilominus animadvertendum est, quod alias notavimus: hoc est: Dominicas nonnullas dici 1. vel. 2. cl. non quo ad ritum recitandi, sed quod ad exclusionem alterius festivitatis forte occurrentis in illis. Hujusmodi autem est Dominica in Albis, est nimirum duplex minus (vide dicta tr. 1. 13. Januar. art. 1. n. 2.) quo ad ritum celebrandi Officium, sed. 1. cl. tantum quo ad exclusionem aliorum festorum occurrentium in ea, & in concurrentia est instar duplicis majoris, quatenus ei factum est privilegium, ut mox dicemus, Vesperas non cedendi nisi duplicibus 1. vel 2. cl. (Vide rursus dicta 13. Januar. l. cit.) Dominica in Albis itaque Ratione ritus recitandi Officium, non respuit commemorationem Simplicis; & cum careat nono Responsorio, admittit nonam lectionem propriam ejusdem, de illius videlicet historia, seu vita, si habeat; si vero habeat de communi, non est legenda.

Ad Primam dicuntur tres psalmi ut in festis, & Symbolum S. Athanasii: *Quicumque*. In ℟. br. *Qui surrexisti*, cum multiplici *Alleluja*, ut in Brev.

Si hæc Dominica concurrat in Vesperis cum sequenti duplici etiam majori, Vesperæ nihilominus erunt de Dominica, & sola commemoratio de sequenti. Si autem sequatur festum etiam translatum duplex 1. aut 2. cl. Vesperæ de sequenti, & commemoratio præcedentis Dominicæ. *Rubr. gen. Brev. tit.* 11. *n.* 7. *& in vot. post tabell. de concur. in Brev.* Recole modo dicta, & 13. Januar. n. 2. Hinc si celebretur festum Annunciationis (translatum ab hebdomada majori, vel Paschali; vide dicta 25. Martii nu. 29. 36. & 44.) hodie Vesp. de prædicto festo cum commemoratione Dominicæ. *Gavant. in Rubr. Brev. sect.* 7. *cap.* 16. *ad diem* 25. *Martii*.

Quæri posset hic: cur titulus præfixus Officio Dominicæ in Albis, & Missæ Dominicæ ejusdem habeat: *Dominica in Octava Paschæ*: Cum octava Paschæ in Sabbato præcedenti fuerit absoluta, ut heri notavimus? Cui quæstioni respondeo: quod Cavalerius sequutus opinionem illorum, qui volunt Missam Resurrectio-

ctionis, quæ nunc celebratur in Sabbato Sancto mane, antiquitus celebratam fuisse in Sabbato S. post mediam noctem pertinentem ad Dominicam Paschæ, atque adeo in die Paschæ, etsi ante lucem, in nocte: Hac admissa opinione, scribit tom. 5. c. 14. n. 33. quod *ab illa Missa Octavam Paschæ ducebant antiqui, quam propterea terminabant ad consimilem Missam, quam faciebant adventante Dominica in Albis, quæ propterea dicebatur* Vacat: *Cum de tempore reliquum suppleretur Officium. Cum vero postmodum gravibus de caussis prædicta Sabbati Sancti Missa tracta fuit ad Nonam, ad Nonam similiter subsequentis Sabbati anticipatus fuit terminus Octavæ, & in integrum etiam ad Vesperas successit Officium de tempore ex Decreto Gregorii VII. de quo* de consecratione dist. 5. cap. 15. *Quibus tamen minime obstantibus; eidem Dominicæ reliqua remanserunt, tum ejusdem inscriptio*: Dominica in Octava Paschæ: *cum ritus duplex, & denique reliqua ejusdem Octavæ*. Hæc Cavalerius. Verum, quod Missa Resurrectionis, quæ nunc celebratur in Sabbato Sancto, antiquitus etiam in eodem fuerit Sabbato celebrata, licet in nocte Sabbati, ad ipsum tamen Sabbatum pertinente, non ad Dominicam subsequentem, seu ante mediam noctem Dominicæ atque adeo non in ipsa Dominica Paschæ: ostendunt argumenta producta in triduo ante Pascha hoc tr. 2. l. 4. par. 2. c. 8. nu. 43. & 44. Deinde etiam in ejusdem Breviarii Rubricis recentioribus Dominica in Albis vocatur *Octava Paschæ*: Videlicet in notis descriptis ad calcem tabellæ de concursu sic legitur: *In secundis Vesperis diei Octavæ Epiphaniæ, Paschæ &c. de sequenti duplici fit tantum commemoratio &c.*) Est autem sermo de secundis Vesperis Dominicæ in Albis, non de die Paschæ, cujus secundæ Vesperæ non possunt concurrere cum sequenti aliquo festo duplici, in feria enim secunda proxime sequenti post Dominicam Resurrectionis non potest fieri de ullo festo, ut constat; nec est sermo de Sabbato in Albis: Enim vero in Dominica in Albis non fit de ullo festo, ut supra notavimus. Ergo ibi sermo est de secundis Vesperis Dominicæ in Albis, quæ igitur ibi vocatur *Octava Paschæ*. Quapropter nos inclinamus magis ad existimandum: Dominicam in Albis vocari Dominicam *in Octava Paschæ* ex ratione simili propter quam vocatur *in Albis*: nimirum, quod sicuti juxta morem illarum Ecclesiarum, in quibus Neophyti deponebant vestes albas in Sabbato præcedenti, hæc Dominica dicta fuit *in Albis*: subintelligendo: *depositis*: ut sect. præcedenti notavimus; ita similiter eadem Dominica potuit nuncupari: *In Octava Paschæ*: subintelligendo: *absoluta*. Potest etiam dici, & fortasse quidem verius: Dominicam in Albis vocari Dominicam *in Octava Paschæ; & Octavam Paschæ*: propterea quod recurrat Octava die a Dominica Paschæ: & cum ritu gaudeat duplici instar diei Octavæ, ac solemniori præ cæteris Dominicis: sed & specialibus donata sit privilegiis in gratiam Paschæ, ut patet ex dictis: videatur habere rationem quamdam diei Octavæ Paschæ; unde, etsi juxta ritum recitandi Officium infra Octavam Paschæ, dies Octava Paschæ non sit, quæ ad nonam Sabbati præcedentis, celebrata Mis-

Missa, est absoluta: nihilominus propter significatos alios respectus rite etiam *Octava Paschæ*, seu Dominica *in Octava Paschæ* potuit nuncupari in Miss. ac Brev. Rom. ll. cit. & tit. 11. de concur. n. 7. & a recentioribus Rubricistis passim; confer dicta 13. Januar. nu. 2. initio; quemadmodum etiam in Concilio Trident. sess. 24. c. 10. de reform. matrimon. confer dicenda sequenti die num. 12.

SECTIO III.

De Missa.

7 IN Dom. in Albis dupl. min. Missa ut in propr. Or. un. *Credo*. Præfatio Pasch. tantum cum ℣. *in hoc potissimum gloriosius &c.* Ad *Ite Missa est*: non additur amplius *Alleluja*. Si occurrat festum simplex, fit utique de eo commemoratio, ut in Officio.

SECTIO IV.

Not. pro Præcepto Paschali.

8 HODIE per se terminat pro Ecclesia universali tempus præcepti Communionis paschalis; seu est ultimus dies, quo impleri potest præceptum hujusmodi.

Dixi 1. *pro Ecclesia universali:* quia pro quibusdam locis extenditur. Dixi 2. *per se terminat:* quia, qui non potest infra tempus præcepti Paschalis communicare, debet extra, ut saltem impleat præceptum Communionis annuæ. Similiter prædictum tempus extenditur pro eo, qui ex judicio proprii Sacerdotis, seu Confessarii non potuit tempore pro Ecclesia universali designato communicare. Sed de his, seu de præcepto Communionis annuæ, & Paschalis ex professo, fuseque egimus hoc lib. 5. parte 2. in ejus 1. par. c. 3.

ARTICULUS II.

Not. fer. 2. post Dom. in Albis.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS IV.

Sect. I. *De translatione Officii, & festi Annunc. B. M. V. ad hanc feriam.*

Sect. II. *Not. in casu translationis Officii S. Marci Ev., & simul SS. Ap. Philippi, & Jacobi.*

Sect. III. *Not. pro præcepto Communionis Pasch.*

Sect. IV. *De celebratione Nuptiarum*

SECTIO I.

De translatione Officii, & festi Annunc. B. M. V. ad hanc feriam.

QUANDONAM, & quomodo Officium Annunciationis B. M. V. vel ejusdem festum in foro, seu obligatio audiendi Missam, & abstinendi a servilibus, debeat transferri ad hanc feriam secundam post Dominicam in Albis? Diximus tr. 1. 25. Martii art. 2. sect. 2. subs. 1. & 4. & sect. 3. translato Annunciationis festo etiam quo ad forum, seu obligationem audiendi Missam, ad hanc diem. Non posse hodie celebrari Missas in Oratoriis privatis: docuimus cit. subs. 4. n. 36. 9

An autem translato Annunciationis festo ad hanc diem, acquiri hodie possit Indulgentia, quæ concedi so-

solet pro festo Annunciationis ? Examinavimus 25. Martii art. 1. sect. 4. a n. 15.

An translato Annunciationis festo, possit celebrari cum Octava, ubi est titulus Ecclesiæ ? examinavimus 25. Martii art. 2. sect. 2. subs. 4. num. 38. & 39.

SECTIO II.

Not. in casu translationis Officii S. Marci Ev. & simul SS. App. Philippi & Jacobi.

10 IN casu, quo transferatur Officium S. Marci Ev. & simul SS. App. Philippi, & Jacobi, quodnam Officium sit reponendum prius ? Vide tr. 1. 25. April. art. 8. sect. 2. §. 1. num. 29.

SECTIO III.

Not. pro præcepto Communionis Paschalis.

11 PRÆCEPTO Paschali non posse, per se loquendo, satisfieri in feria 2. post Dom. in Albis: quia tempus præcepti Paschalis commensurandum est omnino indivisibiliter a Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis inclusive; & non moraliter circumcirca: docuimus hoc libr. 5. parte 2. in ejus 1. par. c. 3. sect. 2. qu. 1. nu. 9. An autem, qui non communicavit tempore præcepti Paschalis, teneatur post prædictum tempus ? Examinavimus l. cit. qu. 11. a nu. 23. Elapso tempore præcepti Paschalis servent Parochi quod, sui ipsorum muneris esse notavimus cit. c. 3. sect. 6. n. 136. §. *Nota* 2.

SECTIO IV.

De celebratione Nuptiarum.

AB Adventu Domini nostri Jesu 12
Christi usque in diem Epiphaniæ, & a feria 4. Cinerum usque ad Octavam Paschatis inclusive (hoc est usque ad Dominicam in Albis inclusive: Vide dicta præcedenti die sect. 2. fine) antiquas solemnium Nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus observari Sancta Synodus præcipit Tridentina sess. 24. c. 10. de Reform. Matrim. Atque adeo post mediam noctem Dominicæ in Albis, incipiente hac feria secunda, cessat Interdictum solemnium Nuptiarum. Vide dicta hoc tr. 2. lib. 4. par. 1. c. 7.

ARTICULUS III.

Not. Fer. III. post Dom. in Albis.

SECTIO UN.

De translatione Officii, & festi S. Benedicti Ab. ad hanc diem.

UBI festum S. Benedicti Ab. habet 13
annexum forum, si occurrat in hebdomada majori, transferendum esse Officium, & festum in foro ad hanc diem una cum Indulg. notavimus tr. 21. Martii art. 1. & 3. vide ibi dicta.

ARTICULUS IV.

Not. Fer. 6. post Dom. in Albis.

SECTIO UN.

De Horis Canonicis.

24 F*Estum Lanceæ, quod est approbatum ex Indulto in Germania, & celebratur feria 6. post Dominicam in Albis, si ob occurrentiam alicujus festi novem lectionum impediatur, transferri debet ad aliam feriam sextam intra tempus Paschale tantum.* S. R. C. 5. Maji 1736. in Einsidlen. apud Cavel. *tom.* 2. *c.* 25. *d.* 11. vide eumdem ibi.

CAPUT II.

Not. in Hebdomada II. post Oct. Paschæ.

ARTICULUS UN.

Not. in Dom. II. post Pascha.

SECTIO UN.

De Horis Canonicis.

QUÆSITUM fuit a S. R. C. *Utrum occurrente aliquando festo altioris ritus in Dominica secunda post Pascha, in qua ex Indulto Sacræ Rituum Congregationis recitatur in Polonia Officium affixum huic Dominicæ Sanctissimi Sepulchri; debeat ne prædictum Officium Sanctissimi Sepulchri transferri in aliam diem non impeditam: an omitti juxta Decretum in anno* 1683. 20. *Martii emanatum?* Et responsum fuit: quod *Officium Sanctissimi Sepulchri, si occurrerit festum altioris ritus, non erit ad aliam Dominicam transferendum, sed prorsus omittendum.* S. R. C. 29. Januar. 1752. in una Ordin. Carmelit. Excalceat. Provinc. Polon. ad 5. dub. apud Caval. *tom.* 5. *in Collect. recentior. Decretor.* & in opere Merati *in* 2. *append. ind Decret. Breviar.* n. 522. Vide dicta tr. 2. in Novemb. par. 1. sect. 4. subs. 1. num. 8.

CAPUT III.

Not. in Hebdomada III. post Oct. Paschæ.

ARTICULUS UNICUS.

Not. in Dom. III. post Pascha.

SECTIO UNICA.

De Horis Canonicis.

AGITUR §§. II.

§. I. *De Officio Patrocinii S. Joseph.*
§. II. *De Officio S. Raphaelis Archang.*

De Officio Patrocinii S. Joseph.

IN Dom. III. post Pascha celebratur Officium Patrocinii S. Joseph 1
Conf. sub ritu dupl. 2. cl. in Hyspania, in Dominio Veneto, & alibi. Pro locis, & Ecclesiis particularibus ad earum instantiam concessum sub terminis facultativis, non potest transferri, si in predicta Dominica impediatur; ut colligitur ex Decreto S. R. C. 5. Maii 1736. in Einsidlen. hujus tenoris: *Non possunt transferri Officia illa affixa certis diebus, quæ sunt concessa pro locis, & Ecclesiis particularibus ad eorum instan-*

stan-

stantiam ; & quando Officia prædicta sint de præcepto pro aliquo Statu , sicuti sunt Officia plura B. M. V. concessa a S. M. Benedicto XIII. pro statu Ecclesiastico affixa certis diebus , transferantur. apud Caval. *tom*. 2. *c*. 25. *d*. 10. Et etiam habetur speciale, expressumque Decretum hujus tenoris : *Patrocinium S. Joseph. non potest transferri ad aliam diem , quando non habet locum in Dominica tertia post Pascha ob occurrentiam festi altioris ritus , vel dignitatis , sed pro eo anno omittatur* : S. R. C. 11. Martii 1743. in Senen. apud Caval. *in append. ad cit. cap*. 25. *d*. 5. Sermo autem est de Officio Patrocinii S. Joseph concesso pro locis particularibus ; ut animadvertit Caval. ibi . Secus enim dicendum est de concessionibus factis ad instantiam Regum , seu Principum Statibus , seu Regnis , ac Dominiis ; tunc enim occurrente impedimento , potest transferri ad primam diem non impeditam , quæ non sit Dominica , ex Decr. S. R. C. 26. Novemb. 1735. & 22. April. 1741. & 11. Januar. 1749. apud Caval. cit. c. 25. d. 9. & in append. ad idem caput d. 2. & 8. Vide etiam eumdem eodem cit. cap. 25. in decr. 10.

z *Si Dominica tertia post Pascha , cui pro aliquibus locis est affixum Officium Patrocinii S. Josephi , occurrat festum S. Marci Evangelistæ , vel SS. Apostolorum Philippi , & Jacobi ; Officium Patrocinii transferatur juxta Rubricas ad primam diem non impeditam* . S. R. C. 22. April. 1741. apud Caval. *to*. *c*. 31. *d*. 4. Et licet eadem S. C. 11. Maii 1743. interrogata : *An de Patrocinio S. Joseph sit recitandum Officium in Dom*. 3. *post Pascha , quando in ea occurrunt festa S. Marci Evangelistæ , vel SS. Apostolorum Philippi , & Jacobi ?* ℞. *Affirmative in locis , in quibus festum Patrocinii S. Joseph est duplex* 2. *classis* . Item . *An Patrocinio S. Joseph concurrente cum dictis festis sint de eo integræ recitandæ Vesperæ ?* ℞. *Affirmative*. apud Caval. *commen. in cit. d*. 4. *n*. 6. Sed deinde rediit ad dispositionem prioris decreti ; etenim denuo exposito dubio in S. C. R. pro parte Ecclesiæ Metropol. Florentiæ, super occurrentia festi SS. Apostolorum Philippi , & S. Marci cum altera festivitate Patrocinii S. Joseph . S. R. C. die 3. Julii 1745. respondit , præferendum esse festum Apostolorum , & Evangelistarum . Apud Lucium Ferrar. in sua biblioth. in posteriori append. pag. 366. col. 1. fine edit. 3. Bonon. Videri possunt dicta 14. Januar. n. 18. Itaque si festum Patrocinii S. Joseph concurrat in Vesp. cum festo S. Marci , vel SS. Apostolorum Philippi , & Jacobi , Vesperæ erunt de laudatis SS. Apostolis , vel de S. Marco Ev. & fiet commemoratio Patrocinii S. Joseph . Idem dic si festa prædicta concurrant cum festo Patrocinii S. Joseph . Item si festum Patrocinii S. Joseph occurrat in festo S. Marci Ev. vel SS. Apostolorum Philippi , & Jacobi , fit de S. Marco Ev. vel de SS. Ap. Philippo , & & Jacobo ; festum vero Patrocinii S. Joseph transfertur , ubi est transferibile secundum dicta superius , ad primam diem non impeditam , juxta Rubricas Generales . Quo casu (cum sit extra Dominicam ,) non est dicendum *Credo* in Missa . Vid. Caval. *to*. 5. *c*. 12. *n*. 60. alias per errorem 61.

§. II.

De Officio S. Raphaelis Archangeli.

3 QUANDO *festum S. Raphaelis celebratur Dominica tertia post Pascha*, *Antiphona primi nocturni erit :* multa magnalia. *Et in secundo nocturno*: Archangele Raphael. *In tertio autem :* Angelus Archangelus. S. R. C. 5. Maii 1736. in *Einsidlen.* apud Caval. *to.* 2. *c.* 34. *d.* 3. qui n. 1. animadvertit : Officium, de quo dispositio procedit, non esse illud, quod ad usum Romani Cleri in Breviariis, pro locis Indultariis, die 24. Octobris habetur : cum assignatas, saltem omnes, non teneat antiphonas.

Dominica tertia post Pascha, ubi celebratum est festum S. Raphaelis Archangeli, in 3. noctur. recitetur homilia S. Jo. Chrysostomi, nempe: Cum vellet Deus. S. R. C. 5. Maii 1736. in *Einsidlen.* apud Caval. *tom.* 2. *c.* 34. *d.* 20. quod inseruit comment. in decr. 19. n. 4. *Ubi celebratur festum SS. Gabrielis, vel Raphaelis Archangeli, ad octavam benedictionem dicatur*: Cujus festum colimus. *Non vero quorum festum*. S. R. C. 13. Septembr. 1692. *in Hispal.* apud Caval. *tom.* 2. *c.* 34. *d.* 7. vide dicta 24. Octobr. art. 1. n. 2. In 1. & 2. Vesp. S. Raphaelis quid notandum? vide 2. Octobr. art. 1. n. 2.

CAPUT IV.

Not. in hebdomada IV. post Octavam Paschæ.

ARTICULUS UNICUS.

Not. in Dominica IV. post Pascha.

SECTIO UNICA.

De Hor. Canonicis.

IN Dominica IV. post Pascha legitur initium Epistolæ Divi Jacobi. Si autem lectum fuerit heri, in casu, quo festum Sanctorum Apostolorum Philippi, & Jacobi occurrit in Sabbato præcedente immediate hanc Dominicam, tunc ne idem initium legatur duobus immediate diebus: legantur hodie Lectiones Feriæ secundæ sequentis de ejusdem Epistola. *Rubr. Brev. in Dom.* 4. *post Pascha*, & *Gavantus in Rubr. Brev. sect.* 6. *c.* 15. *n.* 6. & *sect.* 7. *c.* 7. *ad diem* 1. *Maji*. Confer dicta tr. 1. 2. Maji nu. 2. Ubi autem Sanctus Philippus Apostolus est Patronus, aut Titulus Ecclesiæ, legendum est hodie prædictum initium, etiamsi heri occurrerit Festum laudatorum Sanctorum Apostolorum, eo quod ibi heri lectum non fut. Vide dicta 1. Maji art. 2. qu. 5.

CAPUT V.

Not. in Hebdom. V. post Oct. Paschæ.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. V. post Pascha.

SECTIO UNICA.

De Hora celebrandi Missam.

1 PRO iis; quos respicit, describimus hic quamdam Epistolam de mandato Pontificis Clem. XII. transmissam Cardinali Prospero de Lambertinis Archiepiscopo Bononiensi, (qui fuit Bened. XIV.) ab eodem relatam in suis Notificationibus to. 4. notif. 1. in qua Epistola reprehenditur a Pontifice transgressio gravis præcepti de hora celebrandi Missam in Ecclesia quadam, in hac Dominica. Est autem Epistola tenoris sequentis.

Eminentissime, & Reverendissime Domine Obsequentissime.

CUM ad aures Sanctissimi Domini Nostri devenerit nonnullos forte per annos, antequam Eminentia vestra istius Bononiensis Ecclesiæ regimini præficeretur, paulatim ea in Civitate irrepsisse abusum, ut occasione, qua Sacra quædam Imago Deiparæ Virginis a S. Luca, ut præfertur, depicta, ab Ecclesia Sancti Matthiæ Religiosarum Ordinis S. Dominici ad alias plures Monialium Ecclesias die Dominica ante Ascensionem, servato Processionis ritu, transfertur, multas per horas ante auroram, priusquam nempe eadem Sacra Imago inde amoveatur, Missa lecta coram ipsa celebretur, deindeque eadem die, pluribus jam a meridie transactis horis, nimirum postquam dicta Sacra Imago ad ipsam Sancti Matthiæ Ecclesiam relata est, alia ibidem Missa solemniter canatur; Sanctissimus Pater, qui non sine gravi animi sui offensione, Ecclesiæ præceptum, ejusque Rubricas de tempore celebrandi Missas salubriter constitutas tanta horarum perturbatione violari accepit, has ad Eminentiam vestram jussit Litteras dari, quibus significetur, Sanctitatis suæ mentem esse, ut enuntiatus abusus penitus eliminetur, utque in hunc finem Eminentia vestra nedum ea, qua pollet ordinaria auctoritate juxta præscriptum Sacri Tridentini Concilii monentis in Decreto de observ. & evit. in celebr. Miss. Locorum Ordinarios, ut Edicto, & pœnis propositis caveant, ne Sacerdotes aliis, quam debitis horis celebrent; verum etiam facultate sibi ab eadem Sanctitate sua, quatenus opus sit, specialiter delegata, mandet, promulgari Edictum, quo sub pœna suspensionis a Divinis ipso facto incurrenda, aliisque etiam gravioribus arbitrio Eminentiæ vestræ decernendis districte prohibeatur omnibus, & singulis Sacerdotibus tam Sæcularibus, quam Regularibus, & præsertim Fratribus Ordinis Prædicatorum, ne quisquam eorum, in præfata Ecclesia Sancti Matthiæ Missam ullam, sive lectam, sive cum cantu, præter quam debitis horis audeat præmissa die Dominica, vel alia quacumque celebrare. Id itaque de Mandato ejusdem Sanctissimi Domini Nostri Eminentiæ Vestræ significo, ut ejus menti se conformare dignetur, ejusque manus humillime deosculor.

Romæ 2. Martii 1737.

Eminentiæ Vestræ
Umill. & addictiss. Serv.
A. Card. Gentilii Pro Præf.

Con-

Confer etiam dicta in Sab. Sanct. subs. 4. §. 5. qu. 2. n. 363. & tr. 1. l. 1. c. 1. art. 9. sect. 10. n. 47.

ARTICULUS II.

Not. Fer. II. post Dom. V. Paschæ: Hæc est Feria V. in Rogationibus.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS V.

SECTIO I.

De Institutione, & Observantia Rogationum.

2 FERIA II. & III. ac IV. post Dom. V. Paschæ, & immediate ante Festum Ascensionis sunt dies Rogationum.

3 Qu. I. Quænam sint hujusmodi Rogationes, & a quo, & ad quid fuerint institutæ?

℟. Rogationes dictæ sunt publicæ ac solemnes Litaniæ, sive preces supplicationesque ad Deum, Deique Sanctos fusæ ab Ecclesia, & populo Christiano hodierna, & sequentibus duabus feriis, quæ quidem Litaniæ præsentibus recitatæ diebus *minores* vocantur in Missali quoque Romano, ad differentiam Litaniarum, quæ die vigesima quinta Aprilis similiter celebrantur, quæque *majores* jam fuerant in Romana Ecclesia nuncupatæ, antequam has reciperet Litanias: quemadmodum animadvertimus to. 1. sub die vigesima quinta Aprilis art. 4. sect. 1. n. 7. Insuper hæ minores vocantur, eo quod solemnitate minori Romæ consueverint recitari præ illis, quæ die vigesima quinta Aprilis sunt celebratæ. Error autem est apud Suarez tom. 2. de Relig. lib. 3. de orat. c. 9. n. 25. ubi legitur, hujus tridui Litanias appellari majores; minores vero illas, quæ recitantur in festo S. Marci, seu die 25. Aprilis; quem errorem vel inadvertentiæ Auctoris, vel Typographorum incuriæ tribuit Quarti tr. 1. de Procefs. sect. 2. pu. 9. In errorem eumdem similiter incidit Tancredi de Relig. tr. 3. lib. 3. disput. 5. n. 30. Licet fateamur antiquitus quidem has etiam Litanias ante Ascensionem dictas fuisse majores alicubi; proculdubio ubi solemnitate majori habitæ fuerint initio institutionis earum præ cæteris aliis, quæ infra annum iisdem in locis consueverint recitari. Vide Merat. par. 4. tit. 11. n. 8. & 11. Alicubi insuper additur Carnium abstinentia, aut etiam perfectum jejunium, ut infra qu. 2. melius explicabimus.

4 Hoc autem jejunium tridui ante Ascensionem Domini una cum Litaniis Sanctum Mamertum, (seu Mamercum, ut alii vocant) Viennensem Episcopum in Galliis instituisse, habetur in Ordine Romano perantiquo apud Hittorpium tit. *de Litanis minore*. Id ipsum tradunt vulgatus Alcuinus *de Divinis Officiis cap. de diebus Rogationum*. Walafridus Strabo *lib. de rebus Ecclesiasticis c.* 28. Micrologus *c.* 57. Rupertus *de Divin. Offic. lib.* 9. *c.* 3. Honorius *in Gemma lib.* 3. *c.* 139. Joannes Beleth. *de Divin. Offic. c.* 122. Durand. *in rationali Offic. lib.* 6. *c.* 102. *n.* 4. Cardinal. Bellarm. *Controv. tom.* 4. *Con-*

trov.

trov. gen. 3. *princip. ult. Cap.* 21. ex Gregorio Turonensi *lib.* 2. *hist. Francor.* C. 34. Azorius *instit. moral. par.* 1. *lib.* 7. *Cap.* 15. *qu.* 4. Merat. *cit. n.* 11. *& alii*; Licet aliqui contradicant, volentes, antiquiorem esse harum Rogationum usum Sancto Mamerto: quem tamen, fatentur, earum usum intermissum renovasse insuper & auxisse ea occasione, quæ mox explicabitur. Vide Baronium ad annum Christi 435. a n. 9. & in notis Martyrologii sub die 25. Aprilis, atque 11. Maji, & Meratum l. cit. Verum laudatorum Auctorum prior opinio probabilior reputatur. Vide Bened. XIV. tom. 1. Notif. 3. n. 2. & 3. Occasio autem, ex qua Sanctus Mamertus Episcopus Viennensis, in Galliis anno circiter 452. instituit, vel restituit harum Rogationum usum, ea fuit, quod Civitas Viennensis Luporum, & Ursorum, aliarumque ferarum graves pateretur incursus, terræ motibus quateretur, absumeretur incendiis. Ad mala tanta, ac talia etenim avertenda; & iram Dei graviter commotam placandam, suis Ovibus bonus Pastor Mamertus suasit, atque præscripsit, ut trium dierum spatio jejunium generale susciperent, & publicas Rogationes, seu Litanias universali interventu devotissime celebrarent; erat autem proxima Ascensionis solemnitas, atque adeo infra Paschale tempus, quo etsi non soleat ex Ecclesiæ antiquissima consuetudine, obligatione universali (excepta Vigilia Pentecostes) jejunium celebrari; nihilominus incongruum non est aliqua orta necessitate jejunium etiam publicum præscribere; imo sine ulla etiam necessitate urgenti, per se, & simpliciter prædicto tempore jejunare licere, aut etiam jejunium publicum, & commune præscribere; suse probavimus hoc lib. 5. par. 1. c. 4. Ubi etiam notavimus, esse de facto universalem obligationem gravem, (ut supra innuimus,) sive ex præcepto, seu verius ex consuetudine jejunandi in Vigilia Pentecostes, quæ quidem est infra tempus Paschale: & in pluribus etiamnum locis esse obligationem jejunandi in his etiam Litaniis minoribus significavimus supra, & melius explicabitur qu. 2. quinimo in pluribus etiam locis similis est obligatio jejunandi in Litaniis majoribus etiam in casu, quo infra ipsam Octavam incidant Paschæ.

Præscriptum itaque fuit tunc in 5
illis Rogationibus triduanum jejunium, ac deinde in sequentibus annis singulis prædicta commendabilis institutio Rogationum retenta fuit, ex devotione simili renovata, ac demum per universalem etiam Latinam Ecclesiam propagata. Enimvero Mamerti institutum Gallia tota suscepit, indeque in alias Catholicorum Provincias pium Religionis studium invenit. Et quidem a Romana Ecclesia Rogationes hasce fuisse receptas tempore S. Leonis P. III. scribit Auctor vitæ ipsius: *Constitutuit, ut ante tres dies Ascensionis Dominicæ Litaniæ celebrarentur*. Cœpit vero laudatus Sanctus Pontifex sedere prope finem ann. 795. Obiit vero 816. Hujusmodi igitur Rogationibus celebrandis designatum fuit triduum ante Ascensionem Domini, ut hactenus consuevit per universalem etiam Latinam Ecclesiam; exceptis nonnullis locis, in quibus Ritus servatur Ambrosianus, juxta quem Rogationes, & jejunium celebrantur post Ascensionem; uti constat ex Actis primi Concilii Provin-

vincialis Mediolanensis sub S. Carolo Borromeo: *ut triduo Rogationum post Ascensionem Domini ex veteri instituto in Mediolanensi Ecclesia jejunium adhibeatur*. Benedictus XIV. l. cit. n. 5. meminit hujus consuetudinis Ecclesiæ Ambrosianæ, atque significat, rationem esse, ut a jejunio abstineat Paschali tempore juxta universalem disciplinam Ecclesiæ. Nihilominus ex dictis hic, & l. supra cit. certum est, licere per se Paschali adhuc tempore jejunare; imo de facto alicubi esse præscriptum jejunium in his Rogationibus etiam ante Ascensionem Domini celebratis, significavimus supra, & videbimus qu. sequenti. *In his jejunatur* (inquit Sidonius Apollinaris de Rogationibus in his Epist. ad Aprum:) *in his ... jejunatur, oratur, psallitur, fletur, &c.*. Videri etiam potest Ordo Rom. l. supra cit. ubi præscribuntur publicæ pœnitentiæ actus in Rogationibus exercendi. Juxta Ritum itaque Romanæ Ecclesiæ Rogationes celebrantur triduo proxime præcedente Ascensionem Domini. Dispositionis hujus rationem assignant Beleth *explic. Div. Offic. c.* 123. & Durand. *in Rat. lib. 6. c.* 102. *n.* 5. dicendo; ita fuisse statutum, ut per Jejunium, & Orationem Christum sequi, & cum eo in Cœlum facilius ascendere mereamur. Dicit etiam Rupertus *de Div. Offic. l. 9. cap.* 3. ita fuisse statutum, *ut tamquam abeunti in Cœlum Domino, ac dicenti: petite, & accipietis; humanæ miseriæ commemoratio triduanis supplicationibus ambitiosius ingereretur*. Causam vero, cur tempus vernum, (juxta Regionem Romanam, quæ in hujusmodi Sacris Ritibus, atque Institutionibus Ecclesiæ Romanæ solet attendi, eo quod sit sedes, & Mater omnium Ecclesiarum) Rogationibus prædictis fuerit designatum; dicunt Dur. n. 4. Beleth. l. cit. Azor. l. cit. & cum eo Fagundez in 4. *præc. Eccl. l.* 1. *c. 6. n.* 8. fuisse, quod hoc Veris tempore soleant Bella exoriri, populi pluribus vexari morbis, plurimumque gemmantes, ac erumpentes fructus periclitari. Id ipsum significat Ordo Rom. Alcuin. cap. de dieb. Rogat. & Amalar. *de Eccl. Offic. l.* 1. *c.* 37. Rogamus itaque Deum, ut talia a nobis avertat, & ad eumdem finem, Sanctorum, & Sanctarum Dei, ejusque Sanctissimæ Genitricis patrocinia etiam imploramus.

Qu. II. An sit obligatio jejunandi in diebus Rogationum? 6

℞. Non est universaliter obligatio jejunandi, sive abstinendi a carne in diebus Rogationum. Ita Azor. *Instit. moral. par.* 1. *lib.* 7. *cap.* 15. *qu.* 4. Sylvest. *V. jejun. qu.* 1. *num.* 5. *fine*. Reginald. *in praxi tom.* 1. *lib.* 4. *c.* 12. *sect.* 2. *n.* 131. *fine*. Fagund. 4. *præc. Eccl. lib.* 1. *c.* 6. *num.* 8. *fine*. Filliuc. *tract.* 27. *par.* 2. *c.* 5. *qu.* 10. *n.* 102. & communiter Doctores, & est certa sententia: & nobis constat etiam ex praxi, non enim jejunamus hoc triduo, nec quidem a carnibus abstinemus in nostro Siciliæ Regno; & id ipsum de Romana Urbe testatur Merat. n. 11. fine, ubi tradit: Romæ in Rogationibus his legem jejunandi, vel a carnibus abstinendi fuisse nunquam.

Dixi autem: non est *universaliter &c.* quia in nonnullis quidem Provinciis consuevit. Nec tamen una, & eadem est omnium consuetudo ipsa localis. Porro teste Azorio, in quibusdam locis hoc triduo a carnibus abstinetur, non autem fit jejunium perfectum, atque adeo plures refectio-

nes

nes sumi possunt; quod significat etiam Durandus cit. c. 102. n. 10. & de Gallia tradit Merat. l. cit. ubi scribit, quod etsi olim, ut supra notavimus, fuerit ibi ex Mamerti instituto in Rogationibus his jejunium celebratum, at vero jejunium illud ibidem jam sit redactum ad solam carnium abstinentiam.

In aliis vero locis fit abstinentia a carnibus in hac feria secunda, & iterum in Vigilia Ascensionis. In aliis in sola Vigilia Ascensionis jejunium perfectum servatur; quod in Regno Lusitaniæ servari, scribit Sebastianus d'Abreu *Spec. Paroch. lib.* 8. *c.* 14. *sect.* 3. *n.* 620.

7 Dices: In Concilio Aurelianensi 1. c. 29. sic fuit constitutum: *Rogationes, idest Litanias ante Ascensionem Domini placuit celebrari, ita ut præmissum triduanum jejunium in Dominicæ Ascensionis solemnitate solvatur*. Quod ipsum refertur, & habetur in c. *Rogationes* 3. dist. 3. de Consecr. Ergo videtur esse universalis obligatio jejunandi in tribus diebus Rogationum.

Et confirmatur ex Durando *in Ration. Offic. lib.* 6. *c.* 102. *num.* 4. ubi dicit: Sanctum Mamertum Episcopum præcepisse in Litaniis Rogationum jejunium trium dierum ob causam superius significatam, sed sublata causa, pro qua hoc jejunium fuerat celebratum, adhuc nihilominus in consuetudinem annuæ observationis devenisse. Et deinde subdit: *Et sicut quidam referunt, fuit per Ecclesiam confirmatum, ut universaliter observetur*: & num. 10. absolute tradit: in Litaniis Rogationum debere jejunari ex Concilio Aurelianensi, aut saltem cibis Quadragesimalibus uti.

℞. 1. In jure allegato nequaquam imponi obligationem, seu præceptum, sed merum consilium, docent Sylvester, Azor. Fagund. locis citatis. Sic etiam asserendum, videtur Bellarmino *Controv. tom.* 4. *controv. gen.* 3. *princip. ult. c.* 21. ubi inquit, jejunium in laudato Concilio Aurelianensi celebrari constitutum in diebus Rogationum videri non tam præcepti fuisse, quam consilii; cum satis constet, ait, inter Pascha. & Pentecosten ex antiquissima consuetudine, nulla jejunia imperari. Hoc ipsum significat Layman loco infra cit.

℞. 2. Dato, quod, in allegato Concilio, & jure jejunium præcipiatur, quod quidem affirmat La-Croix *lib.* 3. *par.* 2. *q.* 236. §. 4. *n.* 1263. Reginal. *in praxi lib.* 4. *c.* 12. *sect.* 3. *n.* 133. & ad affirmandum etiam inclinat Filliuc. *tom.* 2. *tract.* 27. *c.* 5. *qu.* 10. *n.* 102. & videtur supponere Bonacina *tom.* 2. *disp. ult. de præc. Eccl. nu.* 1. *pu.* 5. *n.* 2. Nihilominus certum esse, hodie non extare hujusmodi præceptum; sed contraria consuetudine fuisse abrogatum pro Ecclesia Universali, dicunt ipsi Reginaldus, Filliuc., & Bonac. l.l. cit. Id ipsum responderi potest ad auctoritatem Ordinis Romani antiquissimi.

℞. 3. Rursus dato, quod in Concilio Aurelianensi I. jejunium fuerit præceptum; cum tamen illud fuerit Concilium Provinciale, seu locale, ejusdem lex non potuit universalem Ecclesiam obligare, sed tantum illius Provinciæ loca; confer dicenda qu. 4. fine. Profecto Romæ in Rogationibus his jejunandi, vel a carnibus abstinendi legem fuisse numquam, notavimus supra ex testimonio Merati. Hinc patet Responsio ad auctoritatem Durandi, qui insuper potius sensisse, in ipsis etiam locis, in quibus jeju-

jejunium, vel abstinentia fuerat introducta, non obligasse graviter: videbimus interr. sequ.

8 Interr. An, ubi adest consuetudo abstinendi a carne in Rogationibus, aut etiam jejunandi, obliget sub gravi?

℞. Negat Durandus *lib.* 6. *cap.* 7. *n.* 16. ubi prius absolute docet: Tempore Paschali non esse jejunium praescriptum; Deinde statim objicit sibi hoc jejunium Rogationum, & respondet: *Quod necessitas intervenit, vel id non est jejunium necessitatis, sed voluntatis.* Rursus voluntarium esse affirmat omnino cap. 103. n. 7. ubi cum docuisset, tempore Paschali non esse obligationem jejunandi, ex Doctorum auctoritate: deinde subdit: *verumtamen ab hac auctoritate poenitentes excluduntur. Sed & Gregorius Litanias excipit, & etiam Concilium Aurel.* de consecr. dist. 3. c. Rogationes; *illud tamen* voluntarium est. Haec Durandus; Ex quibus patet, ipsum sustinere, vel saltem inclinare ad sustinendum, jejunium Rogationum omnino esse voluntarium, & per se nullo modo obligatorium. Accedit Bellar. qui l. cit. dicit, quod sicubi jejunium Rogationum praecepti lege servetur, non est improbandum: Servanda est enim, inquit, in hujusmodi rebus Ecclesiae consuetudo, ut Hieronymus in Epistola ad Lucinium, & Augustinus in Epist. ad Casulanum monent; ita ille; Quibus verbis videtur significare, posse alicubi hoc jejunium suscipi sub obligatione gravi, & posse sine hujusmodi obligatione celebrari. Quod expresse etiam docet Laym. *l.*4. *t.*8. *c.*2. *n.* 8. ubi testatur, in diebus Rogationum abstinentiam a carnibus adhuc hodie in pluribus locis non observari ex praecepto, sed ex consilio.

At vero La-Croix *lib.* 1. *qu.* 79. §. 2. *n.* 571. tradens regulas arguendi, consuetudinem aliquam obligare & quidem, uti significat, sub gravi: inter eas dat hanc regulam: *Si omnes pii pessime sentiant de non observante eam.* Subditque, ac ponit exemplum consuetudinis abstinendi a carnibus in Rogationibus; dicens: *uti fieret, si quis in diebus Rogationum non abstineret a Carnibus.* Clarius, & expressius loquitur *lib.* 3. *l. supracit.* adducens pro se Steph. & alios innominatim, atque asserens, quod quamvis non esset praeceptum scriptum, absolute tamen adhuc esset mortale in diebus Rogationum comedere carnes saltem ob consuetudinem nunc introductam, inquit; & idem vult asserendum esse de festo S. Marci Ev.

℞. 2. Dicendum est: spectandam esse locorum consuetudinem, & in iis abstinentiam carnis fere servandam, aut etiam jejunium iis Rogationum feriis, quibus fert usus, & sub ea obligatione, qua virorum timoratorum, & Doctorum Localium habet opinio. Idem statuendum pro abstinentia, vel jejunio in die S. Marci Ev. seu in Litaniis Majoribus. Porro haec est Regula generalis, quam communiter tradunt Doctores in similibus materiis, & observantiis localibus. La-Croix autem proculdubio loquitur de sua ipsius Regione, in qua vult, consuetudinem, quae ibi est, abstinendi a carne in diebus Rogationum, & Litaniis Majoribus, receptam esse sub obligatione gravi. Similiter intelligendi sunt alii docentes illud, scribentes in locis, ubi consuetudo similis invenitur. 9

Nota hic: Pellizarium *in Man. Reg. tom.* 1. *tr.* 5. *c.* 15. *qu.* 21. *nu.* 58.

&

& Bordonum *tom.* 1. *Resol.* 18. *n.* 2. docere: Regulares Mediolani, etiamsi primis quatuor diebus Quadragesimæ non jejunaverint ibi, eo quod extiterint extra Monasterium in domibus Sæcularium: pro qua tamen re videantur dicta hoc tr. 2. l. 4. par. 1. c. 1. art. 6. qu. 9. nu. 72. posse nihilominus in diebus Rogationum nec jejunare in suis Monasteriis Mediolani, in quibus consuetudo prædicta laicorum non obligat. (Qua ratione vero possit non obligare? videatur Azorius *Instit. moral. par.* 1. *l.* 7. *c.* 19. *qu.* 2.) Sicuti e. g. Cremonensis existens Mediolani primis quatuor diebus Quadragesimæ, & comedens carnes, fruens privilegio loci: postea Cremonæ existens in diebus Rogationum, non tenetur in his jejunare. Ita Auctores laudati; consentit Pasqualigus *d.* 209. nec improbabile videtur Dianæ *edit. coord. to.* 4. *tr.* 6. *R.* 41. §. 3.

Hæc quidem tuta sententia est: ex loco, ubi adest consuetudo prædicta, venientem in locum, ubi non est, minime teneri ad prælatum morem Patriæ suæ. Satis etiam probabile est, secluso scandalo, & si saltem mora sit ad dies paucos, peregrinum, & vagum existentem diebus his in loco, ubi a carnibus abstinetur, vel jejunatur, non teneri jejunare, neque a carnibus abstinere. Si tamen Civis loci, ubi est consuetudo prædicta, inveniatur in loco, ubi eadem adsit consuetudo, manet ligatus eadem, ex communiori sententia. Constant hæc ex similibus exemplis pluribus in hoc opere explicatis, & explicandis. Videantur dicta tr. 1. 23. Julii art. 3. qu. 4. n. 19. & die 7. Decembr. art. 3. qu. 6. & 7. hoc tr. 2. l. 2. par. 1. c. 2. n. 5.

In locis autem ubi Ritus servatur Ambrosianus, jejunium Rogationum celebrari post Ascensionem Domini, notavimus supra n. 5.

Qu. III. An tribus diebus Rogationum sit quotidie obligatio gravis recitandi Litanias Sanctorum? 10

℞. Affirmative pro obligatis ad horas Canonicas ex Breviario Romano Pii V. Vide dicta tr. 1. 25. April. art. 4. sect. 1. qu. 2. & in sequ. sectionib. ubi habes multa ad Litanias spectantia; porro ibi fuse disputavimus de recitatione Litaniarum majorum, & minorum.

Qu. IV. Utrum hodie sit obligatio audiendi Missam, & a servilibus abstinendi; seu an jure communi tamquam dies festi de præcepto sint colendi hodiernus dies, & sequentes duo Rogationum? Dubium oritur ex eo quod in C. *Pronunciandum* 1. *dist.* 3. *de consecr.* inter dies feriatos; & sacros recensentur. Et in C. *Rogationes* 3. dist. cit. dicitur de his tribus diebus: *Per quod triduum servi, & Ancillæ ab opere relaxentur, quo magis plebs universa conveniat.* Idipsum habetur in Ord. Rom. At Cap. *Conquestus de feriis* hi tres dies omittuntur, seu non recensentur inter dies festivos de præcepto. 11

℞. Etsi videantur, olim tres Rogationum dies fuisse festivi, & in præcepto; nunc autem certum est, non ita esse: constat 1. ex communi usu in contrarium totius Ecclesiæ, de quo testantur Armilla V. *festum* n. 6. Azor. *Inst. moral. par.* 1. *l.* 7. *c.* 4. *qu.* 2. *& par.* 2. *lib.* 1. *c.* 25. 4. Suar. *de Relig. tom.* 1. *tract.* 2. *lib.* 2. *c. nu.* 1. Constat 2. ex communi sensu Doctorum; jam enim hoc docent omnes, teste Suarez l. cit. Tancredi *de Relig. tr.* 1. *lib.* 3.

disp. 2. *qu.* 2. *n.* 22. Constat 3. ex Constit. Urbani VIII. incip. *Universa* : quam allegavimus die 1. Januar. nu. 1., in qua recensentur omnes, & singuli dies festi ex gravi obligatione universali, duntaxat colendi; sed dies Rogationum non adnumerantur in eis. Ergo &c. Nunc itaque non adest amplius obligatio prædicta, quæ videtur olim imposita fuisse in allegatis antiquis juribus. Imo Suarez putat, neque ullo umquam fortassis tempore præceptum illud fuisse generaliter observatum; nam, inquit, caput *Pronunciandum* non est alicujus Pontificis, sed Concilii Lugdunensis inscribitur, quod non extat in Tomis Conciliorum, & solum provinciale fuit, quod totam Ecclesiam obligare non potuit. Unde subdit Laudatus Doctor eximius, verisimile esse, peculiarem consuedinem alicujus Provinciæ, quo ad hanc partem, declarasse, sicut de aliis in illo capite contentis ostenditur. Id ipsum dicendum de *C. Rogationes* : quod caput Concilii Aurelianensis inscribitur; est nimirum can. 27. Concilii Aurelian. 1. apud Marcum Battaglini *to.* 1. *Concilior. an.* 511.

SECTIO II.

De Horis Canonicis.

12 FERIA II. Rogationum, dicitur esse feria major in duab. tabell. excerpt. ex rubr. gen. Brev. ideo quodcumque festum etiam 1. cl. occurrat in ea, fit de eadem commemoratio in Laudibus. *Rubr. gen. Brev. tit.* 9. *n.* 4. & 7. Porro hodie potest fieri de festo novem lectionum etiam semiduplici occurrenti. Rubr. hic: vel etiam translato. Merat. *to.* 1. *par.* 4. *tit.* 4. *nu.* 12. & *tom.* 2. *sect.* 6. *c.* 16. *n.* 2. Potest etiam fieri de die infra oct. alicubi occurrenti. Non potest tamen fieri de Officio semel recitari concesso singulis hebdomadis, vel mensibus; ex Decretis S. C. R. allegatis tr. 1. l. 2. par. 1. c. 2. n. 3. Item si hodie occurrat festum simplex, Officium fit de feria hac. Igitur si hodie non recitetur Officium novem Lectionum occurrens, vel translatum, fit de feria, ut in psalt. temp. pasch. tres Lectiones propr. de homil. hujus fer. Non dicitur *Te Deum*. Sed tertium ℟. *Narrabo*. Rubr. gen. Brev. tit. 31. n. 1. & 2. Ad Laud. Antiphonæ & Psalmi de Dominica cum Antiph. ad Benedict. & or. propria *Præst. quæsumus*, ut hodie in Brev. & fit commem. Crucis, ut temp. pasch. Non dicuntur autem prec. feriales. Merat. to. 2. sect. 6. c. 16. nu. 2. dicuntur attamen preces Dominicales, & non flectuntur genua. Confer, Rubr. gen. Brev. tit. 34. n. 2. & 3. Ad Horas omnia dicuntur ut in feriali Officio temp. pasch. or. *Præsta quæsumus*. Vesperæ, nisi occurrat, vel sequatur festum novem lectionum, dicuntur de psalterio temp. pasch. Antiphona ad *Magnificat* : *Ipse enim Pater* : cum oratione præcedentis Dominicæ V. *Deus*, *a quo bona* : juxta Rubr. gen. Brev. tit. 30. nu. 2. & fit comm. Cruc. Si vero sequatur festum simplex, a capitulo fit de festo cum commemoratione de Cruce tantum, ut temp. pasch. Rubr. Brev. hic.

Si hodie occurrat festum simplex, 13
Officium fit de feria a Matutino, ut supra; de festo autem simplici simplex habetur commemoratio. *Rub. gen. Brev. tit.* 1. *n.* 1. & 2. *tit.* 9. *n.* 8.

n. 2. & 10. sine lect. etiamsi habeat in Brev. propriam, quia dicendum est tertium ℟. & post commem. simplicis fit comm. Crucis, ut temp. Pasch.

13 Si autem hodie recitetur de festo novem Lectionum, lect. 1. noct. vel propriæ, vel de communi Sanctorum ut in fine Breviarii: Nisi reponendum sit initium Epistolæ 1. D. Petri in Dom. præcedenti omissum: tunc enim, si Festum non habeat Lectiones 1. noct. proprias, reponendum erit prædictum initium in hac feria, in qua fiat de Sancto novem Lectionum. *Rubr. gen. Brev. gen. tit.* 26. *n.* 6. 7. & 9. Merat. *cit. n.* 2. confer dicta tr. 1. 16. Septembr. n. 5. Id ipsum præstandum est ex ejusdem dispositione Rubricæ, si hodie recitetur de die infra octavam; si tamen occurrat dies Octava alicujus festi, in qua die non assignentur lectiones propriæ, vel de communi, repetantur in 1. noct. Lectiones, quæ in die festi lectæ fuere; nisi reponendum sit initium &c. ut supra. Nona Lectio de homilia feriæ currentis, & ejusdem commemoratio (etiamsi occurrat festum 1. cl. ut supradictum est:) in laudibus tantum. *Rubr. gen. Brev. tit.* 5. *nu.* 1. & *tit.* 9. *n.* 2. 7. 9. & 10. Antiph. *Petite*. ℣. *In resurrectione tua*. ℟. *Cœli*, & *terra* Or. *Præsta quæsumus*. Si simul occurrat festum simplex, fit de eo commem. post commemorationem feriæ, & fit commemor. Cruc. ut temp. paschali si recitetur de festo semiduplici. Si vero occurrat die infra oct. commemoratio hæc fit ante commemorationem feriæ. Merat. loc. cit. omissa comm. Crucis. In Officio prædicto novem lectionum dicitur *Te Deum*.

14 Qui non intersunt Processioni Rogationum, privatim post Laudes dicant Litanias, cum suis precibus, & Orationibus, sine Psalmis Pœnitentialibus, ut in fine Breviarii; de quarum obligatione diximus sect. præc. qu. 3. & iterum dicemus sect. seq.

SECTIO III.

De Litaniis minoribus, & Processione.

15 Feria secunda, duæque sequentes post Domin. V. Paschæ sunt feriæ Rogationum; fit in eis processio Cleri, & recitantur, seu cantantur Litaniæ Sanctorum, quæ vocantur minores; recole dicta sect. 1. qu. 1. initio. Qui non intersunt Processioni, dicant privatim post Laudes litanias hujusmodi cum suis precibus, & Orationibus, ut in calce Breviarii Rom. Quoad obligationem, & Rationem recitandi Litanias Sanctorum, & quo ad processionem in hac, & duabus sequentibus feriis Rogationum, videantur dicta etiam in Litaniis majoribus tr. 1. 25. April. art. 4.

Nomine Processionum Generalium comprehenduntur Rogationes. S. R. C. 12. Martii 1601. apud Lucium Ferrar. V. Resolut. SS. CC. in priori indice decretor. n. 30. edit. 3. Bonon.

In festo S. Marci, vel respective in feriis Rogationum, si fiat de Officio duplici, vel semiduplici, in locis ubi tantum una Missa cantatur pro majori populi commoditate, ut possit post Processionem vacare Laboribus, convenientius est, Processionem facere post Nonam, inde cantare Missam Rogationum. S. R. C. 5. Maii 1736. apud Merat. *ind. decr. Miss. num.* 679. In Ordine Romano antiquissimo *tit. de Litaniis minoribus*, *fin.* significatur, in

in Processionibus Rogationum gestastas fuisse Reliquias Sanctorum. In Cæremoniali etiam Episcoporum lib. 2. c. 32. dicitur, retinendam esse consuetudinem piam, ubi ea adsit, deferendi in Processionibus Litaniarum majorum, & minorum aliquas Sanctorum Reliquias, & sacras Imagines. Bononiæ Imaginem quamdam Sanctissimæ Virginis, quæ a S. Luca Evangelista creditur depicta, quæque summa veneratione colitur, quotannis in Rogationibus magna devotione, & solemnitate deferri, refert Plazza *Devotionis vindic. par.* 3. *c.* 27. *nu.* 22. recole dicta in Dom. præcedenti nu. 1. In libro autem, qui inscribitur *Sacerdotale*: ubi de Rogationibus, refertur, quod in Processione Rogationum *in aliquibus Ecclesiis solent portari dracones, & lupi* (puta imagines seu effigies draconum, & luporum) *super perticas, ad denotandum, quare instituta fuerit hæc processio in tribus diebus Rogationum*. Recole dicta superius n. 4.

17 Notare hic juvat sequentes declarationes S. C. C. quæ interrogata in Derthonen. *An in Processionibus solemnibus, & Rogationibus possit Capitulum Ecclesiæ Collegiatæ S. Mariæ Novarum, & Archipresbyter, ingredi alias Ecclesia; ibique solitas orationes, seu functiones peragere? S. C. Concilii die* 3. *Decembris* 1718. *respondit affirmative*. apud Luc. Ferrar in sua Biblioth. to. 8. edit. 3. Bonon. in prima append. pag. 181. col. 1. Item in Maceraten. *An, & quomodo liceat Præposito S. Georgii Terræ Urbisaliæ peragere Processionem, & in ea exercere functiones solitas in altero ex diebus Rogationum? S. C. Concil. die* 17. *Junii* 1719. *respondit: licere Præposito facere secundam Processionem Rogationum, & aliis Processionibus intervenire, quæ fiunt a Plebano Ecclesiæ S. Laurentii; ita tamen ut præcedentia competat Præposito in sola Processione secunda Rogationum, in aliis vero Plebano*. apud Ferrar. l. cit. pag 181. col. 2. Item in Lunen. *An Præpositus, & Capitulum Collegiatæ S. Mariæ de Populo teneatur processionaliter quotannis in Vigilia Ascensionis Domini nostri adire, & visitare Ecclesiam SS. Hippolyti, & Cassiani, in casu &c.? S. C. Concil. die* 9. *Junii* 1725. *respondit affirmative, ratione piæ consuetudinis tantum*. apud Ferrar. l. cit. pag. 186. col. 2. Item in Aquen. ad sequ. dubia. *An. P. P. Carmelitæ in Rogationibus possint ad Processionem accedere sine Cappis albis? II. An. in solo numero duorum Religiosorum, Cruce præcedente? III. An teneatur Præpositus, qui est etiam Parochus loci Incisæ, in publicis generalibus Processionibus fieri consuetis monitos facere dictos Patres ejusdem loci prædicti, ut ad Processionem accedant, & quomodo? S. C. Concil. die* 19. *Maii, & 9 Junii* 1708. *respondit ad I. & II. negative; ad III. affirmative: sive per Nuncium, sive per Schedulam*. apud Ferrar. loc. cit. pag. 215. col. 1. denique in Asculana, in qua ad sequ. dubia *I. An Parochi Rurales Villæ Aspeluncæ, & Villæ Collis valeant Processiones peragere in propria cujusque Parochia tam die festivitatis SS. Corporis Christi, quam diebus S. Marci, & Rogationum, in casu &c. II. An iidem Parochi teneantur, & cogi possint ad interveniendum iisdem Processionibus, quæ in dictis diebus celebrantur in Terra Arquatæ, in casu &c. III. An simplices Clerici, & Sacerdotes Villarum Aspeluncæ, & Collis teneantur ipsi quoque intervenire dictis*

His Processionibus Terræ Arquatæ in casu &c.? S. C. Concil. die 3. Febr. 1753. respondit ad I. affirmative; ad II. & III. negative. apud Ferrar. l. cit. in posteriori append. pag. 367. col. 2. fine.

SECTIO IV.

De Missa.

28 IN Feriis Rogationum Missa propria, una, & eadem ut in Missali post Dom. V. Paschæ. In ea non dicitur *Gloria in excelsis*. Rubr. gen. Miss. tit. 14.

Si in Feria II. Rogationum occurrat festum simplex, dicitur Missa de Rogationibus, & fit commemoratio festi simplicis. Si autem recitetur Officium novem lectionum, (quod non sit de die infra Octavam, de qua infra:) dicitur Missa conformis eidem, & fit commemoratio Feriæ II. Rogationum, & ejusdem legitur Evangelium in fine Missæ. Quod si simul facienda sit commemoratio simplicis occurrentis, fiat post commemorationem Feriæ. Quodcumque Festum etiam 1. cl. occurrat, fit commemoratio Feriæ II. Rogationum, & legitur ejusdem Evangelium in fine Missæ: quemadmodum in Officio; quia est Feria major, uti notavimus sect. 2.

29 Si tamen Feria II. Rogationum veniat alicubi infra aliquam Octavam, Missa dicitur de Feria prædicta (nisi fiat de festo IX. lectionum:) cum commemoratione Octavæ. Rubr. gen. Miss. tit. 3. nu. 2. & non dicitur *Credo* ratione Octavæ: quia Missa est ferialis. Caval. *to.* 5. *c.* 12. *num.* 16. (alias 17. per err. Typogr.) vide dicta in Fer. IV. Ciner. subs. 3. n. 32. Nec *Gloria in excelsis*, vide dicta 14. Aug. n. 3. Dicitur tamen Præfatio Octavæ, si propriam habeat: quemadmodum statim docebimus. Si autem in dicta Feria fiat Officium de aliquo festo, tunc dicitur Missa de festo cum commemoratione Octavæ, & Feriæ II. Rogationum, & ejusdem Evangelium legetur in fine. *Rubr. gen. Miss. tit.* 13. *n.* 2. In dicto casu 1. or. erit de festo. 2. de Octava. 3. de Feria Rog. Vide dicta hoc tr. 2. lib. 1. par. 1. c. 3. n. 8.

In Missa votiva, quæ celebrari aliquando potest infra Octavam in Adventu, Quadragesima, Quatuortemporibus, Vigiliis, & secunda Rogationum, prima oratio erit de Missa, secunda de Octava, tertia de Feria, & non dicitur Evangelium Feriæ in fine, sed S. Joannis: In principio. S. R. C. 23. Junii 1736. in Einsidlen. apud Cajet. Merat. *ind. decr. Miss. n.* 689. Sermo autem est de Missa privata, non de solemni, pro qua vide Decretum notatum hoc tr. 2. l. 4. par. 1. cap. 4. num. 18.

In Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, occurrente Festo duplici, aut semiduplici, aut Octava in Feriis Rogationum, cantantur duæ Missæ, una de festo post Tertiam cum *Gloria*, aut etiam *Credo*, si festo competat: sine commemoratione Feriæ, & Evangelium dicitur S. Joan. in fine. Altera de Feria post Nonam, vel completa Processione Litaniarum, sine *Gloria*, & sine *Credo*, ac sine commemoratione festi, & Evangelium legitur S. Jo: in fine. *Rubr. gen. Miss. tit.* 3. *n.* 1. & *tit.* 7. *n.* 2. Merat. *tom.* 1. *par.* 4. *tit.* 11. *n.* 12. Pro quibus Missis Conventualibus videri debent dicta hoc tr. 2. cit. 20

cit. l. 4. par. 1. c. 4. qu. 1. & duab. sequentib. & videri etiam possunt dicta tr. 1. l. 1. c. 2. de celebr. Miss. quotid. qu. 5. & sequentib. Interrog. Octavæ nomine intelligitur hic ipsa solum dies Octava, non item quælibet dies infra Octavam; vid. dicta tr. 1. 27. Junii n. 6. In Ecclesiis minoribus, ubi dicatur unica Missa, conferantur dicta superius n. 15. fine, & tr. 1. 25. April. art. 5. n. 23.

Quadragesimæ, Adventus, & Vigiliarum temporibus, nec non in diebus Rogationum, occurrente aliquo festo duplici, vel semiduplici, non licet post Primam celebrare Missam prædictarum feriarum, sed servandæ sunt Rubricæ, quæ præscribunt post Nonam. S. R. C. 22. Januar. 1701. in una Camaldulensium Montis Coronæ, apud Merat. *ind. decr. Miss. nu.* 548. Si occurrat celebrari Missa solemnis de festo solemni, vel votiva pro re gravi, vide dicenda in Feria quarta post Dom. Pentec. n. 4.

21 In Missis Rogationum dicatur Præfatio temporis, seu Paschalis, quotiescumque duæ cantentur Missæ; vel si una tantum extra occursum diei infra Octavam; si vero unica dicatur Missa de Feria infra aliquam Octavam habentem Præfationem propriam, fiat commemoratio Octavæ, ut supra dictum est, & ejusdem dicatur Octavæ Præfatio. Caval. *tom.* 5. *c.* 14 *num.* 64.

22 Color. Parament. violac. in Missa de Feria, seu de Rogat., *Rub. gen. Miss. tit.* 18. *n.* 5. vide dicta tr. 1. 23. Febr. n. 19. Pallii vero Altaris color albus, qui competit Officio de Tempore, quod supponitur recitari. Rubr. citata n. 2. Merat. tom. 1. par. 4. tit. 11. n. 12. Similiter si recitetur Officium de die infra Oct. color Altaris competat Octavæ alb. vel rub. at Paramentorum Celebrantis sit Missæ Rogat. conformis. Pro Missa vero solemni convenit, ut Pallium etiam Altaris concordet cum colore Paramentorum Missæ. Merat. *l. cit. & tom.* 2. *sect.* 6. *c.* 16. *n.* 2. *fine*. Vid. dicta tr. 1. 2. Novembr. n. 81.

Ex Sanchez tradit La-Croix *lib.* 4. *qu.* 24. *n.* 169. Episcopum non posse in Ecclesiis Exemptorum, si inviti sint, convocare Processiones, celebrare Missas, Officia &c. Habetur autem apud Meratum *Ind. Decr. Miss. n.* 13. declaratum a S. R. C. quod *Potest Episcopus etiam in Ecclesiis Regularium cantari facere Missas Rogationum per suos Canonicos*. S. R. C. 25. Januar. 1603. *in Firmana*. 23

Non esse obligationem audiendi Missam in diebus Rogationum, docuimus sect. 1. q. 4.

S E C T I O V.

De Indulgentiis.

HODIE, & duabus sequentibus feriis Rogationum possunt acquiri Indulgentiæ Stationum Urbis. Et quidem hac Feria II. Statio ad S. Mariam Majorem. Feriam III. ad S. Joannem in Laterano. Feria IV. Statio ad S. Petrum. De Stationibus egimus lib. 4. par. 1. cap. 2. a num. 101. 24

A R.

ARTICULUS III.

Not. Fer. III. post Dom. V. Paschæ. Hæc est Fer. III. in Rogation.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS II.

Sect. I. *De Hor. Canon.*
Sect. II. *De Missa.*

SECTIO I.

De Hor. Canonicis.

SI Officium fiat de Feria, omnia dicuntur ut in feriali Officio tempore Paschali. Dicitur *Te Deum*, & oratio de Dominica præcedenti: *Deus a quo bona*. Et fit commemoratio Crucis ut tempore Paschali in Laudibus, & Vesperis. Porro Vesperæ, nisi occurrat, vel sequatur festum novem lectionum; dicuntur de Psalterio cum Oratione Dominicæ præcedentis, ut supra. *Rub. Brev.* fer. 2. Rogat.

Si hodie occurrat festum etiam simplex, fit utique Officium de eo, sine commemoratione de feria; sed in Officio simplici, vel semiduplici, fit commemoratio tantum de Cruce ut tempore Paschali in Laudibus, & Vesperis.

Si hodie recitatum sit de simplici, vel de feria, & sequatur festum simplex, secundæ Vesperæ erunt de feria currenti, & fit commemoratio sequentis simplicis: quia locum habet regula tradita in Rubr. gener. Brev. Rom. tit. XI. de concur. Offic. nu. 10. ubi disponitur, quod occurrente festo simplici in Vigilia, de qua faciendum est Officium, & sola commemoratio habenda est de simplici; tunc Vesperæ antecedentes erunt de feria communi per annum cum commemoratione sequentis festi simplicis: (nisi ea die celebratum sit festum novem lectionum, tunc enim Vesperæ erunt de eodem festo novem lectionum cum commemoratione sequentis simplicis). Et redditur ratio: nimirum quia cum festum simplex in sequenti die non habeat Officium, propter feriam prædictam occurrentem in eo, ideo nec etiam convenit, illud habere primas Vesperas in præcedenti die. Atqui in sequenti Vigilia Ascensionis si occurrat festum simplex, Officium est de Vigilia cum commemoratione simplicis, ut ibi dicetur. Ergo &c., & ita docet Meratus *tom. 2. sect. 6. c. 16. n.* 3. Nec obest, quod Rubrica dicat: id faciendum *in Vigiliis quæ jejunantur*: at in Vigilia Ascensionis non jejunatur: hoc, inquam, non obest, enimvero ratio prædicta ab eadem Rubrica assignata, militat etiam pro Vigiliis, in quibus non jejunatur, dummodo Officium sit recitandum de Vigilia. Hujusmodi autem est Vigilia Ascensionis. Verba vero illa: *quæ jejunantur*: proculdubio posita sunt pro eo, quod communiter accidit; aut verius ponuntur, ad significandum, ibi esse sermonem de Vigiliis, quæ habeant Officium proprium, quibus Vigiliis cedit festum simplex.

26 Martyrologium Vigiliæ mobilis Ascensionis nullam præmittit mentionem, nec dissimiliter agit usus communis; cui tamen siquis contraierit, eum non esse reprehendendum, imo fortasse laudandum, existimat Caval. *to. 2. par. 2. c. 37. in d. 2. n. 11.* eo quod Martyrologium ipsum Vigilias omnes immobiles annunciat. Annunciabitur autem primo loco.

Caval. n. 6. & simpliciter, puta: *Vigilia Ascensionis Domini*. Caval. cit. num. 11.

27 Hodie, qui non intersunt Processioni Rogationum, privatim post Laudes dicant Litanias ut heri. *Rub. Brev. heri & hodie*. De Litaniis minoribus, & Processione egimus heri a n. 15.

SECTIO II.

De Missa.

28 SI fiat Officium de feria, dicitur Missa de Rogationibus, eadem quæ heri, ut in Missali post Dom. V. Paschæ. In ea non dicitur *Gloria in excelsis*: quamvis in Laudibus dictum fuerit *Te Deum*. Nec fit commemoratio hodierni Officii ferialis: atque adeo in *Feria III. Rogationum non dicitur secunda oratio Dominicæ*. S.R.C. 25. Septembr. 1706. in una Urbis, & Orbis. Apud Merat. ind. decr. Miss. nu. 603. Quod esse peculiare hujus feriæ, notat Gavant. *part. 4. tit. 11. n. 13.* Igitur 2. or. erit *Concede*. 3. *Eccl.* vel pro Papa. Merat. *part. 4. tit. 11. n. 13.*

Color Violaceus adhibetur in Missa Litaniarum ex Rubr. gen. Miss. tit. 18. n. 5. Pallium vero Altaris erit coloris albi conformis Officio. In Missa tamen solemni etiam Altaris color violaceus erit, quemadmodum diximus in fer. præc.

29 Si hodie recitetur de festo simplici, Missa dici potest de festo, vel de feria: si dicatur de festo, sola commemoratio habetur de feria tertia Rogationum: unde non legitur ejus Evangelium in fine; sed dicitur 3. or. *Concede* col. par. conformis festo. Si vero dicitur de feria, fit commem. simpl. cum 3. or. *Concede*. Col. Param. Celebr. violac. Altaris vero color erit festo conformis.

Si in feria III. Rogationum occurrat festum simplex in Cathedralibus, & Collegiatis non sunt cantandæ duæ Missæ. S. R. C. 5. Julii 1698. in Collen. apud Merat. Ind. decr. Miss. n. 521. Sed unica Missa cantabitur de Rogationib. cum comm. festi simplic. 3. or. *Concede*. in par. viol. Celebr. & Alt. Confer. Merat. *in cit. tit. 11. n. 13.* Si autem fiat de festo 9. lection. Vide dicta in fer. præc. n. 20.

Si legatur Missa de festo novem Lectionum, & occurrat fieri commemoratio de simplici, tunc de feria tertia Rogationum fit commemoratio post festum simplex; & non legitur Ev. fer. in fine, sed consuetum S. Joan.

Qu. An facienda sit in Missa festi duplicis primæ classis commemoratio feriæ III. & IV. Rogationum? 30

Dubium non est de feria II. quia cum sit feria major, constat, de ea faciendam esse commemorationem in Missa festi etiam duplicis primæ classis; quemadmodum heri, ubi de dicta feria, diximus. Dubium igitur est de feriis III. & IV. Rogationum: & ratio dubitandi esse potest, quia ex una parte feriæ III. & IV. Rogationum non sunt feriæ majores, & ut Cavalerius *to. 2. c. 24. comment. in decr. 7. n. 13. & in d. 12. n. 4. fin.* animadvertit, Feria tertia Rogationum nullo privilegio, nec speciali aliqua prærogativa reperitur suffulta; ceditque Officio simplici, & regitur more aliarum feriarum communium; cujus rationis etiam foret feria IV. nisi Vigiliam Ascensionis includeret. Ex alia parte vero in Rubr. gener. Miss.

Miss. tit. 1. n. 2. in plurali, absolute, simpliciterque dicitur: *de Rogationibus* faciendam esse commemorationem, si legatur Missa de festo occurrenti; quemadmodum ibidem in eodem casu commemoratio demandatur feriarum Quadragesimæ, Adventus, & Quatuor Temporum, necnon Vigiliæ. Et licet excipiatur ibidem Vigilia occurrens in festo duplici primæ classis: hoc ipsum autem auget dubium pro feria III. & IV. Rogationum; enim vero, exceptio firmat regulam in contrarium; videlicet in non exceptis: ut Juristæ passim docent; cum igitur Rubrica, loco cit. ex omnibus feriis, quarum meminerat, non excludat expresse nisi commemorationem Vigiliæ in festo 1. cl. & supra in numero plurali, absolute, simpliciterque dixerit: *de Rogationibus* faciendam esse commemorationem, si legatur Missa de festo; videtur ex hac Rubrica, facienda esse in Missa commemoratio feriæ III. & IV. Rogationum, etiamsi in iis occurrat festum duplex primæ classis. Similiter in plurali numero, absolute, simpliciterque loquitur Meratus *tom.* 1. *par.* 1. *tit.* 7. *n.* 2. ubi ait: quod ex Rubr. Miss. tit. 7. n. 2. in festis primæ classis *de feriis fit commemoratio in Adventu, Quadragesima, Quatuor Temporibus, & Rogationibus*.

5. Quidquid sit de rationibus allegatis pro insinuanda commemoratione feriæ III. & IV. Rogationum, in Missa festi duplicis primæ class.: est in comperitum, quod vidi exemplum in Ordine, seu Directorio typis edito ad recitandum Officium, & celebrandam Missam in Ecclesia Oratorii S. Philippi Nerii Romæ, quo ordine utuntur etiam Presbyteri ejusdem Oratorii Asculi in eodem Statu Pontificio. Profecto cum anno 1771. festum S. Philippi Nerii, quod in Ecclesia laudati Oratorii est dupl. 1. cl. utpote Patroni principalis, & Institutoris ejusdem, incidisset in feriam III. Rogationum, in præfato Directorio monebatur, ne ea die commemoratio ulla haberetur in Missa; atque adeo ex prædicto Directorio non solum omittenda erat commemoratio simplicis occurrentis, nimirum S. Eleutherii, verum etiam feriæ tertiæ Rogationum. An autem Patres laudati Oratorii Romæ omiserint commemorationem feriæ III. Rogationum ex supradictis tantum rationibus, quæ illius omissionem insinuant, vel etiam ex aliqua declaratione iisdem data a S. R. C. pro hujusmodi incidentiæ casu? me latet omnino. Ex laudato igitur exemplo habes, omittendam esse in Missa festi duplicis 1. cl. commemorationem feriæ III. Rogationum, aut IV. nam eadem militat ratio.

In festo autem duplici 2. cl. haberi debet in Missa privata commemoratio prædictarum feriarum, quemadmodum in casu eodem habetur commemoratio simplicis occurrentis. Etsi enim simplici festo, aut Vigilia inferiores sint, adhuc tamen non solum ritu gaudent simplici, sed quemadmodum festi simplicis, aut Vigiliæ, ita harum feriarum certe commemoratio facienda est in duplici minori. Unde illud supra dictum ex Cavalerio: has nimirum ferias nullo privilegio, nec speciali aliqua prærogativa suffultas reperiri, easque regi more aliarum feriarum communium: non verificatur nisi, cum exceptione prædicta.

ARTICULUS III.

Not. Fer. IV. post Dom. V. Paschæ: Hæc est Feria IV. in Rogationibus, & Vigilia Ascensionis.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS III.

Sect. I. *De Horis Canonicis.*
Sect. II. *De Missa.*
Sect. III. *De bened. Mensæ, & grat. actione.*

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

31 FERIA IV. Rogat. & Vigilia Ascensionis, sine jejunio, in gratiam festivi temporis Paschalis. *Rub. gen. Miss. tit. 3. n. 6. & Rubr. gen. Brev. tit. 6. n. 5.* Sed vide dicta in fer. 2. Rogat. sect. 1. qu. 2.

De feria quarta Rogationum nihil in Officio, sed fit de Vigilia Ascensionis. Rit. simpl. tres lect. de homil. dicitur *Te Deum*. Or. Dominicæ præcedentis, *Deus a quo bona*. In Martyrologio ad Primam pro die crastina moneatur primo loco: *In monte Oliveti &c.* Vesp. de seq. festo Ascensionis Domini dupl. 1. cl. ut in propr. Hymn. Complet. terminatur. *Jesu tibi sit gloria, qui victor in Cælum redis, cum Patre &c.*

Si hodie occurrat festum simplex; nihilominus fit de Vigilia Ascensionis cum commemoratione festi simplicis, sine lect. de eod.

Si autem hodie occurrat festum novem lectionum, fit de eo cum nona lectione de Homilia Vigiliæ, & ejusdem commemoratione ad Laudes. Rubr. Brev. dic. Antiph. *Pater*. ℣. & ℟. de temp. Pasch. *In Resurrectione tua*. Or. Domicæ præced. ut supra. Lectiones 1. noct. si non sint propriæ, sumantur de communi Sanctorum, ut in Breviario. Rubr. gen. Brev. tit. 26. n. 9. nisi reponendum sit initium Epistolæ 1. D. Petri Ap. in Dom. V. Paschæ, forte prætermissum, nec in sequentibus feriis post prædictam Dominicam hactenus repositum: in hoc enim casu, si festum occurrens non habeat Lectiones 1. noct. proprias, reponendum hodie foret prædictum initium: ut similiter monuimus in feria II. Rogat. De feria autem IV. Rogationum nihil fit in Officio, ut supra notavimus. Si hodie alicubi occurrat festum dupl. 1. cl. docet Caval. *to. 2. c. 15. n. 19.* nihil prorsus ibi agendum esse de hac Vigilia Ascens. juxta Rub. gen. tit. 6. n. 2. cum nullo, inquit, particulari privilegio legatur suffulta, ac consequenter communibus Rubricarum legibus relicta censetur. Hoc ipsum docet cum aliis Meratus *to. 1. par. 4. tit. 11. n. 14. & to. 2. sect. 6. c. 17. n. 1.*

Docet item Caval. l. cit. in hac Vigilia non solum de festo 9. lectionum occurrenti fieri posse, verum etiam de quolibet festo 9. lect. translato, & etiam fieri posse de die infra Oct. quare, inquit, to *occurrat* quod habet Rubrica præfixa huic Vigiliæ; in pressa sui significatione accipi non debet, quo pacto excluderet Officia translata.

Officia semel in mense, vel hebdomada recitari concessa; prohibentur in Vigiliis sive cum jejunio, sive absque jejunio: ex Decr. S. C. R. vide dicta tr. 1. l. 2. par. 1. cap. 2. num. 3. 32

Qui non intersunt Processioni Rogationum, privatim dicant Litanias 33

post

post Laudes, ut feria II. Rogat. notavimus, ubi a n. 10. egimus de Lit. min. & Processione. Vid. ibi dicta.

SECTIO II.

De Missa.

34 Etsi tempore Paschali non dicatur Missa de Vigilia, dicitur tamen de Vigilia Ascensionis. *Rubr. gen. Miss. tit.* 3. *n.* 6. Itaque si hodie recitetur Officium de Vig. Ascens. dicitur Missa de eadem, propr. ut in Missali post Dom. V. Paschæ, post Missam de Rogat. In ea dicitur *Gloria* 2. or. de Rogat. 3. de B. V. *Concede*. Si vero facienda sit comm. simplicis, fit 2. loco & 3. de Rogat. Col. param. ex Rubr. gener. Miss. tit. 18. n. 2. Merat. *to.* 1. *par.* 4. *tit.* 11. *n.* 14. & *to.* 2. *sect.* 6. *c.* 17. *n.* 1. licet sit Vigilia, nihilominus color albus adhibetur, quia Officium ejus est exultationis, non afflictionis; ut notat Caval. l. supra cit. ideoque *Gloria* recitatur, ut diximus. Gaudemus autem, quia Christus vadit ad Patrem. Vide dicenda in festo, sequenti die n. 4.

35 Si autem hodie occurrat festum novem lectionum, Missa de eo, & fit commem. de Vig. Ascens. & deinde de fer. Rogat. or. *Præsta*. Si vero facienda sit commemoratio simplicis, de eo fiet tertio loco, de feria autem Rogationum quarto loco. In fine Missæ legitur Ev. Vig. Ascens. ubi autem occurrat festum dupl. 1. cl. nec Vigiliæ commemoratio fiat; recole dicta n. 31. nec feriæ 4. Rogationum; vide dicta heri n. 30. ubi tamen occurrat festum dupl. 2. cl. fiat in Missa tantum privata commemoratio de Vig. & Fer. Rogat. vide dicta cit. n. 30. fine, cum Ev. Vig. in fine Missæ.

In Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, si occurrat festum novem Lectionum, præter Missam de Rogationibus, dicuntur duæ Missæ, una de Festo, & alia de Vigilia; & quidem Missa de Festo post Tertiam. Rubr. ger. Miss. tit. 3. n. 1. cum 2. oratione S. Simplicis, si occurrat; una cum festo 9. lectionum. Deinde Missa de Vigilia Asc. post Sextam: vide Meratum to. 1. par. 1. tit. 15. nu. 3. in param. alb. cum Dalmat. & Tunic. ex Rubr. gener. Miss. tit. 18. n. 2. & tit. 19. n. 5. Tertia Missa post Nonam, & Processionem de Rogationibus. cit. Rub. tit. 3. n. 1. in Param. viol. Ministri cum Dalm. & Tunic. & in utraque Missa 2. or. *Concede*. 3. *Ecclesiæ*, vel pro Papa; & Præf. Pasch. In cujusque ex prædictis Missis Conventualibus Ev. S. Joan. Vid. Merat. *to.* 1. *par.* 4. *tit.* 4. *n.* 14.

Si autem occurrat Festum primæ classis, non esse cantandam Missam de Vigilia, sed solum de Festo post Tertiam, & de Rogationibus post Nonam: docet Bissus apud Merat. cit n. 14.

SECTIO III.

De bened. Mensæ, & gratiarum Actione.

In Cœna hujus Vigiliæ Ascensionis & hoc sero formula benedicendi mensam, & gratias agendi erit ea, quam sequenti die proponemus sect. 1. subs. 8. Anticipatur autem a 1. Vesp. eo quod mutatio versuum, & Psalmorum in benedictione mensæ, & gratiarum actio- 36

actione, quæ fieri solet pro varietate aliquorum festorum, regulariter fit a 1. Vesperis festi, si cœnetur in Vesperis, quia a 1. Vesp. incipit festum, quoad hos, similesque ritus Ecclesiæ, ut notat Gavant *in Rubr. Breviar. sect. 9. c. 6. n.* 10. Vide dicta tr. 1. l. 1. cap. 7. de benedict. Mensæ qu. 10. n. 30. & lib. 3. 5. Januar. art. 4. n. 14.

ARTICULUS V.

Not. Fer. V. post Dom. V. Paschæ. In Ascensione Domini.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS II.

SECTIO I.

Not. in festo Ascensionis Domini.

EXPLICANTUR SUBSECTIONIBUS IX.

SUBSECTIO I.

De Institutione, & observantia Festi Ascensionis.

FERIA V. post Dominicam V. Paschæ celebratur festum Ascensionis Domini; ponitur hoc festum *C. Pronunciandum* 1. *dist.* 3. *de Consecr.* & C. *Conquestus. De feriis*; est de præcepto universali, uti habetur ex traditione, & constat ex Constitutione Urbani VIII. incipiente: *Universa*. An. 1642. in qua inter festa ex præcepto universali servanda, enumeratur Ascensio Domini. 37

Nota hic: hoc festum adnumerari inter ea festa, quæ majora dicuntur. Quid autem hoc importet? Vide tr. 1. 6. Januar. art. 1. sect. 1. n. 3.

Qu. 1. Quis hoc festum instituerit? 38

℟. Pro certo habetur, fuisse ab ipsis Apostolis institutum; nec aliud initium perpetuæ consuetudinis de illius observatione cognoscitur. Vid. Suar. de Relig. to. 1. tract. 2. lib. 2. c. 7. num. 2. Azor. *Instit. moral. par.* 2. *lib.* 1. *c.* 12. *qu.* 1. *& c.* 8. *qu.* 4. *fine*.

Qu. 2. Quare hoc festum non habeat diem fixam mensis, sed hebdomadæ? 39

℟. Non habet diem fixam mensis; quia pendet a festo Paschæ, quod est mobile, ut constat, & suo loco vidimus; Pendet autem a prædicto festo, quia celebrandum est recurrente die quadragesima post illud: celebratur autem prædicta die quadragesima, quia celebratur hoc festum ad memoriam, & repræsentationem ipsius Mysterii Ascensionis, quod mysterium peractum est quadragesima die a Paschate, seu a Resurrectione Domini, ut constat Act. 1. Ex quo fit ut habeat diem hebdomadæ fi-

xam,

xam, scilicet feriam quintam, quia dies quadragesima post Dominicam Paschæ Resurrectionis est feria quinta, quæ est infra hebdomadam quintam post Octavam Paschæ, seu post Dominicam quintam Paschæ.

40 Qu. III. Quæ sit congruentia festivitatis hujus?

℟. Per se patet, tum propter gloriam ipsius Christi Domini, tum propter bonum nostrum. Unde propter primam rationem dicit ipse Dominus Jo. 14. 28. *Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem*. Dicit etiam Epiphanius Constantiæ Episcopus: *Celebramus Christi Domini secundum carnem ascensum, quod sane festum inter Dominica fastigium obtinet, ut enim caput totam corporis constitutionem exornat, ita hæc solemnitas divinæ œconomiæ pulchritudinem, quasi colophonem illi imponens mirifice illustrat*. Simile quid habet vulgatus Clemens *lib.* 8. *Constit. c.* 3. ubi ait, hoc festum servandum esse: *quod hic fuerit impositus finis œconomiæ Christi*. Et ideo laudatus Epiphanius etiam vocat *festorum decus*. Et Augustinus *serm.* 90. *de diversis*, ex recens. Lovaniens. inquit: glorificationem Christi in Resurrectione, & Ascensione fuisse completam. *Glorificatio Domini nostri Jesu Christi resurgendo, & ascendendo completa est*.

Alteram rationem hujus festivitatis colligimus ex eo, quia dicit Ecclesia in Præfatione Missæ hujus festivitatis, quod Christus Dominus *est elevatus in Cælum, ut nos divinitatis suæ tribueret esse participes*. Dicit etiam Augustinus serm. cit. quod Christus *ideo ascendit, ut nos desuper protegeret*. Et multa similia in Leone Papa, aliisque Patribus in sermonibus hujus festivitatis legi possunt. Ex quibus satis patet congruentissime fuisse institutam.

Verum & ex iisdem, facile est arguere, solemnitatem, & excellentiam ejusdem, ad quam etiam facit, festivitatem hanc inter majores, ut supra significavimus, adnumerari. Confert insuper, quod sicut celebratur, & colitur omnis Dominica dies in memoriam Resurrectionis Domini, secundum dicta tr. 1. l. 2. par. 2. c. 1. de Dominica art. 1. qu. 2. & 3. ita similiter olim servata fuisse, dicitur, ut festiva omnis feria quinta in memoriam Ascensionis Domini; etsi deinde, multiplicatis festivitatibus, sublata fuerit feriæ quintæ festiva solemnitas, ut refert Jo. Beleth *de Divin. Offic. c.* 78. & Durandus *in Rationali lib.* 4. *c.* 6. *n.* 21.

SUBSECTIO II.

De Horis Canonicis.

FERIA V. post Dom. V. Paschæ Ascensionis Domini dupl. primæ cl. Rubr. gen. Brev. tit. 1. n. 1. & tit. 9. n. 5. & in duab. tabell. excerpt. ex rubr. gen. Brev. Quodcumquæ festum occurrat, transfertur. *Rubr. gen. Brev. tit.* 10. *n.* 1. Habet Octavam. Offic. ut in propr. Etsi adhuc currat tempus pasch. in quo, ut suo loco notavimus psalmi uniuscujusque nocturni dicuntur sub unica antiphona: nihilominus in hoc festo Matutinum habet Antiphonas ad unumquemque psalmum. Id autem fieri in hac solemnitate ad fervorem Charitatis excitandum, putat Gavantus *in rubr. Brev. sect.* 6. *c.* 17. *n.* 2.

Nos autem dicimus: quod ex una parte cum paschale tempus significet

statum cœlestis Beatitudinis : & ex nostra sententia, tempore præfato, cujusque nocturni canonici psalmi sub unica antiphona recitentur, quasi ad imitandum Beatorum cantum : uti explicavimus 1. parte hujus partis 3. c. 1. n. 4. ex alia parte vero, cum interim in hac solemnitate repræsentemus Christum in terris, & nos circa illum mox relinquentem mundum, & euntem ad Patrem : non congruit, repræsentare nos omnino constitutos adhuc una cum Beatorum Choris in Cœlo : sed pro interim saltem ex parte, oportet repræsentare statum Ecclesiæ militantis in terris ; atque adeo saltem ex parte pro nunc considerare nos extra tempus paschale : quo tempore ad Nocturnos, in festivitatibus, psalmis singulis dantur Antiphonæ.

Ad Primam in ℟. br. *Qui scandis*, usque ad Pentecostem excl. *Rubr. gen. Brev.* tit. 28. n. 3. In fine hymnor. *Jesu tibi sit gloria*, *qui victor in Cœlum redis*, & sic terminantur hymni usque ad Pent. qui sint ejusdem metri, & non habeant ultimum versum proprium ; & ideo hymni : *Salutis humanæ* : qui dicitur ad Vesper. & Laud. non mutatur ultimus versus, quia est proprius. *Rubr. gen. Brev. tit.* 20. *n.* 7. Quis autem nuncupetur versus proprius? explicuimus 1. par. cit. c. 1. n. 7.

Secundæ Vesp. de eodem festo. Antiphona ad *Magnificat* & ℣. post hymnum propria. Reliqua ut in 1. Vesp.

SUBSECTIO III.

De Missa.

In festo Ascensionis Domini dupl. 1. cl. Missa propr. *Credo*. Rubr. gen. Miss. tit. 11. Præfatio, & *Communicantes*, propria. An, & quale peccatum sit, non dicere Præfationem propriam, & *Communicantes* proprium ; & utrum, si quis oblitus fuerit dicere propria, debeat supplere, ubi animadvertit errorem ? Examinavimus in Dom. Paschæ Resur. art. 3. de Mis. qu. 1. & 2. Col. param. alb. ex rubr. gen. Miss. tit. 18. n. 2. propter Nubem Lucidam, in qua Christus ascendit ; & quia cum Discipuli ejus *intuerentur in Cœlum euntem illum, ecce duo viri astiterunt juxta illos in vestibus albis*. *Act.* 1. 10. ut observat Durandus *in Ration. lib.* 3. *c.* 18. *n.* 2. *fine*. 41

Licet in Ecclesiis, ubi Titulus est Ecclesiæ, vel concursus populi ad celebrandum festum, quod transferri debet, possint cantari duæ Missæ, una de die, alia de festo : Excipitur tamen dies Ascensionis Domini. Rubr. gen. Miss. tit. 6. Sunt & nonnulli alii dies suis locis notati, & notandi.

Hodie prohibetur Missa in Oratoriis privatis. Vide dicta tr. 1. 6. Januar. art. 1. sect. 3. subs. 2. qu. 2. num. 38.

SUBSECTIO IV.

Not. pro Cereo Paschali.

In die Ascensionis post Evangelium Missæ solemnis extinguitur, & removetur Cereus paschalis, & non accenditur ulterius, nisi in Sab. Pente- 42

te-

tecostes ad benedictionem fontis baptismalis. Vid. dicta in Sab. S. subs. 4. §. 1. n. 352.

Hodie autem extinguitur, & removetur, ad repræsentandam discessionem Christi ab Apostolis. Porro Cereus paschalis Christi Domini typus est; vide dicta in Sab. S. subs. 3. §. 4. n. 319. Extinguitur, & removetur post Evang. quia in eo fit mentio Ascensionis; & licet de eadem similiter mentio fiat in Epistola, extinguitur autem ad Lectionem Evangelii, proculdubio quia & mentio est posterior, & locus dignior.

SUBSECTIO V.

De Functionibus Pontificalibus.

45 In festo Ascensionis functiones Pontificales, absente vel impedito Episcopo, spectant ad primam Dignitatem. ex Decr. S. C. R. 3. Decembr. 1672. *in Adrien.* apud Caval. *to.* 4. *c.* 19. *n.* 3. *d.* 10.

Prima Dignitate impedita, vel absente, succedat secunda dignitas in functionibus peragendis, & secunda impedita, succedat tertia, & omnibus dignitatibus impeditis, vel absentibus, primus Canonicus id exequatur. S. C. R. 26. 1670. *in Senen.* apud Caval. loc. cit. d. 11.

SUBSECTIO VI.

De Exequiis Defunctorum.

46 Si quis moriatur in festo Dominicæ Ascensionis, nullæ sunt Exequiæ publicæ celebrandæ de mane, nec consuetum ære campano emortuale signum edendum, sed Officium, & preces recitentur sub Vesperum; vel cadaver in crastinum reservetur ob excellentiam festi, solemnitatemque diei. Vide dicenda in Appendice ad calcem Diarii cap. 8. art. 6.

SUBSECTIO VII.

De Indulgentiis.

In festo Ascensionis acquiri possunt 47
Indulgentiæ Stationum Urbis. habetur autem hodierna *Statio* ad S. *Petrum*: de Stationibus egimus hoc tr. 2. l. 4. par. c. 2. a n. 101.

Quicumque habuerit apud se ali- 48
quam Coronam, aut Crucem benedictam, aut numisma benedictum a Summo Pontifice, fueritque solitus saltem semel in unaquaque hebdomada recitare Coronam Domini, aut B. Virginis, vel integrum Rosarium, aut illius saltem tertiam partem, vel Officium Divinum, aut illud B. Virginis, vel Defunctorum, aut septem Psalmos Pœnitentiales, vel Graduales, aut consueverit interesse Sacrificio Missæ, sive illud celebrare, si Sacerdos sit; aut aliquod aliud opus pium Christianæ Misericordiæ præstare, & exercere, si confessus, & sacra Eucharistia refectus fuerit in festo Ascensionis, atque Domino preces fuderit pro hæresum, & schismatum extirpatione, fidei Catholicæ propagatione, Christianorum Principum concordia; ac pro aliis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ necessitatibus, Indulgentiam plenariam lucrabitur. apud Plazz. *de Purgator. par.* 2. *art.* 1. §. 10. *n.* 52.

Hodie lucrantur Indulgentiam pl. 49
ii, qui adsunt benedictioni solemni quam Pontifex impertitur: pro qua vide dicta in Domin. Resur. n. 49.

& videri etiam possunt infra dicenda num. 51.

SUBSECTIO VIII.

De Benedictione Mensæ, & Gratiarum actione.

50 IN Ascensione Domini usque ad Vigiliam Pentecostes exclusive, Sacerdos benedicturus mensam incipit: *Benedicite*. ℟. *Benedicite*. Deinde ℣. *Ascendit Deus in jubilatione Alleluja*. *Et Dominus in voce tubæ Alleluja*. *Gloria Patri &c.*) Et alia de more.

In fine mensæ dicitur ℣. *Ascendens Christus in altum*. *Alleluja*. ℟. *Captivam duxit captivitatem*. *Alleluja*. *Gloria Patri*. Et alia de more. Sed dicitur Psalmus *Omnes gentes plaudite* vel Ps. *Laudate Dominum omnes Gentes*. Rubr. Brev.

Prædictus modus benedicendi, & gratias agendi servatur itaque in festo Ascensionis a 1. Vesp. incl. seu a Cœna incl. præcedentis feriæ quartæ, ut ibi notavimus; usque ad Cœnam inclusive feriæ sextæ post Octavam Ascensionis. Gavant. *in Rubr. Br. sect. 9. c. 6. n. 10.* Caval. *tom. 4. c. 25. comment. in decr. 2. n. 12.*

SUBSECTIO IX.

Not. pro Jubilæo Anni Sancti.

51 VIGESIMO quoque quinto anno celebratur Romæ Jubilæus, qui dicitur Annus Sanctus, & licet incipiat a Vigilia Nat. Domini, ut ibi notavimus, nihilominus annunciatur in hoc Ascensionis Dominicæ festo. Eo itaque anno, a quo Vigilia Nativitatis Domini celebrandus est Annus Sanctus, eo, inquam, anno die hac Ascensionis Domini, maximo apparatu in Templo S. Petri post Evangelium recitatur publice Pontificis Summi Diploma de proximi anni Jubilæo. Vide dicta tr. 1. 24. Decembr. art. 4.

Jubilæus autem in die Ascensionis indicitur, quia hodie ascendens Christus in altum dedit dona hominibus; sicut hac ipsa die benedicendo discipulis suis, ostendit se Pontificem Summum Ecclesiæ, Pastorem, & Superiorem; ita & Romanus Pontifex, Christi Vicarius hac die Populo benedicit; & per hujusmodi actum Jurisdictionis, & publicationis præfati Jubilæi, Supremum gradum, & apicem Ecclesiæ auctoritatis, & dignitatis in terris se habere significat. Vide Julium Lavorium de Laurino tract. de Jubilæo c. 24. a n. 1. ad 6.

SECTIO II.

Not. infra Oct. Ascens. seu usque ad Pentec. in genere.

EXPLICANTUR SUBSECTIONIBUS *II.*

Subs. I. *De Horis Canonicis*.
Subs. II. *De Missa*.

SUBSECTIO I.

De Horis Canonicis.

FESTUM Ascensionis habet octavam: infra Oct. Ascensionis, & usque ad Pentecosten quotidie fit Officium de Ascensione, nisi occurrat festum novem Lectionum, etiam translatum; quia tunc de eo fiet Officium cum commemoratione Octavæ Ascensionis; nisi festum respuat comme- 52

mo-

morationem diei infra Octavam, juxta Rubricas generales, puta si sit 1. aut 2. cl. Et nota hic pro semiduplicibus occurrentibus infra Octavas non privilegiatas Decretum sequens: *Officia translata, quæ tamen sint ejusdem ritus, & dignitatis, reponuntur juxta ordinem translationis, ut scilicet prius celebretur Officium ab ante translatum, deinde fiat de alio secundo loco translato, & sic successive. Ab hac tamen regula excipitur semiduplex occurrens in festo habente Octavam, vel in Dominica infra Octavam, vel in festo duplici infra Octavam; quod semiduplex in præfatis tribus casibus transfertur in diem immediate sequentem: (in qua alias agendum esset Officium de die infra Octavam:) protrahendo ad aliam diem non impeditam aliud quodcumque duplex, etiam primæ classis, prius translatum*. S. R. C. 2. Septemb. 1741. apud Caval. *tom*, 2. c. 20. *in d.* 6. 6. *n.* 2. & *c.* 27. *d.* 10. Vide eumdem Caval. cit. 20. in d. 5. nu. 2. & confer dicta tr. 1. lib. 2. in Dominica art. 2. n. 21. Hæc in antiquioribus Decretis jam fuerant ab eadem S. R. C. declarata, ut videre est apud Caval. cit. cap. 20. ubi inter alia decreta huc spectantia quinto loco traditur Decretum tenoris sequentis: *Dum semiduplex incidit in festum habens Octavam, vel in Dominicam infra Octavam (non privilegiatam,) & dies immediate sequens non est impedita, sed restat celebrandum duplex: v. g. hoc anno 1736. festum Ascensionis Domini incidit in die 10. Maii, seu in festo S. Antonini, & remanet celebrandum festum S. Petri Martyris, quod est duplex. Quæritur, an die 11. Maii nempe immediate sequenti celebrari debeat festum semiduplex S. Antonini juxta Rubricam* de transl. fest. num. 5. *transferendo ulterius festum S. Petri Mart. Et responsum fuit affirmative, & jussum fuit dari Decreta emanata sub diebus* 30. *Sept.* 1679. & 16. *Sept.* 1702. S. R. C. 23. Junii 1736. in Brugen. ex Merato in Indice Decr. Br. n. 316. ubi asserit, idem omnino confirmatum fuisse die 16. Febr. 1737. in Mechlinen. ad 2. dubium.

De festis trium Lectionum, seu de Sanctis, qui habent ritum simplicem, infra Oct. Ascens. fit commemoratio cum nona Lectione de iisdem, si forte habeant in Breviario propriam. *Rub. Brev.* hic.

Infra Oct. Ascens. rit. semid. lectiones omnes quotidie propriæ, reliqua ut in festo. Ad Primam in ℟. br. *Qui scandis*, per totam Octavam usque ad Pentecostem excl. In fine hymnorum *Jesu tibi*. *Qui victor*. Excepto hymno: *Salutis humanæ*. (quia habet ultimum versum proprium, ut supra notavimus n. 41.) Et dicitur: *Jesu tibi*. *Qui victor*, etiamsi non fiat Officium de infra Octavam Ascensionis, sed de alio festo: In hymnis videlicet ejusdem metri, & non habentibus ultimum versum proprium: ut accidit ex. gr. quando recitatur de communi M. M. in hymno: *Christo profusum sanguinem*. 53

SUBSECTIO II.

De Missa.

INFRA Octavam Ascensionis dicitur Missa de Ascensione ut in festo, nisi occurrat festum duplex, vel semiduplex, quia tunc de illo festo erit Missa, cum commemoratione Octavæ Ascensionis, nisi festum res- 54

puat commemorationem diei infra Octavam, juxta rubricas generales: puta si sit dupl. 1. aut 2. clas. De simplici autem fit tantum commemoratio. Rubr. Miss. hic. Post Orationem diei dicitur 2. or. de B. V. *Concede*. 3. pro Eccl. vel pro Papa. Nisi occurrat commem. festi simpl. tunc enim 2. erit de eo, 3. de B. V.

Quotidie *Credo*. Rubr. gen. Miss. tit. 11. n. 1. & Præfatio propria ut in festo per totam Octavam &. usque ad vigiliam Pentecostes excl. hoc est usque ad fer. sextam incl. post Octavam Asc. eadem Præfatio etiam recitatur in festis occurrentibus prædicto tempore, nisi propriam habuerint. Item quotidie *Communicantes*, proprium per totam Octavam: hoc est, usque ad sequentem feriam V. incl.

Si festum Sanctorum Philippi, & Jacobi, vel Inventionis Sanctæ Crucis, aut Sancti Joannis ante portam Latinam occurrerit infra Octavam Ascensionis, Præfatio in Missa erit de Apostolis, vel de Cruce; sed Communicantes *de Ascensione*. S. R. C. 28. Augusti 1627. in una Urbis apud Caval. *to.* 5. *c.* 14. *d.* 3.

Eadem dispositio servanda erit, si festum S. Marci Ev. transferatur ad aliquem diem infra Octavam prædictam, ut aliquando alicubi accidit. Idem dicendum de aliis festis, & de Missis votivis propriam habentibus Præfationem, & infra hanc, vel quamlibet aliam Octavam celebrandis: Vide Merat. *to.* 1. *par.* 1. *tit.* 4. *n.* 47. & *par.* 2. *tit.* 8. *n.* 12. La-Croix *lib.* 6. *par.* 2. *qu.* 309. *n.* 20551. *in ind. Decret. S. C. R. num.* 178. Profecto declaratum est, quod, *Si urgente causa, celebranda est Missa Votiva infra Octavam, quæ habeat Præfationem propriam, &* Communicantes, *in Missa Votiva debet dici Præfatio conveniens* (propria scilicet, si propriam habeat, juxta rubr. gener. tit. 12. n. 4.) Communicantes *vero de infra Octavam, quia est proprium de illo tempore*. S. R. C. 16. Junii 1683. in Granaten. apud Merat. *ind. decr. Miss. n.* 727. Hoc ipsum docens, rationem eamdem assignat Gavantus *in rubr. Miss. par.* 1. *tit. lit. g.* ubi quidem docet: in Missis votivis, quæ dicantur infra Octavam Ascensionis, & habeant Præfationem propriam, dicendum esse *Communicantes* de Ascensione, quia habet infra hanc Octavam quasi rationem de tempore, sicut haberet etiam Præfatio de Octava, si propriam Præfationem Missæ votivæ non haberent, ut dicitur in rubr. gener. Miss. tit. 12. nu. 3. & 4. Et licet nulla fiat commemoratio de Octava, dicitur tamen *Communicantes* sicut in Officio dicitur ad Primam: *Qui scandis super sidera:* neque enim ideo unitur *Communicantes* Præfationi in Missali, ut una simul vel dicantur vel omittantur; sed ut facilius *Communicantes* reperiatur. Quod de *Communicantes* dictum est, procedit etiam quo ad *Hanc igitur* proprium, si Octava etiam illud habeat. Merat. *par.* 1. *cit. n.* 47. *fine* confer dicta hoc lib. 5. par. 2. in ejus 1. par. c. 2. n. 2. In Missis autem Defunct. prædicta dicuntur de Communi. Confer dicta tr. 1. 2. Novembr. n. 83.

Qu. Si quis infra Octavam Ascensionis velit legere Missam votivam de B. V. quem Ritum servare debeat?

℟. Missa ut in votivis a Pascha ad Pentecosten, sine *Gloria in excelsis*, & sine *Credo*. Si autem sit Sabba-

batum, dicatur *Gloria*. Vide dicta n. 1. l. 3. 11. Decemb. art. 2. n. 3. Secunda or. de Oct. Ascens. 3. de Spiritu S. Si vero fiat Officium de aliquo festo semiduplici 2. orat. de eo 3. de Oct. Ascens. quod si occurrat festum simplex, fiat de eo commemoratio post Commemorationem Octavæ. Præf. de B.V. ex Rub. gen. Miss. tit. 12. n. 4. *Communicantes* de Ascens. quemadmodum habes ex dictis. In fine Missæ *Benedicamus Domino*; nisi dictum fuerit *Gloria in excelsis*.

ARTICULUS VI.

Not. fer. VI. infra Oct. Ascensionis.

SECTIO UN.

De Horis Canon. & Miss.

Si non occurrat festum novem lectionum, (etiam translatum: vide dicta præcedenti die nn. 52.) fiat de secunda die infra Oct. Asc. lect. 1. noct. initium Ep. 2. B. Petri Ap. 2. & 3. noct. propr. reliqua ut in festo. Si vero fiat de festo novem Lectionum, in quo non habeantur lect. 1. noct. propr. legatur prædictum initium cum commem. Oct. Et rursus in Missa; & reliqua serventur explicata die præcedenti sect. 2. ubi de infra Oct. Asc. in gen.

ARTICULUS VII.

Not. in Sabbato infra Oct. Ascensionis,

SECTIO UN.

De Hor. Can. & Miss.

Si heri ob aliquam causam non fuit lectum initium Ep. 2. B. Petri Ap. reponatur hodie, nisi simile occurrat impedimentum. Vid. Merat. *to. 2. sect. 6. c. 17. n. 3.* & confer dicta hoc tr. 2. l. 2. par. 2. in ejus 1. par. c. 1. n. 2. Si dicatur Missa votiva de B. V., Vid. dicta n. 55.

Si cras fiet de Dom. & hodie recitatum sit de die infra Oct. Vesp. a Cap. de seq. Dom. infra Oct. Ascens. semid. ut in propr. & fit commem. Octavæ Ascensionis ut in 2. Vesp. festi, sed V. ut in 1. Vesp. ejusdem festi. Si autem hodie recitatum sit, vel cras recitandum erit de aliquo festo, Vesperæ ordinentur juxta Rub. de concur. & commemoratio Octavæ (si ritus festi non respuat,) fiat modo prædicto.

CAPUT VI.

Not. in Hebdomada VI. post Oct. Pascha.

ARTICULUS I.

Not. In Dom. VI. post Pascha, infra Octavam Ascensionis.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS II.

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

1 Si Officium fiat de Dom. occurr. rit. semid. *Rubr. gen. Brev. tit.* 2. *n.* 1. Totum Officium fit ut in festo Ascensionis, exceptis illis, quæ hodie in Breviario habentur propria: puta lectiones, capitula &c. cum commemoratione Octavæ Ascension. (ob rationem indicatam in Dom. 2. post Epiph. sect. 1. n. 2.) in Laudibus, ut in festo, sed ℣. ut in 1. Vesp. ejusdem festi, & non fit commem. de Cruce. Ad Primam tres psalmi consueti ut in festis, nec dicitur Symbolum S. Athanasii *Quicumque*. Rubr. gen. Brev. tit. 4. n. 2. & tit. 33. n. 2. Ad Absolutionem Capit. lectio *Si quis loquitur*, ut in Cap. ad Nonam hujus Dominicæ. In 2. Vesp. fit commem. Oct. Ascens. ut in 2. Vesp. festi, sed ℣. ut in 1. Vesp. ejusdem festi.

2 In hac Dom. in Brev. ponitur initium Ep. 1. B. Joannis; jam vero hic notandum, quod si prædictum initium lectum fuerit pridie, quando scilicet in Sabbato præcedenti occurrit festum S. Joannis ante Portam Latinam, tunc in hac Dominica legantur in 1. noct. lectiones feriæ secundæ sequentis de eadem Epistola: *Videte qualem charitatem*. Rubr. Brev. hic: ne scilicet bis prædictum initium legatur immediate, ut observat Gavantus *in Rubr. Brev. sect.* 7. *ad diem 6. Maji*, quemadmodum in simili notavimus in Domin. 4. post Pascha.

Quare non dicantur Psalmi de Dominica, sed de Ascensione, & totum fere Officium fit de Ascensione? Ratio est, ut Officium instanti celebritati Ascensionis Dominicæ concordet; ne Clerus aliud, quam populus, in Ecclesiasticis hujuscemodi celebritatibus observet. Vid. Microlog. *de Eccl. observat. c.* 37.

Dominica infra Octavam Ascensionis aliquando vocatam Dominicam Rosæ notavimus ubi de Dom. 4. Quadr. sect. 1. n. 1.

SECTIO II.

De Missa.

Si dicenda sit Missa de Dom. VI. post Pascha, quæ est infra Oct. Ascens. ut in propr. & dicitur tantum 2. or. de Oct. Ascens. Præf. & *Communicantes* de Ascens. 3

ARTICULUS II.

Not. fer. IV. post Dom. VI. Paschæ; infra Oct. Ascens.

SECTIO UNICA.

De Hor. Canon.

Martyrologium in ferie festorum mobilium non recenset elogium diei Octavæ Ascensionis; nihilominus ea solet annunciari ex usu communi, annuncietur autem simpliciter, puta: *Octava Ascensionis Domini*. Annuncietur 1. loco, si de ea sit cras recitandum; quod si sola commemoratio habenda sit, annuncietur 2. loco. Vid. Caval. *to.* 2. *par.* 2. *c.* 37. *in d.* 2. *n.* 9. *&* 11. 4

In Calend. Rom. Vesp. de die Octava Ascens. dupl. ut in 1. Vesperis festi. 5

In 1. Vesperis diei Octavæ Ascensionis totum Officium fit de Octava

cum

cum commemoratione præcedentis festi duplicis, nisi fuerit festum solemne principale vel primæ, vel secundæ classis, quia tunc de festo fieret Officium, & commemoratio de Octava. *Rubr. Brev. post tabell. concurs. Offic.* & eruitur a fortiori ex Rubr. gen. Brev. tit. 11. n. 7. Vide dicta tr. 1. 13. Januar. art. 1. n. 2.

ARTICULUS III.

Not. fer. V. post Dom. VI. Paschæ, in Octava Ascensionis.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS II.

Sect. I. *De Hor. Canon.*
Sect. II. *De Missa.*

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

6 OCTAVA Ascens. dupl. omnia sicut in die præter lectiones omnes proprias. *Rubr. Brev. hic.*

Si occurrat festum simplex, fit de eo commemoratio, quod si habeat lectionem propriam, legitur etiam de eodem lectio nona.

In 2. Vesperis non fit commemoratio Officii sequentis diei. Rubr. Brev. hod. Intellige, si sequenti die fiet Officium de feria VI. post Octavam Ascens.; secus autem si fiat Officium de festo duplici, vel semiduplici; item si cras occurrat commemoratio festi simplicis, fiat in his secundis Vesp. commem. de eo.

In 2. Vesp. diei Octavæ Ascensionis de sequenti duplici fit tantum commemoratio, nisi illud fuerit primæ, vel secundæ classis: quia tunc de festo fieret Officium, & de Octava commemoratio. *Rubr. gen. Brev. tit.* 11. *n.* 7. & post tabell. de concur. Offic. Vide dicta *tr.* 1. 13. *Januar. art.* 1. *n.* 2.

SECTIO II.

De Missa.

IN die Octava Ascens. dup. Missa sicut in festo cum una tantum Oratione. Rubr. Miss. hic. Si autem occurrat festum simplex, fit utique de eo commemoratio. *Credo* Præf. & *Communicantes* de Ascensione. Color. param. alb. 7

ARTICULUS IV.

Not. Fer. VI. post Oct. Ascens.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS II.

Sect. I. *De Hor. Canon.*
Sect. II. *De Missa.*

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

HODIE, & sequenti die Officium fit sicut infra Octavam Ascensionis, exceptis lectionibus, quæ habentur propriæ; item exceptis ℟. VIII. Capit., Antiphonis ad *Bened. & Magnific.* & oratione, quæ dicuntur de Dominica infra Octavam Ascensionis; & non dicuntur Preces ad Primam, & Complet. *Rubr. gen. Brev. tit.* 34. *num.* 2. Atque adeo nec fit commemoratio de Cruce, ob rationem inferius assignandam. Adhuc dicetur ad Primam in ℟. brev. *Qui scandis.* & in fine hymnorum: *Qui victor in Cælum redis*: hymnorum ejus- 8

ejusdem metri, & non habentium ultimum versum proprium.

Martyrologium Vigiliæ mobili Pentecostes nullam præmittit mentionem, nec dissimiliter agit usus communis; cui tamen si quis contraierit, eum non esse reprehendendum, imo fortasse laudandum existimat Cavaler. *to.* 2. *par.* 2. *c.* 37. *in decr.* 2. *n.* 11. eo quod Martyrologium ipsum Vigilias omnes immobiles annunciat. Annunciabitur autem primo loco. Caval. n. 6. & simpliciter, puta: *Vigilia Pentecostes*. Caval. cit. n. 11.

Si occurrat festum simplex, fit de eo commemoratio, cum ejusdem nona Lectione, si propriam habeat in Breviario. *Rubr. Brev. post Offic. Ascens.*

9 Si vero in hac feria sexta occurrat festum novem Lectionum, fit de festo cum commemoratione Officii ejusdem diei ad Laudes (absque nona lect. de homil. huj. fer. Merat. *to.* 2. *sect.* 3. *c.* 11. *n.* 2.) Antiph. ℣. ℟. & Orat. ex Dom. infra Oct. Ascens. Nisi illud festum fuerit ex Solemnioribus, ut dicitur in Rubr. de commemor. *Rubr. Brev. hodie*; nimirum nisi occurat festum duplex primæ, vel secundæ classis, quod respuit commemorationem diei infra Octavam, & a fortiori commemorationem hujusmodi feriæ, quæ, rigorose loquendo, non est de Octava Ascensionis: ea enim terminavit in præcedenti feria quinta, in qua recitatum fuit Officium de die Octava Ascensionis sub ritu duplici, aliarum Octavarum instar: ut observat Cavaler. *to.* 5. *c.* 12. *n.* 12. (alias per err. 13.)

Docet autem Meratus *to.* 2. *sect.* 3. *c.* 10. *n.* 3. quod si alicubi hodie occurreret dies infra aliquam Octavam particularem, recitandum esset Officium de hac feria cum commemoratione alterius illius Octavæ: quia cum sit Officium Domini, est præferendum. Consentit cum Guyeto contra Pittonum. Cavalerius *to.* 2. *c.* 20. *in decr.* 8. *n.* 20. quia Officium hujus feriæ est de Octava Ascensionis, quæ per duas dies ultra solitum prorogatur; etsi rigorose loquendo, hanc feriam non esse diem infra Octavam Ascensionis, fassus fuerit n. 8. & rursus docuerit to. 5. l. cit. ut jam diximus; quod ipsum concedit Guyetus apud Merat. l. cit. In eodem casu, quo hodie occurrat dies infra aliquam Octavam particularem, quoniam adveniente Vigilia Pentecostes cessant Octavæ particulares, ut ibi notabimus, ideo si hodie non sit dies septima infra Octavam hujusmodi particularem; fiet quidem commemoratio ejus in secundis Vesp. Secus autem si sit dies septima. Quod si occurrat dies Octava; fiat de ea usque ad Completorium inclusive cum commem. fer. ad Laud. ut supra, & in Vesp. ut infra. Confer dicta in Sab. post Dom. Passion. n. 22. *In feria VI. post Octavam Ascensionis potest fieri de Officio semiduplici translato*. S.R.C. 11. Aug. 1691. apud Caval. *to.* 2. *c.* 20. *d.* 8. Merat. *to.* 2. *sect.* 3. *c.* 10. *n.* 3. *& sect.* 6. *c.* 17. *n.* 5. Atque adeo debet in hac feria reponi, si reponendum restet aliquod festum semid. Caval. l. cit. n. 9. nisi aliud obstet. Porro licet infra Octavas non fiat de semiduplici translato, (nisi in casibus expressis ubi de infra Oct. Ascens. in gen. n. 52.) hæc tamen feria non est dies rigorose infra Octavam Ascensionis, quæ terminavit in præcedenti feria V. ut supra notavimus. Caval. n. 8.

In 2. Vesp. si hodie factum sit de festo duplici, fiat commemoratio fe- 10

riæ,

riæ, ut in secundis Vesp. Dominicæ infra Oct. Ascens. Etiamsi factum sit de festo semiduplici, adhuc de feria ista nonnisi solam commemorationem faciendam esse, vult Gavantus *in Rubr. Brev. sect. 6. c. 17. n. 7.* Bauldry, & Pittonus apud Caval. l. cit. n. 10. eo quod potius sit occurrentia festi, & feriæ, quam concurrentia cum Sabbato sequenti, quod neque est festum semiduplex, neque dies infra Octavam, sed Officium repetitæ Dominicæ usque ad Nonam inclusive. Verum contradicit omnino cum Guyeto Cavalerius n. 12. 18. & 19. ubi docet: a capitulo recitandum de feria, seu de sequenti Sabbato, uti re ipsa fieret, si tale festum semiduplex infra Octavam recurreret: eo quod hæc feria sexta, & Sabbatum sequens instar se habeant dierum infra Octavas, & solum exceptis iis, quæ in oppositum expresse sancita sunt, tamquam dies infra Octavam debeant regulari: qua de causa non admittunt Preces Dominicales, nec Commemorationem de Cruce; quæ tamen alias dici deberent.

Occurrente autem in hac feria festo duplici primæ classis peragendam esse in 2. Vesperis commemorationem feriæ, volunt nonnulli apud Meratum *to. 2. sect. 3. c. 11. n. 2.* existimantes Antiphonam hujus feriæ, quæ assignatur secundis Vesperis, pertinere ad feriam sequentem, ad Vigiliam scilicet Pentecostes: quam credunt æquiparandam aliquo modo Vigiliæ Epiphaniæ, de qua quidem fit commemoratio in Vesperis antecedentis diei, etiamsi alicubi occurreret in illa die festum 1. cl. Meratus autem potius inclinat ad sentiendum cum Guyeto, commemorationem in posito casu negante. Sed opinioni, ac dispositioni præfatæ, favet Caval. *in cit. d. 8. n. 19.* ubi assumit, quod si in hac feria occurrat duplex secundæ classis, taceatur quidem in Laudibus commemoratio feriæ, non item in 2. Vesp.. Inde autem colligit, commemorationem non esse de feria VI.: cum contra Rubricas, & Decreta sit, in Vesperis Commemorationem agere de eo, de quo acta non fuit in Laudibus. Unde concludit, esse de Sabbato sequenti: quod, consequenter, dicendum sit, primis Vesperis esse donatum.

Si cras occurrat festum simplex, fit in his Vesperis commemoratio de eo, quia etiam cras de eodem fiet commemoratio in Laudibus, quamvis non fiet cras in Missa commemoratio de simplici.

Qu. hic: cur hodie, & sequenti 11
die fiat adhuc de Ascensione, cum ejus Octava terminaverit in præcedenti feria V.?

℞. Ex Joanne Beleth *de Divin. Offic. c. 130.*, & Durando *in Ration. Divin. Offic. lib. 6. c. 86. n. 16. fin.* ita fit, quia, licet duo dies qui supersunt Octavæ Ascensionis, possent Officiari ad Missam a Dominica antecedenti; tamen ad Nocturnos non haberent Invitatorium, vel lectiones, vel responsoria, nisi ab Ascensione Domini acciperent. Unde dicunt, hos decem dies pro una reputari; nec id mirum esse, cum & totum tempus Paschale pro una reputetur Octava; ita illi. In quo Durandus c. 105. fine etiam agnoscit mysterium, sic enim habet: *Prorogatur ergo Octava, cum Apostoli essent laudantes Deum. Nec vacat mysterio, quoniam Apostoli expectantes, per observationem decem præceptorum, Paraclетum, Mysterium* de-

denarii accipere meruerunt, & *nos etiam expectantes*, *ob eamdem observationem*, *denarium vitæ percipiemus æternæ*. Hæc Durandus. Consonat B. Ivo Carnotensis Episc. *serm. de Pentecoste* dicens: *Hinc est etiam*, *quod decimo die post Ascensionem Domini missus est idem Spiritus Sanctus*, *quia in mercedem denarius promittitur Operariis*, *perseveranter in vinea Domini laborantibus*.

SECTIO II.

De Missa.

12 FERIA VI. post Octavam Ascensionis, si non fuerit festum duplex, vel semiduplex, Missa dicitur de Dominica præterita: 2. or. de S. Maria: *Concede nos famulos tuos*, & 3. *Ecclesiæ*, vel pro Papa. *Deus omnium fidelium*. De simplici fit tantum commemoratio; & non dicitur *Credo*; quia, inquit Caval. *to.* 5. *c.* 12. *n.* 12. (alias per errorem 13.) ex vi Rubricæ dicendum est in festo, & per octavam; hæc autem absoluta est in præcedenti Feria V. Nihilominus dicitur Præfatio de Ascensione, non item ejusdem *Communicantes*: Rubr. Miss. videri potest Caval. *to.* 5. *c.* 14. *n.* 16. & 17.

13 In hac feria VI. post Octavam Ascensionis, si occurrat festum novem Lectionum, facienda est in Missa commemoratio hujus diei; nisi festum fuerit ex solemnioribus juxta Rubricas. ex Decr. S.C.R. 4. Apr. 1705. in Lycien apud Merat. *ind. Decr. Miss. n.* 594. hoc est nisi occurrat festum duplex 1. aut 2. cl. quod respuit commemorationem diei infra Octavam ex rubricis gener. & a fortiori commemorationem hujus diei, quæ, rigorose loquendo, non est infra Octavam, ut notavimus sect. praeced.

Si occurrat festum semiduplex, 2. or. de feria, ut in Dom. infra Oct. Ascens. 3. or. de B.V. *Concede nos*. nisi occurrat etiam simplex, tunc enim de eo erit 3. or.

ARTICULUS V.

Not. in Sabbato post Oct. Ascensionis; Vigilia Pentecostes.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS VII.

SECTIO I.

De Hor. Canonicis.

DUPLEX quodcumque, etiam Patroni, & Tituli Ecclesiæ, vel Dedicationis ejusdem 1. cl. occurrens in Vigilia Pentecostes, transfertur post festum Trinitatis, hoc est post Dominicam primam Pentecostes. Rubr. Brev. hic, & Rubr. gen. Brev. tit. 10. n. 1. & in not. post tabell. occurs. in Brev.

A Vigilia Pentec. inclusive usque ad festum Trinitatis inclusive excluduntur Octavæ, & quæ cœptæ fuerant, abrumpuntur. ex Rub. gen. Brev. tit. 7. n. 1. Caval. *to.* 2. *c.* 19. *n.* 10. Merat. *to.* 2. *sect.* 6. *c.* 17. *n.* 4. *fine*; unde in Laud. hujus Vigil. non est fa- 14

facienda comm. Octavæ. Sicut in honorem Adventus Spiritus Sancti omnes dies a Vigilia Pentecostes usque ad festum SS. Trinitatis adeo privilegiati extitere, ut festum etiam 1. cl. depellant; sic Octavas datum est illis respuere, ut ita mens nostra tota feratur in contemplationem tanti Mysterii, neque ab occurrenti commemoratione Octavæ alterius festi ad aliena parumper distrahatur. Caval. l. cit. n. 7. quod intelligo: sine urgenti convenientia: ex qua admittitur commemoratio Sancti de rit. simpl. ut statim dicemus. Hodiernæ Vigiliæ prædictum etiam conceditur privilegium, quæ nedum, ut communiter cæteræ, tamquam proxima præparatio ad suum spectat festum, sed peculiari quadam ratione, ob quam præ cæteris, contra quodcumque festum illam noscimus privilegiatam, & insuper in Officio Evangelium, & in Missa, quæ ad idem spectant festum, usurpari. Caval. n. 10.

15 Itaque hodie fit Officium de Vigilia Pentec. semid. *Rubr. gen. Brev. tit. 6. n. 5.* Omnia sicut heri præter lect. propr. hoc est: Officium fit sicut infra Octavam Ascensionis, exceptis lectionibus, quæ habentur propriæ, & ℟. VIII. Item exceptis Capit. Antiph. ad *Benedictus*, & Oratione, quæ dicuntur de præced. Dominica infra Octavam Ascens. dicitur *Te Deum*, & non recitantur Preces. *Rubr. gen. Brev. tit.* 34. *n.* 2. *&* 3. nec fit commemoratio de Cruce. Merat. *to.* 2. *sect.* 6. *c.* 17. *n.* 6.

Si occurrat festum simplex, fit de eo commemoratio in Officio; cum ejusdem nona Lectione, si propriam habeat in Breviario. *Rubr. Brev. post Offic. Ascens.* Quamvis non fiet de eo commemoratio in Missa, ut suo loco notabimus. Exclusa commemoratione Octavæ, si occurrat, ut supradictum est: permittitur autem commemoratio festi simplicis in Laud. Vigil. quia alias de eo nihil fieret: ait Caval. *cit. c.* 19. *ind.* 5. *n.* 8. & licet id contingat in festis dupl. 1. cl. tamen hodiernæ Vigiliæ solemnitas non adeo plena est, ut in omnibus æquiparari debeat festis 1. cl. confer dicenda n. 21. In Martyrologio primo loco moneatur *Dies Pentecostes*.

Vesp. de sequenti festo Pentecostes dupl. 1. cl. ut in propr. Ad primos quatuor versus hymni *Veni Creator*, genuflecti consuevit in Choro. Vid. Merat. *to.* 2. *sect.* 6. *c.* 17. *n.* 6. & c. 18. n. un. Hymnus Completorii terminatur sicut prædictus hymnus *Veni Creator*: videlicet *Deo Patri sit Gloria, & filio, qui a mortuis surrexit &c.*

Ad Officium Sabbati hujus, seu ad horas Canonicas usque ad Nonam inclusive adhibetur color albus. *Rub. gen. Miss. tit.* 18. *n.* 2. Merat. cit. n. 6.

SECTIO II.

De Officiis, seu Functionibus Sabbati in Vigilia Pentecostes.

DICTA Nona, Sacerdos, & Ministri induti Paramentis violacei coloris, (Diaconus, & Subdiaconus utuntur Planetis plicatis ante pectus in hac Vigilia ante Missam, in Cathedralibus, & præcipuis Ecclesiis; in minoribus autem Ecclesiis Alba tantum amicti ministrant; Subdiaconus cum manipulo; Diaconus etiam cum stola ab humero sinistro pendente ad dextrum. *Rubr. gen. Miss. tit.* 19. *n.* 6. *&* 7.) accedunt ad altare, & facta reverentia, Sacerdos illud osculatur in medio, Deinde le- 16

guntur Prophetiæ sine titulo, candelis altaris extinctis usque ad principium Missæ, sicut in Sabbato Sancto ante Dom. Resur. Sacerdos legit eas submissa voce ad Altare in cornu Epistolæ. In fine Prophetiarum dicuntur orationes sine *flectamus genua*. Rubr. Miss. hic.

Pro his Prophetiis, seu lectionibus videri omnino debent ea, quæ de lectionibus Sabbati Sancti agentes, diximus ibi subs. 3. §. 5. solum hic notamus, ad Orationes hodie non dici: *flectamus genua*: etsi dictum fuerit in Sabbato Sancto; quia genua nunc minime flectenda sunt ad Orationem, cum sit tempus Paschale: recole dicta hoc lib. 5. par. 2. c. 3. a n. 2. exceptis Litaniis ob specialem rationem assignatam tr. 1. 25. Apr. art. 4. sect. 5. subs. 1. initio. Lectiones vero recitantur tantummodo sex ex illis duodecim, quæ lectæ fuerunt in Sabbato Sancto, & leguntur etiam ordine variato, ut in Missali disponitur. Post secundam, & tertiam Lectionem respondendum non esse *Deo gratias*: ne interrumpatur sensus inter Lectionem, & sibi cohærentem Tractum: opinatur Bauldry, cui non contradicit Meratus *tom. 1. par. 2. tit. 6. n. 1.*

Expositio autem mystica pro his lectionibus, & pro aliis partibus ad Officium Ecclesiasticum hodiernum, seu Ecclesiasticas functiones Vigiliæ hujus, quæ partes prædictis lectionibus adnectuntur, facile peti valet ex iis, quæ diximus in Sab. Sancto loco cit. §. 6. & videri etiam potest Amal. *de Eccl. Off. l. 1. c.* 38. Sicut enim illud Officium respicit Catechumenos baptizandos, & Christi Resurrectionem; ita similiter hodiernum Officium respicit eosdem Cathecumenos baptizandos, & Spiritus Sancti Missionem.

Porro sicut in Sabbato Sancto l. cit. §. 7. *n.* 340. dictum est: *Secundum Canonicam traditionem, solemne Baptisma in duobus dumtaxat Sabbatis celebratur, videlicet in hoc Sabbato, & in illo, quod est ante Dominicam Resurrectionis. Unde sicut in Sabbato Sancto, similiter & in hoc Sabbato benedicitur aqua Fontis baptismalis, & celebratur baptismus, seu solemniter ministratur:*

Supradictis igitur expletis, si Ecclesia habuerit Fontem baptismalem, 17
Celebrans accipit Pluviale violaceum, & descendendo ad Fontem cantatur Tractus: *Sicut Cervus*, ut in Missali. Et dicta oratione ut ibidem; postea procedit Sacerdos ad benedictionem fontis. Pro hujusmodi benedictione videri debent dicta in Sabb. Sancto cit. §. 7. Ad benedictionem Fontis accendendum esse Cereum Paschale, notavimus in dicto Sab. S. Rub. 4. §. 1. n. 352. Pro expositione autem mystica Cærem. bened. fontis videantur dicta in eodem Sab. Sanct. subs. 3. §. 8. Absoluta benedictione solemni Fontis baptismalis ministratur solemniter Baptismus: videantur, serventurque in simili, dicta in Sab. Sanct. supra cit. §. 7. n. 340. Solum hic exponimus rationes, ex quibus in hoc Sabbato Pentecostes celebratur Baptisma. Itaque ex Jo. Beleth de Divin. Offic. c. 110. fine, & c. 131. fine, ex Durando in Ration. Divin. Offic. lib. 6. c. 106. n. 1. & Honor. in Gemma l. 3. c. 116. id fit primo. quia Spiritus Sanctus in Pentecoste donatur nobis, per quem mundamur, & sanctificamur. Profecto Baptismi regeneratio propria est Spiritus Sancti; Unde Dominus dixit: *Joannes quidem ba-*

baptizavit aqua , vos autem baptizabimini Spiritu Sancto. Act. 1. 5. Quod quidem in Pentecoste adimpletum est : ut significavit Joannes Baptista dicens : *Ego quidem baptizo vos in aqua ... ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igni*. Matth. 3. 11. Quæ ratio est etiam Ruperti de Divin. Offic. l. 10. c. 2. Secundo , quia sicut in Pentecoste Spiritus Sanctus descendit in Apostolos , quem descensum Christus appellavit baptismum , ut jam dictum est : sic idem Spiritus Sanctus in baptismate descendit, licet invisibiliter, in baptizatos . Tertio denique , quia Petrus in Pentecoste tria circiter millia hominum baptizavit . Act. 2. 41.

18 Post benedictionem Fontis ; & si administratus fuit baptismus , post baptismi administrationem , proceditur ad decantationem Litaniarum . Videnda hic sunt , quæ in simili diximus esse præstanda in Sab. Sancto supra cit. subs. 3. §. 9. a n. 343. Ubi vero non fuerint Fontes , finita sexta Prophetia , seu lectione cum sua oratione , proceditur ad prædictam recitationem Litaniarum , & similiter videantur , atque serventur dicta in Sab. S. l. cit. Tantummodo diversus est ad Missam Color sacrorum Paramentorum : adhibetur enim color rubeus , Rubr. gen. Miss. tit. 18. n. 3. ob rationem mysticam inferius explicandam .

SECTIO III.

De Missa.

AGITUR SUBSECTIONIBUS II.

Subs. I. *De Missa Solemni*.
Subs. II. *De Missa privata*.

SUBSECTIO I.

De Missa Solemni.

INTERIM dum Cantores cantant solemniter *Kyrie eleison* , Sacerdos cum Ministris in paramentis rubri coloris , (Ministri hic utuntur Dalmatica , & Tunicella . Rubr. gen. Miss. tit. 19. n. 5. & 6. , quia solemnitatem indicant , & lætitiam , ut notavimus hoc tr. 2. l. 1. par. 1. c. 3. n. 15.) accedit ad Altare , & facit confessionem : deinde ascendens , illud osculatur , & incensat more solito . Finitis *Kyrie eleison* , incipit solemniter *Gloria in excelsis Deo* , & Campanæ pulsantur . Rubr. Miss. hic . 19

Postea dicitur Oratio , & reliqua ut in Missali , quæ clara sunt . Videri tamen debent pro hac Missa solemni ea , quæ de Missa solemni Sabbati Sancti agentes diximus ibi subsc. 4. §. 1. & videantur item dicenda hic subs. seq.

Licet in Vigiliis , quæ jejunantur , omnes in Missa solemni genuflectant in Choro , etiam ad Orationes &c. Vide Rubr. gen. Miss. tit. 17 n. 5. excipitur tamen Vigilia Pentecostes , (& quædam aliæ suis locis notatæ) Rubr. cit. ratione temporis Paschalis . Vide dicta hoc l. 5. par. 1. c. 3. a num. 2.

§. UN.

Expositio mystica Missæ solemnis Sabbati in Vigilia Pentecostes.

MISSA solemnis hujus Sabbati caret Introitu , sicut & Missa Sabbati Sancti , his enim duobus diebus , ut in Sab. S. dictum est ex Scriptoribus de rit. Eccles. ibi laudatis ; servamus antiquum Ecclesiæ morem , qui fuit ante Papam 20

Cœ-

Cœlestinum I. (verisimiliu, ante Gregorium Magnum. Vide Bened. XIV. *de Sacr. Miss. l. 2. c. 4. n. 2.*) secundum quem Introitus in Missa non dicebatur, sed a *Kyrie eleison* erat initium. Non sine mysterio autem Ecclesia retinuit morem illum veterem in Missa Sabbati Sancti, & in Missa Sabbati hujus; & quidem pro Sabbato Sancto assignavimus ibi l.cit. pro hoc Sabbato autem assignamus ex Dur. in Rat. lib. 6. c. 106. nu. 6. dicendo: id fieri, quia Ecclesia non habet adhuc Spiritum Sanctum, saltem in tanta plenitudine, in quanta expectat eum in crastino. Porro Spiritus S. est principium omnis boni: ideo itaque hodierna Missa solemnis consueto caret principio Missæ. Rationem quamdam minime mysticam ex Merato, & Bened. XIV. de eo quod Missa Sabbati Sancti careat Introitu, retulimus in Triduo ante Pascha; quæ intelligi potest etiam procedere de simili hodierna Missa solemni.

Dicitur *Gloria in excelsis*. Quod est conforme Apostolorum exemplo, qui hoc ipso tempore, priusquam Spiritum Sanctum acciperent, erant jugiter in Templo laudantes, & benedicentes Dominum. Rursus quia est Canticum Angelorum, qui gaudent pro iis, qui hodie sunt in baptismo renati. Dur. l. cit. n. 7. & quia baptizatis gloria amissa redditur. Honorius in Gemma l. 1. cap. 115. In Epistola fit mentio de Baptismo, & de Spiritu Sancto: unde Neophytos respicit, & Missionem Spiritus Sancti. Post Lectionem dicitur unum *Alleluja*: & ℣. *Confitemini*, in gratiarum actionem pro baptizatis, quia ab omni peccato liberati sunt. Dur. n. 8.

Sequitur *Tractus* propter baptizatos, ut moneantur quod multos tractus miseriarum passuri sint pro Christi nomine, si pie, & sancte vixerint. Durand. nu. 9. juxta illud Apostoli: *& omnes qui pie volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur*. 2. *ad Timoth.* 3. 12. Alleluja cum tractu miscetur, ut significetur, Spiritus Sanctus omnia efficere levia, & esse *in labore requies, in æstu temperies, in fletu solatium*. Unde Neophyti animo non cadant, audientes, quod multa passuri sint.

Evangelium est de promissione Spiritus Sancti. Ad illud luminaria non deferuntur, quia Spiritus Sanctus lumen cordium nondum venit, nec emisit lucis suæ radium.

Credo non dicitur, quia ibi fit mentio de Spiritu Sancto, tamquam qui jam advenerit, & vivificaverit, & locutus fuerit. Nunc autem in figura illum expectamus, ut nos vivificet, & loquatur per Apostolos Domini, qui, ubi Spiritus Sanctus crastina die supervenerit, tunc incipient loqui variis linguis magnalia Dei, prout Spiritus Sanctus dabit eloqui illis.

Dicitur Offertorium, quod manifeste pertinet ad Spiritum Sanctum, & ejus missionem, & ad effectus adventus illius: *Emitte spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terræ, sit Gloria Domini in sæcula. Alleluja.*

Denique hodie in Missa, & per Octavam Pentecostes usque ad Sabbatum sequens finita Nona, & Missa, adhibetur color paramentorum rubeus ex rubr. gen. Miss. tit. 18. n. 3. color autem rubeus in hoc festo denotat Spiritus Sancti fervorem, qui super Apostolos in igneis linguis apparuit; Act. 2. & potestatis plenitu-

di-

dinem in igne significatam, iisdemq. Sanctis Apostolis donatam. Durand. *in Rat. lib. 3. c. 18. n. 4. fine*. Gavant. *in rubr. Miss. par. 1. tit. 18. n. 3. lit. e.*

SUBSECTIO II.

De Missa privata.

22 SABBATO in Vigilia Pentecostes Missa propria. In Missa privata dicitur Introitus, ut in Missali describitur ad calcem hodiernæ Missæ. Dicitur *Gloria in excelsis*. Or. unica. Non dicitur *Credo*. Dicuntur Præfatio, *Communicantes*, & *Hanc igitur*, propria de Pentec. ob rationes, quæ videri possunt apud Caval. *to. 5. c. 14. nu. 34. & 35.* qui etiam *c. 16. n. 33.* monet, quod in *Communicantes* proprio Pentecostes legi debeat: *in igneis linguis:* non vero, *innumeris:* Juxta Missale Romanum impressionis Vaticanæ 1735. & 1742. & Rationale Rubei pag. 48. Oratio *Hanc igitur*: propria Pentecostes, & Octavæ dicenda est etiam ubi nullus sit recens baptizatus. Confer dicta in Sab. Sancto. nu. 340. color param. rub. ut notavimus nu. 18. & 20. fine ob rationes ibi assignatas.

Missa Vigiliæ Pentecostes discordat ab Officio in Collecta, & colore paramentorum. Unicam orationem habet, ut imitetur solemnitates majores, inquit Gavantus *in rubr. Miss. par. 1. tit. 7. nu. 1. & tit. 9. nu. 8.* cum pendeat ex benedictione fontis baptismalis; unde, ut notavimus sect. 1. initio; numquam omittitur, cedentibus omnibus aliis festis etiam primæ classis. Profecto unica oratio solemnitatem denotat majorem, ut patet ex ritu dupl. 1. cl. qui utpote solemnissimus respuit commemorationem simplicis. Itaque etiamsi hodie in Officio facta fuerit commemoratio simplicis occurrentis, nihil tamen de eo fit in Missa etiam privata. *rubr. gen. Miss. tit. 7. n. 1.* Ex quo arguit Caval. *tom. 4. c. 7. comment. in decr. 35. n. 2. fine* excludendas esse ab hac Missa Commemorationes quaslibet arbitrarias, vel de mandato; hoc ipsum docet Meratus to. 1. part. 4. tit. 11. nu. 17. Attamen in Missa solemni, quæ celebraretur coram SS. Sacramento exposito publice, faciendam esse commemorationem SS. Sacr. sub unica conclusione cum oratione diei, docet ipse Caval. *loc. cit. comment. in decr. 38. n. 4.* fine; omittendam vero in Missis privatis, in decr. 35. n. 2. fine. Vid. dicenda in Appendice ad calcem Diarii c. 3. art. 5. num. 22.

Licet ab omnibus Vigiliis, quæ jejunantur, excludatur *Alleluja*, non sic autem ab hac Vigilia, sicut nec a Vigilia Paschæ, & Vigilia Nativitatis Domini, si venerit in Dominica. *rubr. gen. Miss. tit. 10. nu. 4.* Nimirum ad indicandam festivam solemnitatem.

In diebus, in quibus non potest fieri de festo duplici, prohibentur Missæ votivæ, & de Requiem. S. R. C. 28. Aug. 1627. *in una Urbis*. apud Caval. *to. 3. c. 9. d. 2.* Hinc habes, in Vigilia Pentec. prohiberi Missas votivas, & Defunctorum. Vid. Caval. *l. cit. num. 2.* La-Croix *lib. 6. par. 2. qu. 72. §. 2. n. 498. & qu. 73. §. 1. nu 506.* Gavant. *in Rubr. Miss. par. 1. tit. 4. n. 3. lit. O.* Merat. ibi num. 11. & quo ad Missam votivam de B. V. adest etiam Decretum expressum apud Merat. *Ind.*

Dec.

Decr. Miss. nu. 307. hujus tenoris : *Missa votiva de B. M. V. in Vigilia Pentecostes non potest dici.* S. R. C. 19. Aug. 1651. *in una Urbis*. Neque pro Anniversario potest cantari Missa de Requiem. Vide dicenda in cit. Ap. c. 9. n. 9. An autem præsente Cadavere liceat una Missa solemnis de Requiem? Vid. in eadem Append. c. 8. n. 22.

An, & quale peccatum sit non dicere Præfationem propriam; item *Communicantes*, & *Hanc igitur* propria: & an si quis oblitus fuerit dicere propria, debeat supplere, ubi animadvertat errorem? Examinavimus in Dom. Resurr. art. 3. q. 1. & 2.

Qu. Quare hodie dicatur in Missa privata Introitus, cum non dicatur in Missa solemni?

℞. In Missa solemni non dicitur Introitus ob mysterium, quod exposuimus subs. præced. nu. 20. Satis autem fuit, ad illud Mysterium indicandum, Introitum taceri in sola Missa solemni, ad quam supponitur populus Christianus assistere, qui in hujusmodi Mysteriis instruendus est. Sed ratio illa physica, quæ a Merato, & Bened. XIV. assignatur de eo, quod omittatur Introitus in Missa solemni Sabbati Sancti, quamque nos retulimus ubi de triduo ante Pascha nu. 46. eamque intelligi posse procedere etiam de simili hodierna Missa solemni, significavimus hic cit. n. 20. Ratio, inquam, illa, indicare etiam potest sufficientem causam, cur in Missa hodierna privata dicatur Introitus, licet omittatur in solemni.

SECTIO IV.

De Residentia Episcoporum.

24 TRIDENT. sess. 23. cap. 1. de Reform., indulget Episcopis, ex justa causa abesse a propriis Diœcesibus per trimestre sive continue, sive interrupte intra annum; eosque simul admonet, ne per illius temporis spatium, Resurrectionis Domini, Pentecostes &c. diebus, ab Ecclesiis suis Cathedralibus absint; nisi forte Episcopalia munia in aliis Diœcesum suarum locis, eos detineant. Vid. dicenda in Appendice ad calcem Diarii c. 11.

SECTIO V.

De Indulgentiis.

25 IN Vigilia Pentecostes possunt acquiri Indulgentiæ Stationum. Habetur autem hodierna *Statio ad Sanctum Joannem in Laterano*. De Stationibus egimus hoc tr. 2. lib. 4. par. 1. c. 2. a n. 101.

SECTIO VI.

De Jejunio.

26 IN Vigilia Pentecostes est jejunium universale obligans sub gravi, sive ex præcepto Ecclesiæ, sive ex mera consuetudine Populi Christiani, quæ est pro lege habenda in hujusmodi rebus, & materiis, & omnino sequenda, ut monet Hieronymus in Epistola ad Lucinium, & docet Augustinus epist. 86. quem laudat D. Th. 2. 2. *qu.* 147. *art.* 5. *ad* 3. Unde Glossa *C. Nosse* 9. *dist.* 76. docet, in Vi-

Vigilia Pentecoſtes neceſſario jejunandum eſſe.

Cujus jejunii rationem aſſignat Durandus *in Ration. Offic. lib. 6. c. 7. n. 17.* ubi inquit: in Vigilia Pentecoſtes bene jejunandum eſſe, ut per jejunium mundati, & purificati Spiritum Sanctum digne ſuſcipere mereamur. Quidam apud Iſidorum *de Eccl. Offic lib. 1. c. 37.* & apud Durandum *l. cit. n. 16.* fine; volebant, indicendum eſſe jejunium ab Aſcenſione uſque ad Pentecoſten, atque affirmabant, Apoſtolos ſic jejunaſſe. Sed nulla id Scriptura authentica confirmabant, & inſuper oppoſitum decrevere Concilia inferius laudanda Italiæ, & Galliæ, in quibus, uti dicemus, agitata eſt quæſtio de jejuniis, quæ plerique fidelium inter Aſcenſionem Salvatoris, & Pentecoſten obſervabant; atque decretum eſt, ut ne per imperium Sacerdotum fierent, excepto Sabbato in Vigilia Pentecoſtes.

An autem hoc jejunium Vigiliæ Pentecoſtes ſit ex præcepto juris communis, vel ex mera conſuetudine; Angel. V. *Jejunium* nu. 7. ad finem ait: *verius videtur, ex neceſſitate præcepti tale jejunium eſſe ſervandum*. Ita ille. Sed Gratianus C. *Jejunium* 7. diſt. 76. §. *Non autem*: dicens: quod a die Dominicæ Reſurrectionis uſque ad diem Pentecoſtes non indicuntur obſervanda jejunia: ſignificat his verbis, ut notat Azor *inſtit. moral. par. 1. l. 7. c. 13. qu. 2.* & Fagund. *in 4. præc. Eccl. lib. 1. cap. 5. num. 9.* in pervigilio Pentecoſtes jejunium non eſſe jure communi ſancitum. Ejuſdem ſententiæ, ut obſervat idem Azor. & Fagund. videtur eſſe D. Thomas dicens l. cit. non eſſe jejunium ab Eccleſia inſtitutum toto Paſchali tempore. Gratianus itaque, & D. Thomas videntur velle, jejunium ſervari in Vigilia Pentecoſtes ſolum ex conſuetudine Populi Chriſtiani. Quod quidem affirmat Gloſſa in *C. Noſſe*, loco ſupra cit. Hujus ſententiæ eſt etiam Bellarminus *Controverſ. to. 4. controv. gener. 3. principal. ult. lib. 2. c. 23.* ubi poſtquam dixiſſet: quod, quamvis Patres aſſerant, tempore Paſchali non eſſe jejunandum, nihilominus per ſe, & ſimpliciter licet jejunare; quod nos fuſe probavimus hoc lib. 5. par. 1. c. 4. deinde ſubdit Bellarminus, & infert, non debere reprehendi, conſuetudinem Eccleſiæ univerſæ, quæ in Vigilia Pentecoſtes jejunat. Ex quo ſignificat, prædictum jejunium eſſe ex mera conſuetudine Populi Chriſtiani. Eamdem ſententiam docet Sylveſt. V. *jejunium qu. 1. n. 5.* & poſt Sylveſtrum, & Cajetanum amplectitur Azorius *l. cit. fin.* ubi ait: *In hac controverſia dicendum, exiſtimo, in pervigilio Pentecoſtes jure communi non eſſe jejunium inſtitutum; generali tamen Eccleſiæ Latinæ conſuetudine, quæ legis, & præcepti vim habet, eo die ſervari jejunium debet*. Jejunium in Vigilia Pentecoſtes ſervari ex conſuetudine, tenet etiam cum aliis Diana *edit. coord. to. 4. tr. 6. R. 38. §. 2.* Item Leſſius *de juſtit. lib. 4. c. 2. dubit. 9. n. 66. fin.* Filliuc. *to. 2. tract. 27. part. 2. c. 5. qu. 10.* Fagund. *in 4. præc. Eccl. l. 1. c. 5. n. 9.* Hæc autem conſuetudo antiquiſſima eſt, eamque obligare ſub gravi, habes ex dictis, & ex Auctoribus laudatis, & patet, quia materia eſt gravis, & in ſimilibus ſolet obligare ſub gravi.

Conſuetudinem vero eſſe antiquiſſimam, colligimus ex antiquiſſimis teſtimoniis, quæ de hoc jejunio mentionem faciunt, quorum nonnulla,

quæ mihi hanc quæstionem examinanti, & de ea apud magnæ notæ Scriptores inquirenti oblata sunt, proferam. Et primo apud Glaberum *lib.* 7. *c.* 3. teste Raynaudo *to.* 6. *tract. de* 1. *Miss. sect.* 1. *c.* 17. refertur, in variis Italiæ, & Galliæ Synodis an. 1004. agitatam esse, ut supra innuimus, quæstionem *de jejuniis, quæ plerique fidelium inter Ascensionem Salvatoris, & Pentecosten observant; itaque Decretum, ut ne per imperium Sacerdotum fierent, excepto Sabbato Pentecostes*. Antiquiora anno 1004. prædicto sunt sequentia testimonia. Nimirum jejunii in Vigilia Pentecostes meminit Ordo Romanus, ubi describit Officium Vigiliæ Pentecostes. Ordinem autem Romanum antiquissimum esse, vel ex eo percipi potest, quod ab Amalario passim citetur: ut notavit Bellarm. l. laudato. Porro Amalarius Fortunatus Episcopus Trevirensis floruit initio Sæculi IX., tempore Gregorii IV. Summi Pontificis, ac Ludovici Pii Imperatoris. Adhuc antiquius est testimonium Maximi Taurinensis, qui homilia 1. de Pentecoste, verbis die sequenti laudandis n. 8. jejunium in Vigilia Pentecostes in Ecclesia sua servatum memorat. S. Maximus autem Episcopus Taurinensis floruit in quinto Sæculo, & obiit sub Honorio, & Theodosio juniore Imperatoribus, & illum Bellarminus in libro de Script. Eccl. ponit an. 420. Merito autem ex his infert Meratus *to.* 1. *par.* 4. *tit.* 11. *n.* 6. fine: oportere mirari Pasqualis Quisnellii oscitantiam, qui dissert. 7. de jejunio Sabbati in Ecclesia Romana, non dubitavit asserere: ante Sæculum duodecimum jejunium Vigiliæ Pentecostes non fuisse in Ecclesia custoditum. Est ergo, ut dicebamus, antiquissimum jejunium Vigiliæ Pentecostes, & jam in Ecclesia universali receptum, & sub gravi servandum, ut superius asseruimus, atque probavimus.

Obj. Gratianus in C. *jejunium* 7. dist. 76. §. *Non autem*; asserit, quod a die Dominicæ Resurrectionis usque ad diem Pentecostes non indicuntur observanda jejunia; & in sequenti C. *Scire debet*. §. *Necessario*, ait: *Necessario ergo Ecclesia instituit, ut post diem Pentecostes jejunia celebrentur. Sed quod in illis quinquaginta diebus jejunandum esse, negatur, ex observantiæ necessitate intelligitur*. Ergo in Vigilia Pentecostes non est obligatio saltem gravis jejunandi. Et ita sentiunt etiam Grana, & Pasqualigus apud Dianam l. supracit. §. 1. 29

℞. Omisso antecedenti; Nego consequentiam. Nonnulli quidem putant, Gratianum, docuisse sive significasse: Jejunium Vigiliæ Pentecostes esse tantum de consilio. Ita Sylvest. V. *Jejunium qu.* 1. *n.* 5., & Filliuc. *to.* 2. *tract.* 27. *par.* 2. *c.* 5. *qu.* 10. *n.* 101. qui tamen illum excusat, dicendo, quod forte eo tempore nondum consuetudo præceptum induxerat ut hoc tempore.

Verum dici potest, ibi tantum velle; & contendere Gratianum, tempore Paschali non esse jejunium servandum ex præcepto universali Ecclesiæ in jure communi expresso; ut ex Azor. & Fagund. supra notavimus. Ex quo solum inferri potest, Gratianum existimasse, ut initio notavimus, jejunium Vigiliæ Pentecostes non esse ex institutione Ecclesiæ; quod ultro concedimus, & supra insinuavimus: non autem quod nullo modo sit obligatio jejunandi; cum hæc si non ex institutione Ecclesiæ,

atta-

attamen aliunde potuerit accedere; Nimirum ex consuetudine universali Populi Christiani, ut de facto eam accessisse contendimus, & ostendimus, quamque tenendam, & sub gravi servandam esse supra docuimus, atque probavimus. In eodem prædicto sensu intelligendum esse D. Thomam, ubi dicit, non esse jejunium institutum toto Paschali tempore: initio docuimus ex iisdem Azorio, & Fagundez.

Ad auctoritatem Granæ, & Pasqualigi, & aliorum, quotquot fortasse afferri possint in contrarium: dico, illos non esse audiendos, ut patet ex dictis. Unde recte Diana loco cit. §. 2. horum opinionem rejicit, & reprehendit, utpote contra communem sententiam Doctorum, & contra praxim, & consuetudinem totius Ecclesiæ. Poterit tamen alicubi adesse contraria legitima consuetudo non jejunandi in hac Vigilia: Vid. Caval. *to. 2. c. 15. n7.*

28 Qu. Utrum in hoc jejunio ob lætitiam Pentecostes liceat sumere collationem duplo majorem ut in Vigilia Nativitatis Dominicæ?

℞. Negative, quia consuetudo huic jejunio minime favet. Vide dicta in Sabbato Sancto subs. 6. ubi de jejunio illius diei.

SECTIO VII.

De Benedictione Mensæ, & Gratiarum actione.

In Pentecoste ab hac Vigilia ejusdem inclusive usque ad Cœnam sequentis Sabbati exclusive, ad benedicendam mensam, post *Benedicite* dicitur ℣. *Spiritus Domini replevit Orbem terrarum. Alleluja:* ℞. *Et hoc, quod continet omnia, scientiam habet vocis. Alleluja. Gloria Patri &c.* & alia de more. 29

In fine Mensæ dicitur ℣. *Repleti sunt omnes Spiritu Sancto. Alleluja.* ℞. *Excœperunt loqui. Alleluja. Gloria Patri &c.* Et alia de more, sed dicitur Psalmus *Magnus Dominus*, vel *Laudate Dominus omnes Gentes*. Rub. Breviar.

Anticipatur autem formula propria festi Pentecostes ab hac Vigilia, quia, ut notat Gavantus *in Rubr. Brev. sect. 9. c. 6. n.* 10. Missa Vigiliæ habet omnia, quæ sunt propria festi Pentecostes. Porro hanc Vigiliam peculiari quadam ratione præ cæteris Vigiliis ad suum spectare festum, significavimus sect. 1.

illud fit, etiam Patroni principalis &c. illius Officium transfertur post Octavam, seu post festum Trinitatis. *Rubr. Brev. Sab. in Vigil. Pentec. & in Dom. Pentecost. & in Rubr. gener. tit. 7. num. 3. & tit. 9. n. 3. & tit. 16. num. 1.*

Infra Octavam Pentec. fit Officium sicut in die, exceptis ℣. ad Nocturnum, Lectionibus, ℟℟. Antiphonis ad Benedict. & ad Magnific. & Orat. *Rubr. Brev. in die Pentec.* Ad Matutinum dicuntur tres Psalmi cum suis Antiphonis, tres lectiones super Evang. post tertiam Lectionem dicitur *Te Deum*. Versus, & Responsoria quotidie propria, Antiphonæ etiam ad Benedic. & ad Magnif. ut jam notavimus. Hymni per totam Octavam terminantur sicut hymnus *Veni Creator*: *Deo Patri sit Gloria, & Filio, qui a mortuis &c.* Ad Primam in ℟. br. *Qui sedes ad dexteram Patris*. Ad Tertiam dicitur hymnus *Veni Creator*, loco hymni *Nunc Sancte nobis*; & ad quatuor primos versus genuflecti consuevit in Choro. Ad Vesperas dicuntur Psalmi de Dominica cum Antiphonis de Laudibus festi Pentec. Sic dicitur Officium infra Octavam Pentec. usque ad Nonam Sabbati. *Rubr. gener. Brev. tit. 7. n 2.* quia die, & hora terminat tempus Paschale, finita Missa Conventuali, in sensu explicando in Sabbato post Dom. Pentec. n. 10.

Hujusmodi Officium, seu Matutinum Pentecostes non posse recitari, extra ejusdem Octavam, videlicet non posse recitari pro Officio Ritus ordinarii :: docuimus in Domin. Palmar. n. 64.

2 Qu. hic: quare in festo Pentecostes, & per Octavam ad Matutinum dicatur unicum Nocturnum, cum tribus tantum Psalmis, Antiphonis tribus, & totidem lectionibus, quemadmodum ad Matutinum Paschæ Resurr.

℟. Ex Durando *in Ration. Divin. Officior. lib. 6. c. 107. n. 3: & 4.* id fit; ad notandum, unum esse opus totius Sanctæ Trinitatis in potentia miraculorum. Item, propter Sacramentum Baptismi in trium Personarum nomine celebrati in hac solemnitate; vel ob triduanam Domini sepulturam, cui sumus in Baptismo consepulti. Rursus, ideo tres Psalmi cum tribus Antiphonis dicuntur, quia Spiritus Sanctus tria circa Apostolos est operatus; nam veteres innovavit, innovatos confirmavit, & confirmatos ad alios convertendos misit. Ad Primum pertinet, quod dicitur in prima Antiphona *factus est repente de Cœlo sonus*. Ad secundum, quod dicitur in secunda Antiphona: *Confirma hoc Deus*. Ad tertium, quod dicitur in tertia Antiphona: *Emitte Spiritum tuum*. Eorum etenim ministerio docti sunt alii, & Spiritu Sancto interius renati. Hæc Durandus. Videri etiam potest Amalarius *de Eccl. Offic. l. 4. c. 27.* Quædam insuper ex rationibus illis, quas assignavimus pro simili brevitate Matutini Paschæ Resurrectionis, huc possunt aptari: vide dicta hoc lib. 5. parte 1. partis 2. c. 1. n. 2.

CAPUT II.

De Missa.

1 INFRA Octavam Pentecostes non dicitur Missa de aliquo festo duplici, vel semiduplici, sed post Octavam celebratur. Missa quotidie propria, dicitur *Gloria*, Sequentia, *Credo*. Rub. gen.

gen. Miss. tit. 11. Item Præfatio, *Communicantes*, & *Hanc igitur* propria. Cum Celebrans dicit: *Veni Sancte Spiritus, reple &c.*, flectit unicum genu. *Rubr. gen. Miss. tit.* 17. *nu.* 1. dum autem genuflectit, innititur Altari, utraque manu hinc, & inde extensa, ita ut liber mediet. At Celebrans in Missa solemni flectit utrumque genu usque ad finem versus prædicti, dum cantatur a Choro. *Rubr. cit. n.* 3.

2 *In diebus, in quibus non potest fieri de festo duplici, probibentur Missæ votivæ, & de Requiem*.. S. R. C. 28. Aug. 1627. in *una Urbis*. Apud Caval. *to.* 3. *c.* 9. *d.* 2. Hinc habes, infra Octavam Pentec. prohiberi Missas Votivas, & Defunctorum. Vide Caval. *l. cit. n.* 2. La-Croix *lib.* 6. *par.* 2. *qu.* 72. §. 2. *n.* 498. & *qu.* 75. §. 1. *n.* 506. Gavant. *in Rubr. Miss. par.* 1. *tit.* 4. *n.* 3. *lit.* O. Merat. ibi n. 11. Infra Octavam Pentec. neque pro Anniversario, vel diebus 3. 7. 30. potest cantari Missa de Requiem; vide dicenda in Appendice ad calcem Diarii lib. 4. c. 9. n. 10. Præsente autem Cadavere, excepta Dominica Pentecostes, in sequentibus feriis, licita est unica Missa solemnis de *Requiem*. Vide dicenda in cit. Appendice c. 8. n. 22. Sacrorum Rituum Congregatio interrogata: utrum in Cathedrali Vilnensi, cum multæ adessent fundatæ Missæ Votivæ quotidianæ in cantu, hæ essent prohibitæ, quando per Rubricas Missalis, ac Decreta Sacræ Congregationis prohibentur Missæ Votivæ privatæ: videlicet per Octavas Pentecostes, & SS. Corporis Christi &c. *Respondit affirmative, & pro Votivis substituendas Missas de festo in cantu: vel, ex rationabili causa ab Ordinario dignoscenda, & approbanda Missas de festo lectas; & sic satisfieri posse fundationi*. 22. *Decembr.* 1753. *in Vilnen. ad* 6. 7. & 8. *dub. apud Caval.* to. 5. in Collect. recentior. decretor. *Si autem urgente causa celebranda sit Missa Votiva solemnis*: quid in ea fieri debeat? Notavimus hoc lib. quinto in 1. par. partis 2. c. 2. n. 2. Utrum infra Octavam Pentec. liceat celebrare in Oratorio privato? Intelliges ex dictis tr. 1. lib. 3. 6. Januar. n. 30. & 40.

3 Infra Octavam Pentec. color Param. rub. usque ad Sabbatum finita Nona, & Missam; uti notavimus in Vigilia Pentec. n. 20. fine, ob rationem mysticam significatam ibidem.

CAPUT III.

De Jejunio.

LICET Octava faciat unum cum festo, hoc tamen non intelligendum est quo ad omnia, puta, quo ad jejunium; unde ea, quæ de consuetudine intermittendi jejunia tempore Paschali, dicuntur, non pertinent ad ipsam Octavam Pentecostes; videantur dicta hoc lib. 5. par. 1. c. 4. n. 6.

CAPUT IV.

De Indulgentiis.

IN festo Pentecostes, & per Octavam, seu a Dom. Pentec. usque ad Sabbatum sequens inclusive possunt acquiri Indulgentiæ Stationum. De Stationibus egimus hoc tr. 2. lib. 4. par. 1. c. 2. a n. 101.

CA-

CAPUT V.

Not. pro Benedictione Mensæ, & gratiar. actione.

QUÆNAM formula sit adhibenda infra Octavam Pentecostes ad benedicendam Mensam, & gratias agendas? dictum est in Vigilia Pentecostes sect. 7.

PARS II.

PARTIS IV. LIBRI V.

NOT. IN GENERE.

In Triduo Pentecostes, et post Triduum infra Octavam.

EXPLICANTUR CAPITIBUS II.

CAPUT I.

Not. in Triduo Pentecostes in genere.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS III.

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

1 IN Triduo hebdomadæ Pentecost. scilicet in Dominica, & duobus immediate sequentibus diebus Officium dupl. 1. cl. Rubr. gen. Brev. tit. 1. n. 1. & tit. 9. n. 5. & in duabus tabell. excerpt. ex Rubr. gen. Si occurrat festum simplex, nulla fit de eo Commemoratio. *Rubr. gen. Brev. tit. 7. n. 3. & Rubr. partic. in die Pentec.* hoc ipso quod Officium sit dupl. 1. cl. juxta Rubr. gen. de commemorat.

SECTIO II.

De Missa.

DE simplici occurrenti in Triduo Pentec. nulla fit Commemoratio in Missa. In hoc Triduo dicitur unica Oratio. Utrum die secunda, ac tertia post Dominicam Pentec. liceat celebrare in Orat. priv. examinavimus tr. 1. lib. 3. 6. Januar. n. 40. 2

Licet in Ecclesiis, ubi Titulus est Ecclesiæ, vel concursus populi ad celebrandum festum, quod transferri debet, possint cantari duæ Missæ, una de die, alia de festo: excipitur tamen Dominica Pentec. cum duobus

bus sequentibus diebus. *Rubr. gen. Miss. tit. 6.* sunt & nonnulli alii dies suis locis notati, & notandi.

4 Triduum Pentecostes est festivum de præcepto universali, Dominica videlicet Pentecostes, cum duobus proxime sequentibus diebus; Vide dicenda in Dom. Pent. n. 10.

SECTIO III.

Not. tempore Interdicti localis generalis.

5 CUM secundum dicenda ubi de Dominica Pentecostes, tempore Interdicti generalis localis suspendatur Interdictum quo ad divina Officia in festo Pentec. An id possit extendi ad proxime sequentes duos dies, videlicet ad totum Triduum Pentecostes? Vide in Dominica Resurrect. art. 7. qu. 1.

CAPUT II.

Not. post Triduum Pentec. infr. Oct. in genere.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS II.

Sect. I. *De Horis Canonicis.*
Sect. II. *De Missa.*

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

POST Triduum Pentec. infra Oct. si occurrat festum simplex, fit utique de eo Commemoratio tantum, sine lectione, etiamsi forte habeat in Breviario.

SECTIO II.

De Missa.

POST Triduum Pentecostes infra Oct. si occurrat festum simplex, fit de eo Comm. in Missa.

Post Triduum Pentec. a feria scilicet IV. usque ad Sabbatum sequens inclusive, post Orationem diei dicitur Oratio *Ecclesiæ*; vel pro Papa. *Rubr. Miss. in fer. IV. post Dom. Pentec. & in Rubr. gen. tit. 9 n.* 8. Si autem occurrat Commemoratio simplicis, prædicta Oratio *Ecclesiæ*, vel pro Papa omittitur: duæ enim orationes tantum dicendæ sunt. Gavant. *in Rubr. Miss. part. 1. tit. 9. nu.* 8. S. R. C. pluries, ut in Decr. not. hoc lib. 5. par. 2. in ejus 2. par. c. 2. n. 2. Confer Meratum *to. 1. par. 4. tit. 7. n.* 4. Si tamen accidat esse præscripta a Superioribus Collecta pro aliqua necessitate, hæc quidem recitanda est tertio loco; confer dicta lib. 4. par. 2. c. 6. ubi de temp. Passion. art. 2. n. 9.

PARS III.
PARTIS IV. LIBRI V.
NOTANDA

IN HEBDOMADA PENTECOSTES. SINGULIS SIGILLATIM DIEBUS.

CAPUT I.

Not. in Dom. Pentecostes.

EXPLICANTUR ARTICULIS VI.

ARTICULUS I.

De Institutione, & Observantia Pentecostes.

1 Qu. I. Quid sit Pentecoste? R. Pentecoste græca vox est, exprimens quinquagenarium numerum; & de diebus loquendo, significat aut totos quinquaginta dies, aut ipsam diem quinquagesimam. In præsenti autem materia ponitur vel pro die quinquagesima post Pascha Resurrectionis, vel pro totis quinquaginta diebus ab eodem Paschate profluentibus. Sic S. Epiphanius *in compend. expost. fid.* ait: neque genuflexiones fieri, neque jejunium esse ordinatum *Pentecoste tota dierum quinquaginta.* Similiter S. Maximus *Homil. 3. de Pentec.* & Eusebius *lib. 4. de vita Constantini c. 64.* ubi sic ait apud Raynaud. *tom. 6. Euch. de prima Missa sect. 1. c. 16.* post medium . . . *maximam illam celebritatem* (loquitur de Pentecoste:) *quæ septem continuas hebdomadas omnibus honoribus decoratur &c.* & clarius idem Eusebius apud eumdem Raynaud. c. 19. prope initium, rursus ait: *Post Pascha per septem integras septimanas Pentecostem celebramus.* Similiter in Ordine Rom. *tit. de Oct. Pentec.* Tempus Paschale vocatur tempus Pentecostes: & Honorius I. infra laudando ait: Pentecostem esse tempus fluens a Dom. Resurrectionis ad Dom. Pentecostes. Videri etiam potest Amalar. *de Eccl. Offic. l. 1. c. 36.*, Benedictus XIV. *de fest. Dom. cap. 11. §. 3. post initium.* Usu tamen communiori, ac vulgari nomen Pentecostes sumitur pro sola ipsa die quinquagesima post Dominicam Resurrectionis, ita ut Pentecoste significet nobis festum celebratum quinquagesima die post Pascha Resurrectionis.

Notandum hic, quod cum Pentecoste interpretetur latine *Quinquagesima*: ita ut subintelligatur *dies*: hinc a nonnullis Pentecoste dicta simpliciter fuit Quinquagesima. Vid. Jo: Beleth *de div. Offic. 131.* Azor. *Instit. Moral. par. 1. lib. 7. cap. 16.*

7. Durand. *in Ration. l. 6. c. 27. n. 1. & c. 86. nu. 17.* S. Isidor. Hispal. Episc. *de Eccl. Offic. l. 1. c. 33.* Raban. Maur. *Instit. Clericor. lib. 2. c. 41.* Valafrid. *de reb. Eccles. c. 25.* Jo. Cassian. *l. 2. instit. c. 18.* Natal ab Alex. *Sæc. 2. dissert. 4. art. 3. 3. prop. 1.* Unde Quinquagesimæ nomine usi sunt, ad significandum ipsum festum Pentecostes, quod celebratur die quinquagesima post Pascha. Invenitur etiam Quinquagesimæ nomen adhibitum ad significandum totos quinquaginta dies, qui a Paschate ad Pentecostem intercurrunt. Honorius autem *in Gem. l. 3. c. 136.* initio, & 147. fine ait: Pentecostem tempus fluens a Dominica Pentecostes; Quinquagesimam vero vocari tempus Paschale, seu tempus quod fluit a Sabbato in Albis ad Sabbatum post Dominicam Pentecostes. Hoc autem ideo notare, & animadvertere oportet, ne, quæ de prædicto tempore scribentes dixerunt Auctores illi, dicta putes de illa Dominica, & hebdomada, quæ præcedit Quadragesimam, & a nobis jam vocatur Quinquagesima, de qua loco suo diximus. Et sic de Pentecoste intelligendum est dictum illud Concilii Aurelianensis I. c. 25. ubi præscribitur, quod *Nulli Civium Paschæ, Natalis Domini, vel Quinquagesimæ*; (etsi aliquis legat Quadragesimæ) *festa liceat in Villa celebrare*. Item illud Concilii Turonensis II. cap. 17. *De Pascha usque ad Quinquagesimam* (exceptis Rogationibus) *omni die fratribus prandium præparetur: Post Quinquagesimam vero tota hebdomada exacte jejunent.* quibus locis Quinquagesimæ vox aperte designat diem Pentecostes: ut animadvertit Raynaud. l. cit. c. 5. paulo post init. De tempore autem, quod fluit a Paschate ad Pentecostem, loquutus est S. Hilarius *prolog. in Psalm. explanat.* ubi ait: *Hæc Sabbata, Sabbata Sabbatorum ea ab Apostolis religione celebrata sunt, ut his Quinquagesimæ diebus nullus neque in terram strato corpore adoraret, neque jejunio festivitatem spiritualis hujus beatitudinis impediret.* Quod quidem testimonium allegavimus hoc l. b. 5. par. 1. c. 4. n. 1. Similiter Augustinus *tr. 17. in Joan.* ait: .... *cum labore celebramus Quadragesimam ante Pascha: cum lætitia vero tamquam accepta mercede Quinquagesimam post Pascha.* Quæ leguntur in lectione 2. feriæ VI. quatuor tempor. Quadrag.

Qu. II. Quodnam illud sit festum in Pentecoste celebrandum: seu in hac die quinquagesima post Pascha? 3

℟. Nimirum celebranda solemnis memoria est promulgatæ nunc primum legis gratiæ, ut infra dicemus, & mysterium repræsentandum missi hodie a Deo Patre, & Filio Spiritus Sancti ad Apostolos, & multitudinem credentium, dum essent omnes pariter, & unanimiter in eodem loco, seu Cænaculo Sion, sicut ipsis Christus Dominus promiserat, & narrat Lucas Act. 2. Ideoque festum Pentecostes solet etiam vulgo vocari *festum Spiritus Sancti*; sed & C. *De Jejunio 3. dist. 76.* dicitur Solemnitas Spiritus Sancti.

Notandum hic: Hebræos etiam celebrasse festum Pentecostes in Lege scripta. Ipsi autem celebrabant in sua ipsorum Pentecoste festum datæ sibi legis a Deo per Moysen in Monte Sina post quinquagesimam diem a secunda die Azimorum, quæ erat secunda post ipsorum Pascha, 4

ſive incluſive, ſive excluſive juxta varietatem opinionum; ut videre eſt apud Auctores laudatos, & a Lapid. in Exod. c. 19. v. 11. & rurſus apud Azor. *Inſtit. moral. par.* 2. l. 1. c. 8. q. 2. Ben. XIV. *de feſt. Dom. c.* 11. §. 2. qu. 7. Pentecoſte autem hebræa fuit Chriſtianæ figura, & Adventus Spiritus Sancti, ac promulgationis legis novæ, quæ in ea, ut innuimus, facta eſt: quod notavit Suar. *de Relig. tr.* 1. *tr.* 2. *lib.* 2. *c.* 7. *n.* 2. Tancredi *de Relig. tr.* 1. *lib.* 3. *diſp.* 2. *qu.* 2. *n.* 23.

5 Qu. III. Qua die hebdomadæ Pentecoſtes feſtum ſit celebrandum?

℟. Quoniam Pentecoſte celebranda eſt die quinquageſima poſt diem Reſurrectionis, ut dictum eſt, & docent SS. Patres apud Cardinal. Bellarminum, *de controv. to.* 2. *controv.* 4. *lib.* 3. *de cultu Sanct. cap.* 13. §. *Cum ergo primus*; & dies Reſurrectionis ſemper accidit, & celebranda eſt in Dominica, ut ſuo loco dictum eſt: ſequitur etiam Pentecoſtem noſtram celebrandam eſſe in Dominica; quia dies quinquageſima poſt Dominicam Reſurrectionis eſt Dominica. Sed & Spiritum Sanctum in Dominica adveniſſe ſuper Apoſtolos, habet traditio Eccleſiaſtica; ut teſtatur Azor. *Inſtit. mor. par.* 2. *lib.* 1. *c.* 8. *qu.* 3. & videri poteſt idem *c.* 2. *qu.* 4. Suar. *de Relig. to.* 1. *tr.* 2. *lib.* 2. *c.* 4. *n.* 12. & Ben. XIV. *de feſt. Dom. c.* 11. §. 2. q. 7.

6 An autem Spiritus Sanctus advenerit ipſo eodem die, quo Hebræi celebrabant ſuam Pentecoſtem? valde controverſum eſt apud Doctores. Videri poteſt Rupertus Ab. *de divin. Offic. l.* 10. *c.* 12. Bellarm. *loc. cit.* Suarez *tom.* 2. *in* 3. *par. quæſt.* 53. *art.* 2. *diſp.* 46. *ſect.* 1. *a* §. *Sæpe reſt explicanda*. Raynaud. *to.* 6. *c.* 7. *a* §. *eſt tamen aliqua difficultas*, & *to.* 9. *tr. de Juda prodit. c.* 9. *n.* 10. Lorin. *in Act. Apoſt. cap.* 2. Azor. *qu.* 3. & Ben. XIV. *cit. qu.* 7.

Qu. IV. Quare celebretur feſtum Pentecoſtes? 7

℟. Suam Pentecoſtem Hebræos ob gratam Commemorationem, & gratiarum actionem ſummi beneficii datæ ſibi legis a Deo per Moyſen; ut ſupra dictum eſt, primario celebraſſe, ut probant Raynaud. Bellarm. A Lap. l. l. cit. & docet etiam Azor. *inſtit. moral. par.* 2. *l.* 1. *c.* 8. *qu.* 1. Item pro gratiarum actione ob collectionem ſegetum, quæ tunc metebantur. Rurſus ob collatam frugum ubertatem juſſi a Deo fuerant prædictum feſtum celebrare, unde ipſum appellabant quoque feſtum novarum frugum; ſicut etiam nuncupabant feſtum hebdomadarum; quia nimirum a ſupradicta ſecunda die Azimorum ſive incluſive, ſive excluſive, juxta varias Doctorum Sententias, numerare debebant ſeptem hebdomadas plenas, & die ſequenti feſtum hoc celebrare debebant. Lorin. l. cit. & Bell. l. cit. §. *Porro Feſtum Hebræorum*, & in fine illius cit. cap. §. *Reſpondeo igitur*. Azor. *Inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 6. *c.* 35. & *par.* 2. *l.* 1. *c.* 8. *qu.* 1.

Sicut autem Hebræorum Pentecoſte primario fuit, ut dictum eſt ex Doctoribus laudatis, in feſtivam recordationem accepti beneficii in Legis antiquæ collatione; videtur etiam dicendum: Pentecoſtem Chriſtianam inſtitutam fuiſſe præſertim ad gratam memoriam ob datam, ſeu promulgatam hac die legem novam. Quis enim credat, ait Rayn. l. cit. §. *Quod dixi*; Eccleſiam tantum beneficium, quantum eſt ſuimet Natalis, & pro-

mulgationis legis novæ, & gratiæ, præterire ita voluisse, ut nulla illud festiva recordatione decoraret? Profecto in Pentecostes die, & Adventu Spiritus Sancti lex nova promulgata fuit, Baptismus cœpit esse necessarius, & Christiana Religio sumpsit initium, cœpit omnes obligare, veteri abolita, & Judæorum festa cessavere. Vide Raynaud. *to. 6. de prima Miss. sect.* 1. *c.* 7. *&* 11. circa finem, *& c.* 12. §. 6. *fuit sane & c.* 19. circa finem.

Dicendum est etiam, specialem quoque causam Pentecostes nostræ fuisse illam, quam superius innuimus, institutam nempe fuisse ob gratam memoriam, & gratiarum actionem adventus Spiritus Sancti in mundum, in corda videlicet Apostolorum Domini, & cæterorum Christi fidelium: *Quoniam* (hodierna die) *Spiritus Domini replevit orbem terrarum. Sapient.* 1. 7. alias excellentias hujus festivitatis exponemus qu. sequ. ex quibus etiam patebit ipsam merito celebrari.

8 Qu. V. Quis Pentecostes festum instituerit?

℟. Quamvis Hebræorum Pentecostem Deus ipse instituerit, ac celebrari præceperit illis, ut constat Levit. 23. non sic vero nostra Pentecoste, ut ostenditur ex regula generali tenenda, quia nimirum in lege Evangelica non sunt data de his cœremoniis peculiaria præcepta divina, sed Ecclesiæ dispositioni commissa sunt. Suar. *de Relig. tom.* 1. *tr.* 2. *l.* 2. *c.* 7. *num.* 2.

Nihilominus nostra Pentecoste ab ipsis fuit Apostolis instituta, ut probat Bellarm. l. cit. initio illius cap. Vide etiam Suar. loc. cit. Azor. *cit. par.* 2. *l.* 1. *c.* 8. *qu.* 4. Bened. XIV. *de fest. Dom. c.* 11. §. 3. *initio*. Et licet sit Ecclesiastica tantum festivitas, habet adhuc gravissimum fundamentum, & causam immutabilem, ideoque talis est, ut moraliter mutari non possit, uti docet Suar. l. cit. & diximus de festo Paschatis; cui quidem Ecclesia merito voluit assimilari in pluribus.

Profecto Pentecoste sicut Pascha Resurrectionis per duas item proxime sequentes ferias solemniter celebratur, quæ nimirum ut festivæ de præcepto etiam coluntur, quemadmodum qu. 6. videbimus. Officium insuper canonicum est simile Paschali, & est extraordinarium per totam Octavam, nimirum recitatur ad Matutinum unicum nocturnum, tres videlicet tantum Psalmi, cum tribus Lectionibus de homil. in Evangel. Et alia plura Officia Ecclesiastica peraguntur similia illis peractis in solemnitate Paschali, ut maxime patet ex Officiis in pervigilio habitis Pentecostes. Unde S. Maximus *Homil.* 1. *&* 3. *de Pentecost.* agnoscit hoc festum paris esse cum Paschate dignitatis: *Nosse, credo, vos, fratres, quæ sit ratio, quod venerabilem hanc Pentecostes diem non minore lætitia celebremus, quam Sanctum Pascha curavimus: & quod eadem devotione hujus solemnitatis observantiam decurrimus, sicut illius obsequia festivitatis implevimus. Tunc enim sicut modo fecimus, jejunavimus Sabbato, Vigilias celebravimus, Orationibus pernoctantes institimus; unde necesse est, similis observantia similem lætitiam subsequatur. Est lætitia plane consimilis &c.* Ita Homil. 1. cit.

Quid? quod Eusebius *lib.* 4. *de vita Constantini c.* 64. non solum vocat Pentecostem, *omnium celebritatum principem, & maximam*, sed etiam expresse illam statuit Paschate ipso majorem; sic enim de Pentecoste, inquit,

quit, postquam de Paschate loquutus fuerat, ut refertur in Catena Græcorum Corderii in Lucæ c. 22. ad versum 7. apud Raynaud. to. 6. Euch. de prima Miss. sect. 1. c. 19. *Aliud est & quidem majus festum, quod Pentecosten Hebræi vocant*. Accedit Chrysostomus, cui assentitur laudatus Raynaud. l. cit. versus finem, inquiens; pluris apud nos esse debere festum constitutæ Ecclesiæ, & Adventus Spiritus Sancti, quam omnia alia anteriora, quæ nobis parum contulissent, si Spiritus S. non advenisset, quo spectabat universa incarnati Verbi œconomia. Ait igitur Chrysostomus Homil. de Pentec. (est 37. Tomi 5.) apud Raynaud. l. cit. circa medium: *Nuper itaque festam Crucis celebravimus, Passionis, Resurrectionis, ac deinde Domini nostri Jesu Christi in Cœlos ascensus; hodie tandem ad ipsum culmen bonorum provecti sumus, ad ipsam Metropolim Festorum evasimus; ad fructum ipsum Dominicæ promissionis pervenimus &c.* & in c. 3. Matth. ad illud: *Ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igni*: ait idem S. Doctor: Christum natum esse, ac passum, & suscitatum, ut Spiritus Sanctus conferretur, uti factum est in Pentecoste. Ex quibus patet, excellentia festi Pentecostes quanta sit.

Unde etiam eruitur, quod non valde improprie Pentecoste insigniri vulgo soleat nomine Paschatis, & dici *Pascha Pentecostes*; Imo in ipsis Rubricis Breviarii Romani vocatur Pascha, ut in Rubr. gen. tit. 7. n. 2. ubi dicitur: *in Pascha Resurrectionis, & Pentecostes &c.*, & nos insuper Siculi vulgo etiam nuncupamus *Pascha Rosa*, vel *Rosarum*, vel *Pascha Florum*: ad distinctionem Paschæ Resurrectionis, & ob enatas circa hoc festum communiter rosas, aliosque flores. Ob hujusmodi utique rationem Italos appellare *Pascha Rosatum*, notavit Raynaud. *to.* 10. *tr. de Rosa c.* 1. ubi de antiquit. ritus benedicendi Rosam in Quadrag. per Pontificem Summum. Quamvis Raynaudus ibi testetur, ideo Italos Pentecostem appellare Pascha, quia quodvis insigne festum a Rege dierum festorum, (quemadmodum nonnulli Patres vocant Pascha Resurrectionis, ut loco infra cit. notavimus,) tamquam a primario analogato appellant Pascha, addere autem *Rosatum*, & hoc Pascha vocare *Pascha Rosatum*, ob enatas nunc Rosas; sicut Galli, inquit, Dominicam Palmarum ob aliquos flores tunc sese prodentes, vocant *Pascha Floridum*: ita Raynaudus. Quod etsi quoque verum sit, & apud nonnullos alios etiam hujusmodi usus inveniatur, solemnissima videlicet aliqua per annum festa appellare Pascha; ut *Pascha Natalis Domini*: *Pascha Epiphaniæ*: Vide dicta in Dom. Resurr. art. 1. qu. 2. nihilominus jam videtur præter proprium Pascha, nulli amplius festo apud nos vulgo nomen Paschæ tribui communissime, nisi soli festo Pentecostes:

Qu. VI. An festum Pentecostes celebrandum sit sub præcepto: & utrum unico, vel pluribus diebus? 9

℞. Hoc festum ponitur C. *Pronunciandum* 1. dist. 3. de Consecr. & C. *Conquestus*: de feriis. Mentio ejusdem fit apud vulgatum Clement. Rom. *Constit. Apostol. lib.* 8. *c.* 33. Celebrandum est ex gravi, & rigoroso præcepto universali: tum ratione Dominicæ, in qua semper occurrit, & celebratur, ut qu. 3. notavimus; tum per se, uti habetur ex traditione, &

colli-

colligitur etiam ex dictis præſertim quæſt. præcedenti. Et nota hic, feſtum Pentecoſtes, ſeu Dominicam Pentecoſtes inter feſta de præcepto, quæ majora dicuntur, adnumerari. Quid autem hoc importet? Vide tr. 1. 6. Januar. n. 3.

10 Quo ad alteram partem vero quæſtionis dico: etſi apud Hebræos Pentecoſte unico tantum die fuerit abſoluta, ut probat Lorinus loc. ſuperius cit. & tamquam probabilius tenet Azor. *Inſtit. mor. par. 2. l. 1. c. 8. qu.* 3. noſtram tamen Pentecoſtem voluiſſe Eccleſiam celebrari per integram hebdomadam in Choro, quo ad Officia nimirum Eccleſiaſtica; ſed in foro per duas proxime ſequentes ferias poſt ipſam Dominicam Pentecoſtes: & hoc ſecundum conſtat ex cit. cap. *Conqueſtus*, & Conſtitut. Urbani VIII. de obſervat. feſt. incip. *Univerſa* 1642. quam allegavimus die 1. Januarii n. 1. Item ex uſu Eccleſiæ, & omnibus auctoribus, ut ait Suar. *de Relig. to. 1. tr. 2. l. 2. c. 7. n. 2.* fine.

ARTICULUS II.

De Hor. Canonicis.

11 DOM. Pentec. major, dupl. 1. cl. & nunquam omittitur, quocunque feſto in ea occurrente, quod transfertur poſt feſtum Trinitatis. *Rubr. gen. Brev. tit. 9. n. 3. tit. 10. n. 1. & in duabus Tabell. excerpt. Ex Rubr. gen.* ſi autem occurrat feſtum ſimplex, nihil fit de eo, ſed illo anno plane omittitur. Habet Octavam. *Rubr. gen. Brev. tit. 7. n. 1.* Superveniente feſto Pentecoſtes, abrumpitur omnis alia Octava. *Rubr. gen. Brev. tit.* 7. n. 1. *fine*. Vide dicta in Vigil. Pentec. ſect. 1. n. 14. Officium ut in prop. ad Matutinum habet unic. noctur. Ad Primam in ℟. br. *Qui ſedes*. Ad Tertiam hymn. *Veni Creator*, & ad quatuor primos verſus genuflecti conſuevit in Choro. Non dicitur Symbolum S. Athanaſii *Quicumque*. Rubr. gen. Brev. tit. 33. n. 2. 2. Veſp. de eodem feſto ut in prop.

ARTICULUS III.

De Miſſa.

MISSA propria; dicitur Sequentia, 12
Credo. Præf. *Communicantes*, & *Hanc igitur* propr. Si occurat feſtum ſimplex, nulla fit de eo Commemoratio. Cum Celebrans dicit ℣. *Veni Sancte Spiritus*, *reple* etc. flectit unicum genu. *Rubr. gen. Miſſ. tit. 17. num.* 1. dum autem genuflectit, innititur altari utraque manu hinc, & illinc extenſa. At Celebrans in Miſſa ſolemni, flectit utrumque genu uſque ad finem verſus prædicti, dum cantatur a Choro. *Rubr. cit. num.* 3. Color. param. rub. uti notavimus heri n. 20. fine: ob rationem myſticam ibi ſignificatam.

Licet in Eccleſiis, ubi titulus eſt 13
Eccleſiæ, vel concurſus populi ad celebrandum feſtum, quod transferri debet, poſſint cantari duæ Miſſæ, una de die, alia de feſto: excipitur tamen Dominica Pentecoſtes cum duobus ſequentibus diebus. *Rubr. gen. Miſſ. tit.* 6. Sunt & nonnulli alii dies ſuis locis notati, & notandi.

Hodie celebrare non licet in Oratorio privato. Vide dicta tr. 1. 6. Januar. n. 38.

An, & quale peccatum ſit, omit- 14
tere Sequentiam, & an qui ex oblivione illam omiſit, debeat ſupplere, & re-

& recitare, ubi id adverterit? Similiter si ex oblivione omittantur Præfatio, *Communicantes*, & *Hanc igitur* propria, sed dicantur ordinaria? Examinavimus in Dom. Resur. art. 3. qu. 1., & eodem art. 3. n. 19. nonnihil notavimus de Sequentia.

ARTICULUS IV.

De Function. Pontificalib.

15 QUANDO dies anniversaria Consecrationis Episcopi incidit in diem Pentecostes, non potest dici Missa de dicta Consecratione, sed in ipsa Missa de die fieri debet Collecta pro Episcopo sub unica Conclusione, quemadmodum disponit Ceremoniale Episcoporum, & declaravit S. R. C. 4. April. 1705. Vide dicta tr. 1. 25. Decembr. n. 101. In festo Pentecostes functiones Pontificales, absente, vel impedito Episcopo, spectant ad primam dignitatem, ex D. S. R. C. 3. Decemb. 1672. in *Andrien.* apud Caval. *tom.* 4. *c.* 19. *n.* 3. *decr.* 10. *Prima dignitate impedita, vel absente, succedat secunda dignitas in functionibus peragendis, & secunda impedita, succedat tertia, & omnibus dignitatibus impeditis vel absentibus, primus Canonicus id exequatur* S. R. C. 26. Novemb. 1670. in *Senen.* apud Caval. l. cit. d. 11. *Celebratio Missæ solemnis in diebus Nativitatis Domini, Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & in die festo Corporis Christi spectat privative ad primam dignitatem, seu primum de Capitulo; eo autem absente, vel impedito, non potest alium in sui locum, ad libitum, subrogare; sed hujusmodi celebratio fieri debet privative ab illo qui immediate succedit, non vero ab Hebdomadario*. S. R. C. 23. Martii 1709 in Compsana apud Caval. l. cit. d. 12. Vide tamen dicta in fer. 5. Cœnæ sub. 7. quæst. 1. fine. 16

In Dom. Pent. non bened. aqua in Ecclesiis, ubi est fons Baptismalis, sed ibi solemnis aspersio fit cum aqua fontis Baptismalis pridie reservata, ex Rubr. Missal. ad aliquam memoriam Baptismi in Sab. præced. solemniter celebrati, ut significat Rupert. *de Div. Offic. lib.* 7. *c.* 20. Vide dicta in Sab. S. Subsect. 3. d. 7. n. 336., & tr. 1. l. 2. in Dom. art. 3. sect. 2. ubi habes ritum servandum tempore Paschali in hujusmodi aspersione solemni.

ARTICULUS V.

De Exequiis Defunctorum.

17 SI quis moriatur in die Pentecostes, nullæ sunt exequiæ publice celebrandæ de mane, nec consuetum ære campano emortuale signum edendum: sed Officium, & preces recitentur sub Vesperum, vel Cadaver in crastinum reservetur, ob reverentiam Pentecostes, & festi solemnitatem. Vide dicenda in Appendice ad Calcem Diarii c. 8. art. 6.

ARTICULUS VI.

Not. temp. Interdicti localis generalis.

18 TEMPORE Interdicti localis generalis suspenditur Interdictum, quoad divina Officia in festo Pentecostes. Vide dicta in Dom. Resur. art. 7. Hic solum quæritur: an prædicto tempore possint fieri solemnitates Nuptiarum in hac, & similibus festivitati-

tatibus, in quibus interdictum prædictum suspenditur?

R. Affirmative; nisi sint aliunde prohibitæ: nimirum a Dominica prima Adventus usque ad Epiphaniam, & a prima die Quadragesimalis observantiæ seu a feria IV. Cinerum usque ad Octavam Paschæ, ut suo loco notavimus; Vide Chiavet. *consult.* 151. *n.* 5.

CAPUT II.

Not. Fer. II. Post Dom. Pent.

EXPLICANTUR ARTICULIS II.

Art. I. *De Hor. Canon.*
Art. II. *De Missa.*

ARTICULUS I.

De Hor. Can.

1 DUPL. I. Cl. ut proprio loco, & heri. Si occurrat festum simplex, nihil fit de eo.

ARTICULUS II.

De Missa.

2 MISSA propria, Sequentia, & reliqua, ut heri. Si occurrat festum simplex, nihil fit de eo. Col. par. rub.

3 Hodie celebratio Missæ Conventualis spectat ad secundum de Capitulo. S. R. C. 23. Martii 1709. in Compsana apud Merat. ind. Decret. Miss. n. 611.

4 Hodie potest celebrari Missa unica solemnis præsente Cadavere ex Decr. S. C. R. 2. Septemb. 1741. Vide dicenda in Appendice ad Calcem Diarii c. 8. n. 22.

Hodie est festum de præcepto secundum dicta heri n. 10. 5

CAPUT III.

Not. Fer. III. post Dom. Pentecost.

EXPLICANTUR ARTICULIS II.

Art. I. *De Hor. Canon.*
Art. II. *De Missa.*

ARTICULUS I.

De Horis Canonicis.

DUPLEX I. cl. ut in propr. & heri. Si occurrat festum simplex, nihil fit de eo. 1

ARTICULUS II.

De Missa.

MISSA propria, Sequentia, & reliqua, ut heri. Festum de præcepto, ut heri. 2

CAPUT IV.

Not. Fer. IV. post Dom. Pentec. quæ est Fer. IV. Quatuortemporum Æstivorum.

EXPLICANTUR ARTICULIS V.

Art. I. *De Hor. Canon.*
Art. II. *De Missa.*
Art. III. *Not. pro collatione Ordinum.*
Art. IV. *De Jejunio.*
Art. V. *De Indulg.*

AR-

ARTICULUS I.

De Horis Canonicis.

1 De die infra Oct. semid. ut in festo, & proprio. Si occurrat festum simplex, fit utique Commemoratio de eo sine lectione, etiamsi habeat in Breviario propriam.

2 In quatuor temporibus Pentecostes non dicuntur Preces. *Rubr. gen. Brev. tit.* 34. *n.* 3

Quid generaliter notandum pro horis Canonicis in feriis Quat. temp. exposuimus tr. 1. in Septembr. par. 1. sect. 5. ubi de Quatuor temp. in genere subs. 1.

ARTICULUS II.

De Missa.

3 Quid generaliter notandum pro Missa in feriis quatuor temporum? exposuimus tr. 1. in Septembr. par. 1. sect. 5. subs. 2. Hic autem in specie notanda sunt sequentia.

Missa, ut in proprio, & in festo Pentec. Or. pro Ecclesia, vel pro Papa omittitur, si facienda sit Commemoratio de festo simplici secundum dicta 2. par. hujus 4. par. c. 2. sect. 4.

Habentur duæ lectiones ob rationem explicatam in Septembr. cit. subs. 2. §. 3. Non dicitur autem *Flectamus genua*, sed dicitur *Alleluja* ob rationem explicandam in sequenti Sabbato art. 2. Col. Parament. rub.

4 Pro Missa Conventuali in feriis quatuor temporum videri possunt dicta in Sept. cit. subs. 2. §. 2. Solum hic notamus, quod si in Quat. tempor. Pentec. accidat in Cathedrali, aut Collegiata celebrari duas Missas solemnes, unam de die, alteram de festo translato, quod sit titulus Ecclesiæ, aut habeatur concursus populi, juxta facultatem concessam in Rubr. gen. Miss. tit. 6. tunc Missa de die cantetur post Nonam, secundum Rubr. gen. Miss. de festo item post Nonam, & post Missam de die, ut vult Gavantus *in Rubr. Miss. part.* 1. *tit.* 6. quia, inquit, ad Missam festi populus eo libentius, quo tardius convenire solet; & licet in hoc casu nulla hora Canonica sit media inter utramque Missam; quod tit. 7. n. 2. convenire docet; tamen est casus, ait, unicus, & privilegiatus ob concursum populi. Consentit cum Bisso Meratus *par.* 4. *tit.* 11. *n.* 19. qui subdit: idem dicendum esse, si cantanda sit Missa solemnis votiva pro re gravi. Id ipsum præstandum est in simili casu quo celebrandæ sint similiter duæ Missæ, si Missa de die celebrari debeat post Nonam; ut est in Adventu, Quadragesima, Quatuor temporibus, & Vigiliis, quæ jejunantur: ex Rubr. gen. Miss. cit. tit. 15. num. 2.

In fine vero prædictarum duarum Missarum Evangelium dicitur S. Joannis; non illud feriæ, vel festi occurrentis. Gavant. l. cit. Nec facienda est commemoratio feriæ in Missa de festo; nec festi in Missa de feria. Vide dicta tr. 1. 2. Febr. n. 59.

Licet in Missa solemni de quatuor 5
temporibus in Choro omnes genuflectant etiam ad Orationes &c. (Vide Rubr. gen. Miss. tit. 17. n. 5.) excipiuntur tamen quatuor tempora Pentecostes. Rub. cit. ratione temporis Pasch. Vide dicta par. 1. hujus l. 5. c. 3.

Diaconus, & Subdiaconus Dalma- 6
tica, & Tunicella utuntur in quatuor temporibus Pentecostes, quando Sacerdoti ministrant in Missa solemni.

mni. *Rubr. gen. Miss. tit. 19. n. 6.* propter solemnitatem Spiritus Sancti. Quæ ratio assignatur C. *de Jejunio* 3. dist. 76. ubi sic legitur: *& tunc propter solemnitatem Spiritus Sancti, Diaconi Dalmaticis induantur*: Inde colligitur, Dalmaticas indicare solemnitatem, & lætitiam; ut observat Bened. XIV. *to. 1. not. 11. n. 9.* & ex aliis etiam docuimus, rationemque indicavimus hoc tr. 2. lib. 1. par. 1. c. 3. n. 15.

ARTICULUS III.

Not. pro collatione Ordinum.

7 QUID pro Collatione Ordinum in fer. IV. quat. temp. sit notandum? Vide tr. 1. in Septembr. par. 1. sect. 5. subsec. 3. §. 1. n. 37.

ARTICULUS IV.

De Jejunio.

8 JEJUNIA Quatuor temporum pro Æstate celebrantur in ipsa hebdomada Pentecostes: hac scilicet feria quarta, & sequenti feria sexta, ac Sabbato. De his vide dicta tr. 1. in Septemb. par. 1. sect. 5. subs. 5. ubi n. 51. & 52. habes rationem, quare in ipsa Pentecostes hebdomada hoc jejunium celebretur?

ARTICULUS V.

De Indulgentiis.

9 IN tribus diebus jejunii Quatuor temporum possunt acquiri Indulgentiæ Stationum; sed & per totam Octavam Pentecostes posse quotidie hujusmodi indulgentias obtineri, notavimus parte 1. hujus partis 4. c. 4. de Stationibus autem egimus hoc tr. 2. lib. 4. par. 1. c. 2. a n. 101.

CAPUT V.

Not. Fer. V. post. Dom. Pentec.

EXPLICANTUR ARTICULIS II.

Art. I. *De Horis Canonicis.*
Art. II. *De Missa.*

ARTICULUS I.

De Horis Canonicis.

SEMIDUPL. ut infra Oct. & proprio loco. Si occurrat festum simpl. fit de eo Comm. sine lect. 1

ARTICULUS II.

De Missa.

MISSA ut in proprio, & secundum dicta 2. par. hujus 4. par. c. 2. sect. 2. Col. par. rub. 2

CAPUT VI.

Not. fer. VI. post Dom. Pentec. quæ est fer. VI. Quat. Temp. Æstivorum.

EXPLICANTUR ARTICULIS II.

Art. I. *De Hor. Canon.*
Art. II. *De Missa, Ordin. Indulg. Jejun.*

ARTICULUS I.

De Hor. Canon.

SEMID. ut in propr. & infra Oct. Si occurrat festum simplex fit de eo Com. sine lect. 1

Quid

Quid notandum pro Hor. Canon. in feriis Quatuor Temp. Exposuimus tr. 1. in Septemb. par. 1. sect. 5. subs. 1.

ARTICULUS II.

De Missa, Ordin. Indulg. Jejun.

2 MISSA, ut in proprio, & infra Oct. Si alicubi accidat haberi præscriptam Collectam *pro quacumque necessitate*; Oratio Postcommunio pro Collecta sumatur ex Collecta *pro quacumque tribulatione*: cum Halden Meratus *to. 1. par. 4. tit. 11. n. 19. fine*: ad varietatem requisitam ex Rubricis, quando duæ Orationes fuerint similes. Porro Oratio *Postcommunio* hujus feriæ est similis Orationi *Postcommunio* Collectæ pro quacumque necessitate: videantur dicta 11. Novemb. n. 5. & 6.

Quid notandum pro Missa in feriis Quatuor Temp.? Exposuimus tr. 1. in Septembr. 1. par. sect. 5. subs. 2. Quid autem pro Ordinibus? subs. 3. Quid pro Indulg. subs. 4. Quid pro Jejun.? subs. 5.

CAPUT VII.

Not. in Sabbato post Dom. Pentec. quod est Sabbatum Quatuor tempor. Æstivorum:

EXPLICANTUR ARTICULIS IV.

Art. I. *De Hor. Canon. Ordin. Indulg. Jejun.*
Art. II. *De Missa.*
Art. III. *De Bened. Mensæ.*
Art. IV. *De Salut. B. V. ad pulsum Campanæ.*

ARTICULUS I.

De Hor. Can. Ordin. Indulg. Jejun.

OFFIC. Semiduplex ut propr. loco, & infra Oct. In Martyrol. 1. loco *Festum Sanctissimæ, & Individuæ Trinitatis*. 1

In Sabbato post Dominicam Pentecostes, *post Nonam celebrata Missa terminatur tempus Paschale*. Rubr. Brev. in Sabbato post Pentec. 2

Vesperæ de sequenti festo SS. Trinitatis dupl. 2. cl. ut in propr. & Commem. Dom. 1. post Pentec. Completorium recitatur, ut extra tempus Paschale, & sic deinceps. 3

A primis Vesperis inclusive festi SS. Trinitatis usque ad Nonam inclusive Sabbati ante Adventum, Antiphona finalis: *Salve Regina*. ℣. Ora pro nobis. Or. *Omnipotens sempiterne Deus*. & recitatur stando a 1. Vesp. Sabbati per totam Dominicam, secundum dicta tr. 1. l. 2. in Domin. art. 7. n. 65. 4

Quid notandum pro horis Canonicis in fer. Quatuor tempor. exposuimus tr. 1. in Septemb. 1. par. sect. 5. subs. 1. Quid pro Ordin. subs. 3. Pro Indulg. subs. 4. pro jejunio subs. 5.

ARTICULUS II.

De Missa.

QUID notandum pro Missa in fer. Quatuor temp. exposuimus tr. 1. in Septemb. par. 1. sect. 5. ubi de Quatuor temp. in gen. subs. 2. Hic autem in specie notanda sunt hæc: 5

Missa ut proprio loco, & infra Octavam. Non dicitur *flectamus genua*. Sed *Alleluja*, & *Gloria in excelsis*. Col. param. rub. & adhibentur

tur vestes solemnes ex Urbano II. in Concilio Claromontensi relato ab Azorio *Instit. moral. part.* 1. *l.* 7. *c.* 14. *qu.* 2. Horum omnium ratio est Solemnitas Spiritus Sancti, ut ex jure notavimus in præced. feria quarta quatuor temp. n. 6. quia licet sit jejunium, est tamen jejunium exultationis, ut quidam loquuntur, & vocant. Vel quia in ordine ad Officia Ecclesiastica sumus adhuc infra tempus Paschale, quamvis non simus infra hujusmodi tempus in ordine ad jejunium. Vide dicta in Septembri cit. subs. 5. n. 51. & 52. Dicit etiam ex Beda Amalarius *de Eccl. Offic. l.* 1. *c.* 39. *Quamvis intermissa repetentes jejunia, tamen Alleluja quotidie personamus, nemo absque discretione apta, & congrui ratione Mysterii putet actitari. Quia enim Spiritus Sancti Septiformis est gratia, jure solemnitas Adventus ejus per septem dies laude hymnorum debita, simul & Missarum celebratione colitur. Quia tempore Pentecostes Ecclesia toto Orbe novos semper Deo populos per aquam regenerationis aggregare consuevit, merito saluti eorum congaudentes quousque albis induuntur stolis, & nitorem purificatæ mentis, splendore habitus demonstrat, hymnum Deo devotæ laudis offerimus, juxta præceptum ipsius piissimi Pastoris, ac Redemptoris nostri, qui ait: congratulamini mihi, quia inveni ovem meam, quæ perierat.* Dicitur Sequentia, ut infra Oct. sed in fine tacetur *Alleluja*. Rubr. Miss. hic.

6 *Missa de Dominica Pentecostes non potest repeti in Sabbato Quatuor temporum Pentecostes*. S. R. C. 17. April. 1646. in Ulissiponen. apud Merat. *ind. Decr. Miss. n.* 290.

Cum simus adhuc infra Octavam Pentecostes; hinc neque hodie potest celebrari Missa Votiva, vel *de Requiem*, vel de aliquo Sancto occurrenti; quæ Missæ prohibentur infra Octavam Pentecostes, ut notavimus ubi de hac Octava in genere egimus. Nihilominus quæres: an peccaret mortaliter Sacerdos, qui hodie legeret Missam Votivam sine rationabili causa: & cum ista, an possit excusari ab omni culpa?

℞. Pro hac, & aliis hujusmodi Quæstionibus ad Missam Sabbati Quatuor temporum Pentecostes pertinentibus; Videantur dicta in Septembr. cit. subs. 2. §. 6.

Post Nonam celebrata Missa terminatur Tempus Paschale. Rubr. Miss. in Sabb. post Pentec. nimirum quo ad Officium, & Missam. Vide dicenda art. 3. sequ. n. 10. ex quibus colligi insuper poterit, in fine Antiphonæ *Trium Puerorum*, quæ recitari solet cum Psalmis, & precibus post Missam; dicendum esse *Alleluja*: ut tempore paschali dicendum, Breviarii Rubrica præscribit, licet Antiphona prædicta non sit pars Officii, vel Missæ: (etsi, quo ad sui duplicationem, & admissionem *Alleluja*, sequatur naturam occurrentis Officii Canonici): sed una cum precibus, quibus adnectitur, laus divina omnino distincta, & formula quædam actionis gratiarum post celebratam Missam; liberæ etiam recitationis. Vide dicta 2. Novemb. n. 84. 7

ARTICULUS III.

De Benedictione Mensæ.

CUM Rubrica formulæ benedictionis mensæ, adhibendæ infra Octavam Pentecostes, dicat: formulam hanc esse adhibendam usque ad Cœnam hujus Sabbati *exclusive*; sequitur, 8

tur, in cœna hujus Sabbati resumendam esse communem, seu consuetam per annum formulam benedictionis mensæ. Sed quæstio est: an id intelligendum sit, si cœna sumatur sero, (licitum quippe esse, ex aliqua causa ad serotinum tempus in die jejunii differre plenam refectionem, docuimus cum aliis tr. 1. c. 1. n. 44.) Vel etiamsi in meridie comedatur? juxta præsentem enim consuetudinem, a fine sæculi decimi quarti, plena refectio in die jejunii sumitur in meridie: quemadmodum notavimus tr. 1. l. 1. c. 1. nu. 41. etsi olim sumptum fuerit hora nona elapsa ab ortu Solis, & in jejuniis observantiæ strictioris, atque solemnioris, puta Quadragesimalis, jejunium fuerit cœna solutum, non prandio: idest plena refectio sumebatur Vespere post Solis occasum. Videri possunt dicta tr. 1. l. 1. c. 7. n. 25. & hoc tr. 2. lib. 4. par. 1. c. 3. num. 14. In hac autem quæstione: adhibendam esse communem, etiamsi jejunium solvatur in meridie, vult Gavantus *in Rub. Brev. sect. 9. c. 6. n. 10.* cui adhærent Meratus ibi n. 1. & Cavalerius *tom. 4. Comment. in Decret. S.C.R. c. 25. n. 14. & 15.* Oppositum sustinet Guyetus *lib. 4. c. 20. qu. 8.* Hic movetur ex eo: *Quia adhuc censetur perseverare Officium Pentecostes, adeoque omnia, quæ ad illud pertinent, usque dum inceptum fuerit Officium subsequens, quod profecto ante Vesperas inchoatum, dici nequit.* Ita Guyetus relatus a Merat. l. cit. & a Cavalerio l. cit. n. 10.

Ratio autem oppositæ sententiæ Gavanti, quam approbat Cavalerius, & Meratus, est: quia post Nonam celebrata Missa terminatur tempus Paschale, ut Rubrica statuit: atque adeo post Nonam celebrata Missa, post quam horam solvitur jejunium hujus diei, non amplius locum habere possunt versus temporis paschalis, quales sunt versus formulæ benedictionis mensæ adhibendæ infra Octavam Pentecostes. *Demus enim* (ait Cavalerius contra prædictam rationem Guyeti) *quod nonnisi ad Vesperas inchoetur Officium subsequens, sed non propterea censeri unquam potest, quod perseverat usque ad easdem Vesperas tempus Paschale, quod ad Nonam expirare, nos docet Rubrica: sed magis, quod ad hujus expirationem succedat tempus non Paschale, adeoque & benedictio huic tempori conformis, non autem Paschali.* Ita Caval.

Sed pro Guyeto facit, quod formula benedictionis mensæ adhibenda in die Paschæ Resurrectionis, usque ad cœnam sequentis Sabbati in albis usurpanda sit usque ad cœnam *exclusive*, ut docet Gavantus & approbat Cavalerius; quemadmodum notavimus in Dominica Resurrectionis art. II. atque adeo in dicto Sabbato retinenda est ad prandium in meridie benedictio mensæ propria Octavæ Paschæ Resurrectionis: *Quia* (inquit Cavalerius, cit. c. 25. num. 8.) *ad Vesperas Sabbati censetur expletum Officium Octavæ Paschatis, cujus propria est prædicta particularis benedictio.* Et tamen à Rubricis dicitur, Octava Paschæ Resurrectionis terminari in Sabbato sequenti, quemadmodum Octava Pentecostes, post Nonam, celebrata Missa; sic enim habet Rubrica generalis Breviarii tit. 7. n. 2. *In Pascha Resurrectionis, & Pentecostes Officium Octavæ terminatur in Sabbato sequenti ad Nonam.* Addit Rubrica Missalis recentioris editionis in Sab. in Alb. *finita Missa.* Ergo sicut in Sabbato in Albis in refectione, quæ su-

sumitur in meridie, retinenda est formula benedictionis Octavæ Paschæ Resurrectionis, non obstante, quod Octavam Paschæ Resurrectionis ad Nonam expirare nos doceat Rubrica: quia nihilominus ad Vesperas Sabbati censetur expletum Officium Octavæ Paschæ Resurr., cujus propria est illa particularis benedictio; ita similiter in hoc Sabbato post Pentecostem in refectione sumpta in meridie, retinenda est formula benedictionis Octavæ Paschæ Pentecostes, non obstante quod, Octavam Pentecostes ad Nonam expirare nos doceat Rubrica laudata; & non obstante quod *post Nonam celebrata Missa terminatur tempus Paschale* ut dicitur hodie in Rubrica particulari Breviarii, & Missalis recentioris editionis; quia nihilominus ad Vesperas Sabbati censetur expletum Officium Octavæ Pentecostes, cujus Octavæ propria est benedictio mensæ infra eamdem adhibenda.

9 Nec obest, quod illa refectio Sabbati in Albis in meridie denominetur, & sit prandium; hæc vero Sabbati hujus stet loco cœnæ, & si vis denominari possit cœna propter veterem consuetudinem supra significatam, solvendi jejunia Quadragesimalia cœna, & juxta Rubricam: *Quando semel comeditur, omnia dicuntur ut supra in Cœna*: atque adeo in die jejunii, in quo semel comeditur, seu semel sumitur plena refectio, semelque comedi supponitur: (nam refectiuncula, seu collatio serotina est ex mera permissione: quemadmodum notavimus tr. 1. l. 1. c. 7. n. 26., & die 24. Decemb. n. 47.) adhibenda sit etiam in prandio formula benedictionis cœnæ: ob rationem a nobis assignatam tr. 1. l. 1. c. 7. n. 25. hoc, inquam, nihil obest; enim vero aliud est, benedicere prandio tamquam cœnæ, seu adhibere formulam benedictionis cœnæ, quando in die jejunii comeditur in meridie; aliud autem, adhibere hanc, vel illam formulam benedictionis cœnæ in dicto casu. Potest igitur hodie benedici prandio in meridie tamquam cœnæ, adhibendo formulam benedictionis cœnæ, quemadmodum Rubrica laudata præscribit recitatis verbis: *Quando semel comeditur* ec. Et simul potest, & debet ob rationem assignatam adhiberi formula benedictionis cœnæ, quæ adhibita est in præcedentibus cœnis infra Pentecostes Octavam.

Et vero docent, ac rite, Gavantus, & Cavalerius: ut supra diximus: in Sabbato in albis, in prandio ad benedictionem mensæ retinendam esse formulam benedictionis propriam Octavæ Paschæ Resurrectionis. Petimus: utrum in locis, ubi ea die occurrat, & celebretur jejunium puta Litaniarum majorum S. Marci, de quo jejunio a nobis sermo fuit 25. April. n. 32. ad benedictionem mensæ in meridie, adhibenda sit formula benedictionis cœnæ? Affirmative respondendum ex Rubrica supra laudata: quia est dies jejunii, atque adeo semel comeditur. Rursus petimus: utrum retinenda sit formula benedictionis cœnæ propria Octavæ Paschæ Resurrectionis? Affirmative respondendum evincit ratio a Cavalerio assignata, ut non relinquatur ante Vesperas benedictio mensæ propria Octavæ Paschæ Resurrectionis: quia nimirum, ut ipse ait, ad Vesperas Sabbati censetur expletum Officium Octavæ Paschatis, cujus propria est illa parti-

ticularis benedictio. Ergo in illo casu adhibenda est in meridie, in prandio, quod stat loco cœnæ, formula benedictionis cœnæ, sed propria Octavæ Paschæ. Ergo similiter in casu præsenti, ad benedictionem mensæ in meridie, in prandio, quod stat loco cœnæ, adhibenda est formula benedictionis cœnæ, sed propria Octavæ Paschæ Pentecostes; quia ad Vesperas Sabbati censetur expletum Officium Octavæ Paschæ Pentecostes, cujus propria est hæc particularis benedictio.

Sed interrogabis hic: Cum Rubricæ dicant, Octavam Paschæ Resurrectionis, & similiter Pentecostes, tempusque Paschale terminari post Nonam celebrata Missa: quomodo Guyeto concedimus, Octavam Pentecostes durare usque ad Vesperas? Quomodo id ipsum asserit Cavalerius de Octava Paschæ Resurrectionis; & secundum dicta, necesse est concedat, ut sibi cohæreat, etiam de Pentecostes Octava, temporeque Paschali? Respondeo: illud a Rubricis Missalis, & Breviarii statui secundum aliqua: puta, quoad Officium, & Missam, de quibus loquuntur Breviarium, & Missale; non item quo ad omnia. Videantur dicta in Septemb. par. 1. n. 52. Profecto, teste Divo Thoma 2. 2. *qu.* 147. *art.* 5. *ad* 3. non est indictum jejunium ab Ecclesia universali, durante toto Paschali tempore; & omnes docent, non esse de jure communi per universam Ecclesiam jejunia constituta Paschali tempore. Videantur dicta hoc lib. 5. par. 1. c. 3. n. 1., & tamen constat, universalia jejunia æstiva quatuor temporum celebrari infra Octavam Pentecostes, infra quam juxta Rubricas dicitur durare tempus Paschale. Hæc autem sibi contraria non judicantur; quia licet quo ad Officium, & Missam non censeatur expletum tempus Paschale nisi in Sabbato post Pentecostem; attamen quoad exclusionem jejunii ex jure communi, & præcepto universali Paschale tempus censetur expletum ipso Pentecostes die; atque adeo jejunia æstiva quatuor temporum celebrari censentur extra tempus Paschale. Immo secundum illos, qui volunt jejunium in Vigilia Pentecostes esse ex universali præcepto Ecclesiæ, non simpliciter ex consuetudine populi Christiani introductum; de qua re egimus suo loco in dicta Vigilia; dicendum est: tempus Paschale quo ad exclusionem jejunii universalis absolvi ante ipsum festum Pentecostes. Videantur dicta in Septemb. loc. cit. Rursus cum secundum dicta in Sab. San. n. 352. Sacra Rituum Congregatio declarasset: quod *Cereus Paschalis regulariter accendi debet ad Missas, & Vesperas solemnes in Triduo Paschatis, in Sabbato in Albis, & Dominicis usque ad Ascensionem, quo die cantato Evangelio extinguitur. Ad Matutinum, & in aliis solemnitatibus, & diebus solemniter celebratis non accendatur, nisi adsit consuetudo, quod* durante tempore Paschali *accendantur*: Subdit Cavalerius *t.* 4. *c.* 21. *Comment.* in hujusmodi Decretum n. 15. & animadvertit: quod *Tempus Paschale quoad rem, de qua agitur, dubio procul expirat in die Ascensionis*. Potest igitur tempus aliquod Ecclesiasticum puta tempus Paschale, quo ad aliqua censeri expletum; quo ad alia autem perdurare. Videantur dicta in Septemb. loc. cit. Ubi itaque Rubricæ Bre-

via-

viarii, & Missalis dicunt: Octavam Paschæ Resurrectionis, & Pentecostes, tempusque Paschale terminari in Sabbato post Nonam celebrata Missa; loquuntur de Officio, & Missa; ita ut Officium, & Missa, quæ sequuntur post Nonam, & Missam Sabbati in Albis; & post Nonam, & Missam Sabbati post festum Pentecostes sint respective, extra Octavam Pentecostes, & extra tempus Paschale; atque adeo Vesperæ Sabbati in Albis sint extra Octavam Paschæ Resurrectionis; & similiter Missa sequentis Dominicæ, & Vesperæ Sabbati post Pentecostem sint post Octavam Pentecostes, & extra tempus Paschale: & similiter Missa proxime sequentis festi Ss. Trinitatis. In dicto autem casu statuitur tempus non Paschale incipere a Vesperis, quia a Vesperis communiter incipit dies Ecclesiasticus quo ad Ecclesiastica Officia. Videantur dicta tr. 1. l. 1. c. 1. n. 8.

Quæ cum ita sint: nos in quæstione præsenti adhæremus Guyeto docenti: ad benedictionem mensæ hodie in meridie retinendam esse benedictionem propriam Pentecostes Octavæ. Adhibenda autem est formula benedictionis cœnæ, quæ adhibita est in præcedentibus cœnis infra Octavam, ut supra significavimus ex Rubrica. Si vero plena refectio sumeretur sero, & esset proprie cœna, adhibenda foret communis seu consueta per annum formula benedictionis mensæ. Imo cum & in ipsa collatione serotina numquam sit omittenda benedictio mensæ: uti monuimus tr. 1. l. 1. c. 7. n. 26. & si, tacente Rubrica, ob rationem ibi assignatam, super benedictione tunc adhibenda, libera sit formula usurpanda; si tamen in hujusmodi collatione adhibeatur formula benedictionis cœnę proposita in Breviario, ea sit comunis prædicta per annum. Quæ autem de benedictione mensæ diximus, intelligenda quoque sunt de gratiarum actione post mensam.

ARTICULUS IV.

De Salutatione B. V. ad pulsum Campanæ.

QUONIAM in hoc Sabbato claudi- 12
tur tempus paschale, ideo ab hoc Sabbato deponitur Antiphona *Regina Cœli*: quæ in honorem Beatæ Virginis tempore Paschali est recitata ad pulsum campanæ, Vespere, mane, meridie, seu in aurora meridie, & sero, ac resumitur consueta per annum Antiphona *Angelus Domini*: Quæ a Vesperis Sabbati per totam Dominicam recitatur stando, aliis vero diebus flexis genibus. Videantur dicta tr. 1. l. 1. c. 5. n. 19. Antiphonam vero *Angelus Domini* nonnisi a Vesperis inclusive hujus Sabbati resumendam esse, atque adeo etiam hodie in Aurora, & meridie recitandam esse Antiphonam *Regina Cœli*, tempori Paschali assignatam, probant ea, quæ articulo præcedenti allegavimus pro retinenda in hodierno prandio, quod fit in meridie, benedictione mensæ propria Pentecostes Octavæ.

LIBER VI. TRACTATUS II.

NOT. POST PENTECOSTEM;

SEU A DOMINICA I. POST PENTEC. USQUE AD SABB. ANTE DOM. I. ADVENTUS.

IN QUO ECCLESIASTICUS CLAUDITUR ANNUS,

PROŒMIUM.

PROPOSUIMUS in hoc Tractatu secundo nostri Diarii Liturgico-Theologico-Moralis agere de Sacris Ritibus, Institution. Ecclesiasticis, Morumque Disciplina notandis toto anno Ecclesiastico, qui incipit a I. Dominica Adventus, ut in proemio hujus Tractatus diximus: & dividere hujusmodi annum visum est oportunum, in sex tempora: videlicet in tempus Adventus, in Natalitium, in Prævium Quadragesimæ, in Quadragesimale, in Paschale, in tempus denique reliquum post Pentecostem usque ad Adventum: ubi unde cœperat, clauditur annus Ecclesiasticus; cumque de illis primis quinque temporibus egerimus in præcedentibus quinque libris, restat in hoc lib. 6., & ultimo notare ea, quæ ad Institutum nostrum occurunt post tempus Paschale, seu post Octavam Pentecostes usq. ad Adventum.

Prædicto autem tempore aliqua notanda sunt pertinentia in genere ad totum hujusmodi tempus; alia vero specialiter notanda certis hebdomadibus, atque diebus ejusdem temporis; ideo librum hunc in duas partes dividimus; in prima agemus de iis, quæ in genere sunt tempore prædicto notanda; in secunda de aliis, quæ specialiter notanda occurrunt temporis ejusdem certis hebdomadibus, atque diebus.

PARS I.

NOT. IN GENERE.

A DOMINICA I. POST PENTECOSTEM USQUE AD SABB. ANTE DOMINICAM I. ADVENTUS.

EXPLICANTUR CAPITIBUS II.

Cap. I. *De Hor. Canonic.*
Cap. II. *De Missa.*

CAPUT I.

De Horis Canonicis.

1 De Dominicis occurentibus a Pentecoste usque ad Adventum exclusive fit Commemoratio, quando festo duplici impediuntur. *Rubr. gen. Brev. tit. 9. n. 3.*

2 Ab Octava Pentecostes usque ad Dominicam proximiorem Calendis Octobris in Offic. Dom. hymnus ad Matut. *Nocte surgentes*. Ad Laudes autem: *Ecce jam noctis*.

3 Post Pentecostem usque ad mensem Augusti leguntur libri Regum, ut resumatur ordo historicus a Genesi ad libros Regum. Amalar. *de ord. Antiph. c. 72.* Gavant. *in Rubr. Brev. sec. 5. c. 12. n. 8.* Porro Lectiones primi Nocturni per annum sumuntur ex Sacris Libris, quorum triplex est ordo, ex Gavanto l. cit. n. 6. qui primum vocat Conciliarem, alterum historicum, tertium Ecclesiasticum: quos explicat ibidem & n. sequenti. In Lectionibus autem librorum Regum significari tempus Martyrum, Bellorum, & Persecutorum Ecclesiæ post Adventum Spiritus Sancti, bene sentit Rupertus *de div. Offic. lib. 12. c. 24.* idipsum innuit Joannes Beleth *de divin. Offic. c. 135. initio*.

Itaque de libris Regum legitur usque ad Dominicam primam Augusti. Ea vero Dominica adveniente, si quid de his libris supersit, omittitur, & legitur de Scriptura, quæ ponitur mense Augusti. *Rubr. gen. Brev. tit. 26. n. 8.* Ratio est, quia omnes libri Regum in hoc casu pro uno computantur.

Ea autem est Dominica prima Augusti, quæ vicinior est Calendis Augusti: ut explicabimus in Sabb. post Dom. sextam Pentec. ita ut etiam Dominica, quæ occurrat die 31. vel 30. Julii, dicatur prima Augusti: quia, licet sit in mense Julii, attamen est vicinior Calendis Augusti, quam sit illa Dominica, quæ in hoc casu prima occurit intra ipsum mensem Augusti. Similiter fiet in mensibus reliquis usque ad Adventum, ut suis locis notabimus, & explicabimus.

Extra tempus Paschale non dicitur *Te Deum* in Officio feriali. *Rub. gen. Brev. tit. 31. n. 2.* sed dicuntur tria Responsoria, unum post quamlibet lectionem; quæ undenam sumenda sint, quove ordine reponenda? 4

da? Videantur Rubricæ gener. Brev. tit. 27. a n. 5.

Commemorationes Communes, seu Suffragia Sanctorum fiunt ab Octava Pentecostes, usque ad Adventum exclusive in Officio, quod illa non excludat juxta Rubricas. *Rubr. gen. Brev. tit.* 35. *n.* 1. Sunt & alia tempora suis indicata locis. *In Commemorationibus communibus, sive Suffragiis Sanctorum per annum, dum fit de aliquo, cujus Antiphona habet in fine* Alleluja: *debet hæc recitari cum* Alleluja, *si continet verba, quibus exprimatur gaudium, victor. & similia, alioquin* Alleluja *omittatur*. S. R. C. 29. Novemb. 1738. apud Caval. *tom.* 2. *c.* 33. *d.* 8. qui in hujusmodi decretum hæc habet: Vox alleluja *adeo propria non est Paschalis temporis; ut extra illud non etiam dicatur quotidie in principio horarum; habeatur etiam cum geminatione in pluribus festis solemnioribus, & nonnullis Antiphonis adhuc communium Sanctorum adjuncta inveniatur. Nunc deciditur, quod si Antiphona, quæ pro suffragiis Sanctorum assumitur, in fine habeat* Alleluja: *cum* Alleluja *recitari debet, si contineat verba, quibus exprimatur gaudium, victoria, & similia; tunc siquidem* Alleluja *quadrat apposite iis, quæ dicta sunt, atque veluti pars completiva ipsius Antiphonæ. Quod tamen limita pro tempore a Septuagesima ad Pascha, quo juxta Rubricas siletur* Alleluja, *ubicumque habeatur. Alioquin, subdit Decretum,* Alleluja *omittatur: videlicet puta si* Alleluja *antiphonæ adjunctum habeatur, vel ratione temporis Paschalis, intra quod festum recurrit, aut ratione solemnitatis festi, vel alia de causa, quæ pro suffragiis non militat. Hinc v. g. Ecclesiæ, quæ pro titulo haberent Epiphaniam, aut Dominicam Ascensionem, cum harum Antiphonæ exprimant respective gaudium, triumphum, & victoriam, vox* Alleluja *retinenda foret. Id ipsum a fortiori est de Dominica Nativitate; secus de Pentecoste, & Corpore Christi, & de hujus Transfiguratione, saltem quo ad Antiphonam ab Benedictus; quantum enim ad illam ad* Magnificat, *in qua discipuli a concepto timore excitantur, ad rem admodum videtur apposita. Inventionis Sanctæ Crucis utraque Antiphona, utpote in qua triumphus Christi exprimitur, vocem* Alleluja *retinere deberet: sed cum in festo Exaltationis eadem Antiphona ad* Benedictus *sine ea voce habeatur, eadam vox ratione temporis noscitur invecta; quod & habet credere de Antiphona ad Magnificat. Idem esto judicium de Antiphonis SS. Philippi, & Jacobi, & Joannis, ante portam latinam: & ideo in omnibus, uti & in Antiphona Exaltationis, in qua solemnitatis causa videtur posita, vox* Alleluja *videtur silenda. Id ipsum præsta in Antiphonis Communis Apostolorum, & propriis aliorum Sanctorum universalis Ecclesiæ, uti Deiparæ, Luciæ, Thomæ, Michaelis (nisi forte ad Benedictus,) sicuti & in Sanctis particularium locorum, nisi in quibus verba, ut supra in Decreto, habentur. In dubio liberaliter esto in omissione, & ubi pluries ea vox habetur, semel tantum eam dicito, & a versiculis semper remove: nam iteratio, & dicta additio Paschalis temporis propria est, vel solemnitatem notat.* Huc usque Caval. Porro *Alleluja* vox exultationis est, atque lætitiæ. Vide dicta in Sab. Sancto n. 356. Quam vocem etiam extra tempus Paschale usque ad Septuagesi-

mam decet audire, ad exprimendam aliqualem lætitiam; ut cum aliis observat Meratus *tom.* 1. *part.* 1. *tit.* 4. *num.* 45. Cur tamen extra tempus Paschale non resonet frequentia similis Paschalis temporis? Intelligi potest ex dictis trat. 1. 6. Januar. num. 27.

6 Psalmus *Confitemini* dicitur ad Primam cum aliis Psalmis in Psalterio assignatis in omnibus Dominicis, quando fit Officium de Dominica, ut in Psalter. etiam in Dominicis, quæ occurrunt infra Octavas Sanctorum a III. Dom. post Pentecost. inclusive usque ad Nativitatem Domini exclusive. *Rubr. gen. Brev. tit.* 22. *num.* 3.

7 Capitula Dominicalia posita in Psalterio in 1., & 2. Vesp. de Laudibus, & Horis, dicuntur a III. Domin. post Pentecostem usque ad Adventum. Capitula autem ferialia dicuntur post Octavam Pentecostes usque ad Adventum. Rubr. gener. Brev. tit. 29. n. 2. A 1. Vesp. inclusive festi Trinitatis usque ad Nonam inclusive Sabbati ante Adventum Antiphona finalis: *Salve Regina:* ℣. *Ora pro nobis*. ℟. *Ut digni*. Orat. *Omnipotens sempiterne Deus*. Rubr. Breviar. De auctore prædictæ piissimæ Antiphonæ, & quandonam reponi cœperit in Ecclesiasticis libris? agit Benedictus Piazza *Devotion. vindic. part.* 2. *cap.* 15. a *num.* 64. qui videri potest, nec non Cajetanus Merati *Thesaur. Sacr. Rit. tom.* 2. *sect.* 5. *c.* 22. *n.* 1. Cavaler. *Comment. in Decret. S. R. C. tom.* 2. *part.* 2. *c.* 40. *in Decr.* 2. *n.* 2.

8 Si festum in Calendario occurrens tempore Paschali, accidat transferri post tempus Paschale, debet recitari ut in Communi extra tempus Paschale, si habeat Officium de Communi. Caval. *tom.* 5. *cap.* 11. *n.* 15. & 16. Unde e. g. si festum S. Petri M. quod habet Evangelium de Communi MM. temp. Pasch. *Ego sum vitis vera:* eo quod soleat celebrari intra tempus Paschale, accidat transferri extra tempus Paschale, dicendum erit Evangelium: *Si quis venit ad me:* de Communi un. M. extra tempus Paschale; quemadmodum a S. R. C. declaratum fuisse, notavimu. tr. 1. lib. 3. 29. April. art. 2. n. 4. Quod si festum in Calendario occurrens tempore Paschali, habeat Officium proprium, & transferatur post tempus Paschale, debet quidem recitari ut in proprio, sed omittenda sunt *Alleluja*, & cætera, quæ in Breviario, seu Officio proprio habeat ratione temporis Paschalis, cum jam non congruant: & supplenda, quæ oporteat, ex communi extra tempus Paschale. Vide dicta 1. Maji art. 2. num. 6.

CAPUT II.

De Missa.

POST tempus Paschale usque ad Septuagesimam, quando dicitur Graduale, dicuntur tria *Alleluja* post Graduale: duo ante versum, & unum post versum; cum tamen dicitur Sequentia, *Alleluja*, quod dicendum fuisset post versum, dicitur post Sequentiam. *Rubr. Miss. in Sab. in Alb.* Eodem ritu etiam in Missis votivis recitandum est post Graduale prædictum triplex *Alleluja*, ut in proprio, vel respectivo communi; Cum aliis Meratus *tom.* 1. *part.* 1. *tit.* 4. *num.* 45. 1

In

2 In festis semiduplicibus occurrentibus ab Octava Pentecostes usque ad Adventum, dicitur 2. Oratio *A cunctis*, 3. ad libitum. *Rubr. gener. Miss. tit. 9. num. 2.* Similiter in festis simplicibus, & in Missa de feria. Rubr. cit., & in Mis. in Dominica I. post Pentecost. Vide dicta tr. 1. 2. Februar. n. 62.

3 Si aliquod festum habens Evangelium de communi MM. temp. Paschal. transferatur extra tempus Paschale, variatur Evangelium: quemadmodum declaravit S. R. C. pro festo S. Petri M. uti suo loco notavimus; Recole dicta cap. præced. num. 8. Putat etiam Caval. tom. 5. cap. 11. num. 16. si festum Sancti Martyris habens solum Introitum proprium, & cætera de communi, transferatur a tempore Paschali, in quo soleat occurrere, transferatur, inquam, extra tempus Paschale: etiam Introitum dicendum esse de communi: quia sic statuit S. R. C. de festo Sanctorum Martyrum habente solum Introitum proprium, si transferatur ad tempus Paschale; vide dicto lib. 5. part. 3. in ejus 1. part. cap. 2. num. 7.

4 Ecclesia Romana viridi colore utitur in Paramentis sacris ab Octava Epiphaniæ, usque ad Septuagesimam; & ab Octava Pentecostes usque ad Adventum exclusive in Officio de tempore, excepta Dominica Trinitatis, in qua colorem adhibet album, ratione festi occurrentis; ex Rubr. gen. Mis. tit. 18. n. 2. Exceptis item Dominicis infra Octavas tempore præfato occurentibus, in quibus color Octavarum servatur, seu color competens festo habenti Octavam: quia tota Octava est unum, & idem festum, quo ad hujusmodi Ritus. Gavant. *in Rubr. Mis. tit. 18. num. 2. lit. b.* Exceptis etiam Vigiliis, in quibus est jejunium, & Quatuor temporibus. *Rubr. gen. Missæ tit. 18. num. 4.* in quibus color violaceus usurpatur, ex Rub. cit. num. 5. Rationem vero, ex qua tempore post Pentecostem color viridis adhibetur, assignavimus hoc tr. 2. lib. 2. part. 2. in ejus 1. part. cap. 2. num. 4.

PARS II.

LIBRI VI. TRACTATUS II.

NOTANDA

CERTIS HEBDOMADIBUS, ATQUE DIEBUS POST PENTECOSTEM.

PROŒMIUM.

1 POST tempus Paschale, seu post Octavam Pentecostes usque ad Adventum intercurrunt ad minimum hebdomadæ, & Dominicæ viginti tres. Dixi: *ad minimum*: quia aliquoties plures numerandæ, & addendæ

dæ sunt: ut notavimus hoc tr. 1. lib. 2. par. 1. in ejus 1. par. c. 1. Numquam tamen plures sunt viginti octo. Illæ autem, quæ addendæ sunt, sumuntur ex Dominicis, quæ superfuerunt post Epiphaniam in hujusmodi casu: & additio fit post Dominicam vigesimam tertiam Pentecostes, modo explicando hic, ubi de Dominica XXIV. post Pentec. sect. 1. Causa vero hujus varietatis est mobilitas Paschæ, a qua pendet Pentecoste: quo enim propius, vel remotius occurrit Pascha, eo maturius, vel serius celebratur festum Pentecostes, & consequenter eo plures, vel pauciores a Pentecoste ad Adventum (cujus initium est in Dominica proximiori festo Sancti Andreæ Apostoli: vel quæ venerit in ipso ejusdem laudati Sancti festo: quemadmodum notavimus hoc tr. 2. lib. 1. par. 1. c. 1. n. 2.) occurrunt hebdomadæ, atque Dominicæ, ut per se patet. Cum autem parte 1. præcedenti notaverimus ea, quæ ad Institutum nostrum notanda occurrunt in genere a Dom. I. post Pentec. usque ad Adventum exclusive; nunc posteriori hac parte agere oportet de notandis in particulari certis hebdomadibus, atque diebus præfati temporis; quapropter sit

CAPUT I.

Not. in Hebdomada I. post Pentecostem.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. I. post Pentec.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS IV.

SECTIO I.

De Institutione, & Observantia festi SS. Trinitatis.

FESTUM SS. Trinitatis; jam olim celebrari cœpit in particularibus Provinciis, seu Ecclesiis; ut Alexander III. refert in c. 2. *de feriis*. Vid. Bened. XIV. *de fest. Dom. c.* 12. Bened. Plazza *devot. vindic. par.* 2. *c.* 8. *n.* 19. Cavaler. *Comment. in decr. S.C.R. to.* 2. *c.* 17. *n.* 3. ac duabus sequentibus; & sumitur ex Ruperto, quem infra laudabimus, ex Durando *in Ration. divin. Offic. lib.* 6. *c.* 114. & Micrologo *c.* 60. Radulphi tempore in Romana etiam fuisse Ecclesia celebratum; constat ex ejusdem lib. *de Canon. observ. proposit.* 16. prope finem; obiit autem laudatus Scriptor anno millesimo quadringentesimo tertio. Et quidem Joannem XXII. qui obiit anno 1334. voluisse in Romana Ecclesia celebrari, tradunt Summa Pisana verbo *feriæ* §. 3. Meratus *to.* 1. *par.* 4. *tit.* 12. *n.* 1. Plazza l. cit. & alii apud Benedict. XIV. l. cit. fine; Et hanc esse sententiam communem, testatur Cavaler. l. cit. n. 5. contra Arnoldum Monachum Benedictinum, qui in suo opere, quod inscripsit *Lignum vitæ*; ut refert Gavant. *in Rub. Miss. part.* 4. *tit.* 12. *n.* 1. *fine*: scripsit lib. 5. hoc festum instituisse Gregorium IV. qui obiit anno 828. Verum hic de manifesta arguitur falsitate. Vide Caval. l. cit. n. 3. & subsequ. Urbanus VIII. in sua Constit. *Universa* pro Celebrat. festor. quam allegavimus

tr. 1.

tr. 1. l. 3. 1. Januar. n. 1. hoc festum enumerat inter ea, quæ ex præcepto universali colenda sunt; cæterum semper celebratur in Dominica, in hac scilicet prima post Pentecosten, ex Decreto supra laudati Pontificis Joannis XXII. & nos inferius assignabimus congruentiam.

2 Nota hic: hodiernum Trinitatis festum, non tam esse festum tanti mysterii, quam veluti recapitulationem honoris, & cultus Divinæ Triadi toto anno in universa Ecclesia exhibiti in omnibus Dominicis: ut animadvertit Suar. *de Relig. to.* 1. *tr.* 2. *c.* 4. *n.* 17. & Raynaud. *to.* 15. *par.* 1. *sect.* 3. *pu.* 3. *de elect. Sanctor. n.* 19. In Ecclesia enim Romana dies Dominica specialiter censetur dicata in honorem totius Trinitatis, ut notatur a Suar. l. cit. n. 16. Azor. *institut. mor. par.* 2. *lib.* 1. *c.* 13. *qu.* 1. *fine*, & a nobis *tr.* 1. *l.* 2. in Dominica art. 1. n. 10. & 55. quia in Lege gratiæ sicut expressius cognoscitur Deus, pro ut in se est Deus Trinus, & unus: ita ad profitendam hanc fidem, & Deum Trinum, & unum expressius colendum, prima hebdomadæ dies, qualis est Dominica, specialiter est destinata: & ideo aptissime nostris temporibus ex Decreto Clementis XIII. inductum est, ut in Dominica dicatur Præfatio de Trinitate, ut notavimus in Dominica cit. nu. 55. Item semper dicitur Symbolum fidei, quo Trinitatem profitemur; rursus in Officio de Dominica communissime Symbolum S. Athanasii, quod præcipue circa mysterium Trinitatis versatur; unde præscribitur etiam recitari in hac specialiori Trinitatis festivitate. Item in Dominicis in ordinario tempore non impeditis, scilicet a Dominica secunda post Epiphaniam usque ad Septuagesimam, & a tertia Dominica post Pentecostem usque ad Adventum: *Rub. Brev. in Dom.* 1. *post Epiph.* in hujusmodi, inquam, Dominicis non impeditis alio Officio, consuevit recitari in Matutino octavum Responsorium de Trinitate. Imo olim in Dominicis nona Lectio erat de Trinitate: ut tradit Joannes Beleth *de Divin. Offic. c.* 121. *fine*, & etiam refert Azor. cit. qu. 1. circa medium, & ex Durando Gavantus *in Rubr. Brev. sect.* 5. *c.* 13. *n.* 6. & in ea Responsorium erat, quod nunc est, & remansit in Officio plurium Dominicarum, (ut significavimus) videlicet: *Duo Seraphim*. Et alia item dicuntur mysterio Trinitatis convenientia. Omnes itaque Dominici dies ad peculiarem Trinitatis honorem instituti sunt. Imo aliqui asserunt: quoslibet Christianorum dies festos jure vocari posse, & esse Solemnia Trinitatis; vide Cavaler. l. cit. n. 2.

Hodiernum vero festum merito additum est ad majorem reverentiam Trinitatis, & ut expressior memoria tam in Officio toto, quam in Concionibus hujus mysterii fieret. Dicit etiam Raynaudus l. cit. hodie celebrari Commemorationem reserati in Lege gratiæ mysterii Trinitatis statim a Pentecoste; id ipsum indicat Rupertus, ut modo infra videbimus.

Animadvertit autem idem Raynaudus, in Ecclesia particulari, cujus Titulus sit Augustissima Trinitas, (an, & quomodo SS. Trinitas esse valeat alicujus Ecclesiæ, vel loci Patrona? Vid. Cavaler. to. 1. c. 2 a n. 7.) non fieri solam, & simplicem Commemorationem beneficii manifestatæ Trinitatis, neque recollectionem cultus toto anno, præsertim omnibus Do-

Dominicis, exhibiti SS. Trinitati: sed diem directe, ac per se videri Sanctissimæ Triadi festivum.: sicut eidem inscripta est Ecclesia sub hoc titulo consecrata; proptereaque ibi solemnitatem festi hujus maximam esse.

3 Qu. hic. Quare hoc festum Trinitatis celebretur in Dominica ista prima post Pentecostem?

℞. Quia tantum mysterium promulgatum est, & reseratum mundo statim post Pentecostem, & Adventum Spiritus Sancti; ita Rupertus *de Divin. Offic. lib.* 11. *c.* 1. ubi hæc habet initio: *celebrata solemnitate de Adventu Sancti Spiritus, statim e vestigio gloriam Sanctæ Trinitatis, Dominicæ subsequentis Officio, recta dispositione concinimus; videlicet, quia post Adventum ejusdem Spiritus Sancti prædicari statim, & credi, & in Baptismo celebrari cœpit fides, & Confessio nominis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Consentit Thophilus Raynaudus l. supra cit. ubi, inquit, quod prædicta Trinitatis festivitas fuit *Congrue indicta eo tempore, quo jam constituta in Pentecoste lege nova, & Ecclesia Christiana, Luna mystica, per elevatum Solem nostrum, stante in ordine suo, obsignatis omnibus ad Christum attinentibus mysteriis, reserata est Augustissimæ Trinitatis notitia, quæ in lege veteri non nisi per umbras, & valde obscure fuerat proposita, secus quam in lege nova, in cujus vestibulo auditum est hoc mysterium, jussis Apostolis baptizare, atque adeo in hanc Ecclesiam admittere fideles tinctos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Idque esse, quod Psaltes ajebat Ps.*107. Exaltare super Cælos Deus, & super omnem terram gloria tua. *Agnosceris tunc, & glorificaberis, ut Unus, & Trinus; S. Augustinus observavit tract.* 100. *in Joan. eodem aptans qu.* 154. *in Exod. illud*: cum transierit gloria mea: *post digressum filii mei e terra me videbis*. Hæc Raynaudus. Aliæ insuper quædam aliorum rationes de eo, quod festum hoc fuerit addictum Dominicæ primæ post Pentecostem, videri possunt apud Caval. *to.* 2. *c.* 17. *n.* 6.

Nota denique hic: Imagines Sanctissimam Trinitatem repræsentantes sub certis formis licitas esse, nempe 4
quæ Deum Patrem continent in forma Senis, in cujus sinu sit Christus, & inter utrumque Spiritus Sanctus in forma Columbæ. Vel imagines, in quibus seorsim Deus Pater in forma hominis senis, & seorsim Christus, sed propinqui ambo, & inter utrumque Spiritus Sanctus in forma Columbæ. Bened. XIV. *to.* 1. *Constitut.* 141. *incip. Solicitudini*. §. §. 25. 32. & 36. Pingi etiam potest Pater solus seorsim ab aliis Personis. Item æternus filius seorsim a Patre, & Spiritu Sancto; & etiam sub forma Agni. (pro qua figura Agni vide dicta in Sab. in Alb. n. 10.) Item Spiritus Sanctus, vel tamquam de Cœlo descendens die Pentecostes in figura Linguarum ignis; vel alias in Columbæ specie, seorsum pariter ab aliis divinis Personis. Non tamen Spiritus Sanctus seorsim a duabus aliis personis humana specie, seu Viri, seu Juvenis depingi potest, sed hujusmodi Imagines Spiritus Sancti sub humana juvenis specie damnantur, & reprobantur, ac removeri jubentur, Idem Bened. l. cit. §. §. 33. 36. & 37. Non licet SS. Trinitatem pingere in utero Beatæ Mariæ V. Id. ibid. §. 27. Nec sub figura hominis tricipitis. §. 28. An autem sub figura

ra

ra trium hominum æqualium, & similium? disputatur. Idem ibid. §. 29. Imagines divinam personam repræsentantes sub alia forma, quam quæ ab eadem assumpta fuerit, tolerari non debent. §. 22. sub forma vero ab eisdem assumpta depingi, & collocari etiam possunt in Templis: unde inter propositiones ab Alexandro VIII. damnatas est hæc 25. *Dei Patris simulacrum nefas est Christiano in templo collocare*. Quo ad hæc videri etiam potest Azor. *Instit. moral. par. 1. lib. 9. c. 7. qu. 3.* Viva *in prædict. propos. Alex. VIII.* & La-Croix *lib. 3. par. 1. qu. 3. §. 1. n. 15.*

SECTIO II.

De Hor. Canon.

5 IN Dom. 1. post Pentec. recitatur Officium de festo SS. Trinitatis. Est hæc Dominica major, & primæ Classis, eo quia quodcunque aliud festum occurrat, transfertur ob respectum festi Trinitatis, quod celebratur in ea, ut infra indicabimus; ipsum vero festum Trinitatis, seu ritus Officii est duplex secundæ classis. *Rubr. gen. Brev tit. 1. n. 1. & tit. 9. n. 3. ac 6. & tit. 10. n. 1. ac in duab. tabell. excerpt. ex Rubr. gen. Brev.* & videri possunt dicta hoc tr. 2. lib. 1. par. 1. c. 2. n. 1. Omnia, ut in proprio. Nona Lectio de Homilia hujus Dom. Et ejusdem Commemoratio in Laud. & si occurrat festum simplex, fit etiam de eo Commemoratio in Laudib. sine Lectione, etiamsi habeat in Brev. propriam. *Rubr. gen. Brev. tit. 9. n. 10.*

Ad Primam dicuntur tres Psalmi, ut in festis, & dicitur Symbolum *Quicunque*. Rubr. gen. Brev. tit. 33. n. 2. In 2. Vesperis Psalmi de Dominica cum Antiphonis tamen de Festo Trin. ut in Laudib. Reliqua ut in 1. Vesp. festi, & propr. fitque Commemoratio Dominicæ; de sequenti autem festo fit juxta Rubr. gener. de concur.

Licet sectione præcedenti diximus: omnem Dominicam specialiter censeri dicatam in honorem SS. Trinitatis, fit nihilominus in hac specialiori Trinitatis ejusdem festivitate occurrentis Dominicæ Commemoratio, quia in Officio Dominicali recolitur etiam Mysterium Resurrectionis de quo tamen nulla, vel non sufficiens memoria in hoc festo Trinitatis habetur; ita Caval. *to. 2. c. 17. comment. in decr. 1. n. 7.* qui etiam dicit, id item fieri, quia in Officio Dominicæ non habetur SS. Trinitatis expressa memoria, sed solum occulta quædam, & latens; quemadmodum Vigilia solemnitatis omnium Sanctorum admittit suffragia, & Commemorationem simplicis, si quod occurrat in illa. Verum in Officio Dominicali sufficientem haberi memoriam Trinitatis, ostendunt dicta superius n. 2. Alias insuper rationes nonnullas aliorum refert dispositionis prædictæ minus satisfacientes. Fortasse autem militat hic ratio generalis, quam ex eodem Cavalerio pro casibus similibus assignavimus in Dom. 2. Epiphan. n. 2.

Qu. hic: cur tam exiguus cultus tam solemni Mysterio deputetur in hodierno Officio Ecclesiastico; est enim, ut diximus, duplex nonnisi secundæ classis, nec honoratur Octava. 6

℟. Aliqui quidem valde mirati sunt hoc; & nominatim refertur Petrus Ruiz *in Cærem. Toletano*. Sed ratio videtur esse, quia, ut notavimus, sect. præcedenti, recapitulatio

 hodie,

hodie, & refricatio honoris, & cultus Divinæ Triadi toto anno exhibiti peragitur potius, quam festum Trinitatis: ideoque minor solemnitas sufficit quo ad universalem Ecclesiam. Et hanc rationem assignat Raynaudus l. supra laudato: similiter Cavalerius *to.* 2. *c.* 17. *num.* 7. qui etiam animadvertit: translationis periculum, quod huic Trinitatis festo ab occurrentibus festis altioris ritus poterat obvenire, admodum convenienter submotum extitisse, atque proscriptum per privilegium excludendi festa quæcunque.

In Ecclesia autem propria, puta cujus titulus sit SS. Trinitas, hujus festi solemnitas est quidem maxima, ut ex Raynaudo dicebamus sect. præc. Ideo ibi est duplex primæ classis cum Octava, juxta Rubricas generales, & indicant decreta S.C.R. Vid. dicenda sect. 4.

SECTIO III.

De Missa.

7 In festo SS. Trinitatis dupl. 2. cl. Missa propr. Comm. Dom. 1. post Pentec., & si occurrat festum simplex, fit item de eo Commemoratio in Missa privata. *Credo*, Præf. de Trinitate. In fine Miss. Ev. Dom. Color. Param. albus, ex Rubr. gener. Miss. tit. 18. nu. 2. Putat Didacus Avendanus apud Gobat *tr.* 3. *n.* 731. *in Append.* convenire, caput inclinare, ubi nominatur SS. Trinitas in ejus Missa. Non contradicit La-Croix *lib.* 6. *par.* 2. *qu.* 69. §. 2. *n.* 481. admittit Gobat, si usus adsit.

8 Nota hic: quod ab hac Dominica resumitur Præfatio de Trinitate dicenda in qualibet Dominica, quando non occurrit Præfatio propria; secundum dicta rr. 1. l. 2. in Dominica art. 4. n. 55. & 56. An, & quale peccatum sit, non dicere Præfationem propriam, sed communem; & an debeat suppleri, ubi error advertatur? Examinavimus in Domin. Resurrect. art. 3. qu. 1. & 2.

SECTIO IV.

Not. In Ecclesia ubi celebratur Octava SS. Trinitatis.

Ubi *festum SS. Trinitatis est Titulus Ecclesiæ, non est dicendum per totam Octavam, sive Officium fiat de Octava, sive de alio festo occurrente, Symbolum S. Athanasii, sed solum in solemni festo SS. Trinitatis, & in die Octava ejusdem*. S. R. C. 5. Maji 1736. in Einsidlen. apud Caval. *to.* 2. *c.* 17. *d.* 3. qui animadvertit, dispositionem recitati decreti procedere non solum, ubi Trinitas est Titulus, verum etiam ubi Trinitatis festum qualibet ex ratione habeat Octavam. Ratio autem dispositionis præfatæ videri potest apud eumd. ibid. *comment. in præced. Decr.* 2. *n.* 5. (quod est simile huic) a S.R.C. editum 8. Junii 1709. 9

Diebus sexta, & septima infra Octavam festi SS. Trinitatis, ubi est Titularis, faciendum est Officium de die secunda, & tertia infra Octavam Corporis Christi cum Commemoratione SS. Trinitatis. S. R. C. 8. Junii 1709. in Bracharen. apud Caval. *to.* 2. *c.* 17. *d.* 1. & apud Merat. *to.* 2. *sect.* 3. *c.* 8. *n.* 7. & *sect.* 6. *c.* 19. *n. un.* Post declarationem hujusmodi deserenda est opposita Gavanti, & aliorum opinio, cui si forte aliquando fuerit ejusdem Sacræ Congregationis declaratio favens, per allegatam præsentem di- 10

cenda

cenda est revocata. Corrigenda etiam venit Rubrica in Octavario Romano præferentiam tribuens præfatis diebus, sextæ, & septimæ, quæque in eodem pro his lectiones exarantur, sunt expungendæ. Et vero, ut animadvertit Cavalerius l. cit. n. 4. Octava Corporis Christi eo donata est privilegio, ut solum duplicia admittat Officia, & respuat semiduplicia; cum autem dies infra Octavam Trinitatis sint ritus tantummodo semiduplicis, talesque, ut occurrenti festo etiam cederent semiduplici, quomodo umquam contra Octavam Corporis Christi poterant prævalere? Videri etiam potest Meratus l.l. cit. Major Octavarum simul occurrentium dignitas unde petenda sit? Explicavimus tr. 1. 14. Januar. n. 12.

11 In laudatis Ecclesiis diebus iisdem, scilicet feria sexta, & Sabbato, cum fiat Officium SS. Corporis Christi: Præfatio item erit de Nativitate, propria festi Corporis Christi; sed etiamsi fiat de aliquo festo non habente Præfationem propriam, dicenda est in Missa prædicti festi occurrentis Præfatio correspondens Officio, quod celebraretur, si tale festum non occurreret: ut statuit Meratus *to. 1. par. 4. tit. 11. n.* 33. fine, & cum Guyeto Cavaler. *to. 5. c. 14. n.* 14. & 36. ubi etiam docet: in die tamen Octava Trinitatis recitandam esse in dictis Ecclesiis Præfationem Trinitatis, de qua erit Officium, & Missa, ratione ritus duplicis prævalentis ad Dominicam infra Octavam Corporis Christi; & similiter si de die Octava Trinitatis fieret sola Commemoratio ratione occurrentis alicujus festi duplicis 1. vel 2. classis.

ARTICULUS II.

Not. Fer. II. post Dom. I. Pentec.

SECTIO UNICA.

De Hor. Can. & Missa.

Si Officium fit de feria, omnia dicuntur ut in Psalterio cum Oratione præcedentis Dominicæ, *Deus in te Sperantium*. Rubr. Brev. hic. 12

Hac nocte ponuntur libri Regum, 13 seu ad 1. Nocturnum Lectiones de Scriptura incipiunt esse de libris Regum: qui libri sunt quatuor: & de his legitur usque ad Dominicam I. Augusti. Adveniente autem Dominica prima Aug. si quid de his libris supersit, omittitur, ut legatur de Scriptura, quæ ponitur mense Augusti. *Rubr. gen. Brev. tit.* 26. *n.* 8. ob rationem assignatam hoc lib. 6. par. 1. c. 1. n. 3. ubi etiam innuimus quænam hic dicatur Dom. I. Augusti? & melius explicabimus in Sabbato post Dom. VI. Pentec. Hodie igitur Lectiones de Scriptura sunt initium libri primi Regum. Quod si occurrat festum habens lectiones proprias primi Nocturni; prædictum initium reponatur prima die similiter non impedita: juxta Rubr. gen. de qua nos tr. 1. l. 2. in Dominica art. 2. n. 29.

Si Officium admittat, fiant Suffra- 14 gia, seu Commemorationes Communes Sanctorum, quæ ab hac feria resumuntur, ut notavimus hoc lib. 6. par. 1. c. 1. n. 5.

In Missa resumitur Præfatio Com- 15 munis, si propria non occurrat; & alia serventur notata hoc lib. 6. par. 1. c. 2.

Pro his, quibus favet, notamus 16 sequens Decretum S. C. R. *An feria*

secunda post festum SS. Trinitatis, in qua tamquam in sede perpetua, & propria quotannis celebratur solemnitas SS. Mysterii uti Titularis, debeat cantari Missa solemnis de SS. Trinitate cum Gloria, & Credo *ratione rei gravis ob concursum Fidelium; licet, ipsamet feria 2. impedita sit festo duplici, dempto classico? Responsum fuit*: Pro gratia: 8. Martii 1738. in una Ulixbon. Occident. pro Confraternitate Clericorum sæcularium in Ecclesia Regii Nosocomii. In opere Merati in 2. Append. Decret. Miss. n. 826.

ARTICULUS III.

Not. Fer. IV. Post Dom. I. Pent.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS III.

Sect. I. *De Hor. Canon.*
Sect. II. *De Jejunio.*
Sect. III. *De Indulg.*

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

17 In Martyrologio ad Primam primo loco moneatur festum SS. Corporis Christi. Vesperæ de sequenti festo SS. Corp. Christi dupl. I. cl. ut in propr. Hymn. Complet. terminatur *Jesu tibi qui natus*.

Etsi anticipetur ad hanc diem jejunium Vigiliæ Nativitatis S. Joannis Baptistæ, si illa venerit in fest. Corp. Chr. ut mox dicemus sect. seq. non anticipatur tamen Officium, & Missa de Vigilia prædicta, sed in eo casu omittitur omnino, ut diximus tr. I. 22. Junii n. 2.

SECTIO II.

De Jejunio.

Si cras occurrat Vigilia Nativitatis S. Joannis Baptistæ; jejunium, ob respectum festi Corporis Christi, anticipatur, fitque hodie, secundum dicta tr. I. 23. Junii art. 3. nu. 11. ubi etiam qu. 4. docuimus id ipsum licere, si alicubi occurrat aliquod aliud jejunium in eodem festo SS. Corp. Christi. 18

Quæri potest: cur pridie SS. Corporis Christi non sit præscriptum jejunium, quod pridie plurium festorum minus solemnium cæteroqui videmus indictum? Ad hujusmodi autem quæstionem bene respondet Cavalerius *tom. 2. cap. 15. in dec. I. n.* 13. dicendo: *Leodii, ubi primum hoc festum celebrari cœpit, cum Vigilia, & Jejunio fuisse indictum per Robertum ejusdem Civitatis Episcopum in Synodo anni* 1246. *sicut testatur Grancolas* Comment. ad Brev. Rom. lib. 2. cap. 8. *ubi asserit, id ipsum præscriptum extitisse in Concilio Senonensi can. I. Parisiis habito anno* 1319. Statuimus, atque ordinamus, ut quarta feria præcedente feriam quintam post Octavam Pentecostes, qua summi, & magnifici Corporis, & Sanguinis D. N. J. C. Sacramenti memoria celebratur, ad honorem tam pretiosi Corporis, se ab esu carnium abstineant, & jejunent, omnibusque jejunantibus quadraginta dies de injuncta sibi pœnitentia duximus concedendos. *Subdit itidem idem Auctor, Urbanum IV. universim hanc Vigiliam jejunandam esse præcepisse; at unde id sumpserit, cum Bulla Urbana jejunii nullam mentionem agat, se ignorare fatetur Pittonus tom. I. de Oct. num.* 482. 19

482. *Ut tamen res ista sit, certum est, quod Ecclesiæ universali nulla lex est hujusmodi jejunii, sive quia nullum reipsa Decretum extiterit editum, vel quia moribus utentium non fuerit receptum, quidquid sit de obligatione, quæ particularia loca afficere potest ratione Synodorum Provincialium, aut Diœcesanarum, seu legitimæ consuetudinis. Nulla autem lex jejunii universalem premit Ecclesiam, quia festum Corporis Christi non est antiquioris institutionis, uti cætera festa, quæ jejunio præveniuntur; Vigilias enim, quæ jam in usu erant, duntaxat retinuit, & nullas de novo invexit Ecclesia, haud arbitrata in hac senescentis sæculis fæce, in quo refrigescit charitas multorum, alterius oneris esse imponendum*. Hæc Cavalerius. Cæterum ad jejunandum quidem alliciunt Pontifices Indulgentiarum concessione thesauri, ut statim sect. sequ. notabimus.

SECTIO III.

De Indulgent.

20 MARTINUS V. Constitut. *Ineffabile Sacramentum*. 26. Maji 1429. concessit dies centum Indulgent. vere pœnitentibus, & confessis, in pro festo, seu die præcedente solemnitatem Corporis Christi, jejunium, vel loco illius, aliud pium juxta suorum consilia Confessorum, opus fecerint. Quam indulgentiam duplicavit Eugenius IV. Constit. 6. *Excellentissimus* tom. 1. Bullar. Cherub.

Indulgentias autem concessas intervenientibus primis Vesperis festi SS. Corporis Christi notabimus sequenti die n. 33.

ARTICULUS IV.

Not. Fer. V. post Dom. I. Pentecost.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS II.

Sect. I. *Not. in festo SS. Corporis Christi.*
Sect. II. *Not. infra Octav. in genere.*

SECTIO I.

Not. in festo SS. Corporis Christi.

EXPLICANTUR SUBSECTIONIBUS IX.

Subs. I. *De Institutione, & observantia festi.*
Subs. II. *De Horis Canonicis.*
Subs. III. *De Missa.*
Subs. IV. *Not. pro administratione Communionis.*
Subs. V. *De Exequiis Defunctorum.*
Subs. VI. *De Indulgentiis.*
Subs. VII. *De Expositione Eucharistiæ, & Processione in festo Corporis Christi.*
Subs. VIII. *Not. tempore Interdicti localis generalis.*
Subs. IX. *De Residentia Episcoporum.*

SUBSECTIO I.

De Institutione, & Observantia Festi.

SOLEMNITAS SS. Corporis Christi 21
festiva universaliter ex præcepto. Constat ex Constit. Urbani IV. incip. *Transiturus de hoc Mundo ad Patrem*: quæ extat tom. 1. pag. 118. Bullar. Cherub. edit. Rom. an. 1638. ex Typograph. Rev. Cam. Apost. Quam postea confirmavit, & in jure

re posuit Clemens V. in *Clem. un. de Reliq.*, *& Venerat. Sanctorum*. In illa ergo districte præcipitur hujus observatio festivitatis. Constat item ex Constit. Urbani VIII. pro observat. festor. incip. *Universa per Orbem*: quam allegavimus die 1. Januar. n. 1. in qua inter festa ex gravi obligatione universali servanda recensetur Solemnitas Corporis Christi.

Nota hic: Festum hoc, ex Suarez adnumerandum esse inter ea festa, quæ majora dicuntur: tum quia, inquit, in Ecclesia non est receptum ut minus solemne, quam cætera quæ festa majora dicuntur, (ut quidem patebit ex infra dicendis;) tum etiam quia in hoc festo suspenditur Interdictum locale generale; Ita ille *de Relig. tom.* 1. *tr.* 3. *lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 5. quem sequitur Tancredi *de Relig. tr.* 1. *lib.* 3. *disp.* 2. *n.* 37. Quid autem importet, esse festum majus. Vide 6. Januar. num. 3.

22 Qu. I. Quis instituerit solemnitatem hujusmodi?

℞. Anno 1247. Leodii in Germania, ac tota ejusdem Diœcesi, ex revelatione divinitus accepta a Beata Juliana Virgine Cisterciensis Ordinis; fuit primo institutum festum SS. Corporis Christi, auctoritate Pontificia, Innocentii videlicet IV., & Urbani IV. qui fuerat Archidiaconus ejusdem Ecclesiæ Leodiensis. Vid. Benedict. XIV. *de festis Dom. cap.* 13., *& tom.* 1. *Notific.* 5. *num.* 2. Chiavet. *Consult.* 187. *n.* 8. Merat. *tom.* 1. *part.* 4. *tit.* 12. *n.* 3. Christian. Lup. *tom.* 11. *edit. Venet.* 1729. *Differt. de Sacr. processión.* Deinde idem Urbanus IV. in laudata Constitutione *Transiturus*; decrevit, ut solemnitas Corporis Christi per universam celebraretur Ecclesiam: certam quoque diem huic solemni memoriæ designavit, hanc videlicet quintam feriam post Octavam Pentecostes, ob rationes inferius explicandas. Constitutionem Urbanam confirmavit Clemens V. approbante generali Concilio Viennensi eo decreto, quod extat in citata Clementina unic. *de Reliq.*, *& venerat. Sanct.* & tandem Joannes XXII. nova promulgatione iterum confirmavit; vide Merat. loc. cit.

Hujusmodi autem institutum tanta fide, & devotione populus amplexus est Christianus, ut ab eo tempore nullum Domini festum majori solemnitate, ac devotione celebrari videatur. Jucundiorem porro hujus diei festi cultum fecit publica, & solemnissima totius Cleri supplicatio, seu Processio. Quam institutionem, & morem, sive ab eodem Urbano IV. sive occasione miraculi cujusdam respicientis mirabile Sacramentum Corporis Christi, inductum in populo fideli, (*Vide Benedictum XIV.* loc. cit.) approbavit ipsamet Synodus Tridentina Sess. 13. in Decreto *de SS. Eucharistiæ Sacramento* cap. 5. ubi prius definit: Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum eodem cultu latriæ esse adorandum, quo ipse Christus colitur, cum sit vere, ac realiter præsens, deinde subdit: *Declarat præterea Sancta Synodus pie, & religiose admodum in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, & festo die præcelsum hoc, & Venerabile Sacramentum singulari veneratione, ac solemnitate celebraretur, atque in Processionibus reverenter, & honorifice illud per vias, & loca publi-*

blica circumferretur. Et ne ullo umquam modo minuatur popularis etiam hodierna lætitia, ob talem, ac tantam festivitatem: statutum est Ecclesiasticis generalibus Decretis, (vide dicta 23. Junii à num. 11.), quod occurente Vigilia S. Joannis Baptistæ, ut quandoque accidit, in die festo SS. Corporis Christi, anticipetur jejunium Vigiliæ prædictæ, Vid. Caval. *tom.* 2. *cap.* 15. *Comment. in Decr.* 1. *num.* 2. & 3.

23 Qu. II. Quænam congruentia institutionis festivitatis hujus, solemnitatisque prædictæ?

℟. Maxima quidem congruentia: sufficiat duas rationes assignare ex ipsomet Concilio Tridentino erutas. Prima, *Æquissimum est enim, sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, & rara quadam significatione gratos, & memores testentur animos erga communem Dominum, & Redemptorem pro tam ineffabili, & plane divino beneficio, quo mortis ejus victoria, & triumphus repræsentatur*. Hæc sunt verba Tridentini supracit. cap. 5. quibus explicatur prima ratio institutionis hodiernæ festivitatis, ac solemnitatis; quam rationem significat etiam Divus Thomas opusc. 17. (alias 57.) ut facile videre est in prima lect. 2. nocturni feriæ sextę infr. Octav. Corpor. Christi. Altera ratio ex eodem Concilio ibidem est, quia *sic quidem oportuit, victricem veritatem de mendacio, & hæresi triumphum agere, ut ejus adversarii in conspectu tanti splendoris, & in tanta universæ Ecclesiæ lætitia positi, vel debilitati, & fracti tabescant, vel pudore affecti, & confusi aliquando resipiscant*. Quam rationem assignat etiam ipse Pontifex Urbanus IV. in sua supra laudata Constitutione *Transiturus*. §. *Licet*. initio. Sciendum enim est, non multo ante laudatum Pontificem, qui, ut dictum est, hanc solemnitatem per universam Ecclesiam primus celebrari præcepit: non multo, inquam, ante Urbanum IV. Sacramentariorum hæresim exortam fuisse, auctore Berengario, eamque fere toto illo tempore Petrobrusianos, Henricianos, Waldenses, & Albigenses defendere, & disseminare fuisse conatos. Jamvero contra novam impietatem, pientissimam, ac religiosissimam novitatem providus Ecclesiæ Pastor invenit; ut notavit Suarez *de Relig. tom.* 1. *tr.* 2. *lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 4. *fine*. Qui etiam addit, se existimare, non sine divina providentia factum esse, ut jam ex tunc præmuniretur Sancta Ecclesia contra futuros Novatores, Lutherum, Calvinum, & sequaces. Notat insuper eorum occasione in dies inter Catholicos augeri devotionem, & observantiam festivitatis hujus.

Qu. III. Quare hęc solemnitas celebretur in feria 5.? 24

℟. Quia in feria 5. SS. Eucharistiæ Sacramentum fuit institutum. Nam Christus Dominus illud instituit -- *Pridie quam pateretur*; passus est autem in Parasceve, seu in feria sexta. Ergo ec.

Qu. IV. Cur potius non celebretur in feria 5. Cœnæ? cum Christus Dominus hoc Sacramentum instituerit in ultima Cœna Paschali, *pridie quam pateretur*. 25

℟. Rationem assignat ipse Pontifex Urbanus IV. in laudata sua Constit. *Transiturus*. §. *Licet*, ubi sic: *In die namque Cœnæ Domini, quo die ipse Christus hoc instituit Sacramentum, universalis Ecclesia, pro*

Pæ-

Pœnitentium reconciliatione, sacri confectione Chrismatis, adimpletione mandati circa lotionem pedum, & aliis quamplurimum occupata, plane vacare non potest celebrationi hujus maximi Sacramenti. Hæc Pontifex. Adde, Ecclesiam tunc occupari maxime in recolenda memoria Passionis ipsius Christi, & ex morte ipsius esse mœrore confectam. Quæ ratio est Divi Thomæ *de Sacr. Altaris opusc.* 11 (alias 57.) *tom.* 20. *oper. ejus edit. Paris. an.* 1660., ubi animadvertit, quod *Etsi in die Cœnæ, quando Sacramentum prædictum noscitur institutum, inter Missarum solemnia de institutione ipsius specialis mentio habeatur: totum tamen residuum ejusdem diei officium ad Christi Passionem pertinet, circa cujus venerationem Ecclesia illo tempore occupatur. Ut autem integro Celebritatis Officio institutionem tanti Sacramenti recoleret plebs fidelium, Romanus Pontifex Urbanus quartus hujus Sacramenti devotione affectus, pie statuit præfatæ institutionis memoriam prima quinta feria post Octavam Pentecostes a cunctis fidelibus celebrari*. Ita Angelicus Doctor; Quam rationem laudat etiam Raynaudus *tom.* 7. *tr. de Oct. Parasceu.* in Argumento n. 3., & Benedictus XIV. loc. cit. initio. Immo vero illam probavit Ecclesia; laudata enim verba leguntur in 1. & 2. lect. 2. noctur. feriæ sextæ infra Octav. Corporis Christi.

26 Qu. V. Quare hoc festum translatum fuerit in hanc feriam 5. post Octavam Pentecostes?

℞. Ex ratione, quam assignat laudatus S. Thomas *cit. opusc. de Sacram. Altar.* ubi lect. 5. docet, non alia de causa esse factum, quod hoc festum fuerit translatum in hanc feriam 5. post Octavam Pentecostes; quam *ut qui per totum anni circulum hoc Sacramento utimur ad salutem, ejus institutionem illo tempore specialiter recolamus, quo Spiritus Sanctus corda discipulorum edocuit ad plane cognoscenda hujus Mysteria Sacramenti. Nam & in eodem tempore cœpit hoc Sacramentum a fidelibus frequentari*. Hæc Divus Thomas; quæ in officio Ecclesiastico de Corpore Christi usurpantur ab Ecclesia, nimirum lect. 2. 2. Nocturni feriæ sextæ infra Octav. & proinde, non ut verba Divi Thomæ (quamvis eo solo etiam nomine maximi essent momenti): sed ut ipsius Ecclesiæ sensum continentia, possunt admitti. Porro Auctor officii Corporis Christi fuit D. Thomas jussu Urbani IV. (nonnullis deinde mutatis ex Decreto Pii V.) Vid. Benedict. XIV. loc. cit. fine. Merat. *part.* 4. *tit.* 12. *num.* 4. Caval. *Comm. in Decr. S. C. R. tom.* 2. *cap.* 16. *num.* 5. atque adeo ut observat Raynaudus *tom.* 6. *tr. de prima Missa. Sect.* 1. *cap.* 4. Consiliorum Urbani in hoc negotio particeps. Dicit etiam Caval. loc. cit. n. 1. hoc festum celebrari post tempus Paschale, ne lætitia Dominicæ Resurrectionis per alteram hujusmodi lætitiam veluti minuatur. In prima autem feria quinta, ne diutius tanti Sacramenti celebratio differatur.

SUBSECTIO II.

De Horis Canonicis.

SOLEMNITAS SS. Corporis Christi dupl. 1. cl. cum Octava; quodcumque festum hodie occurat, transfertur, ut explicabitur. *Rubr. gen. Brev. tit.* 1. *num.* 1., & *tit.* 7. *n.* 3., 27

& *tit.*

tit. 9. num. 5., & tit. 10. num. 1. & in duab. tabell. excerp. ex rubr. gen. & in not. post tabellam occursus in Brev. Officium ut in propr. Ad Primam in ℟. Br. *Qui natus es*. Rub. gen. Brev. tit. 28. num. 3. Hymni ad horas diurn., & Completorium terminantur. *Jesu tibi sit gloria*. *Qui natus es de Virgine*. Quamvis ad Tertiam, Sextam, & Nonam Responsoriis brevibus addatur *Alleluja*, ad pleniorem lætitiam indicandam. Gavant. *in Rubr. Brev. sect. 5. cap. 14. num. 5.* non tamen adduntur ad Primam, & Completorium. *Rubr. gen. Brev. tit.* 28. *num.* 5. ob rationes assignatas *6.* Januar. num. 27. Secundæ Vesp. de eodem festo, ut in 1. Vesp. & prop.

28 Si hodie occurrat festum simplex, nihil fit de eo. *Rubr. Brev. hic*.

Si hodie occurat Vigilia Nativit. S. Joannis Baptistæ, nihil fit de ea, ut notavimus 22. Junii n. 2.

Si Festum S. Joannis Baptistæ, sive aliud ex solemnioribus venerit in die Corporis Christi, officium S. Joannis singulari privilegio transfertur in sequentem diem a quocumque officio duodecim lectionum (nempe juxta ritum Romanum, novem lectionum) etiam impeditam, cum commemoratione Octavæ, sed in secundis Vesperis fit commemoratio tantum Sancti Joannis; cetera vero festa solemniora occurrentia in dicta die Corporis Christi transferantur infra Octavam in primam diem non impeditam. S. R. C. 23. Junii 1736. in *Einsidlen.* apud Caval. tom. 2. cap. 13. dec. 17. Itaque si aliquod festum ex solemnioribus videlicet 1. & 2. cl. (ut explicatur in Decreto 30. Maji 1699. vide dicenda Sect. 2. Subs. 1. num. 58.) venerit in die Corporis Christi, transfertur infra ipsam Octavam, in primam diem non impeditam; Vid. Caval. *tom. 2. cap. 16. in dec. 6. num. 3., & 4.* Festum vero S. Joannis Baptistæ occurrens in die Corporis Chisti transfertur, speciali privilegio, in diem immediate sequentem quolibet officio (inferioris dignitatis) impeditam. Vid. dicta 24. Junii num. 9. & Caval. loc. cit., ac Merat. *tom. 2. Sect. 6. cap. 20. num. 1.*

SUBSECTIO III.

De Missa.

IN Solemnitate SS. Corporis Christi dupl. 1. cl. Missa propria; dic. Sequentia. *Credo*. Rubr. gen. Miss. tit. 11., & Præfatio tantum Nativit. Color. parament. alb. *Rubr. gen. Miss. tit.* 18. *num.* 2. An ubi nominatur *Sacramentum*, inclinandum sit caput? vide in Appendice ad calcem Diarii cap. 3. num. 25. Si occurrat festum simplex, nulla commemoratio de eo habetur. Si occurrat Vigilia Nativitat. Sancti Joannis Baptistæ, nil fit de ea, uti notavimus 22. Junii num. 2. 29

Missæ Conventuales infra Octavam Corporis Christi possunt, ubi est consuetudo, cantari sine Diacono, & Subdiacono, excepto die festo, ac Dominica, & die Octava. S. R. C. 15. Martii 1608. in *Alexandrina*, apud Merat. ind. Decret. Miss. n. 80. 30

Licet in Ecclesiis, ubi Titulus est Ecclesiæ, vel concursus populi ad celebrandum festum, quod transferri debet; possint cantari duæ Missæ, una de die, alia de festo; excipitur tamen dies SS. Corporis Christi. *Rubr. gen. Miss. tit. 6.* Et nonnulli alii dies suis locis notati.

An. & quale peccatum sit, omittere Sequentiam, aut non dicere Præfationem propriam? Rursus: an qui omisit ex oblivione, debeat deinde supplere? examinavimus in Dominica Resurrectionis artic. 3. de Missa qu. 1., & 2., vide ibi dicta, & eodem articulo 3. n. 19. nonnihil notavimus de Sequentia.

SUBSECTIO IV.

Not. pro administratione Communionis.

31 IN Festo Corporis Christi, & infra Octav. quando ministratur Communio extra Missam, tum Antiphonæ: *O sacrum Convivium*: tum ℣. *Panem de Cœlo:* Et ℟. *Omne Delect.* additur *Allel.:* quemadmodum tempore Paschali addendum esse notavimus lib. 1. par. 1. cap. 1. num. 1. ut docet Meratus *tom.* 1. *par.* 2. *cit. tit.* 10. *num.* 33., & Caval. *tom.* 4. *cap.* 4. *in dec.* 13. *num.* 30., *& tom.* 5. *cap.* 24. *num.* 36. Id quidem Rituale Rom. Pauli V. non habet; ibi enim tit. de ordine administran. sacram commun. sermo tantummodo est de tempore Paschali. Sed plane id eruitur ex Instructione Clementina pro Expositione, & repositione SS. Sacram. in qua §. 31. præscribitur, ad ℣. *Panem de Cœlo:* addendum esse *Alleluja* tempore Paschali, *& infra Octavam Corporis Christi*. Porro festum hoc SS. Corporis Christi, seu SS. Sacramenti Eucharistiæ fere imitatur solemnitatem Paschalem quoad multiplicandum *Alleluja*; fortasse quia Cœna Paschalis est: cujus nunc recolitur prima institutio; & ad indicium solemnitatis maximæ, ingentisque gaudii exultantis Ecclesiæ; ut observat Caval. *tom.* 4. *cap.* 9. *comment. in Decr.* 2.

SUBSECTIO V.

De Exequiis Defunctorum.

SI quis moriatur in festo Corporis Christi, nullæ sunt Exequiæ publicæ celebrandæ de mane, nec consuetum ære campano emortuale signum edendum; sed officium, & preces recitentur sub Vesperum, vel Cadaver in crastinum reservetur, ob excellentiam festi, solemnitatemque diei. Vid. dicenda in Appendice ad Calcem Diarii c. 8. art. 6. 32

SUBSECTIO VI.

De Indulgentiis.

IN festo Corporis Christi, & per Octavam possunt acquiri Indulgentiæ quamplurium dierum, quas ab antiquo Summi Pontifices concesserunt, ut innuunt Azorius *Instit. Moral. part.* 2. *lib.* 1. *cap.* 14., & Suar. *de Relig. tom.* 1. *tract.* 2. *lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 7. & notat Plazza *de Purgator. part.* 2. *art.* 5. §. 19. *num.* 79. & Caval. *Comment. in Decr. S. C. R. tom.* 2. *cap.* 16. *in dec.* 3. Et quidem Urbanus IV. qui, ut initio diximus, hoc festum per universam præcepit Ecclesiam, concessit plures Indulgentias, quæ explicantur in superius laudata Constitutione *Transiturus*. §. 4. ubi hæc habet Pontifex: *Nos enim Christi fideles ad colendum tantum festum, & celebrandum, donis volentes spiritualibus animare, omnibus vere pœnitentibus, & confessis, qui Matutinali officio festi ejusdem in Ecclesia, in qua idem celebrabitur,* 33

inter-

interfuerint, centum; qui vero Missæ, totidem; qui autem in primis ipsius festi Vesperis interfuerint, similiter centum; qui vero in secundis, totidem; Illis vero, qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, & Completorii officiis interfuerint, pro qualibet Horarum ipsarum, quadraginta. Illis autem qui per octavas illius festi, Matutinalib., Vespertinis, Missæ, ac prædictarum Horarum officiis interfuerint, centum dies, singulis Octavarum ipsarum diebus, in Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Apostolorum ejus Petri, & Pauli auctoritate confisi, de injunctis sibi pœnitentiis relaxamus. De indulgentiis hujusmodi ab Urbano IV. concessis meminit S. Thomas opusc. 17. (alias 57.) superius laudato, dicens lect. 6. *Ut autem prædicta quinta feria, & per octavas sequentes, ejus salutaris institutionis honorificentius agatur memoria, & solemnitas de hoc celebrior habeatur; loco distributionum materialium, quæ in Ecclesiis Cathedralibus largiuntur assistentibus horis Canonicis nocturnis, pariterque diurnis, præfatus Romanus Pontifex Urbanus IV. eis, qui hujusmodi horis in hac solemnitate personaliter in Ecclesiis interfuerint, stipendia spiritualia, Apostolica largitate, concessit, quatenus per hæc fideles ad tanti festi celebritatem avidius, & copiosius convenirent. Omnibus igitur vere pœnitentibus ec.*

Has indulgentias confirmavit in Concilio Viennensi Clemens V. *Clement. unic. de Reliqu. & venerat. Sanctor.* & deinde Martinus V. 26. Maji 1429. Constitut. 12. *Ineffabile Sacramentum*. §. 2. illas duplicavit, & simul addidit centum alios dies Indulgentiæ pro jejunantibus, aut facientibus aliud opus pium in Vigilia hujus festivitatis, ut notavimus heri Sect. 3. Item centum dies devote communicantibus in ipso festo; item continuo comitantibus Processionem SS. Sacramenti, & Presbyteris devote celebrantibus Missam in festo & per singulos dies octavæ pro pace, & tranquillitate Ecclesiæ. Atque has omnes a Martino concessas Indulgentias duplicavit, & auxit Eugenius IV. Constit. 6. *Excellentissimum* tom. 1. Bullar. Cherub.

Animadvertit Plazza n. 79. Indulgentias prædictas, etsi non plenarias, debere tamen magni fieri, tum ob respectum Concilii Viennensis, & tot veterum Summorum Pontificum, qui illas concesserunt vel approbarunt; tum etiam quia sunt ex iis quæ securius valeant obtineri, spectata suamet ipsarum moderatione, & finis sublimitate, ad quem assequendum impertitæ fuerunt: nimirum ad augendam in Christiano populo debitam venerationem erga tantum, ac tale Sacramentum.

Indulgentias pro festo Corporis Christi concessas acquiri etiam, dum infra eamdem Octavam officium de festis agitur, declarasse Joann. XXII. testatur Gavantus, & Bauldry allegati a Cavaler. supracit. numer. 1. qui observat merito id elargitum, quia adhuc in augmentum solemnitatis deserviunt: & aliter fideles iisdem non semel defraudati venirent, & eorumdem concursus propterea frigesceret. Item laudatus Martinus V. eadem Constit. cit. concessit, Indulgentiarum pro solemnitate Corporis Christi elargitarum esse quoque participes Episcopos, aliosque Prælatos Superiores, qui libenter supradictis officiis interessent, sed quominus eis possint in ipsis Ecclesiis in-

interesse, pro conservandis suarum dignitatum juribus, & alias tunc legitime sint impediti.

34 Præter explicatas autem Indulgentiarum concessiones antiquas universales; sunt & aliæ, quæ deinde accesserunt, sed particulares locorum, seu Ecclesiarum particularium, vel personarum. Testatur La Croix *lib.* 6. *part.* 2. *qu.* 191. *num.* 1374. *fine*: quibusdam locis esse concessum, ut qui intersunt officiis Divinis in festo, & per octavam Venerabilis Sacramenti, tum in festo, tum singulis diebus Octavæ indulgentias consequantur. Loquitur autem proculdubio de Indulgentiis plenariis, aut de concessis ab Episcopis in suis ipsorum Diœcesibus; etenim non plenarias Pontificias, jam constat ex superius dictis, quamplures fuisse concessas etiam universaliter, singulis quoque diebus octavæ festivitatis hujus omnibus, & singulis, qui horis Canonicis, seu divinis officiis interessent, sive alia præstarent opera pia superius indicata.

35 Nota hic ex Glossa in superius cit. Clement. in fine litt. b. verb. *in Ecclesia*. Indulgentiam supradictam concessam iis, qui interfuerint horis Canonicis, non lucrari eos, qui extra Ecclesiam stant, & inde audiant. Quod admittit Bardi *in Bullam Cruc. part.* 2. *tr.* 4. *cap.* 4. *Sect.* 4. *num.* 5. & rationem dat, quia ibi Pontifex exigit præsentiam, seu assistentiam; hæc autem stricte sumitur, ubi sermo est de Horis Canonicis.

Sed quid dicendum de Monialibus, si recitent, aut assistant horis Canonicis in loco post Altare, seu ad latus illius, quem in suis Claustris habere solent, ut ibi conciones audiant, vel etiam aliquando divinum persolvant officium? Et similiter de extraneis, qui in Monialium templo præsentes audiant illas recitantes officium loco prædicto? Ratio dubitandi est, quia locus hujusmodi non videtur ad Ecclesiam pertinere, cum sit solum, ut Tamburinus dicit loco statim allegando, ad majorem ipsarum Monialium commoditatem. Respondeo, Moniales existentes in hujusmodi loco esse moraliter presentes in Templo, concedit Th. Tamburinus *in decal. lib.* 4. *cap.* 2. §. 1. *num.* 13. Qui inde infert: Moniales a loco prædicto posse visitare Altare Templi, quandocumque Altaris visitatio, ad lucrandam indulgentiam aliquam, requiratur. Id autem dicit ex suppositione quod, ubi ad Indulgentiam aliquam exigitur Visitatio Templi, sufficiat præsentia sola moralis in Templo. Quę tamen non sufficit in præsenti casu, in quo opus injunctum est assistentia horis Canonicis recitatis in Templo, ad quam requiritur præsentia physica, ut dictum est; atque adeo si Moniales in prædicto loco Monasterii existentes, non sint in Templo, nisi solum moraliter, neque ipsæ, quæ ibi officium recitant, neque alii, qui etiam existant in Templo, audiantque Moniales in loco illo persolventes officium, prædictas indulgentias consequentur, quæ conceduntur assistentibus *physice* horis Canonicis publice persolutis a Clericis, vel Regularibus existentibus *physice* in Templo.

Verum videtur, prædictum locum etiam physice pertinere ad Ecclesiam, atque adeo eos, qui in Templo physice existentes audiant Moniales persolventes officium Canoni-

cum in loco prædicto, prædictas indulgentias lucrari, & Moniales ipsas similiter easdem consequi in eodem loco prædicto canentes, sive assistentes officio.

Probatur ex eo, quia etiam Regulares, atque adeo Moniales, quæ sive ex consuetudine, sive etiam ex præcepto Regulæ teneantur divinum officium in Choro, seu in communi persolvere; tenentur illud persolvere *in Ecclesia*, in qua physice existant: ut ex consuetudine, & ex jure, & ratione probant passim Theologi Morales, ubi de loco, in quo publice sit divinum persolvendum officium. Atqui Moniales etiam illæ, quæ ex præcepto regulæ, sive ex consuetudine tenentur, divinum officium publice recitare, seu in Communi, & in Choro persolvere, satisfaciunt hujusmodi obligationi, etiam illud persolvendo in loco prædicto: ut fatetur Tamburinus loc. cit. Ergo locus prædictus reputatur physice ad Ecclesiam pertinere. Ergo tum Moniales ibi recitantes officium, tum alii extranei tali assistentes officio, dum physice manent in Templo, prædictas indulgentias consequuntur; quemadmodum si Moniales idem officium persolverent in loco illo, qui communiter, & vulgo dicitur Chorus.

Quod autem prædictus locus dicatur concedi, haberique a Monialibus ad majorem commoditatem earumdem: non est, cur illud obstet, quominus idem locus ad Ecclesiam Monasterii physice pertinere dicatur.

SUBSECTIO VII.

De Expositione Eucharistiæ, & Processione in festo Corporis Christi. Agitur §§. VI.

§. I.

Quod jus faciendæ hodie Processionis spectat privative ad Cathedralem, seu Ecclesiam digniorem.

SIGNIFICAVIMUS Subs. I. quæst. I. 36
in hac solemnitate SS. Corporis Christi principem locum habere Supplicationem solemnem, seu Processionem præ cæteris omnibus solemniorem, in qua circumgestatur SS. Eucharistia. Jam vero hic animadvertimus, quod *Processiones in festo Corporis Christi facere non licet aliis Ecclesiis, sed soli Episcopo, seu Ecclesiæ Cathedrali*. S. R. C. 22. Maji 1515. *in Pisana*, apud Caval. *tom.* 4. *cap.* 19. *num.* 1. *dec.* 1. Extra locum vero, in quo est Cathedralis, hodier-

dierna Processio SS. Sacramenti spectat ad Ecclesiam Matricem, seu digniorem; porro *Inter praeeminentias Ecclesiae Matricis connumeratur Processio SS. Sacramenti in festo Corporis Christi*. S. R. C. 6. Septembr. 1636. *in Syracusana*, apud Caval. *cit. cap.* 19. *num.* 2. *dec.* 8. vide in opere Merat. *in* 2. *append. indic. decret. Miss. num.* 769. *Et non possunt Regulares Processiones facere extra Ecclesias in feria* 5. *in Cœna Domini, nec in festo Corporis Christi extra eorum jurisdictionem, ac per Parochiam alienam.* S. R. C. 11. Decemb. 1613. *in Aretina*; apud Caval. cit. c. 19. n. 1. d. 2. *Et non est revocandum Decretum Episcopi, in quo demandatur Processionem fieri in festo Corporis Christi in Ecclesia Archipresbyterali, non obstante consuetudine in favorem Ecclesiae Regularis*. S. R. C. 3. Junii 1651. *Hiporegien.* apud Caval. loc. cit. num. 2. dec. 3. Item *Processio in solemnitate SS. Corporis Christi incipere debet a Cathedrali, seu Matrice; & ad eamdem terminare, non vero a Parochiali*. S. R. C. 1. Septemb. 1708. *in Nolana*, & 9. Junii 1718. vid. Caval. cit. cap. 19. num. 2. & confer infra dicenda num. 42. *Processio SS. Corporis Christi inchoari non debet ab Ecclesia inferiori, non attenta immemorabili consuetudine*. S. C. Concil. 1. Augusti 1683. apud Caval. loc. cit. dec. 6. Cum in Oppido Summae ex negligentia praedecessorum Canonicorum Collegiatae, Processio hodiernae solemnitatis inciperet in Ecclesia Parochiali & terminaret ad praedictam Collegiatam; ad abolendum hujusmodi abusum, propositum fuit dubium: *An Processio SS. Corporis Christi incipere, & terminare debeat in Ecclesia Collegiata, seu potius in Ecclesia Parochiali? S. R. C. respondit, affirmative, quoad primam partem; negative quoad secundam*. Die 1. Septemb. 1718. *in Nolana*, apud Caval. loc. cit. dec. 4. S. C. Concil. in una *Lunen.* interrogata: 1. *An post erectam Ecclesiam S. Mariae de Populo, in Collegiatam, competat Archipresbytero Sanctorum Hippolyti, & Cassiani de Saliceto jus canendi Missam in dicta Ecclesia Collegiata die festo SS. Corporis Christi*. 11. *An Processio dicta facienda cum Venerabili competat dicto Archipresbytero, illam inchoando a dicta Ecclesia Collegiata, vel ab alia Ecclesia intus Oppidum Pontremoli privative ad dictam Praepositum, & Capitulum dictae Collegiatae; sive potius jus faciendi dictam Processionem praelative pertineat ad dictum Praepositum, & Capitulum respectu dicti Archipresbyteri, & aliorum Parochorum dicti Oppidi? S. C. Concilii die 9. Junii 1725. respondit ad* 1. *negative, & ad* 11. *negative quoad primam partem, & affirmative quoad secundam*: apud Lucium Ferrari in sua Biblioth. tom. 8. edit. 3. Bonon in prima append. pag. 186. col. 2. & apud Caval. loc. cit. dec. 7. Itaque in die festo SS. Corporis Christi Processio solemnis spectat ad Cathedralem; & extra locum, in quo est Cathedralis, ad Ecclesiam digniorem, a qua incipere debet, ac terminare ad eamdem.

Quamvis autem haec ita se habeant, nihilominus Panormi Processio Venerabilis Sacramenti non inchoat ab Ecclesia Cathedrali, sed ab Ecclesia, quae nuncupatur Mansio SS. Trinitatis, quam vulgo dicimus *l' Ammaciani*; terminat autem in Cathedrali, ubi solemniter exponitur infra Octavam, & in die Octava solemnis

omnis Processio terminatur. Rationem vero hujus privilegii Ecclesiæ prædictæ, una cum sui ipsius origine exponit Chiavetta *Consult.* 187. *n.* 7. & 8.

Cum Sacra Rituum Congregatio in Decreto supra priori loco descripto de die 22. Maji ann. 1615. in *Pisana* pronunciaverit in plurali, & indefinite *Processiones* non licere facere in festo Corporis Christi extra Cathedralem, seu Ecclesiam digniorem: hinc existimat Cavalerius, non solum Processionem SS. Sacramenti, sed quascumque alias esse interdictas eadem die extra Ecclesiam Cathedralem, seu digniorem; & affert congruam rationem, nimirum, quod in mane minueretur alias concursus populi processioni Cathedralis; & pomeridiano tempore expositioni ejusdem Sacramenti, quæ de Cæremonialis consilio fieri solet: præterquamquod per Processiones Sanctorum, si quæ fierent, Populus distraheretur insuper a meditatione, & veneratione Sacramentorum maximi, cui dies hæc specialibus privilegiis per Ecclesiasticas Sanctiones consecrata totaliter reperitur. Ad rem faciunt pariter, inquit, quod privilegia, quæ super Processione Corporis Christi Gregorius XIII. utrique Clero fecisse perhibetur, unice sistant circa Processionem in die Dominico, aut diebus aliis infra Octavam: (ut suis locis videbimus;) non spernendum utique argumentum inhibitionis pro die festo. Ita Caval. supra cit. c. 19. n. 1. Quod tamen ad Regulares attinet, prædicta limitationem subire concedit in Processionibus, quæ ab iisdem fierent intus Ecclesiam, aut Monasterium, vel ad loca alienæ jurisdictionis minime diverterent; quemadmodum indirecte indulgere videtur Decretum S. C. R. de die 11. Decemb. 1613. in *Aretina*, quod supra dedimus, hujus tenoris: *Non possunt Regulares Processiones facere extra Ecclesiam in Feria V. in Cœna Domini, nec in festo Corporis Christi extra eorum jurisdictionem, & per Parochiam alienam*. Idque etiam si extendere placeat, ad Ecclesias Sæculares, non admodum se refragari, ait Caval. dummodo Processio fiat intus Ecclesiam, aut circa ejus subgrundia, itaut neque extendatur, licet Ecclesia foret Parochialis, intra proprios Parochiales limites; non ultra quippe Regularibus allegata concedit Sanctio, dum extra eorum jurisdictionem Processiones ab iisdem fieri prohibet.

In nonnullis autem locis fieri solet Processio SS. Sacramenti hac ipsa die, tempore Vespertino, seu pomeridiano ab aliqua Parochia; celebrata jam tempore matutino Processione solemni a Cathedrali, seu Ecclesia digniori.

Processio generalis in solemnitate Corporis Christi, Sede Apostolica vacante, de more celebrari jubetur, Benedicti XIV. Constitutione 122. incip. *Pastoralis solicitudinis* tom. 1. Bullar. ejus; & in eadem Constitut. §. 3. præscribitur, celebratio apud Basilicam Vaticanam. 38

§. II.

Quod hodie non possit exponi SS. Sacramentum nisi in Cathedrali, seu Ecclesia digniori.

In Cathedrali dumtaxat SS. Sacramentum publice adorandum exponi hodie potest, ex variis decisionibus, 39

nibus, & decretis S.R.C. vide Barbosam *de Jur. Eccl. lib.* 1. *c.*43. *n.*123. Lezan. *in sum. quæst. Regular. vol.* 2. V. *Processio quoad Regul. n.* 11. Chiavet. *Consult.* 187. *n.* 2. Ferrar. V. *Processio n.* 44. Ubi non est Ecclesia Cathedralis, habet Ecclesia Matrix prædictum jus exponendi; & ubi non est nisi una Parochialis Ecclesia, hæc habet posse exponere. Reliquæ autem Ecclesiæ non possunt hoc die festo SS. Corporis Christi, ejus publicam expositionem facere, quia esset talis expositio præjudicialis Ecclesiæ Matrici, vel Parochiali, dum ex ea tolleretur populi concursus ad illam; Ita Pignatelli *to.* 9. *Consult.* 79. *n.* 3. *&* 6. ubi affert Litteras Sacræ Congregationis Episc. & Regul. in quibus id ipsum insinuatur. Deinde decens est, ut in ea tantum Ecclesia proponatur publice SS. Eucharistiæ Sacramentum, ex qua tantum duci debet hodie processionaliter per vias, ut populus non alio confluat; quod autem hodie Processio solemnis unice spectet ad Cathedralem, seu ad Ecclesiam digniorem, dictum est §. præced. Quænam vero sit expositio publica, & solemnis, explicabimus in Appendice ad calcem Diarii c. 3. n. 2. His tamen non obstantibus, primo dicuntur, Regulares, & Moniales in suis Ecclesiis posse hac die Corporis Christi exponere Venerabile Sacramentum ex Decreto S. R. C. in *Aretina* 11. Decemb. 1613. ac in aliis relatis a Novar. in Lucerna Regular. V. *Processiones* n. 20. vid. Pignatell. *to.* 4. *consult.* 84. *n.* 1. *fine*, & Chiavett. l. cit. n. 4. Dedimus nos supra Decretum in *Aretina* 11. Decemb. 1613. in quo tamen, ut ex Caval. notavimus, nonnisi indirecte conceditur Regularibus, Processiones facere intra Ecclesiam propriam, dum ipsis prohibetur solum, eas facere extra Ecclesiam, seu extra locum propriæ jurisdictionis, & per Parochiam alienam. Deinde generaliter loquendo, non posse sine expressa facultate, & consensu Ordinarii loci, seu Episcopi exponi publice Sacramentum, etiam a Regularibus; dicemus cit. c. 3. n. 1.

Secundo, ubi habetur consuetudo, ut aliæ Ecclesiæ Sacramentales in die Corporis Christi exponant Venerabile Sacramentum, licite hanc expositionem facere posse, existimantur; vid. Chiavett. loc. cit. Qui etiam refert, Panormi haberi hujusmodi consuetudinem in Ecclesiis Parochialibus, & conciliari, putat, hujusmodi consuetudinem cum supra significatis decretis S. C. & jure Ecclesiæ Cathedralis, Matricis, seu dignioris; si dicatur: quod ubi Processio solemnis fit tempore Matutino, non possit eo tempore exponi Venerabile, nisi in Ecclesia Cathedrali aut Matrice, seu digniori, in illa videlicet Ecclesia, ex qua inchoabit Processio. Adeoque sic salvatur, inquit, supradicta ratio, cur in sola Matrice, seu Cathedrali concedatur expositio; & salvatur consuetudo Panormitana, & aliarum Ecclesiarum in locis, in quibus, sicut Panormi, de sero fit solemnis Processio. Sed rursus animadvertendum est: non posse sine expressa facultate, & consensu Ordinarii loci, seu Episcopi publice Sacramentum exponi in Ecclesiis, etiam ubi continuo asservatur Eucharistia: quemadmodum docebimus cit. c. 3. n. 1. & hic specialiter notamus, quod, cum a S. C. Concilii declaratum fuisset, quod *Parochis, & Vicariis Abbatialibus non licet absque*

que licentia Episcopi, publicæ venerationi exponere SS. Eucharistiam. 30. Maji 1699., & 4. Febr. 1702. apud Caval. to. 4. c. 7. d. 12. & propositum fuisset dubium: *An decretum Sacræ Congreg. emanatum die* 30. *Maji* 1699. *& confirmatum die* 4. *Febr.* 1702., *sit etiam servandum singulis tertiis Dominicis, & per totam Octavam festivitatis Corporis Christi? Resp. affirmative eadem Congreg.* 4. *Febr.* 1719. Apud Caval. l. cit. d. 13. Multo magis igitur opus erit Episcopi facultate pro ipso die festo Corporis Christi.

§. III.

De Ritu Expositionis, & depositionis SS. Sacramenti in solemnitate Corporis Christi.

41 NOTANDA pro Altari, ubi fit expositio SS. Sacramenti, dabimus in Appendice ad Calcem Diarii c. 3. art. 2. & videri etiam potest Meratus *to.* 1. *par.* 4. *tit.* 12. *a n.* 6. Expositio SS. Sacramenti potest fieri sine pluviali a non habentibus usum pluvialis, ut constat ex decretis §. sequenti allegandis.

Ad ℣. *Panem de Cœlo:* additur *Alleluja*: hodie & infra Octavam. vid. dicenda cit. c. 3. n. 41. Faciendum esse similiter hodie, & per Octavam post administratam populo communionem extra Missam, addendum, videlicet, *Alleluja*, ad Antiph. *O Sacrum Convivium*, & ad ℣. & ℟. docuimus hic subs. 4. *In festo SS. Corporis Christi servanda est dispositio Cæremonialis Episcop. lib.* 2. *c.* 33. *in reponendo SS. Sacramento; ubi nulla fit mentio de* ℣. Dominus vobiscum: *non vero Rituale Romanum, ubi dicitur, addi* Dominus vobiscum, *& sic servat in Urbe Summus Pontifex, & servetur ab omnibus.* S. R. C. 16. Junii 1663. in *Granaten.*, & 28. Septemb. 1675. in *Salernitana*; apud Caval. tom. 4. c. 9. d. 3. vid. dicenda cit. c. 3. n. 42.

Orationi de SS. Sacramento non addatur alia; vid. dicenda cit. c. 3. n. 43. Porro de ritu servando in Expositione SS. Sacramenti agemus cit. c. 3. a n. 8. & eodem cap. §. 19. Instruct. Clement. De ritu autem Repositionis a n. 40. & cit. Instruct. Clement. §. 30. & 31.

§. IV.

Ad quem spectet Eucharistiam deferre in Processione Corporis Christi?

DELATIO SS. Sacramenti in festo, & infra Octavam SS. Corporis Christi spectat ad eum, qui præcedentem respective celebravit Missam, aut Vesperas; eo quod Processio hujusmodi reputatur veluti unus, & idem actus cum præcedenti celebratione Missæ, aut recitatione Vesperarum. Et licet in Cathedrali absente, vel impedito Episcopo; spectet ad primam Dignitatem, & ea impedita, ad secundam; nihilominus non ita illi competit, ut etiamsi alter Missam faceret, adhuc posset ipsa circumferre Sacramentum; sed ideo primæ Dignitati, & sic cæteris adjudicatur prædicta delatio, quatenus ad ipsam spectat celebrare Missam; quam si minime faciat, ejus erit deferre Sacramentum, qui præcedentem celebravit Missam: ab hac lege dumtaxat absoluto Episcopo, cui ratione dignitatis Episcopalis per Cæremoniale Episcoporum indulgetur, ut ipse Sacramentum deferre valeat, tametsi 42

metsi præcedentem Missam minime fecerit. Prædicta autem constant ex sequentibus Decretis: *Delatio SS. Sacramenti in ejus die festo, absente Episcopo ad Dignitates, seu Canonicos Cathedralis spectat, atque ab eadem Cathedrali Processio debet inchoare, & ibi finire*. S. R. C. 19. Maji 1616. in *Tuscan.* apud Caval. to. 4. c. 19. n. 3. d. 9. (19. Augusti 1616. *in una Tusculanæ*: habet Meratus ind. decret. Miss. 156.). *Functiones solemnes, quæ absente, vel impedito Episcopo spectant ad primam Dignitatem, sunt festum Nativitatis Domini &c.* (alios dies in Decreto signatos suis locis expressimus:) *& dies solemnis Corporis Christi cum Processione*. S. R. C. 3. Decembr. 1672. in *Andrien.* apud Caval. to. 4. c. 19. n. 3. d. 10. *Missarum solemnium celebratio, delatio SS. Sacramenti in Processione in ejus festivitate, Candelarum, Cinerum, & Palmarum benedictiones, & functiones similes, quas Episcopus præsens in sua Cathedrali facere solet, & debet, juxta formam libri Cæremonialis Episcoporum: absente, vel impedito Episcopo ad primam dignitatem, & deficiente prima, ad secundam, & sic successive pertinent*. S. R. C. 25. Junii 1611. in *Civitaten.* apud Caval. to. 4. c. 12. d. 5. *Prima Dignitate impedita, vel absente, succedat secunda in functionibus peragendis, & secunda impedita, succedat tertia, & omnibus Dignitatibus impeditis, vel absentibus, primus Canonicus id exequatur*. S. R. C. 26. Novembr. 1670. in *Senen.* ejusd. Caval. to. 4. c. 19. n. 3. d. 11. *Celebratio Missæ solemnis in diebus Nativitatis Domini, Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & in die festo Corporis Christi spectat privative ad primam Dignitatem, seu primum de Capitulo; eo autem absente, vel impedito, non potest alium in sui locum, ad libitum, subrogare, sed hujusmodi celebratio fieri debet privative ab alio, qui immediate succedit, non vero ab hebdomadario* S. R. C. 23. Martii 1709. in *Compsana*, apud Caval. cit. d. 12. *In festo SS. Corporis Christi deferatur Eucharistia a Celebrante; in Vesperis autem diei Octavæ (si fiat processio,) deferatur ab eo, qui cantavit Vesperas, modo sit Dignitas, vel Canonicus*. S. R. C. 12. Junii 1627. in *Brundusina*; & 23. Martii 1709. *Non convenit, quod prima Dignitas celebret Missam ante processionem SS. Sacramenti, & deinde altera Dignitas minor deferat illud in Processione*. S. R. C. 31. Julii 1632. in *Genuen.* confirmante Innocentio XI. 4. Junii 1689. Constit. 21. incip. *Alias emanarunt*. *Gestare Sacramentum in Processione Corpus Christi spectat ad eum, qui Missam celebravit*. S. R. C. 5. Junii 1634. in *Aquilana*. *Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in Processione, quæ fit in festo Corporis Christi, deferri debet ab eo, qui Missam celebrat, & idem servandum est in Processione, quæ fit in die Dominica infra Octavam; non vero deferendum est a primo de Capitulo, qui non celebravit*. S. R. C. 23. Martii 1709. in *Compsana*. *Delatio SS. Sacramenti in festo Corporis Christi spectat ad Præpositum Ecclesiæ Matricis, ordine successivo, dummodo illo die solemniter celebraverit*. S. R. C. 6. Septembr. 1636. in *Syracusana*, apud Caval. cit. c. 19. n. 4. Vide in opere Merati in 2. *Append. ind. decret. Miss. n.* 769. & confer ipsum Meratum *to.* 1. *par.* 4. *tit.* 12. *n.* 11. *fine*. Ad quem digniorem, qui celebravit, ita privative pertinet delatio Sacramenti, ut ipsemet illud deferre debeat, etiam per Paro-

rochias alienas, per quas Processio transiret, ut in sequenti declaratione: *Delatio SS. Sacramenti, quæ fit per digniorem de Capitulo, absente, vel impedito Episcopo, in die Solemnitatis Corporis Christi spectat ad eumdem digniorem per totam viam, etiamsi contingat Processionem transire limites alterius Parochiæ*. S.R.C. 21. April. 1630. in *Lucana*, apud Caval. cit. c. 19. n. 5. d. 18.

Nota hic: quod Processio generalis in solemnitate Corporis Christi de more celebrari jubetur, Sede Apostolica vacante, Benedicti XIV. Const. 122. incip. *Pastoralis solicitudinis* to. 1. Bullar. ejus; ubi §. 5. Electio Antistitis, qui deferat SS. Sacramentum, tribuitur Collegio Cardinalium.

43 Denique animadvertendum est, quod *Missa in die solemnitatis Corporis Christi non debet cantari post absolutam Processionem; & hujusmodi consuetudo, (ubi inveniatur) ut a Cæremonialis dispositione aliena, omnino abroganda est*. S. R. C. 3. Junii 1662. in *Albiganen*. apud Merat. *ind. decr. Miss. n.* 395. & Caval. *cit. c.* 19. *n.* 7. *d.* 21. Cum autem hodierna Processio Sacramenti longior esse soleat, concedit Caval. hanc sufficientem causam esse posse, ad anticipandam horam Tertiam, post quam præfata Missa dici celebrari debet; *ut* enim, inquit, teste Alcozer, tardius recitari potest hora Tertia, ubi ob terræ frigiditatem tarde populus venit ad Ecclesiam pro solemni Missa; ita ad evitandum æstum, in nostro casu eadem hora tertia anticipari poterit; quare ex Cæremoniali Episcoporum eos, qui Processioni interesse debent, *summo mane* ad Ecclesiam Cathedralem convenire mandat, & Episcopum ipsum, *quantocitius poterit*: quinimo quando idem Episcopus celebrare velit Missam, hæc tenet verba, quæ ad rem nostram faciunt admodum: *Poterit summo mane Missam planam sine cantu legere, omissa pro hac die, propter Processionem, ad celeriorem actus expeditionem, & ad evitandum calorem, Missa solemni*. Consonat Meratus par. 4. tit. 12. n. 7. ubi ait quod *Hac die, dicta Tertia, celebratur solemnis Missa de more; Tertia tamen citius cantari potest, ut habet Cæremoniale Episcopor. lib. 2. cap.* 33. §. 15. *& est casus singularis ob longam Processionem, & calorem*. Non solum autem est casus singularis quoad anticipandam Tertiam, sed etiam quoad omittendam Missam solemnem, si Episcopus ipse Missam planam legat, ut dicitur in Cæremoniali prædicto verbis modo laudatis; confer dicta tr. 1. l. 1. c. 2. n. 12. quo ad hanc Missam solemnem celebrandam pro expositione, & processione videantur dicenda in Appendice ad calcem Diarii c. 3. in Instruct. Clement. pro expositione Eucharistiæ §. 15. & 19. nec non Merat. cit. n. 7. & dub. sequ.

§. V.

De Ritu, & Cæremoniis in Processione servandis.

Qui Crucem processionalem gestat, congruum esse, ut veste Subdiaconali sit indutus, mediusque procedat inter Acolythos portantes Candelabra cum cereis accensis, vult Gavantus *par.* 4. *tit.* 12. *n.* 5. consentitque Meratus ibi nu. 14. sed contradicit Caval. *to.* 4. *c.* 19. *n.* 9. animadvertens ex quodam decreto S. R. C. *in Camaldul. Montis Coronæ*, quod dabimus infra, haberi; Crucem in hac Pro- 44

 cessio-

ceſſione deferendam a ſimplici Clerico induto Cotta; vide infra dicenda n. ſequ.

In Feſto SS. Corporis Chriſti Eucharistia non eſt deferenda Sacerdotum humeris, ſed Celebrantis manibus, non obſtante quacumque contraria conſuetudine, quam abuſum eſſe declaravit S. R. C. 2. Junii 1618. in Syracuſana. Apud Caval. *to. 4. c. 19. n. 5. d. 19.* qui tamen ait, id limitandum eſſe, nimirum quoties conſuetudo per Sedem Apoſtolicam approbata foret, aut Apoſtolicum haberetur Indultum, ſicuti, inquit, firmavit Rota in *Hiſpalen. Proceſſionis 28. Julii* 1700. *coram Anſaldo, apud Scarſantonum ad Ceccoperium to. 1. in fine dec.* 41. *&* 42. Confer Merat. *to. 1. par. 4. tit. 12. n.* 11. qui tradit: etiam in Urbe veteri in hac ſolemnitate, vel ex aliqua conceſſione, vel ex antiqua conſuetudine (Pontificia, ut ſupra, auctoritate firmata,) adhuc ferri Sanctiſſimum Sacramentum proceſſionaliter in ea Machina argentea, ubi aſſervatur ſacrum Corporale, in quo accidit celebre Miraculum Sanctiſſimi Sanguinis Chriſti, bajulantibus Sacerdotibus ornatis veſtibus ſacris, haſtaſque Baldachini ferentibus aliis Presbyteris Pluvialibus coopertis.

45 *Abſque pluviali non licet non habentibus uſum illius, in die, & infra Octavam SS. Corporis Chriſti peragere Proceſſionem cum SS. Sacramento; non poſſe tamen cogi, ut ejus expoſitio fiat cum pluviali ab ipſis non habentibus uſum, ſtatuit S. R. C. 22. Januar* 1701. in una Camaldulen. Montis Coronæ apud Caval. to. 4. c. 7. d. 52. Porro id conforme eſt Cæremoniali Epiſcop. l. 2. c. 33. atque Rit. Rom. tit. 80. & commune eſt cuicumque Proceſſioni ſolemni SS. Sacramenti, ut ex Inſtruct. Clement. pro XL. hor. arguit Caval. l. cit. & iterum c. 19. n. 8. Hoc decretum renovatum fuit anno 1742. in altera ejuſdem Ordinis Eremit. Montis Coronæ, & iterum confirmatum anno 1756. in una Ordin. Min. Excalceat. S. Franciſci, tenoris ſequentis: *Pater Provincialis Ordinis Minorum Excalceatorum Sancti Franciſci, Provinciæ S. Didaci Hiſpalen. Sac. Rituum Congregationi expoſuit, prohiberi ſuis Religioſis a quibuſdam peculiaribus Conſtitutionibus uſum Pluvialis in Proceſſionibus SS. Corporis Chriſti; quæ leges cum adverſentur decretis hujus Sacræ Congregationis, humillime eidem ſupplicavit, ut præcipere dignaretur ab omnibus ſuis Religioſis præfatæ Provinciæ eadem decreta Sacræ Congregationis eſſe obſervanda. Et Sacra Congregatio ad relationem mei Secretarii; reſcripſit, quod eidem Oratori darentur Decreta alias in hoc dubio emanata, videlicet = Congregationis Montis Coronæ = Supplicante humiliter Sacræ Rituum Congregationi Patre Juvenale Viſitatore Generali Congregationis Camaldulenſium Montis Coronæ infraſcriptum dubium declarari = An liceat non habentibus uſum Pluvialis in die, & infra Octavam SS. Corporis Chriſti peragere Proceſſionem cum SS. Sacramento, & illud ſine Pluviali exponere; illi ſacra eadem Congregatio cenſuit reſpondendum = Negative quoad primam partem, & quoad ſecundam, non poſſe cogi, ideſt in expoſitione SS. Sacramenti. Et ita reſpondit, & declaravit die 22. Januarii* 1701. *Quod Decretum eadem Sacra Congregatio a Religioſis Excalceatis S. Franciſci dictæ Provinciæ S. Didaci ſervari mandavit die 15. Maji 1756.* Apud Caval. *tom. 5. in Collect. recentior. Decretor.* Decretum autem illud de

anno

anno 1742. in altera Ordin. Eremit. Montis Coronæ refert. Caval. *tom.* 4. *c.* 19. *n.* 9. cui breves interserit explicationes, quarum potiores nos quoque tali decreto, quod hic etiam describere juvat, interjiciemus. *D. Mattia Eremita Camaldolese di Monte Corona, al presente Priore dell' Eremo di Santa Maria degli Angeli di Nola in Regno, reverentemente espone: come in tutta la sua Congregazione vi è l'abuso, che nella Processione del* Corpus Domini *si porta il Venerabile dal Celebrante col solo umerale, e senza altra assistenza di Ministri con indumenti sacri, che di un solo Chierico, che porta il Turibolo, ed un altro che sostiene l'ombrella appresso, lo che pare sia contro le Rubriche, e l'uso universale di Santa Chiesa, ed anche di poca venerazione, decoro, e rispetto verso Gesù Sacramentato, che però supplica l' EE. VV. volersi compiacere d' istruire tanto l' Oratore, che tutta la detta sua Congregazione della maniera propria, colla quale si deve fare non solo detta Processione del Corpus Domini, ma anche quelle del Giovedì, e Venerdì Santo, per potere in avvenire correggere gli abusi, ed errori fin al presente commessi. Che ec.* Responsum fuit: *Præcedet Crux hastata* (idest posita super hastam) *a Religioso Cotta induto delata* (Subdiaconali habitu, Gavantus lo. supr. cit. illum induit, & concordat Merat. loc. item supra cit. sed expressa nimis est dispositio decreti, inquit Caval. hic, ut nos iisdem adhærere possimus; & præsertim quia in casu fere consimili, scilicet Processionis occasione quadraginta horarum, instructio Romana deferentem Crucem in Cotta per hæc verba diserte exigit: *Il Crocifero in questa funzione non sarà parato con abito soddiaconale, ma vestito con Cotta*. Quidquid postea sit de Processione Feriæ V. & VI. majoris hebdomadæ, aliisque, in quibus Crucifero Subdiaconalem habitum Rubricæ assignant: quibus, cum instructio teneat: *in questa funzione*: nequaquam derogat). *Inter Ceroferarios Cotta pariter indutos*. *Sequentur Viri Religiosi bini incedentes, qui in solemnitate Corporis Christi*, (Idipsum est de diebus infra ejusdem Octavam) *Monasterii cappis depositis post Communionem Celebrantis*, (Sermo est de Processione, quæ fit post Missam:) *Sument non in Choro, sed in alio convenienti loco superpelliceum, Cereosque accensos gestabunt. In Processionibus vero quæ fiunt Feria quinta in Cœna Domini, & Feria sexta in Parasceve, quia hæ intra Ecclesiam peraguntur, cum cappis monasticis precedent. Post digniores Religiosos Viros succedent duo Thuriferarii itidem cum Cottis, qui thuribula cum incenso fumigantia lente ducent ante Celebrantem, facie, non dorso ad Sacramentum semiversa in incessu. Tandem adveniet Celebrans Pluviali, ac velo humerali amictus, deferens Sacramentum inter Ministros sacris vestibus, sed sine Manipulo, indutos, fimbrias pluvialis hinc inde elevantes, qui alternatim una cum eodem Celebrante Psalmos submissa voce recitabunt; supra Celebrantem Sacramentum portantem deferatur omnino Baldachinum quaternis saltem hastis instructum, quæ a totidem Religiosis superpelliceo indutis in festo Corporis Christi eleventur. Feria autem sexta in Parasceve deferri poterit Baldachinum a Religiosis sine Cotta; qua die Celebrans non sumet Pluviale*, (sed remanebit in planeta:) *Ministri autem Celebrantis, cum non utantur planetis plicatis*, (assi-

(assistent vero in planetis plicatis in Ecclesiis, quæ iisdem uti solent :) *tum solemni illius diei officio*, *tum processioni cum superpelliceo assistant* ; *Cærei extinguuntur postquam reconditum fuerit Sacramentum* (clausum nempe fuerit intra Tabernaculum in festo, seu Octava Corporis Christi :) *Et Feria sexta in Parasceve postquam fuerit a Celebrante consumptum*, *nec cessabit Campanarum sonitus*, *ubi ab Ecclesia non prohibetur* (uti prohibitus est in Parasceve, & Cœna Domini :) *nisi post sacram actionem absolutam*. *Quod si ad bujusmodi supplicationes convocentur Confratres alicujus Sodalitii*, *hi sacco induti designari poterunt ad deferendum Baldachinum*, *supplendo vices Religiosorum alia munia obeuntium*. *In his autem Cœnobiis*, *seu Religiosis familiis*, *in quibus parva Monachorum manus sit*, *Assistentes Celebranti poterunt incedere cum superpelliceo* (sine sacris vestibus;) *sed numquam fas sit*, *ut omittatur Baldachinum*, *semper deferendum ut supra*, *sive a Monachis*, *sive a Confratribus*. S. R. C. 15. Septembr. 1742. in una Ordin. Erem. Montis Coronæ.

46 In Processione SS. Sacramenti Diacono, & Subdiacono Ministris Celebrantis dari posse supra Cottam Stolam Sacerdotalem, scripsit quidam, teste Gavanto, qui merito contradicit *in Rubr. Miss. tit. 19. n. 5. lit. P.* Ordini Eremitarum Montis Coronæ vidimus quidem supra concessum Ministris Celebrantis Cottas, ubi modicus fuerit Monachorum numerus verbis illis: *In his autem Cœnobiis*, *seu Religiosis Familiis*, *in quibus parva Monachorum manus sit*, *Assistentes Celebranti poterunt incedere cum superpelliceo*. Non fit autem mentio de Stola; sed & Cavalerius ad prædicta Decreti verba subdit : *sine sacris vestibus* : ut jam nos supra ex ipso notavimus; Stola autem est species vestis sacræ.

Canonicos Ecclesiæ Cathedralis 47 præ cæteris cunctis, (Collegiatarum Canonicis,) Cæremoniale Episcop. lib. 2. cap. 33. diserte præcipit, quod in Processione SS. Sacramenti incedant parati paramentis albis sibi competentibus, scilicet Subdiaconi, & Diaconi cum Dalmaticis, & Tunicellis, Presbyteri cum Planetis, & Dignitates cum pluvialibus. *Primicerius*, *licet dubitetur*, *an sit Dignitas*, *debet in processionibus capere pluviale*, *sicut Dignitas*, & *non planetam*, *sicut Canonici*. S. R. C. 28. April. 1607. *in Capuana*, apud Caval. tom. 4. cap. 19. num. 10. dec. 25. *Si Episcopus in Processione SS. Sacramenti non deferat Eucharistiam*, *vel non interveniat*, *Canonici tamen Cathedralium induant sacras vestes*. S. R. C. 27. Martii 1628. *in Cajetana*, apud Caval. loc. cit. dec. 26. At vero *Canonici Ecclesiæ Collegiatæ non debent in Processionibus incedere parati*, *sicut Canonici Cathedralis*. S. R. C. 19. Maii 1607. *in Placentina* ; apud Caval. loc. cit. dec. 27. Qui observat, laudatum Cæremoniale Clericos Seminarii, & Curatos Ecclesiarum Parochialium cum Cottis, Collegiatas cum suis insignibus incedere facere ; solos vero Canonicos Ecclesiæ Cathedralis cum paramentis suo Ordini congruentibus. Nihilominus Merat part. 4. tit. 12. num. 6. ait, quod hoc de Canonicis Cathedralium dispositum, *videtur observandum in aliis etiam Ecclesiis non Cathedralib.* (*præsertim si sit consuetudo*, *quæ admodum laudabilis est* :) *quod Ecclesiastici in sacris vestibus convenientibus suo Ordini*

in

in tali processione incedant? Omnes tamen sine stolis, & manipulis. Merat. num. 14. Ubi hujusmodi consuetudo est, aut particularis Ritualis lex; non refragatur Cavalerius, etenim Sacra Rit. Congreg. interrogata: *An Patres Carmelitæ induere possint sacras vestes ad formam eorum Ritualis in processione facienda extra Claustra, & ambitum Ecclesiæ infra Octavam SS. Corporis Christi? Resp. Affirmative, exceptis Fratribus Laicis.* S. R. C. 16. Maji 1744. *in Imolen*; Camaldulensibus, Decretum quod superius produximus, depositis cappis, Cottarum usum assignat, quem laudatum Cæremoniale attribuit soli Clero Sæculari. Hæc admodum apparere varia, observat Caval. loc. cit. sed facile ad concordiam revocari, docet hoc pacto; ita nimirum ut, quoties ultra Clerum aliarum Ecclesiarum, processioni interest Clerus Cathedralis, hic solum sacras induat vestes: quo de casu, inquit, Cæremonialis dispositio procedit; quoties vero Chathedralis Clerus minime interest, id honoris debeatur Clero Ecclesiæ dignioris: quemadmodum Cæremoniale illud tribuit Ecclesiæ Cathedrali tamquam digniori ex Ecclesiis interessentibus. Quod si Clerus unius dumtaxat Ecclesiæ intersit quicumque ille sit, sacras poterit induere vestes, cum tunc cesset producta distinctionis ratio, & assistant apprime Decreta pro Carmelitis, & Camaldulensibus, ut supra edita; licet loco sacrarum vestium, quarum usus apud Camaldulenses vix est extra Missam, pro istis Cottæ fuerint subrogatæ. Pro Carmelitis soli excipiuntur Fratres Laici; & Camalduleuses Religiosi indistinuim admittuntur ad usum Cottæ, quare hinc videtur erui, quod Clerici Minorum Ordinum in hac Processione cum habitu Subdiaconali sine manipulo valeant tolerari, uti & Fratres Laici cum cottis, nunquam vero cum sacris vestibus. Ita Caval. Confer dicta fer. 5. Cœnæ num. 15.

S. R. C. interrogata: *An Dignitates, & Canonici Metropolitanæ Ecclesiæ Urbinatensis in Processione Corporis Christi incedere possint capite Mitra cooperto? Resp. Negative, & amplius.* Die 29. Januarii 1752. *in una Urbinaten.* ad trigesimum, & ultim. dub. confirmante Benedicto XIV. 28. Februar. ejusdem anni, Constit. quæ incipit: *In Throno Justitiæ*; apud Luc. Ferrar. in sua Biblioth. *tom.* 8. *in poster. append. pag.* 217. *col.* 2. *edit.* 3. Bonon., & in opere Merati, *in* 2. *append. Decr. Miss. num.* 943. Videri potest Merat. *tom.* 1. *part.* 4. *tit.* 12. *num.* 12. S. R. C. interrogata: *An* (in Cathedrali Conimbric.) *servari possit asserta consuetudo, ut duo medii Canonici, seu Tertienarii Tunicella, seu Dalmatica induti in Processione Corporis Christi Thuribula deferant, & SS. Sacramentum incensent? Resp. Affirmative, & amplius.* 14. April. 1753. *in Conimbr.* ad 13. dub. apud Caval. *tom.* 5. *in Collect. recentior. Decretor.*

Regulares, ubi vocati fuerint, teneri accedere ad Processionem Corporis Christi, dummodo eorum Monasteria a Civitate ultra medium Milliare non distent, aut nisi exhibeant Privilegia Apostolica posteriora publicatione Sacrosancti Concilii Tridentini, & quatenus accedere noluerint, compellendos esse per censuras, vel alias pœnas Episcopo benevisas: cautum esse Decretis plurimis, testatur Caval. *tom.* 4. *cap.* 19. *num.* 48

num. 14. qui tamen subdit: quod cum eorum dispositio limitata maneat ad diem ipsam SS. Corporis Christi, rite Auctores inferant, haudquaquam teneri accedere ad processionem, quæ infra Octavam, vel in die ipsa Octavæ ab Ecclesia Cathedrali fieret, etiamsi Episcopus Sacramentum deferat in ea. Confer Merat. *tom.* 1. *part.* 4. *tit.* 12. *num.* 5. *fine*.

49 Ex Clericis Sæcularibus quinam debeant intervenire? Per hæc verba enumerat Cæremoniale Episcoporum. *Si aderunt, succedant Regularibus Clerici Seminarii, & post eos Curati, tum Ecclesiæ Collegiatæ, & ultimo loco Clerus Ecclesiæ Cathedralis*. An vero item Clerici, vel Sacerdotes simplices? Nicolius *Lucubr.* lib. 1. Can. tit. 31. num. 22. non teneri asserit, nec compelli posse eorumdem illos, qui nullum officium, vel beneficium habent, nisi adsit consuetudo, quam servandam esse S. C. Concilii definit: apud eumdem Nicolium, die 5. Martii 1647. & apud Ursayam die 6. Julii 1647. Videantur, quæ ad rem hanc tradit Barbosa in Summ. Apost. decis. collect. 609., & videri etiam potest Bened. XIV. Institut. Eccles. 31. Interim notamus, quod laudata S. C. Concilii in una Asculana interrogata: I. *An Parochi Rurales Villæ Aspelunceæ, & Villæ Collis valeant processiones peragere in propria cujusque Parochia, tam die festivitatis Corporis Christi, quam diebus S. Marci, & Rogationum in casu?* II. *An iidem Parochi teneantur, & cogi possint ad interveniendum iisdem Processionibus, quæ in dictis diebus celebrantur in Terra Arquatæ in casu?* III. *An simplices Clerici, & Cacerdotes, Villarum Aspeluncæ, & Collis teneantur ipsi quoque intervenire dictis Processionibus Terræ Arquatæ in casu?* S. C. C. *die* 3. *Febr.* 1753. *respondit ad* I. *Affirmative; ad* II., & III. *negative*. Apud Luc. Ferrar. loc. cit. pag. 367. col. 2. Eadem Sac. Congr. *in Forosempronien.* apud Pascuccium relatum a Merato tom. 1. part. 4. tit. 12. num. 14. antea declaraverat: non posse Episcopum cogere Clerum totius Diœcesis ad interveniendum processioni in die solemnitatis SS. Corporis Christi.

Processio generalis in solemnitate Corporis Christi, Sede Apostolica vacante, de more celebrare jubetur cum præscriptione ritus, & personarum, quæ interesse debent; Benedicti XIV. Constitut. 22. incip. *Pastoralis Sollicitudinis* tom. 1. Bullar. ejus. 50

Cæremonialis liber nec Laicis, nec Clericis probibet quominus in Processione SS. Sacramenti deferant intortitia, vel candelas accensas. S. R. C. 12. April. 1603. *in Andrien.*, apud Caval. tom. 4. cap. 5. dec. 7. (*Omnes enim tam Religiosi, quam Laici deberent, si fieri posset, in hac processione, si non funalia, saltem candelas ceræ albæ accensas manibus portare*. Cærem. Episcop. lib. 2. cap. 33. de Process. SS. Sacramenti in festo Corpor. Chr. Vid. Caval. loc. cit. n. 2. 51

In solemnit. SS. Sacramenti Processionibus præter consueta lumina, quatuor saltem cum suis hastis laternæ præ aliis nobiliores cum intus semper accensis candelis circa Celebrantem deferantur, ex Conc. Rom. sub Benedicto XIII. 1725. tit. 15. cap. 7.

Confraternitates Laicorum in Processionibus, procedant ante Regulares, quas iidem Regulares sequuntur, postremo digniorem locum habeat Clerus Sæcularis. S. R. C. 3. Augusti 1621. apud 52

apud Franc. Ant. Zach. in suo ind. Decret. num. 211. Confer. Merat. part. 4. tit. 12. num. 13., & 14.

Ubi adest Sodalitas SS. Sacramenti, competit ei præcedentia super alias Confraternitates in omnibus Processionibus, in quibus defertur SS. Sacramentum. S. R. C. 19. Junii 1655. *in Mediolan.* & 12. Juli 1628. *in Lauden.* ac 20. Septemb. 1687. *in Vercellen.*, apud Merat. ind. Decret. Miss. num. 314. in quibus tamen postremis Decretis, teste eodem Merato loc. cit. num. 89. conceditur dicta præcedentia Confraternitati præfatæ, dummodo eadem accedat ad alias Processiones juxta ordinem Antianitatis; quod si quavis ratione, aut prætextu recusaverit, ad alias Processiones accedere, etiam proprio die festo Solemnitatis, & in Processionibus SS. Sacramenti nullo modo præcedere debeat.

Confraternitati SS. Sacramenti, si sumptus ceræ facit, indulgetur, ut in Processione ejusdem SS. Sacramenti aliqui ex Confratribus, saccis induti, cum fanalibus accensis incedant hinc inde ante, & apud idem SS. Sacramentum; dummodo pars Confraternitatis cum sua Cruce, & insignibus incedat ante in loco suo juxta Bullam Gregorii XIII. S. R. C. 10. Maji 1608. *in Nepesina*. apud Merat. ind. Decret. Miss. num. 89.

Priores Confraternitatis SS. Sacramenti non ante Baldachinum post Capitulum, sed a latere Baldachini in Processione SS. Sacramenti debent incedere. S. R. C. 30. Januar. 1616. *in Nicien.* apud Merat. ind. Decr. Miss. num. 152.

53 In Processione Corporis Christi nullam Reliquiam gestandam esse, monet Sa V. *Processio* num. 1.

In festo SS. Corporis Christi non convenit cantare cantiones vulgari sermone. S. R. C. 21. Martii 1609. *in Abulen.* apud Cavaler. *tom.* 4. *cap.* 9. *decr.* 11., & Merat. *ind. decret. Miss. num.* 95.

Eucharistia in festo Corporis Christi non est deferenda per vias Hebræorum. S. R. C. 22. Febr. 1593. apud La-Croix *ind. decret. num.* 7. Monet insuper Rituale Pauli V. tit. de Process. in fest. SS. Corporis Christi, ut *decenter ornentur Ecclesiæ, & parietes viarum, per quas est transeundum tapetibus, & aulæis, & sacris Imaginibus, non autem profanis, aut vanis figuris, seu indignis ornamentis*. Porro solemnitatis hodiernæ Processio solet esse longior, & cum in ea Sacerdos in manibus Eucharistiam deferat, ne defatigetur plurimum, concedit Cæremoniale Episcoporum lib. 2. cap. 33., ut Sacramentum deponere valeat super Altare alicujus Ecclesiæ per viam sitæ, aut super Altaria, quæ per eamdem viam hac de causa construi solent, & aliquantulum quiescere. At vero *In processione solemni SS. Corporis Christi, quando processio sistit, Sacerdos celebrans, Subdiaconus, & Diaconus non debent sedere, neque in scamno, neque in sedibus, etiamsi deferantur ad ornatum tantum*. S. R. C. 21. Januar. 1690. *in Hispalen.* apud Caval. *tom.* 4. *cap.* 19. *num.* 6. *decr.* 20. Sellam gestatoriam, tamquam pertinentem ad dignitatem Episcopalem juxta cap. *Episcopus in Ecclesia*. 95. *dist. ex Concil. Carthag.* in hac etiam processione Episcopum post se deferre posse, declaratum fuisse a S. R. C. *in Granaten.* 15. Septembr. 1657. scribit Caval. loc. cit. Declaratio autem illa, quæ processit quoad Archiepiscopum Granatensem, est apud Merat.

rat. indic. decret. Miss. num. 324. tenoris sequentis: *Potest Archiepiscopus Granatensis, ex immemorabili consuetudine, in Processionibus solemnibus post se deferre Sellam gestatoriam mediam inter se, & Præsidentem, ac Regium Magistratum*: S. R. C. 10. Maji 1608., *& etiam in Processione Sanctissimi Corporis Christi* 15. *Septemb.* 1657. in Granaten. Hujusmodi declarationem, præter Cavalerium alii, inter quos Pascucius relatus a Merato *tom.* 1. *part.* 4. *tit.* 12. *num.* 14. opinantur, atque contendunt, esse favorabilem quibuslibet Episcopis, & non uni Archiepiscopo Granatensi; sed contradicit Meratus loc. cit. qui videri potest. In dicto igitur casu, quo Sacramentum per viam deponitur aliquantulum super Altare, deponatur per Diaconum eo ritu, quem describemus in Appendice ad Calcem Diarii cap. 3. num. 114. Deposito super Altare Sacramento, genuflectit Celebrans cum Sacris Ministris super infimum Altaris gradum, & mox de more imposito incenso in thuribulo, triplici ductu incensabit Sacramentum, Orationem cantans postmodum de eodem Sacramento, cui orationi præmitti potest una, vel altera strophа alicujus hymni de SS. Sacramento cum ℣. *Panem de Cœlo*; reservata stropha: *Tantum ergo*: ad Processionis finem, quando videlicet Sacramentum repositum est super Altare Ecclesiæ Matricis. Ita cum Pittono Caval. loc. cit. ubi ex Cærem. Episcop. monet: id non esse passim faciendum *in singulis* Ecclesiis, vel ad singula Altaria, sed semel tantum, aut iterum arbitrio Episcopi, seu Celebrantis. Confer Merat. cit. tit. 12. num. 16. Super prædicta Altaria non est necesse, quod adsit petra sacra; cum non sit in iis celebranda Missa; sed sufficit, quod adsit Sacrum Corporale, super quod deponatur Sacramentum, dum Processio sistit. Merat. loc. cit. n. 26.

Denique pro hac Processione videri etiam possunt dicenda in cit. Appendice ad Calcem Diarii cap. 3. art. 7. sect. 5. in Instruct. Clement. pro Process. in exposit., & deposit. SS. Sacrament. occasione oration. solemnit. quadraginta horarum, a paragraph. 19.

§. VI.

De transferenda Processione solemni in casu Impedimenti.

UBI *Processio SS. Sacramenti in ejus festo die, vel per octavam; ea, qua decet, solemni pompa nequiverit haberi, designabit Episcopus pro suo arbitrio, & prudentia, unicuique Ecclesiæ aliquam ex sequentibus Dominicis, in qua celebrata Missa cum commemoratione SS. Sacramenti juxta Rubricarum præscriptam formam solemnis illius processio peragi possit*. S. R. C. 8. Martii 1749. *in Lisbonen.* apud Caval. *tom.* 4. *cap.* 19. *num.* 16. *decr.* 40. Cum non raro eveniat, quod ob pluviam, turbines, ventorum flatus, aliasve similes causas, prædicta Processio nedum cum consueta, ac præscripta in Rituali, & Cæremoniali, & a Concil. Tridentino laudata, ut subs. 1. vidimus, aut saltem convenienti pompa fieri non valeat, sed neque extra Ecclesiam per vias, & loca publica elongari: S. Congregatio, per tumultuariam processionem, aut sine debita solemnitate intra Ecclesiæ ambitum illam supplendam non esse, credidit, sed facien- 54

ciendam esse infra Octavam ejusdem festi, ad quam hoc ipso translata intelligitur, & præcipue ad diem Dominicam, aut Octavam diem, ut cum solemni pompa, sicuti par est, valeat celebrari.

Quid si neque infra Octavam fieri possit: *Designabit Episcopus*: ait Sacra Congregatio: & cum hoc verbum magis imperativum sit, quam facultativum: ut observat Cavaler. cit. cap. 19. num. 18. abunde designat, quod Ecclesiæ se dispensare non possint ab eadem Processione facienda, sed quod magis eam facere teneantur in die, quam Episcopus designabit. Quod si in die designata iterum impedimentum occurreret, posset Episcopus iterum aliam designare; Caval. loc. cit. fin. *Unicuique Ecclesiæ*: adeoque non tantum Cathedrali, sed Ecclesiis quibuslibet suæ jurisdictionis, quæ in festo Corporis Christi processionem facere soleant aut teneantur. Quod si id extendere lubeat ad processionem SS. Sacramenti, quæ infra ejusdem Octavam ab Ecclesiis aliis fieri solent, quæ similiter fuerint impeditæ: se non admodum refragari, ait Caval. dummodo non inde censeantur in præcepto constitutæ, sed in mero arbitrio: quemadmodum sunt etiam in diebus ipsis infra præfatam Octavam.

Designabit aliquam ex sequentibus Dominicis: Dies Dominica utpote festiva, aptior est, atque commodior; ideo ea præscribitur designari; non limitatur autem ad primam, vel secundam Dominicam post Octavam, sed committitur arbitrio, & prudentiæ Episcopi Diœcesani Dominica designanda, *pro suo arbitrio, & prudentia*: quam scilicet melius expedire putaverit, habito respectu solemnioris Processionis, & commodi populi, & Cleri, seu Ecclesiæ, quæ transferat Processionem; & ideo si alia dies festiva ad intentum magis expedire videatur, eam ab Episcopo etiam designari posse, non reluctatur Caval. licet, inquit, nonnisi consultius esse possit, textus verbis adhærere.

In qua celebrata Missa solemni: ut servetur dispositio Cæremonialis Episcop. atque Decretor. quæ post Missam, Processionem prædictam indicunt, instituendam esse in die festo, in Ecclesia digniori, ad quam spectat illam habere. Recole dicta §. 4. fine.

Cum commemoratione SS. Sacramenti: ergo Missa celebranda est, non de SS. Sacramento, sed de Officio quod ea die occurrit; videri possunt dicenda in Appendice ad Calcem Diarii cap. 3. art. 5. num. 20. Commemoratio autem Sanctissimi Sacramenti, seu oratio recitanda est post omnes a Rubricis ea die præscriptas; vid. dicenda cit. art. 5. n. 22.

SUBSECTIO VIII.

Not. tempore Interdicti localis generalis.

55 TEMPORE Interdicti localis generalis suspenditur Interdictum in festo, & per Octavam Corporis Christi ex concessione Martini V. ann. 1429. 26. Maji Constit. incip. *Ineffabile Sacramentum* §. 3. t. 1. Bullar. Cherub. Vid. Avil. *de Censur. part.* 5. *disp.* 4. *sect.* 2. *dubit.* 9., & *dubit.* 11. *concl.* 2. Sylvest. V. *Interdictum*. 3. *in addit.*, & V. *Interdict.* 5. *qu.* 2. *num.* 2. Filliuc. *tom.* 1. *tract.* 18., &

8. *de Censur. cap.* 4. *qu.* 8. *num.* 108. Bonac. *tom.* 1. *disp.* 5. *de Interd. qu.* 4. *num.* 13. Lezan. V. *Interdict. Regul.* num. 27. Chiavett. *Consult.* 143. *num.* 10. *&* *Consult.* 151. *num.* 4. 5., *&* 10., *&* *Instit. Juris Canon. lib.* 3. *part.* 2. *in fine voluminis in addit. ad cap.* 9. *num.* 57. Sa V. *Interd.* num. 28. Tolet. *Instruct. sacerd. cap.* 53. *num.* 6. Tambur. *de Censur. tract.* 3. de Interd. *cap.* 1. §. 3. *num.* 7., *&* *Method. commun. cap.* 6. §. 7. *fine.* Busemb. *lib.* 7. *de censur. c.* 4. *de Interd. dub.* 2. Et pro nonnullis dubiis, quæ occurrere possint in hac re, videantur dicta in Domin. Resurrect. artic. 7.

SUBSECTIO IX.

De Residentia Episcoporum.

56 TRIDENTINUM Sess. 23. cap. 1. de Reformat. indulget Episcopis, ex justa causa abesse a propriis Diœcesibus per trimestre sive continue, sive interrupte intra annum; eosque simul admonet, ne per illius temporis spatium Pentecostes, Corporis Christi ec. diebus ab Ecclesiis suis Cathedralibus absint, nisi forte Episcopalia munia in aliis Diœcesium suarum locis eos detineant. Vid. dicenda in Appendice ad Calcem Diari cap. 11.

SECTIO II.

Not. infra Octavam SS. Corpor. Chr. in genere.

EXPLICANTUR SUBSECTIONIBUS IV.

Subs. I. *De Horis Canonicis.*
Subs. II. *De Missa.*
Subs. III. *De Expositione, & Processione SS. Sacram.*
Subs. IV. *De Indulgentiis.*

SUBSECTIO I.

De Horis Canonicis.

FESTUM SS. Corporis Christi celebratur cum Octava, ut notavimus num. 27. Infra Octavam SS. Corporis Christi fit quidem de duplici occurrente. *Rubr. Brev. hic. & in Rubr. gen. loc. cit.* De simplici fit tantum commemoratio sine nona lectione. Rubr. Brev. hic. quando videlicet fit officium de die infra Octavam: *In officio de die infra Octavam Corporis Christi non legitur nona lectio de festo simplici.* S. R. C. 8. Junii 1669., & 4. Aprilis 1705. apud Caval. *tom.* 2. *cap.* 16. *decr.* 1. *&* 4. Si autem fiat officium duplex, quod non sit primæ classis, tunc de simplici legi utique debet nona lectio, si propriam habeat, ex Decretis S. R. C. 12. Septemb. 1671, & 10. Januar. 1693., & 4. Apr. 1705. apud Caval. loc. cit. d.d. 2. 3., & 4. Cur autem in Officio de die infra Octavam SS. Corporis Christi lectio simplicis taceatur? dicit Cavalerius, esse, quia *Homiliæ, quæ per Octavam leguntur apte de tanto cunctæ profantur mysterio; quare conveniens haud erat ejusdem laudes, & præconia taceri,* 57

ceri, ut Simplicis legeretur historia. Hujus itaque commemoratione permis: sa, quæ nullum officio Octavæ afferebat incommodum, vetita fuit nona lectio, quæ lectionem perimebat Octavæ. Ita Caval. in supra cit. decr. 1. n. 4.

Si vero infra Octavam Corporis Christi occurat Vigilia, in officio de Octava legendam esse nonam lectionem de Homilia Vigiliæ, tenere communem sententiam Auctorum, & habere praxim Ecclesiarum, testatur Caval. in cit. decr. 1. num. 6. & 7. Porro, ut idem observat; cum Vigilia habeat lectionem super Evangelium, cui multum honoris semper detulit Ecclesia, ideo non mirum, si in occursu simplicis nona lectio taceatur; non item in occursu Vigiliæ. Neque hic obest, quod de Octava supprimat lectionem, simul enim invenit expositionem super alteram doctrinam Christi, de qua multo magis nos convenit instrui, & ideo cum aliquali Octavæ incommodo, nona lectio Vigiliæ rite præscripta esse censetur, secus Simplicis. Ita Caval. Cæterum ex eodem num. 7. & 8. nona lectio Officii Corporis Christi in dicto casu posset, imo, & congrueret Octavæ lectioni conjungi. Num autem legenda sit nona lectio Simplicis in officio Dominicæ infra hanc Octavam? ibi videbimus.

Occurentibus eadem die duobus festis
58 *duplicibus infra Octavam SS. Corporis*
Christi, non est de translato agendum die immediate sequenti non impedita; sed post prædictam Octavam: S. R. C. 7. Decembr. 1680. *in una Canonic. Regular.* apud Caval. *tom. 2. cap. 16. decr. 5.* Porro infra Octavam SS. Corporis Christi non fit de duplici translato sive minori, sive majori. *Rubr. gen. Brev. tit. 7. num. 3.* Caval. *cit. cap. 16. decr. 6. num. 12.*

Potest autem infra Octavam Corporis Christi recitari officium de du- 59
plici primæ, vel secundæ classis, etiam translato, ex D. S. C. R. 3. Maji 1669. apud Caval. cit. dec. 6.

Ubi Octava Corporis Christi ex Indulto Sacræ Rit. Congregationis est ita
privilegiata, ut de nullo festo infra 59
eamdem fieri possit, nisi fuerit primæ classis, in quo æquiparetur Octavæ Epiphaniæ Domini: si aliqua alia octava incoata sit ante festum Corporis Christi, ea adveniente cessat Octava jam incoata. Quod si infra Octavam Corporis Christi, occurrat festum primæ classis habens Octavam, de eo celebrabitur officium cum commemoratione Octavæ Corporis Christi; sequentibus autem diebus fiet officium de ipsa Octava Corporis Christi cum commemoratione octavæ occurrentis. S. R. C. 22. April. 1741. *in Vilnen.* apud Zachar. iindic. decret. n. 935. ut in opere Merati in 2. append. ind. decr.
Brev. num. 417. 60

Ubi festum SS. Trinitatis celebratur cum octava, adveniente Octava Corp. Chr.; recitandum est officium de Octava SS. Corp. Chr. cum Commemorat. Octavæ SS. Trinitat. *Vide dicta in Dom. I. Pentec. num.* 10.

Si Octava S. Joannis Bapt. & Corporis Christi simul occurrant; fit Officium de die infra Octavam Corporis Christi cum commemoratione diei infra Octavam S. Joannis. *Rubr. gen. Brev. tit. 7. num. 3., & tit. 10. n. 1.*

Quando fit de die infra Octav. Offic. Semidupl. lect. 1. noctur. de Script. 2. & 3. noctur. quotid. prop. reliqua ut in festo. Si occurret Festum simplex, fit de eo commemoratio sine lectione de eodem, etiamsi pro-

propriam habeat in Brev. secundum supra dicta.

Quotidie ad Primam in ℟. brev. *Qui natus es*, & hymni terminanantur: *Jesu tibi sit gloria*, *qui natus es ec.* qui sint ejusdem metri, & non habeant ultim. stropham propriam, ut e. g. habet hymnus de Communi plur. Martyrum ad Laudes; etiamsi de die infra Octavam sola fiat commemoratio. *Rubr. gen. Breviar. tit.* 20. *num.* 4., *& tit.* 28. *num.* 3.

Quodcumque festum occurrat infra Octavam Corporis Christi, semper fit saltem commemoratio de die infra Octavam Corporis Christi. *Rub. gen. Brev. tit.* 7. *num.* 3., *& tit.* 9. *num.* 6. *fine*.

SUBSECTIO II.

De Missa.

61 MISSA, quando dicenda est de die infra Octavam, ut in festo; 2. Orat. *Soncede*. 3. *Ecclesiæ*, vel pro Papa, nisi occurrat commemoratio festi Simplicis: Sequentia: *Credo*. Rubr. gen. Miss. tit. 11. Præfatio tantum Nativit., nisi infra hanc Octavam occurrat festum, quod propriam habeat Præfationem, puta B. Virginis, vel alicujus Apostoli, ut S. Barnabæ, vel SS. Apostol. Petri, & Pauli. Color Param. albus.

Et si in Vigiliis infra Octavam, si
62 officium est de Octava, Missa fit de Vigilia cum commem. Octavæ; excipitur tamen Vigilia SS. Apostol. Petri, & Pauli, & S. Joannis Baptistæ respectu Octavæ Corporis Christi; si enim prædicta Vigilia venerit infra Octavam Corporis Christi, & Officium sit de die infra Octavam, Missa quoque erit de die infra Octavam Corporis Christi cum commemoratione Vigiliæ. *Rubr. gen. Miss. tit.* 3. *num.* 2., & ejusdem Evangeliam in fine, cohærenter ad dicta subs. præced. num. 57. Præfatio erit propria Octavæ. In Ecclesiis autem Cathedralibus, & Collegiatis cantantur duæ Missæ, una de Octava post Tertiam, alia de Vigilia post Nonam Rubr. cit. Cujus dispositionis rationem assignat Caval. *tom.* 2. *cap.* 15. *decr.* 3. *num.* 7. & rursus *tom.* 5. *cap.* 14. *num.* 62. dicens, id esse, quia Octava Corporis Christi, cum id habeat privilegii, ut expellat festum semiduplex quodlibet occurrens; quinimo & duplex minus, aut majus translatum, adeoque instar se habeat festi duplicis, aut saltem semiduplicis; consequenter, uti Vigilia incidens in festum semiduplex huic privatas cedit Missas, duæque sunt Missæ cantandæ: utique non dissimiliter fieri debebit infra Octavam hanc. Ita Caval. qui num. 8. subdit, ipsum debere esse judicium de Octava qualibet, quæ habeat privilegium excludendi festum saltem semiduplex occurens, tametsi infra eam occurrat Vigilia, aut feria quælibet major, aut Dominica anticipata. In Missa Conventuali de Vigilia non fit commemoratio Octavæ, & dicitur Præfatio communis. Caval. *tom.* 5. *cit. n.* 62. Merat. *tom.* 1. *part.* 1. *tit.* 12. *num.* 7.

Missæ Conventuales infra Octavam Corporis Christi possunt, ubi est consuetudo, cantari sine Diacono, & Cubdiacono, excepto die festo, ac Dominica, & die Octava. S. R. C. 15. Martii 1608. *In Alexandrina*, apud Merat. ind. decr. Miss. n. 80.

Infra Octavam SS. Corporis Christi 63
pro-

prohibentur Missæ votivæ quæcumque, vel pro Defunctis. S. R. C. approbante Clemente X. 21. Junii 1670. apud Caval. *to.* 3. *c.* 9. *d.* 3. Missæ votivæ excluduntur *quæcumque*. An autem liceat votiva solemnis in solemni ejusdem Sacramenti expositione ob specialem causam vere gravem, & publicam? vid. in Appendice ad calcem Diarii c. 3. art. 5. nu. 20. & 24. ubi hujusce jam descripti decreti faciemus mentionem. Missæ quoque Defunctorum excluduntur simpliciter in decreto allegato, sed admittuntur cantatæ Corpore præsente, ex decreto sequenti: *Missæ cantatæ Mortuorum infra Octavam Corporis Christi non sunt celebrandæ, nisi præsente corpore*. S. R. C. 12. Septemb. 1671. in *Nuscana*: apud Caval. *to.* 3. *c.* 5. *d.* 5. quod confirmatum fuit anno 1738., cum enim quæsitum fuisset: *An in diebus infra Octavam Corporis Christi duplicia non excludentibus cantari possit Missa de Requiem de die obitus, tertio, septimo, & trigesimo in dicto Octavario incidentibus? Responsum fuit negative, & serventur decreta vulgata in Nuscana 12. Sept. 1671. & in Collensi 5. Julii 1698.* S. R. C. 8. Martii 1738. in *Ulixb. Occident.* apud Caval. to. 3. in Append. post ultimum decretum capitis 12. Decretum in *Nuscana*, quod hic allegatur, est præcedens descriptum: Decretum vero alterum, cujus etiam fit mentio, videlicet in *Collensi*, dabimus in Appendice ad calcem Diarii c. 9. num. 10. est autem tenoris sequentis: *Infra Octavas privilegiatas non potest cantari Missa Defunctorum in Anniversario, & Officio solemni*, S. R. C. 5. Julii 1698. apud Caval. *to.* 3. *c.* 5. *d.* 4. Officium solemne appellat Officium dierum 3. 7. & 30. vel aliorum solemniter celebratorum, de quibus loquitur Rubrica V. n. 5. ut ex Caval. docebimus loc. cit. Verum ibidem ex eodem dicemus, Octavas privilegiatas, de quibus meminit decretum, esse Octavas excludentes duplex 1. vel 2. classis; At vero hujusmodi non est Octava Corporis Christi: quid ergo allegatur item Decretum in *Collensi* pro Octava Corporis Christi, ad excludendum ab ea Missam Defunctorum de die obitus corpore non præsente, & diebus 3. 7. & 30. in ea incidentibus? Proculdubio quia licet Octava Corporis Christi non habeat privilegium excludendi duplicia 1. vel 2. cl. habet autem privilegium, ne ipsius saltem commemoratio excludatur etiam a duplici 1. vel 2. cl. Profecto Cavalerius comment. in supra allegatum decretum in *Nuscana*, hæc habet nu. 2. *Octava Corporis Christi privilegiata dumtaxat est contra semiduplicia, etiam occurrentia, & duplicia per annum translata, non contra duplicia occurrentia: quomodo itaque Anniversariorum Missas, aliasque occurrentes, quibus cedunt duplicia ipsa majora, respuere valeat? facile non est, edocere. Verum præ cæteris id privilegii hæc assequitur Octava, ut numquam, occurrente etiam duplici primæ classis, sui commemorationem deperdat; hinc quia in Defunctorum Missis præfata commemoratio locum non habet, jure intra eamdem Octavam vetitæ sunt quæcumque Missæ de Requiem privatæ, cantatæ, & solemnes, excepta dumtaxat Missa præsente corpore &c.* Hæc Caval. qui n. seq. idem privilegium docet, tribuendum esse Octavæ Nativitatis, utpote quæ similiter non amittit sui commemorationem, quolibet festo occurrente etiam 1. cl. ut suo loco nota-

tavimus. Prædictum privilegium Octavæ Corporis Christi concessum excludendi Missas Votivas, & defunctorum, confirmatum fuit anno 1714. in quo decreto simul assignatur alia ratio dispositionis hujusmodi præter illam prædictam ex Cavalerio assignatam pro exclusione Missarum de Requiem; est autem Decretum tenoris sequentis: *Ad augendam Fidelium venerationem erga augustissimum Eucharistiæ Sacramentum, ejusque cultum in toto terrarum Orbe promovendum, prohibuit celebrari Missas votivas, vel pro Defunctis infra Octavam Corporis Christi S. R. C. 15. Septembr. 1714. annuente Clemente XI. 29. ejusdem*, apud Caval. *to.* 3. *c.* 9. *d.* 4. in quod decretum hæc scribit Caval. *En facti privilegii causam*: Ad augendam &c. *Pro Missis Defunctorum etiam ea ratio relevat, quod deperiret alias commemoratio, qua nunquam Rubricæ privari volunt Octavam Corporis Christi, quodcumque festum occurrat; Missæ enim Defunctorum haud validæ sunt suscipere quamlibet commemorationem vivorum. Verum reapse nec hujusce privilegii alia profecto est causa, quam illa, cujus decretum meminit, nempe incrementum cultus erga Augustissimum Sacramentum, quod est potissimum ex iis, quibus nos dignavit Dominus*. Hęc Caval.

Sacra Rituum Congreg. interrogata: utrum in Cathedrali Vilnensi cum multæ adessent fundatæ Missæ votivæ quotidianæ in cantu, hæ essent prohibite, quando per Rubricas Missalis, ac decreta Sacræ Congregationis prohibentur Missæ votivæ privatæ, videlicet per Octavas Pentecostes, & SS. Corporis Christi ec.? respondit affirmative, & pro votivis substituendas esse Missas de festo in cantu, vel ex rationabili causa ab Ordinario dignoscenda, & approbanda, substituendas esse Missas de festo lectas, & sic satisfieri posse fundationi 22. Decemb. 1753. *in Vilnen.* ad. 6. 7. & 8. dub. apud Caval. *tom.* 5. *in Collect. recentior. decret.*

Si infra Octavam dicenda sit Missa pro ejusdem Processione facienda, (hæc enim si fiat de mane, fieri debet post Missam, quemadmodum in die festo fieri debere, notavimus Sect. 1. subs. 7. §. 4. fine:) & occurrat Officium de aliquo festo duplici, vel de Dominica infra Octavam, Missa est de Officio occurrenti cum commemoratione SS. Sacramenti. Caval. *to.* 4. *c.* 19. *nu.* 7. vide dicta Sect. 1. subs. 7. §. 6. fine, & dicta locis ibi indicatis.

SUBSECTIO III.

De Expositione, & Processione SS. Sacramenti.

QUAMVIS Cæremoniale Episcoporum lib. 2. c. 33. expositionem publicam SS. Sacramenti fieri infra Octavam Corporis Christi, significet esse laudabile, attamen ea non est facienda sine facultate Episcopi, ex Decr. S. C. Concil. 4. Februar. 1719. apud Caval. *to.* 4. *c.* 7. *d.* 13. recole dicta Sect. 1. subs. 7. §. 2. & videri possunt dicenda in Appendice ad calcem Diarii c. 3. art. 1. n. 1. ubi notabimus, eadem facultate opus habere Regulares.

Etsi autem Chiavetta *Consult.* 187. *n.* 5. 56
scripserit quod, *quoad processionem ejusdem Venerabilis concessum est Regularibus, ut infra Octavam Corporis Christi eam facere possint intra Claustra, & ambitus Ecclesiæ, exeundo ab illius ja-*

nua,

rma, *& per eamdem redeundo, non tamen intra limites Parochiæ, sine licentia Parochi; quia ipsi Regulares non habent Territorium, & ideo neque jurisdictionem; ita idem Pignatelli referens varias decisiones S. R. C. to. 4. Consult.* 85. *n.* 1. etsi inquam, hæc scripserit Chiavetta; at vero Cavalerius in hisce materiis versatissimus docet *to.* 4. *c.* 19. *n.* 12. Regulares non indigere prædicta facultate Parochorum: cum eam habeant ex concessione Pontificia. Porro cum S. C. Episcop. & Regul. declarasset, quod *Licet Patribus Carmelitis absque licentia Parochi facere Processionem; & amplius causa non proponatur* 15. Januar. 1722. Ejusmodi Decreto descripto, hæc subdit Cavalerius: *Solebant Faventiæ Patres Carmelitæ in die Dominico infra Octavam Corporis Christi Processionem facere cum SS. Sacramento absque licentia Parochi Sanctæ Margaritæ, per cujus fines Processio solita erat transire. Contendens Parochus dictam licentiam aliquando fuisse petitam; ut Processionem impediret, recursum habuit ad suum Episcopum Faventinum, a quo tamen in executionem Constitutionis Gregorianæ* (hoc est Gregorii XIII. Constitut. *Cum Interdum* 11. Martii 1573. vide dicenda in Dom. infra hanc Octav. sect. 3. n. 76.) *quæ dum Regularibus extra Claustra Processionem concedit facere, insimul indulget super transitum per Parochiales limites; permissum fuit iisdem Carmelitis prædictam Processionem agere absque ulla licentia dicti Parochi. His non attentis, prædictus Parochus ausus fuit, eamdem Processionem jam inceptam impedire, obstans violenter itineri Processionis. Hinc deducta fuit causa ad Congregationem Episc. & Regul. quæ cum, ut supra, eandem definiverit, liquido constat, quod Regulares quique, ad peragendam Processionem SS. Sacramenti in die qualibet infra Octavam Corporis Christi, haudquaquam egent licentia Parochorum, per quorum limites Processio transit, cum ad id suffulti maneant Apostolico Indulto per Gregorianam Constitutionem iisdem facto.* Hæc Caval. qui tamen fatetur, non posse Regulares absque Parochorum, vel Episcoporum licentia mutare viam semel electam: sicut, inquit, videtur, innuere decretum quoddam editum pro Fratribus Prædicatoribus, sic se habens: *Fratres Prædicatores nequeunt in suis Processionibus SS. Sacramenti Dominica infra Octavam Corporis Christi mutare viam semel a principio electam.* S. R. C. 14. Novemb. 1615. in *Pisauren.* apud Merat. *ind. decr. Miss. n.* 150.

Prædicto autem privilegio non gaudent Confraternitatum Ecclesiæ, etsi 66
enim: *Intra ambitum Ecclesiarum Confraternitatum fieri possunt Processiones juxta cujusvis Confraternitatis institutum, absque interventu, & licentia Parochi.* S. R. C. 10. Decemb. 1703. apud Caval. *cit. c.* 19. *n.* 13. At vero *Processiones juxta institutum Confraternitatum fieri non possunt extra ambitum earum Ecclesiarum absque licentia illorum Parochorum per quorum Territorium transeundum est, nisi adesset licentia Episcopi.* Eadem Congreg. in eodem decreto, apud Caval. l. cit. Hæc fortasse causa est, ob quam Congregatio Visitationis Apostolicæ die 15. Septembr. 1695. definivisse refertur apud eumdem Caval. l. cit. *Ministris Consolationis Almæ Urbis non licere facere Processionem per Parochiam intra Octavam SS. Corporis Christi, & præsertim eo die, quo fit per Ecclesiam Parochialem, præterquam intra Ec-*

Ecclesiam dumtaxat. Hæc igitur fortasse causa est, inquit ipse Caval. ob quam Congregatio laudata Processionem prædictam SS. Sacramenti intra Ecclesiarum ambitum sine Parochorum venia (quod in decreto subintelligendum est :) declaravit licitam; illicitam vero extra earumdem Ecclesiarum ambitum, & præsertim, quia Gregoriana Constitutio Confraternitatibus, quarum nullam mentionem habet, suffragari non posse videtur. Ita Caval. qui tamen animadvertit, notatu dignum esse, quod S. R. C. ad præfatas Processiones extra Ecclesiarum ambitum licentiam Parochorum exigit, non interventum, ut inde edisces, inquit, quod non spectat ad Parochos, sed ad Confraternitatum Capellanos easdem Processiones agere, dummodo intersit licentia Episcopi in defectu veniæ Parochorum. Subditque, ad rem facere admodum decisionem quamdam Congregationis Concilii, quæ, proposito dubio in una *Fulginaten. An delatio Venerabilis, quæ singulis annis fieri solet die ultima Aprilis per Civitatem post expositionem XL. Horarum, sit facienda a Capellano Confraternitatis, vel potius a Parocho ? Respondit : delationem esse faciendam a Capellano Confraternitatis de licentia Episcopi* Congregat. Concil. 18. Maji 1726. & quidem cum ex decr. S. R. C. Confraternitatum Capellani in Processionibus, quæ fiunt extra ambitum, non debeant deferre stolam, dubium esse non potest, ait Caval. quin ad eosdem Capellanos prædictæ Processiones attineant, & non ad Parochos; licet postea in hac Processione, in qua defertur SS. Sacramentum, ab iisdem stola deferri indubie debeat, cum demandata sit a Rubricis, & quibuscumque Rituum regulis. Ita Caval. Quæ tamen intelligenda esse monet, dummodo in Parochorum favorem non militent consuetudo immemorabilis, vel centenaria, aut Constitutiones Synodorum Provincialium, vel Diœcesanarum, Conventiones &c. quibus cum subjaceant Decreta S. R. C. de die 10. Decembr. 1703. supra notata, se non dubitare, inquit, etiam illud Concilii modo allegatum subesse, utpote laudatis Decretis innixum.

Cum a Patribus Carmelitis fieri Imolæ soleat infra Octavam Corporis Christi Processio SS. Sacramenti, requisita fuit S. R. C. *An liceat Patribus Carmelitis ingredi Ecclesiam Monialium, & ibidem benedictionem impertiri eisdem Monialibus, & deinde populo, nec non in propria Ecclesia sub triplici signo ad formam ejusdem Ritualis in casu &c. Respond. licere Patribus Carmelitis ingredi Ecclesiam Monialium, accedente consensu Episcopi, ibique impertiendam esse unicam benedictionem Monialibus, & in propria Ecclesia cum triplici signo*. S. R. C. 16. Maji 1744. in *Imolen.* apud Caval. to. 4. c. 9. d. 7. qui videri potest pro explicatione ejusdem. 67

Eadem Sacr. Congreg. in eadem *Imolen.* interrogata. *An Patres Carmelitæ induere possint sacras vestes ad formam eorum Ritualis in Processione facienda extra Claustra, & ambitum Ecclesiæ infra Octavam SS. Corporis Christi ? Respond. Affirmative, exceptis Fratribus Laicis*. Apud Caval. *eod. to. 4. c. 19. n.* 10. *d.* 28., vid. dicta sect. 1. subs. 7. §. 5. n. 47. ubi hujusce Decreti fecimus mentionem.

Absque Pluviali non licet, non habentibus usum illius, in die, & infra Octavam Corporis Christi, pe- 68

ragere Processionem cum SS. Sacramento; non posse tamen cogi, ut ejus expositio fiat cum Pluviali ab ipsis non habentibus usum, statuit S. R. C. 1701. & 1742. & 1756. vid. dicta cit. §. 5. n. 45.

An Regulares teneantur accedere ad Processionem quæ infra Oct. Corp. Chr. fiat in Cathedrali, seu Ecclesia digniori? vide cit. §. 5. n. 48.

SUBSECTIO IV.

De Indulgentiis.

69 QUÆNAM Indulgentiæ acquiri possint infra Octavam Corporis Christi, cognosci potest ex dictis sect. 1. subs. 6.

ARTICULUS V.

Not. Fer. VI. infra Oct. Corp. Christi.

SECTIO UN.

De Horis Canonicis, & Missa.

70 UBI fit Octava Sanctissimæ Trinitatis, fiat hodie sola commemoratio ejus; & in Missa Præfatio de Nativ. ac similiter die proxime sequenti. Vide dicta in Dom. 1. Pent. sect. 4.

ARTICULUS VI.

Not. in Sabbato infra Oct. Corporis Christi.

SECTIO UN.

De Horis Canonicis.

71 SI factum sit de die infra Octavam, in 2. Vesp. a Cap. de Dominica infra Octav. Corporis Christi, si cras fiet de ea, & commemoratio Octavæ Corpor. Christi, ut in Brev.

CAPUT II.

Not. in Hebdom. II. post Pentecost.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. II. post Pentec. quæ est infra Oct. Corporis Christi.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS III.

Art. I. *De Hor. Canon.*
Art. II. *De Missa.*
Art. III. *De Processionibus SS. Sacramenti.*

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

DOM. infra Octav. Corpor. Christi 72
2. post Pentecost. De ea, semid. Rubr. gen. Brev. tit. 2. nu. 1. Officium ut infra Octavam, præter lectiones, octavum Responsorium, Capitula ℣. & ℟. post hymn. ad Laud. & Vesp. item præter Antiphonas ad *Benedictus*, & ad *Magnificat*; & præter Orationem, quæ habentur propria, ut in Brev. in Dom. infra Oct. Corpor. Christi. Commemoratio Octavæ Corporis Christi in Laudibus, & 2. Vesperis, ob rationem indicatam in Dom. 2. post Epiphan. sect. 1. n. 2. Non dicuntur preces, nec fiunt Suffragia Sanctorum, nec ad Primam recitatur Symbolum S. Athanasii: *Quicumque*. Rubr. gen. Brev. tit. 4. n. 2. & tit. 33. n. 2. ubi autem fit de die Octava SS. Trinitatis, hodie

die ad Primam recitetur Symbolum prædictum S. Athanasii; vide dicta in Dom. præc. sect. 4. n. 9.

Si occurrat festum simplex, utrum in Officio hujus diei legenda sit nona lectio Simplicis? Quidam negant, sed melius affirmat cum aliis Caval. to. 2. c. 16. d. 4. eo quod non sit Officium de die infra Octavam Corporis Christi, cujus tantum Officio ex Rubr. & Decret. concessum est privilegium excludendi lectionem simplicis; ut notavimus ubi de infra Octav. in genere n. 57.

Hæc Dominica si concurrat cum sequenti festo duplici 1. vel 2. clas. commemorationem deperdit: cum non gaudeat privilegio Octavæ Corporis Christi. Caval. in cit. d. 4. n. 2. & Pittonus apud ipsum.

Si autem in hac Dominica occurrat festum semiduplex, non transfertur in diem immediate sequentem, sed post Octavam; vid. dicta infra Oct. in gen. & Caval. cit. c. 16. in d. 5. n. 3.

Dictum est supra: Officium hujus Dominicæ non esse de die infra Octavam Corporis Christi: quid ergo in Officio hujus Dominicæ dicuntur Psalmi non de Dominica, sed de festo Corporis Christi, & solemnitatem ejusdem sapit totum fere Officium? Ratio est, ut Officium instanti celebritati concordat, ne Clerus aliud quam Populus in Ecclesiasticis hujusmodi solemnitatibus observet: ut in simili diximus ex Micrologo in Dom. infra Oct. Ascensionis nu. 2. Videri etiam potest Caval. in cit. d. 4. n. 4.

SUBSECTIO II.

De Missa.

MISSA propria, Commem. Oct. sine 3. Orat. nisi occurrat commem. Simplicis: *Credo*, *Præf.* de Nativit. color param. alb. ubi autem hodie fit de die Octava SS. Trinitatis, Præfat. de Trinit. Vid. dicta in Dominica præced. sect. 4. n. 11. 73

Celebratio Missæ in Dom. infra Oct. Corporis Christi spectat ad secundum de Capitulo ex decr. S. C. R. 23. Martii 1709. in *Compsana* apud Merat. *ind. decret. Miss.* 611. 74

Missæ Conventuales infra Octavam Corporis Christi possunt, ubi est consuetudo, cantari sine Diacono, & Subdiacono, excepto die festo, ac Dominica, & die Octava. S. R. C. 15. Martii 1608. in *Alexandrina*, apud Merat. *indic. decret. Miss. n.* 80.

SUBSECTIO III.

De Processionibus SS. Sacramenti.

SANCTISSIMUM *Eucharistiæ Sacramentum in Processione, quæ fit in festo SS. Corporis Christi deferri debet ab eo, qui Missam celebrat, & idem servandum est in Processione, quæ fit in die Dominica infra ejus Octavam; non vero deferendum est a primo de Capitulo, qui non celebravit.* S. R. C. 23. Martii 1709. in *Compsana*, apud Caval. *to.* 4. *c.* 19. *n.* 4. Deferri debet ab eo, qui Missam celebrat, si Processio fiat de mane, si autem fiat post prandium, deferendum est ab eo, qui celebravit Vesperas. Vid. dicta in die festo Corporis Christi sect. 1. subs. 7. §. 4. 75

Sacra Concilii Congregatio interroga-

rogata : *An in Processione peragenda in die Dominico infra Octavam Corporis Christi in Ecclesia S. Margaritæ Terræ Castellucci superioris, delatio SS. Sacramenti privative spectet ad Archipresbyterum S. Nicolai Terræ Castellucci inferioris, in casu ? R. negative; & amplius*. S.R.C. 3. Apr. 1756. apud Ferrar. in sua bibl. *t.* 10. *edit.* 3. *Bonon.* in *posteriori Append. p.* 370. *col.* 2.

Pius V. sua Constitut. 21. Junii
76 1571. Ordini Prædicatorum amplissimum concesserat privilegium, faciendi videlicet Processionem cum SS. Sacramento in die Dominica infra Octavam Corporis Christi, ita ut a nemine impediri posset, & insuper quod nullus alter posset eodem tempore, vel die eamdem processionem facere. Sed Gregorius XIII. qui eidem Pio V. immediate successit, sua Constit. *Cum Interdum* 11. Martii 1573. prædictum Indultum moderatus est quoad privativam, & universis Clericis sæcularibus, & Regularibus concessit, ut Litteris Pii V. non obstantibus, liceret ipsis tam die Dominica, quam aliis diebus totius Octavæ processionem celebrare, absque eo quod ab Ordine Prædicatorum, aut a quocumque alio possent molestari, vel impediri. Deinde vero Clemens VIII sua Constit. *Dum felicis*. 8. Martii 1592. confirmavit Indult. Pii V. non planet amen quoad privativ., sed ubi Pius V. aliis Clericis inhibuit *eodem tempore, & die* process. facere: Clem. VIII. sublato *die*, ejusdem vice posuit *hora*, & dixit: *Ne dicto tempore, & hora, in dicta die Dominica* ec. Quapropter Dominicanis quidem competit optio in electione horæ, sed non propterea derogata manent jura competentia aliis Clericis vigore Gregorianæ Constitutionis super processionem etiam in hac die Dominica faciendam, dummodo eam peragant diversa hora ab ea, quæ a Patribus Dominicanis electa fuerit; unde a S. R. C. Decretum fuit, quod *Licet Patribus Reformatis Oppidi Montis Murri facere processionem die Dominica infra Octavam Santiss. Corporis Christi, dummodo fiat distincta hora ab ea, in qua fit a Patribus Dominicanis*. S. R. C. 18. Aprilis 1714. *in Tricaren.* apud Caval. *tom.* 4. *c.* 19. *n.* 11. *d.* 29. Et licet causa fuisset iterum proposita; nihilominus eadem S.C. sub die 4. Martii 1717. *Stetit in decisis, juxta modum præscribendum ab Eminentissimo Ponente*: Qui sub die 12. Martii 1718. illum præscripsit sequentibus verbis, videlicet *Processionem faciendam esse per Clerum Sæcularem in die Sanctiss. Corpor. Christi. Per Patres Dominicanos in die Dominica infra Octavam de mane, & per Patres Reformatos in eadem die Dominica infra Octavam de sero*: apud Caval. loc. cit. dec. 30. Ubi itaque in hac Dominica duplex fit processio, convenit quidem, ut una fiat de mane, altera post prandium; necesse tamen non est, sed utraque fieri potest tempore matutino, vel pomeridiano, quemadmodum observat Caval. loc. cit. dummodo fiant distinctis horis, & insuper detur Dominicanis prælatio circa electionem horæ; qui tamen quam semel elegerint, non possunt amplius variare, ut in sequenti Decreto: *Licet Patribus Franciscanis facere processionem extra claustra per loca solita, etiam de mane, in die Dominica infra Octavam Sanctiss. Corporis Christi, distinctis tamen horis ab Episcopo, & data electione horæ Patribus Dominicanis, a*

qua

qua semel electa, non liceat amplius recedere. Innocent. XII. Const. *Sua nobis*. 25. Febr. 1696. apud Caval. loc. cit. decr. 31. Qui testatur, hoc pacto quosque Auctores putare intelligendum esse sequens decretum: *Licet Patribus Dominicanis prohibere aliis Regularibus, ne in die Dominica infra Octavam Sanctiss. Corporis Christi peragant processionem*. S. R. C. 30. Aprilis 1671. *in Placentina*. Ita ut exponendum sit de facultate prohibendi talem processionem in eadem hora hujus Dominicæ, non item in diversa. Quamlibet adimere, notat idem Cavalerius, dubitandi rationem sequens Decretum: *Patres Dominicani non valent prohibere Patribus Conventualibus processionem S. Antonii Patavini, quatenus dicta die Dominica occurreret, dummodo fiat diversa hora, & data prælatione temporis Patribus Dominicanis de mane, vel de Vespere*. S. R. C. 18. Martii 1702. *in Aliphana*.

Laudati Patres Dominicani, non solum non possunt mutare horam semel electam ad hanc processionem faciendam in hac Dominica, sed nec viam item semel electam, per quam illam ducant, ut in sequenti decreto: *Fratres Prædicatores nequeunt in suis processionibus Sanctissimi Sacramenti Dominica infra Octavam Corporis Christi mutare viam semel a principio electam*. S. R. C. 14. Novembr. 1615 *in Pisauren.* apud Caval. *cit. cap.* 19. *num.* 12. *decr.* 35. Verum hujusmodi prohibitionem esse communem cæteris Regularibus similem processionem SS. Sacramenti celebrantibus infra Octavam Corporis Christi: docere Cavalerium, & hoc ipso confirmare Decreto: diximus ubi de infra Oct. in genere n. 65. fine.

ARTICULUS II.

Not. Fer. IV. post Dom. II. Pentecost. quæ est infra Octav. Corpor. Chr.

SECTIO UNICA.

De Horis Canonicis.

MARTYROLOGIUM in serie festo- 77
rum mobilium non recenset elogium diei Octav. SS. Corporis Christi, nihilominus ea solet annunciari ex usu communi; annuncietur autem simpliciter, puta: *Octava Sanctissimi Corporis Christi*. Annuncietur primo loco, si de ea cras habendum sit officium; quod si sola commemoratio; annuncietur secundo loco. Vid. Caval. *tom.* 2. *part.* 2. *cap.* 37. *decr.* 2. *num.* 9. & 11.

Vesperæ de sequenti die Oct. SS. Corporis Christi dupl. omnia ut in primis Vesperis Festi; quod si hac die fuerit festum duplex, in his Vesperis fit de eo tantum commemoratio, nisi fuerit ex solemnioribus, ut dicitur in Rubric. de commemorat. *Rub. Brev. hic*. In primis Vesperis itaque Octavæ Corporis Christi totum officium fit de octava sub ritu duplici, cum commemorat. præcedentis festi duplicis, nisi fuerit festum solemne principale vel primæ, vel secundæ classis: quia tunc de festo 1. vel 2. cl. fieret officium, & commemoratio Octavæ Corporis Christi, ut in primis Vesperis festi. *Rubr. Brev. descript. post tabell. de concur. officii*, & eruitur a fortiori ex *Rubr. gen. Brev. tit.* 11. *num.* 7.

Si dies Octava S. Joannis Baptistæ occurat in die octava Corporis Christi fit commemoratio de Octava S. Joannis in utrisque Vesperis, & Lau-

Laudibus diei octavæ Corporis Christi. *Rubr. gen. Brev. tit.* 10. *num.* 1. & *tit.* 11. *num.* 7.

ARTICULUS III.

Not. Fer. V. post Dom. II. Pentecost. quæ est Octava Corporis Christi.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS III.

Sect. I. *De Horis Canonicis.*
Sect. II. *De Missa.*
Sect. III. *Not. pro Processione Sanctiss. Sacramenti.*

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

78 OCTAVA Corporis Christi dupl. (Vid. dicta tr. 1. 13. Januarii num. 2.) Lect. 2. & 3. noctur. propr. reliqua ut in festo. In secundis Vesperis, de sequenti duplici fit tantum commemoratio, nisi illud fuerit primæ, vel secundæ classis, seu Patronus, vel Titulus, aut Dedicatio Ecclesiæ; quia tunc de festo fieret officium, & de octava commemoratio. Rubr. gen. Brev. tit. 11. num. 7., & in not. post tabell. de cuncur. Ubi vero in sequenti fer. 6. recitabitur de SS. Corde Jesu Christi, videantur ibi dicenda Sect. I.

79 Si festum duplex occurrat in die Octava Corporis Christi; transfertur. *Rubr. gen. Brev. tit.* 10. *num.* 1. In die Octava Corporis Christi, nec de duplici secundæ classis occurrenti fieri potest officium, ex Decr. S. R. C. statim allegando: etsi dies Octava Corporis Christi in concursu cedat Vesperas sequenti duplici secundæ cl. at in occursu non cedit officium; Vide Cavaler. *tom.* 2. *cap.* 18. *Comment. in Decr.* 10. *num.* 16. Cum dies octava quælibet communis, & non privilegiata, festum duplex minus, & majus depellat: dies octava privilegiata saltem duplex secundæ classis, quod est infimum ex duplicibus altioris ordinis, conveniens erat depelleret: sicut ejusdem dies infra Octavam festum semiduplex explodit, quod a diebus infra octavas non privilegiatas minime excluditur; ut scite observat Caval. *tom.* 2. *cap.* 16. *Comment. in Decr.* 6. *num.* 12.

Potest tamen fieri de duplici primæ classis occurenti; & quamvis Rubrica Missalis Romani post Missam SS. Corporis Christi, tantum dicat: *In die Octava* (Corporis Christi) *non fit nisi de festo S. Jo: Baptistæ, & SS. Apostolorum Petri, & Pauli, si occurrant, cum Commemoratione Octavæ*: hoc tamen intelligendum est ita; ut occurrente alicubi in die Octava Corporis Christi festo æqualis ritus, ac est illud prædictorum Sanctorum, videlicet primæ classis, possit similiter, debeatque fieri de eo cum commemoratione Octavæ Corporis Christi, uti habetur ex Decretis, & Rubricis. Et primo quidem ex Decreto Joannis XXII. in Brev. M. S. Biblioth. S. Isidori de Urbe, in quo Pontifex meminit non modo festi S. Joannis, sed etiam alterius ex majoribus; quemadmodum testatur Gavantus *in Rubr. Brev. Sect.* 3. *c.* 8. *de Oct. n.* 12. Quodnam autem majus festum, quam duplex primæ cl.? Deinde ex Decreto S. R. C. hujus tenoris: *Infra Octav. SS. Corporis Christi potest recitari officium de duplici primæ, & secundæ classis, etiam translato, non autem in die Octava; in qua nec etiam potest recitari de dupli-*

ci *secundæ classis occurente*. S. R. C. 30. Maji 1699. *in Ulissipon.* apud Caval. tom. 2. cap. 16. decr. 6. Commune est cuilibet diei octavæ non cedere officium festo translato etiam 2. classis: rursus, quemadmodum supra dicebamus, commune est cuilibet diei Octavæ excludere festum occurrens duplex minus, aut majus. Sed dies Octava Corporis Christi donatur privilegio excludendi festum occurens *etiam secundæ classis*; Dum autem in exceptione ponitur ritus secundæ classis, datur intelligi, quod non excipiatur ritus altior, videlicet 1. cl. Profecto exceptio firmat regulam in non exceptis: uti Juristæ dicunt, ac desumunt ex variis textibus juris civilis, & canonici. Verum hoc clarius patet ex ipsis Breviarii Romani Rubricis, enim vero in Rubr. gen. tit. 10. de translat. fest. num. 1. sic legitur: *Si aliquod festum duplex ..... occurrat in festo Corporis Christi, & ejus die Octav. .... transferatur in primam diem festo duplici, vel semiduplici non impeditam; exceptis tamen festis Nativitatis Sancti Joannis Baptistæ, & SS. Apostolorum Petri, & Pauli, quæ in die Octav. Corporis Christi celebrantur; excepto quoque festo quocumque solemni alicujus loci, quod in propria tantum Ecclesia ..... celebratur*. Ubi nimirm est dupl. 1. cl. Deinde Rubrica particularis præfixa officio Corpor. Christi ita se habet: *In die Octava* (Corporis Christi) *non fit nisi de Nativitate S. Joannis Baptistæ, & de festo SS. Apostolorum Petri, & Pauli, vel de alio ex solemnioribus, si occurrant, cum commemoratione Octavæ*. Quod autem festu solemnius, quum dupl. 1. cl.? Itaque, ut dicebamus, in die Octava SS. Corporis Christi potest fieri de festo primæ classis occurrenti, cum commemorat. Octav.

Etsi hæc dies Octava excludat festum secundæ classis, fit nihilominus commemor. de Simplici, si occurrat sine Lectione tamen de eo, secundum dicta ubi de infra Oct. in genere num. 57. Et similiter fit hodie commemoratio de die infra aliquam Octavam, si occurrat. 80

Si hæc dies octava in 2. Vesperis concurrat cum die octava S. Joannis Baptistæ, Vesperæ erunt de Octava Corporis Christi cum commemorat. Octavæ S. Joannis. *Rubr. gen. Brev. tit. 11. num.* 8. Si autem dies octava S. Joannis occurrat in hac die Octava Corporis Christi, fit ut heri dictum est num. 77. fine. 81

SECTIO II.

De Missa.

MISSA, ut in festo cum unica oratione, fit tamen commemoratio de Simplici, aut de die infra aliquam Octavam, si occurat. Col. param. alb. 82

Missæ Conventuales infra Octavam Corporis Christi, possunt, ubi est consuetudo cantari sine Diacono, & Subdiacono, excepto die festo, ac Dominica, & die octava. S. R. C. 15. Martii 1608. *in Alexandrina*, apud Merat. *ind. decret. Miss. num.* 80. 83

SECTIO III.

Not. pro Processione SS. Sacramenti.

IN die Octava Corporis Christi consuevit institui Processio SS. Sacramenti, minus vero solemnis, quam in die festo, ad reponendum illud, 84

& quasi

& quasi ad clausulam congruentem tantæ festivitati. Fit autem Processio in Vesperis, seu post finem Completorii; vid. Merat. part. 4. tit. 12. num. 33.

In festo Sanctiss. Corporis Christi deferatur Eucharistia a Celebrante; in Vesperis autem diei Octavæ (si fiat processio:) deferatur ab eo, qui cantavit Vesperas, modo sit Dignitas vel Canonicus. S. R. C. 12. Junii 1627. *in Brundusina*, & 23. Martii 1709. apud Caval. *tom.* 4. *cap.* 19. *num.* 4. Vid. dicta in die festo sect. 1. sub. 7. tom. 4. An Regulares teneantur accedere ad processionem SS. Sacramenti, quæ in die octava fiat in Cathedrali, seu Ecclesia digniori? Vid. cit. subs. 7. §. 5. num. 48.

ARTICULUS IV.

Not. Fer. VI. post Dom. II. Pentecostes post Octavam Corporis Christi.

EXPLICANTUR SUBSECTIONIBUS II.

Sect. I. *De Horis Canonicis.*
Sect. II. *Not. pro lect. Bullar., & Decretor. Pontif.*

SECTIO I.

De Hor. Canon.

85 PLURIBUS in locis concessum est hodie recitare Officium proprium, & celebrare Missam propriam Sanctissimi Cordis Jesu sub ritu duplici majori.

86 Nota hic 1. quod etsi dies Octava SS. Corporis Christi sit ita privilegiata, ut, concurrente cum festo duplici majori, habeat nihilominus Vesperas integras; (confer dicta tr. 1. 13. Januar. art. 1. num. 2.) at vero ex Caval. *tom.* 2. *c.* 25. *comment. in decr.* 8. *num.* 4. id verum est, ubi concursus sit cum festis dignitatis inferioris, puta Deiparæ, aut Sanctorum: secus si fuerit cum festo duplici majori ejusdem Christi Domini, atque adeo dignitatis ejusdem: quia tunc, cum, ex una parte, dignitas festi sit eadem, cum eadem sit persona, in cujus celebratur honorem; & ex alia parte dies Octava Corporis Christi plus quam duplicis majoris privilegiata censeri non possit, non est unde adhuc retineat privilegium habendi secundas Vesperas integras in concursu duplicis majoris.

Nota 2. ex eodem Caval. *tom.* 2. 87
cap. 18. *comment. in decr.* 12. *num.* 6. *cap.* 28. *in decr.* 2. *num.* 8. si concursus sit inter diem octavam, & festum ejusdem ritus, ac dignitatis, Vesperæ dandæ sunt festo, cum solemnius esse soleat, & insuper ejusdem Officium die circumscribatur uno: ubi de Octava per dies agitur octo. Porro concurrentibus duobus festis æqualis ritus, & dignitatis, Vesperæ possunt esse integræ de festo solemniori, ad sensum Rubricæ XI. Brev. Rom. n. 2., & juxta Declarationes S. C. R. Videantur dicta tr. 1. 14. Januar. n. 19., & 20.

Nota 3. quod licet, eodem Ca- 88
val. teste *tom.* 2. *cap.* 32. *in decr.* 1. *num.* 1. generalis regula communiter recepta præscribat, de uno, & eodem in eadem parte Officii non fieri simul officium, & commemorationem: unde videatur sequi, recitatis Vesperis de uno festo Domini, non esse faciendam commemorationem alterius festi ejusdem Domini: quemadmodum in festo SS. Nomi-

nis B. M. quod celebratur in Dominica infra Oct. Nat. ejusdem non fit commemoratio Octavæ; & in festo Annunciationis B. Virg. concurrente cum festo septem dolorum ejusdem non fit commemoratio sequentis festi septem dolorum; Nihilominus, ut observat idem Caval. in cit. dec. 1. num. 3. regula allegata limitanda est in festis Dei, & Christi Domini, ex usu communi, ex quo in omnibus Christi festis agitur alterius commemoratio, (ubi ritus permittat): ut in festo SS. Nominis Jesu de præcedenti Octava Epiphaniæ, quoties hæc cum illo concurrat; similiter & in Dominicis quæ utique reputantur esse festa Domini: (confer dicta tr. 1. lib. 2. in Dominica, art. 2. num. 20.) in Dominicis, inquam, occurrentibus infra Octavas festivitatum Domini, puta Nativitatis, Epiphaniæ, Ascensionis, Corporis Christi, in officio de Dominica infra Octavam fit commemoratio Octavæ festi Domini: & quidem etsi fere totum officium Dominicæ desumptum sit ex eodem festo Domini: ut patet in adductis exemplis. Exceptionis autem hujusmodi rationem hanc assignat laudatus Auctor loc. cit. Eo nimirum quia, cum a Deo, & Christo Domino respective ut Auctore, & intercessore bona nostra cuncta procedant: de iisdem numquam satis agitur. Et rursus c. 33. comment. in decr. 2. ait, festa Christi, ad differentiam illorum de Sanctis, non respuere commemorationem aliorum Christi festorum: nisi quoties festa forent de Christo juxta eumdem respectum, & rationem. Confer Gavantum in Rubr. Breviar. sect. 7. cap. 7. ad diem 3. Maji, versu; *Si concurr. fest. Ascens.*

Nota 4. quod quantumvis hæc ita 89
se habeant, nihilominus quo ad officium SS. Cordis Jesu dispositionem Ecclesiarum vidimus variam. In libello de hoc officio recitando in hac feria sexta sub ritu dupl. maj. Panormi impresso ann. 1766. descriptæ erant primæ Vesperæ integræ de hoc festo; & non assignabatur commemoratio de Oct. SS. Corporis Christ. Contra vero nonnulla Directoria ad recitandas horas etiam pro Urbe Romana, in die Octava SS. Corporis Christi signant secundas Vesperas integras de Octava sine commemoratione festi SS. Cordis Jesu. In quodam Directorio ad recitandas horas in Eremitana Religione Fratrum, & Monialium S. Augustini pro Italia, edito Cremonæ ann. 1775. dicebatur: ita declaratum fuisse a S.C.R. 17. Aug. 1771. In officio etiam recentiori SS. Cordis pro nonnullis locis impresso, & approbato sub ritu dupl. maj. recitando assignantur 2. Vesp. integræ de Oct. SS. Corporis Christi sine commemoratione SS. Cordis Jesu. Attamen in quibusdam aliis etiam novissimis Directoriis præscriptam vidi commemorationem SS. Cordis in 2. Vesperis integris de Octava SS. Corporis Christi.

Quo ad omittendam commemora- 90
tionem festi SS. Cordis Christi in 2. Vesp. Octavæ SS. Corporis ejusdem, nonnulli mihi assignarunt hanc rationem: quod incongruum esset, in Officio de toto Corpore Christi facere commemorationem partis ejusdem; SS. videlicet Cordis. Nos autem rationem hujusmodi judicavimus innixam falsæ suppositioni, ex non recta intelligentia rationis festi Sanctissimi Cordis Jesu. Sed hoc omisso, (pro quo Lectorem remit-

ti-

timus ad ea, quæ frater noster Benedictus Tetamus scripsit in suo Apologetico *de vero cultu, & festo SS. Cordis Jesu:* ex quo luculentissime patet, festum esse Mysterii ad totum, integrum, & cultu indivisibilem Dominum Nostrum J. C. pertinentis; quamvis Mysterium hoc ipsum in aliqua singulari ejus corporis parte elucescat. V. Bened. Tetamum, *Apolog. de vero Culto, & festo SS. Cordis Jesu, lib.* 2. potissimum cap. 7. 11. 23. & 29.) etiam inhærendo rationi singulæ partis in eo festo peculiariter indicatæ adhuc nos allegatam incongruentiam non videmus. Et vero incongruum non est, in Officio totius Corporis mystici Ecclesiæ triumphantis in Cœlo Sanctorum omnium facere commemorationem unius, vel alterius Sancti, qui est pars laudati Corporis; unde in Breviario Romano die octava omnium Sanctorum fit commemoratio Sanctorum Mm. quatuor Coronatorum. Cohærenter Sacra Congregatio Rituum declaravit: quod *in secundis Vesperis S. Æmiliani Abbatis, (quod est duplex majus apud Benedictinos): quæ coincidunt cum primis Vesperis de festo omnium Sanctorum Monachorum ejusdem Ordinis; est facienda commemoratio de S. Æmiliano, si Ritus id permittat: nulla habita ratione, quod sit etiam ipse unus ex iisdem Sanctis Monachis, quorum festus dies celebrari incipit in dictis Vesperis*. S. R. C. 23. Junii 1736. in Einsidlen. apud Merat. *ind. decret. Brev. num.* 329., & apud Cavaler. *tom.* 2. *caput* 32. *decr.* 3. Qui comment. in hujusmodi decretum hæc habet: *Æmilianus unus est ex Sanctis Monachis, qui cum in festo omnium Sanctorum Ordinis Benedictini, quem professus fuit, sit comprehensus, in concurrentia cum eodem non posse commemorationem, videbatur, habere: ne simul cum officio commemorationem assequeretur. Stetit tamen Congregatio pro prædicta habenda commemoratione, edocta quippe a festo, & octava omnium Sanctorum universalis Ecclesiæ, quæ in Breviario ipso Romano nihilominus particularium Sanctorum commemorationem non respuunt: adjudicavit cum Gavanto sect.* 5. *cap.* 18. *num.* 9. *pro generalibus specialia non esse omittenda; regulæque generalis illius, de his non simul agendo de eodem: sensum manere restrictum, ad his specialiter, & aperte: non vero una vice specialiter, & aperte: altera generaliter, & latenter.* Ita Cavalerius post Gavantum; confer dicta tract. 1. 31. Octob. n. 5.

Igitur, ut dicebamus, non est incongruum, in Officio totius Corporis mystici triumphantis Ecclesiæ facere commemorationem partis ejusdem, unius videlicet, vel alterius Sancti, qui est pars laudati Corporis. Ergo etiamsi daretur, Officium SS. Cordis Jesu esse Officium partis, respectu Officii Sanctissimi Corporis ejus, adhuc non esset, cur videretur incongruum in 2. Vesperis Octavæ festi SS. Corporis Christi facere commemorationem sequentis festi SS. Cordis ejusdem; & multominus erit incongruum in primis Vesperis integris de SS. Corde, facere commemorationem præcedentis Octavæ SS. Corporis Christi licet enim utrumque festum sit unius ejusdemque Domini Nostri Jesu Christi; diversa tamen sunt Mysteria in utroque celebrata: primum nempe respicit Veritatem realis præsentiæ Corporis Christi in Sacramento Altaris; alterum vero respicit Mysterium A-

 mo-

moris D. N. J. C. symbolice in ipso Materiali Corde demonstrati: de quibus si non incongruum visum est Ecclesiæ, diversas institui festivitates; cur incongrum sit, diversas fieri commemorationes? Hæc ut minus sapientes, cohærenter tamen ad ea, quæ in similibus cummuniter tradunt Liturgici, seposito partium studio, causa integra, cum de nullo Sacræ Congreg. Decreto in contrarium nobis constet, putavimus Sapientiorum judicio subjici posse; si quid ipsi habeant quod probabilius nobis edisserant, expectamus.

SECTIO II.

Not. pro Lectione Bullarum, & Decretorum Pontific. de Celebratione Missarum.

In publica mensa Regularium perlegantur hodie Decreta Urbani VIII., & Innocentii XII. *de Celebratione Missarum*, incip. *Nuper a Congregatione*. Videri possunt apud La-Croix *lib. 6. part. 2. qu. 8. num. 63.* Cavaler. *Comment. in Decr.* S. C. R. *tom. 5. cap. 28.*, & passim præferuntur a Moralistis. Hæc autem Decreta posse legi alibi, quam in mensa, docuimus tract. 1. lib. 1. cap. 7. fine.

CAPUT III.

Not. in Hebdom. III. post Pentecost.

ARTICULUS UNICUS.

Not. in Dom. III. post Pentecost.

SECTIO UNICA.

De Hor. Canon., & Missa.

Sect. 1. noct. de lib. 1. Reg. ut in hac Domin. (de quo lib. 1 adhuc erunt lection. primi noct. in sequenti hebdomada IV. quam hic prætermittemus, quoniam nil speciale notandum occurrit in ea): Ad Matut. hymn. *Nocte surgentes*: Ad Laudes hymn. *Ecce jam noctis*: in officio Dominicali usque ad Dominicam proximiorem Calendis Octobris. 1

In Missa Præfatio de Trinitate, & sic in sequentib. Dominicis, quando non occurret alia propria. Vid. dicta tr. 1. l. 2. in Dominica num. 55., & 56. 2

CAPUT IV.

Not. in Hebdom. V. post Pentecost.

ART. UNIC.

Not. in Dom. V. post Pentecostes.

SECT. UNIC.

De Horis Canonicis.

Sect. 1. Noct. initium lib. 2. Reg. & de eodem libro legetur usque ad Sabbatum ante Dominicam septimam post Pentecost.

CA-

CAPUT V.

Not. in Hebdom. VI. post Pentecost.

ART. UNIC.

Not. in Sabb. post Dom. VI. Pentec.

SECT. UNIC.

De Horis Canonicis.

1 IN Vesperis Antiphona ad Magnificat: *Unxerunt*. Si autem sequens Dominica septima post Pentecost. fuerit prima Augusti, tunc omissis Antiphonis de libris Regum; ponuntur aliæ desumptæ ex libris Salomonis, seu Sapientialibus. Quod etiam servatur in sequentibus hebdomadis. Incipiunt autem describi prædictæ Antiphonæ in Breviario post hebdomadam undecimam Pentecost., & optime quidem, quia Dominica I. Augusti non cadit serius, quam in Dominicam duodecim. post Pentecostem: sicut nec maturius, quam in Dominicam septimam post Pentecostem, & ideo etiam in Sabbato isto præcedente Dominic. septimam præfatam fit prædicta monitio, si forte hoc Sabbatum esset ante Dominicam I. Augusti.

2 Ea vero dicitur Domin. I. Mensis, quæ est in Calendis, vel proximior Calendis illius Mensis. Porro Calendæ sunt prima die mensis; itaut si Calendæ occurrerint in 2. 3. 4. feria, seu prima die mensis fuerit dies Lunæ, vel Martis, vel Mercurii: tunc prima Dominica mensis, in cujus Sabbato præcedenti ponitur Antiphona inchoanda, et desumpta ex libris Scripturæ distributis per aliquos menses: prima, inquam Dominica mensis est ea Dominica, quæ præcedit Calendas, seu primam diem mensis. Sin autem Calendæ occurrerint in 5. vel 6. feria, aut in Sabbato, seu prima dies mensis fuerit dies Jovis, vel Veneris, vel Sabbati: tunc prima Dominica mensis in cujus Sabbato præcedenti ect. est ea, quæ sequitur.

3 Si ergo præsens Sabbatum modo explicato erit ante Dominicam primam Augusti, Antiphona ad Magnificat ponitur: *Sapientia*: ut in Breviario post hebdomadam XI. Pentec. Vide Rubr. gen. Brev. tit. 4. n. 7. & tit. 21. n. 3.

CAPUT VI.

Not. in Hebdom. VII. post Pentecost.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. VII. post Pentecost.

SECTIO UN.

De Horis Canonicis, & Missa.

1 LECT. I. noct. initium lib. III. Reg. & de eodem libro legitur usque ad Sabbatum ante Dominicam nonam post Pentec. nisi ponendum sit initium libri Parabolar. Salom. Enimvero si Dominica septima post Pentecost. fuerit prima Augusti (juxta regulam datam, in Sabb. præced.) incipiunt hodie legi libri Salomonis, seu Sapientiales, & prosequuntur usque ad Dominicam primam Septembris: & in Sabbato præcedenti ad *Magnificat* ponitur Antiphona illius libri, omissa alia, quæ forte occurreret, ut heri diximus. *Rubr. Brev. post hebdom. XI. Pentec.* Hodie itaque lectio-

lectiones 1. noct. erunt in dicto casu initium Parabolarum Salomonis. Similiter in sequentibus Dominicis, si aliqua ex illis fuerit prima Augusti. Vid. dicta tract. 1. in August. par. 1. §. 3.

2 In Missa hujus Dominicæ septimæ post Pentecost. in oratione secreta habentur hæc verba notatu digna: *Deus, qui legalium differentiam hostiarum unius Sacrificii perfectione sanxisti &c.* Quæ explicat Cardinalis de Lugo *De Euchar. disp. 19. sect. 5. n.75.* ubi ait . . . *ut appareat, quam ingeniosa divina Sapientia in hoc uno Sacrificio* (novæ legis) *complexa fuerit antiquorum Sacrificiorum differentias; & quam vere Ecclesia dicat in oratione Dominicæ sextæ* (dicendum septimæ) *post Pentecosten:* Deus, qui legalium differentiam hostiarum unius Sacrificii perfectione sanxisti &c. *Nam hic invenimus Sacrificium simile illis, quæ de Agnis, & Ovibus offerebantur, cum offeratur Christus ipse verus Dei Agnus; invenimus etiam Sacrificium libamenti, & immolationis simile iis, quæ in pane, & vino fiebant; invenimus holocaustum, cum tota hostia tandem in Dei honorem consumatur;* (docet autem cum Dicastillo, La-Croix lib. 6. par. 2. qu. 1. quod in rigore non est holocaustum, nec hostia pro peccato vel pacifica: quia nihil illius comburitur; est tamen perfectius, quam illa, & excellentius habet eorum virtutem, ac effectum, potestque dici: mysticum holocaustum, in quantum per sumptionem totum consumitur; ita La-Croix; sequitur autem laudatus de Lugo:) *Invenimus denique Sacrificium pacificum, de quo non solum Sacerdos, sed alii etiam participare possint; nec mirum cum illis omnibus Sacrificiis hoc unum nostrum successerit, illorum differentias excellentissimo gradu superaturum.* Hæc laudatus De-Lugo. Prædictorum etiam verborum Ecclesiæ meminit Suarez *tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 74. *sect.* 4. post initium; ac testatur, Patres quidem asserere: Christum Dominum multitudinem veterum Sacrificiorum commutasse. Porro S. Leo Papa *serm.* 8. *de Pass.* sic ait: *Nunc etiam carnalium Sacrificiorum varietate cessante, omnes differentias hostiarum una corporis, & sanguinis tui implet oblatio: quoniam tu es verus Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, & ita in te universa perficis mysteria; ut sicut unum est pro omni victima Sacrificium, ita unum de omni gente fit regnum.* Quæ item verba ab Ecclesia recitantur in lectione tertia 3. nocturni festi Exaltationis SS. Crucis 14. Septembr.

Hinc habemus congruentiam, ut in Ecclesia Christi esset unicum Missæ Sacrificium: nam continebat in se omnem dignitatem, sufficiebat ad omnes fines, & effectus, erat tamquam omnium perfectio, & absolutio, complebat differentiam omnium hostiarum: ut jam explicavimus, & observat etiam La-Croix *l. cit.* §. 9. *n.* 11. ex Trident. Cathech. Rom. & SS. Patribus.

ARTICULUS II.

Not. in Sabb. post Dom. VII. Pentecost.

SECTIO UN.

De Hor. Canonicis.

SI sequens Domin. VIII. post Pentec. fuerit prima Augusti, hodie in Vesperis Antiphona ad Magnificat erit 3

erit *Sapientia*; vid. dicta in Sabb. post Dominic. VI. Pentec.

CAPUT VII.

Not. in Hebdom. VIII. post Pentec.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. VIII. post Pentec.

SECTIO UNICA.

De Horis Canonicis.

1 LECT. 1. noct. de lib. III. Reg. si autem hæc Dominica fuerit prima Augusti, ponitur in ea initium libri Parabolarum Salomonis, & deinceps in reliquis hebdomadibus Augusti leguntur libri Salomonis, seu Sapientiales. Vide dicta in Domin. præc. & tr. 1. in Aug. par. 1. §. 3.

ARTICULUS II.

Not. in Sabb. post Dom. VIII. Pentec.

SECTIO UNICA.

De Horis Canonicis.

2 SI sequens Dom. IX. Pentec. fuerit prima Augusti, hodie in Vesperis Antiphona ad Magnificat erit *Sapientia*; vide dicta in Sabb. post Dom. VI. Pentec.

CAPUT VIII.

Not. in Hebdom. IX. post Pentecost.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. IX. post Pentec.

SECTIO UN.

De Horis Canonicis.

LECT. 1. noct. initium libri IV. Regum, & de eodem libro legitur usque ad Domin. I. Augusti. Dominicæ autem post Pentec. non possunt esse plures, quam undecim, antequam veniat Domin. I. Augusti, ita ut de lib. IV. Reg. legi possit ad summum ab hac Dominica IX. usque ad Sabbatum post Dominicam XI. Pentec. 1

Adveniente vero Dominica I. Augusti leguntur libri Salomonis, seu Sapientiales. Si itaque hæc Dominica fuerit prima Augusti, ponitur in ea initium libri Parabolarum Salomonis, & deinceps in reliquis hebdomadibus Augusti leguntur libri Salomonis, seu Sapientiales. Vid. dicta in Dom. VII. post Pentec. & tr. 1. in Aug. par. 1. §. 3. 2

ARTICULUS II.

Not. in Sabb. post Dom. IX. Pentec.

SECTIO UN.

De Horis Canonicis.

SI sequens Dom. X. post Pentec. fuerit prima Augusti, hodie in Vesperis Antiphona ad Magnificat, erit *Sapientia*; vide dicta in Sab. post Dom. VI. post Pentec. 3

CA.

CAPUT IX.

Not. in Hebdom. X. post Pentec.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. X. post Pentec.

SECTIO UN.

De Horis Canonicis.

1 Lect. 1. nocturni de lib. IV. Reg. Si autem hæc Dominica fuerit prima Augusti ponitur in ea initium libri Parabolarum Salomonis, & deinceps in reliquis hebdomadibus Augusti leguntur libri Salomonis, seu Sapientiales; vide dicta in Dominica VII. Pentec. & tr. 1. in August. par. 1. §. 3.

ARTICULUS II.

Not. in Sabbato post Dom. X. Pentec.

SECTIO UN.

De Horis Canonicis.

2 Si sequens Dom. XI. post Pentec. fuerit prima Aug. hodie in Vesp. Antiphona ad Magnificat erit *Sapientia*. Vide dicta in Sabb. post Dom. VI. Pentec.

CAPUT X.

Not. in Hebdom. XI. post Pentec.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. XI. post Pentec.

SECTIO UNICA.

De Horis Canonicis.

Lect. 1. noct. de lib. IV. Reg. Si 1
autem hæc Dom. sit prima Augusti, in ea ponitur initium Parabolarum Salomonis, & deinceps in reliquis hebdomadibus Augusti leguntur libri Salomonis, seu Sapientiales; vide dicta in Dom. VII. post Pentec. & tr. 1. in Aug. par. 1. §. 3.

ARTICULUS II.

Not. in Sabb. post Dom. XI. Pentec.

SECTIO UNICA.

De Horis Canonicis.

Si sequens Dominica XII. post 2
Pentec. fuerit prima Augusti, hodie in Vesperis Antiphona ad Magnificat erit *Sapientia*; vide dicta in Sab. post Dom. VI. Pentec.

CAPUT XI.

Not. in Hebdom. XII. post Pentecost.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. XII. post Pentecost.

SECTIO UNICA.

De Horis Canonicis.

Si hæc Dom. XII. post Pentec. fue- 1
rit prima Augusti, ponitur in ea initium libri Parabolarum Salomonis, & deinceps in reliquis hebdomadibus Augusti leguntur libri Salomonis, seu Sapientiales; vide dicta in Dom.

Dom. VII. post Pentec. & tr. 1. in Aug. par. 1. §. 3.

ARTICULUS II.

Not. in Sabb. post Dom. XII. Pentec.

SECTIO UNICA.

De Horis Canonicis.

2 In Vesperis, si hoc Sabbatum fuerit ante Dom. 2. Augusti, Antiphona ad Magnificat : *Ego in altissimis*.

CAPUT XII.

Not. in Hebdom. XIII. post Pentecost.

ARTICULUS UN.

Not. in Dom. XIII. post Pentecost.

SECTIO UNICA.

De Horis Canonicis.

Si hæc Dominica fuerit 2. Augusti lect. 1. noct. initium libri Ecclesiastæ. In sequentibus hebdomad. 14. 15. & 16. post Pentec. nil speciale notandum occurrit.

CAPUT XIII.

Not. in Hebd. XVII. post Pentecost.

ARTICULUS UN.

Not. pro Feriis Quatuor Temporum Autumnalium.

In Missali Romano post Domin. XVII. Pentecost. Fer. 4. 6. & Sabb. ejusdem Hebd. ponuntur Missæ Quatuor Temporum Autumnalium ; non semper autem hæ feriæ Quatuor Temporum occurrunt in Hebdomad. XVII. Pentec. ; occurrunt autem semper post Domin. 3. mensis Septembris ; & ideo earumdem feriarum officia in Brev. Rom. ponuntur in hebdomad. 3. prædicti mensis ; vide dicta tr. 1. in Septemb. par. 1. sect 5. ubi de his feriis Quatuor Temporum, & rursus 2. par. ejusdem mensis, die 14. art. 4. In sequentibus hebdomad. 18. 19., 20. & 21. post Pent. nihil speciale notandum occurrit.

CAPUT XIV.

Not. in Hebdom. XXII. post Pentecost.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. XXII. post Pentecost.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS II.

Sect. I. *De Horis Canonicis.*
Sect. II. *De Missa.*

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

In Vesperis, si Dominicæ post Pent. 1
fuerint tantum viginti tres quid notandum ? Vide infra in Sabbato hujus Hebdomadæ.

SECTIO II.

De Missa.

Si dicatur pro tertia oratione ora- 2
tio *Deus, refugium nostrum* : de-

inde oratio secreta ne sit similis orationi secretæ hujus Dominicæ XXII. post Pentec. ideo varianda est secundum Rubr. Miss. Rom. in Rub. gen. tit. 7. n. 8. Jamvero poterit sumi ea, quæ proxime sequitur *Pro quacumque tribulatione*, ut in orationibus ad diversa in fine Missalis; scilicet dicetur oratio secreta: *Suscipe Domine*: ut docent Gavant. *in Rubr. Miss. par.* 1. *tit.* 7. *lit.* Q; & notavimus tr. 1. 11. Novembr. art. 3. n. 6.

Si hodie occurrat festum S. Martini Episc. & Confess. variandam esse orationem secretam hujus Dominicæ: docuimus item loc. cit. n. 5.

ARTICULUS II.

Not. Fer. II. post Dom. XXII. Pentec.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS II.

Sect. I. *De Horis Canonicis*.
Sect. II. *De Missa*.

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

3 Si Dominicæ post Pentec. fuerint tantum 23. quid notandum? Vide infra in Sabb. hujus Hebdomadæ. Si hodie, vel alia ex sequentibus feriis fiat de Dominica anticipata, notandum est, quod *Officia Sanctorum* ad libitum *sive duplicia, sive semiduplicia occurrentia in die, quo fieri debet Officium de Dominica anticipanda ante Septuagesimam, vel ante Dominicam 24. post Pentecostem, non sunt recitanda cum commemoratione dictæ Dominicæ, neque transferenda, sed potius omittenda*. S.R.C. 4. April. 1705. in *Licien.* Vid. dicta hoc tr. 2. lib. 2. par. 2. in ejus prima parte, c. 1. n. 5. Officia semel singulis hebdomadis, aut mensibus recitari concessa, prohibentur recitari in illa feria, in qua secundum Rubricas reponendum est Officium Dominicæ; ex Decr. S. C. R., vid. dicta tr. 1. lib. 2. par. 1. c. 2. n. 3.

Quonam casu sit anticipandum Officium Dominicæ 23. Pentec.? dicemus infra in Sab.

SECTIO II.

De Missa.

In Missa de Dom. anticipata non dicitur *Gloria*, neque *Credo*, nec Præfatio de Trinitate. Vid. dicta hoc tr. 2. lib. 2. par. 2. in ejus 1. par. cap. 2. n. 6. 4

Etsi in Dominicis prohibitæ sint Missæ Votivæ ex Rubr. gener. Miss. tit. 4. n. 3. & tit. 5. n. 2. nihilominus licita est Missa Votiva privata, quando die feriali recitatur Officium Dominicæ omissæ, vel anticipatæ. La-Croix *lib. 6. par. 2. qu. 72. §. 4. n.* 500. Gavant. *in Rubr. Miss. par.* 1. *tit.* 4. *n.*3. *litt.* O. fine, & Merat. ibi n. 11. Dixi: Votiva *privata*: quia secus dicendum est de Missa solemni, seu Conventuali, vid. dicta tr. 1. lib. 1. c. 2. de celebr. Miss. quotid. qu. 16. n. 51. *Rubr. gen. Miss. tit.* 4. *cit. n.* 3. Merat. l. cit. fine. 5

A R-

ARTICULUS III.

Not. Fer. VI. post Dom. XXII. Pentec.

SECTIO UN.

De Hor. Canonicis.

6 IN Vesperis, quando Dominicæ post Pentec. fuerint tantum 23 quid notandum? Vide in Sabb. sequenti.

ARTICULUS IV.

Not. in Sabb. post Dom. XXII. Pentec.

SECTIO UN.

De Horis Canonicis, & Missa.

7 QUANDO Dominicæ post Pentecost. fuerint tantum viginti tres, in hoc casu in Dominica vigesima tertia ponendum est Officium Dominicæ 24. tum pro Horis Canonicis, tum pro Missa. Officium vero Dominicæ 23. ponitur in hoc Sabbato præcedenti, si quidem non fuerit impeditum festo novem lectionum de præcepto, alioquin ponatur Feria VI. vel alia feria præcedenti infra hanc ipsam hebdomadam, quæ prima occurrerit non similiter impedita. *Rubr. Brev. hic.* Vide etiam dicta hoc tr. 2. lib. 2. par. 2. in ejus 1. par. c. 1. a n. 4. & in fer. 2. præsentis hebdomadæ.

Quod si omnes Feriæ hujus hebdomadæ fuerint impeditæ, tunc hodie saltem commemoratio hujusmodi Dominicæ 23. eo modo, quo faciendum esse pro Dominica illa post Epiphaniam, quæ nullibi habeat locum, diximus l. 2. cit. c. 1. n. 7. ubi etiam n. 6. exposuimus, quomodo ordinandum sit hujusmodi Officium Dominicæ anticipatæ. Pro Missa vero ejusdem Dominicæ videantur dicta eodem cit. l. 2. c. 2. a n. 6.

CAPUT XV.

Not. in Hebdom. XXIII. post Pentecost.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. XXIII. post Pentecost.

SECTIO UN.

De Hor. Canon., & Missa.

DOMINICÆ post Pentecost. usque ad Advent. non possunt esse pauciores 23. neque plures 28. ut alibi notavimus. Cum autem fuerint tantum 23. in hac Dominica ponendum est Officium Dom. 24., tum pro Horis Canonicis, tum pro Missa, ut heri notavimus. Si vero fuerint plures 23. hodie quidem fiet de Dom. 23. post Pentecostem. 1

ARTICULUS II.

Not. in Sabb. post Dom. XXIII. post Pent.

SI Dominicæ post Pentec. fuerint tantum 23., atque adeo hoc Sabbatum fuerit ante Dominicam I. Adventus, quid notandum? Vide in Sabb. post Domin. 28. Pentecost. Si autem Dominicæ post Pentecost. fuerint 24., fiet Officium Dominicæ 24. post Pentec. Si vero fuerint plures, fiat secundum Regulas dandas in Dom. sequenti. 2

CAPUT XVI.

Not. in Hebdom. XXIV. post Pentecost.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. XXIV. post Pentecost.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS II.

Sect. I. *De Horis Canonicis.*
Sect. II. *De Missa.*

SECTIO I.

De Horis Canonicis.

1 Si Dominicæ post Pentest. fuerint tantum viginti quatuor, hodie quidem fiet de hac Dominica vigesima quarta.

Si autem Dominicæ post Pentec. fuerint tantum viginti tres, in Dom. 23. ponatur Officium hujus Dominicæ 24.. Hodie vero in dicto casu erit Dom. I. Adv. de qua suo loco.

Si vero fuerint plures viginti quatuor, tunc post Dominicam vigesimam tertiam resumuntur Dominicæ, quæ eo anno superfuerunt post Epiphaniam; sed resumuntur quoad orationem, Homiliam, & Antiphonas ad *Benedictus*, & *Magnificat*; vide dicta hoc tr. 2. lib. 2. in ejus 1. par. c. 1. n.4. Resumuntur autem hoc ordine.

Si Domic. post Pentecost. fuerint 25., tunc Dominica 24. post Pentec. erit quæ est sexta post Epiph.

Si autem fuerint 26. in hoc casu Dom. 24. erit quæ est 5. post Epiph. & Dom. 25. erit quæ est 6. post Epiph.

Quid si fuerint 27? tunc Dom. 24. erit quæ est 4. post Epiphan. & 25. erit quæ est 5. post Epiph. & 26. erit quæ est 6. post Epiph.

Denique si fuerint 28. non enim possunt esse plures, ut alibi notavimus; si, inquam, fuerint 28. Dominica 24. erit, quæ est 3. post Epiph. & 25. erit, quæ est 4. post Epih. & 26. erit, quæ est 5. & 27. erit quæ est 6. post Epiphan. & 28. erit, quæ in Breviario, & Missali est Dom. 24. post Pentest. & similiter in aliis præcedentibus casibus, ultimo loco semper ponitur; quæ est in ordine vigesima quarta; itaut in ultima Dom. post Pentec. semper ponatur hæc Dominica, seu quæ in Breviario, & Missali est Dom. 24. post Pentec. *Rubr. Brev. hic.*

SECTIO II.

De Missa.

2 Si Dominicæ post Pentec. fuerint tantum viginti quatuor, hodie dicitur Missa Dominicæ XXIV. post Pentecost.

Si vero Dominicæ post Pentecost. fuerint viginti tres, in Dominica 23. ponitur Missa hujus Dominicæ 24. Si autem fuerint plures viginti quatuor, tunc post 23. Dominicam resumuntur, quæ eo anno superfuerunt post Epiphaniam. Sed resumuntur quoad Orationem, Epistolam, & Evangelium dumtaxat. Introitum vero, & accessoria, scilicet Graduale, Offertorium, & Communionem mutuantur a Dominica 23. post Pent. ut cum ea ejusdem fere rationi esse videantur. Vid. dicta hoc tr. 2. l. 2. par. 2. in ejus 1. par. c. 2. n. 1. Resumuntur autem eo ordine, quem Sect. præcedenti explicavimus.

Prædictæ vero Dominicæ Epiphaniæ reponendæ in casu prædicto post Domin. 23. Pentecost., descri-

ptæ

ptæ sunt in Missali Romano post Missam Dom. 24. post Pentest.

In Dominica autem ultima post Pentecost. dicetur Missa, ut in Dom. XIV. quemadmodum notavimus sect. præced. fine.

ARTICULUS II.

Not. in Sabb. post Dom. XXIV Pentec.

Si Dominicæ post Pentec. fuerint tantum viginti quatuor, consequenter hoc Sabbatum erit ante Dom. I. Adv. Quid autem notandum in Sabb. ante Dom. I. Adv.? exponemus in Sabb. post Dom. 28.

CAPUT XVII.

Not. in Hebdom. XXV. post Pentec.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. XXV. post Pentec.

SECTIO UNICA.

De Horis Canonicis, & Missa.

1 Reponenda est aliqua Dominica, quæ superfuit post Epiphaniam quando Dominicæ post Pentec. sunt plures 24. ordine, & ratione explicatis in Dom. 24. post Pentec. Quænam itaque Dominica hodie sit reponenda? cognosci potest ex regulis ibi datis.

Si autem hæc Dominica fuerit ultima post Pentecostem, in ea reponendum est officium Dominicæ 24. post Pentec. ut ibi monuimus. Et quæ hic diximus applica sequentibus Dominicis.

ARTICULUS II.

Not. in Sabbat post Dominic. XXV. Pentecost.

Si Domin. 25. post Pentec. fuerit ultima; adeoque hoc Sabbatum sit ante Domin. I. Advent. quid notandum? Vid. in Sabbat. post Domin. 28. Pentec. 2

CAPUT XVIII.

Not. in Hebdom. XXVI. post Pentecost.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. XXVI. post Pentecost.

Applica huic Dominicæ, quæ in Dominica præced. diximus. 1

ARTICULUS II.

Not. in Sabbat. post Dominic. XXVI. Pentecost.

Si Dominica 26. post Pentec. fuerit ultima, adeoque hoc Sabbatum fuerit ante Domin. I. Advent. quid notandum? Vide in Sabbato post Dom. 28. Pentec. 2

CAPUT XIX.

Not. in Hebd. XXVII. post Pentecost.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. XXVII. post Pentecost.

Applica huic Dominicæ, quæ diximus in Dominica 25. post Pentecosten. 1

AR-

ARTICULUS II.

Not. in Sabbat. post Dominic. XXVII. Pentecost.

1 Si Dominica 27. post Pentec. fuerit ultima, adeoque hoc Sabbatum fuerit ante Dom. I. Adventus, quid notandum? Vide in Sabb. post Dom. 28. Pentec.

CAPUT XX.

Not. in Hebd. XXVIII. post Pentecost.

ARTICULUS I.

Not. in Dom. XXVIII. post Pentec.

SECTIO UNICA.

De Hor. Canon., & Missa.

1. Si post Pentecost. erunt Dominicę vigintiocto, hæc vigesima octava erit ultima, sed in ea ponendum est officium Dominicæ 24. post Pentec. ut ibi diximus.

ARTICULUS II.

Not. in Sabbat. post Domin. XXVIII. Pentecost. seu ultimo post Pentecost. ante Dominic. I. Adventus.

EXPLICANTUR SECTIONIBUS III.

Sect. I. *De Horis Canonicis.*
Sect. II. *De Celebratione Nuptiarum.*
Sect. III. *De fine Anni Ecclesiastici.*

SECTIO I.

De Hor. Canon.

In Sabbato ante Dominicam primam Adventus in Martyrologio ad Primam moneatur primo loco: *Dominica prima Adventus.* 2

In Vesperis vel fiat simplex commemoratio Dominicæ primæ Advent. vel a Capit. de ea: juxta quod exigat Officium in hoc Sabbato recitatum, secundum Rubricas generales de concursu; vide hoc tract. 2. lib. 1. part. 1. cap. 2. num. 1. versu: *Nota hic.* Quod si cras fuerit festum S. Andreæ Ap. cum illud sit transferendum, ideo in Vesp. nihil hodie fiet de eo.

A Vesperis Sabbati inclusive ante Domin. I. Advent. cessant Suffragia Sanctorum, & commemoratio de Cruce, usque ad Octavam Epiphaniæ, ob rationem datam cit. cap. 2. num. 10. fine; & dicitur Antiphona finalis: *Alma Redemptoris.* ℣. *Angel. Domini.* Orat. *Gratiam tuam.* Prædicta autem Antiphona (non item ℣.) recitatur usque ad diem secundam inclusive mensis Februarii, sed cessat in Completorio ejusdem diei; ita ut in fine illius Completorii non re-

recitetur, uti notavimus tr. 1. 2. Februarii num. 9.

4 Si in Sabbato præcedente Dominicam I. Adventus recitatum fuerit Officium B. M. V. sub ritu semiduplici, puta Officium votivum hebdomaticum Conceptionis: cum a Capitulo faciendum sit de Dominica sequenti: quæres: utrum in hymno Dominicali: *Creator alme siderum*: in fine dicendum sit: *Jesu tibi sit gloria, qui natus es de Virgine*. An vero: *Virtus, honor ec.* ut habet ille hymnus?

Ratio dubitandi esse potest, quia ex una parte Rubr. gen. Brev. tit. 20. num. 4. præscribit, quod quandocumque recitatur Officium B. V. in fine omnium hymnorum, præter quam in hymno: *Ave maris stella*: & in hymnis, qui habent ultimum versum proprium, dicatur: *Jesu tibi sit gloria ec.* in hymnis ejusdem metri, & non habent. versum proprium in fine; videtur igitur, quod si hodie recitatum fuerit Officium B. V. debeat in fine hujus hymni dici: *Jesu tibi sit gloria ec.*

Verum ex alia parte in Officio Expectationis partus B. V. dicitur hic idem hymnus: *Creator alme siderum*: & tamen in fine non dicitur: *Jesu tibi sit gloria ec.* sed retinetur: *Virtus, bonor*: quemadmodum præscribitur in Rubr. illius officii, & nos notavimus tr. 1. 18. Decembr. art. 1. num. 3. ubi etiam ostendimus festum illud esse festum B. V. Unde videtur in fine hymni: *Crator alme*: non debere in casu quoque præsenti mutari hodie ultimum versum dicendo: *Jesu tibi sit gloria, qui natus es de Virgine*: sed dicendum. *Virtus, honor ec.*

At nihilominus est asserendum, quod, si in Sabbato præcedente Dominicam I. Adventus factum fuerit Officium B. V. sub ritu semiduplici, in hymno: *Creator alme siderum*: ratione Dominicæ recitato, in fine dicendum sit: *Jesu tibi sit gloria, qui natus es de Virgine*: quia ille hymnus non habet ultimum versum proprium (confer dicta hoc trat. 2. lib. 5. part. 3. in ejus 1. part. cap. 1. num. 7.), & est ejusdem metri. Idem dixeris quotiescumque præfatus hymnus, aut alii, qui sunt in Dominic. I. Adventus, recitandi sint infra Octavam B. V. puta in Dom. 2. aut 3. Advent. occurrenti infra Octav. Conceptionis; uti notavimus 8. Decemb. num. 17.

Quod autem in Officio expectationis partus B. V. non varietur ultimus versus hymni: *Creator alme siderum*: sed dicatur: *Virtus bonor*: ut prædictus hymnus habet: id non obstat: quia est exceptio ob specialem rationem, & congruentiam, quæ militat pro illo officio, quæque videri potest apud Cavaler. *tom. 2. cap. 30. comment. in decr. 9.*

SECTIO II.

De Celebrat. Nuptiarum.

Qu. An prohibitio solemnitatis Nuptiarum facta pro tempore Adventus, incipiat a Vesperis Sabbati præcedentis Domin. I. Adventus? 5

℟. Huic quæstioni satisfecimus hoc trat. 2. lib. 1. part. 1. cap. 5. num. 3.

SE.

SECTIO III.

De fine Anni Ecclesiastici.

Annus Ecclesiasticus, secundum dicta initio hujus tractatus secundi, incipit ad Adventu, & desinit ante Adventum: atque adeo in hoc ultimo Sabbato post Pentec. quod immediate præcedit Dominicam I. Adventus, ante Vesperas Ecclesiasticus clauditur Annus.

Finis Tomi III., & postremi Anni Ecclesiastici.

AP-

ELENCHUS

Librorum, Partium, Capitum, Articulorum, Sectionum, Subsectionum, Paragraphorum, Quæstionum

TOMI TERTII.

TRACTATUS SECUNDI

DIARII LITURGICO-THEOLOGICO-MORALIS.

LIBER V.

Sacri Ritus, Institutiones Ecclesiasticæ, Morumque Disciplina not. tempore Paschali. A Dom. Paschæ usq. ad Sab. post Pentecostem.

PARS I.

PARS II.

LIBRI V.

PARS I.

Qu.

P A R S II.

P A R T I S II. L I B R I V.

P A R S III.

P A R T I S II. L I B R I V.

P A R S III.

L I B R I V.

P A R S I.

P A R S II.

PARS

F I N I S.

Tractatus Secundi
Diarii Liturgico-Teologico-Moralis,

Pag. col. lin.	ERRATA	CORRIGE
340 2 7	Sect. 1. Noct.	Lect. 1. Noct.
—— 29	Sect. 1. Noct.	Lect. 1.

Sub prælo est
Tomus ultimus totius Diarii
h. e.
Appendix
Complectens Notanda vage per Annum
Sive Ecclesiasticum sive Civilem.